Nº 163

~~230~~

~~241~~

271

UVA. BHSC. IyR_044_1

2316

UVA. BHSC. IyR_044_1

271

44

UVA. BHSC. IyR_044_1

UVA. BHSC. IyR_044_1

Ugo ſuper quarta Primi

Ugonis ſenenſis ſuper quarta Fen Primi Aui. preclara expoſitio. cuz anno/tationibus Jacobi de parti/bus nouiter impreſſa ꝛ perq̃z diligen/ter reuiſa

✠

Cum gratia ꝛ Priuilegio.

UVA. BHSC. IyR_044_1

Tabula qõnum huius operis.

¶ Tabula titulorum queſtionum huius operis.

¶ Tituli queſtionum primi capituli.

Utrum in aliquo morbo ſit cibus equãdus reſpectu ciborum ſanitatis. Queſtio. 1.
Utꝝ cibꝰ ſit qñqꝫ ex toto auferendus. 2.
Utrum deterius ſit declinare ad latus diete groſſioris ꝙ̃ oportet: an ad latus diete ſubtilioris ꝙ̃ oportet. 3.
Utꝝ ĩdicatõ ſũpta a v̄tute ſit fortior ſũpta a morbo. 4
Utrũ humoribꝰ crudis exñtibꝰ in venis cũ forti fame ſit dandus cibus multus ⁊ pauci nutrimẽti. 5.
Utrũ in morbis mãlibꝰ in q̄bus cibus dꝫ minorari indicatõe ſumpta a mã ſit meliꝰ minuere cibi q̃ñtitatẽ nõ minorata q̃litate aut eq̃lr aut vtrũqꝫ ſimul. 6.
Utrũ in morbis mãlibus dieta procedere debeat ſubtiliando vſqꝫ ad ſtatum. 7.
Utrum in debita adminiſtratione medicinarum tantũ tres regule ſint attẽdende. 8.
Utrum colerico ⁊ flegmatico equalr febrientibus frigidiora conueniant colerico ꝙ̃ flegmatico. 9.
Utrũ mã fluẽte ſit attractio fiẽda ad pt̃e diuerſaꝫ. 10.
Utrum ante diuerſionem materie membro dolente ſit dolor ſedandus. 11.
Utrum medico liceat diuertendo ſuper membro principali facere tranſitũ. 12.
Utꝝ oĩs cura fiat p ꝯ̃riũ eq̃lis gradus cũ morbo. 13.

¶ Tituli queſtionum ſecũdi capituli.

Utrum tp̃s calefaciẽdi ⁊ ĩfrigidãdi ſit minus tpe humectãdi ſtãte ⁊c̃. Qõ. 1.
Utrũ tẽpora calefaciẽdi ⁊ ĩfrigidãdi ſint eq̃lia. 2.
Utrũ ſit maius piculũ ĩ ĩfrigidãdo ꝙ̃ calefaciẽdo. 3.
Utrũ tp̃s humectatõis ſit maius tpe exiccationis. 4.
Utrũ ſit timor eq̃lis in humectãdo ⁊ in exiccãdo. 5.
Utrum vinum ſit humidum vel ſiccum. 6.
Utꝝ decrepito ⁊ iuuene eq̃lr febriẽtibꝰ quo ad tactum maiori infrĩdatõe ĩdigeãt decrepiti ꝙ̃ iuuenes. 7.

¶ Tituli queſtionum tertij capituli.

Utruꝫ cõplexio calida ⁊ humida indicet de forti euacuatiõe fienda. Queſtio. 1.
Utrum materia ſit euacuanda in morbis ante digeſtionẽ materie completaꝫ. 2.
Utrum in trahendo ad longinquuꝫ ſit facienda prolõgatio ẜm duas dyametros. 3.
Utrum in aliquo caſu ſit euacuãdum artificialiter a medico vſqꝫ ad ſincopiꝫ. 4.

¶ Tituli queſtionum quarti capituli.

Utrum exñte necẽitate flõmie ⁊ pharmacie ſit ſemper p̃ponẽda flõmia. Qõ. 1.
Utrum melius ſit in habente febrem ſoluere vẽtrem vniuerſaliter ꝙ̃ vomitum prouocare. 2.
Utrum vomitus conueniat patienti liẽteriam. 3.
Utrum medicina ſolutiua vel vomitiua conuertat̃ ad humorem queꝫ habet euacuare. 4.
Utrum dum medicina ſolutiua trahit humorem remaneat in ſtomacho vel ĩ inteſtinis. 5.
Utꝝ medicina ſolutiua vadat ad hũorẽ attrahẽdũ. 6.

¶ Tituli queſtionum quinti capituli.

Utrum digeſtio humorũ vel canaliũ vel pororũ aptio ſint p̃mittẽde in corporibus paratis colirice paſſioni. Queſtio. 1.
Utrum in paratis colirice paſſioni ſit pmiſcẽda medicina vomitiua cum ſolutiua ventris. 2.
Utrum in paratis ad vomitum cum vomitiuis permiſcenda ſit medicina ſeceſſiua. 3.
Utrũ poſt potũ pharmaci ſumẽda ſit aqua calida. 4.
Utrum medicina ſolutiua danda ſit cum vino. 5.
Utrum quãdo medicina datur in nimia quãtitate vel quouis alio mõ ſupflue euacuat euacuatio ⁊c̃. 6.
Utꝝ ſũpto farmaco ſolutiuo balneũ ꝯpetat die 2ª. 7.

¶ Tituli qõnuꝫ ſexti capituli.

Utruꝫ ſitis ſit ſignũ ſufficiẽtis euõnis. q. vnica.

¶ Tituli qõnũ vndecimi capli.

Utrũ vomitus magis cõferat egritudinibꝰ cronicis ꝙ̃ acutis. Qõ. 1.
Utruꝫ vomitus cõferat epilepſie ⁊ melãcolie. 2.
Utrum vomitus conferat lepre. 3.

¶ Tituli qõnũ tertij decimi capituli.

Utruꝫ in alicuiꝰ corpis cõſeruatõe ſit vtẽdũ vomitu duobꝰ diebꝰ vno poſt aliũ. Qõ. 1.
Utrum in cõſeruatõe tpate cõueniat vomitus. 2.
Utꝝ dẽat ꝯſeruãdus vomẽ duobꝰ diebꝰ ĩmediatis. 3.
Utꝝ meliꝰ ſit mũdificare ſtõꝫ p ſeceſſuꝫ ꝙ̃ p vomitũ. 4
Utrum vomitus conferat aſmati. 5.

¶ Tituli qõnũ vigeſimiſcdi capli ẜm Marſiliũ.

Utrũ quis ſit flõmãdus q nõ ſit flõmãdus pp multuꝫ ſanguinũ ⁊ malum. Qõ. 1.
Utrum hñtes debilitatẽ in mẽbris interioribꝰ cuꝫ cõplexione calida ſint flobothomãdi. 2.
Utruꝫ flobothomia ſit magis fienda ante aduẽtũ morbi ꝙ̃ qñ aduenerũt morbi. 3.
Utrum in principio morbi conueniat flõmia. 4.
Utrum flobothomia ſit fienda poſt ſtatũ. 5.
Utrum in die motus egritudinis ſit euacuãduꝫ. 6.
Utrum dies criſis ſit dies querendi ſomnuꝫ. 7.
Utrum flobothomia conſtrinnat ventrẽ. 8.
Utrũ ſtricta flõmia ſit magis cõſeruatiua ampla. 9.
Utrũ in febribꝰ vehemẽtis calefactõis ⁊c̃. ſit cauẽdũ a minutiõe in principio ⁊c̃. 10.
Utrum in principio febris ſanguinis fienda ſit maior euacuatio ꝙ̃ in proceſſu. 11.
Utruꝫ ſtomacho repleto cibo ⁊ flobothomia facta mã indigeſta trahat̃ ad venas. 12.
Utrum in habente faſtidiuꝫ ſit expectanduꝫ quouſqꝫ digeratur faſtidium. 13.
Utrũ flõmia cũ non eſt neceſſaria faciat ⁊c̃. 14.
Utrum poſt flõmiã ꝯpetat caro aſſata vel elixata. 15.
Utrum habenti ſuperabnndãtiaꝫ humorũ a ſanguine conueniat frequens flobothomia. 16.
Utꝝ cephalica cõuet a ptibꝰ colli ⁊ q̃ circa ip̃ꝫ ſunt. 17.

¶ Tituli qõnũ vigeſimitertij capituli.

Utrum euacuatio que ſit grã retentionis debeat augeri aut vigorari p medicinas attrahentes a forma ſpecifica. Qõ. 1.
Utruꝫ in quolibet fluxu mãli ſeu ꝓueniẽte pp malam cõplxonẽ cum mã ſit neceſſarium euacuare. 2.
Utruꝫ calx extincta ſit ſtiptica. 3.

¶ Tituli qõnũ vigeſimiquarti capli.

Utrũ euacuatio ⁊ inciſiua reſolutiua habeant remouere oppilationem. Qõ. 1.
Utruꝫ medicina inciſiua ſit danda pro remotõe oppilationis ab humore viſcoſo. 2.
Utꝝ mãe minꝰ g̃ſſe ꝯuẽiat fortior reſolo ꝙ̃ g̃ſſiori. 3.
Utrum oppilationes neruorũ ſint peiores. 4.

¶ Tituli qõnũ vigeſimiqnti capituli.

Utrũ p̃us Aui. habuit determinare de mala cõplone ⁊ d̃ mala ꝯpõe ꝙ̃ d̃ apatibꝰ. Qõ. 1.
Utrũ reſolutiua ſint in prin. apatis approximãda. 2.
Utrũ in principio apatis cõueniat repercuſſio. 3.
Utruꝫ ante aduentũ apatis conueniat recurſus. 4.
Utꝝ repcuſſio ſit fiẽda rõe mãe fluxe actualr apantiꝫ. 5
Utrũ in q̃libet apate calido ꝯuẽiãt eque frigida. 6.
Utrũ cuilibet apati ꝯueniãt eq̃ ſtiptica aut eq̃ ſicca. 7.
Utrum apoſtemati colerico vel ſanguineo cõueniant magis ſtiptica ſeu ſicca. 8.
Utrum in augmẽto apatis cõueniat maturatio. 9.
Utrum in ſtatu apatis ſit faciẽda equalis pmixtio reſoluentiũ ⁊ repercutientiuꝫ. 10.
Utrum medicinarũ contrariarũ permixtio ſit conueniens pro cura apoſtematum. 11.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Ugonis ſenēſis ꝓclari viri Cōmētaria ſup Quarta Primi Auicēne cū ānotatiōibꝰ q̄buſdaʒ Jacobi de partibus: ⁊ alioꝝ in margine locatis.

¶ Fen quarta de diuiſione modoꝝ medicationū: eſt locutio vniuerſalis de medicatione. Cap. I.

Icemꝰ ꝙ res medicationis ex vna triū reꝝ ꝯpletur. vna earū ē regimē ⁊ nutriētia: ⁊ alia mediciāꝝ exhibitio: ⁊ tertia eſt opatio manualis.

¶ Iſta eſt q̄rta fen primi cañ. Aui. ī q̄ determinaṫ de modis cure gn̄alr̄. Que iō pōiṫ in fi. ꝓmi cañ. q: ī primis duabꝰ fen Aui. determinauit de rebꝰ ꝑtinētibꝰ ad ptē theoricā medicine. In tertia de rebꝰ ꝑtinētibꝰ ad ptē practicā ꝓ regimine ſanoꝝ. Reſtabat ī vltimo illā partē ponere que gn̄aliter determinaret pertinētia ad partē practicā curatiuā. ¶ Et iſta ps diuidiṫ in duas ptes. Primo facit hoc valde generaliter. ſcđo minus ſcđa ibi. In principio ſequētis capl̄i. (Que earum eſt ſine mā.) ¶ Preſens capl̄m diuidiṫ in duas partes. Prio poniṫ vna diuiſio inſtr̄oꝝ artis curatiue. Scđo mēbra diuiſiōis declaranṫ. ſcđa ibi. (Regimē autē.) ¶ Dicit primo. ꝙ res medicatōis cōpleṫ ex vna triū rerū. Quarum vna eſt regimē ⁊ nutriētia. Secūda eſt exhibitio medicinaꝝ. Tertia eſt operatio manualis. ¶ Ubi prio notāduʒ: ꝙ per res medicatōis debemꝰ intelligere fineʒ in medicādo intentū qui eſt ſanitatis acq̄ſitio ⁊ morbi remotio. ¶ Nota ſcđo: ꝙ medicatio q̄n̄q3 ſumiṫ pro oī actiōe medici: ſiue in cōſeruādo ſanum: ſiue in preſeruādo neutrū: ſiue curādo egrū. Secūdo ſumiṫ ſtricte pro curatōe egrorū: ⁊ hoc mō ſumitur hic. Differētiā aūt inter p̄ſeruationē ⁊ cōſeruationem: vide. ſ. in prin. Fen tertie. Sumiṫ ēt tertio medicatio pro adminiſtratiōe pharmaci laxatiui. vt prīa apho. Digeſta medicari. Sed ad ꝓpoſituʒ non capiṫ ſic. ¶ Tertio no. ꝙ ille finis acquiriṫ a medico: aut ꝑ regimē ⁊ nutrientia: aut per exhibitionē medicinarū: aut per operationē manualē. ſ. per quā aliq̄d operaṫ incidendo: ſuēdo: vel ligādo: ⁊ talia faciendo: ⁊ ſic dicemus ꝙ res medicatiōis ex vna iſtaꝝ triuʒ rerū cōpletur. ¶ Nota q̄rto: ꝙ q̄n̄q3 vna iſtarū ſufficit: q̄n̄q3 due: q̄n̄q3 oēs tres regrunṫ. Et eſt intelligēdū ꝙ vna aut duabꝰ aut oibus compleṫ. ¶ Nota q̄nto: ꝙ hoc nomen regimē q̄n̄q3 ſumiṫ in medicina ꝓ omni operatione medici: ꝑ quā regit corpꝰ humanū: ⁊ hoc mō ſumiṫ. Prio regiminis acutoꝝ cōmēto. xxj. ſiue illđ fiat ꝑ medicinas: ſiue ꝑ res nō naturales. Scđo ſumitur pro adminiſtratiōe debita ſex rerū non naturaliū: ⁊ hoc modo ſumiṫ infra. Tertio ſumiṫ ꝓ adminiſtratione omniū reꝝ non naturaliū excepto cibo ⁊ potu: ⁊ ſic ſumiṫ hic. Ex quo patet: quare dixit regimen ⁊ nutriētia: vt omniū rerū nō naturaliū adminiſtratōeʒ cōprehenderet. ¶ Sexto notāduʒ: ꝙ lʒ hec tria ſint tria genera inſtrumētoꝝ practice medicine taʒ quo ad partē preſeruatiuā q̄ʒ cōſeruatiuā ⁊ curatiuaʒ: vt pōt patere ex dictis in Fen tertia: tn̄ diuerſis modis ſpecialibus ſub iſtis generibꝰ ꝯtentis vtetur medicus in curatione: preſeruatōe: ⁊ cōſeruatione. Sunt ergo in genere hec inſtrumēta eadē: ſed in ſingulari ⁊ ſpeciali modo differunt: ⁊ hoc ſufficit pro illa differentia que eſt inter dictas partes artis. ¶ Ultimo notādū. ꝙ medicina nō ſumiṫ hic ꝓprie pro operāte a qualitate: ſʒ cōiter pro oī applicato corpori nr̄o: qđ non tm̄ a mā eſt opatiuuʒ: ſed a qualitate vel a tota ſubſtātia. ¶ Et ex his ptʒ verificatio textus. Nam ſanitas acquiriṫ ꝑ acq̄ſitionē alicuꝰ: aut remotōeʒ alicuꝰ. Et hoc fit aut per opationē manualē ſine alterius applicatōe: vt chirurgia: aut regritur rei alterꝰ applicatio ab operatione. Si requiriṫ applicatio alterꝰ rei ab opatione ptʒ. primo aut erit nutriēs: aut res alteratiua nō nālis: aut operatiua a tota ſubſtātia: ⁊ ſic eſt medicina. Et ſic habes diuiſionis ſufficiētiaʒ in tria inſtrumēta artis. Ex quibus patet quorūdaʒ dubiorū ſolutio.

Quid ꝙ multi ſanati ſunt incātatōibꝰ. ⁊ Auic. dixit in ſexto naturaliū. ꝙ plus vʒ ꝯſidētia infirmi đ ſalute q̄ꝫ medicus cum oibus ſuis inſtrumētis. Etiam ille plures ſanat ⁊c. reſpōdetur ꝙ iſtare ducunṫ ad aīe accidētia: ⁊ ſic nō ſūt plures res medicationis.

¶ Primuʒ dubiū quare prepoſuit Fen tertiā que eſt de cōſeruatiōe. Ratio eniʒ eſt: q: cauſe conſeruantes ſunt priores cauſis efficientibus: vt tertio tegni. ⁊ ſic ars cōſeruatiua prior eſt arte curatiua.

¶ Secūduʒ dubiū quare nō fecit ſpecialē tractatū de preſeruatōe corpoꝝ neutroꝝ. Ratio eſt: q: neutra decidentie multū cōueniūt cum ſanis lapſis: ⁊ iō in eodem tractatu cū illis ponitur eoruʒ regimen. Neutra aūt cōualeſcētie: q: ex particulari quodā morbo inueniuntur. ſ. ex febre: ideo cōmodius viſum fuit Auic. poſt tractatuʒ de febribꝰ determinare de regimine illorum. In veris eniʒ cōualeſcentibꝰ calor eſt durus ⁊ ſanguis eſt paucus.

Nota tamen: ꝙ prie due res medicationis ad medicos ꝑtinēt: tertia vero cōuenit miniſtris eorum vʒ cirurgicis vt dicit Auenzoar li. ij. tractatu. vj. ca. j. hmōi. n. opatiōes manuuʒ dimittēde ſūt ſeruitoribꝰ medicorum. Ad medicū auteʒ honoratum h̄ nō ꝑtinēt quē admodū non ꝑtinet ei facere ſyrupos ⁊ electuaria ſuis manibus niſi eēt ī magna nec̄itate: nec Auenzoar ſm̄ conſiliuʒ pr̄is ſui lʒ ipſe opatione manuali valde fuerit delectatus.

¶ Tertium dubiū quare ꝓpoſuit regimē. ſcđo exhibitionē medicinaꝝ. tertio opationē manualē. Dicendum ꝙ regimē eſt cōe inſtr̄m in omni morbo. Nō aūt ſic eſt de alijs duobꝰ inſtrumētis. Exhibitio ēt medicinaꝝ in pluribꝰ eſt magis neceſſaria q̄ʒ operatio manualis. ¶ Et nota ꝙ per manualē operationē intelligitur illud qđ facit medicꝰ ſine cōcurſu alterius particularis agentis ſicut inciſio: reductio: ligatura ⁊ ſimilia. Sed exhibitio medicinaruʒ hoc modo nō confert in cura ſine alteratione.

¶ Per regimē aūt intelligimꝰ adminiſtrationē que fit in cauſis neceſſarijs: q̄ ſm̄ vſum ſunt currētes ex quibus eſt nutriens.

¶ Explanat mēbra diuiſionis. Et diuidiṫ in tres partes. Primo declarat quid intelligat per regimē relinquendo alio duo tanq̄ʒ no. Scđo excuſat ſe a quibuſdam. Tertio ponit quoſdaʒ gn̄ales cañ. circa nutriēs ⁊ medicinas. ſcđa ibi. (Et iudicia quidem.) tertia ibi. (Nutriens vero ex eis.) ¶ De prima dicit ꝙ per regimen intelligit adminiſtratiōeʒ cauſaꝝ currentiū ſm̄ vſum que ſunt neceſſarie numerate ſupra fen ſecūda: ⁊ de illis eſt nutriens.

¶ Ubi no. ꝙ res nō naturales dicūtur neceſſarie. ſ. vt vita hominis duret ⁊ decurrēdo per etates conſeruetur: ⁊ ſunt neceſſarie in ſua generalitate vt dictuʒ eſt fen ſecūda: ſed nō ſunt neceſſarie in ſua ſingularitate. Nullus eniʒ aer eſt neceſſarꝰ ad vite conſeruationeʒ: ideo dicuntur etiā cauſe non neceſſarie: ſed currētes ſm̄ vſum quia cōmuniter vtimur illis. Ex quibꝰ patet quomodo ſaluaṫ littera que eſt negatiua in cauſis non neceſſarijs. ¶ Notanduʒ ſecūdo. ꝙ ex hac littera Auic. videṫ velle ꝙ in nomine regiminis intelligitur adminiſtratio debita nutriētis: cū dixit. ex q̄bus eſt nutriēs. Et ideo aliter exponēdo q̄ʒ ſupra in prīa pte dictū eſt: poſſet dici ꝙ cū ſupra dixi regimē ⁊ nutrientia: nō voluit nutriētia nō cōtineri ſub regimine ſed ad maiorē expreſſionē dixit h̄. Et poſſet dici ꝙ liquibus refertur ad cauſas neceſſarias.

Scđm vnam expoſitionem Auic. per regimē hic intelligit ēt adminiſtrationeʒ cibi ⁊ potus. explicauit aūt nutrientia: q: illa ſūt potiſſimuʒ inſtr̄m tam cōſeruande ſanitatis q̄ꝫ egritudinis curāde ſine nocumento. vnde ſi pōt medicus curare ſine potiōe vt dixit Damaſcenus ꝓſpera euenient.

¶ Et iudicia quidē regiminis ex parte qualitatum earum ſunt ꝓportionalia iudicijs medicinarum.

¶ In iſta parte excuſat ſe dicēs ꝙ iudicia regiminis quātuʒ ad adminiſtrationē rerum nō nāliuʒ ex parte

Hoc habet difficultatē i multis caſibus. Jn febre.n.putrida expetūt cibi frigidi: ⁊ tm̄ nō cōpetūt medicine frigide vt dixit auēzoar.in pleureſi ēt ⁊ peripleumōia ꝯueniūt medicine frigide ſic diadragātum ⁊ ſyrupus violatus: ⁊ tm̄ ipſis non cōpetit aer frigidus pp multa. Ad h̄ dicit̄ ꝙ ſepe in eodē morbo competunt remedia contraria diuerſis reſpectib⁹ vno mō ꝑ remouenda cā morbi: alio modo ꝑ mala ꝯplexione alteranda.

qualitatis.ſ.ſm ꝙ habēt caleſacere:aut aliter corpus ad primas q̄litates alterare: ſunt ꝓportionalia ⁊ ſīlia iudicijs adminiſtrationis medicinaruȝ de qbus infra dicetur.⁊ iō ſupple nunc nō opȝ ea ponere diuiſim.

Nutriens vero ex eis oībus iudicia habȝ que ſunt ei propria ex mō quātitatis: nutriēs eniȝ quādoqȝ prohibetur: quandoqȝ minuit̄: quādoqȝ equatur:quādoqȝ augetur.

Nūc exequit̄ ponēdo cañ.p̄io de nutriēte.ſcd̄o de exhibitione medicinarum.ſcd̄a ibi.(Medicatio aūt). Nota ꝙ de opatione manuali nō dat hic cañ.q: illi ſunt magis ſpāles:⁊ iō ad ſequētia capitula reſeruat. Nō ponit ēt regulas de mō adminiſtrationis aliaꝝ rerū nō nālīū niſi ciboꝝ:q: ille alie res non niſi ex pte q̄ nos īmutant q̄litatiue cōſiderant̄. Et q: ex illa pte iudicia ſunt ꝓportionalia iudicijs medicinaꝝ:iō nō fuit opportunū ponere. vel meli⁹ ea reſeruat ad ſequētia: vt de eūone ⁊ curatōe:aut relinqt volēs ꝙ ꝑ alia dcā de eis in ſcd̄a ⁊ tertia fen ſciamus opari. Sed prima pars diuidit̄ in tres ptes ſm tres diuiſiones diuerſas de mō adminiſtratōis nutrimēti quas ponit.ſcd̄a ibi.(Nutriēs quoqȝ).tertia ibi.(Nutriēs p̄terea ſm hoc). Jtē p̄io ponit diuiſionē.ſcd̄o cañ.iuxta mēbra diuiſionis.ibi ſcd̄a.(ſȝ nō ꝓhibet̄). De p̄ria dicit.ꝙ nutriēs hȝ iudicia ꝓpria ex pte quātitatis: nō ꝙ in alijs rebus nō ſint iudicia quantitatis vt in ſomno ⁊ eūone:ſȝ iſta iudicia de quātitate offerēdi nutrimēti ſunt ſibi ꝓpria.ſ.nutrimēti inquātū eſt nutriens.Nā alius eſt modus quātitatis ſomni q̄ȝ nutrientis:⁊ alius eſt modus nutrimenti multi nō ꝓportionati quātitati in eūone. Jdeo iſta iudicia dicuntur propria nutrimēti. q: nō cōia ſibi ⁊ alijs rebus nō nālibus.Nō tñ oīa iudicia de quātitate in nutrimēto ſunt ita ꝓpria qn ſint ſīlia in medicinis ⁊ alijs rebus nō nālibus:vt pȝ inſpicienti. Dicit ſcd̄o.ꝙ nutriēs qñqȝ auget̄:qñqȝ minuitur:qñqȝ aufert̄:quādoqȝ equat̄. Ubi nota p̄io:ꝙ quāuis nutriēs dicat̄ de vero nutrimēto qd̄ eſt cābiū aut gluten:⁊ qñqȝ de quaſi nutrimēto qd̄ eſt ſanguis ⁊ alie humiditates ſcd̄e ⁊ chilus. Hic tñ ſumit̄ ꝑ futuro nutrimēto qd̄ eſt cibus ab extra:ita ꝙ ſenſus eſt ꝙ infirmis qñqȝ augemus cibum:qñqȝ minuimus: qñqȝ equamus:qñqȝ ſubtrahimus. Nota ſcd̄o: ꝙ hec oīa.ſ.augeri vel minui dñr cōparatiue: ⁊ ſm mētē Auic.hic nō intēdimus ſolū cōparādo infirmos ad ſanos:ſȝ ēt egros ad egros ⁊ ſanos ad ſanos. Cōſtat enim ꝙ infra dicit minui in augmēto ⁊ in ſtatu reſpectu principij:ergo tā in ſanitate q̄ȝ ēt in morbo cibū qñqȝ augemus:qñqȝ minuimus:qñqȝ equam⁹. Qd̄ vero hic dicit Dynus:ꝙ cū ſint quidā morbi peracuti in quibus auferimus ꝯſentiēte virtute: quidā acuti in quib⁹ diminuimus:quidā cronici in qbus equare dicunt̄:nō eſt de mēte Auic.cū paulo poſterius dicat ꝙ in cronicis minuimus:ſed nō tantū quātū in acutis. Notandū tertio:ꝙ cū Aui.poſuit quattuor mēbra diuiſionis:non tñ poſuit cañ.niſi circa duo: q: de augēdo ⁊ equādo intelligat̄ per illos q dicunt̄ d̄ diminuendo ⁊ auferendo. Qd̄ ſi querat̄ vtrū in aliquo morbo ſit cibus equandus reſpectu ciborū ſanitatis

Jmmo nihil ꝓhibet in eadē egritudine nutriens auferri minui equari ⁊ augeri i tpibus diuerſis.

Queſtio.I.

Uidetur p̄ ꝙ nō.q: in oī morbo v̄tus ē debilis reſpectu ſanitatis:⁊ cib⁹ ē dādus ſm v̄tutis tenorē.ergo ſp ē minorādus. Sed ꝙ ſit qñqȝ augēdus ꝓbat̄: q: corp⁹ valde plectoricū: aut cui pp repletionē modicū cibi erat dādū cū de crepatura eēt timor:ſi ex flōmia fiat ita vacuus vt ſenſibiliter ledat̄ erit egrū:⁊ tunc cib⁹ in eo erit augēdus. Cōfirmat̄.q: ſtat plus eſſe cibū minuēdū in ſanitate data pp timorē plectorie q̄ȝ ſit minuēdus in morbo pp debilitatē virtutis ⁊ humoꝝ digeſtionē. ergo ⁊c̄.

Scd̄o:in fractura oſſis cū regenerat̄ porus arcoides ſiue aroſboth:al's oreſbet indigemus pluri nutrimēto reſtaurāte q̄ȝ tpe ſanitatis. Nā indigemus nutrimēto reſtaurāte perditū:⁊ eo ex quo regenerat̄ aroſboth.vt ſumit̄ tertio tegni.textu.xj.⁊ in cōmen.119. Hic dr̄ ꝙ alicui egro ē plus dādū de cibo q̄ȝ certo dato ſano ⁊c̄.⁊ ēt aliqñ ſibimet in ſanitate ſua exñti vt ꝓbāt argumēta. Dr̄ ſcd̄o.ꝙ ſtāte paruitate neceſſitatis nutrimēti plus de cibo dȝ offerri ſano: q: virt⁹ magis digerere pōt. Et cōſtat ꝙ argumēta ponūt diſparitatē in neceſſitate nutrimēti. Cōtra rñſionē arguit̄:q: ſtat virtutē digeſtiuā in certo egro eſſe fortiorē q̄ȝ fuit in eo ſano:⁊ morbū eſſe mālē indicātē de cibi ingroſſatiōe vt in p̄cipio cataracte vel medio ei⁹: in quo querit̄ eius ingroſſatio.ergo ſol'o non eſt vera vl'r. Jdē pȝ in mel'ia.nā in illa corpus eſt impinguādū ⁊ carnoſuȝ faciēduȝ.vt dicit Raſis.9.Almāſoris.⁊ Aui.p̄ria tertij:⁊ Meſue in ſuo de appropriatis: ſed nō īpinguat̄ niſi quātitas cibi augmētet̄. Nam īpoſſe eſt mēbra vltra modū creſcere niſi chimi vltra modū augeant̄.vt prima apho.cōmen.3. Propterea dicēdū eſt ꝙ rō nō probat:q: lȝ in egro virtus digeſtiua ſit debilior q̄ȝ in ſano:tñ in ſano nō ſemp ē dāduȝ tm̄ quātū virtus pōt digerere. Et iō in habēte debiliorē virtutē ſtat tm̄ poſſe digeri quātū debet̄ debite illi ſano:⁊ erit tāta cibi neceſſitas in egro pp neceſſitatē auctā aut aliqd̄ hmōi quātū cōuenieter adminiſtrabitur in ſano. Et iō forte oppoſita concluſio teneri poſſet:⁊ tu cōſidera oīa hec. Nā illud qd̄ dr̄ cōiter cibū dari ſȝ tenorē virtutis:intelligit̄ ꝙ nō dȝ dari vltra poſſe virtutis. Et cū dicit̄ ꝙ i morbis cronicis ſubtiliamus:intelligit̄ in mālibus a mā nō reducibili ad benignum: vt putrida:aut putrere parata notabil'r debilitante digeſtiuaȝ totius apta digeri digōne ad expulſionem a natura p̄parante:mō omnis morbus non eſt hmōi.

Queſtio.II.

Si vero q̄rat̄ an cib⁹ ſit qñqȝ ex toto auferēdus? dr̄ ꝙ ſic. Nā p eius qñqȝ ablationē infirm⁹ citiſſime liberat̄:puta vna die vel duab⁹ aut vſqȝ ad q̄rtā:⁊ tūc nō tm̄ debilitat̄ qn ꝓpoſtea ſumpto cibo cōuertat̄ ad ſanitatis diſpōnē:lȝ ergo oīs intētio vtriuſqȝ opuſculi ſit vite cuſtodia: tñ pro vite cuſtodia qñqȝ eſt cibus auferēdus totus certo tēpore.

Jn tribus maxime caſib⁹ nutriēs ꝓhibet̄. P̄io in peracutis egritudinibus iuxta illud Hipp.ad vltimas egritudies. Secūdo i ſtatu morbi dicēte Hip. Qñ in ſtatu eſt egritudo tunc tenuiſſima dieta neceſſariū ē vti. Tertius caſus eſt in paroxyſmis ⁊ exacerbationibus iuxta illud.in poxyſmis ſubtrahere opȝ.

Sed nō prohibet̄ niſi cū medicus vult virtutē cū hoc cuſtodire vt natura occupetur in maturatione humorū. Et nō minuit̄ niſi cum vult virtutē cū hoc cuſtodire: ergo inquātuȝ nutrit cuſtodit partē virtutis:⁊ inquātum minuit cuſtodit parteȝ materiei: ne natura tunc occupet̄ in digerendo multum cibum.

Nūc ſm diuiſionē datā ponit cañ.ſcd̄o ſatiſfacit dubio.ſcd̄a ibi.(Jpſe quoqȝ). Adhuc p̄ria in duas ſm cañ.ſcd̄a ibi.(Et nō minuit̄). De p̄ria dicit.ꝙ nos nō auferimus cibū niſi qñ volum⁹ nāȝ occupari ī maturatōe humoꝝ.Scd̄o dicit ꝙ tūc minuim⁹ cū habemus hāc ītētionē:⁊ cū h̄ volumus nāȝ cōfortare vel virtutē cuſtodire. Et iō medicus dādo cibū vtriqȝ rei vacat:nā inquātū nutrit cōſeruat̄ aliquātulū virt⁹:⁊ in quātū minuit facit ꝙ nā nō occupet̄ a digeſtione humorū ꝑ digeſtionē multi cibi. Circa ptes nota. primo ꝙ i regimīe egrotātiū p̄cipue māli morbo ꝑ cibū p̄ncipal'r duo a medico ꝯſiderant̄ a qb⁹ recipit ītētionē de mō cibādi. Unū eſt v̄tus:aliud ē morb⁹. Nā virtus cū ſit res nālis dicit de ſui cuſtodia ⁊ cōſeruatiōe q̄ ſit ꝑ cibū. Nā ſanguis ſpiritus ⁊ humidū mēbrale in quib⁹ cōſiſtit virt⁹ reficiunt̄ cibo. Scd̄m eſt morb⁹. nā cū morb⁹ ſit res p̄ter nāȝ indicat de ſui remotione. Et q: morbi māles remouent̄ ꝑ remotionē ſue cāe:iō

indicat

UVA. BHSC. IyR_044_1

indicat de remotione cāe. Cauſa v̊o eſt humoꝛ. Et qꝛ
remouet̄ humoꝛ per opationē nature vel virtutis oc/
cupata natura in digerēdo cibuʒ nō pōt ita occupari
in digerēdo humoꝛeʒ: ſicut ſi nō eſſet ita occupata: iō
moꝛbꝰ indicat ꝙ virtus nō occupet̄ in digerēdo cibū:
⁊ ſic ꝙ cibus auferat̄. Ex quo pʒ iſtas īdicatōes quo/
dāmodo eſſe oppoſitas. ¶ No. ſcdō: ꝙ debite ciban/
do non ſolum dʒ medicꝰ vnū ſed ambo cōſiderare: ⁊
ſm amboꝝ indicatiōes elicere intentiōes. Nam foꝛti
exiſtēte indicatōe ex pte moꝛbi de nō cibādo ſi virtus
cōſentiāt ⁊ nō multū indicet de oppoſito: qꝛ eſt foꝛtis
apta ſine cibo ſtare: tūc auferimꝰ aut multū minuimꝰ:
ſed cū nō cōſentiat virtus aliter foret opandū. ¶ No
ta tertio: ꝙ lʒ virtus quodāmodo ꝯrie ſe habeat moꝛ/
bo in indicādo: ꝙ v̊tꝰ debilioꝛ magis indicat ⁊ moꝛbꝰ
magis indicat qn̄ eſt foꝛtis: nō tamē opoꝛtet ꝙ debi/
lioꝛ virtus indicet plurē cibuʒ eſſe dandū in vice vna:
qꝛ ſtat ꝙ talem digerere nō poſſet. Et ideo cōcedit̄ ꝙ
indicatiōe ſumpta a virtute magis indicāte quādoqʒ
eſt minoꝛ dādus cibꝰ. ¶ Ex his patet verificatio can̄.
qꝛ quādo volumꝰ virtutē eſſe intentā ad digeſtioneʒ
humoꝛū qui ſunt in venis: ⁊ videmꝰ virtutē cōſenti/
re: qꝛ nō indigere cibarijs vſqʒ ad cōplementū dige/
ſtionis eoꝛuʒ: auferimꝰ cibum: ſed cū videmꝰ virtutē
non cōſentire ita ꝙ non poſſet tanto tēpoꝛe ſine cibo
ſtare: minuimꝰ non multuʒ vt natura nō impediat̄: ⁊
virtus aliquātuluʒ cōſeruet̄ ⁊ reſtauretur.

Juxta illō di/
ctū Auicē. me
dicus in quātū
nutrit cuſto/
dit parteʒ v̊tu
tis ⁊c. vr̄ cōtra
riari Gale. in
affo. vbi dicit
ꝙ groſſus cibꝰ
augmētat: mo
deratus cuſto
dit: ſubtilis v̊o
minuit v̊tuteʒ
Soluit̄ ꝙ di/
minutio nutri
entis cuſtodit
virtutē ꝯpara
tione ad nihil
dare: ſʒ minuit
virtutē rōe ad
id qō ō eo dat̄
tpe ſanitatis.

¶ Ipſe quoqʒ ſemp ſit ſollicitꝰ de eo qō ma/
gis ſuſpectū eſt: ⁊ eſt virtus ſi fuerit valde de/
bilis: aut egritudo ſi fuerit multū foꝛtis.

¶ Nunc remouet dubiū. Siquis eniʒ querat virtu/
te indicāte de cibi exhibitōe: ⁊ moꝛbo indicāte de cibi
ſubtractiōe: ad qō medicus magis intendere debet.
¶ Reſpondet̄ ꝙ ſemp debet eē ſollicitꝰ de magis ſu
ſpecto. i. de eo ꝓpter qō magis ſuſpicamur de moꝛte.
Et eſt hoc modo: qꝛ ſi virtꝰ eſt valde debilis: tūc ipſa
magis eſt ſuſpecta. Si moꝛbꝰ eſt valde foꝛtis ⁊ virtus
nō ita debilis: tūc moꝛbꝰ eſt magis ſuſpectus.

Queſtio. III

Dubitatur circa hoc: vtrū deteriꝰ ſit decli
nare ad latus diete groſſioꝛis
q̄ʒ opoꝛtet: an ad latus diete ſubtilioꝛis q̄ʒ opoꝛtet.
¶ Et ꝙ deterius ſit declinare ad latus diete ſubtilio/
ris: patet in apho. pꝛime particule. In tenuibꝰ dietis
magis peccāt egrotātes. Dicit eniʒ ꝙ omne peccatū
quodcūqʒ ſit fit magis ī dieta tenui q̄ʒ ī groſſa. ¶ Ad
partē negatiuā eſt Hippo. ſcdō regiminis acutoꝛū. ⁊
Gal. in textu ⁊ cōmēto. xxxvj. Dixit. n. Hipp. minui
nāqʒ iuuātius eſt. Et Gal. aſſignādo cāʒ huius dixit
hoc eē: qꝛ additio ſm plurimū nocet nocumēto: cuiꝰ
rectificatio nō eſt poſſibilis. Rectificatio aūt nocumē
ti qō a diminutōe accidit eſt facilis. ¶ In hoc dubio
tres ſunt reſponſiōes. Pꝛima eſt Dini: quā ſequitur
Marſilius hic. Et pꝛima particula cū dixit: ꝙ duplex
eſt regimen: quoddā particulare qō attēdit̄ in vna ci/
batione tātum: aliud eſt vniuerſale qō accipit̄ in toto
tēpoꝛe vſqʒ ad ſtatū: aut in toto tpe vniuerſali. Quo ḡ
ad vl'e regimē omniū tempoꝝ ſtatū p̄cedētiuʒ deteriꝰ
eſt ſubtiliare: ⁊ hoc vult Hip. in apho. dcō. Sed quo
ad regimē in ſolo ſtatu attēdendū minui eſt meliꝰ: ſilr
quo ad regimē pticulare vniꝰ vicis tm̄: ⁊ hoc voluit
Hippo. ſcdō regiminis acuto. Pꝛimū ꝓbat per hoc.
Nam nutricādo per ſubtiliationeʒ cibi fit mutatio ad
magis incōſuetū: ⁊ nocet nocumēto eſſentiali: ⁊ diffi
cilius ex eo virtus tolerat accidētia: ⁊ difficiliꝰ ſuū no/
cumētuʒ coꝛrigit in ſtatu per cibū. Scdm ꝓbat: qꝛ di/
minutio eſt cōueniēs in ſtatu: ⁊ in declinatione facile
coꝛrigit̄. Tertiuʒ ꝓbat: qꝛ minutio indicat de diſpōne
que eſt moꝛbꝰ ⁊ coꝛrigit̄ facilius: qꝛ in egro peccatuʒ
replētionis difficilius coꝛrigit̄. ¶ Secūda rn̄ſio dicit: ꝙ
tā in ſanis q̄ʒ in egris: ⁊ tam q̄ ad vl'e regimē q̄ʒ quo
ad particulare declinare ad dietas ſubtilioꝛes q̄ʒ cōue
niat virtuti eſt deterius ceteris paribus. Et rō eſt: qꝛ
facit nocumētū eſſentiale in defectu virtutis. Et hoc
dicūt Hip. intēdere ponētē ꝓpoſitionē vniuerſalē cuʒ
dicit. Omne pctm̄ ⁊c. Dicit ſcdō ꝙ pctm̄ ſubtiliatio
nis in egro in cōparatione ad dietā ſanoꝝ eſt minꝰ in
groſſatione in ꝯparatione illoꝝ. ⁊ hanc vult Hip. ſe/
cūdo regiminis acutoꝝ: ⁊ Aui. pꝛima quarti cū dicit.
Cūqʒ ignoꝛes egritudinē ſubtilia regimen. ¶ Tertia
poſitio eſt mea. nā nō credo vl'r declinare ad dietā ſub
tilioꝛē q̄ʒ virtuti cōueniat qō ſit deterius q̄ʒ tantūdeʒ
declinare ad groſſioꝛē: cū aliqn̄ per talē ingroſſationē
in vna die moꝛit̄ infirmus: ⁊ per ſimilē ſubtiliationeʒ
nullo modo moꝛiet̄. ¶ Ad qō pꝛobandū ſuppono: ꝙ
pp foꝛtē percuſſionē in capite abſtinēdū ſit a dieta ſa/
noꝛuʒ: hoc pʒ. 6. Almanſoꝛis: ⁊ pꝛima tertij: ⁊ quarta
quarti. ¶ Suppono ſcdō: ꝙ cā eſt: qꝛ ex tali dieta īfir
mus qn̄qʒ incurret apoſtema in cerebꝛo aut pānīculo
vnde moꝛietur. Alia enim cā nō pōt aſſignari: quare
talē dietā damus ad vitādū periculū moꝛtis. ¶ Sup
pono tertio: ꝙ talibus omnibꝰ circūſtantijs conſidera
tis opʒ aliquo mō cibare cibo medio inter dietā ſano
rū ⁊ nihil dare: hoc pʒ: qꝛ qn̄qʒ cibādi ſunt: ⁊ nō cibis
ſanoꝝ pp periculū. ergo qn̄ ſunt cibandi aliqs erit ci/
bus in quo nō eſt hoc nocumētū: ſit igitur ille mediꝰ
inter cibū ſanoꝝ ⁊ nihil dare: qꝛ argumentū eodē mō
de alio haberet veritatē. Cōſtat. n. ſophiſticis: ꝙ ī iſto
caſu eſt dare ſubtiliſſimū cibū faciētē hoc nocumētuʒ
aut groſſiſſimū nō facientē: ⁊ vtroqʒ modo ſignabitur
cibus minus diſtans ab interficiēte q̄ʒ nihil dare: ⁊ ħ
inuento qui conueniēs eſſet cū coꝛpus cibo indigeret
cum quo tale nocumentum non incurrat. Patet ꝙ re
ſpectu illius tantū ingroſſare eſſet cā moꝛtis: ⁊ tantū/
dē ſubtiliare non eſſet cauſa moꝛtis. Et pōt argumētū
duci in terminis mēſurarū: vt patet de paratis cadere
in apoſtemata mēbꝛoꝝ pꝛincipaliū: ⁊ de paratis ſuffo
cari ex nimio ſanguine. ¶ Nec credo ēt: ꝙ vl'r in tali
bus quo ad vl'e regimē declinare ad ſubtilioꝛes ſit pe
ius: nec ſemp in particulari regimīe declinare ad groſ
ſioꝛes eſt peius vt cū cadit virtus: ſed credo ꝙ ſtante
virtute in vna particulari cibatione melius eſt ad ſub/
tilioꝛes declinare dietas: ⁊ hoc vult Hipp. ſcdō regi.
acu. ⁊ Ga. ſi bene inſpicias. Sed vbi nō eſt periculuʒ
ſuffocationis aut apoſtematis credo ꝙ ī regimine vl'i
ad groſſioꝛes declinare dietas in moꝛbis notabiliter
magna tpa habētibꝰ ſit melius: aut ſaltē ſm plurimuʒ
eſt melius. ¶ Poſſet ēt dici: ꝙ ſtāte virtute tā quo ad
vl'e regimē q̄ʒ quo ad particulare eſt melius in moꝛbo
māli minuere dietam: ita tn̄ ꝙ per illam nō veniat vir
tus ad diminutionē talē: cū qua nō refici poſſet bene
vnico cibo: ſed ſubtiliare: ita ꝙ arefiat coꝛpus aut vir
tus fiat p illud impotens ad ſubleuanduʒ coꝛpus eſt
peius q̄ʒ tantumdem ingroſſare citra limites regis ⁊
diete. Et ideo Hipp. non dicit ꝙ omne peccatū ſub/
tiliationis ſit maius peccato ingroſſationis: ſed ꝙ om
ne peccatū eſt magnū: qō ſolū intelligit̄ duobꝰ modis
p̄dictis. Et foꝛte hoc qō Aui. pꝛīa quarti de arefactio
ne ⁊ augmento ſpatis dicit vult Hip. in apho. dicto.

Soluūt̄ hic
q̄ ſunt contra
Jac. intellecta
illa particula
ceteris paribꝰ
Et p ampliorē
notitia hꝰ mē
vide qōneʒ ip
ſius motaʒ ſu
pra. aphoꝛ. 5.
⁊c.

Queſtio. IIII.

Solet ſcdō queri abſolute que eſt foꝛtioꝛ indi/
catio: an moꝛbi an v̊tutis. Ubi dr̄ ꝙ ab
ſolute indicatio ſumpta a virtute eſt foꝛtioꝛ. Nam acci
dētibus virtutē diſſoluētibus illico dādus eſt cibꝰ cō
mēto. 9. pꝛime particule. Et ideo qualiſcūqʒ ſit moꝛbꝰ
cōmento. 9. de ingenio ſanitatis dicit Ga. Igitur pꝛi
ma intentio in omni quidē virtute eſt iſta: tn̄ non ē cu
ratiua ſed viuificatiua. Attamē regula debite dietādi
conſtante virtute ſumit̄ maxime a moꝛbi cognitione.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Nutriēs quoqz ex duabꝰ minuit̄ ptibus: vna earuz eſt ex parte quātitatis: ⁊ altera eſt ex parte qualitatis: ⁊ tibi quidez poſſibile eſt ponere coniūctionē duaruz partiuz diuiſionē tertiam. ¶ Differētia aūt inter duas dictiones quātitatis ⁊ qualitatis ē quoniā nutriēs quādoqz eſt multe quātitatis ⁊ pauci nutrimenti ſicut olera ⁊ fructus: quoniā qui ex eis multum comedit: ex quātitate nutriētis multum recipit abſqz eius qualitate. Et qn̄qz eſt nutriens pauce quātitatis ⁊ multi nutimenti ſicut oua ⁊ gallozum teſticuli.

¶ Hic ponit aliam diuiſionē de mō adminiſtrationis nutrimēti ⁊ can. illi correſpondētez: ⁊ eſt diuiſio huiꝰ mēbri ſupra poſiti. ſ. diuiſio cibi. Et diuidit̄ in duas. primo ponit diſtinctionē. ſcđo can. correſpondentē. ſecūda ibi. (Nobis quoqz.) prima in duas: ſed lego totum ſimul. ¶ Dicit in p̄io: ꝙ nutriens minuit̄ tribꝰ modis. vno modo in qualitate: alio modo in quātitate: ⁊ tertio in qualitate ⁊ quātitate ſimul. ¶ Dicit ſecūdo: ꝙ differētia que eſt inter cibū multe qualitatis ⁊ cibum multe quātitatis pōt ex hoc intelligi: qꝛ cibꝰ multe quātitatis cōtinue modicū prebet nutrimētū. Erit ergo ille multe quātitatis ⁊ parue qualitatis ſicut olera ⁊ fructꝰ: ⁊ quādoqz eſt ecōuerſo: qꝛ in pauca quātitate multū prebet nutrimētuz ſicut teſticuli galloruz ⁊ vitelli ouorū. ¶ Ubi nota p̄io: ꝙ dupliciter loquunt̄ medici de qualitate nutrimēti. p̄io de qualitate operatiua alterādo. ſ. caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ hoc modo non dicimꝰ h̄. ſecūdo dicit̄: qualitas rōne nutrimenti vt nutrimētuz eſt: ⁊ hoc modo dicimꝰ nutrimētuz eē multe qualitatis vel pauce: qꝛ eſt multe nutribilitatis aut pauce. Et ex hoc potes elicere modū minorandi cibuz in qualitate: qꝛ dare cibuz minoris nutrimenti. Modus autē minorādi quātitatē eſt clarꝰ. Patet ſecūdo ꝙ minoratio qualitatis pōt dici quodāmō minoratio quātitatis. Naz alijs paribꝰ per cibū pauce quātitatis minꝰ de nutrimēto datur q̄z p cibū multe quātitatis. ¶ Nota ſcđo: ꝙ iđ cibus prebet̄ multi nutrimēti reſpectu alteriꝰ equalis quātitatis: qꝛ illius cibi ꝑs pauca trāſit in ſupfluitates ⁊ plurima in alimētū: ſz alterius ꝑtes plurime trāſeūt in ſupfluitates: ⁊ pauce in alimētū. Tertio notāduz: ꝙ apud doctores ex tribus cauſis in genere cōtingit ꝙ cibus ſit aptꝰ ſꝫ plurimas ꝑtes in alimētū cōuerti. vna eſt familiaritas ⁊ cōueniētia cū ſanguine in ꝓprietate occulta. ſcđa eſt cōueniētia in qualitatibꝰ manifeſtis. tertia eſt paſſibilitas cibi ex modo ſubſtātie. Propter primā: caro ſicca eſt pluris nutrimēti homini q̄z fenū: nam inter carnes ⁊ hominē vel ſanguinē humanū currit occulta ꝓprietas: merito cuiꝰ ille ſunt in ſanguine a calore nālī hoīs trāſmutabiles: ⁊ talis ⁊ tāta nō currit inter fenū ⁊ humanum ſanguinē ⁊ calorē: vbi ecōtra eſt reſpectu aſini: equi: ⁊ bouis. Propter ſcđam ꝙ vitelli ouoꝝ ⁊ gallorum teſticuli ⁊ carnes ſm plures ꝑtes ꝯuertunt̄ in nutrimētū hominis q̄z fabe aut lētes aut olera. Propter tertiā: ꝙ liqda plus nutriūt: vt in cōmēto illiꝰ apho. facilius eſt repleri potu q̄z cibo. ¶ Et pro hac mā vide dicta a me in qōnibꝰ ſup illo apho. ſcđe ꝑticule. Facilius eſt repleri cibo q̄z potu: ⁊ videbis qūo ſtat. a. cibū vt ſanguis humanꝰ reſpectu. b. vt vitelli ouoruz ambobꝰ potatis nāliter ⁊ virtualiter magis ſimilē eſſe mēbris tam in ꝓprietatibꝰ occultis q̄z in q̄litatibꝰ manifeſtis: ⁊ modo ſubſtātie. b. ⁊ cōſimili amboꝝ exiſtente applicatōe: facilius tn̄ alijs paribꝰ nutriētur membra ex. b. q̄z ex. a. ⁊ ſimiliter accipe exēplū đ cibo ſubtili pauce quātitatis exhibito ſtomacho calido reſpectu groſſi ſimilis quātitat]. Et eodē modo videbis ꝙ

Modus etiaz ſubſtātie ꝑt intelligi đ groſſitie cibi. iuxta illud Gal. in lib. de virtute cibarioꝝ. c. 9. dicētis. ꝙ plurimi nutrimēti ſūt oēs cibi groſſi ꝗ bn̄ digerūt̄. Rurſus redditur cibꝰ pauci nutrimēti propter quattuor. Primo ꝓpter ſubtilitatē. propter nimiā ſiccitatē. ꝓpter nimiā eius humiditatē aquoſā: ⁊ ꝓpter plurimā eius ſuperfluitatē. h̄ vide a Gal. in. c. 10. ſ allegati lib.

ſtat. a. cibū digeſtibiliorē eſſe. b. tam ex modo ſubſtātie q̄z ex proprietate occulta ⁊ qualitatibꝰ manifeſtis: vtroqz tamē in equali quātitate ⁊ ſimili modo applicatis meliꝰ digerit̄. b. q̄z. a. ⁊ multa alia ſerua ad vidēduz ibi. ¶ No. q̄rto: ꝙ q̄litatiua ſilitudo attēdit̄ i h̄ ꝙ cibus tpatꝰ eſt ꝗ alijs paribꝰ eſt pluris nutrimēti q̄z diſtempatus: īter diſtēperatos v̄o calidus ⁊ humidus. Reliq̄ ſunt no. ¶ Ex his pꝫ quare fructꝰ ⁊ olera ſunt pauci nutrimēti. ſ. qꝛ non hn̄t cū hoīe ita cōueniētem ꝓprietatē ſicut caro: nec in ſua ꝯplōne ſunt ita vicina. Ecōtra aūt teſticuli galloꝝ ⁊ vitelli ouoꝝ.

Et hoc ꝓueniet ex meliori virtutis applicatione:

¶ Nobis quoqz quādoqz eſt neceſſariū qualitatez minuere: ⁊ in quātitate augmētū facere: ⁊ hoc quidē eſt cum deſideriū fuerit ſuperans: ⁊ in venis crudi fuerint humores: ⁊ voluerimꝰ deſideriuz ſopire per ſtomachi repletionē: ⁊ a venis multā prohibere materiaz: iđ vt prius maturet̄ illud qđ eſt in venis aut ꝓpter intētiōes alias ab iſtis. ¶ Et quādoqz neceſſariū eſt nobis in qualitate augmētū facere ⁊ minuere quātitatez: ⁊ hoc quidē eſt cū voluerimꝰ virtutē cōfortare: ⁊ ſtomachi natura rem multā digerere nō valet.

¶ Hic ponit can. p̄io gn̄ales attēdēdos. ſcđo ſpāles ex cōſideratione nature morbi aut tpis eius. ſcđa ibi. (Plurimū autē.) In p̄ia ꝑte ponit duos can. primꝰ can. ē ꝙ forti exiſtēte fame ⁊ venis repletis malis humoribus crudis minuimꝰ cibū ſm qualitatē augendo ſm quātitatē vt ſatiſfaciat fami: ⁊ tn̄ nō impediat̄ virtus a digeſtōe humoꝝ ꝗ ſunt in venis: cū ex tali cibo modicuz in venis trāſeat. Etiaz ꝓpter alias intentiones: verbi gratia: ſi volumꝰ corpus macrefacere: vel ſi volumꝰ materiā multam a venis expellere forti exiſtēte appetitu propter timorē apoſtematis ⁊ multa alia. Secūdus can. ſtomacho exiſtēte debili ꝗ nō pōt rem multā digerere ⁊ virtute indigēte cōfortatōe: tunc minuimus in quātitate ⁊ augemꝰ in qualitate: qꝛ damꝰ cibum paucū multi nutrimenti.

Iſte primus canon practicat̄ q̄ttuoꝛ obſuatis. p̄io ꝙ ſit vehemens appetitus. ſcđo ꝙ vene ſint replete humoribus crudis. tertio ꝙ adſit voluntas vt ſatiſfiat eius deſiderio per vētris repletionē. q̄rto vt ꝓhibeat̄ noua materia a venis.
Uerificat̄ potiſſime canon iſte ſcđs in debilitate ſtomaci ꝓueniēte ex egritudine cōſūptiua vt p̄i ſi etica: fluxibꝰ liquefactiuis: ſpaſmo de inanitione ⁊ reliquis.

Queſtio. V

Dubitatur circa iſtos can. vtrū humoribus crudis exiſtētibꝰ i venis cū forti fame ſit dandus cibꝰ multꝰ ⁊ pauci nutrimēti. ¶ Negatiue arguit̄ ſic. Iſtis corporibꝰ nō conueniūt cibi multaꝝ ſuperfluitatū generatiui: ſz dicti cibi ſunt huiuſmodi: ergo ⁊c̄. maioꝛ patet: qꝛ dicti cibi multaꝝ ſuperfluitatū generatiui ſunt augētes cachochimiaz cū venas impleāt ſuperfluitatibꝰ. ¶ Cōfirmat̄ ēt: qꝛ in iſtis corporibus ꝓhiberi dꝫ indigeſtio: ſed tales cibi ſunt difficilis digeſtionis: ergo ⁊c̄. minoꝛ patet: qꝛ nō ſunt nutrimenti pauci: niſi qꝛ aut in ꝓprietate non cōueniūt: aut in modo ſubſtātie: aut in cōplexione: vt pꝫ in ſupradictis: ſed quocūqz modo ſit ꝑ illud erūt difficilis digeſtionis: ergo ⁊c̄. ¶ Scđo in hyeme eſt dandus multꝰ cibus ⁊ multi nutrimēti: ſed in hyeme reſpectu alioꝝ tēpoꝝ appetitꝰ eſt intēſioꝛ: ⁊ crudi humores ſunt in venis: ergo nō vniuerſal'r multis exiſtētibus humoribꝰ crudis in venis cū forti fame eſt dādus cibus pauci nutrimēti. ꝯn̄a eſt no a. ⁊ maioꝛ eſt Hipp. in illo apho. Uentres hyeme ⁊ vere ⁊c̄. Et minoꝛ pꝫ: qꝛ in hyeme multiplicātur flegmata ⁊ minoratur ſanguis ⁊ flegma eſt humoꝛ crudus. Et aſſumptū eſt Aui. tertia primi cap. de cōparatōe gradus q̄litat] aeris. Dicit. n. ⁊ minuit̄ in ea ſanguis ⁊ augetur flegma. ¶ Tertio ⁊ vltio: in corpore in quo mali abūdāt humores eſt dādus cibus bonꝰ largiter: ſz ille cibus ē multi nutrimēti: ꝗ ⁊c̄. Aſſumptū ē Aui. tertia p̄mi ca. de regimine eius qđ comedit̄ ⁊ bibit̄. Sepe etiā conceditur ei: in cuius corꝑe mali abūdant humores: vt

rem

UVA. BHSC. IyR_044_1

rem bonā largiter comedat. ¶ In oppoſitū eſt Auic. hic. ¶ Pro ſolutione dubij nota prio ꝙ nō eſt intentio Aui. ꝙ ſemp humoribꝰ crudis abundātibꝰ in venis ⁊ forti exn̄te appetitu ſit dādus multus cibus pauci nutrimēti. Nā virtus digeſtiua poſſet eſſe debilis. ita ꝙ nō ſufficeret magnā quātitatē cibi digerere. ſed ſufficit ꝙ merito iſtarū diſpōnū deductis ꝯtrario mō indicātibꝰ: cibus eſt dādus multe quātitatis ⁊ pauci nutrimēti. ¶ Nota ſcðo ꝙ ciboꝝ qdā eſt cibus purus ⁊ quidā eſt cibus medicinalis: q̄ hʒ virtutē ſubtiliandi: calefaciēdi: ſedādi: vomitū ꝓuocandi: vel aliquam talē virtutē non opando a materia. ¶ Nota tertio: ꝙ aliqui cibi ſunt pauci nutrimēti ⁊ mali: quidā ſunt multi nutrimēti ⁊ mali: quidā āt pauci ⁊ boni: quidā multi ⁊ boni. Et tu vide exēpla ſcðo primi de eo qð comedit̄ ⁊ bibit̄ ad finē capituli. ¶ Tūc ſit iſta cōcluſio prima. Stāte multitudine humoꝝ crudoꝝ in venis cuꝫ forti deſiderio ſtat nō ꝯuenire cibū multe quātitatis ⁊ pauci nutrimēti. Patet: qꝛ ſtat multitudinē humoꝝ eſſe tantā vt ſumēdo cibū periculū eſſet de crepatura venarū ⁊ ſuffocatione: ⁊ dimittēdo ⁊ euacuēdo corpus liberat̄. ¶ Scða cōcluſio. Stāte humoꝝ crudoruꝫ multitudine in venis ⁊ forti appetitu ita fortibus vt nullius indicatio iſtoꝝ alterius indicationē vincat ex toto deductis ecōtrario indicātibus cibus eſt dandus multe quātitatis ⁊ pauci nutrimēti. Iſta eſt pro mēte Aui. Et probat̄ ſic rōne. Nā multitudo crudorū humoꝝ nō vincens indicationē fortis famis indicat nō ī plendas eſſe venas ne virtus a digeſtione prohibeat̄: ⁊ iō cibus dꝫ eſſe pauci nutrimēti. Fortis aūt appetitus indicat de famis ⁊ ſitis extinctione: que ſit cū cibis multe quātitatis. ¶ Ad argumēta. Ad primū dī ponēdo ꝙ ciboꝝ multarū ſupfluitatū quidam ſunt hmōi: qꝛ ex eis ſunt apte naturales ſuperfluitates prime vel ſecunde digeſtionis generari: qꝛ multe feces aut multa vrina: quidā vero ſunt tales: qꝛ multiplicatiui ſuperfluitatū nō naturaliū: qꝛ humoꝝ maloruꝫ in venis. Cuꝫ igit̄ dicit ꝙ cibi pauci nutrimēti ſunt multarū ſupfluitatum: dico verū eſſe primo modo. Et h̄ mō negatur ꝙ dictis corporibus nō ꝯueniāt cibi multarū ſupfluitatū. Sed ſi dicat̄ ſcðo modo cōcedit̄ ꝙ illi cib non ꝯueniunt: ſed nō dicemus oēs cibos modici nutrimēti ꝯuenire ⁊ multos: ī mo aliquos tales vt euchimos: qꝛ bonoꝝ humorū generatiuos: ſʒ paucorū: qꝛ plurima eoꝝ pars ſecedit in feces ⁊ vrinā per vias ductuū non ī plendo venas ſicut granata lactuce amigdale. ¶ Ad cōfirmationē dicimus ꝙ iſti ſunt difficilis digeſtionis reſpectu ciboruꝫ nutribiliſſimoruꝫ: vt vini ⁊ aque ⁊ carnis: ſed nō tñ oportet eſſe ita difficilis digōnis: qꝛ indigeſtio nō ita multū reſiſtit virtuti quin in illos ſit apta agere ⁊ vincere: nō obſtante ꝙ merito proprietatis occulte nō hʒ multas partes ſint in ſanguinē ꝯuertibiles. ¶ Ad ſecūdū dī ꝙ corpora plurimos cibos ſumētia in hyeme habent plenitudinem bonoꝝ humorū non crudoꝝ. Uel ſcðo ꝙ ibi eſt indicatio indicans: quare dent̄ cibi multi ſanguīs generatiui: vt dicitur a Gal. in cōmento. ¶ Ad tertium ꝓpter virtutis debilitatē dicit̄ ꝙ cibus bonus vel res bona eſt cibus medicinalis illis dandus. Aut hoc erit propter debilitateꝫ virtutis indicantis ꝑꝑ duo dicta. Illius aūt textus expoſitionem vide a me ſuper illo apho. ſecunde particule. Non pura corpora ⁊c̄.

¶ Scða dubitatio eſt qūo in talibus corporibus ſit vehemens appetitus cuꝫ eis humoꝝ crudoꝝ preſentia ſit cauſa ablationis appetitus. vt patet de animalibus in hyeme in cauernis habitantibus. ¶ Dicitur ꝙ pōt in eis eſſe appetitus naturalis mēbris reſpuētibus malos humores ⁊ attrahentibꝰ bonos a ſtomaco ⁊ epe: pōt etiā eſſe preternaturalis propter frigidū humorē incitantē appetitū. Secūdus caſus ē clarus.

¶ Plurimū auteꝫ quod nos laboramus in minuendo cibum: aut prohibendo eſt cū egritudines medicamur acutas. ¶ In egritudinibus quoqꝫ cronicis minuimus: ſed minus q̄ꝫ in acutis.

¶ Ponit cañ. de minoratione cibi ſm̄ diſpōnē morbi. Et qꝛ in morbis differētibꝰ ſm̄ cronicū ⁊ acutū vario modo cibum damus: ⁊ eodē modo variamus dietam ſm̄ variationem tēporū eoruꝫ. Ideo primo dicit Aui. diuerſitatē minorādi cibū in morbis ſm̄ primam dictorū morborū dr̄iaꝫ. ſcðo ſm̄ dr̄iam tēporū eiuſdeꝫ morbi. ibi ſcða. (Et quātoplus egritudo.) In prima ponit duas cās. ibi ſcða. (In cronicis nāqꝫ).

¶ In pria ponit duos cano. Primus eſt iſte: ꝙ inter egritudines plurimū nos laboramus in minorādo cibū in acutis egritudinibꝰ. Scðs eſt: ꝙ in cronicis minoramus cibū ſʒ minus q̄ꝫ in acutis. ¶ Circa primaꝫ partē nota ꝙ morbus mālis: q̄ pēdet a pn̄tia humoꝝ: indiget humoꝝ digeſtione: aut euōne aut vtroqꝫ. Et iō qꝛ nā occupata nō tam bene maturat aut expellit ſicut ſi ſolum illi rei ſit intēta: iō q̄libet morbꝰ talis indicat de cibi ablatione: virtus autem ſi ſit debilis indicat de cibi additione p quē cōfortet̄: ⁊ ille indicatiōes ſunt quodāmodo ꝯtrarie ⁊ attēdimus potētiori altera nō neglecta: ⁊ hoc totū dictū ē ſupra. ¶ Nota ꝙ morboꝝ māliū qdā ſunt acuti: quidaꝫ cronici. Morbi cronici dicunt̄ q̄ vltra quadrageſimum diem terminant̄. Morbi aūt acuti qdā ſunt abſolute acuti: ⁊ ſunt qui in xiiij. die terminant̄. Quidā ſunt acuti cū additiōe: qꝛ peracuti q̄ infra ſeptimū diē terminant̄: ⁊ perperacuti qui infra quartum diem terminantur. Quidā tropici q̄ vltra. xiiij. diē ⁊ citra quadrageſimū terminãt̄. Omnes tñ acuti in hoc ꝯueniūt ꝙ cū velocitate ſue terminatiōis ſunt ſeuorū accidentiū: ⁊ iō febris ephimera nō eſt acuta nec cronica: ⁊ hec ſunt alibi dicta. Ex his pꝫ ꝙ in morbis mālibus acutis virtus magis cōſentit ſubtiliatiōi q̄ indiget q̄ꝫ morbꝰ cronicus: qꝛ acuti cito terminant̄: ⁊ p modicū tp̄s pōt virtus melius ſuſtētari cū modico cibo q̄ꝫ per multum. Et iō in morbis acutis ſubtiliamus dietā ⁊ minuimꝰ cibuꝫ plurimū: ī mo q̄nqꝫ auferimꝰ: ſed ī cronicis nō tm̄ minuimus. ¶ Nota tertio: ꝙ qꝛ virtus eſt debilior in morbo cronico q̄ꝫ in ſanitate alijs paribus: ⁊ qꝛ morbꝰ indicat de cibi ſubtractione: iō poſita alioruꝫ paritate in cronico morbo ēt minuimus cibū reſpectu cibi in cōparatiōe ſanoꝝ. ¶ Ex quo pꝫ primo ꝙ in oī morbo māli ē ſubtiliāda dieta reſpectu alioꝝ: alijs cōditionibꝰ obſeruatis. ¶ Patꝫ ſcðo: quare in morbo cronico dicit̄ equari a doctore. ⁊ quare a Gal. prima particula apho. ſub illo apho. Tenues ⁊ certe diete. dī ꝙ virtus eſt ꝯſeruāda in cronicis. hoc enīꝫ dicit in cōparatōe ad id qð ſit ī acutis: qꝛ ī cronicis tm̄ de cibo damus vt videat̄ quaſi equari cibo ſanorū ⁊ virtꝰ cōſeruari vt ē. ¶ Pꝫ tertio nō eſſe verū qð dicūt Dy. ⁊ Marſi. ꝙ generalr̄ in oī morbo ab eo ſumit̄ indicatio ablationis cibi. Nā a morbis q̄ ſunt ex inanitiōe tm̄ indicat̄ cibi exhibitio vt in apho. Ex plenitudine ⁊c̄. ¶ Sequit̄ quarto: ꝙ nō ī quolibet morbo māli ſalubri ordināda ē dieta in cōparatōe ad ſtatum. Nam multi ſunt tales. q̄ ſunt in declinatione: quibus cibus ſubtilior eſt dandus q̄ꝫ in ſanitate non merito ſtatus futuri.

Hippocrates aūt tertio pronoſticoruꝫ diuiſit egritudines ꝑ periodos. Duo requirunt̄ in febre acuta ſ. ꝓpinquitas ſtatus ⁊ timor in ea: vt vult Aui. prima q̄rti tractatu. ij. c. iij. ⁊ per vltimum excludit ephimera.

Quia ī acutis ſtatus ē ꝓpinquus: in cronicis vō longinquus.

Queſtio. VI.

Sed tunc cadit particulare dubiū: vtruꝫ in morbis materialibus in quibus cibus debet minorari indicatiōe ſumpta a materia ſit melius minuere cibi quantitatem nō minorata qualitate: aut equaliter: aut vtrūqꝫ ſimul. ¶ Videt̄ ꝙ potiꝰ ſit minorāda qualitas: nā in acutis ptiſana hordei offert̄: que minoris eſt q̄litatis q̄ꝫ cibi ſanoꝝ: ⁊ offert̄ hʒ

UVA. BHSC. IyR_044_1

quãtitatẽ cibi cõſueti: vt ſumit̃ primo regiminis acu.
textu cõmenti. 20. nam ſi bis in die cõſueuit comede/
re: bis in die ptiſanã offerri p̃cipit. ¶ Confirmatur:
qꝛ in morbis iſtis ſunt exhibendi cibi alteratiui: ⁊ ali
quo modo morbo vel cãe morbi oppoſiti: tales autẽ
ſunt modici nutrimẽti: ergo ⁊c̃. ¶ In oppoſitum eſt
cõis modus practicãdi. nam damus pullum cõtuſuȝ
qui eſt cibꝰ multi nutrimẽti ⁊ pauce quãtitatis. ¶ In
dubio no. ꝙ iſti morbi materiales qñqȝ ſunt cũ virtu
tis magna fortitudine ⁊ p̃cipue digeſtiue ſtomachi ⁊
nõ corrupto aut deiecto appetitu: qñqȝ aũt vnũ iſtoꝝ
deficit. ſ. virtꝰ vel appetitꝰ. ¶ Tunc ſit prima conclu/
ſio iſta. Stãtibus in infirmo virtute ⁊ appetitu in mor
bo naturali cibus eſt plus qualitatiue q̃ȝ quãtitatiue
minuẽdus materia exiſtẽte in venis totiꝰ vel eius am
bitu. Probat̃ qꝛ per diminutionẽ qualitatis fit ꝙ na/
tura nõ ipedit̃ in digerẽdo: ⁊ per quãtitatẽ cõuenien
tem appetitui ſatiſfit. Accidit ẽt ꝙ põt magis altera/
re ſi alteratiuus detur ⁊ alia nocumẽta nõ ſequunt̃: er
go ⁊c̃. ¶ Scda ꝯcluſio in morbo materiali indicante
minorationẽ cibi ſtante cõi appetitui: qñqȝ diminui/
mus quãtitatẽ ⁊ augemꝰ qualitatẽ: vt pȝ in colica paſ
ſione ⁊ lapide renũ etiã ſi virtus ſit fortis. ¶ Tertia cõ
cluſio. qñqȝ opȝ cibũ dare parue quantitatis ⁊ multe
qualitatis: ⁊ hoc vbi virtus eſt debilis nõ potẽs nota
bilem quãtitatẽ digerere: aut vbi appetitꝰ eſt valde ꝓ
ſtratus: ita vt infirmus nõ poſſet multũ ſumere: ⁊ iſti
ſunt caſus in quos hodiernis tpibꝰ incidimꝰ ſepe pro/
pter laſciuiã: ⁊ qꝛ infirmi ſunt delicati ⁊ patiunt̃ in fe
bribus faſtidiũ ⁊ abhomiationẽ cibi: nos damꝰ pullũ
⁊ oua ⁊ aquã carnis. ¶ Quarta ꝯclo. cũ iſti cibi exhi
bent̃ plerũqȝ ſunt exhibẽdi alterati. Nã iſti cibi ſunt
faciliter inflãmabiles: ideo precipue in febribꝰ ſunt ad
frigiditatẽ alterandi cum decoctione lactucaꝝ aut cuȝ
vino granatorum aut ſimiliuȝ. Et ex his habemus fa
cilem argumẽtoꝝ ſolutionem.

¶ In cronicis autem plus de virtute ſolliciti
ſumus ꝙ earũ criſis eſt longinqua: ⁊ ipſarũ
ſtatus eſt remotus. Quapp niſi virtus cuſto
diat̃ vſqȝ ad horã criſis ſtare nõ poterit: neqȝ
illud qð in longo digerit̃ tpe digerere vale/
bit. ¶ In acutis vero egritudinibꝰ criſis eſt
ꝓpinqua: ⁊ confidimus ꝙ virtus ante ſtatuȝ
non reſoluetur: ꝙ ſi hoc timuerimus nutriẽs
nõ plurime minuimus.

¶ Aduerte ꝙ ſicut periodi acutoruȝ morborũ reſpectu criſis per q̃ternarios dieꝝ cõputant̃: ita periodi cronicorũ per ſeptẽnarios: ⁊ nõ ſolũ dierũ ſȝ mẽſiũ ⁊ ãnorũ. vt dicit Gal. 3. particula affo. in comẽ. aff. 29. plurime vo.

¶ Modo ꝓbat ambos cañ. ⁊ ptȝ ex notatis modus
ꝓbationis amboꝝ cañ. Sȝ pp iuuenes nota ꝙ criſis
eſt vehemẽs ⁊ velox motꝰ morbi quo infirmꝰ ducitur
ad ſalutẽ vel ad mortẽ. Et iſte motꝰ plerũqȝ accidit
in ſtatu acutoꝝ. Cuȝ ergo videmꝰ morbũ aliquẽ criſi
terminãduȝ: tũc ordiamꝰ dietã: ita vt in criſi virtus nõ
ſit tã debilis ꝙ deficiat neqȝ corpus ſit humoribꝰ ple/
nũ vt criſis ipediat̃. Cũ ergo eſt criſis ꝓpinqua virtu
te tolerãte ſubtiliamꝰ dietã ⁊ auferimꝰ cibuȝ. ¶ Nota
ſcdo ꝙ lȝ nõ fiat criſis: tñ ꝓpe ſtatũ ſubtiliamꝰ dietaȝ:
maxie ex cã infra dicẽda: ⁊ ante ſtatũ cũ ſtatꝰ eſt vicinꝰ
magis ſubtiliamꝰ q̃ȝ ſi eſſet lõginquus alioꝝ poſita pa
ritate: ⁊ iõ in acutis pp hec duo magis ſubtiliamus.
¶ Et quãto egritudo plus pricipio ꝓpinq̃
fuerit ⁊ accñtia magiſ q̃eta: nutriemꝰ virtutẽ
ꝯfortãtes. Et quãtũ egritudo ſm augmẽtuȝ
ꝓceſſerit ⁊ accñtia ibi ẽt augmẽtata fuerint:
minuemꝰ dietã pp fiduciã eiꝰ qð iã dedimꝰ: ⁊
ppea vt virtꝰ alleuiet̃ i hora luctamis. ¶ In
tpe q̃ȝ ſtatꝰ regimẽ q̃qȝ ſubtiliamꝰ vehemẽter
¶ Et q̃ȝto magis egritudo fuerit acuta ⁊ cri
ſis ꝓpinquor: erit nr̃a regimis ſubtiliatio ma/
ior: Niſi cãe acciderint q̃ nos ab eo ꝓhibeãt
quẽdmodũ in libris noiabimus pticularibꝰ.
¶ Hic ponit cañ. de minoratõe cibi merito tẽporum
morbi. Et iſta ps diuidit̃ in q̃nqȝ ptes ſm. v. cañ. ibi
ſcda (Et q̃ȝtũ egritudo) ibi tertia. (In tpe q̃qȝ.) ibi q̃r
ta (Et quãto magis.) ibi q̃nta (Niſi cãe.) ¶ Primus
cañ. ẽ iſte: ꝙ qñ egritudo eſt i pricipio: ⁊ accñtia ſunt
magis q̃eta: tũc nutrimꝰ ꝯfortãdo ṽtutẽ: ⁊ itelligit̃ ꝙ
plus nutrimꝰ q̃ȝ in ſequẽtibꝰ vſqȝ ad ſtatũ: lȝ minus q̃ȝ
i ſanitate niſi fuerit ex cãis dicẽdis i dubio. ¶ Scds
cañ. ẽ: ꝙ cũ egritudo ꝓcedit ad augmẽtũ ⁊ accñtia au
gent̃: tũc minuemꝰ cibũ: ⁊ h̃ duabꝰ de cauſis. Pria qꝛ
hẽmus fiduciã ꝙ virtus rõne cibi exibiti poterit dura
re cũ maiori ſubtiliatõe cibi. Scda vt virtus alleuiet̃ ⁊
nõ ſit onerata cibo ⁊ humoribꝰ hora luctaminis. i. pu/
gne: ⁊ hec ẽ hora ſtatꝰ. ¶ Tertiꝰ cañ. ẽ ꝙ in tpe ſtatꝰ
regimẽ vehmẽter ſubtiliat̃ reſpectu p̃cedẽtiũ. Cã eſt.
qꝛ tũc virtus pugnat. ¶ Quartus cañ. eſt q̃ȝto egritu
dines fuerint acutiores tanto ſubtiliamus vehemẽtiꝰ.
⁊ h̃ quo ad oĩa h̃ tpa: qꝛ pugna eſt maior: ⁊ tps quo
ṽtus dȝ cũ ſubtiliatõe regis ſtare ẽ breuius. ¶ Quin
tus cañ. eſt. qꝛ talis ſubtiliatio eſt fiẽda niſi fuerit cã ꝓ
hibẽs. ſ. virtutis debilitas: aut accidẽs aliud (vt in li/
bris particularibus dicitur:) dȝ fieri in criſibus.

¶ Contra iſtũ primũ canonẽ erat vſus quorũdã antiquoruȝ: vt recitat Hip. ſcdo regiminis acutoꝝ Gal. x. de ingenio ſanitatis. ca. 3. iſti enim in omni egritudine materiali in tribus primis diebus nihil dabant.

Queſtio. VII.

Dubitat̃ vtruȝ in morbis mãlibus dieta de
beat ꝓcedere ſubtiliãdo vſqȝ ad ſta
tũ icluſiue. ¶ Ad ptẽ negatiuam arguit̃ ſic. Aliqs eſt
morbus mãlis in cuiꝰ pricipio multa eſt repletio pp
quã dieta magis ſubtiliãda ẽ q̃ȝ i ſtatu eẽt ſubtiliãda
merito illius morbi. ergo ⁊c. Aſſumptũ pȝ de tertiana
pura icipiẽte cũ plurima ſanguis replõne. ¶ Cõfir/
mat̃. qꝛ cõtigit qñqȝ principiũ moleſtũ eẽ: qꝛ ꝯiunctũ
cũ alio morbo ⁊ ſtatũ eiꝰ eſſe ſine alio morbo. ⁊ cõſtat
ꝙ i pricipio erit magis ſubtiliandũ. ¶ Scdo arguit̃
ſic. In q̃rtana ꝯuenit ſubtiliatio ⁊ poſtea igroſſatio. vt
pria q̃rti. De q̃rtana igit̃ ñ gnãl̃r i oi morbo groſſius
ẽ dietãdũ i pri. ¶ Tertio i pleureſi groſſius ẽ dietañ.
i ſtatu ⁊ digeſta mã: vt decia tertij. ⁊ prio regis acu.
¶ Quarto ſic. ṽtus i morbo ꝯtinue debilitãdo ꝓcedit
g̃ indiget maiori refectõe: ⁊ morbꝰ ſalubris ꝯtinue mi
norat̃ ſaltẽ poſt principiũ. ergo minꝰ idicat de cibi ab
latiõe. ergo merito vtriuſqȝ poſt principiũ eſt igroſſan
da dieta. ¶ Quito tũc magis eſt ſubtiliãda dieta cuȝ
ṽtus eſt fortior ⁊ pugna eiꝰ cõtra mãm morbi maior ⁊
mã amplior. Et h̃ eſt in principio ergo ⁊c. minor pȝ:
qꝛ in prin. mã eſt magis rebellis cũ ſit minus digeſta.
¶ Sexto arguit̃. in principio paroxyſmi eſt ſubtilius
dietañ. q̃ȝ i ſtatu. ergo in pricipio vl̃i eſt ſubtilius die
tandum q̃ȝ in ſtatu vl̃i. ꝯña tȝ p ſil̃itudinẽ. ⁊ aſſumptũ
pȝ p̊ regis acu. ab Hip. textu comẽ. 45. ⁊ Gal̃. eo. cõ
mento dũ dixit. Et deterior hora eſt cũ inueniuntur
iſta mẽbra in deteriori diſpoſitione: ⁊ manifeſtũ eſt ꝙ
hora in qua ſunt in deteriori diſpoſitione: eſt hora in/
ceptionis paroxyſmoꝝ. ¶ In oppoſitũ eſt Aui. hic ⁊
prima quarti. c. de regimine febricitãtiũ: ⁊ Hip. pria
particula apho. apho. primo. ⁊ Gal̃. in. cõmento.
¶ In iſto dubio ponam notabilia ſecũdo ꝯcluſiones.
¶ Quantũ ad primũ nota: ꝙ morboꝝ quidã ſunt mã
les: quidã imãles. De imãlibus in pñti nõ eſt ſermo:
Plurimi. n. imaterialiũ morboꝝ nõ indicãt de cibi ab
latione vt morbi ſequẽtes inanitionẽ. ¶ Secundo no
tañ. ꝙ morborũ mãliũ ſalubriũ a mã cruda icipiẽtium
⁊ ad ſalutẽ terminandorũ cõiter quattuor ſunt tpa. ſ.
principiũ: augmẽtũ: ſtatꝰ: ⁊ ꝺclinatio. Et hec tpa dñr
vl̃ia totũ morbũ ꝯtinẽtia. Et quedã ſunt tpa particu
laria determinatũ morbũ reſpiciẽtia. Hic aũt eſt ſmo
de vniuerſalibꝰ temporibꝰ. ¶ Nota tertio: ꝙ vniuer/
ſalia tẽpora morbi materialis: qñqȝ diſtinguũtur pe/
neo

nes accidētia: qn̄q3 penes materie digeſtionē vel alte
ratione digeſtioni oppoſitā. Et tu vide hoc primo d̄
criſi: ⁊ per ea que dixi prima particula apho. ¶ Nota
quarto: ꝙ in quibuſdā morbis vniuerſalia tēpora pe/
nes materie alteratione ⁊ penes accidētia coincidunt
plerūq3: vt in quib⁹ materia cōſeruatur ad vnicā cre/
ticam expulſionē: in quibuſdā vero nō coincidūt. Et
vide iſta in queſtōe mea de magnitudine morbi ſecū
da particula apho. ¶ Nota quinto: ꝙ in ſtatu morbi
ſalubris prout diſtinguūtur tēpora penes digeſtionē
materie: q2 in ſtatu inuenit̄ materia magis digeſta q̄3
ante: ⁊ cu3 hoc eſt magis calefacta multu3 naturam ⁊
virtute3 irritans ad operādum in ea reſpectu prece/
dentium temporū paritate poſita in parte loci ⁊ quā/
titate eius. Et iō cu3 natura vincere d3 in ſalubri mor
bo: patet tūc naturā fortiſſime cōtra talem materiā pu
gnare. In principio vero ⁊ augmēto ꝑpter cōtrarias
cauſas cōtingit ecōtra. Et ita dicat̄ de augmēto tanq̄3
medio modo ſe habente. ¶ Nota ſexto: ꝙ in princi/
pio quo ad accidētia nō multu3 ſtimulatur virtus ad
agēdū in materia morbi: ſed in ſtatu quo ad accidētia
multu3 ſtimulatur: ⁊ ideo fortiſſime tūc conatur alijs
paribus. Ex quo patet ꝙ hac paritate ſtante fortior eſt
actio nature in morbū in hoc ſtatu q̄3 in principio vel
augmēto: q2 augmētum merito hui⁹ medio modo ſe
habet. ¶ Nota ſeptimo: ꝙ ex cibo exhibito in mor/
bo naturali quinq3 nocumēta ſequunt̄: ⁊ ſunt iſta. Pri
mum virtutis aggrauatio. Secūdu3 eſt reſiſtētia vir/
tuti facta in tranſmutādo debitā morbi materiā: cum
ſibi difficili⁹ ſit duo pati. ſ. cibum ⁊ humorē: q̄3 vnum
ſolum trāſmutare. Tertium eſt diuerſio inſtrumenti:
quo virtus operat̄. Nam ſpirit⁹ diuertitur a loco vbi
eſt materia ad locum cibi digerendi. Quartu3 eſt ge/
neratio mali humoris ex cibo ſumpto preternatura/
li calore agēte in cibo: vt in febre: aut naturali calore
ipſum nō debite trāſmutāte. Quintū pōt eſſe altera/
tio corporis a tali malo humore genito ⁊ aggrauato:
vel oppilatio aut catarrus nauſeatiuus vel corruptio
imaginationis vaporibus aſcendentibus ad caput: ⁊
breuiter alicuius morbi vel accidētis augmentatio.
¶ Nota octauo ꝙ iſtoꝝ nocumentoꝝ quedā ſunt ma
gis apta ſequi cibi exhibitionē cū multa eſt caliditas:
aut mala qualitas morbi. Quedam cū virtus fortiſſi/
me agit in materiā vt virtutis diſtractio vel impedi/
mentū operatiōis eius. ¶ Nota nono ꝙ ſtat virtute3
in materiā magis p̄paratā pati qn̄q3 forti⁹ agere: non
obſtante ꝙ minus ab ea ſtimulet̄. Nam ſtat p̄paratio
nem plus facere ad fortitudinē operationis q̄3 faciat
ſtimulatio.

¶ His habitis ſit hec prima cōcluſio. In principio
morbi materialis vl̄i tam quo ad accidētia q̄3 quo ad
materie digōne3 vel alteratione ſubtilius ſtat eſſe die/
tandū q̄3 in eiuſdē morbi ſtatu. Patet vbi cum princi
pio illo aliqua fortis indicatio ꝯiungatur ex alio mor
bo vel ex alio modo q̄3 ex morbo: vt tactū eſt in argu
mento primo ante oppoſitū. ¶ Secūda cōcl̄o dedu/
cta cuiuſlibet rei indicatiōe p̄ter indicationes a mor
bo ⁊ eius cā ⁊ virtute: nō in cuiuſlibet morbi princi/
pio eſt groſſius dietandū q̄3 in ſtatu. P3 q2 ſtat in ali
cuius morbi principio vtendū eſſe dieta tenuiſſima vt
in morbo peracuto. ¶ Tertia cōcluſio in morbo ma/
teriali ſalubri cui⁹ principiū plurimū remotū eſt a ſta/
tu eius deductis alijs ſignificationib⁹ a morbo illo: ⁊
cā eius ⁊ virtute alijs parib⁹ groſſius eſt dietandū cō
ſtante vtrobiq3 virtute in principio quo ad acciden/
tia q̄3 in ſtatu quo ad accidentia. Concluſio patet: q2
magis nocent̄ ex equa groſſa dieta in ſtatu q̄3 in pri
cipio. Nam cū virt⁹ in māā fortiter operat̄: ſequit̄ ex
eius diſtractione eē maius nocumētū: ꝑpterea q2 vir/
tus magis ſtimulat̄: vn̄ nō poſſet cibū digerere: ⁊ iō
ad peiores humores ꝯuerteret̄ ⁊ minus bonū nutri/
mētū cauſaret. ¶ Quarta cōcluſio. in p̄dictis morbis
alijs paribus ⁊ alijs indicationibus deductis ſubtili⁹
eſt dietan̄. i ſtatu quo ad digōnē q̄3 in pricipio. P3 q2
in illo eſt virtus velocior ⁊ magis velociter agēs ī ma
teriā: ergo ipedimētū diſtractiōis mai⁹: ⁊ alia ſunt pa
ria vt pono. ¶ Quinta ꝯcl̄o. tpib⁹ quo ad māē altera/
tionē ⁊ quo ad accidētia coincidētib⁹ in p̄ncipio mul/
tū a ſtatu diſtāte general̄r ꝓcedendū eſt a principio vſ
q3 ad ſtatū ſubtiliādo cōſtante virtute ⁊ alijs indicatio
nib⁹ a morbo cā ⁊ virtute ceſſantib⁹ vel parib⁹. Iſta ē
ponēda pro mēte Auic. ⁊ p3 q2 quāto magis verſus
ſtatū procedim⁹: tāto nocumēta cibationis erūt maio
ra: vt colligit̄ ex notabilib⁹. ¶ Sexta ꝯcl̄o. in morbis
in quib⁹ hec tēpora nō coincidūt ſtat ſubtili⁹ eſſe die/
tādū in augmēto ⁊ principio quo ad materiei digōnē
q̄3 in ſtatu. Patet. q2 ſtat materiā eſſe paucior ē in ſta/
tu: ⁊ virtuti moleſtā minus: ⁊ virtutē magis cōſtāte3:
ideo minus malum eſt cibare tunc q̄3 in principio in
quo erant oppoſita. hoc accidit plerūq3 in pleureſi ⁊
in morbis: in quibus valde notabil̄r materia minora/
tur. ¶ Septima ꝯcluſio. in morbis in quib⁹ hec tēpo
ra nō coincidūt ſtat ſubtilius eſſe dietan̄. in ſtatu eiuſ/
dē morbi quo ad digōnē: q̄3 in ſtatu quo ad accidētia:
⁊ qn̄q3 ecōtra. Qn̄q3 eni3 quātūcūq3 modicu3 poſſet
in accidētib⁹ ſtatus quo ad accidentia ſuperare ſtatu3
quo ad digōnē. ⁊ per plus ſtat qn̄q3 ſuperare ipſum
ſtatū quo ad accidētia a ſtatu quo ad p̄parationē mate
riei. ſtabit igit̄ ꝙ maius erit nocumentu3 in cibatione
in ſtatu quo ad digōnē māē: q̄3 in ſtatu eiuſdē quo ad
accidētia: ⁊ ecōtra. Ex his p3 argumentoꝝ ſolutio.

¶ Nutriens preterea ſm hoc quidem ex eo
quod ſit nutrimentum duas alias habet ope
rationes: que ſunt velocitas penetrationis: ſi
cut diſpoſitio vini. Et tarditas penetratiōis:
ſicut diſpoſitio aſſatorum ⁊ frixorum. ¶ Et
etiam ſpiſſitudo ſubſtantie eius quod ex ipſo
generatur in ſanguine: ⁊ eius retētio: ſicut eſt
diſpoſitio nutrimenti carnis porcine ⁊ vituli/
ne: aut ipſius ſubtilitas ⁊ reſolutionis eius ne
ceſſitas: ſicut eſt diſpoſitio nutrimēti quod ſit
ex vino ⁊ ficubus.

¶ Hic ponitur tertia diſtinctio que ſumitur ex parte
modi ſubſtantie ſm cōmuniter exponentes. Et prio
ponit diſtinctione3. ſecūdo ponit can̄. correſpōdētes.
ſecūda ibi. (Et nobis quide3). In pria intendit duas
diſtinctiones: quarū prima eſt iſta. Nutrimentū quod
dā eſt velocis penetrationis: ſicut vinum. quoddam
tarde: ſicut aſſata ⁊ frixa. Secūda diſt. nutrimētū quod
dā prebet nutrimentū ſpiſſum ⁊ tarde reſolutionis: vt
caro porcina ⁊ vitulina. quoddam ſubtile ⁊ cite reſolu
tionis: vt vinum ⁊ ficus. ¶ Nota hic primo: ꝙ diſtin
ctio prima. ſ. ꝙ aliquid ſit tarde penetrationis: aut ve
locis penetrationis pendet: aut ex modo ſubſtātie: q2
ſubtilia facilius penetrant: aut ex qualitate: q2 illa que
ſunt temperata ad caliditatem ⁊ humiditatē declinā/
tia ſicut citius digerunt̄: ita etiā citius ⁊ facilius pene/
trant: aut rōne ſue ꝓprietatis. Nam quedā ēt ſunt que
ante ſuā digeſtionē penetrāt vt vinu3: vt pōt ſumi ex
his que dicunt̄ ſecūda primi. ſumma de pulſibus. ca.
de variatione pulſus ex cibo. Sed ſecūda diſtinctio
eſt ꝙ quoddā nutrimentū cōſtans ⁊ tarde reſolutōis:
⁊ quoddā ſubtile ⁊ cite reſolutionis pendet ex modo
ſubſtātie quaſi ſolūmodo: quia ſubtilia nutrimentum
preſtant cito diſſolubile: groſſa ecōtra. Similiter ſicca
cōſtans ⁊ humida diſſolubile. q̄re Ga. prio alimētorū
c. xviij. dixit ꝙ humidiora ꝯſiſtētijs modicū alimen/
tū dant. i. modicū durans ⁊ facilis euaporationis.

Per carnem
vitulinā intel
ligit carnē vac
ce ſm Gentilē
loco proprio.
Tripliciter di
cit̄ nutriēs fa
cilis digōnis
aut penetratō
nis. ſ. rōne nāē
ſue: ratione de
ſiderij appetē
tis ⁊ rōe ꝯtra
rietatis quam
h3 cum mala
cōplexione ac
cidentali. pro
hoc vide Ga.
in lib. de virtu
te cibariorum
ca. v.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Et nobis quidē eſt neceſſariū nutriēs qđ cito penetret cū caſui virtutis aīalis ſuccurrere volum⁹: ⁊ eius reſolutioni: ⁊ nō pōt ſtomachus ⁊ virtus tolerare vt nutriēs digeratur qđ tarde digerit̃. ¶ Et nos quidē a nutriēte terremur qđ cito digerit̃: cuȝ accidit vt nutriēs p̄cedat qđ tarde digerit̃: ⁊ timemus ne cū eo miſceat̃: ⁊ fiat ꝺm modū quē iam diximus. ¶ Et terremur ēt a nutrimēto groſſo cum ꝓ certo ſcimus ꝙ accidūt oppilationes. ¶ Sed eligimus cibū fortis nutrimēti ⁊ tarde digōnis ꝑꝑ eū quē cōfortare volum⁹ ⁊ exercitijs fortibus p̄parare. ¶ Rarū quoqȝ nutriēs eligimus ꝑꝑ illū cui velociter accidit pororum ſpiſſitudo.

Per virtutem animalē intelligit vitalem: vt ſupra in prima huius doctrina ſexta.c.iiij.

¶ Nunc ponit cañ. ⁊ ſunt q̄nqȝ. ſecunda ibi (Et nos) tertia ibi (Et terremur) quarta ibi (Sed eligim⁹) quinta ibi (Rarū). ¶ Primus canon eſt virtute digeſtiua exiſtente ita debili vt nutriēs tarde digōnis debito tp̄e nō valeat digerere: cū caſui virtutis aīalis ſuccurrere volum⁹: oȝ dare nutriēs facilis digōnis vt vinum ⁊ vitelli ouoꝝ: vt in limpothomia ⁊ defectione virtutis ⁊ ſincopi. ¶ Secūdus cañ. eſt poſt comeſtionem ciboꝝ tarde digōnis cauemus ab exhibitiōe cibi facilis digōnis ne digerat̃ prius ⁊ poſtea cōmiſceatur cuȝ eo: ita vt inde ſequat̃ vtriuſqȝ corruptio. ⁊ de hoc dictū eſt ſupra in ca. de regimine eius qđ comeditur ⁊ bibitur. ¶ Tertius canon eſt ꝙ in corꝑe in quo ſunt oppilationes: aut valde facilr̃ fiunt: cauenduȝ eſt a nutriētibus groſſi nutrimēti: q᷑ illud addit in oppilatione cū fiat oppilatio ex humoribus: aut multis: aut groſſis: aut viſcoſis. ¶ Quartus canon eſt ꝙ in corporib⁹ fortibus ad fortiora exercitia p̄paratis danda ſunt nutriētia tarde digōnis ⁊ groſſi nutrimēti: vt nutrimentū nō cito ex labore diſſoluat̃: vt caro vaccina aſſata ⁊ porcina. ¶ Quintus cañ. eſt ꝙ corpori qđ velociter cadit ī oppilationē: dādum eſt nutrimētū rarum cōſubtile. Et hi cañ. ſunt noti ex his que ſupra ca. de regimine eius qđ comeditur ⁊ bibitur dicunt̃: ideo non repeto.

Dicit Gal. i libro preallegato ca. ij. ꝙ ſūt q̄daȝ cibi groſſi ⁊ generatiui groſſoꝝ humorū qui cōferūt in oppilatiōibus eo ꝙ ſubtillāt ⁊ incidūt mediantib⁹ caliditate ⁊ acuitate in eis exiſtentibus quare ⁊c̃.

¶ Medicatio aūt que fit cum medicis tres hȝ regulas: vna eaꝝ eſt regula eligēdi ei⁹ qualitatē. ſ. eligēdi ipſam calidā aut frigidaȝ aut humidā aut ſiccā. ¶ Et ſcđa eſt regula ipſi⁹ eligendi quantitatē: ⁊ hec quidē regula diuiditur in regulā menſurādi pondus eius: ⁊ in regulā menſurādi ipſius qualitatē. ſ. ſue caliditatis graduȝ: aut frigiditatis: aut reliquarum ab iſtis. ¶ Et tertia eſt regula ordinandi ſuam horam.

¶ Poſitis cano. ad vnum inſtr̃m curatiuū pertinentibus. ſ. ad dietā ponunt̃ cañ. ad aliud inſtr̃m pertinētes. ſ. ad medicinaꝝ exhibitionē. Et diuiditur in duas. Nam primo ponit que ⁊ quot ſunt cōſiderāda generaliter in exhibitione medicinaꝝ. ſecūdo: que regule attendunt̃ in dādo medicinas. ſecūda ibi (In electione qualitatis) ¶ De prima dicit ꝙ medicatio que fit cum medicinis tres hȝ regulas. i. tres ſunt generales intētiones quas hȝ medicus cōſiderare in dando medicinas: vnde volens recte agere: tribus regulis indiget in dando medicinā. Et ideo dicunt̃ regule: q᷑ per illas regulas dirigit̃ medici intētio ⁊ operatio. ¶ Dicit̃ ſcđo ꝙ prima iſtaruȝ eſt regula eligendi qualitatē: puta calidā vel frigidā ⁊c̃. ⁊ per hoc intelligē maneriē virtutis: que a forma operat̃: vtputa deductiua colere vel flegmatis. ¶ Secūda regula eſt ad eligendū menſurā ponderis exhibēdi: vt. ℥. j. aut. ʒ. j. ⁊ regulā gradus eius: vt qđ in primo gradu vel ſecūdo vel alio. ¶ Tertia aūt generalis regula eſt eligēdi conuenientē horam ſue adminiſtrationis.

Queſtio. VIII

Dubitatur Utrū in debita adminiſtratione medicinaꝝ tm̄ tres regule ſint attēdende. ¶ Et videt̃ primo ꝙ nō ſint niſi due: vt vult Gal. tertio tegni. ſ. qualitas ⁊ quātitas: q᷑ ponere tēpus eſt ſuꝑfluuȝ: vt ibi ponit Gal. in cōſideratione debite adminiſtrationis ſex rerū nō naturaliuȝ. ¶ Scđo preter iſtas ſunt multe cōſiderationes ſicut cōmixtiones ⁊ loca: per que medicie ſunt offerēde: ⁊ artificiales p̄parationes ⁊ modus ſubſtantie ⁊ virtutes ſcđo tegni: ⁊ ꝓprietates occulte vt infra patebit. ¶ Preterea in purgādo cōuenieter ſunt cōſideranda x. vt infra. iij. ca. ¶ Pro dubio nota primo ꝙ in adminiſtrādo medicinā quedā cōſiderāda ſunt ex parte medicine: quedā ex p̄te corporis: ⁊ quedā ex parte vtriuſqȝ. Nam cū medicina nō poſſit debite offerri niſi in cōparatione ad corꝑis indigentiā: pȝ ꝙ nō cōuenieter offert̃ ⁊ artificialiter niſi cognita corporis diſpoſitione ⁊ ipſius medicine: ⁊ etiā habitudine vnius ad reliquū. ¶ Nota ſcđo ꝙ de his que ſunt ex parte corꝑis cōſideranda: nō intendit hic Aui. nunc: ſȝ principaliter de his que ex parte medicine conſiderātur. ¶ Nota tertio ꝙ hic per qualitatē nō intelligim⁹ qualitatē primā: vt ſupra dixi: ſed oēm diſpoſitionē medicine denominatiuā merito: cuius eſt operatiua: ſic vel ſic nō ſpecificādo fortitudinē. Per quantitatē vero intelligimus diſpoſitionē medicine per quam conſideratur vt fortiter vel debiliter eſt operatiua: vt pondus menſura vel gradus. ¶ Nota quarto ꝙ ad ſciendum qualitatē ⁊ quantitatē debitā medicine offerēde exquiſite: opȝ ſciri oēm cōditionē facientē ad hoc vt debite offerat̃. Et ad habendū artificialem eſtimationem vicinā veritati de qualitate ⁊ quantitate offerende medicine: opȝ hr̃e plurimā cōſiderationē reruȝ facientiū ad hoc: vt medicina ſit cōueniens corpori: oȝ ergo eſſe in debita qualitate ꝑꝑ illam cām ⁊ in debita quātitate. Ex quibus pȝ ꝙ iſte due generales cōſiderationes ſufficiūt ex p̄te medicine offerēde: ⁊ ita etiaȝ ex p̄te aliarū reruȝ corpori noſtro applicandarū. ⁊ hoc voluit Gal. tertio tegni: ⁊ rō ſua. ¶ Ultimo nota ꝙ licet rō tp̄is includat̃ in cōſideratione iſtoꝝ duorum: tamen eius ſpecificatio facit doctrinā faciliorē. Et hac de cā Aui. ipſam tanq̄ȝ tertiā poſuit. ⁊ Gal. ita fecit loco allegato. ¶ Ex quo pȝ ꝙ ille tres cōſiderationes ſunt habēde. Patet ſcđo ꝙ iſtoꝝ vna includit̃ in alijs duab⁹. Patet tertio ꝙ iſta vna per vni⁹ illoꝝ tantū explicationē nō fuiſſet debite intellecta cū non tm̄ ad ea referat̃. Multotiēs enim tēpus eſt indebitū in dādo medicine exhibitionē: nō ꝓpter qualitatē ſed propter quātitatē: ⁊ multotiēs ecōtra. Ex quibus ſequitur ꝙ lȝ illis includat̃ cōſiderationibus: facilior tamē habet̃ doctrina ſigillatim determinādo de eis qđ Aui. fecit. ¶ Ad argumēta in oppoſitū pȝ ſolutio primi. ¶ Solutio ſcđi eſt ꝙ illarum plurima reducunt̃ ad conſiderationē determinantē ⁊ qualitatis ⁊ quātitatis. ¶ Ad tertium dicit̃ ꝙ illa de cauſa conſiderant̃ ex parte corporis ⁊ includuntur in debita qualitate ⁊ quantitate medicine conſiderande.

¶ In electōe aūt q̄litatis medicie abſolute nō hr̃ cognitio niſi ꝑ cognitionē ſpēi egritudīs: qm̄ cuȝ egritudīs q̄litas ſcita fuerit: erit medicina eligēda q̄ ei in ſua qualitate ſit ꝯ̄ria quoniā egritudo ſuo medicat̃ cōtrario ⁊ conſeruatur ſanitas ſuo ſimili.

¶ Nunc

UVA. BHSC. IyR_044_1

Capitulum .j.

❡ Nūc exequitur de iſtis regulis. Et diuidit in tres partes ibi ſcd̄a (Quātitas aūt) ibi tertia (Ex parte aūt egritudinis) ❡ In pria parte dicit duo. ❡ Primū ē: cognitio abſolute qualitatis medicine: vt puta caliditatis ⁊ frigiditatis nō ꝯhēdo iſta ad menſurā vel gradum: non habet niſi ex nā egritudinis. ❡ Dicit ſcd̄o ꝙ hoc eſt iſto mō: q̄ꝛ cognita qualitate morbi eligim⁹ medicinā cōtrariā. Et rō: q̄ꝛ oīs cura fit ꝑ ꝯtraria: lʒ ſanitatis cōſeruatio fiat per ſimilia. ❡ Circa litterā nota p̄io ꝙ qualitatē medicine qn̄qʒ cōſideramus abſolute nō trahendo ad determinatā potentiam vel gradū verbi gratia: ꝙ eſt calida vel frigida ⁊c̄. Secūdo cōſideramus cōtractā ad proprietatē vel ad proportionē. Cognitio ſpeciei vel eſſentie morbi facit nos abſolute cognoſcere qualitatē medicine. ⁊ non aliud ad hoc requiritur q̄ʒ cognitio eſſentie morbi. Sed qualitas cōtracta modo dicto potius refert ad quātitatē: ad quā cognoſcendam alia requirunt vt ſupra habuiſti: ⁊ iō de illa infra dicetur. Ex quo pʒ ꝙ ly abſolute in textu dʒ coniungi cū ly qualitatis. ❡ Secūdo nota hic hūc locū dupl'r ſolere exponi. Uno mō ſumendo egritudinē: nec accidens: vt ſic dicamus egritudinē. Et ſic vr̄ ꝙ curatio ſoli morbo debeatur: ⁊ cauſe preuiſio: vt in cōmento illius apho. Ex plenitudine quecūqʒ egritudines fiunt: euacuatio ſanat. ⁊ ſecūdo terapētice. Uoluit ergo Auic. ꝙ in curatione que eſt morbi remotio qualitas medicine hoc facientis que eſt ſumenda ab eſſentia morbi debet eſſe contraria: q̄ꝛ debemus eligere medicinā cōtrariam. Sed multotiens in opere preuiſionis medicamen ſumit ꝯſimilis qualitatis cū morbo: vt cū damus ſcamoneā ad euacuañ. coleram faciētem tertianam: vel ſyrrupū calidū ad digereñ. flegma faciēs quotidianam. ❡ Scd̄s modus exponēdi eſt intelligere ƀ per actū curatiuū: actum remotiuum rem ꝑter naturā ſiue ſit morbus ſiue cā ſiue accidēs. Et tūc ꝑ egritudinē non intelligimus tantū morbū ſtricte: ſʒ oēʒ diſpōnē preternaturalē: ſiue ſit cā ſiue accidēs. Et erit ſenſus: ꝙ ab eſſentia rei preter naturam ſumimus qualitate medicine abſolute loquendo de qualitate: q̄ꝛ medicina de ſui qualitate dʒ eſſe: ꝯ̄ria ei. Et tūc eſt cōſiderandū ꝙ cōtraria qn̄qʒ ſumuntur ꝓprie vt qn̄ dicimus cōtraria que in eodeʒ genere poſita. maxime a ſe inuicem diſtant. Qn̄qʒ vero iꝓprie pro omni alterius remotiuo: ⁊ hoc modo ſumit hic cōtrariuʒ qd̄ dicitur cōiter a medicis ꝯtrariū virtual'r. Queādmodū vere ⁊ ſtricte cōtraria ſunt ſeinuicem corruptiua: ita illud in medicina dicit rei preter naturā cōtrariū qd̄ eſt eius remotiuū: ⁊ hoc modo intelligit Gal'. in terapentica. Sumit ergo contrarium pro cōtrario efficiente ⁊ non ſtricte. Ex quo ſequit ꝙ non incōuenit duo ꝯ̄ria eſſe hoc modo: quorū vtrūqʒ cōparatū homini tēperato eſt calidum: ⁊ tamē vnū alteri per illā qualitatē ꝯtrariat: Unde in morbo calido ꝯuenit medicina calida: vt in cancrena per putrefactionem que eſt a caliditate cōnit cauteriū calidū. Et in aꝑate calido iuuat pretermitti repercuſſiua frigida. In ſtatu vero conueniunt reſolutiua: ⁊ in declinatione que ſunt calida. ⁊ hoc modo intelligendo contrarium: verum eſt ꝙ omnis cura eſt per contrarium. Quod autē ab Aui. infra dicit ꝙ non omnis egritudo ſuo medicat contrario: intelligendū eſt de contrario ſtricte: ⁊ non de modo dicto: qd̄ iā conceſſum eſt. Et per hoc volo excuſari a diſputatione: vtrum oīs cura fiat per contraria.

❡ Quātitatis āt ipſius mēſura ex duab⁹ cognoſcit partib⁹ ƀm modū mēſure artificialis ex nā mēbri: ⁊ ex q̄ʒtitate egritudinis: ex reb⁹ q̄ ſuꝑ illud ſua ſignāt cōueniētia ⁊ aptitudine ipſaꝝ: q̄ ſunt genus ⁊ etas ⁊ cōſuetudo ⁊ tempus ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virtus ⁊ forma.

❡ Nunc exequit d̄ quātitate. Et diuidit in duas partes. Primo enim enumerat ea a quibus fit vel ſumit cognitio quātitatis medicine. Scd̄o ſigillatim ꝓſeq̄tur oſtēdēdo qūo ſumat. ſcd̄a ibi (Nature vero) ❡ In prima dicit ꝙ natura q̄ʒtitatis medicinaꝝ ƀm moduʒ menſure artificialis cognoſcit ex duab⁹ rebus. ſ. natura mēbri ⁊ q̄ʒtitate egritudinis. Cognoſcit etiā ꝑ res que ſui cōuenientia ⁊ aptitudine habēt hoc ſignificare ſcʒ mēbri naturā ⁊ morbi q̄ʒtitatē: ſicut ſunt etas ⁊ genus ⁊ ſexus ⁊ cōſuetudo ⁊ tēpus ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virt⁹ ⁊ forma. ❡ Circa partē nota primo ꝙ Aui. dicit duo genera: poſtea enumerat tria a quibus illa cognitio q̄ʒtitatis ſumit. Et rō eſt: q̄ꝛ cōtenta ſub mēbro tertio nō ſignificant de quātitate medicine niſi pro quāto ſignificant nām membri aut morbi q̄ʒtitatem. ❡ Scd̄o nota ꝙ dicit ƀm modū menſure artificialis. i. cognitio talis qualis eſt artificialis cognitio menſure debite q̄ eſt ƀm arbitriū eſtimatiuū certe veritati ꝓpinquū nō oīno certum. Nam vt tertio de ingenio ſanitatis dicitur: ꝙ vna eſt res que nec calamo ſcribi nec lingua ꝓferri poteſt. ſ. certa rei quātitas. ❡ Tertio nota ꝙ per virtutem intelligimus fortitudinē aut debilitateʒ. Et per formaʒ intelligimus corporis habitudinē pinguedinem aut macredinem.

Aui. non fecit mentioneʒ de quātitate graduali medicie q̄ꝛ eā dedit intelligere quando indagauit cognitionē q̄litatis abſolute ipſius ex natura egritudinis ƀm moduʒ dictum.

❡ Nature v̄o mēbri cognitio quattuor rerū cōtinet cognitionē. ſ. complexionis membri: ⁊ creationis: ⁊ eius ſitus: ⁊ ipſius virtutis.

❡ Proſequit de illis. Et diuidit in duas ƀʒ qd̄ d̄ duobus dictis determinat: determinat ēt de rebus q̄ ſua cōuenientia ſignificāt ꝓut in alia ꝑte ſuperius diuiſa pʒ. Fuit eni in ca. quedā ſubordiatio: vt bn̄ notat Dynus. ſcd̄a pars eſt ibi ƀʒ (vero egritudinis.) Prima in duas. Primo enumerat ea que ſunt in nā mēbri cōſiderāda. Scd̄o exequit. ibi ſcd̄a (Et cōpl'onis q̄dem.) ❡ Dicit primo ꝙ cognitio nāe mēbri q̄ʒtum attinet ꝓpoſito: cōtinet cognitionē quattuor rerum. ſ. complexionis mēbri: ⁊ creationis eius: ⁊ plaſmatiōis: ⁊ ſitus eius: ⁊ virtutis eiuſdē. ❡ Ubi nota ꝙ hic per complexionē intelligimus nālem: ⁊ nō accidentalē. ❡ Nota ſcd̄o ꝙ per creationē intelligimus plaſma cōtinēs in ſe quattuor maneries nārum. ſ. viam figurā ⁊ receptaculum ⁊ ſupꝑficiē: lʒ hoc plaſma nō ƀm oēs ſuos modos cōſideret in ſciendo q̄ʒtitatē medicine: vt īfra patebit. ❡ Tertio nota ꝙ per ſitū intelligimus duo. ſ. ſocietatē: vt ſcio ꝙ mānille ſunt ita ſituate ꝙ earuʒ due vene magne ad matricē terminate adueniūt. Et intelligimus locum corporis: vt in dextro vel ſiniſtro ⁊c̄.

Pro euidētiori nota. huius materie. vide Gal. in. vij. lib. de inge. ſanitatis in. c. xvj. ⁊ in libro de ſpātibus ad glauconeʒ in. c. xij.

❡ Quarto nota ꝙ per virtutē nō intelligimus robur ſed manerié virtutis aīe vel potētie aīe: cuius operatio in mēbro cōplet: vt q̄ꝛ ibi ſit virt⁹ vitalis vel animalis: aut ꝙ ſit virt⁹ vitalis neceſſarie operatiōis ad eſſe vel nō eſſe: ergo cōſiderant vt infra videbis in mēbri natura. ❡ Nota quinto lʒ quantitas diſcreta ⁊ continua ſint ēt ex parte membri nature: ⁊ ſil'r numerus: ab iſtis tn̄ nō ſumit indicatio de fortitudine medicine: ⁊ iō iſta tacuit. Uel ſi q̄ʒtitas hoc ſignificat res erat nota ⁊ qūo: ⁊ iō non fuit opportunū dicere.

❡ Et cōplexionis quidē mēbri quoniā cum eius naturalis cōplexio ſcita fuerit ⁊ ipſi⁹ cōplexio in egris ſciet ꝑ mēſurā eſtimatinā quāto ei⁹ cōpl'o nālis elōgata fuerit: ſcietur ergo menſura q̄ʒtitatis qua ipſa reduci poſſit ad tēperiem. v. g. qm̄ ſi ſanatiua compl'o fuerit frigida: ⁊ egritudinalis calida: tunc iam multa elongatio erit a compl'one ſui: ⁊ tūc multa indigebit infrigidatione: ꝙ ſi ambe fuerint calide ſufficit ei parua infrigidatio.

❡ Nūc exequit ⁊ diuidit in q̄ttuor ꝑtes ƀʒ ꝙ q̄ttuor

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſunt in nã membꝛi ꝯſideranda. ſcða ibi(Et creationis q̃dẽ) tertia ibi(Et ſitus) quarta ibi(Et vtilitas quidẽ) ¶ De pꝛima dicit iſtã ꝯcluſionẽ. Cognitio complexionis naturalis mẽbꝛi patientis iuuat ad cognoſcendum naturã vel menſurã artificialem medicĩe appꝛoximãde. pꝛobaẽ qꝛ talis cognitio iuuat ad cognoſcendũ menſurã artificialẽ cõplõnis egritudinis. Nam cum ſcitur quãta eſt naturalis cõplexio ⁊ quãta ẽ nõ nãlis: tunc ſcitur quãta eſt diſtãtia a naturali cõplõne. Sed cognita menſura egritudinalis cõplõnis: cognoſcimus naturã medicine reductiue ad ſanitatẽ: ergo tandẽ per cognitionẽ cõplõnis nãlis iuuaẽ ad ſciẽdũ artificialẽ mẽſurã medicine appꝛoximãde. Uerbi grã ſi ſciaẽ ꝙ nãlis cõplõ mẽbꝛi eſt frigida ⁊ egritudinalis eſt calida: tũc ſciem⁹ ꝙ multa indiget infrigidatõe: qꝛ ibi eſt elongatio a naturali diſpoſitione. Sed ſi ambe cõplexiones ⁊ naturalis ⁊ accidentalis fuerint calide: tunc pauca ſufficit infrigidatio.

¶ Circa quã partẽ nota ꝙ nõ eſt Aui. intentio ꝙ ſola cognitio nãlis cõplõnis mẽbꝛi facit nos ſufficiẽter artificialẽ cognoſcere quãtitatẽ medicĩe: ſꝫ adiuuat ⁊ deditmodũ. Nã iſta cognitio adiuuat ad ſciẽdũ diſtãtiaꝫ lapſus cõplõnalis ſaltẽ gradualẽ a pꝓꝛio tẽperamẽto egrotãtis mõ dicto in exẽplo ⁊ ad tale tꝑamẽtũ ẽ coꝛpus reducẽdũ: ⁊ iõ ſcit̃ quãtitas quodãmodo infrigidatiõis aut alteratiõis reqͥſite: ꝑ quã etiã iuuamur ad ſciendũ menſurã medicine: nã aliis parib⁹ ad plus in frigidãdũ foꝛtioꝛi indigem⁹ medicĩa infrigidãte: cũ cõtinue medicĩa patiaẽ ⁊ debiliteẽ a coꝛpe. Et hoc modo expõnis nõ vr̃ Aui. inuere: ꝙ foꝛtioꝛa infrigidantia ſint appꝛoximãda flegmatico calefacto q̃ꝫ colerico aut econtra. Sꝫ ꝙ poſita paritate in lapſu caliditatis in mẽbꝛo nãlr̃ frĩdo ⁊ accidẽtalr̃ calefacto: ⁊ in membꝛo nãlr̃ calido ⁊ accñtalr̃ calefacto: maioꝛi infridatõe indigemus in frigido. Utrũ aũt iſta idigeãt foꝛti⁹ ĩfrigidãtibus non dicit: nec dicit vt ſupꝛa ſuppoſita equali graduali diſtãtia lapſus calidi in coꝛpe frigido a pꝛopꝛio tẽperamento: ⁊ lapſus calidi in coꝛpe calĩo a pꝛopꝛio tꝑamẽto: qs iſtoꝝ ſit peioꝛ lapſus vl̃ maioꝛ. Et iõ nõ ꝑtinet huic loco diſputare: vtrũ lapſus ſiĩs ſit peioꝛ lapſu ꝯꝛĩo: ſꝫ tñ ꝯñter ſolet hic q̃ri: vtrũ lapſus ſiĩs ſit deterioꝛ q̃ꝫ lapſus ꝯꝛĩus: ſed eſt dubiũ longũ: cui⁹ determinationẽ vide in illa. q. ſub illo apho. In moꝛbis minus periclitãtur egrotantes: quam ſeci.

Queſtio. IX

Dubitatur Utrũ colerico ⁊ flegmatico eq̃liter febꝛiẽtibus frigidioꝛa cõueniãt colerico q̃ꝫ flegmatico. ¶ Arguiẽ negatiue ſic. ¶ Pꝛĩo. Aliq̃ ſufficiũt ĩfridare colericũ: q̃ nõ ſufficiũt infridare flegmaticũ: ergo frigidioꝛa requirunẽ ad infrigidationẽ flegmatici q̃ꝫ colerici. Aſſumptũ pꝫ: medicina equalis caliditatis cũ flegmatico febꝛicitãte nõ ſufficit ipſum infrigidare cũ ſit ſiĩs: ⁊ illa ſufficit infrigidare colericũ: qꝛ temiſſioꝛis gradus caloꝛ: ergo ⁊c̃. ¶ Scðo in flegmatico febꝛiente cõueniũt frigida merito diſcraſie remouende ⁊ merito nãlis cõplõnis cõſeruande: ſed colerico merito diſcraſie cõueniunt frigida: ⁊ merito cõplõnis nãlis calida: ergo frigidioꝛa cõueniunt flegmatico q̃ꝫ colerico. Conſequẽtia nota: qꝛ merito diſcraſie vtraqꝫ exiſtẽte equali eque frigida cõuenirent: ergo cum alioꝛũ ſtante paritate frigidis vtẽdum ſit in flegmatico: ⁊ calidis in colerico: foꝛtioꝛibus frigidis indiget flegmaticus q̃ꝫ colericus. Aſſumptũ eſt Gal. octauo terapen. ca. vltimo. ¶ Tertio ad intẽſioꝛem gradũ frigiditatis dꝫ duci coꝛpus flegmaticuꝫ q̃ꝫ colericũ febꝛiens: ergo infrigidantibus indiget intenſioꝛibus. Conſequẽtia nota: qꝛ ſaltẽ frigidis eque indiget ſicut erit in fine aut frigidioꝛibus. Sed nõ taꝫ frigidis indiget colericus: qꝛ per minus frigida: ſaltẽ reiterata poterit ad ſuũ temperamentum reduci: cum talia ſint citra caliditatẽ colerico nãlẽ. ¶ Preterea foꝛtioꝛ ⁊ maioꝛ lapſus aliis paribus foꝛtioꝛibus indiget curatiuis: ſꝫ lapſus flegmatici ẽ maioꝛ cũ ſit diſſimilis. ergo ⁊c̃. ¶ Ad eandeꝫ partẽ videtur mens Aui. hic.

In oppoſitum arguitur ſic. Magis reſiſtit colericus cauſis infrigidãtibus q̃ꝫ flegmaticus. ergo foꝛtioꝛib⁹ indiget infrigidatiuis. Conſequẽtia nota: ⁊ añs pꝫ: qꝛ maioꝛ eſt in eo mẽſura caliditatis ad reſiſtendũ infrigidantibus ꝑ quã totũ reſiſtit. ¶ Cõfirmaẽ. qꝛ colerico danẽ frigida ꝑ moꝛbo remouendo ⁊ ꝑ lapſu cõpleſionis ad ſimilia ꝓhibendo. Sed flegmatico cõueniunt frigida pꝛo cura lapſus: ⁊ calida ne ꝯplexio nãlis ad ſimilẽ labatur.

¶ Circa iſtã. q. eſt pꝛĩo notandũ: ꝙ aliud eſt dicere frigidioꝛa cõpetere: ⁊ aliud eſt dicere potentius frigida. Nã lꝫ opium ſit nãliter frigidius q̃ꝫ lactuca: poſſet tñ ſumi ita parua q̃ꝫtitas opii: ⁊ ita magna q̃ꝫtitas lactuce ꝙ potentioꝛ eẽt lactuce q̃ꝫtitas ad infrigidandũ q̃ꝫ q̃ꝫtitas opii. Et ideo nõ obſtante ꝙ illud paucũ opii poſſet ⁊ dꝫ dici frigidius q̃ꝫ lactuca: tñ illa q̃ꝫtitas magna eſt potẽtius infrigiditatiua. ¶ Scðo no. ꝙ colericum ⁊ flegmaticũ eq̃liter febꝛire iuxta modos loquẽdi doctoꝛũ põt dupl̃r intelligi: Uno mõ ꝙ ita febꝛiãt ambo ꝙ ad tactũ appareãt eq̃ calidi. Scðo mõ ꝙ eq̃li gradu febꝛili caloꝛis recedãt a tꝑamẽto pꝓꝛio: ita ꝙ ſi ꝑ vnũ recedat colericus a ſua colericitate verſus calidũ: ſimiliter flegmaticus ꝑ vnũ diſtet gradũ a ſua nãli cõplexione. ¶ Tertio nota: ꝙ aliquid põt eſſe potens frigidũ qð nõ velociter infrigidat ſuũ paſſuꝫ: ⁊ põt eẽ aliqð debile frigidũ intẽſe infrigidans ⁊ velociter ſuũ paſſum. Et hoc cõtingit ꝑꝑ varietatẽ paſſoꝛum: pꝛecipue qꝛ reſpectu potẽtioꝛis erit ẽt paſſum multo potẽtius: ⁊ q̃nq̃ꝫ ꝑꝑ alias circũſtantias: vt applicationis ⁊ iuuamenꝛoꝝ. ¶ Quarto nota: ꝙ cũ dicimus aliqð eẽ foꝛte infrigidãs: põt ex cõi vſu loquendi intelligi duobus modis. Uno modo rõne foꝛtitudinis agentis: ⁊ hoc modo ſemper illud dicitur foꝛtius infrigidãs inter duo infrigidantia qð eſt in ſe potentius frigiduꝫ. Scðo modo in cõparatione ad infrigidationẽ quã facit: ita ꝙ illud qð magis infrigidat dicitur foꝛtius infrigidans. verbi gratia. ſit. a. potens vt. viij. b. vero reſiſtens vt quattuoꝛ. a. aget velocitate vt duo: ſed ſit. c. potens vt. vj. d. vero reſiſtens vt vnũ. c. agit velocitate pluſq̃ꝫ vt quattuoꝛ: ⁊ tñ. a. eſt foꝛtius infrigidãs pꝛimo modo: qꝛ hꝫ maioꝛeꝫ potentiã infrigidandi. c. vero eſt foꝛtius infrigidans ſcðo modo: qꝛ magis infrigidat. ¶ Quinto no. ꝙ ẽt apud modos loquẽdi medicoꝛum duobus modis aliquid diciẽ foꝛtius infrigidans. Uno modo diciẽ foꝛtius qꝛ maioꝛẽ latitudineꝫ frigiditas inducit in equali tꝑe: ſicut ſi vnuꝫ inducat in hoꝛa duos gradus: ⁊ aliud vnum graduꝫ. illud qð inducit duos gradus foꝛtius infrigidans. ¶ Scðo modo dr̃ foꝛtius infrigidaus: qꝛ maioꝛem latitudinẽ frigiditatis inducit ſiue in tꝑe equali ſiue in maioꝛi. ſicut dicimus ꝙ foꝛtius infrigidatur vnuꝫ permanendo in aere mediocriter frigido per diem q̃ꝫ ipſum idẽ permanendo in aere valde frigidioꝛi per paruũ tꝑs: ⁊ iõ ille aer mediocriter frigidus dicitur foꝛtius infrigidatiuus ſiue foꝛte infrigidãs: ⁊ ille frigidioꝛ dr̃ debiliter infrigidãs nõ obſtãte ꝙ ille aer frigidioꝛ pꝛo tꝑe quo agit velocius infrigidet. Et ſm̃ hoc etiã medici dicũt ꝙ aliquid eſt foꝛtius infrigidans quo ad vnã applicationẽ: ſed ſtat aliud debiliſſimũ per vnã applicationẽ fieri foꝛtius infrigidans ꝑ multotiens applicabiẽ ita vt tandem plus de frigiditate inducat. ¶ Sexto nota ꝙ infrigidationẽ foꝛtem vel debileꝫ vel frigida appꝛoximanda intenſa vel remiſſa non ſolum ex cõplexione patiẽtis ⁊ qualitate ⁊ quãtitate moꝛbi iudicamus. Nã virtus ⁊ natura mẽbꝛi tꝑs anni ⁊ multa alia ſunt cõſiderãda: que q̃nqꝫ indicant ꝓpoꝛtionabil̃r cõplexioni

quandoqꝫ

UVA. BHSC. IyR_044_1

quādoqꝫ oppoſito modo. ¶ Septimo nota ꝓut ſumitur in iſto ca. ⁊ octauo terapētice. c. vlti. eſſe ponēdaꝫ paritatē alioꝝ indicantiū: ⁊ erit ſenſus q̄ōnis vtrū colerico ⁊ flegmatico corꝑibꝰ calefactis equal'r ꝑter nām frigidiora cōueniāt colerico q̄ꝫ flegmatico alijs paribus indicationibꝰ quātū eſt poſſibile: puta ex virtute ⁊ natura ⁊ tꝑe ⁊ alijs infra dicēdis in iſto capitulo. ¶ His itaqꝫ declaratis in reſiduo ponā duos articulos. In p̄io narrabo opinionē alioꝝ in mā. In ſcđo videbit' ꝺ mō quodā mihi magis ꝓbabili appente.

Quantum ad primū eſt prima opinio Cōci. ⁊ Dy. ipſuꝫ ſequētis in quibuſdā ꝯſtōnibus. Et hec eſt prima ꝯcluſio. Colerico ⁊ flegmatico equal'r febriētibus ſtat ꝑꝑ alioꝝ diſparitatē frigidiora eſſe offerēda colerico in vna vice ⁊ ecōtra flegmatico. Probat' cōcl'o: q: ſi virtus flegmatici ſit virtus valde debilis nō tolerās approximationē multoꝝ frigidoꝝ: ⁊ cū hoc tꝑs hyemale ⁊ regio frigida ⁊ ꝯſuetudo ſumēdi talia ⁊ corꝑis tenuitas i flegmatico: ⁊ coleric' vero febriat in tꝑe calido ⁊ cū virtute robuſta ⁊ ſit frigidis aſſuefactꝰ: non eſt dubiū frigidiora cōpetere colerico q̄ꝫ flegmatico: q: īdicatōes ad frigidiora ſunt fortiores: ⁊ ita in ꝯ̄rio caſu cōtingere poſſet oppoſitū. In iſta ꝯſtōne nēo diſcordat. ¶ Secūda ꝯcl'o: colerico ⁊ flegmatico equal'r febrientibꝰ vt eque calidi ad tactū videant': frigidiora ꝯueniūt flegmatico q̄ꝫ colerico ceteris paribꝰ: q: illi cōpetūt frigidiora q magis ꝑmutatus eſt a nāli cōpl'one verſus calidū: ſꝫ flegmaticꝰ eſt hmōi: ergo ⁊c̄. ⁊ hoc eſt de mente Aui. hic ⁊ Ga. octauo terapētice. c. vltio dū cōparauit colericū iuueni aſſueto diete cal'e ⁊ ſicce: ⁊ dixit flegmaticū corpꝰ puerile ⁊c̄. Itē priori q̄dē ⁊ ꝑꝑ nām ⁊ etatē ⁊ ſil'ibus eiſdē dietatiōibꝰ aſſuetis apta ſicciora ⁊ calidiora ꝯuenire cibaria. Idē etiā ſentit ſeptimo terapētice cū dicit. Quecūqꝫ calidiores nā ꝑticule ſꝫ frigiditatē egrotāt magis hoc ⁊ vſqꝫ ampliꝰ tꝑs calefieri indigebūt: in frigidis aūt ecōtra. Naꝫ intm̄ redire oꝫ vnāquāqꝫ diſcraſiaꝝ ad eaꝫ que ſm nām inquātum eſt in ea q̄ ſunt ꝑter naturaꝫ euerſe. Idem ſentit Haliabas tertio pratice cū dixit. Opꝫ medelaꝫ ſꝫ cōplexionē corꝑis fieri: vt ſiquidē corꝑis frigida eſt naturalis cōplexio genꝰ in fe. rebꝰ que fortiter infrigidāt eo ꝙ hoc corpꝰ frigidū a cōpl'one ſua nāli eſt elongatū plurimū. ¶ Tertia cōcluſio: corꝑe colerico ⁊ flegmatico equal'r febriētibꝰ reſpectu ꝓprij tēperamēti frigidiora ꝯueniūt flegmatico q̄ꝫ colerico alijs paribus: q: flegmatico ꝯuenit ꝑꝑ malaꝫ cōpl'onē remouendam ⁊ nālem ꝯſeruandaꝫ. Sed colerico tm̄ ꝯueniūt ꝑꝑ malā cōpl'onē remouendaꝫ: ⁊ iđ ceteris paribꝰ magis conueniunt frigida flegmatico q̄ꝫ colerico. Et confirmari pōt: q: in vlceribꝰ partiū ſiccarū vt ſunt nerui fortioribus ⁊ ſicciorbꝰ vtimur medicaminibꝰ: in vlceribꝰ partium humidaꝝ ⁊ carniū glandoſaꝝ minꝰ fortibus: vt ſumit' ex Aui. tertia quarti de medicis faciētibꝰ naſci carnē. Sꝫ ſi dicat' frigida ꝯuenir̄ colerico ꝑꝑ reductionem ad tēperamētuꝫ. Reſpōdetur ꝙ ꝑ tūc nō debet regi regimine reductiuo: ſed cōſeruatiuo quouſqꝫ ſanetur. ¶ Scđa opi. colligit' ab Ange. de ſenis in ſua q. de lapſibus. ⁊ cōſiſtit in duabus cōcluſionibus. ¶ Prima eſt iſta. Colerico ⁊ flegmatico equaliter febrientibus ſiue quo ad tactū: ſiue reſpectu tēperamēti ꝓprij frigidiora alterantia ⁊ ꝑ alteratiōe debent' colerico q̄ꝫ flegmatico. Probat' q: illi corꝑi quo ad pure alterātia debent' frigidiora in quo reperit' maior reſiſtentia cāis infrīdātibꝰ. Sed in corꝑe colerico ita ē reſpectu flegmatici: ergo ⁊c̄. Conſequentia nota. Patet minor: q: calor colerici eſt maior q̄ꝫ calor flegmatici: eſto ꝙ ad equales gradus veniſſent. Idē confirmat experiētia: q: videmꝰ medicos curātes flegmaticos nō audere ſuꝑ potū aque frigide ⁊ alijs rebus in frigidātibus ſicut audent in cura colericoꝝ ꝓpter timorē extinctionis caloris naturalis. Et hanc concluſionem voluit Auer. octauo colliget. ¶ Secūda concluſio: colerico ⁊ flegmatico equal'r febriētibus quomodocunqꝫ ſiue reſpectu ꝓprij tēperamenti ſiue quo ad tactū frigidiores cibi debent' flegmatico q̄ꝫ colerico. Probat': q: debent' cibi per quos reponant' partes ꝑternaturaliter frigidiores q̄ꝫ ille quibꝰ indigent colerici. Nam debēt per iſtos cibos reponi ꝑtes ſil'es ꝑtibus deꝑditis in vtroqꝫ: ⁊ cōſtat ꝙ frigidiores ſunt deꝑdite in flegmatico. Et hanc ꝯcluſionē videt' voluiſſe Gal. octauo terapētice ⁊ precedētē voluiſſe Auer. ⁊ hoc modo ꝯcordant' iſti doctores. ¶ Tertia opi. ē Marſilij volentis tres ꝯcluſiones. ¶ Prima eſt iſtis dictis equal'r febriētibus quo ad tactū frigidiora conueniūt flegmatico alijs paribꝰ: pꝫ q: maior caliditatis latitudo eſt corrūpenda. ¶ Scđa ꝯ̄: iſtis febriētibus equal'r reſpectu ꝓprij tēperamēti frigidiora conueniunt colerico: q: gradus equalis caliditatis eſt remouēdus: ⁊ maior eſt reſiſtētia in colerico alijs paribus. ¶ Tertia cōcluſio lapſu exiſtēte equali reſpectu ꝓprij tēperamēti eque ꝑciſe frigida ꝯueniūt effectiue: pꝫ q: frigida eque ꝑciſe ad equalē frīditat̄ latitudinē inducētia ꝯueniūt: ⁊ iſta quodāmō pn̄t dici eque frigida effectiue. ¶ Circa iſtaꝝ īprobatiōes nō inſiſto: q: in ſequētibus videbit' quid de ipſis ſit dicendum.

Quantum ad ſcđm articulū ſuppono primo ꝙ in cura male ꝯpl'onis calide nō ſufficiunt per ſe per quantācūqꝫ reiterationeꝫ ea que ſunt ita modicū frigida ꝙ frigiditatē ꝓprij tēperamēti corꝑis egrotātis introducere nō pn̄t: pꝫ q: ꝑ ſe curatiua debēt totū lapſuꝫ abijcere ⁊ ꝯpl'onē naturalē ꝑ ſe introducere. ¶ Suppono ſcđo ꝙ medicina tꝑata vel cal'a in certo gradu vel frigida nō eſt corporis alteratiua in ſil'i gradu reſpectu tēperamēti: vt tanti gradus alteratiui. Volo dicere ꝙ medicina calida in primo: inquantū cal'a in p̄io nō eſt corꝑis calidi in primo ꝑ ſe alteratiua: ⁊ ſic de alijs: pꝫ q: oīs medicina talis calida in primo eſſet corꝑis calidi in p̄io alteratiua. modo hoc eſt falſuꝫ: q: medicina que calefacit corpus tēperatū ad primū gradū corporis calidioris eſt īfrigidatiua multotiēs: vt ſumit' ex Gal. primo ⁊ ſcđo de ſimplici medicina: ⁊ vidiſti de eo latius in capl'o de eo qđ comedit' ⁊ bibit'. ¶ Suppono tertio. ꝙ aliqua medicina in primo frigida eſt per reiterationē vſqꝫ ad quartū infrigidatiua: ⁊ ita correſpōdenter aliqua calida in primo ⁊c̄. hoc totū pꝫ in. c. ſupius allegato. ¶ Quarto ſuppono. ꝙ ſi corpꝰ tēperatum labat' ad calidū ꝑ nullā medicinā calidā quantūcūqꝫ remiſſiorē cōpl'one diſtēperata acquiſita ab eo reducitur ad tēperamentū: ⁊ hoc pꝫ per Gale. tertio de ſimplici medicīa: vbi dixit ꝙ ſi egritudo eſſet vehemētioris caliditatis q̄ꝫ ſit cōplexio media: tunc medicine ſil'es ei ſeruāt ipſam ⁊ faciunt eam remanere ſm ſuam diſpoſitionem. Et medicine que ſunt calidiores addūt caliditatē ei. Et medicīe q̄ ſunt mīoris cal'itatis q̄ꝫ ipſa minuūt caliditatē eiꝰ: tn̄ nō ſanāt ſanatiōe cōpleta. ¶ Ex iſto ſequit' ꝙ corꝑe frigido lapſo verſus calidum nulla medicina minus frigida ipſo: vt talis ſufficit ipm̄ per ſe ſanare: vt pꝫ: q: ſicut ſe hꝫ medicīa calidior tēperata ad tēperatū: ita medicina minꝰ frigida ī corꝑe frigido hꝫ ſe ad hoc frigidū: ſed medicina calidior tꝑata nō eſt alteratiua corꝑis tēperati: vt pꝫ ex ſcđa ſuppoſitiōe: quare nec medicina minꝰ frigida poteſt vt ſic quo ad gradū frigiditatis eius remittere totaliter calorē: ⁊ hoc poſſet per pauca deduci ex ſecunda ſuppōne. ¶ Quinto ſuppo. ꝙ corꝑe colerico calefacto per ſolam alterationē reducibili ſub quodam gradu inter tēperamentū ⁊ naturalē cōplexionē illius colerici nō repugnat inueniri medicinā per reiteratio

Galenꝰ voluit frigidiora deberi flegmatico: Auerrois ꝯo ſeptimo colliget. c. ij. colerico: ſed ille reſpexit ꝯplexionem hic vero virtutē.

Iſtđ eſt ſꝫ mētem Gal. in de ſimplici medicina volentis gradus medicinarū dici reſpectu ꝯplexionis temperate ita ꝙ illa dr̄ calida in primo q tēperatuꝫ calefacit in p̄io.

nem aptā per ſeipſam colericū calefactū ad proprīuz
tēperamētū reducere pbaꝛ: qꝛ corpore calefacto pre/
ternaturaliter medicina calida: ſʒ minus calida q̄ȝ ſit
illa cōplexio diſtēperata: illam ſufficit remittere ⁊ ver
ſus tēperamentū ducere: vt pȝ ex Gal. loco ſtatim al/
legato: ergo ſub quolibet gradu caliditatis medicina
rum citra ꝓpriū tñ tēperamentū dati colerici ꝯtingit
inueniri medicinā cuiuſlibet gradus ſupioris remiſſi
uā: ⁊ iō per reiterationē vſqȝ ad ꝓpriū tēperamētum
reductiuā. ℭ Sexto ſup. ꝙ lʒ corpora alicuius cōple/
xionis nālis ſint ab illa cōplone lapſa: habēt tñ natu
ralem inclinationē ad redditū ad nālem cōplexionez
⁊ virtutē ab intrinſeco eorūdem reductiuaȝ. Iſta per
ſe pȝ nō tm̄ in hoīe: ſed ēt in brutis ⁊ inanimatis ⁊ ele
mentis. ℭ Ultimo ſuppono ꝙ nō repugnat dari cole
ricū ⁊ flegmaticū eiuſdē etatis cū equali quātitate ſan
guinis ⁊ ſpirituū ⁊ humidi mēbralis: pȝ ſuppoſitio p
multos caſus imaginarios: vt ſi in vno fiat ſanguis
eūatio ⁊ ſpūum ⁊ humidi mēbralis reſolutio: poterūt
ambo ad equalē mēſurā ſanguis ⁊ ſpūum ⁊ humidi
mēbralis deduci. ℭ His habitis pria ꝯ͂ eſt iſta. Cole
rico ⁊ flegmatico equalr̄ quo ad tactū calefactis maio
ri infrigidatiōe indiget flegmatic⁹ ⁊ forti⁹ infrigidan/
tib⁹ mō vno ſupradicto. pȝ: qꝛ p maiorē latitudinē ca/
liditatis diſtat a tēperamēto ꝓprio. ⁊ hāc vult Aui. ⁊
oēs ꝯcedūt. ℭ Scōa cōclo. colerico ⁊ flegmatico eq̄
liter febriētib⁹ minus potentes medicine reqrunꝛ ad
infrigidādū flegmaticū q̄ȝ colericū. Probaꝛ: minor
eſt reſiſtētia infrigidātibus in flegmatico q̄ȝ colerico:
cū calitas iſta ſit equalis ⁊ magis ꝑternaturalis. In
flegmatico aūt ſaltē preciſe tantū reſiſtit flegmatici ca
liditas: cauſis infrigidātib⁹ ſicut illi⁹ colerici: ⁊ ab īrī
ſeco fortius inclinaꝛ ad reducēdū ſe ad frigiditateȝ: ⁊
forti⁹ iuuatur cū habeat nālem cōplonem frigidā ma/
gis ad hoc iuuantē: ergo min⁹ potēti medicia infrigi/
datiua pōt infrigidare flegmaticū q̄ȝ colericū. Ex iſto
ſequiꝛ ꝙ min⁹ potētibus frigidis pōt reduci ⁊ curari
flegmatic⁹ febriēs q̄ȝ colericus: qꝛ nō fortior medicina
requiriꝛ ad infrigidādū poſt aliqualē infrigidationez
q̄ȝ prius: ⁊ ideo cuȝ minus forti ad ꝓpriū tēperamē/
tum pōt reduci. Ex his ſequiꝛ ſcōo ꝙ indicatōe ſum
pta a nāli cōplone dictoꝝ: lʒ maiori infridatōe indige
at flegmatic⁹ q̄ȝ coleric⁹: tñ minus potētia frida ſunt
flatico approximāda q̄ȝ colerico. ℭ Tertia ꝯclo. cole
rico ⁊ flatico mō dicto equalr̄ febriētib⁹ reqriꝛ vt ſint
medicine gradualr̄ fridiores ad curā flatici q̄ȝ coleri
ci. Probaꝛ: ad curā colerici nō reqrunꝛ vt ſic medici/
ne gradualr̄ frigidiores a tpato gradualr̄ diſtātes: vt
pȝ ex ſuppōne qnta. Naȝ colerico ꝑternaturalr̄ cale/
facto nō repugnat inueniri medicinā calidiorē tēpera
ta minus calidaȝ cōplonē nāli colerici: illi⁹ tamē per
ſe reiterādo reductiuā: vt dicit qnta ſuppoſitio. Sed
ad curā flegmatici vt ſic reqrunꝛ medicie fridiores tē
peratis: vt pȝ ex correlario quarte ſuppōnis. Nam tē
perata vt ſic nō eſt temperati infridatiua ⁊ calidiores
nō pn̄t vſqȝ ad tēperamētū reducere. Ex qbus pȝ ꝙ
indicatiōe ſumpta a cōplone nāli tanq̄ȝ a ꝯſeruabili:
qꝛ illa nō opȝ omittere in cura ⁊ cū vſqȝ ad illā veniē
dum eſt: gradualr̄ fridiora opȝ offerri flatico q̄ȝ cole
rico. Et hoc vult Gal. octauo terapētice. c. vlti. cum
dixit ꝙ frigidiora cōpetūt flegmatico q̄ȝ colerico: in/
dicatione ſumpta a naturali cōplone. ℭ Quarta ꝯ͂.
colerico ⁊ flegmatico equalr̄ febrientib⁹ alijs parib⁹
ſtat nō eque intēſe frigida ꝯueniēter offerri flegmati
co ſicut colerico. Patet: qꝛ talibus magis reſiſteret co
lericus q̄ȝ flegmatic⁹: ergo ſtabit iſta qn̄qȝ ſufficere co
lericū ſine notabili leſione infrigidare: q̄ tñ flegmati/
cum cū notabili leſione īfrigidarēt: ⁊ hoc vult Auer.
ſeptimo collig. Unde ſecurius intēſe frigida offerim⁹
colerico intēſe febrienti multū q̄ȝ flatico pp debilita/

Et hoc eſt qꝛ lʒ ꝯplexio actua lis variet: ſtat tñ virtualē nō variari.

Nota ꝙ ſecnn da tertia ⁊ q̄r ta ꝯcluſiones intelliguntꝛ de eq̄litate quo ad tactum.

tem caloris ad reſiſtendum cauſis infrigidantibus.
ℭ Quinta ꝯcluſio: colerico ⁊ flegmatico equaliter fe/
briētibus alijs paribus reſpectu ꝓprij temperamēti
licet potētiora requiranꝛ frigida ad colericum infrigi
dādū q̄ȝ flegmaticū: nō tñ reqrunꝛ gradualr̄ frigidio
ra ad alterādum ⁊ curandū colericum q̄ȝ flegmaticū:
pȝ ex dictis. ℭ Ex his pȝ primo ꝙ rationes ꝓ prima
ſcōa ⁊ tertia ꝯcluſiōibus prime opinionis nō cōcludūt
nec ipſi illas ad ſenſum datū poſuerūt. ℭ Sequitur
ſecundo ꝙ rationes ſcōe opinionis declaratiue ſunt
falſe. ℭ Sequiꝛ tertio ꝙ ſcōa ⁊ tertia cōcluſiones ter/
tie opi. nō ſunt vere. ℭ Sed hic cadunt alique dubi/
tatiōes. Prima vtrū duobus flegmaticis inequaliter
a temperamento diſtātibus ⁊ eque calefactis frigidio
ra requirantur ad curam frigidioris q̄ȝ minus frigidi.
Et videtur ꝙ per eque frigida poteſt reduci flegmati
cus minus frigidus ⁊ ēt magis frigidus: ſuppoſito ꝙ
medicina primi gradus per reiterationem poſſet effe
ctus q̄rti gradus inducere Et ſimilis queſtio de duo
bus calidis infrigidatis ſequitur: in quibus credo ꝙ
quātuncunqȝ per remiſſe frigida quo ad gradualem
denominationem poſſet reduci magis frigidum: ⁊ p
tantum remiſſe frigida iuxta locutiones medicorum
poteſt reduci magis frigidum. Et tu vide quomodo
hoc ſuperioribus non cōtradicat ex hoc ꝙ medicina
rum calidarum in primo quedam eſt calefactiua cali/
di in primo ⁊ ſcōo: quedam vero non: ſed ſunt calidi
remiſſiua. ℭ Ex his patet ad argumēta: ⁊ patet ꝙ tria
prima concludunt potentiora frigida gradualiter dan
da eſſe flegmatico qō eſt cōceſſuȝ. Sed argumenta par
tis oppoſite cōcludūt potētiora frigida dāda eſſe cole
rico. illud ēt cōceditur nec repugnat dictis vt patet.

ℭ Et creationis quidem mēbri iaȝ diximus
ꝙ creatura mēbri ī quattuor diuidiꝛ modos:
⁊ tu quidē eam conſiderare debes.

ℭ Nūc ponit modū ſm̄ quē ex creatione membri ſu/
mitur indicatio de quātitate medicine offerende: ⁊ di
uiditur in tres. Primo ponit vnū genus cōtentorum
ſub creatione. Scōo ponit duas diſtinctiōes ad ꝓpoſi
tum cū can̄. Tertio graduat mēbra ſʒ has diſpōes in
requiſitione fortis vel debilis medicine. ſcōa ibi (Poſt
hoc) tertia ibi (Qō autē forti) ℭ De prima dicit ꝙ iaȝ
dictum eſt ſupra ſecunda fen: ꝙ creatio mēbri hȝ quat
tuor modos ſm̄ ꝙ hoc noīe creationis quattuor īpor
tantur maneries vel diſpoſitiones mēbri: vt ſunt figu
ra: receptaculū: via: ⁊ ſuperficies: ꝓ quibus vide qō
dixi primo tegni: ⁊ ſupra fen ſcōa. ℭ Nota tamen hic
ꝙ a figura vel a ſuperficie modica vel nulla ſumitur in
dicatio fortitudinis medicine: ⁊ ideo ab iſtis Aui. nō
docet eligere: ſed quia a via vel receptaculo ſumitur:
ideo de illis fecit mentionem.

Galenus. 7. de ingenio ſanitatis ca. vltimo vlt nobis purgationeȝ principaliter oſtendi ex creatione membri.

ℭ Poſt hoc ſcire debes ꝙ mēbrorū quedaȝ
ſunt que in foraminibus ſuis ſūt facilia: ⁊ ſūt
in eis interius aut exteri⁹ loca vacua: per que
expelliꝛ ſupfluitas medicina ſubtili ⁊ tēpera
ta. Et eoꝝ ſunt alia que non ſunt ita: ſed medi
cina indigent fortiore. ℭ Et ſimiliter eoꝝ qō
eſt rarum ⁊ qō eſt ſpiſſum. Et raro quidē me
dicina ſufficit ſubtilis: ⁊ ſpiſſo ē medicina for
tis neceſſaria.

ℭ Ponit diſtinctiōes cū can̄. Et eſt prima diſtinctio
ꝙ membra quedam ſunt facilia in ſuis foraminibus.
i. hn̄t foramina per que faciliter materia euacuatur vt
ſunt illa que interius habent concauitatem: aut exteri
us hn̄t loca vacua. i. cum eis cōiungitur exterius con
cauitas per que euacuantur humores medicina ſub
tili. i. debili: quedaȝ aūt hec non habēt ⁊ indigent me
dicina fortiori. ℭ Scōa diſtinctio eſt ꝙ membrorum
quoddā

UVA. BHSC. IyR_044_1

quoddã rarũ: quoddã eſt ſpiſſum. Rarũ indiget medicia ſubtili.i.debili. Spiſſuꝫ alijs paribꝰ fortiori medicina. Et iõ notanter alijs paribus: qꝛ vltra receptacula ⁊ viã ſunt plura indicãtia de fortitudine aut debilitate medicine. Et ideo ſtat ꝙ mẽbrũ rarũ nõ inquãtum eſt rarũ indiget medicina forti: ſꝫ ꝓ quãto diſtat a loco vbi medicina recipit vel alia cã. Et ideo vni mẽbro merito vniꝰ medicina fortis cõuenit cui merito alterius conuenit debilis: vt pulmoni vt patebit: nec iſta repugnãt. Et qꝛ rarũ vt hic ſumit ſignificat habens multos poros: denſum vero habẽs paucos vel ſtrictos: iõ pꝫ ꝙ iſte diſtinctões ſumunt ex pte vie aut receptaculi. ſcðo etiã vr cã cañ. Nã per vias manifeſtas facilior fit euacuatio: ⁊ in membris habẽtibus multa ⁊ magna foramina facilius agẽs ĩprimit. Ecõtra aũt difficulter fit in oppoſito mõ diſpoſito.

¶ Quod aũt forti medicina magis indiget: eſt illud qð in nulla duarũ partiũ ventriculuꝫ hꝫ neqꝫ receptaculũ. Et poſt ipſum eſt illud qð hꝫ in vna parte. Et poſt illud eſt qð a duabus partibus hꝫ receptaculũ, ſed eſt ſolidũ ⁊ ſpiſſum ſicut rigno: poſtea eſt illud qð ea hꝫ a duabus partibus, ⁊ eſt rarum ſicut pulmo.

¶ Hic facit qð dictũ eſt: dicẽs ꝙ inter mẽbra ſupple que merito dictaꝝ diſpõnum indigẽt fortiori medicina eſt illud qð nõ hꝫ receptaculũ aut vehiculum manifeſtũ in vna duarũ partiũ: puta nec intra nec extra manifeſte ſicut ſunt nerui: ⁊ iõ medicine que a neruis euacuãt ſunt fortiſſime vt euforbiũ colognida ⁊ ſimilia. ¶ In ſcðo loco eſt mẽbruꝫ qð hꝫ receptaculũ manifeſtũ ⁊ viam ab vna pte tm̃.ſ. aut ab intra aut ab extra: ſicut verbi grã nuca que ad cerebrũ terminat vbi eſt cõcauitas. ¶ Et loco tertio illud qð hꝫ intus ⁊ extra: ſꝫ ſpiſſum eſt ⁊ ſolidũ vt rem ſiue rigno. hꝫ eniꝫ cõcauitatẽ intra ſe manifeſtaꝫ: ⁊ ad ipm terminant pori vritides ad veſicã ducẽtes vrinã. ¶ Quarto loco facile merito iſtaꝝ diſpõnũ eũatur illud qð eſt raꝝ: ⁊ ab vtraqꝫ pte hꝫ cõcauitatẽ vt eſt pulmo: hꝫ enim intra ſe venas ⁊ cãnulas: ⁊ ad cãnam terminant. ¶ Et no. ꝙ lꝫ infra dicat ꝙ pulmo indigeat forti medicina vt euacuetur mã in eo cõtẽta: dicit ꝙ hoc nõ intelligit abſolute: ſed de medicina per ventrẽ aut vrinã eductiua: que qꝛ longe a pulmone modo ſuo ponit: oꝫ ꝙ ſit fortis: ſꝫ merito cõcauitatis requirit debilis: ⁊ ita ꝑ ſputum facili educit medicia niſi mã in ſe multũ reſiſtet. ¶ Hic ſolet queri a quo mẽbro facilius eũatur materia an ab epate an a ſplene. Et dr ꝙ abſolute ab epate. Nam plures vie terminant ab epate ad ĩteſtina q̃ꝫ a ſplene. Etiã merito raritatis ⁊ denſitatis mẽbri facilius a ſplene euacuaret. Ex quibus collige ꝙ cuꝫ iſte plures indicatiões qñqꝫ ſibi inuicẽ cõſequunt oportet fortiorẽ inſequi nõ dimittẽdo oĩno aliam.

Bẽtilis in hoc paſſu dicit ꝙ pulmo ĩdiget medicina fortirõne diſtantie ⁊ nõ ꝓprie ſubſtantie ⁊ ex h ſaluat Galenum in tegni.

Non ſolũ ſubſtãtia membri ſpiſſa ⁊ diſtantia ipſius ſunt cã exhibendi fortem medicinã: ſed ẽt ſitus receptaculi vt patꝫ i inteſtino monoculo habente ſolum ex vna pte receptaculum per quod intrãt ⁊ exeũt feces iõ indiget fortiori medicina reſpectu aliorꝫ inteſtinorum.

¶ Et ſitus quidẽ membri: qm̃ per ſitum cognoſcitur queadmoduꝫ tu ſcis aut locus aut ſocietas.

¶ Nunc docet eligere q̃titatẽ medicine ex ſitu: ⁊ diuidit in duas partes. In primo ponit diſtinctiões ð ſitu. Scðo ponit modos eligẽdi q̃titatẽ medicie ex illis. ibi ſecũda (Utilitas vero) Pars ꝓcedẽs eſt manifeſta: qꝛ ſitus vt dixi ſupra fen ſcða, ſignificat locum mẽbri in corpore ⁊ ſocietatẽ cum alijs mẽbris vt duorum digitoꝝ ꝯiunctio eſt egritudo in ſitu: ⁊ diuiſio venarum inter mãmillas ⁊ matricem exiſtentiũ eſt egritudo in ſitu.ſ. ſumẽdo ſitum pro ſocietate.

¶ Utilitas vero que ex ſocietatis ꝓuenit cognitione eſt magis ꝓpria: ꝓpea ꝙ partẽ magis eligis ad quã medicina trahit ⁊ ad quaꝫ magis declinare facis. Verbi gratia: cũ fuerit materia in gibbo epatis euacuabis eã ꝑ vrinam: ⁊ ſi in epis cõcauitate fuerit euacuabis eam per ventrẽ: quoniã epis gibboſitas mẽbris vrine eſt aſſociata: ⁊ eius concauitas eſt aſſociata inteſtinis.

¶ Nunc docet eligere quãtitatẽ medicine: ⁊ diuidit in tres. primo docet ex ſocietate ꝑ ſe. ſcðo ex loco per ſe. tertio ex his duobꝰ ſimul: ibi ſcða (Sed eius vtilitas) ibi tertia (Qñ qꝫ etiã) ¶ De pma dicit ꝙ vtilitas que ſequit cognitionẽ ſocietatis eſt magis ꝓpria q̃ꝫ vtilitas que habet ex cognitione loci: qꝛ vltra quantitatẽ docet ⁊ locũ per quẽ debemꝰ eũare: ⁊ mẽbrum ꝑ qð debemus multotiẽs deriuare vel facere declinare mãm. verbi grã: cum mã eſt in gibbo epatis ſcio propter ſocietatẽ ꝙ eũare debeo per vrinã: ſꝫ mãm in cõcauo inteſtinis aſſociatã per ventrẽ euacuare debeo. ¶ Ubi no. primo ꝙ lꝫ hic Aui. principalr querat medicine quãtitatẽ: intẽtioni tñ miſcuit modũ cognoſcẽdi per quẽ locũ eũare dꝫ ⁊ modos mixtionis. Nã q̃ſi ad magnitudinẽ virtutis medicie ꝑtinere vident: eo ꝙ ad manerieẽ eius virtutis attinet qꝛ ꝑ cognitionẽ ſocietatis mẽbri ſcimus locũ per quem euacuandũ eſt: ⁊ per modũ mixtionis vnius medicine cũ alia. Ideo dicit hic ꝙ hec cognitio habita ex noticia ſocietatis ẽ magis ꝓpria.i. faciet cognoſcere quedã magis a proprietate q̃ꝫ ſit fortitudo que pure cognoſcit ex prehabitis. vel ſcðo intelligit ꝙ iſta vtilitas eſt magis propria q̃ꝫ que ex loco ſumitur. Nam iſta tantũ in eũone ⁊ mãlibus egritudinibꝰ videmꝰ iuuare: ſed locꝰ in omnibus tam in mãlibus q̃ꝫ non. ¶ Nota ſcðo ꝙ alijs impedimẽtis deductis mã eſt potiꝰ per loca ꝓpinqua q̃ꝫ remota eũanda: ⁊ ideo mã in gibbo epatis exiſtẽs per vrinales vias eũatur tanq̃ꝫ ꝓpinquiore niſi fuerit ꝯrium indicãs. Nam qꝛ vie vrinales ſunt ſtricte ⁊ multũ ſenſibiles ⁊ eoꝝ vlcera ſunt difficilis ſanatõis: ideo materiã multã in gibbo epatis cõtentã: nõ per vias vrine ſed per inteſtina eũamus. ⁊ hoc voluit Gal. ſeptimo de ingenio ſanitatis: cuꝫ docuit eaꝫ eũari per viam receſſus: ſꝫ cũ eſt pauca ⁊ nõ eſt alia intentio q̃ꝫ eũatio: nec eſt timor de nocumẽtis invijs vrine: eſt ꝑ vrinã eũanda: ⁊ hoc voluit Aui. ¶ Ultimo nota ꝙ lꝫ medicina poſſet trahere mãs ad mẽbra: ⁊ facere declinare quodãmõ: tñ poſſemꝰ dicere ꝙ cũ materia repugnat multotiẽs motui ad mẽbrum ad qð mouet ipſa medicia: tũc tractio videt importare quãdã moleſtiã: ſed qñ mã nõ multũ reſiſtit: ĩmo quodã mõ inclinat: tũc dicimus ꝙ medicina declinare facit: vel qñ trahit ad locuꝫ vbi ponit medicina dicit trahi: qñ vero propellitur vt in ꝑcuſſiuis fit: tunc deriuatur.

¶ Sed eius vtilitas que ex pte ſciẽdi locuꝫ ꝓuenit: eſt triũ modoꝝ. Unus eoꝝ eſt eiꝰ longitudo ⁊ ipſius ꝓpinquitas: quoniã ſi fuerit ꝓpinquũ ſicut ſtomachus peruenient ad ipm medicine tẽperate ⁊ operabunt in ipſo: ⁊ ſi longinquũ fuerit ſicut pulmo: medicinaꝝ tẽperatarũ virtutes corrũpent anteq̃ꝫ ad ipm perueniãt: quapropter erit neceſſarium vt in earum virtutibus augmentũ fiat. Opꝫ itaqꝫ vt cum mẽbrum eſt ꝓpinquũ cui obuiat medicina ſit virtus medicine ipſius ſm menſuram que egritudini ſit oppoſita: ⁊ ſi inter ea fuerit longitudo ⁊ ſpatiũ ⁊ etiã egritudo cui eſt medicina neceſſaria quã virtus ꝓfundãs penetrare faciat: tunc neceſſarium eſt in vir/

tute medicine plus addere q̄ꝫ prius erat ei neceſſariū ſicut acetū in emplaſtro ſciatice ⁊ reliquis. ¶ Et ſcd̄us modus eſt vt ſciat̃ quid medicinis ſit admiſcendū: vt per illud velociter ad mēbrum ꝑueniat quēadmodū medicinis mēbroꝝ vrine admiſcent̃ diuretica ⁊ medicinis cordis crocus. ¶ Et tertius quidem modus eſt vt ſciamꝰ qua parte medicinaꝫ ad ip̄m tranſire faciamus: verbi gratia ſi ſciuerimus ꝙ vlcera in inferioribus exiſtunt inteſtinis per clyſteria iniĳciemus: ⁊ ſi ſciuerimus ꝙ ſint in ſuperioribus per illud quod bibunt afferemus.

¶ Ponit modū cognoſcendi mām medicine ex loco mēbri: ⁊ facit quattuor. Primū eſt ꝙ ex loco habemꝰ tres modos vtilitatis. Scd̄m eſt ꝙ primus horuꝫ modorum eſt cognoſcere vtrū ſit mēbrum vicinū loco approximationis medicine an longinquū. Nam ſufficit medicina tēperata in mēbro ꝓpinquo ⁊ morbo ꝓportionata: ſꝫ longinquo opꝫ offerre multo fortiorem: ita ꝙ ad mēbrum cuꝫ ſufficiēti virtute ad opus ꝑueniat. Et hoc fit duobus modis: vel addēdo in quātitate vl' gradu medicine approximāde: aut miſcēdo cū medicina aliquid qd̄ ipſam penetrare faciat cito. Exēplum primi vt ſi materia eſt a pede eūanda dabo fortiorem medicinā q̄ꝫ ſi a ſtomacho. Exemplū ſcd̄i vt ſi ſit diſſoluēda ſit materia ſciatice: miſcebo in emplaſtro acetuꝫ ad faciēdū penetrare: ⁊ hos in exemplis Aui. tetigit. ¶ Scd̄s modus eſt ſcire qd medicinis eſt admiſcendum vt medicine ad mēbrum cum ſua virtute perueniant: vt miſcemus crocū in medicinis cordialibꝰ ⁊ nucem muſcatā in medicis capitis. ¶ Tertius modus eſt ſcire per quā viam medicina facilius ad locum deducitur: puta clyſteri aut potu: vnde inteſtinoꝝ groſſorum vlcera clyſteri medicamur: ſed ſubtilium cum aſſumptione medicine per os ꝓ quāto cōſideramus locum. Conſideramus enim locū vt abſolute ita diſtantē a loco medicine: qꝛ tunc eligimus primā vtilitatem iſtarum trium. Conſideramus etiam locum ꝓ quanto eſt ad hoc determinatū membrum ſicut cerebrum: ⁊ ſic eſt ſcd̄a vtilitas. Sed pro quanto conſideramus locum mēbri: quibuſdam determinatis ductibus eſſe ita vicinū aut remotū habemꝰ tertiā vtilitatē. ¶ Sed propter exēpla nota ꝙ pulmo eſt longinquus a loco vnde ſumitur medicina que bibitur. Nam primo tranſit ad ſtomachum. ſecundo ad epar. tertio ad cor. quarto ad pulmonē per venas. Cum autem medicina lambendo ſumitur non eſt pulmo longe: ⁊ de hoc dictū eſt ſupra quomodo ſibi fortis ⁊ debilis medicina eſt neceſſaria.

¶ Quādoqꝫ confert loci ⁊ ſocietatis ſimul ſollicitudinē habere: ⁊ hoc quidē eſt in eo qd̄ facere debemus cum fuerit materia tota iaꝫ in mēbro euacuata: ⁊ in eo qd̄ facere debemꝰ cum materia adhuc euacuat̃.

¶ Docet vtilitates que habent̃ ex cōſideratione loci ⁊ ſocietatis ſimul: ⁊ diuidit̃ in duas. primo facit hoc. ſecūdo ponit can̄. erroꝝ correctiuos. ibi ſcd̄a (Cū ad diuerſuꝫ) Prima adhuc in duas. primo enumerat cauſas aut modos in quibus per hec duo ſimul conſideranda inuenitur modus in eligendo medicinā vel adminiſtrando. ſcd̄o hoc declarat. ſcd̄a ibi prope (qm̄ cū ſciuerimus). ¶ Dicit primo ꝙ habemus vtilitatem in iſta cōſideratione in ſciendo qd facere debemꝰ cuꝫ mā peccās tota ē in mēbro eūata ⁊ fluxit ⁊c̄. ſcd̄o iuuamur in ſciēdo qd debemꝰ facere cum mā adhuc fluit. ¶ Sꝫ ſi querat̃ vtrūꝑ hoc iuuemur cū mā partim fluxit ⁊ ptīꝫ ē ī fluxu ⁊ ſil'r qn̄ mā ē parata fluere ſꝫ nōdū fluit: ⁊ tertio qn̄ mā ē ī mēbro cōtenta nō ꝑ fluxū ſꝫ ꝑ paulatinā cōgeſtionē. ¶ Dicēdū ꝙ ſic: vnde idē quo ad h̄ dicendū de mā que tota fluxit: ⁊ de illa que tota parata ē fluere in mēbro: ⁊ de aggregata ꝑ paulatinā ꝯgōnē: ⁊ de illa q̄ actu fluit. In illa aūt que partim fluxit ⁊ partim ē in fluxu iudicia ſunt oppoſita vt cōſtat. Et ideo ꝑ hec dicēda datur intelligi qualiter ex hac ſocietate loci noticia inuenit̃ in quolibet iſtoꝝ modoꝝ.

¶ Quoniā cū ſciuerimus ꝙ materia fuerit adhuc in deſcēſu: a ſuo loco materiā extrahemus poſtq̄ꝫ q̄ttuor cōditionū curam habuerimus. ¶ Vna eſt ꝑtis diuerſitas quēadmodū a dextra ad ſiniſtrā trahimus: ⁊ a ſuꝑioribus ad inferiora. ¶ Et ſecūda eſt vt ſocietatis curam habeamus ſicut mēſtrua vētoſis retinemus q̄s mām̄illis ſupponimus ſocio attrahētes. ¶ Et tertia rectitudinū curaꝫ habere quēadmodum oꝫ in egritudinibus epatis: in dextra minutionē facimus baſilica: ⁊ ī egritudinibus ſplenis in baſilica ſiniſtra. ¶ Et quarta qdē eſt cū ſollicitudine elōgatiōis ne quod extrahit̃ valde ſit ꝓpinquū ei a quo extrahitur.

¶ Nūc declarat: ⁊ diuidit̃ in duas partes. primo docet qd faciēdum ſit cum mā fluit. ſcd̄o qd faciēdū cum fluxit tota. ſecūda ibi (Sed cū accidit.) ¶ De prīa parte dicit ſic: ꝙ eſt verū ꝙ cognitio ſocietatis ⁊ loci nos iuuat ad cognoſcendū modū medicationis cū fluit a mā. Et rō eſt: qꝛ cū ſcimus ꝙ mā adhuc fluit: nos debemus euacuare talem mām: ſed cū cura ⁊ ſollicitudine quattuor cōditionū. ¶ Prima eſt vt trahat̃ ad locū diuerſum ab illo membro ad qd̄ fluit: puta ſi membrū eſt ſurſum trahatur deorſum: ⁊ ſi a dextro trahat̃ ad ſiniſtrum. Et hoc nō poſſumus ſcire niſi notitia loci vel membri. ¶ Scd̄a ꝯditio eſt habere curā ſocietatis ita ꝙ poſſumus per membrū vel ad membrum ſocietatem habēs attrahere: ſicut mām a matrice trahimus cū ventoſis que mām̄illis ſupponuntur. ¶ Tertia eſt hēre curam rectitudinis vt mām epatis ꝑ dexteraꝫ baſilicā euacuemus ⁊ materiā ſplenis cū flobothomia ſiniſtre baſilice. ¶ Et quarta eſt videre ne attractio fiat ad locū valde vicinum membro patiēti: vt ſi eſt in oculo nō trahatur ad nares: ⁊ ſi eſſet in amigdalis ⁊ vua vt in ſquinantia non trahatur ad venas que ſunt ſub lingua.

¶ Circa partē nota: ꝙ cum mā adhuc fluit duplex eſt medici intētio. vna ē ad fluxū ꝓhibendū: alia eſt ad materie euacuationē. ¶ In ꝓhibēdo fluxū debemus ad oppoſitū loci trahere: ⁊ quo ad hoc adhibet̃ intentio prima ⁊ ſollicitudo de quattuor iam dictis. Nā ſi trahatur ad locū valde vicinū ſolū non prohibet̃ fluxus īmo auget̃ ⁊ precipue in corpore plectorico. Et ego plures vidi ex ſquinātia qui mortui ſūt ꝑꝑ medici īperitiā cito ad flobothomiā venaꝝ ſub lingua trāſeūtis quo ad euacuationē māei. ¶ Scd̄a intētio eſt māꝫ euacuandā ꝑ aptiſſima loca ducere: que melius apta ſunt ⁊ ſocietatē hn̄t viarū manifeſtaꝝ vt mām̄illaꝝ cū matrice ⁊ loca directe aſpiciētia vt baſilica cum epate.

Queſtio. X.

Sed hic cadunt tres dubitationes. Prima vtrum mā fluente ſit attractio fiēda ad partem diuerſam. Scd̄a quare non fecit mentionem de diametro ꝓfunditatis. Tertia vtrum in paſſione ſplenis magis conueniat euacuatio baſilice ſiniſtre q̄ꝫ dextre. ¶ Ad negatiuam primi dubĳ arguitur ſic. Materia eſt euacuanda per locum ad quē natura trāſmittit: ergo nō ꝑ locū diuerſuꝫ a mēbro recipiēte.

Aſſumptū

UVA. BHSC. IyR_044_1

Aſſumptuz eſt Hippo. in illo apho. Quecūqz ducere opz vndecūqz nā̈ repit ⁊c̄. ⁊ Gal. in cōmēto. ℂ Confirmatꝛ qꝛ humores q̄ inferiꝰ cadūt cogēte natura ſunt per inferius eūandi: ergo nō per partē oppoſitā. Cōſequētia no. ⁊ aſſumptū eſt Hipp. ſup illo apho. Sup diaphꝛagma dolores ⁊c̄. Et Gal. in cōmēto dū dixit. Que vō inferius cogunt in his aperiatꝛ poꝛta īferioꝛ. Et idem vult in illo apho. Nō febꝛicitātibus ſi fiat: ⁊ idem in illa particula: nō febꝛicitātibꝰ ſi fiat faſtidium. Et Gal. in cōmēto vult ꝙ his ſignificātibꝰ mām̄ colericam in oꝛe ſtomachi cōtineri debemꝰ eūare vomitu ⁊ nō per partē diuerſaz: ſed eandē. Et hō vult Auicē. pꝛima q̈rti de cura putridaꝝ in gn̄ali cuz dixit. Qđ ſi inuenies humoꝛē pꝛio declinare ad ſtomachū: tūc fac vomere cū eis in quibꝰ nō ſit diuerſitas cōſuetudini: īmo cū eis que ſunt ſyrupus acetoſus cū aqua calida cū nā̈ mouet humoꝛē ad vomitū ⁊ nō diuerſifices eaz. Qđ ſi illic fuerit declinatio ad inteſtina ⁊ ſenſeris rugitum ad deſcēſum fecis: tunc adhibe qđ diſſoluat vētrem. Idem. xvj. tertij. capi. de cura colice paſſionis vbi vomitꝰ apparet. Et idem Raſ. nono almāſo. ca. ſimili. ⁊. x. tertij. cap. de aſmate. Materia aſmat] eūatur tuſſi ⁊ ſputo. xvj. ca. de colica. fit euacuatio cū clyſtere ex materia fluēte. Et in peſtilētialibꝰ fit euacuatio per partē eandē: ⁊ cū materia mittitur a pꝛincipali mēbꝛo ad emunctoꝛiū euacuamus nō diuertēdo. Itē in criſi nō diuertitur materia.

In oppoſitum eſt Auic. hic. ℂ Circa huius dubij ſolutionē no. pꝛimo ꝙ quedā ſunt materie quaꝝ fluxū nō intendimꝰ ꝓhibere: ſed ſolū intēdimꝰ ad eaꝝ eūonē. Et rō eſt: nam qn̄qz materie ſupfluūt per loca eūoni eaꝝ cōuenientia: qn̄qz aūt per loca incōuenientia: ⁊ cū ꝯcurrūt ad loca cōuenientia nō intendimꝰ fluxuz merito huius ꝓhibere ſed iuuare. Medicus eiz eſt adiutoꝛ nature. Cum aūt per loca incōuenientia fluunt qn̄qz ꝓhibēdo fluxum poſſumꝰ ꝓhibere magna nocumēta ſolū minima faciendo. Quandoqz autem faceremꝰ maioꝛa nocumenta fluxū ꝓhibēdo: verbi grā: cum mā̈ eſt venenoſa ⁊ currit ad mēbꝛa extrinſeca: ſi diuertitꝛ periculū eſt in tranſitu eius ꝑ loca intrinſeca: ⁊ in hoꝛa illa nocumenta magna ſunt. Et ita cū mā̈ eſt valde mala a mēbꝛo pꝛincipali ad emūctoꝛia trāſmiſſa: ⁊ ī multis alijs caſibus: q̄bus nō obſtāte ꝙ mā̈ per mēbꝛa ſiue inconuenientia loca ducatꝛ: tn̄ qꝛ in ꝓhibitōe fluxus eēt maiꝰ periculū: nos illum nō ꝓhibemꝰ. Silr̄ qn̄qz mā̈ peccans eſt digna eūone: qn̄qz non. Nam qn̄ ſanguis nō eſt peccans ⁊ virtus valde debilis: ēt ſi ꝑ cōuenientiſſima loca fieret eūatio tn̄ pꝛohibemꝰ: qꝛ nō dignus eſt eūone. Qn̄ aūt eſt malus ⁊ cū talibus circūſtātijs an in coꝛpoꝛe iuuenili eſt dignus eūari ⁊ nō ꝓhibemus ſed iuuamꝰ: ⁊ ſi nā̈ per cōuenientia loca facit: iuuamus etiā. Ex his ponuntꝛ ꝯclōnes. ℂ Pꝛima nō ſemꝑ mā̈ ad mēbꝛuz fluente fluxus eſt ꝓhibēdus: pz qꝛ multotiens iuuamꝰ qn̄ eſt per loca ꝯuenientia vel qn̄ in ꝓhibitione creſceret periculū. Ex hoc pz ꝙ nō ſemꝑ hec intentio habetꝛ ad fluxum ꝓhibēdum. ℂ Scđa ꝯclō vlr̄ materia currente ad mēbꝛū: ita ꝙ intētio ſit rōnalis fluxum pꝛohibēdi a mā̈ exiſtente multa in fluxu dz attractio fieri ad partem diuerſaz: ⁊ hec ſit pꝛo mente Aui. hic. Et ſi bene cōſideras oīa argumēta ante oppoſitum pꝛobāt cōcluſionē pꝛimam.

ℂ Ad ſecūdum dubiuz reſpondetꝛ ſine argumento ꝙ nō facit mentionē de diametro pꝛofunditatis: qꝛ multotiens nimis eſt parua: vt in digito: gula: aure: ⁊ ſimilibus: ⁊ in locis vbi non ſit multuz parua datur intelligi per alias. Nam quandoqz iuuat: vnde Hipp. in apho. dixit poſterioꝛa capitis dolentia recta vena inciſa in fronte iuuat.

ℂ Ad tertium dubiuz dicit ꝙ cōuenit euacuatio per ſiniſtram magis q̄z per dextrā: ſed de hoc dicā in cap. de flobothomia: vbi dicetꝛ de iuuamēto flobothomie vene ſciatice ⁊ ſaphene que ita ab vno trūcho oꝛiuntur ſicut baſilica dextra ⁊ ſiniſtra: que ſiniſtra cum ſplene habet ſocietatē vicinam quā non habet cū dextra ⁊ econtra reſpectu epatis.

ℂ Sed cuz accidit vt tota mā̈ iam ſit eūata: vtreqz res ei ꝯferūt ex parte: qm̄ ſi voluerimꝰ accipiemꝰ eaz ex ipſo mēbꝛo: ⁊ ſi voluerimus trahemus ipſaz ad mēbꝛuz ꝓpinquū qđ aſſociatū eſt: ⁊ eā ab eo extrahemꝰ: queādmodū duas minuimꝰ ſaphenas in matricū egritudinibus: ⁊ venā que eſt ſub lingua cū medicari volumꝰ apā duarū amigdalarum.

ℂ Hic declarat q̄d faciēduz qn̄ mā̈ tota ad mēbꝛū fluxit ⁊ nō eſt timoꝛ de fluxu noue materie dicēs ꝙ qn̄ ita eſt poſſumꝰ materiā ꝑ ipſam ꝑtem patiētē eūare: ⁊ poſſumꝰ eūare per mēbꝛum vicinū: ſocietatē tn̄ habens cum mēbꝛo patiente. ℂ Et ponit exēplū Aui. de euacuatōe per membꝛū pꝛopinquū: nā cū eſt egritudo ex plenitudine ſanguinis in matrice: ⁊ putamꝰ nō eſſe in fluxu aliaz materiā euacuamꝰ per flobothomiaz ſaphene. Et cū eſt apoſtema calidū in gutture ⁊ nō timemus de fluxu alterius materiei: eūamꝰ per flobothomiā venaruz ſub lingua exiſtētiuz: ⁊ emplaſtrū reſolutiuū ponimus ⁊ ſimile facimꝰ. Et cauſa can. eſt clara qꝛ huic intētioni nō eſt pꝛohibitio fluxus neceſſaria ſed pura euacuatio: ⁊ ideo debet fieri per ꝑtem aptioꝛem que eſt vna iſtarnm.

Per partez ꝓpinquā intelligē partē colligatā qꝛ ſaphena non eſt matrici ꝓpinqua quo ad ſitum.

ℂ Cunqz ad diuerſuz trahere volueris: mēbꝛi a quo ꝓtrahis doloꝛē pꝛius ſeda.

ℂ Ponit can̄. duos verificationis erroꝛis circa dicta. ſcđa ibi (Caue tibi.) ℂ Dicit pꝛio ꝙ ſi volueris mā̈z diuertere a mēbꝛo: ſi mēbꝛū doluerit: pꝛimo opoꝛtet ſedare doloꝛez: ⁊ cā eſt qꝛ doloꝛ trahit: ⁊ quādo materia diuertitꝛ ponitur in motu ⁊ ſit facilioꝛis attractionis q̄z ſi quieta eſſet: ⁊ ideo ſi diuertimꝰ niſi fieret vltima diuerſio ſumꝰ cā maioꝛis fluxus ad mēbꝛū: ⁊ iteruz qꝛ doloꝛ eſt cā fluxus: pꝛimo eſt remouēdus ex dicendis in cap. vlti. huius fen.

Queſtio. XI.

Vtruz ante diuerſionē materie a mēbꝛo dolēte ſit doloꝛ ſedādus. Arguitꝛ negatiue. In acutiſſimo doloꝛe nulla melioꝛ medicina eſt q̄z eūo vſqz ad ſincopiz: ergo ante ſedationē doloꝛis eſt adminiſtrāda medicina eūatiua: ⁊ per ꝯn̄s ſit diuerſio ante ſedatōez doloꝛis. Aſſumptū eſt Gal. pꝛia apho. illo apho. Que gerūt. ℂ Idez ꝯfirmatꝛ in doloꝛibꝰ pectoꝛis faciēda eſt flobothomia ſaphene cū mā̈ ſit calida: ⁊ eſt oīno ſtupefactiuis cauēduz: ḡ doloꝛ nō erit pꝛius ſedādus. Et aſſumptuz eſt Aui. decima tertij. cap. de cura doloꝛis pectoꝛis.

In oppoſitū eſt Aui. hic. ℂ Pꝛo dubio eſt notādū. pꝛimo ꝙ doloꝝ quidā eſt multū foꝛtis: ita vt ſit timoꝛ de virtutis defectu: quidaz vero mediocris: ⁊ non tam foꝛtis. ℂ No. ſcđo ꝙ cura quedā eſt regularis quedaz coacta. Intendendo per regularē illaz que ſit ſine notabili nocumēto vel periculo. Per coactā vero intelligo que ſit cuz notabili nocumēto vel periculo: ⁊ ſi infirmo maiꝰ inde ſequatur iuuamētuz ſuo nocumēto. ℂ Tertio nota ꝙ per ſedationez doloꝛis duo intelligere debemꝰ pꝛio totalez doloꝛis reuocationē: ſecūdo eius mitigationē. ℂ Nota quarto ꝙ ex valde foꝛti doloꝛe ſequitꝛ per ſe debilitatio virtutis: cuz doloꝛ ſit maxime de ꝓſternentibꝰ virtutez. Sequitꝛ ſecūdo materie attractio ad locum dolentē: ⁊ augmētum ſpātis ſi ibi fuerit: ⁊ ſic augmētū doloꝛis augmētata cauſa maxime quādo

UVA. BHSC. IyR_044_1

humoꝛ augeꝛ ꝑ illud. ¶ His habitis ſit pꝛia ꝯcluſio. Non ſemꝑ in mediocri doloꝛe vel paruo a mã pendẽ te in mẽbꝛo cõtenta doloꝛ eſt pꝛius ſedãdus ꝗ̃ diuerſio fienda. Pꝛobaꝛ qꝛ in multis caſibꝰ ꝑ talẽ diuerſionez doloꝛ vere curaꝛ eius cã remota: ꝗ̃ nõ oꝫ aliã opationẽ precedere. ¶ Scđa ꝯcl'o nõ ſemꝑ in acutiſſimo doloꝛe ẽt mãli pꝛius eſt fienda eũatio ꝗ̃ ſedãdus doloꝛ. Pꝛobaꝛ ꝯcl'o: qꝛ multotiens virtus eſt tm̃ debilis ꝙ fortẽ eũonez tolerare nõ poſſet: mõ cõſtat ꝙ mediocris diuerſio ⁊ eũatio adderet in fluxu ad locũ doloris mãz ponẽdo in motu: ꝗ̃ nec mediocris nec fortꝭ eũatio ante ſedationẽ doloꝛis fienda eſt. Et ꝑterea cõtingit mãz faciẽtẽ doloꝛẽ quo ad ꝑtem ꝗ̃ fluxit eſſe ineꝑtã eũoni: ita ꝙ ẽt eũo vſqꝫ ad ſincopiz nõ ſufficeret illaz eũare: ꝗ̃ in tali caſu ante ſedationẽ doloꝛis non eſt eũandũ. Cõſequẽtia pꝫ ex ꝑdictꝭ. ¶ Tertia ꝯcl'o qñqꝫ ĩ acutiſſimo doloꝛe eſt pꝛius eũandũ ꝗ̃ doloꝛ ſedãdus: pꝫ qꝛ qñqꝫ per talẽ eũonẽ tolliꝛ doloꝛ ⁊ curaꝛ: vt põt ſumi ex Gal'. pꝛia ꝑticula apho. loco al'. ¶ Quarta ꝯcl'o talis eũo diuerſiua cõpetẽs in acutiſſimo doloꝛe nõ eſt regul'r fienda. Pꝛobaꝛ. nulla eũo vltimata ẽ fienda regul'r vt põt colligi ab illo apho. In exercitãtibus ad ſummũ: ſꝫ oĩs eũatio in tali foꝛtiſſimo doloꝛe ꝯueniẽs eſt vltimata: ꝗ̃ ⁊c̃. Minoꝛ vͦo pꝫ: qꝛ mediocrꝫ nõ ſufficeret ad oppoſitã ꝑtẽ ducere quãtũ doloꝛ traheret. ¶ Et ex h̃ ſequiꝛ: ꝙ regul'r opãdo ĩ cura foꝛtiſſimi doloꝛis mãlis eſt doloꝛ pꝛius ſedãdus qñqꝫ ĩmo ſemꝑ. ¶ Sequiꝛ ſcđo ꝙ nõ eſt ante doloꝛis ſedatiõez diuertẽdũ regul'r. ¶ Seqꝛ tertio ꝙ in aliq̃ caſu nec regul'r opãdo ẽ pꝛiꝰ ſedãdus doloꝛ nec pꝛiꝰ eſt eũandũ pꝫ: qꝛ qñqꝫ nõ eſt pꝛiꝰ ſedãdus: puta cũ ꝑiculũ ẽ ſubiti augmẽti moꝛbi in aꝑate in tꝑe ſedationis doloꝛis: ſed eũanduz: ⁊ h̃ irregul'r. ¶ Ad argumẽta. Ad pꝛimum pꝫ ꝙ eſt veꝝ irregul'r. ¶ Ad ſcđm dꝛ ꝙ in foꝛtiſſimo doloꝛe illaꝝ partiũ qñqꝫ eſt pꝛiꝰ eũanduz irregul'r tñ. Qñqꝫ doloꝛ oĩno nõ eſt foꝛtiſſimꝰ: ⁊ tũc nõ opꝫ ſedare pꝛius vt dꝛ qꝛ de tali nõ intelligiꝛ in cañ.

¶ Et caue tibi ne trãſitꝰ ſuꝑ pꝛincipale fiat.

¶ Nunc ponit ſcđz cañ. ſ. ꝙ in tali diuerſiõe cauẽduz eſt ne fiat tranſitus ſuꝑ mẽbꝛuz pꝛincipale. Cã eſt qꝛ periculuz eſt in tali trãſitu ne cõmunicet nocumẽtum magnuz ipſi mẽbꝛo pꝛincipali.

Queſtio. XII

Vtruz medico liceat diuertẽdo ſuꝑ mebꝛo ꝑncipali facere trãſitũ. ¶ Affirmatiue arguiꝛ ſic. Per cerebꝛũ lꝫ h̃ facere. Nam poſterioꝛa capitis dolentia recta vena in fronte inciſa iuuat: ſed tunc cõſtat ꝙ trahiꝛ ſuꝑ cerebꝛũ: ⁊c̃. ¶ Cõfirmaꝛ qꝛ peccãtes mãs in capite ꝑ inferius eũamꝰ: ſed cõſtat ꝙ inferius ad inteſtina veniũt trãſeũdo ꝑ epar: ꝗ̃ ⁊c̃. ¶ Tertio in pleureſi dextri lateris flobothomamꝰ baſilicaz ſiniſtrã: ſed tũc fit trãſitus ſuꝑ coꝛ: ergo ⁊c̃.

In oppoſitũ eſt Aui. ¶ Circa dubiũ nota pꝛio ꝙ mãeꝝ ꝗ̃ ꝑ diuerſionẽ trahũtꝛ: ꝗ̃dã ſunt vehemẽter coꝛrupte: ꝗ̃daz nõ ſunt coꝛrupte. Exẽplũ ꝑmi: vt incipiẽte aꝑate ex mã febꝛis peſtilẽtialis. Exẽplũ ſcđi: vt facta ꝑcuſſiõe doloꝛoſa in coꝛꝑe pꝛius ſano: ꝯſtat humoꝛes q̃ trahunꝛ nõ eſſe coꝛruptos. ¶ No. ſcđo ꝙ trãſitꝰ ſuꝑ mẽbꝛo ꝑncipali põt fieri dupl'r. pꝛio ita ꝙ mẽbꝛũ pꝛincipale ſit ille terminꝰ ad quẽ trahiꝛ ⁊ in q̃ figiꝛ. ſcđo mõ ꝙ ꝑncipale mẽbꝛũ ſit via per quã trãſit: hoc eſt ſatis notuz. ¶ Tertio no. ꝙ mẽbꝛa ꝑncipalia ꝗ̃dã ſunt tolerantia mãeꝝ trãſitũ ſine moꝛtis periculo: ꝗ̃dã aũt nõ ſunt tolerãtia. Exemplũ pꝛimi: ſicut cerebꝛũ ⁊ epar. Exẽplũ ſcđi: ſicut coꝛ qđ ꝑꝑ eius neceſſitatẽ ⁊ nobilitatẽ ſui coꝛpoꝛis non tolerat. ¶ Tunc ſit pꝛia ꝯcl'o. In diuerſiõe mãe non coꝛrupte lꝫ fieri trãſitus ꝑ mẽbꝛũ pꝛincipale tanq̃ꝫ per viam: qꝛ in tali tranſitu nõ eſt nocumẽtum.

Pro iſto notato vide Gẽtilẽ in iſto loco.

¶ Scđa cõcl'o eſt Dy. Nunq̃ꝫ attractio cuiuſqꝫ mãe diuertẽde fieri dꝫ ad mẽbꝛũ pꝛĩcipale tanq̃ꝫ ad terminuz. Pꝛobatur qꝛ ſemꝑ attractio fieri dꝫ de nobili ad ignobile: ſed ꝑncipalia ſunt alijs nobilioꝛa: ꝗ̃ ⁊c̃. Salua Dy. reuerẽtia hec ꝯcl'o vꝛ mihi falſa. Naz in fluxu ſanguis nariũ ponimꝰ vẽtoſas ſuꝑ epar vt mã ad epar tanq̃ꝫ ad terminũ trahaꝛ: ⁊ idẽ in fluxu mẽſtruoꝝ. Preterea in vulnere vbi multꝰ ſanguis fluit a ſuꝑioꝛibꝰ vt a capite ꝓuocamꝰ timoꝛẽ vt inde ſanguis ad coꝛ tãq̃ꝫ ad terminũ trahatur. Et ꝓbaꝛ rõne: qꝛ ſtat attractiõez factam ad pꝛĩcipale mẽbꝛuz tanq̃ꝫ ad terminũ eẽ ipſiꝰ pꝛincipalis mẽbꝛi cõfoꝛtatiuã ⁊ ei cõueniẽtez ⁊c̃. Aſſũptum pꝛobo: qꝛ ſanguine exiſtente bono ⁊ hoĩe exñte vulnerato: ita vt plurimus ſanguis fluxerit a coꝛde ⁊ epate: clarũ eſt ꝙ attractio ſanguis de alijs mẽbꝛis ad pꝛincipalia erit iuuatiua. Et multi ſunt caſus in q̃bus idez ꝓbaꝛ: ⁊ iõ melius poniꝛ ꝯcl'o oppoſita ꝙ mã exiſtente nõ male q̃litatꝭ ꝯtingit ꝯueniẽter a mẽbꝛo ignobili fieri attractionẽ ad coꝛ tanq̃ꝫ ad terminũ ad quẽ. pꝫ qꝛ ꝯtingit illaz mãm in mẽbꝛo ignobili ſuꝑfluere ⁊ pꝛincipale eadẽ indigere. ¶ Tertia ꝯcl'o: mã exiſtẽte coꝛrupta qñqꝫ cõueniẽter trahiꝛ ad mẽbꝛuz pꝛincipale nõ tanq̃ꝫ ad terminũ ad quẽ: ſed ꝑ viaz trãſitꝰ. Iſta patent ꝑ argumẽta facta ante oppoſitũ ꝑcipue de epate ⁊ cerebꝛo. ¶ Quartam ꝯcl'onez ponit Dy. Materia coꝛrupta nõ eſt ducẽda ꝑ coꝛ tanq̃ꝫ ꝑ viaz: qꝛ coꝛ non patiꝛ trãſitũ talis mãe ꝑꝑ eius nobilitatẽ. Et iõ Gal'. in cõmẽto illius apho. Que ducere opꝫ. vituꝑat eũonem mãe factã ſuꝑ coꝛde. Ego tñ puto nõ eẽ incõueniẽs qñqꝫ coꝛruptã mãz ire ꝑ coꝛ: vbi ꝑ aliã viam nõ ſit poſſibile trahere ⁊ nocumẽtũ remouere. Eiꝰ tñ iuuamẽtuz erit maiꝰ nocumẽto: ⁊ iõ pono aliã ꝯcl'onez. Ceteris paribꝰ ⁊ deducta ĩdigẽtia in ꝑncipali mẽbꝛo meliꝰ eſt nõ trãſire ꝑ ipſuz mẽbꝛũ ꝑncipale ꝗ̃ trãſire. pꝫ: qꝛ ſi mẽbꝛũ ꝑncipale nõ indiget tali humoꝛe in trãſitu ꝑ ipſuz aliqđ recipit nocumẽtũ: ſed ceteris paribꝰ magis eſt euitãduz nocumẽtuz pꝛincipalis mẽbꝛi: ꝗ̃ alioꝝ: ꝗ̃ ⁊c̃. Hãc ꝯcl'onẽ puto voluiſſe Aui. ñ ꝙ ñ poſſumus trahere vel ꝙ per pꝛincipale nunq̃ꝫ ſit trahendum: ſed de hoc cauere debemꝰ: aut ceteris paribus per aliam viaz euacuare ſi poſſumꝰ. Et ſm̃ hoc patet argumentoꝛuz ſolutio.

¶ Et vtilitas q̃dez q̃ ſequiꝛ ex ꝑte v̾tutis mẽbꝛi eſt triũ ſemitaꝝ. Vna eſt dignitatis ⁊ pꝛincipatꝰ curã hẽre: qm̃ ſuꝑ mẽbꝛa pꝛincipalia nõ faciemꝰ aliq̃d cũ foꝛtibꝰ medicinis in quo ſit ambigendũ quãtomagis potuerimꝰ ne nocumentũ toti coꝛꝑi cõe faciamꝰ. Quaꝑꝑ ex cerebꝛo ⁊ epate nõ eũabimꝰ illud qđ ab eis eũare debemꝰ in vna hoꝛa: neqꝫ vllo mõ vehemẽti infrigidabimꝰ ĩfrigidatiõe: ⁊ cũ epati emplaſtrũ ſuꝑponemꝰ ex medicinis reſoluẽtibꝰ non relinq̃mꝰ q̃n in eo res retẽtiuas ⁊ boni odoris ponamꝰ ꝑꝑ v̾tutẽ cuſtodiẽdã: ⁊ ſil'r in eis que ꝑꝑ eam ad bibeñ. damꝰ: qđ aũt inter oĩa mẽbꝛa hac tota cuſtodia digniꝰ exiſtit eſt coꝛ ⁊ poſtea cerebꝛũ ⁊ poſt ipſum epar.

¶ Nunc docet eligere modos adminiſtrãdi foꝛtes ac debiles medicinas v̾tute mẽbꝛi attinentis pꝛo maioꝛi parte: ⁊ hic nõ ſumiꝛ virtus pꝛo roboꝛe ſed ꝑ aĩa vt eſt determinate opationis factiua: ⁊ diuidiꝛ in tres ꝑtes. pꝛio ponit numeꝝ modoꝝ q̃bus iſta vtilitas ſumitur dãdo pꝛimũ. ſcđo ſcđm. tertio tertiuz. ſcđa ibi. (Et duo q̃dez.) tertia ibi. (Et ſemita. ¶ De pꝛia dicꝛ quattuoꝛ. Pꝛimũ eſt ꝙ vtilitas cognoſcẽdi v̾tutẽ mẽbꝛi eſt triũ modoꝝ. Scđm dictuz eſt vnꝰ modus ⁊ eſt hẽre curã pꝛincipalis mẽbꝛi hoc mõ ꝙ ſuꝑ mẽbꝛũ ꝑncipale

UVA. BHSC. IyR_044_1

cipale non faciamus aliqđ ſup quo ſit ambiguitas: aut euãdo: aut alterãdo cũ medicinis fortibus q̃to magis poſſumus: ⁊ h̄ ne fiat nocumẽtũ toti cõicãs. Tertiũ dictũ ē ꝙ ꝑꝑ hãc cãz quorũdã modoꝝ opationum medici potes aſſignare cãz. Nã hinc eſt ꝙ a cerebro ⁊ ab epe nõ euãmus vna vice illđ qđ ē euãndũ: ſupple ſi fuerit multũ. Et ꝑ idē nõ infridamus h̄ mẽbra vehemẽti infridatõe. Et ꝑꝑ idē in epithimatibus q̄ ponuntur ſup epar nõ ē relinquẽdũ qn ponant res bõi odoris ꝑꝑ mẽbri ꝯfortationē. Et cũ in potu medicinas damus ſolutiuas educẽtes ab epe: miſcemus res boni odoris. Quartũ ē ꝙ inter mẽbra dignius tãta cuſtodia ē cor. ſcđo ē cerebrũ. tertio eſt epar. ¶ Circa ptez nota p̊. ꝙ principaliũ mẽbroꝝ virtutes ⁊ opatões faciũt ad īdiuidui ꝯſeruatõez ꝑcipue noiatoꝝ: ⁊ iđ maxime ē hñda illoꝝ cuſtodia. ¶ Nota ſcđo: ꝙ v̾tus illorũ maxie debilitari vr̄ deductis agentibus a ꝓprietate ꝑ medicinas euãtiuas aut ſolutiuas: ⁊ iđ iſta genera medicinaꝝ ſunt noiata ꝑ Aui. Nã hec mẽbra indigẽt p̄ntia multi ſpũs ⁊ debita cõpagine ſui caloris ſiue fortitudine. Et qꝛ euõne ſpũs diſſoluit ⁊ mollificãtia ꝓpriã ſubſtãtiã mẽbri relaxãt: ⁊ ita reſolutiua reſoluunt ſpũz ⁊ maxie calida: frida aũt calorē nãlē debilitãt. Iđ iſtis medicinis exñtibus neceſſarijs cauẽdũ ē ab eaꝝ fortitudine ſup pricipalibus ī adminiſtrando. Qđ ſi neceſſaria fuerit admiſtratio fortiũ: tũc miſcẽda ſunt cũ iſtis q̄ reſiſtũt effectibus eaꝝ in ſubſtãtia membri vel ſpũs. Et h̄ mõ reſiſtẽtes ſunt ſtiptice ſbaz mẽbri vniẽtes: ⁊ medicine odorifere ſpũs ꝯfortãtes. Et iđ hic Aui. plures enumerat cõmiſcẽdas p̄dictis.

¶ Sed h̄ cadũt tres difficultates. Pria qꝛ ꝑmixtio ſtipticoꝝ cũ ſolutiuis vr̄ irrõnabilis. Nã quãtum iuuat medicina ſtiptica ad mẽbri ꝯfortationē: tm̄ ꝓhibet humoꝝ diſſolutionē: q̄re melius vr̄ ſolutiuũ ſine ſtipticis ſm̄ tenorē virtutis admiſtrãdũ. ¶ Huic dr̄ ꝙ mẽbroꝝ v̾tus ē magis apta ꝯſeruari ꝑ ſubſtãtiã medicinarũ ſtipticaꝝ ex leui adiutorio habito q̃z hũoꝛ ſit aptus ingroſſari vel ꝯſtringi ꝑ illã medicinã. Nã cũ humoꝛ ē malus diſſolutõe īdigẽs: nã nõ conaꝫ ad illius diſſolutionē: quinẽt ad proprij membri ratificationem.

¶ Scđa dubitatio q̃ũo aromatica calā ꝯfortãt mẽbra principalia. Nã Aui. i. c. de viribus cordis: ponit aromatica calā ꝯfortare mẽbra p̄ncipalia. ſ. v̾tutē vitalez. ¶ Huic rñdet Dy. ꝙ medicine odorifere ſunt ꝯfortãtes v̾tutē duobus modis. Unus ē: qꝛ multiplicãt ſubſtãtiã ſpũs. Scđs ē ꝯtẽꝑando ꝯplr̄onē eorũ ⁊ equãdo. Et ꝯceſſo mõ p̊ vr̄ ꝙ aromatica calā nõ cõfortẽt ſcđo mõ coꝛ ⁊ ſpũs calefactos: q̄ tñ ſunt cõmiſcẽda in epithimatibus fridis vt pꝫ. xj. tertij. Nã hec aromatica ſpũs non adequarẽt: īmo calefacerent. Dicendũ ergo aliter ꝙ quẽadmodũ coꝛ per p̄ntiã cõuenientis quãtitatis ſpũs eſt fortius ad ſua tpamẽta facienda: ita per p̄ntiã vaporis ab aromatico eleuati coꝛ petẽtis: aut preſentiã qualitatis īpreſſe ab aromatico eſt potẽtius tam in agẽdo q̃z in reſiſtẽdo. Iſta aũt qualitas eſt de genere proprietatis. Qđ aũt aromatica calida in epithimatibus cordis cõmiſcẽtur cũ medicinis frigidis eſt ad reſiſtẽdũ impreſſioni medicinarũ frigidaruz ne ꝑ illas ſpirit⁹ cõgelarenꝫ. Uerũ infrigidãdo coꝛ vtimur frigidis aromaticis q̄m̄ infrigidando imprimũt qualitatem occultã confortatiuam vt predicitur.

Cõfortatio ſpirituum ex aromaticis ꝓueniens reducit ad ꝓprietatez occultam.

¶ Tertia dubitatio eſt de ordine mẽbrorũ in dignitate cuſtodie. ſ. vtrũ primũ ſit coꝛ ſcđz cerebrũ ⁊ tertiuz epar. Et moueꝫ dubiũ ſeptio terapẽtice a Gal. vbi dicit ad lr̄az. In egritudinib⁹ magis indigemus cuſtodia epatis q̃z cerebri. Et ita dicit Gal. xj. de ingenio ſanita. ꝙ nõ indigem⁹ in egritudinib⁹ virtute pulſatili multũ robuſta ſicut nec motiua ſꝫ digeſtiua indigemus robuſta: ⁊ qꝛ digeſtiua eſt virtus pẽdens ab īfluxu epis reliq̄ dicte a corde ⁊ cerebro: vr̄ ꝙ magis debemus virtutē epis cuſtodire q̃z cordis aut cerebri: ⁊ magis īdigemus illius mẽbri virtute robuſta. ¶ Sꝫ nota prio ꝙ aliud eſt dicẽ īdigere v̾tute mẽbri: ⁊ aliđ īdigere illius mẽbri v̾tute robuſta. Nã ſtat v̾tutē ſarꝫ debilē opationē tñ facere ſatis neceſſariã ad īdiuidui vel ſpẽi ꝯſeruationē. ¶ Itē ſcđo aliđ ē dicere īdigere pulſatili virtute in mẽbro robuſto ⁊ aliud vitali. Nam v̾tus pulſatilis multotiẽs in mẽbro ē debilis: qꝛ arterie ſunt īpedite: q̄ tñ nõ erit debilis vt vitalis. ¶ Nota ſcđo: ꝙ a cerebro pẽdet mot⁹ anhelit⁹: ⁊ iđ abſolute deſtructa cerebri virtute tolliꝫ anhelit⁹: ⁊ iđ hõ moriꝫ ſꝫ virtute epis ablata: qꝛ influxus ei⁹ eſt magis membris gnãlis ⁊ diuti⁹ ꝑſeuerãs q̃z cerebri īfluxus: iđ hõ diutius viueret ſine epis influxu q̃z ſine influxu cerebri. ¶ Ex qb⁹ pꝫ ꝙ abſolute plus indigem⁹ cuſtodia v̾tutis cordis: qꝛ corde deficiẽte ſtatī moriꝫ hõ. Scđo cuſtodia virtutis cerebri: qꝛ illa deficiẽte deficit anhelitus ⁊ cito moriꝫ. Tertio epis virtute ⁊ ei⁹ defectu mors tardi⁹ aduenit. ⁊ h̄ vult hic Aui. ¶ Pꝫ ſcđo: ꝙ v̾tute epis ī morbis magis īdigemus vt ſit robur q̃z virtute cerebri: qꝛ debilis virt⁹ cerebri ſufficit ad anhelitũ faciẽdũ. ¶ Pꝫ tertio ꝙ virtute epis digeſtiua īdigemus fortiori in mẽbro patiẽte q̃z virtute cordis vt pulſatili: ſed nunquã vt virtute cordis vitali. Et hec duo vltima voluit Gal. loco allegato.

Rõ qꝛ ſi eēt debilis virt⁹ epatis non poſſet digerere materiã morbi.

¶ Et ſecunda quidē ſemita eſt curã habere opationis mẽbro aſſociate licet nõ ſit principale ſicut ſtomachus ⁊ pulmo. Quapp in febrib⁹ cũ ſtomachi debilitate aquã frigidaz in potu que ſit vehementis frigiditatis non damus. ¶ Et ſcias ꝙ dare ea pura que laxa faciunt principalibus membris ⁊ eis que ſunt corã ipſis eſt valde timoroſum in re vite.

¶ Ponit ſcđz modũ q̊ iuuamur ꝑ v̾tutis mẽbri ꝯſiderationē: ⁊ dicit tria. ¶ Primũ ē: ꝙ iuuamur ꝑ cognitionē virtutis mẽbri: qꝛ opꝫ hr̄e curã nõ ſolũ de membro p̄ncipali ſꝫ ẽt đ mẽbro qđ hꝫ virtutē aſſociatã mẽbro p̄ncipali: vt ſtomach⁹ ⁊ pulmo. Nã ſtõus p̄parat epi ⁊ pulmo cordi. Et h̄ ſumiꝫ opatio large ꝑ opatõe ⁊ pro iuuamẽto: nõ vt iuuamẽtũ ꝯ opationē diſtinguitur: vt vr̄ pria hui⁹ ſũma de mẽbris. ¶ Dicit ſcđo ꝙ ꝑꝑea ī febrib⁹ cũ debilitate ſtõi nõ dam⁹ aquã fridaz vt nõ deſtruamus ſtõi virtutē. ¶ Dicit tertio: ꝙ approximare ea q̄ faciũt laxũ mẽbris p̄ncipalib⁹ ē maxie ꝑiculoſuz in re vite. ¶ Circa ptē prio nota: ꝙ talia mẽbra ⁊ ſi nõ ſint pricipalia tñ eoꝝ ſeruitiũ ē neceſſariuz p̄ncipali ad bñ opandũ. Iđ illoꝝ nocumẽtũ mediãte nocumẽto opatõis p̄ncipalis mẽbri: ita cõicaꝫ toti ſicut nocumẽtũ p̄ncipalis: lꝫ ex toto nõ equalr̄. Et iđ in his mẽbris magna dꝫ adhiberi cautela de eoꝝ cuſtodia. Et ꝑꝑea laxa faciẽtia puta q̄ valde virtutē debilitãt ſunt cauenda ſicut in principali diximus.

¶ Et ſemita tertia ē hr̄e ſollicitudinē acuitatis ſenſus ⁊ eius hebetudinis: dꝫ nãqꝫ ſibi cauere ne mẽbris acuti ſenſus neruoſis det medicīas malaꝝ qualitatũ ⁊ mordicatiuas ⁊ nocitiuas ſicut ſunt titimali ⁊ relique ab eis.

¶ Ponit tertiũ mẽbrũ: ⁊ diuidiꝫ in tres ptes. p̊ facit h̄. ſcđo enumerat medicinaꝝ virtutes a qb⁹ ī mẽbris dictis eſt cauẽdũ. ibi ſcđa. (Medicinarũ vero.) ¶ De pria dicit ꝙ tertia via eſt hr̄e curã ſenſibilitatis mẽbri. ſ. acuitatis ſenſus ⁊ hebetudinis. Nã in mẽbris acuti ſenſus nõ ſunt ponẽde medicine malaꝝ q̄litatuz ⁊ mordicatiue ⁊ vomitiue ſicut ſunt titimalus ⁊ ſibi ſimiles. ¶ Ubi nota: ꝙ ꝑ mẽbra acuti ſenſus nõ dẽm⁹ intelligere mẽbra rectioris iudicij in ſenſu: ſꝫ mẽbra magis recipiẽtia īpreſſionem ſenſibilium: ⁊ ita ex leui

Videas Gẽtil.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ꝯtrario approxiata apta dolere ſicut ſunt loca neruoſa ⁊ capita muſculoꝝ ⁊ os ſtomachi ⁊ pellicule oculi. Mēbra aūt dñr recti ſenſus tactꝰ: q2 apta de ſenſibus recte iudicare. Et h̄ mō inter mēbra nr̄i corpis ē rectiſſimi ſenſus tactus vola manꝰ os ſtomachi ⁊ caput virge vt dr̄ p2ia huius. ¶ Ex qbꝰ pꝫ cā verificās ptē: q2 medicine ille in talibꝰ mēbris ex vehementia doloris multa nocumēta facerēt: ⁊ iō talia valde raro ponunt in vlceribꝰ oculoꝝ: q2 plus valde nocent in vlceribus oculorum ꝗ̃ aliorum membrorum.

¶ Medicinarum vero a quaruꝫ datione nobis cauemus ſpecies ſunt tres reſoluentes ⁊ vehementer infrigidantes ⁊ cōtrarias hn̄tes qualitates: ſicut flos eris ⁊ ceruſa ⁊ calcecumenon ⁊ eis ſimilia: ⁊ hoc quidem eſt electionē medicine diuidere ſm̄ mēbri naturam.

¶ Nunc enumerat q̄litates ⁊ diſpōnes medicinaꝝ a quarū exhibitōe eſt cauēdū. Et puto ꝙ hec referat ad pricipalia mēbra ⁊ ſibi ſeruiētia ⁊ acuti ſenſus. Et dicitur ꝙ ſunt triū modoꝝ. ſ. vehemēter reſoluētes: fortiter infrigidātes ⁊ qualitates ꝯtrarias hn̄tes. ¶ Nota hic ſm̄ Dy. ꝙ ꝑ hec v̄ba intelligunt medicie oēs magnū exceſſuꝫ hn̄tes in aliqua v̄tute. Et q2 v̄tutes medicinaꝝ q̄dā ſunt p2ie quedā ſunt ſcd̄e q̄dā tertie: vt dr̄. 5. colł. ⁊ infra in ſcd̄o. iō dicet de vehemēter reſoluētibꝰ loco ſcd̄aꝝ v̄tutū: de vehemēter infridātibꝰ loco p2imaꝝ: ⁊ ꝯtrarias q̄litates hn̄tibꝰ loco tertiaꝝ virtutū occultaꝝ. ¶ Alr̄a ūt poſſumꝰ dicere ꝙ medicine calide ⁊ ſtiptice humide ⁊ ſicce ille nō ſunt multū periculoſe ip2eſſiōis vt ſic: ⁊ iō de illis nō intēdit ſꝫ de his q̄ aliquo dictoꝝ modoꝝ ſunt fortes: viride autē es eſt corroſiuū ⁊ vehemēter diſſolutiuū: ⁊ ceruſa ē vehemēter frigida: ⁊ calcecumē qꝺ eſt gipſuꝫ hꝫ qualitates cōtrarias ⁊ malas: niſi abluat: vn̄ vehemēter dolorē cāt ⁊ ꝑcipue in oculoꝝ medicinis. Ex qbꝰ omnibꝰ pꝫ qūo debemus eligere medicinā ſm̄ mēbri naturā.

¶ Secūdū vero egritudinis quātitatē quātuꝫ illi: verbi gratia cuius corporis caliditas egrotatiua eſt fortis: ⁊ neceſſariū ē ipſaꝫ extinguere cū medicia q̄ ſit ī īfridādo fortiſſima: ⁊ illi cuius accidētalis frigiditas eſt fortis ē neceſſariū eā tale facere cū medicina fortis calefactiōis. ſi vero nō fuerint fortes: medicine debilioris qualitatis nobis ſufficient.

Nota ꝙ ex parte quantitatis egritudinis cognoſcit quantitas medicine magis imediate ꝗ̃ ex nã membri.

¶ Nūc docet eligere medicinā ſꝫ q̄ꝫtitatē morbi. Dicit ꝙ medicina merito huiꝰ dꝫ morbo proportionari. Et iō ſi fuerit egritudo calꝰa multuꝫ indiget medicina fortis infridatiōis: ⁊ ſi fuerit multū frida īdiget medicina fortis caliditatis: ⁊ ſi fuerit leuis calꝰitatis: tūc medicia leuioris friditatꝭ ſufficit ⁊ eꝯ. Et h̄ ps ē nō: qm̄ cū ꝯriū dꝫ eē ſufficiēs ad morbū remouēdū: morbꝰ q ē maioris reſiſtētie fortiorē indicat offerri medicinaꝫ.

Queſtio. XIII.

Pro hoc dubio recurre ad Gentilē in iſto loco ⁊c.

Et q2 ſolet hic dubitari vtꝝ oīs cura fiat ꝑ ꝯriuꝫ eq̄lis gradus cū morbo: pōt hoc intelligi duobꝰ modis. Uno mō ꝙ illa tm̄ diſtāt ꝑ ꝯriā q̄litatē denominatiue a ꝯplxone nālī corpis curādi q̄ꝫtuꝫ corpus a ꝑp2io tpamēto eſt remotū. Scd̄o mō ꝙ effectiue ſit tanti gradus q̄litatis oppoſite inductiua in tale corpꝰ egrū: quāto gradu illꝺ ē lapſuꝫ: ⁊ ita dr̄ tāti gradus effectiue ⁊ nō formalr̄. Itē medicinaꝝ taliū effectiue: q̄dā ſunt effectiue tales in applicatōe vna: q̄daꝫ in pluribꝰ: tūc dicēdū ē ꝙ nō ſemꝑ fieri dꝫ cura ꝑ ꝯria formalr̄ ⁊ denoīatiue tāti gradus quanti eſt egritudo. Iſtud pꝫ ex vſu practicātiū. ¶ Scd̄a ꝯclꝰo: nō ſemper dꝫ fieri cura ꝑ ꝯria effectiue in gradu quo ad vnaꝫ applicationeꝫ. pꝫ. q2 in cura egritudinū nos multotiens remedia applicamus. ¶ Tertia ꝯclꝰo: cuilibet ꝯplꝰoni gradualr̄ a tēꝑamēto diſtāti: cura eſt faciēda ꝑ ꝯria ſibi effectiue eq̄lia in vna applicatōe vel in pluribꝰ: hoc pꝫ: q2 tādē opoztebit ꝑ actū curatiuū totā malā cōplexionē abijcere ⁊ ad terminū naturalem deducere.

¶ Ex pte aūt egritudīs eſt vt ſciamꝰ in quo ſuoꝝ tēporū ſit egritudo: verbi gr̄a cū apa in principio fuerit ſuꝑ ipꝫ ponemus qꝺ ſolū repcutiat: ⁊ ſi in cōi ſtatu fuerit: ponemus illud qꝺ ſolūmō ſoluat: in medio autē miſcebimus vtraqꝫ. ¶ Et ſi egritudo fuerit acuta: ipſa in principio exiſtēte tpate regimē ſubtiliabimꝰ: ⁊ ſi in ſtatu fuerit: in ſubtiliādo ſtudebimus: ⁊ ſi fuerit p2olixa nō tātū in p2incipio ſubtiliabimus: ſed in ſtatu tēperata v temur ſubtiliatione: lꝫ multas p2olixarū egritudinuꝫ p2eter feb2es ſubtiliatiuū reſoluat regimē. ¶ Egritudo quoqꝫ ſi multe ebulliētis fuerit materie in p2incipio eā eūabimus / nō expectātes maturationeꝫ: ⁊ ſi mediocris fuerit maturabimꝰ eam ⁊ poſtea euacuabimus.

¶ Supius Aui. docuit eligere medicie q̄litatē ⁊ quātitatē: nūc docet eligere tp̄s approximādi qꝺ fuit tertiū: ⁊ maxīe in quo tpe de tpibꝰ morbi: an hec vel illa ſint approximāda. Et puto hāc ītroductionē iſtiꝰ partis notā: lꝫ poſſet dici ꝙ hic ex quātitate morbi variata ſm̄ tp̄s docet eligere quātitatē medicine. Et diuidit h̄ reſiduū caplꝰi in tres ptes. p2io facit qꝺ dcm̄ eſt. ſcd̄o reuertit ad docēdū qūo medicine q̄ꝫtitas ex rebꝰ que ex ſua ꝯueniētia ſignificant ſuꝑ illud eligat. ⁊ hec ps ꝑcedere debuit: ſꝫ eſt inordinatio vt dixi ſup2a. tertio ponit quoſdā īnordinatos cañ. in mō medicatiōis ſeruādos ⁊ gnāles. ſcd̄a ibi. (Cognitio aūt.) ibi tertia. (Et dicemꝰ ꝙ in egritudinibus.) Et q2 in eligēdo cōuenietē horā in admiſtratōe medicinarū rōe tpis morbi nō fuit facile gnāles cañ. facere: iō tm̄ ꝑ exempla ī hac pte p2io declarat: qūo ex pte iudicamus de dādo medicinā: imo nō ſolū de medicia approximāda: ſed ēt de mō diete ordinādē. ⁊ ſm̄ hoc ſunt tria exempla. ¶ De p2ia pte dicit: ꝙ ex pte egritudīs eligimꝰ horā exhibēdi medicinā. v̄bi gr̄a. ī apatibꝰ calidis a principio approximamꝰ repcuſſiua: in augmēto ꝑmiſcemꝰ reſolutiua cū iſtis: ī ſtatu v̄o ꝑcipue q̄ ad vltimā ptēꝫ eiꝰ approximamꝰ pure roſolutiua. Et ꝑ nūc de v̄itate exēpli nō curo. nā infra. ī. c. de apatibꝰ de h̄ dicemus. ¶ Scd̄ꝫ exēplū ē de dieta ⁊ dicit ꝙ ī egritudibus abſolute acutis in ꝑncipio ſubtiliamꝰ regimē tpate. i. vtimur dieta q̄ abſolute vocat tenuis: ⁊ ē exhibitio ptiſane ordeacee: ⁊ in eadē egritudine in ſtatu magis ſubtiliamꝰ. Si v̄o egritudo fuerit ꝓlixa ī p2īcipio: nō tātū ſubtiliamꝰ: lꝫ ī ſtatu ſubtiliemꝰ tēꝑate. i. mediocriter. Subtiliamꝰ. ſ. pluſq̄ꝫ ī ꝑncipio q̄ꝫuis ēt multas egritudines alꝰs a feb2ibus ſubtiliatiuū regimen reſoluat. i. ꝯſtruat. ¶ Exēplū tertiū ē de medicia eūante: ⁊ dic̄ ꝙ ſi egritudo pēdet a multa ebullitōe māe ſtatī a p2incipio eūamus nō expectādo digōnē. Sed ſi egritudo fuerit mediocris ñ vltiate malitie: ꝑus māꝫ maturabimus poſtea eūabimus. Et ꝑ h̄ exēplū pꝫ ꝙ ꝯſideratio tēporū egritudīs qbuſdā alijs circūſtātijs faciet nos cognoſcere vtꝝ hoc vel illud pharmacū ſit exhibēdū. Et ſic ēt pꝫ qūo eligimus horā. i. tp̄s p2out ad egritudinē refert in quo medicina eſt approximanda: lꝫ hoc in ſpālibus ſit clarius exponēdū. ¶ Circa quā parteꝫ ꝑ nota ꝙ rōne tpis in ſe ꝯſiderati q2 ſit longuꝫ aut b2eue nō opꝫ medicinam variare: dūmodo oēs diſpōnes eſſent eedem: vt ſumitur tertio ⁊ quarto de īngenio ſanitatis. Sed ratione tpis vt eſt tale tp̄s morbi: puta ꝑncipiū

UVA. BHSC. IyR_044_1

ta principiũ aut augmẽtũ ⁊c. variant medicine appro
ximãde: ⁊ hoc q: in talibꝰ tẽporibus morboꝝ diuerſe
ſunt morbi ⁊ cauſaꝝ diſpõnes. Et inde eſt ꝙ Gal. nõ
vult tp̃s indicare de mõ medicatiõis niſi ſm ꝙ in eo
inuenit varia morbi ⁊ cauſaꝝ ⁊ mẽbroꝝ diſpõ. Ab il/
lis qñ ſumit indicatio de qualitate ⁊ quãtitate phar/
maci offerẽdi voluit ꝙ has duas intẽtiões habemꝰ ⁊
tpis ꝯſideratio includit in his: tñ fecit ad doctrine faci
litatẽ diſtinguere ſm tpa: vt ſunt morbi tpa ⁊ cañ. cu/
ratiõis. Et iõ facit illd Aui. hic: q: lꝫ diſpõnes dictas
in morbi tpibꝰ nõ variant applicatões medicinaꝝ al/
teratiuaꝝ: ſed variat modus dietãdi ⁊ approximandi
medicinas eũatiuas q̃ a ꝓprietate hoc faciunt. Et de
iſtis dedit exẽplũ tertiũ ꝙ cãm verificatõis pmi exem
pli habemꝰ in cap. de cura apatis: ⁊ qũo h dictũ itelli
gatur: naz nõ ſemp eſt in ſtatu eoꝝ taliter opandũ. Sz
verificationẽ ſcõi exẽpli habuiſti ſupra in ca. ⁊ ex pria
quarti de regimine febricitãtiũ. Uerificatõez aũt tertij
exempli habes prima q̃rti ca. de cura putridaꝝ in ge
nerali: ⁊ prima particula apho.

¶ Sed dubitat quare in fine ſcõi exẽpli dixi Aui. ꝙ
multas ꝓlixas egritudines pter febres ſubtiliatiuũ re
gimẽ reſoluit. ¶ Ad h rñdet Dy. ꝙ illud põt intelli/
gi vno mõ: ne videat ꝙ ſolũ in febribꝰ ⁊ ſolũ in acutis
ſit vtendũ ſbtiliatiuo regimine: dixit ꝙ multas ꝓlixas
egritudines pter febres. i. a febribꝰ reſoluit regimen
ſbtiliatiuũ: vt hydropiſiz: paleſim: ⁊ alias egritudies.
⁊ hic modus plꝫ mihi. ¶ Scõo mõ põt exponi ꝙ li
pter excipiat febres: ⁊ rõ eſt: q: in morbis in qbꝰ expe
ctatur criſis futura a longe in prin. magis ingroſſamꝰ
vt ṽtus ſit tpe criſis cõſtãs cũ maiori ſubtiliatõe q̃ tũc
erit neceſſaria. Et iõ in febribꝰ ꝓlixis in qbꝰ criſiz ex/
pectamꝰ nõ eſt a prin. ita regimẽ ſubtiliãdũ. Et q: in
febribꝰ maxie iter alios morbos accidit criſis: iõ illas
excipit: vel iõ q: in febribus nõ tm̃ ſubtiliamꝰ ſicut in
alijs mãlibus ꝓlixis egritudinibꝰ. Et iõ hoc eſt q: fe
bres ſunt cũ maiori diſſolutõe pp caliditatẽ pternãlẽ:
⁊ iõ virtus tantã regiminis ſubtiliationẽ tolerare nõ
põt. Sed iſta expoſitio eſt ambigua. Nã vr̃ ꝯcludere
ꝙ in principio febriũ in qbꝰ nõ eſt futura criſis: nõ oꝫ
groſſius dietare q̃z in augmẽto vel ſtatu: qd tñ nõ vr̃
Aui. velle vl'r pria quarti ca. de cibatõe febricitãtiuz.
Et rõ q: calor febrilis pter nãm magis corrũpit cibuz
⁊ debilitat digeſtiuã q̃z alij morbi eque longi: iõ in fe
bribus erit qñqꝫ magis ſubtiliãdũ: g̃ mihi placet pri/
ma expõ. ¶ Circa exẽpluz tertiũ nota ꝙ mã exiſtẽte
multa ⁊ ebulliẽte ipſa eſt mobilis ⁊ maligna: ⁊ eſt illa
que vocat furioſa: ⁊ de eius remanẽtia in corpe eſt ti/
mor de curſu ad aliqd mẽbrũ principale. Et q: ipſa ẽ
mobilis ⁊ virtꝰ eius expulſionẽ facere conat: iõ cum
pharmaco: aut flobothomia eſt a prin. eradicãda. Si
v̑o mã fuerit multa ⁊ nõ ebulliẽs: eſt in prin. ſaltẽ mi/
norãda vt virtꝰ ſit ſup reſiduũ potẽs. Sꝫ ſi nõ eſt mul/
ta nec furioſa: eſt digeſtio expectãda ad hoc vt nõ ſe/
quant nocumẽta q̃ ponunt pria quarti. ca. all'ato.

Nota ꝙ qñ di/
xit ebulliẽtis
duo tangit: fu
rioſaꝫ materiã
⁊ multitudinẽ
lꝫ reſpectu fu
rioſe cõpetat
euacuatio era
dicatiua: ⁊ re/
ſpectu multe:
minoratiua ñ
tñ illa minora
tiua q̃ euacuat
partẽ morbi: ſꝫ
q̃ partẽ mate/
rie: q̃re ⁊c.

¶ Cognitio aũt reꝝ que ſua ſignificãt cõue/
nientia eſt ad ſciẽduz tibi facilis: ⁊ aer q̃dẽ q
ex earum exiſtit ſumma eſt dignior: cuiꝰ rem
cuſtodiri oꝫ: ⁊ an ſit medicine iuuamẽtũ pre
ſtans an egritudini.

¶ Hic reuertit ad dicendũ qũo iudicamus de quãti/
tate medicine p res que illud ſignificãt ſua cõuenien
tia: ⁊ eſt ps que dꝫ ꝓponi in ordine: ⁊ dicit duo. Pri/
muz eſt ꝙ cognitio iſtaruz reruz per quã cognoſcimꝰ
qũo quãtitatẽ medicine merito earuz pmutari oꝫ fa/
cilis eſt: ⁊ ideo indiget cañ. Nam ſi res iſte iuuãt mor
bum in reſiſtẽdo: tunc augẽdo eſt virtꝰ medicine: ſi v̑o
nõ: non ⁊ ſi iuuat medicinã minuenda eſt virtus eius
alijs paribꝰ. Di: ſcõo ꝙ aer q eſt de hac ſũma eſt vnuz

qd eſt magis cõſiderãdũ ſi iuuat mãz morbi aut mãm
medicine operãtis i morbũ. ¶ Circa pmũ dictũ nota
ꝙ res iſte vt ſupra diximꝰ ſunt etas: ſexus: ꝯſuetudo:
tp̃s: regio: virtꝰ: aer ⁊ habitudo corpis. Iſta aũt aſſen
tiũt cũ forti medicina approximãda ſicut etas iuuẽtu/
tis ⁊ virtꝰ fortis ⁊ tp̃s tpatũ ꝯſuetudo eas ſumẽdi: aut
ẽt diſſentiũt ſicut oppoſita iſtis: qñqꝫ aũt diſſentiunt i
fortitudine alterãtis: imo indicãt fortitudinẽ alterãtis
cũ ſint diſcraſie augmẽtatiua: ⁊ qñqꝫ indicãt debilita/
tẽ cũ ſint eius remiſſiua: ⁊ hec ſunt facilia ad cognoſcẽ
dũ. De modo cõſentiẽdi in eũone vel diſſentiendi in
qua eſt plus ſtudij: dicet in. c. 3. ſigillatiz ſm vnũqdqꝫ
iſtoꝝ. ¶ Circa ſcõz attẽde: ꝙ vt dr̃. 9. de ingenio. Si
ne aere nõ eſt poſſe eſſe ſanũ nec eſſe egrũ: ⁊ iõ aeris al
teratio eſt continua permutatio corporis noſtri: ab ip
ſo permutatio eſt fortis ⁊ forte magis q̃z aliarũ rerum
extrinſecarũ: ⁊ iõ inter res extrinſecas oꝫ magis eius
diſpoſitionẽ conſiderare. Sed virtus corporis multo
principalius eſt conſideranda: de qua Aui. non dixit
quia eſt intrinſeca ⁊ nota.

Et ex his colli
ge ꝙ iſte res
nõ ſunt prici
pal'r indican
tes in electiõe
q̃titatis medi
cine.

¶ Et dicemus ꝙ in egritudinibus: in qui/
bus eſt timor ⁊ non ſumus ſecuri ex defectu
virtutis: ſi quod facere debemus tardaueri/
mus: aut ex eo aliquid alleuiauerimus: a for
ti medicamine primo incipere debemus. Il/
le vero: in quibus non exiſtit timor ſecundum
ordinem ad fortiorem procedet ſi non ſuffece
rit eis debilis.

¶ In iſta tertia pte pricipali ſcõe ptis huius cap'li po
nunt q̃dã cañ. vl'es ſꝫ nõ ordinati: ⁊ hñt aliquã pticu/
laritatẽ: ⁊ diuidit in tot ptes quot ſunt cañ. ¶ Primꝰ
cañ. eſt ꝙ in egritudinibꝰ timoris in qbꝰ. ſ. dubitãdũ
eſt ne infirmꝰ cito pereat ſi nõ ſuccurrat ei oĩ mõ poſ/
ſibili debemus incipe a forti medicamie: ſꝫ i illis que
nõ ſunt hmõi timoris icipiẽdũ eſt a debili ⁊ gradatiz
veniẽdo ad fortẽ ſi debilia nõ ſufficerent. ¶ Nota: ꝙ
morboꝝ quidã ſunt velociſſime actiõis ad perimẽdũ
q̃daz nõ tã cito perimere pñt. Exẽplũ primi: ſicut ſqu
nãtia accñs in muſculis intrinſecis epigloti: q: illa ꝓ/
pter nocumẽtũ anhelitus qd ſequit ſubito interficit.
In talibꝰ ergo morbis nõ expectãdũ in forti medica/
tõis applicatõe aut flõmie vſqꝫ ad ſincopiz ⁊ attractio
nẽ cũ fortiſſimis doloribꝰ. Et pariter in apoplexia in
pncipio freneſis cũ fortibꝰ medicinis eſt operanduz.
⁊ cã eſt q: al'r magnũ periculũ nõ poſſumꝰ euitare. Sꝫ
cũ hmõi timoris non fuerit egritudo: prio incipiendũ
eſt a debili. Qd ſi ſufficit: bene eſt: ſi non gradatim ad
fortẽ veniendum eſt. Et cauſa eſt q: nocumentũ eſt in
approximatione fortis medicine: cũ natura nõ toleret
fortes ⁊ repentinas mutationes ſine nocumento. Ut
igit hoc euitetur incipiemꝰ a debilibus: q: cũ ad for
tiora venerimus natura erit magis aſſuefacta. Secũ/
da cauſa eſt q: multotiens a principio egritudinẽ non
ita cognoſcimus ⁊ pcipue debilẽ. Si ergo a forti me/
dicina inciperemus ⁊ ibi error eſſet ſequeret magnuz
nocumentũ: qd non ſit incipiendo a debili: vt infra di
cetur. ¶ Nota ſecũdo ꝙ talis adminiſtratio medicami
nis a principio eſt irregularis: q: p ipſam fit notabile
nocumẽtũ: vel poſſet incurrere piculũ notabilis nocu
mẽti. Et ſit h adminiſtratio pp maiꝰ piculũ euitandũ:
ſed alius modus opatiõis eſt regularis. Et ex hoc vi
de modũ exponẽdi illud qd dr̃. xx. tertij. de cura dolo
ris iuncturaruz: cum dicitur. Et incipe a re forti ſi nõ
prohibeat priuatio maturitatis ⁊ groſſitudo materie/
rũ quãuis facilis ſit incolumior ⁊ gradatio cõuenien/
tior. Nã a re forti euacuatiua incipiendum eſt q: debi
lis mouet ⁊ nõ euacuat ita quin multum ad locum do
loris fluat. Fit ergo nocumẽtuz ꝓpter maius euitãdũ

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſ3 gradatio eſt incolumior. Non igitur incipiendū eſt a forti abſolute ſ3 vbi cōuenit: q2 eſt irregularis. Secundo vide ꝙ l3 qn̄q3 medico ꝯtrium egritudini maioris gradus q̄3 ſit egritudo approxiare: vn̄ multo fortiorē facimus attractionē ad ꝯtrium in ſquinantia dicta q̄3 ſit motus materie ad locū apoſtematis.

⁋ Preter hoc quoq3 tibi caue ne a rectitudine recedas: l3 videris ꝙ ipſoꝝ tardat iuuamentum: neq3 in errore moreris: ⁊ ſi videris ꝙ eius nō appareat impedimentum.

Aphoriſmꝰ ꝓportionaſ huic ſnie eſt. 52. ⁊ dicit ſic. Oia ſ3 rōnem facienti nō euenientibus q̄ ſūt ſm rōnem nō o3 tranſire ad aliud manēte eo qd viſu3 eſt a principio.

⁋ Hic eſt ſcōs can̄. in quo dicit ꝙ nō recedas a rectitudine tui opis: q̄3uis tuaꝝ operationū tardet effectꝰ reſpectu eius qd intendis. Neq3 ꝑſequaris in errore tui opis q̄3uis nocumētū eius nō appeat: ⁊ eſt hic canon ꝓportionalis illi apho. ſcōe pticule. Oia ſm rationē facienti. ⁋ S3 hic eſt difficultas quō poſſumꝰ ſcire ꝙ faciamꝰ ſm rōne3: ſi inde nō ſequit iuuamētū manifeſtu3. Nā in cōmento illiꝰ apho. vbicūq3 cibi pter nām intrāt. Gal. dixit ꝙ ex ſuo effectu ois futura actio cōprobaſ. ⁋ Huic dī ꝙ nō op3 vt recte iudicemꝰ operationē eſſe ꝯuenientē ꝙ videamꝰ ſenſu eiꝰ vtilitatem: ſ3 ſufficit ꝙ in ſilī viderimꝰ cōtuliſſe ⁊ effectu3 bonū cōſequutū fuiſſe: ⁊ iō cū nō appet in egritudine ⁊ aliis diuerſitas ab eo qd cogitauerimꝰ facimꝰ opa ſilia illis que in ſilī diſpōne facienda eē ſciuerimꝰ ex aliis ⁊ dicimꝰ eſſe recta: ⁊ ſi eoꝝ nō cito appeat ſenſibile iuuamentū expectātes qd in futuro appebit. Gutta. n. cauat lapidē nō vi: ſ3 ſepe cadēdo. Et pariformiter dicēdū eſt ꝺ errore cuiꝰ nocumētū nōdū appet. Ois. n. futura medici opatio approbaſ ex ſuo effectu: ⁊ ex effectu quē ſcimꝰ ſibi ſilē3 feciſſe: nō ꝙ eiꝰ effectꝰ expectādus ſit in nr̄o iudicio: tūc. n. priꝰ oparemur q̄3 artificialiter ſciremꝰ nos ꝯuenienter operari: qd eſt abſurdum.

Hec eſt ſententia Ga. in ſcōa pticula apho. cōmento. xvij. ideo nota ipſiꝰ expoſitione3.

⁋ Et cū hoc nō h3 vnā medicationē cu3 vna tibi ſtādū eſt medicīa: imo in vna medicatiōe medicinas ꝑmuta q̄3tu3 ab ipſo qd cōſuetu3 eſt nō ſit paſſio: ⁊ vnicuiq3 quidē corpori: immo omni mēbro: imo vni corpi ⁊ vni mēbro in vna hora ⁊ nō in altera ineſt ꝓprietas ab vna medicina pati ⁊ nō ab altera.

⁋ Hic eſt can̄. tertiꝰ q eſt correctiuꝰ erroris q poſſ3 circa can̄. ꝑcedētē accidere. Et dicit ꝙ in vna medicatione nō eſt iſiſtēdū cū vnica medicīa: imo ꝑmutare debes medicīas: ⁊ h̄ pp duas cās. ꝑma eſt q2 medicina qn̄q3 ē ex nimio vſu facta ꝯſueta: ⁊ iō corpꝰ nō recipit ab ipſa ipreſſionē qm̄ ab eo qd ꝯſuetū ē nō patiſ corpus. ſcōa cā ē q2 qn̄q3 vna medicīa h3 ꝓprietates currētes ad bn̄ operādū in corpꝰ ⁊ qn̄q3 nō. ⁋ No. g̃ primo ꝙ medicatio dī vna q2 reſpectu vniꝰ morbi. Modo ꝯſtat ꝙ morbꝰ exn̄s vnꝰ variaſ in diſpōnibꝰ ſuis ⁊ i mō cure ⁊ ēt cā: vt p3 i ꝓceſſibꝰ apatis a pricipio vſq3 ad declinatiōe3 ⁊ i ꝓceſſu feb. putride. Ex hoc pt3 ꝙ morbꝰ vnꝰ variaſ ſ3 diſpōnē cāe: ⁊ i ſe quo ad intēſionē ⁊ remiſſionē ⁊ ſui ⁊ ſuoꝝ accn̄tiū. Ex quo pt3 ꝙ in vna medicatiōe medicie ſunt ꝑmutāde qn̄q3 in q̄3to: qn̄q3 in quali. Precipue tn̄ mutanſ in quāto medicine q̄ ꝓ morbi cura ſimplr̄ exhibenſ. Nā aliā approximamꝰ in pricipio aliā in augmēto aliā i ſtatu: aliā i declinatiōe. ſ3 h̄ nō erat de mēte Aui. vt p3 i aſſignatiōe cāe. ſilr̄ ēt ꝯtigit appetitū īfirmi ꝑmutari ⁊ rē vnā ſibi fieri abhoiabilē: ⁊ tūc erit ꝑmutāda medicina. S3 id qd vr̄ Aui. velle eſt ꝙ ſtāte eadē morbi ⁊ ſuaꝝ cārū ⁊ accidētiū indicatiōe ⁊ ſilī īfirmi appetitu multotiens in vna medicatiōe nō eſt ſolū ſup vno medicamīe ſtādum: ⁊ ꝑcipue cū egritudo fuerit cronica: ⁊ illud medicamē fuerit aſſuefactū: ⁊ videamꝰ medicīas nō manifeſte ꝓdeſſe: vt i caſu dī imediate ꝑcedenti: imo ꝙ his ſtātibus multotiēs eſt medicīa ꝑmutāda. ⁋ Nota ſcōo ꝙ hec medicīaꝝ ꝑmutatio pōt itelligi quo ad quātitatē vel quo ad qualitatē: vel tertio quo ad nām vel ſpecificā nām medicie: l3 gradus potētia ⁊ qualitas nō ꝑmutenſ. verbi grā. ſi prio approxiabaſ diaſinicon mō approximabis mixtionē ad elīum de ſucco roſaꝝ ⁊ de electuario ido ita vt eq̄ ſit tā colere q̄3 flegmatis eūatiua ſicut diaſinicon: ⁊ ſi prius dabā ad alterandū aromaticū roſatū: poſtea dabo diamuſcū: aut loco eius turbith. Et tūc p3 ꝙtā morbo q̄3 cā q̄3 accidētibus ⁊ virtute cū extrīſecis ſilr̄ indicātibꝰ nō o3 fieri ꝑmutatio in quātitate vel in qualitate: q2 ſtātibꝰ eiſdē a qbꝰ indicatio ſumiſ nō o3 medicatio variari. ⁊ h̄ vt Hipp. ſcōa pticula apho. illo apho. Oia ſm rōne3 facienti. Et idē ītēdit ſcōo ꝓnoſticoꝝ vituꝑans ꝑmutationē medicīaꝝ: ſ3 tn̄ oibꝰ iſtis īdicatiōibus ſtātibꝰ o3 fieri qn̄q3 ꝑmutationē medicie tertio mō. ſ. quo ad nām ſpecificā medicine l3 nō quo ad quātū vel quale: ⁊ maxime cū manifeſtū iuuamentū nō ꝑcipiſ: tūc eni3 due cāe in lr̄a aſſignate locū hn̄t. ⁋ S3 tunc cadit dubitatio de ꝯſuetudine. Utrū pp ipſa3 ꝯſuetudinē medicie minus patiaſ corpꝰ: de qua vide i illo apho. Et multo tpe aſſueta. Et quō ꝓprietates ſūt currētes nō tm̄ ſm ſpēm: ſ3 in cōꝑatiōe ad īdiuiduū ſup apho. alleg.

Uide h̄ a Gentili clarius in h̄ paſſu.

⁋ Cū aūt ignoras que ſit egritudo relinque eā nature ⁊ nō ꝓperes: qm̄ aut natura ſuperabit egritudinē / aut ipſam manifeſtabit.

⁋ Hic ponit aliū can̄. dicēs ꝙ cū ignoras egritudinē nō ꝓperes ad operādū: ſ3 relinq̄ eā nāe: qm̄ aut nā curabit aut māifeſtabit eā tibi. ⁋ S3 iſte can̄. vr̄ ꝯdicere ei qd dī ꝑma quarti de cura putridaꝝ in gn̄ali. ſ. cū dī. Cū ignoras egritudinē ſubtilia regimē. Subtiliare. n. regimē ē aliqd facere. ⁋ Huic dī ꝙ ignorare egritudinē ītelligiſ duobus modis. Uno mō ꝙ oīno genus egritudīs ignoreſ: ⁊ iſto caſu nihil ē agēdū ſicut hodie multotiēs accidit ꝙ a rure portaſ vrina nō indicās de morbo: aut ille q portat nihil ſcit aut nihil vult dicere: ⁊ i illo caſu dicit nihil agēdū. Multotiēs eni3 ſunt multa accn̄tia cognita: ſ3 adhuc egritudo q̄ ad genus ⁊ cām ignoraſ: vt ſtante dolore ſub coſtis ignoramꝰ: qn̄q3 an ſit pleureſis aut vētoſitas: ⁊ i iſtis caſibus ſunt ꝺbilia q̄dā approximāda q̄ faciēt ad manifeſtādū morbū: ⁊ dicunſ a medicis medicīa tētatiua: ſicut hic calefactionē approximamꝰ: ſ3 fortiora dimittimus. Qn̄q3 aūt cognoſciſ genꝰ egritudīs ſ3 nō cognoſciſ ſpēs: vt qn̄ ſcis ꝙ ſit febris putrida ſed neſcis cuius ſpēi vt vtrū ꝯtinua vel īterpollata quartana aut tertiana. Et i iſto caſu multa ꝯueniūt q̄ ex genere indicanſ. Et i h̄ caſu dixit Auic. pria quarti ſubtiliādū eſſe regimē: īmo in ſilī caſu fiunt clyſteria ventris ſolones ⁊ flōmie: qn̄q3 multe q̄ ex hoc qd eſt putrida īdicanſ in pricipio q̄cūq3 fuerit nā eius. Et ſm cōem modū exponēdi Aui. itelligit hic ſm modū. ſ. ꝙ nō ſit vtendū medicamine forti eūatiuo ſed tentatiuo: q2 iſta faciēdo aut nā vincit aut manifeſtat.

⁋ Cūq3 egritudo dolori cōiuncta fuerit aut cāe doloris aut a quo ꝓuenit dolor ſicut eſt ꝑcuſſio aut caſus: incipies ſedare dolorē.

⁋ Hic ponit can̄. dicēs ꝙ cū egritudo fuerit ꝯiūcta dolori aut cāis doloris aut rei a qua ꝓuenit dolor: ꝑmo dolor eſt ſedādus. ⁋ Ubi no. prio quātū ꝓpoſito ptinet ꝯtingit egritudinē ꝯiūgi cū dolore. vno mō q2 dolor ſit eius accidēs ſicut ꝯiungiſ cū ſolone cōtinuitatis ⁊ cu3 apate aut cū tertiana dolor capitis. ſecūdo mō q2 dolor ab alia cā ꝓueniat: vt ſi ꝯiunguntur colica ⁊ febris: aut calculus ⁊ febris. tertio mō ꝙ ſtāte morbo ſupueniat cā extrinſeca dolorē faciens ſicut ꝑcuſſio. Et hec tria voluit dare intelligi Aui in ſua replicatione verboꝝ. ⁋ Nota ſcōo ꝙ cā verificans can̄. eſt q2 dolor eſt de maxime proſternentibus virtutem.

Et dicit ſedandus q2 non o3 oīno remoueri ſed ſedare ipſum poſtea intendere egritudini.

Et etiā

UVA. BHSC. IyR_044_1

Et etiã exacuit reuma ⁊ facit fluxũ humoꝝ: ⁊ ideo vꝛ̃ habere can. rõnẽ qꝛ ſine eius cura reliq̃ egritudo curari nõ põt: aut magis piculoſe ſaltẽ curaf: ⁊ iõ ab eiꝰ remotõe eſt icipiẽdũ. ¶ Sz ꝯ̃ h vꝛ̃ eſſe illud qð dꝛ̃ pꝛia q̃rti de cura putridaꝝ in gñali cũ dꝛ̃. Et ſcias ꝙ cũ aggregant dolor capitis ⁊ febris: tũc cura febris eſt dignior. ¶ Dicẽdũ eſt ꝙ doloꝝ qdã ſunt leues: vt dolores febres ꝯ̃nites in augmẽto ⁊ diminutiõe ſua: ⁊ iſti curant cura febris: ⁊ cura febris eſt dignior vt Aui. ibi dicit. Sed qñ qꝫ dolor eſt fortis ⁊ tũc pꝛĩo ſedari dꝫ vt eodẽ loco ſtatiz ſubdit. Et ſcias ꝙ dolor capitis qñ qꝫ alias fortaſſe facit redire febrẽ declinatã ad augmẽtũ quare oꝫ vt ſedef: ⁊ ita h intelligit ð fortibꝰ doloribꝰ.

¶ Et ſi tibi neceſſe fuerit ſtuporez inducere nõ trãſcẽdas tale quale eſt papauer album: q̃m cũ ſuo ſtupore eſt ẽt domeſticũ.

¶ Ponit aliuz cañ. dicẽs ꝙ ſi eſt neceſſe ſtuporẽ ĩducere nõ trãſcendas tale quale eſt papauer albũ: q̃m cõ ſua ſtupefactiõe eſt domeſticũ. ¶ No. ergo ꝙ iſte can. cõiter introducit tanq̃ꝫ correctiuꝰ erroris potẽtis cõtingere ex precedẽti. Docet eiꝫ cũ opꝫ dolorẽ ſedare per ſtupefaciẽtia nõ trãſcẽdere papauer album. Et h mõ introducẽdo cadit dubiũ. Nam Aui. p̃cipit in doloribus qñ qꝫ opiũ adminiſtrare: qñ qꝫ mãdragoraꝫ q̃ ſunt multũ fortiora q̃ꝫ papauer. ¶ Huic rñdet dupliciter. vno mõ ꝙ hic dꝛ̃ regulꝛ̃r operãdo. Mõ qñ Aui. docet fortiora approximare dico ꝙ eſt coacte. Nã ſp eſt cum notabili nocumẽto virtutis. Uel ſecundo cuz dicit ꝙ nõ debemus trãſcẽdere papauer albũ: intelligitur ſoluz aut ſimpꝛ̃r adminiſtrãdo. Sed in ꝯpõnibꝰ cũ correctiuis adminiſtramꝰ dicta fortiora. ſ. opiũ qð nõ in ſua ſimplicitate adminiſtratur.

Nota ꝙ ſunt q̃dã medicine q̃ ṽe ſedãt dolorẽ: ⁊ ſũt ille q̃ hñt ſubſtantiã ſubtilẽ cũ caliditate in pꝛio. ⁊ iſte auferunt dolorez vel minuunt cãm doloris. Alie ſunt q̃ non ṽe ſedãt dolorez ſꝫ mortificant ſenſuz mediante ſua intenſa frigiditate ſtupefaciẽdo mẽbꝛũ: ſed tu latius h við a Gal. qnto ð ſimplici medicina. c. xx. Uið a Gentili in loco ppꝛio q dat tertiam rõnez. Quidã textus hñt vehemẽtiam ſenſus mẽbri ⁊ intellige p vehemẽtiam ſenſus membri acutiſſimum ſenſuz oris ſtomachi leſi a colera defluente ad ipſum vel a cibo vel potu colerizato ĩ ſtomacho pre nimio calore.

¶ Cũ qꝫ vehemẽtia caloris mẽbri tibi nocumentũ fecerit nutri ex eo qð ſanguinez vehemẽter ingroſſat ſicut frumẽtũ coctuz. Et ſi ex hoc qdez regimine nõ alleuiabit nutri cũ infrigidãtibꝰ ſicut lactucis ⁊ eis ſimilibus.

¶ Hic ponit aliũ can. ⁊ dicit ꝙ cũ vehemẽtia caloris mẽbri tibi nocumẽtũ fecerit: tunc debes nutrire cum rebus vehemẽter ſanguinẽ ĩgroſſantibꝰ ſicͭ eſt frumẽtum coctuz. Et ſi h nõ ſufficit: tũc nutriẽdus eſt eger cũ infrigidãtibꝰ ſicut lactucis ⁊ ſilibus. ¶ Circa quẽ can. no. ꝙ vehemẽtia caloris membri nocumẽtũ facit maxime attrahẽdo hũores ad locũ: ⁊ qꝛ groſſus ſanguis difficiliꝰ attrahit q̃ꝫ ſubtilis: iõ danda ſunt ſanguinez ingroſſantia. ¶ No. ſcðo ꝙ infrigidãtia fortiꝰ ꝓhibẽt: ⁊ iõ cũ iſta nõ ſufficiũt: damꝰ ĩfridãtia. ¶ Cã aũt q̃re ab ingroſſantibꝰ potius incipimꝰ q̃ꝫ ab infrigidãtibus: eſt qꝛ cibi ingroſſatiui ſunt cibi ⁊ vt ſic nõ hñt rõnẽ medicĩe. Et qꝛ poſſumꝰ cũ rebꝰ cibalibꝰ cibare melius q̃ꝫ cũ medicinalibꝰ: ⁊ iõ ab iſtis incipimꝰ.

¶ Et ſcias preterea: ꝙ ex ꝯgruis medicationibus que ꝯferũt eſt iuuamẽtum qð fit ex eo qð ṽtutes cõfortat animales ⁊ vitales ſicut letitia: ⁊ obuiare rei quod ſibi placet: ⁊ aſſidue ſedere cum eo cum quo gratulatur: quãdoqꝫ etiaꝫ confert ſedere cum eo a quo verecũdatur ⁊ quem erubeſcit: quoniã egrum ꝓhibet a rebus que ei nocent.

¶ Nunc ponit aliuz can. dicẽs ꝙ iuuamẽtũ qð fit confortando virtutes aĩales ⁊ vitales per letitiã ⁊ preſentiam cõtinuaꝫ dilectorũ eſt ex rebus in cura egritudinum corporaliũ magis q̃ꝫ per aliũ modũ cõferẽtibꝰ. Et qñ qꝫ etiã cõfert ſedere cũ eo a quo verecũdat: ⁊ h ꝓhibet egrum a rebus ſibi nociuis. ¶ Ubi no. ꝙ cõfortatio nãlis virtutis eſt multũ neceſſaria ĩ cura morboꝝ: ſꝫ qꝛ id manifeſtũ eſt nõ curauit Aui. manifeſte h exprimere: ſꝫ dixit hoc qð minus erat notũ. ¶ Nota ſecũdo: ꝙ per experientiã viſum eſt virtutẽ motiuã ⁊ pulſatilẽ cõfortari gaudio tpato ⁊ delectatione. ⁋ Sz modus q̃ fit hec cõfortatio diuerſimode variaf. Dy. enim dicit ꝙ p iſtas paſſiones cor gnãt plus de ſpũ ⁊ plus ad alia mẽbꝛa trãſmittit: ⁊ poſſemus h imaginari: hic ꝙ ex his paſſiõibꝰ ſequit cordis applicatio ad mãꝫ gnãtiõis ſpũuz: pp quã meliꝰ gnãnt ſpiritus cordis: ⁊ ita imaginãdũ in delectatõe q̃ p odorabilia pcipit. ⁋ Scðs modus ẽ ꝙ ſicut lumẽ adiuuat colores ad agẽdũ ĩ mediũ ſpẽꝫ coloris: ita iſta paſſio iuuat cor ad reſiſtẽdũ cauſis p̃ternãlꝛ̃ ĩpꝛimẽtibꝰ: ⁊ ad agenduz actiones ſibi debitas: ẽt ſi de ſpũ nihil plus habuerit: ⁊ hoc vꝛ̃ verius. Et ꝯ̃ſilꝛ̃r triſtitia eſt ſpũuz diſſolutiua vel cordis in ſuis nãlibus opationibꝰ ĩpeditiua: ẽt ſi multoꝝ ſpũuz eſſet pñtia. ¶ Nota tertio: ꝙ iſtarum virtutũ cõfortatio cõuenit in morbo: qꝛ p hãc alie opationes nãles fiunt meliores ⁊ morbi mãlis ĩpꝛeſſio ꝓhibet. Et ad ſimilez modũ pure reducunt epithimata ⁊ poma odorifera. Reliqua hec dicta patẽt.

Nocet egro ſedere cuꝫ eo de quo ṽecundaf: q̃m pp ṽecundiaꝫ retinebit eger multas ſuꝑfluitates: vt ructus: feces: ſputa: vrinaꝫ: ſudores ⁊ reliqua hmõi: que ſi a corpe educantur multũ ei proderit. ergo ⁊c.

Et quando dixit Auic. qñ qꝫ cõfert egro ſedere ⁊c. dixit qñ qꝫ qꝛ aliqñ

¶ Et ex rebus preterea: que huic modo medicationis ſunt propinque eſt mutatio de terra ad terrã / ⁊ de aere ad aerẽ / ⁊ de formis ad formas: ⁊ precipue cum formas efficere facimus ⁊ motus q mẽbꝛũ dirigãt aut cõplõnez mutent quẽadmodũ puero luſco precipit vt ſcintillas ĩtueaf aut rẽ que ei appet: aut ſicut p̃cipit torturã patiẽti vt ſpeculũ intueaf calibis: q̃m hoc ꝑducit eũ ad hoc vt laboret in rectificãdo faciẽ ſuã ⁊ frontẽ ⁊ oculũ: ⁊ fortaſſe inuitus redibit ad hoc vt melioretur.

¶ Hic ponit aliũ cañ dicẽs ꝙ mutatio de terra in terrã ⁊ de aere in aerẽ ⁊ de formis ĩ formas. i. de figuris ꝓſpiciẽdis ad alias figuras ꝓſpiciẽdas: hec ſunt ð rebus q̃ propinquo mõ cõferũt ei q p̃dictus eſt in p̃cedẽti cañ. ⁊ p̃cipue cũ facimus efficere formas reꝝ proſpiciẽdarũ q̃ dirigũt ꝯplõnes membroꝝ: ſicut p̃cipit puero luſco vt intueaf ſcĩtillã aut rẽ q̃ ſibi appꝛuit: ⁊ p̃cipit hñti torturã faciei vt ꝓſpiciat in ſpeculo anguſto. Hoc. n. ipꝫ ad hoc deducit vt laboret ad rectificãdũ faciẽ ⁊ frõtẽ ⁊ oculũ: ⁊ fortaſſe ẽt inuitꝰ redibit ad hoc vt melioret. ¶ Nota ergo ꝙ mutatio de terra in terrã ⁊ de aere in aerẽ ⁊ de formis ad formas hꝫ quãdã delectationẽ: ⁊ in hoc cõfert ſicut illa q̃ in p̃cedenti cañ. dicunt. Sꝫ mutatio de aere in aerẽ hꝫ ẽt aliũ modũ cõferendi: qꝛ in quodã aere inuenit qñ qꝫ ꝯſtellatio iuuãs egrũ: ⁊ in quodã ꝯtraria: vñ cõiter vꝛ̃ aer natiuꝰ cõueniẽtior. Et ex cã hac vidi ego quoſdã ſtudẽtes q cũ Bononie morabant: ĩfirmabant nec poterãt a diuturnis morbis liberari ⁊ ad patriã redeũtes curabant. Sꝫ ĩ mutatione formaꝝ inſpiciẽdarũ tres ſunt modi iuuamẽti. Unus qꝛ fiat delectatio vt dꝛ̃. Scðs qꝛ imago forme hꝫ virtutẽ ĩmutãdi mãlꝛ̃: vt dictũ eſt ĩ tertio tegni ⁊ ſcða huiꝰ: ⁊ hꝛ̃ ab Ariſtotele ĩ de cãis motꝰ aĩaliũ. Tertiꝰ qꝛ qñ qꝫ p imaginẽ ꝓſpectã fit qdã motus exercitij mẽbꝛi p quẽ ꝯfortaf. Et h mõ tertio: luſcꝰ reſpiciẽs ſcintillã exercet oculũ: vñ plus de ſpũ trãſmittit ⁊ pmutaf ꝯplõ ſua. Et patiẽs torturam faciei reſpiciens ſpeculũ paruũ in quo ſibi nõ apparet alia figura preter figurã ſue faciei cũ videt illam torturã conatur dirigere: imo muſculos patientes exercet. Et tu hic hoc vide quare ſpeculũ oportet paruum eſſe.

Hoc ẽ qꝛ in ſpeculo paruo fit reflexio radioꝝ viſualiũ magis vnite quo fit vt ſtraboſitas ſiue faciei tortura appareat clarius vñ eger magis conaf ad reductionem.

¶ Ex regulis p̃terea: quas obſeruare debes ẽ fortes dimittere medicatões in tpibus fortibus quãto plus poteris: ſicut vẽtrẽ vehementer ſoluere: aut ꝓuocare vomituꝫ: aut aperire ⁊ adurere in eſtate ⁊ hyeme.

UVA. BHSC. IyR_044_1

Hūc ēt canonē ꝑdocuit Hip. q̄rta particula apho. apho. illo. Sub cane ⁊ āte canē moleſte ſūt pharmacie. ⁊ huius cās vid̄ a Gal. ī cōmēto preal legati apho.

¶ Nunc ponit alium cañ. dicens ꝙ preter hec opꝫ ꝙ dimittat᷑ medicatio cū medicinis fortibus in tꝑibus fortibus ſicut in eſtate ⁊ hyeme exiſtēte multa caliditate aut frigiditate: ſicut verbi grā. ſoluere ventrē fortiter: aut vomitū ꝓuocare fortiter aut diſſoluere aut vrere. Et rō eſt qꝛ virtus in eſtate eſt debilis ⁊ nō tolerat fortes īmutatiōes: in hyeme vero niſi ↄſeruetur fortis calor naturalis ꝑ ſuā multitudinē nō reſiſtet ſufficienter frigori: iō non dꝫ virtus debilitari. Et ꝑ hoc vide que dixi in ↄmēto illius apho. Ventres hyeme ⁊ vere calidiſſimi ſunt natura ⁊c̄.

¶ Ex rebus quoqꝫ in quaꝝ medicatiōe ſubtile eſt adhibendū ſtudiū eſt cū in vna cōiungunt᷑ egritudine duo que fieri dicūt ↄ̄ria: qꝛ opꝫ. v. g. vt egritudo infrigidet᷑ ⁊ eius cauſa calefiat aut ecōuerſo: qꝛ opꝫ vt egritudo calefiat ⁊ eius cā infrigidet᷑ ſicut materia colice indiget calefactione ⁊ inciſione ⁊ ſubtiliatione: ⁊ opꝫ vt fortitudo doloris eius infrigidet᷑ ⁊ ſtupefiat ⁊ econuerſo.

¶ Hic ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū in egritudīe duo cōiungunt᷑ que ↄ̄rio mō indicāt: ſicut ſivnū indiget calefactione ⁊ aliud infrīdatiōe: iſte tūc ſunt res in quaꝝ medicatiōe eſt ſubtile hñdū ſtudiū. verbi grā cū colica eſt vehemētiſſimi doloris ⁊ pēdet a mā frīda: tunc eius cā: qꝛ frīa īdiget calefactiōe cū calidis: ⁊ dolor indiget ſtupefactiōe cū frīdis: ⁊ ita in febrib⁹ putridis ↄtingit vt quartana ⁊ flegmatica. Et quō ſit ī hoc caſu faciendū habet᷑ in generali ca. vltimo huius fen quarte: ſpāliter aūt in capitulis ſpālibus.

¶ Amplius ſcire debes ꝙ non oīs repletio neqꝫ oīs cōplexionis malitia ſuo medicat᷑ cōtrario ex eūone ⁊ oppōne: immo multotiēs ſufficit multa regiminis bonitas in repletione ⁊ malitia complexionis.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ nō oīs egritudo nec omnis cōplexionis malitia ſuo medicat᷑ ↄ̄rio. ſ. ꝑ approximationē ↄ̄rij alterātis vt medicie eūantis: imo quādoqꝫ ſufficit ſola regīs bonitas. Hinc intelligēdo ꝑ regimē admīſtrationē rerū nō naturaliū. Et quō iſte cañ. intellr vidiſti ſupra: ⁊ quō ex hoc nō ſequit᷑ ꝙ oīs cura fiat per ↄ̄riū. Nā in iſtis caſibus ↄ̄rium eſt virtus cū ſuis inſtrumētis que vnicuiqꝫ morbo effectiue eſt cōtraria: ⁊ hec de iſto capitulo.

¶ De medicationibus egritudinum malitie complexionis. Cap. 2.

Ue ex eis qdē ſine mā exiſtit ↄplo tm̄ ꝑmutat᷑: ſed ſi cū mā fuerit ipſa eūabit᷑: ⁊ plerūqꝫ qdē ei ſola ſufficit eūo ſi ↄplonis īfuſe q̄ p̄terita ē malitiā nō ibi reliq̄rit: ⁊ quādoqꝫ nō ſufficit nobis iſtud ſi ↄplonis dimiſerit malitiā: īmo erit nobis neceſſe cōplexionē permutare: cum in euacuando finem fecerimus.

¶ Poſitis canonib⁹ valde generalib⁹ in p̄cedēti cap. nūc quo ad ſequētia magis ſpāliter determinat d̄ morboꝝ cura: lꝫ illud ſpāle ſit multū cōe reſpectu eorū q̄ in particularib⁹ libris dicunt᷑. Diuidit᷑ aūt hec ꝑs tota ſequēs ī duas. primo. n. docet curā egritudīs. ſcd̄o docet qd faciēdū eſt cū plures egritudines ↄiūgunt᷑: Scd̄a ꝑs eſt in prin. vltimi capl̄i fen huius. Pria ꝑs iterū diuidit᷑ in duas. Nam primo determinat de curis taliū egritudinū. ſcd̄o accidētiū. ſcd̄a ibi. (Iā ſciuiſti dolorum cauſas.) Prima diuidit᷑ in quattuor: quoniā primo ponit quattuor modos gn̄ales cure. ſ. trium generū ſimpliciū morborū ⁊ vnius generis cōpoſitorū vt ap̄atū. primo ergo ponit male ↄplonis curam. ſcd̄o male cōpoſitōis. tertio curā ap̄atuꝫ. quarto ſolutiōis cōtinuitatis: nec petat᷑ cā ordinis. ſcd̄a ꝑs ē ibi. (Oppilatōes vō.) tertia ibi. (Ap̄atū q̄daꝫ) q̄rta ibi. (Solutio cōtinuitatis.) Prima in duas. p̄o ponit can. cure male ↄplonis. ſcd̄o qꝛ multotiēs mala cōplexio eſt nālis ⁊ curat᷑ ꝑ eūonem: dat can. de modis eūonū. ſcd̄a ꝑs incipit in prin. ſequētis ca. (Res que demōſtrāt.) Pn̄s capl̄m diuidit᷑ in ꝑtes duas. primo ponunt᷑ quidā gn̄ales can. ſcd̄o magis ſpāles. ſecūda ibi. (Cum in aliqua egritudine.) Pria in duas. p̄o ponit gn̄alez can. ſcd̄o enumerat modos debitos ī cura male ↄplonis. ſcd̄a ibi. (Dicem⁹.) ¶ Dicit primo ꝙ mala cōplo ſine materia ꝑmutat᷑ ſolum ꝑ alterationem. Sed ſi fuerit mala ↄplo cum mā tunc mā eūabitur. Sed ſi mā nō relinquit malitiā cōplexionis facte tunc ſola eūo ſufficit. Et ſi materia reliquit malitiam ↄplonis infixe. i. facte: tūc nō ſufficit ſola eūo: īmo ē neceſſariū ꝑmutare cōplexionē poſt eūonem. ¶ Circa quaꝫ partem no. primo ꝙ malitia cōplonis dr̄ ſine mā que nō dependet a mā ſpāli dependētia nec fouetur ab ea. Et per māꝫ intelligo māꝫ in qua nō eſt complexio illa. Et dico notāter nec ab illa fouet᷑: qꝛ ex dictis pꝫ ꝙ mā relinqt aliq̄n malā cōplonē factam poſt eius remotionē: ⁊ certū eſt ꝙ talis nō depēdet in eſſe a mā ſꝫ fouet᷑ ab ea: ⁊ iō nō dr̄ p̄nte mā mala ↄplo: ſꝫ ſine mā. Et tu ex iſto potes oſtendere ꝙ aliqua febris ethica eſt mālis. Dr̄ aūt ſpāli depēdētia eo ꝙ qualitates dependētes a p̄ntia humorū reqſitorū ad ſanitatē ⁊ vitā nō vt ſic dicunt᷑ cū materia: nā ethica dependet a ſpū ⁊ ſanguine per quos ſtat vita: ⁊ tñ dr̄ ſine materia. ¶ Scd̄o nota: ꝙ mala cōplexio cū materia dr̄ illa que ſpeciali depēdētia depēdet a materia corpulenta aut ab ea cōſeruat᷑ ⁊ fouet᷑. Ex quo pꝫ ꝙ lꝫ ephimera vera a ſpiritu ⁊ vapore depēdeat: eſt tñ īmaterialis: qꝛ nō d̄pēdet a materia corrupta. ¶ Nota tñ tertio ꝙ cōplexionū quedā eſt facta ꝺm modū loquēdi medicorū ⁊ quedā fiens ⁊ quedā futura fieri. Facta aūt dicit᷑ tribus modis. Uno mō proprijſſime qꝛ eſt qualitas producta ⁊ nō dependēs in eſſe ſpāli dependētia ab aliquo corporeo ſiue ſubtili ſiue groſſo diſtincto a ſuo ſubiecto ⁊ apta cōſeruari: ⁊ hoc mō febris ethica ē facta: ⁊ febris ephimera eſt morb⁹ fiens: qꝛ pēdet a calefacto eſſe ſpūs vel vaporis. Scd̄o mō dr̄ aliqua mala cōplexio facta: qꝛ in eſſe producta: ⁊ hoc mō omnē qualitatē actu exiſtētē dicimus factā. Et mō huic oppoſito capiendo fiens dicimus ꝙ mala ↄplo fiens: nō eſt facta ſed eſt cōpoſita ex parte facta ⁊ ex parte futura fieri. Tertio mō dr̄ aliq̈ mala cōplexio facta qꝛ producta ē: ⁊ cū hoc nō depēdēs a re corpulēta groſſa: ⁊ ꝭ mō febris ephimera dr̄ facta a Ga. credo. 8. terapēti. circa finē cū dicit. Q̄d cōe eſt ethicis ⁊ ephimeris adhuc nō fieri. Et dr̄ ita ꝑꝑ ſilēz modū eſſe curatiōis in iſta ⁊ in facta: qꝛ ſine intētione ad māꝫ. Fiens autē dr̄: qꝛ aut ꝺm partē producēda cū actuali tendētia ad cōplemētū. Aut qꝛ lꝫ tota ꝓducta ſit: tñ qꝛ dependēs ſpāli dependētia ſiue a re corpulēta ſiue nō. Tertio qꝛ dependens ſpeciali dependētia a corpulēta mā. Futura aūt fieri dicit᷑ ꝙ nōdū eſt ꝺm aliqd ſui producta: ſed in corpore eſt cā parata ipſaꝫ facere. Hic ſumit᷑ tantuꝫ tertio mō factū: ⁊ tunc pꝫ verificatio dictorū Aui. Nā mala ↄplo ſine materia ſiue facta ſiue nō ī cura dꝫ permutari ꝑ alterationē: hoc enim ſufficit ſolū. Mala aūt ↄplo materialis qꝛ in eius cura eſt indicatio a cā tāqꝫ a re p̄ter nām remouēda: pꝫ ꝙ eūatio eſt opportuna. Et hoc mō ſumēdo eūonē pro oī materie a corpore eductione: ſiue ꝭ fiat ꝑ dietā ſiue ꝑ flōmiaꝫ ſiue aliter.

⁊ hoc

Nota ꝙ mala mā triplici [illegible] cā poſt ei⁹ eua cuationē relin quit habitum male cōplexionis in mēbris. primo ex violē tia cāe fortiter imprimētis [illegible]

UVA. BHSC. IyR_044_1

In cauſone. ſecundo ex diuturna permanentia ipſius male mãe ĩ mẽbris tertio ex diſpoſitiõe vehementi membrorũ ad recipiendũ talem habitum male cõplexionis.

⁊ hoc intellige vbi materia peccans nõ fuerit reducibilis ad benignũ. Nam in reducibili nõ ſemp eſt mã euacuãda vel neceſſaria eũatio materie: ſed ſufficit rectificatio. Senſus igitur dicti Aui. eſt ꝙ ſi mala cõplõ fuerit cum mala mã non reducibili ad benignũ ꝙ mã dꝫ euacuari. Sed vt dicit mala cõplõ materialis qñq; dicit materialis: qꝛ dependet a mã ⁊ nõ eſt apta ſine materie p̃ſentia cõſeruari. In illius ergo cura ſufficit ſola euacuatio materie. Et ſi dicat euacuata mã quid remouet illam malã cõplexionẽ: dicit ꝙ virtus mediãtibus ſuis nãlibus ĩſtrumẽtis que remãſerũt: aut mediantibus rebus nõ nãlibus debite applicatis que neceſſario nos alterant: vt dixi ſupra tertio tegni. Et ſic pꝫ tertij dicti verificatio. ¶ Sed mala cõplexio mãlis nõ dependet ex toto a materia: ĩmo tantũ fouet ⁊ eſt iam facta: tunc nõ ſufficit ſola eũatio: ĩmo cũ hoc requiritur alteratio poſt eũonem: ⁊ hoc voluit Aui. in q̈rto dicto. Et cã eſt: qꝛ ẽt euacuata illa mala mã adhuc remanet illa mala cõplexio quã virtus ſine adiutorio nõ poteſt remouere: ⁊ ideo indicat de ſui remotione per adiutoriũ medici. ¶ Ex q̈bus vides qũo intelligi dꝫ Gal. in illo capl̃o. Ad manifeſtos vero egros. ¶ Patet ſcᷣo ꝙ nõ ſemp in cura male cõplõnis mãlis poſt euacuatõeꝫ opꝫ medicum alterare. ſ. malam cõplõnẽ in parte factam puta qñ tendit ad corruptionẽ: ⁊ ad h̃ ſufficit virtꝰ ſine medici adiutorio: qꝛ nihil de illa erat factũ modo p̃io: ⁊ tu hanc diſtinctionẽ de facto ⁊ ſiẽte tene menti ꝓpter multa Gal. dicta que ꝓpter hanc equiuocationẽ vident ambigua. ¶ Ultimo nota ꝙ in mala cõplõne mãli que hꝫ partem infixã ſiue factam innuit Aui. ꝙ primo ſit faciẽda eũatio: ⁊ ſcᷣo alteratio. Et ita Gal. tertio tegni loco allegato. cuius tñ oppoſitum innuit Aui. prima quarti. de cura putridarũ in generali: vbi vult ꝙ febris putrida que eſt mala complexio materialis ⁊ ſiens qñq; eſt tante intẽſionis ꝙ nõ licet vti regimine cauſe: ĩmo eſt p ꝯ̃rium alterãda: ⁊ poſtea cauſe vacãduꝫ: pp qᷣ dicunt q̈daꝫ ꝙ Aui. hic ⁊ Gal. loco allegato nõ intendunt denotare ordinem opationis ſed ordinẽ intentionis: qꝛ p̃io debemꝰ remouere cãm cõplete q̃ꝫ effectũ remoueamꝰ. vel dicũt ſcᷣo ꝙ denotãt modũ ⁊ ordineꝫ qui vl̃r debet teneri conſiderãdo materiã vt eſt cã: ⁊ morbũ vt eſt effectꝰ: licet quãdoq; habẽdo reſpectũ ad morbi magnitudinem ⁊ accidentia ab eo incipiemus.

¶ Dicemus ergo ꝙ malitie ꝯplõnis medicatio multis ſit modis. Cõplõnis nãq; malitia aut erit infuſa ⁊ erit ipſiꝰ medicatio ex cõtrario abſolute: ⁊ hec medicatio abſolute: aut erit in termino vt ipſa generet: ⁊ erit eius ſanatio q̃ ſit cũ premiſſione ſeruationis.

¶ Hic enumerat modos cauſaꝝ q̃ obẽnt in remotõe male cõplõnis pro quãto ille cauſe dicunt aut curantes aut p̃ſeruãtes aut vtrũq;. Et poteſt diuidi ĩ duas. Nam primo facit hoc. ſcᷣo ponit exẽpla. ibi. (Quẽadmodũ.) ¶ Dicit p̃io ꝙ medicatio. i. medici opatio p remotioneꝫ malitie cõplõnis eſt multis modis. Et rõ: nam mala cõplõ aut eſt facta ⁊ nõ pẽdẽs a mã ⁊ tunc opatio medici circa illam eſt ſolũ curatio p adminiſtrationẽ ꝯ̃rij. Aliqñ aũt mala cõplõ eſt in termino vt generet: ⁊ tũc eiꝰ ſanatio. i. remotio eſt cũ p̃uiſione p̃ſeruatiõis. i. iſta nõ eſt curatio ſola: ĩmo ſemp eſt ꝯiũcta p̃ſeruatio. ¶ Ubi nota ꝙ mala ꝯplexio q̃ eſt in termino vt generet eſt duobꝰ modis. Nam qñq; ĩcluſiue eſt in termino vt generet: ⁊ illa eſt mala ꝯplõ ſiens: qꝛ iaꝫ generat: qñq; v̓o eſt in termino vt generet excluſiue: qꝛ nõ generat: ſed parata eſt gñari: ⁊ illa dĩ mala ꝯplõ futura fieri. Et ideo in iſtaꝝ vtriuſq; p̃uiſiõe vtitur medicus p̃ſeruatiõe lꝫ in p̃ia vtat remotiõe cum p̃ſeruatione ⁊ curatõe: in ſcᷣa aũt inhibitõe vtit tm̃ ⁊ p̃ſeruatõe: ⁊ Aui. h̃ de ambabꝰ intelligit nã de vtroq; mõ ponit ſtatim exẽplũ. Nomẽ g̃ curatõis dĩ de ope medici p qᷣ diſpõ que eſt morbꝰ remouet. Sed nomen p̃ſeruatõis dicit de ope qua ꝓhibet futurꝰ morbus ⁊ vocat p̃uiſio. Cũ ergo morbꝰ eſt factus ⁊ nihil eius eſt futurũ: tunc ſola opatio eſt neceſſaria: p quam hic morbꝰ remouet ⁊ eſt curatio ſola ⁊ medicine vt ſic approximate dñr cãe curatiue. Sꝫ qñ eſt diſcraſia ſiẽs intentio medici dꝫ eſſe ad remotionẽ ptis facte: ⁊ illa eſt curatio ⁊ ad ꝓhibitionẽ ptis future: ⁊ illa eſt p̃ſeruatio ſiue preuiſio. In mala aũt ꝯplõne futura fieri ſolũ: qꝛ nullus morbus remouẽdus eſt: nullus eſt actꝰ qui debeat curatio: ſed ſolũ ꝓhibẽdũ eſt ne ipſa eueniat: ⁊ iᷣ illa opatio medici dicit p̃ſeruatio ſola: ⁊ hec habẽtur tertio tegni loco allegato.

¶ Quẽadmoduꝫ putrefactionẽ que eſt cuꝫ febre q̈rtana medicamur cũ theriaca: ⁊ aquã frigidaꝫ in tertiana damus vt extinguat. Et exempluꝫ premiſſionis ſeruationis eſt euacuatio in quartana que ſit cuꝫ helleboro: ⁊ in tertiana cũ ſcamonea: cũ principiũ interpolationis que accidit prohibere volumꝰ. Et exemplum premiſſiõis ſeruatõis ſolũmodo eſt euacuatio quartane apte ꝓpter melancolie ſepationeꝫ cũ helleboro: ⁊ febri tertiane pp colere dominiũ cum ſcamonea.

¶ Hic ponit exẽpla ⁊ eſt intrincatꝰ modus ponendi exẽpla ⁊ reducẽdi ad ꝓpoſitũ. Ideo notate modũ introductiõis Dy. deinde meũ. ¶ Dy. ergo dat duos modos intelligendi hunc textũ. Unus eſt ꝙ Aui. dat hic tm̃ exempla ⁊ modos remotionis male cõplõnis ſientis ⁊ future fieri: ⁊ dimittit exẽplum curatiõis male cõplexionis facte notũ per curã: ⁊ tũc dicit ꝙ intentio q̃ habet ad cãꝫ in putrida febre eſt duplex. Una ẽ ad digeſtionẽ humoꝝ: alia eſt ad eũationeꝫ: vt dĩ tertio tegni. illa pte. Fuerunt eniꝫ ſi ita cõtingit. Et iᷣ dicit hic primũ exẽplũ de exhibitõe theriace ĩ quartana eſſe de digõne materiei q̈rtane: ⁊ iᷣ intelligit de theriaca veteri que ẽ ſubtiliatiua ⁊ calefactiua. Et ſcᷣꝫ de exhibitione aque frigide in tertiana: eſt ẽt de digõne materiei. Nã humor ſubtilis ⁊ calidus digerit p aquã frigidã: vt dĩ ab Aui. p̃ia q̈rti. cap. p̃alle. Duo v̓o ſequẽtia ſunt exẽpla de p̃ſeruatiõe reſpectu ptis future fieri in morbo ſiente p eũonẽ. Naꝫ ſi p̃ceſſit paroxyſmꝰ tertiane vel quartane: ita ꝙ eſt q̈rtana vl̃ tertiana ſiẽs tunc exhibitio ſcamonee pro eũone colere in tertiana ⁊ hellebori in q̈rtana pro eũone melãcolie eſt preuiſio reſpectu futuri qᷣ eſt ps ſientis: naꝫ ꝓhibemꝰ p hoc principiũ paroxyſmi futuri ⁊ ſic febrẽ futurã: cui tñ ſimilis iam accidit: ⁊ iᷣ illud futurũ qᷣ ꝓhibet dicit ps ſientis. Alia vero duo exẽpla. ſ. eũonis cuꝫ ſcamonea in tertiana que nõdum eſt: ſed corpꝰ paratũ eſt eã pati: ⁊ in q̈rtana que nõdum eſt: ſed corpus eſt aptũ eaꝫ pati pp ſuperationẽ melãcolie a debito mõ q̃ in corpe dꝫ eſſe: ſunt exẽpla p̃uiſionis reſpectu futuri fieri qᷣ nõ eſt pars ſiẽtis. Et hic modus nõ vr̃ mihi verus: qꝛ duo prima exẽpla ſm̃ modũ loquẽdi Aui. ſunt exẽpla curatiõis non p̃uiſionis. Nam dicit textus quẽadmoduꝫ putrefactionẽ que eſt in quartana medicamur ⁊c̃. Et nota ꝙ dixit ſupra de medicatõe abſolute ⁊ nõ dixit de cura que ſit per cõtrariuꝫ. Et in ſecũdo exemplo dicit Auic. ꝙ aquã frigidã in tertiana damꝰ vt extinguat: ⁊ non dixit vt materia digerat. ¶ Scᷣo modo exponit Dy. ꝙ hec duo exempla ſunt de cura male complexionis facte que eſt pars ſientis: ⁊ ꝙ Aui. relinquit exempluꝫ male cõplexionis facte que nõ eſt pars ſientis: qꝛ cõuenit cũ iſta: ⁊ tunc dicit ꝙ theriacã exhibemꝰ in q̈rtana ad ipſaꝫ extinguẽdã. Et eſt ĩtelli

Nota ꝙ in febre melancolica ⁊ flegmatica nõ ꝯuenit theriaca ĩ p̃ncipio ſed poſt digeſtionem ⁊ euacuationem materie. vt dicit Aui. prima quarti trac. ij. cap. 59. ſꝫ theriaca que dat gr̃a reprimẽdi putredinẽ dariorũ in principio paroxiſmi vt ẽt quinto canonis ſumma prima ca j. de theriaca dicit Auicen.

Circa ſecũduꝫ exemplũ multa ſunt cõſideranda priuſq̃ꝫ exhibeat aqua frigida in tertiana: vt vult Aui. prima q̈rti trac. ij. c. vij.

UVA. BHSC. IyR_044_1

gendū ꝺ̄ theriaca noua in qua eſt virtus ſtupefaciēdi per opiū ibi exñs. De tertiana dicit aqua frida datur ad extinguēdū factū ex ea. Et iterū hic modus nō videt mihi verus: qꝛ theriaca quātūcūqꝫ noua ē electuariū cal'm ⁊ nullibi legit ꝙ ad extinguēdū calorē febrilem exhibeat. Q̄ūo aūt ſtupefacit nō ptinet nūc dicere. Et iō quo ad q̄ttuor vltima exiſtētia puto Dy. optime dicere: ⁊ quo ad itroductionē ſcōi exēpli ꝺ̄ aqua frigida eligo ſcōm modū itroductiōis Dy. ſꝫ quo ad p̄mū nō. Sꝫ quo ad itroductionē primi exēpli ꝺ̄ theriaca nō eligo primū nec ſcōm modū. Naꝫ neqꝫ dico ꝙ ſit exēplū p̄uiſiōis quo ad digōnē māe vt ipſe dicit in p̄io modo: nec dico ꝙ ſit exēplū extinctiōis vt ipſe dicit in ſcōo mō. Naꝫ Aui. dicit ꝙ putrefactionē q̄ eſt in quartana medicamur cū theriaca ⁊ nō dicit ꝙ extiguamus quartanā. Dico ego ꝙ putredo materiei q̄rtane multotiēs remouet per ſeparationē partis putrefacte a reſiduo ⁊ per euaporationē eiꝰ: ⁊ hoc facit theriaca in quartana reſpectu materiei: iō illa diſpoſitio q̄ eſt putredo cum ſit facta per exhibitioneꝫ theriace remouetur ſimili modo quo mala cōplexio facta remouetur per ſuum ꝯ̄rium. Et ideo nō obſtante ꝙ iſta nō ſit vera curatio: qꝛ illa putrefactio fortaſſe nō eſt morbus: tñ hoc eſt exemplū curatiōis male cōplexionis facte: qꝛ cum iſta cōuenit pro quāto eſt remotio diſpoſitionis preter naturā exiſtētis.

¶ Cum autē in aliqua egritudine dubitaueris an ſit eius cā caliditas an frigiditas: ⁊ ſi experiri volueris nō experiaris cum ſupfluo ⁊ caue tibi ne decipiat te impreſſio que erit accidentalis.

¶ Hic Aui. exequit can. minꝰ vl'es ponēdo: ⁊ diuiditur in duas. Nam primo p̄mittit quedā ad ꝓpoſituꝫ vtilia. Scōo can. alios curationis ponit. ibi ſcōa (Cuꝫ aūt caliditas.) Prima ī tres ꝯ̄m tres regulas vtiles. ibi ſcōa (Et debes ſcire) ibi tertia (Vnaqueqꝫ p̄terea) ¶ De prima dicit: ꝙ cū dubitas vtrū egritudinis cā ſit caliditas aut frigiditas: ⁊ volueris hoc p iuuantia ⁊ nocētia cognoſcere nō expiaris cū rebus ſuperflue friditatis aut ſupflue caliditatis. ¶ Dicit ſcōo ꝙ in ferēdo iudicio caue tibi ne p impreſſionē accidētalē decipiaris. ¶ Circa quē can. no. p̄io ꝙ maxie certitudo q̄litatis morbi ſumit a iuuātibꝰ ⁊ nocētibꝰ: ⁊ ideo multotiēs ſtante ignorātia eiꝰ expimur. ¶ Nota ſcōo ꝙ cā dicti eſt vt dꝛ ſcōo regis acu. qꝛ illa q̄ ſunt vehemētis v̄tutis ⁊ applicāt: ſi nocēt: nocēt nocumēto magno: ſꝫ ſi applicant ꝺ̄bilia ⁊ nō ꝓſunt nō p̄nt nocumēto magno nocere. ¶ Circa ſcōm dictū nota ꝙ medicine multotiēs accidētaliter imprimūt qualitatē oppoſitā cōpl'oni ſue. ⁊ pōt hoc cōtingere multis mōis. Nā qñqꝫ ex ꝓprietate medicina calida eūat coleraꝫ ⁊ poſtea infrigidat pp defectū cal'i humoris vt ſcamonea: ex eius ergo iuuamēto in tertiana nō eſt putādū tertianā eſſe egritudinē fridā. Qñqꝫ ꝯtingit pp vnaꝫ q̄litatē ſuū ꝯ̄riū ꝯfortari vt aq̄ frida ſupinfuſa ī corpe ſanguineo iuuenili in tpe eſtatis facit vnire calorē naturalē: ⁊ diſſoluit mām frigidā in neruis. Qñqꝫ vero ꝯtingit ex approximatiōe medicie remoueri accidēs morbi ꝯſil'is qualitatis cū cōpl'one medicine vt ſi in colica a mā frigida ſit dolor fortis ⁊ remoueat p ſtupefaciētia: aut ſi ſit vētoſitas in cal'a epatis ꝯpl'one: ⁊ per dyaciminū diſſoluat. Et multi ſunt tales modi accidētales quos ad determinatū numerū eſt impoſſ'e reducere: qꝛ ea q̄ ſunt p accñs ſunt infinita. Sꝫ ſcire debes modos q̄bus cognoſcimꝰ qñ medicia p ſe opat ⁊ qñ non: ⁊ cū videmꝰ nō ita fieri dicimꝰ imp̄ſſionē eſſe accidētalē: ⁊ tu vide in vl'ibꝰ can. de cōditionibꝰ experimēti ꝓ cōpl'one medicine cognoſcenda. ¶ Ex his pꝫ: quare opꝫ cauere deceptionē que ex pte accidētal'

Impreſſio accidentalis dupliciter p̄t medicū decipere ī iudicio de cā morbi in frigiditate ⁊ caliditate eiꝰ. Vno modo ex parte medicine vt ꝙ medicia ſit calida ⁊ morbus credit ꝙ ſit frigidus ⁊ nō ē: ⁊ ſic conuerſio dicat de frigida. Alio mō ex parte egritudinis vel cāe vel accidentiū eiꝰ q̄ pp vehementiā ſuaꝫ cōmouent calorē extraneū in mēbro egro vel in pte ꝓxima lꝫ materia ſit frigida. p primo vide Aui. xxij. fen tertij. c. vj.

īpreſſionis ꝯtingere poſſet ne fieret error iudicij de qualitate medicine vel materiei.

¶ Et debes ſcire ꝙ infrigidationis ⁊ calefactionis tempus eſt vnuꝫ: ſꝫ in infrigidādo eſt plus timoris: quoniā caliditas eſt amica nature: ⁊ in humectādo quidem ⁊ exiccādo eſt timor equalis: ſed humectādi tp̄s eſt lōgius.

¶ Hic eſt ſcōs can. de vl'ibus ⁊ cōp̄hēdit quattuor cōcluſiones. Prima eſt tp̄s calefactiōis ⁊ infrigidatiōis eſt vnū. i. equale. ¶ Scōa cōcl'o. maior timor eſt in infrigidādo q̄ꝫ in calefaciēdo: ⁊ rō eſt: qꝛ frigiditas ē inimica oībus virtutibus: ⁊ caliditas eſt amica nature. ¶ Tertia cōcluſio: timor humectādi ⁊ timor exiccādi ſunt equales. ¶ Quarta ꝯcluſio: tp̄s humectādi ē lōgius tpe exiccādi. ¶ Et nota ꝙ vltra has quattuor cōparatōes ſiūt alie due a Gal. vna de tpe calefaciēdi ⁊ īfridādi cōparādo ad tp̄s humectādi ⁊ exiccādi. ſcōa ē ꝺ̄ piculo calefaciēdi vl' īfridādi cōparādo ad piculū exiccādi ⁊ hūectādi: ⁊ iō vt ille res meliꝰ ītelligant ad modū Dy. iſtas ſex regulas breuiter queſtionabimꝰ.

Queſtio. I

Queritur igit primo vtrū tp̄s calefaciēdi ⁊ īfrigidādi ſit minꝰ tpe humectandi ⁊ exiccādi ſtāte eq̄ equali quātitate dēſitatis ⁊ graduū cāx. ¶ Nō diſputet: ſꝫ ex his q̄ dicūt octauo terapē. teneamus ꝙ tp̄s calefaciēdi ⁊ īfridādi ſit minꝰ: qꝛ multo velociꝰ agūt actiua paſſiuis ceteris paribus. ¶ Et in cōparatiōe actiuax ad paſſiuas ꝯſtat ꝙ piculum eſt maiꝰ in approximatiōe calefaciētiū ⁊ infridātium vt ſic q̄ꝫ in approxiatiōe humectātiū ⁊ exiccātiū p ſimplicē alterationē: qꝛ fortiꝰ iſte actiue agūt alijs paribus. Q̄ꝺ̄ ergo tꝫ Dy. ꝙ quo ad leſionē p qualitates ītroductiuas ꝯñtes tm̄ eſt piculū in actiuis q̄ꝫtū ī paſſiuis: qꝛ eque ꝯtingit mori pp nimiū actiuox ⁊ paſſiuox exceſſuꝫ: h̄ eſt ambiguū. Videmꝰ eniꝫ multos in ſiccitate ꝓcedere ſine multa opatiāe ⁊ leſione ⁊ multū in humiditate diſtare ab optio tēperamēto ſine multa opationū īpfectiōe vt pꝫ in trāſitu etatiuo de pueritia ad ſenectutē primā. Et iō illiꝰ ꝯcl'onis ſcōe oppoſitū teneo: ⁊ vr̄ de mēte Gal. octauo de regimie ſanitatis. c. tertio cū dicit. In euerſiōe v̄o q̄ eſt ꝯ̄m calidū ⁊ frigidū ꝯ̄riox oblatio ſemp ꝯuenit. Efficaciſſime eniꝫ ſunt: ⁊ vt ita dicā virtuoſiores his q̄ ſunt ꝯ̄m ſiccitatē ⁊ humiditatē diſcraſijs. Ne tales faciliꝰ deniqꝫ a ſiſ'ibꝰ cibis in morboſam diſcraſiā ꝺ̄uenti ſicciorē: nō operās quecūqꝫ ꝑticulax nullo mō māifeſto nocebit ſicut neqꝫ cuſtodiēdo humidā. Euidētius aūt cibi augmētuꝫ etatis ſiat hoc q̄dē a p̄ia gñatione vſqꝫ ad pueritiā humidiſſimā hñtes carnē ſiccā aūt ſufficiētē q̄ꝫ ſeniles. Hec Gal. exp̄ſſe vbi vult ꝙ acq̄ſitio equalis ſiccitatis ſupra tēperamētū nō ē ita nociua ſicut caliditatis ⁊ friditatis: ideo Dy. nō cōueniēter dicit. Sꝫ nunc veniamꝰ ad cōparatiōes in littera poſitas.

Queſtio. II.

Queritur ergo vtrū tēpora calefaciēdi aut īfrigidādi ſint equalia. ¶ Negatiue arguit ſic. Quodlibet corpꝰ viuēs reſiſtit calefaciētibꝰ minꝰ q̄ꝫ infridātibꝰ cāis: ⁊ cāe cal'itatis ſunt p ſe velociꝰ alteratiue: ḡ alijs paribꝰ ſemp in viuēte calefactio eſt velocior q̄ꝫ īfridatio. Cōſequētia nota: ⁊ mīor pꝫ cū maiori: qꝛ in quolibet viuēte cal'itas eſt intēſior friditate: ⁊ cū hoc friditas eſt magis inimica nāe: ergo fortiꝰ reſiſtit viuēs īfrigidātibꝰ q̄ꝫ calefaciētibꝰ. Cōſequētia tenet: qꝛ p caliditatē reſiſtit īfrigidātibꝰ que ē intēſior: ⁊ p frigiditatē calefaciētibus q̄ eſt remiſſior in eo. Si igit calefactio eſt velocior: ḡ tp̄s calefaciēdi eſt minꝰ q̄ꝫ tp̄s īfrigidādi. ¶ Scōo ſic. ſi tp̄s calefactōis ⁊ īfridatiōis eſt vnū: aut hoc ē gñal'r reſpectu cuiuſlibꝫ

Pro iſto argumēto fac vna ſentētia Gal. q̄ dicit ꝙ nulla actiua qualitas ſibi rē vicinam adeo mutat ſicut calor.

calefaciēdi

UVA. BHSC. IyR_044_1

calefaciēdi ⁊ infridādi: aut reſpectu tpati: aut reſpectu calefacti: aut reſpectu infrigidati nō gn̄alr: qꝛ calidum multo citius labiť in lapſuꝫ calm q̄ꝫ in frigidū: nec reſpectu tpati: vt pꝫ in p̄cedēti argumēto: nec reſpectu infrigidati: qꝛ frigidū in vlt̄o difficiliꝰ caleſit q̄ꝫ calm in vlt̄o infrigideť: ⁊ frigidū in vlt̄o faciliꝰ infrigidať q̄ꝫ calm in vlt̄o infrigideť: vt pꝫ iſto ca. ⁊ ꝑ ꝯn̄s frigiduꝫ in vlt̄o multo difficiliꝰ caleſit q̄ꝫ ipſūmet infrideť. ¶ Tertio ſic: ſi aliqđ corpꝰ eſt qđ eque velociter infrigideť ſicut caleſit: tūc oē illo calidius ceteris paribꝰ velocius ⁊ citius caleſiet: ⁊ oē illo frigidiꝰ velociꝰ infrigidabiť: ⁊ ꝑ ꝯn̄s reſpectu multo pluriū nō erit tp̄s eq̄le calefaciēdi ⁊ infrigidādi q̄ꝫ ſunt illa reſpcū quoꝝ ſunt equalia. ⁋ In oppoſituꝫ eſt Gale. octauo terapētice. ¶ Pro dubio no. p̄ ꝙ tp̄s infrigidatōis eē eq̄le tpi calefactōis pōt duplr itelligi. Uno mō pūctualr. Alio mō cū q̄dā latitudine: qꝛ vnū nō eſt nōbilr alio maiꝰ. ¶ Nota ſcđo ꝙ h̄ pōt intelligi ēt aut gn̄alr reſpectu cuiuſlibet corpis: qꝛ in oī tali tp̄s calefaciēdi ⁊ infrigidandi ſit vnū: aut tm̄ reſpectu tpati: aut tertio ꝙ ī iſto ca. loquiť de infrigidatōe calidi ſiue calefactōe frigidi intelligiť iſta cōpatio cōparādo tp̄s calefaciēdi infrigidatū ad tp̄s infrigidādi calefactū alijs paribꝰ: ⁊ hoc puto fuiſſe de intentōe Aui. ⁋ Et tūc ſunt duo modi rn̄dendi. Primꝰ eſt Dy. queꝫ quaſi Marſi. tꝫ lꝫ nō limitet ſe ita: ⁊ ꝯſiſtit in qbuſdaꝫ ꝯnibus. ¶ Pria ꝯclo quodlibet humanū corpꝰ tpatū faciliꝰ eſſe calefactibile q̄ꝫ infrigidabile pꝫ: qꝛ infrigidātibꝰ reſiſtit ꝑ ſuū calorem vt caloꝛ eſt ⁊ vt nālis eſt. Et qꝛ frigiditas eſt magis nāe inimica: iō caloꝛ tpatꝰ. i. nālis magꝭ repugnat inductiōi friditatis q̄ꝫ caliditatꝭ. ¶ Scđa ꝯclo q̄cūqꝫ corpe frigido dato in quo frigiditas non ſit facta illud facilius ⁊ citius caleſit q̄ꝫ corpꝰ ꝯſilr calm infrigideť. Iſta eſt de mēte Aui. infra: qꝛ calidū in p̄ıo difficiliꝰ infrigidať q̄ꝫ frigidū in primo caleſiat. ¶ Tertia ꝯclo quodlibat corpꝰ infrigidatū frigiditate facta difficiliꝰ: ⁊ in maiori tpe eſt calefactibile q̄ꝫ cōſilr calidum ſicut ipſuꝫ frigidū eſt infrigidabile: pꝫ ex Aui. infra: ⁊ qꝛ in tali frigido virtꝰ eſt magis mortificata: ⁊ qꝛ tale corpꝰ eſt multū cōdēſatū ⁊ diſpoſitū pati a calo. ¶ Qarta ꝯ̊ lꝫ tp̄s calefactiōis frigidi ⁊ infrigidatiōis calidi nō ſit vnū punctualr: pōt tn̄ dici vnuꝫ latitudinalr. Et ideo Gal. vj. terapē. nō dixit abſolute ꝙ eſt vnuꝫ: ſed vnū quodāmō: qꝛ nō tm̄ vnum iſtoꝝ excedit reliquū ſicut iſta excedunť a tpe humectādi vel exiccandi: vel ſicut tp̄s humectādi excedit tp̄s exiccādi. Marſi. aūt non dicit gn̄aliter ꝙ difficiliꝰ ſit infrigidatū in facto eē calefacere q̄ꝫ calefactū infrigidare: ſed dicit vnā particularem ꝯclonē ꝙ aliqđ corpꝰ p̄eternāliter lapſuꝫ difficilius ſ̄m aliq̄ mēbra caleſit q̄ꝫ infrigideť: vt in patiēte apoplexiā dicit eſſe claꝝ. ¶ Cōtra ꝯclonē penultimā Dy. ⁊ vltimā Marſi. arguiť ſic. Et ſuppono ꝙ oē corpꝰ viuens quātūcūqꝫ lapſuꝫ ad frigidū ſiue nālr ſiue p̄ternālr ē calꝫ a dn̄io: ⁊ h̄ ipſi ꝯcedūt: qꝛ vita ꝯſiſtit per calidū ⁊ humidū. ⁋ Suppono ſcđo ꝙ cauſis infrigidātibꝰ reſiſtit corpꝰ ꝑ caliditatē ⁊ calefacientibꝰ ꝑ frigiditatē. ⁋ Suppono tertio ꝙ magis actiua ſit caliditas q̄ꝫ frigiditas. ⁋ Suppono q̄rto ꝙ reſiſtere reduciť ad viam actiuā: nam ꝑ virtutē māe paſſiuā nulla habeť reſiſtētia: vt pꝫ de mā prima. Et tunc arguiť ſic. Oē mēbrū humanuꝫ viuens ⁊ oīs hō magis reſiſtit cauſis infrigidātibꝰ q̄ꝫ calefaciētibꝰ: g̊ a debilioribus calidis pōt caleſieri q̄ꝫ frigidis infrigidari: ⁊ per ꝯn̄s minus potētes cāe calefaciētes reqrunť ad calefaciendū q̄ꝫ reqranť frigide ad infrigidādū: ⁊ iō facilius vnūqđqꝫ corpꝰ caleſit q̄ꝫ infrigideť: ⁊ ꝑ ꝯn̄s velociꝰ alijs paribꝰ. ¶ Et ex iſto arg. arguiť ſic. Capio corpus infrigidatū in vlt̄o ⁊ ſequiť ꝙ hoc faciliꝰ caleſit q̄ꝫ infrigideť ipſuꝫ. Sed hoc difficiliꝰ caleſit ⁊ facilius infridať q̄ꝫ corpꝰ calefactuꝫ in vlt̄o. Igiť h̄ idem corpus frigidū multo faciliꝰ caleſit q̄ꝫ calefactū ī vlt̄o infrigideť. Cōſequētia pꝫ intelligēti ⁊ pōt poni in terminis ⁊ erit clarioꝛ. ¶ Mihi aūt vr̄ ſuppoſito ꝙ ego nō puto veꝝ ꝙ oē corpꝰ viuens plus hēat de calitate q̄ꝫ de frigiditate vt iſti tenēt. Dicēdū p̄ıo ꝙ corpꝰ infrigidatū caleſieri pōt itelligi duobꝰ modis. Uno mō abſolute: qꝛ fieri calm ſiue calitate accn̄tali ſiue nāli: ⁊ corpus infridari eodē mō. Scđo mō caleſieri fridum calitate nāli ⁊ ꝯuēiēte ita vt ꝑ illā ad ſanitatē reducať ⁊ ecōuerſo calꝫ īfridari: ita vt ꝑ illaꝫ fiat ſanū. ¶ No. ſcđo ꝙ corpꝰ frigidū ꝑ purā calefactōeꝫ ab igne cū reduciť ad gradū equalē tpato nō opꝫ ꝙ pp h̄ ſit factuꝫ tpatū ⁊ ſanū: qꝛ iſta calitas nō debite depēdet a ſpū ⁊ humoribꝰ. ¶ No. tertio ꝙ in corpe vltiate infridato ē ſanguis ⁊ ſpūuꝫ magna defectio: ⁊ tūc pono duas cōcluſiones illi penultie correſpondētes. ¶ Pria abſolute loquēdo de calefactōe ⁊ infridatōe quodlibet corpus viuēs faciliꝰ caleſit q̄ꝫ infrideť: pꝫ ꝑ rōnes ſupra poſitas. ¶ Scđa ꝯ̊ loquēdo đ calefactōe ⁊ infridatōe q̄ eſt cū reductōe ad ſanitatē: calefactū in vlt̄o faciliꝰ deduciť vel infridať q̄ꝫ infrigidatū in vltimo caleſiat. Iſta ꝯ̊ pꝫ: qꝛ ad reducēduꝫ infridandū in vlt̄o reqriť regn̄atio ſpūuꝫ ⁊ ſanguis boni: ⁊ adhuc reqriť v̄tus q̄ in infridatōe vltīa multū eſt defecta: ⁊ h̄ voluit Aui. ī cōpatōe q̄ poneť infra. Sed in iſtis rōnibus h̄ poſitis vult ꝙ poſita paritate in cāis calefaciētibꝰ ⁊ infridātibus ad modū medicoꝝ qꝛ approximenť medicie cōſilis gradus ⁊ in ꝓportionali doſi: eq̄ velociter ſit calefactio corpis lapſi a tpato ꝑ frigidū cōi lapſu ſic infrigidatio corpis lapſi a tpato ꝑ calm cōi lapſu: qꝛ non multū in velocitate diſtāt: ⁊ qꝛ tpatū minꝰ acqrit de frigiditatꝭ latitudine ad h̄ vt ſit frigiduꝫ q̄ꝫ de caliditate ad hoc vt ſit calm cuꝫ latitudo tpamēti a medio v̄ſus calidū ſit maioꝛ q̄ꝫ a medio v̄ſus frigidū. ⁋ Et ꝑꝫ viā meaꝫ attende ꝙ ponēdo vt ego dico tpamētū de ſcđo mō corrn̄dere tpamento ponderali: iſte regule multo faciliꝰ ſaluanť: ⁊ p̄cipue ponēdo ꝙ plus pōt corpꝰ tēperatū labi ad frigidū ſtante vita q̄ꝫ ad calm: vt ſupra dixi. Argumētoꝝ ſolones ad dicta ſunt faciles.

Queſtio. III.

Queriť ꝯn̄r vtrū ſit maius ꝑiculū in infridando q̄ꝫ in calefaciēdo? Negatiue arguitur ſic. Eque ledere pōt diſcraſia cala ſicut frida: g̊ nō maius ꝑiculuꝫ eſt in infridando q̄ꝫ in calefaciēdo nec eꝯ. Conſequētia no. qꝛ in vtrobiqꝫ eſt timoꝛ eq̄ mali finis. Et aſſumptū pꝫ: qꝛ per vtrūqꝫ illoꝝ pōt infirmꝰ ad mortē deduci. ¶ Scđo ſic in illius approximatōe timoꝛ eſt maioꝛ ad quē ſequiť lapſus magis difficiliꝰ remouibilis vtplurimū: ſed ꝑ approximatiōeꝫ caloꝝ ſequiť lapſus difficilius remouibilis vtplm: ergo in calefaciēdo ē timoꝛ maioꝛ. Cōſequētia nota: ⁊ aſſumptum pꝫ pro maiori ⁊ a Gal. ſcđo regi. acuto. cōmēto xxxvij. ſ̄m meā quotationē. Et minoꝛ pꝫ qꝛ in calefaciendo plurimuꝫ ſequiť lapſus ad calidū q̄ difficilius remoueť q̄ꝫ ſibi eq̄lis ad frigidū vtplm. Nam vtplm iſti lapſus nō ſunt facti niſi in vltimo mō caliditatis: ergo infrigidare eſt difficilius cū fuerit tale in vltimo q̄ꝫ frigidū calefacere vt ī iſto ca. ⁋ Cōfirmať: qꝛ morbi frigidi ſunt minꝰ ꝑiculoſi calis: vt dicit Ioānes damaſcenus ī apho. ¶ Tertio in illa alteratōe eſt timoꝛ maioꝛ: ꝑ quā facilius labiť corpus a ꝓprio tpamēto: ſed ꝑ calitateꝫ corpꝰ facilius a ꝓprio tpamēto labitur: g̊ in calefaciēdo eſt maioꝛ timoꝛ. Aſſumptuꝫ pro maiori notū: ⁊ timoꝛ ꝓbata eſt in precedēti dubio: nam minus reſiſtit corpus calefaciētibꝰ q̄ꝫ infrigidātibus: ⁊ caliditas eſt frigiditate actiuioꝛ vt diciť ergo minoꝛ cā requiriť ad faciēduꝫ corpus tpatuꝫ labi ad calm q̄ꝫ ad frigidū. ⁋ In oppoſitū eſt Auic. in lr̄a ⁊ Gal. vij. terapē. ¶ Pro ſolutiōe dubij no. p̄ıo ꝙ in calefaciēdo quātuꝫ opꝫ: aut infrigidādo quātuꝫ opꝫ. ſ. quātuꝫ

Suppoſito ꝙ frigidū in vlt̄o facilius caleſiat q̄ꝫ ipſum metinfrigideť ⁊ difficiliꝰ caleſiat ⁊ facilius infrigideť q̄ꝫ corpus calidū in vltimo: pone ſic in terminis. Caleſiat facilius tale frigidū ī vltimo q̄ꝫ infrigideť facilitate. vt iiij. ⁊ infrigidetur facilitate vt. ij. ⁊ calidū in vltimo ꝙ facilius caleſit ⁊ minꝰ facile infrigidať frigido in vltimo: caleſiat facilitate vt. vj. ⁊ infrigidetur facilitate vt. j. ⁊ ſequiť ꝙ frigiduꝫ in vltimo caleſit facilitate. vt. iiij. ⁊ calidum in vltimo frigeſit facilitate vt. j. ergo frigiduꝫ in vltimo facilius caleſit q̄ꝫ caliduꝫ in vltimo infrigideť: qđ erat ꝓbanduꝫ quare ⁊c.

Poteſt tn̄ ꝓbabiliter teneri iſta ꝯcluſio ꝙ tp̄s calefaciendi ⁊ infrigidādi ſit eq̄le: qꝛ ⁊ ſi caliditas ſit friditate actiuioꝛ: qꝛ tn̄ ſubiectū qđ dꝫ infrigidari ē calefactū: ⁊ per ꝯn̄s rarū: ⁊ qđ dꝫ caleſieri eſt infrigidatū: ⁊ per ꝯn̄s denſum ⁊ ſpiſſuꝫ. ⁊ merito huiꝰ diffoꝛmitatis paſſoꝝ ⁊ ſi agētia ſint inequalis actiuitatis non repugnat quin poſſit ꝑuenire motus equalis velocitatis: ⁊ tanq̄ probabile docuit preceptoꝛ meꝰ magiſter Ceſar de landulphis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

dictat artificialis rō multotiēs magnū facimus nocu/
mentū vt iuuamēta maiora ſequant̄: ſicut qñ pp dolo/
ris vehemētiā ſtupefacim⁹: aut qñ pp humorū feruo/
rem ꝛ caliditatē aquā frigidā multā dam⁹ in potu: aut
qñ pp ſpaſmū ꝓuocam⁹ febrē: aut pp humores cru/
dos digerēdos approximam⁹ calida vehemēter vſq̄
ad cauteria: in q̄bus oīb⁹ ꝛ ſi ſciam⁹ fieri notabilia no/
cumēta: tñ eligim⁹ ita opari pp iuuamētoꝝ ſequētiū
inde maioritatē. Qñ q̄ aūt calefaciēdo aut infridādo
quātū oꝫ nō eſt timor: neq̄ magna facim⁹ nocumenta
vt in paulatina alteratiōe v̉ſus tpamentū. Ex q̄ pꝫ φ
mens Aui. nō eſt φ ſit maior timor in infridādo cale
factū q̄ȝ calefaciēdo frigidū cū ad tpamētū reducit̄. In
his. n. caſib⁹ raro ꝯtingit cū ſolā alteratiōeȝ q̄rim⁹ φ
adminiſtram⁹ medicinas multū fortes: ſed pl'm eſt cū
pp aliquā cām vltra ꝓpria tpamēta alteram⁹ mēbra āt
multū ꝛ repēte. ℂ No. ſcdo φ magnitudo timoris in
talib⁹. ſ. calefaciētib⁹ ꝛ infridātib⁹ adminiſtrādis ē ma
xime reſpcū pꝛicipaliū mēbroꝝ aut nobilē hñtiū opa/
tionē vt habituȝ eſt in p̄cedēti ca. ℂ Tertio no. φ per
infridationē ꝛ calefactōeȝ nō oēs corpis opatōes eq̄l'r
ledunt̄: imo q̄dā ſunt q̄ p infridationē ſupra tpamētū
multū ledunt̄ ꝛ ille eedē p ſupcalefactōeȝ ſupra tpamē
tum nō multū lederent̄: imo forte fortificarent̄: h̄ no/
tatū ſumit̄ a Gal'. vj. de accidēti: ꝓpe fine per carthā.
Nam digō ꝛ nutricatio ꝛ ſil'es ex frido ledunt̄ multū
que tñ a cal'o ſupra tpamētū: nō tñ nimiū excedēte iu/
uant̄ vt ibi ad l'raȝ dr̄. ℂ No. q̄rto φ mēbroꝝ princi/
paliū ꝛ ſibi ſeruiētiū opatōes cōes q̄ vident̄ eſſe inter
nāles magis corpi toti vtiles pl'm indigēt calore: ꝛ p
paucū frigoris excedētis mēſuram ledunt̄ multuȝ: vt
digō ſtōi ꝛ epatis ꝛ ſpūuȝ gñatio ꝛ trāſmiſſio tā a cor/
de q̄ȝ a cerebro: ꝛ ille eedeȝ p aliquātulū calorē ſupra
tpamentū nō ita lederent̄: aut ꝺm φ ego puto eſſe de
mēte Gal. iuuant̄. ℂ Quinto no. φ de cal'o lapſu ꝛ fri
gore cōiter tenet̄ φ paru⁹ lapſus ad frigiduȝ eſt dete/
rior q̄ȝ ſibi ſil'is: vel eq̄lis in gradu q̄litatū ad cal'm: lȝ
in magnis ſit ſec⁹ penes me. Ex iſtis pñt poni ꝯ̊nes.
ℂ Prima nō ſp infrigidādo aut calefaciēdo eſt timor
pꝫ cū illis ſolū ad tpamētū corp⁹ paulatiȝ reducit̄ vt i
adminiſtratiōe exercitij tēperati aut q̄etis temperate.
ℂ Scda ꝯ̊. oē corp⁹ tpatuȝ p equalē tñ ꝛ puā ꝛ p̄ternā
lem infrigidatōeȝ plus ledit̄ q̄ȝ p equalē calefactionē
alijs pib⁹ lederet̄: pꝫ q̄ labit̄ peiori lapſu. ℂ Tertia ꝯ̊
p calefactionē pꝛicipaliū mēbroꝝ vltra ꝓpria tpamēta
paruā ꝛ p̄ternāleȝ minus totū corp⁹ ledit̄ q̄ȝ p eq̄lem
infridationē: pꝫ: q̄ p infrigidatiōeȝ ledunt̄ opationes
cōes: ꝛ p paruā calefactionē nō ita ledunt̄. Mō cōſtat
φ deficiētibus cōibus opatōib⁹ totū corp⁹ alijs pari
bus maiora nocumēta incurrit q̄ȝ p ꝓpriaꝝ opationū
lapſuȝ. ℂ Quarta ꝯ̊ abſolute infridādo plus timēduȝ
eſt q̄ȝ in calefaciēdo alijs parib⁹ opatiōe medici ratio/
nabili exñte: pꝫ: q̄ in tali opatione nō eſt vltimate ca/
lefaciēduȝ aut infridādū ꝺm principalia mēbra: in q̄ꝝ
alteratiōibus maxim⁹ eſt timor: ſed in eoꝝ nō vltima/
ta infrigidatōe vel calefactōe maior eſt timor infridan
di: cuȝ inde maius totū corp⁹ incurrat nocumētū. Se
quitur ḡ ꝯcl'o. ⁋ Dico ḡ notāter in nō vltimata infri/
datōe vel calefactōe: q̄ vt alias dixi in pria hui⁹ ꝯ̊ne:
aliq̄ eſt īfridatio cū q̄ ſtat vita: ꝛ cū ſibi eq̄li calefactōe
ſup̄ tpamētū nō ſtaret vita. Ex his pꝫ ad qōnē ſol'o: ꝛ
ſuppoſito φ nō q̄libet lapſus ad friduȝ ſit deterior q̄ȝ
ſibi eq̄lis ad cal'm: pꝫ argumēta fcā nō ꝯcludē ex alio
capite: niſi ſic dicat̄ φ in pꝛicipalib⁹ mēbris q̄libet la/
pſus ad friduȝ ſit deterior q̄ȝ ſibi eq̄lis ad cal'm: iō nō
repugnares poſitioni tue ꝛ ſolutio fieret clarior.

Queſtio. IIII

Dubitat̄ vtrū tp̄s humectatōis ſit mai⁹ tpe
exiccatōis: ꝛ vr̄ φ nō: q̄ morbi hu
midi ſubito fiūt: ſicci aūt paulatine: vt pꝫ ō ſpaſmo hu
mido aut ſicco ſcda tertij. ⁋ In oppoſitū eſt Aui. h̄.
ℂ Pro dubio nota prīo. φ vt ſupra dr̄ intelligim⁹ de
iſtis alterātib⁹ in dictis cōpatiōib⁹ put nō ſunt māles
nec ſequunt̄ māe pñtiā: ita φ humectari ītelligit̄ fieri
humidi⁹ qualitatiue ꝛ nō pticipare mā hūida. ℂ Se/
cūdo nō φ hūiditas īter q̄litates paſſiuas ē min⁹ acti
ua cū magis hēat māȝ paſſibilitatis ꝛ actiōes aliaꝝ ob
tūdat. ℂ Tertio nota φ caliditas iuuat ad exiccādū ꝛ
friditas p accñs ad humectādū: ꝛ multo forti⁹ agit ca
liditas exiccādo q̄ȝ friditas hūectādo. ⁋ Ex his patȝ
φ cāis eq̄l'r applicatis citi⁹ ſit exiccatio q̄ȝ hūectatio.
Tp̄s ergo exiccādi ē minus mō dicto tpe humectādi.
Argumentū aūt ꝓbat φ morbi humidi q̄ dicunt̄ hu/
midi: q̄ a mā hūida pēdētes ſunt citius ꝯtingētes q̄ȝ
q̄ dicunt̄ ſicci: q̄ ſequētes humidi ſubſtātifici cōſum/
ptionē de quibus hic non loquitur.

Queſtio. V.

Dubitatur vltio vtrū ſit timor eq̄lis ī hu/
mectādo ꝛ in exſiccādo. ꝛ vr̄ φ
nō. Nā ſicut caliditas eſt magis actiua ꝛ magis amica
nāe q̄ȝ friditas ita ſe hȝ hūiditas reſpectu ſiccitatis: ꝛ
iō timor ī exiccādo dꝫ eē maior. ℂ Cōfirmat̄: q̄ mor/
bus ſiccus tardius curat̄ cū curet̄ p humectātia q̄ tar
dius cōplēt ſuā opationē. In oppoſitū ē Aui. ℂ Rñ
det̄ φ timor ē maior ī exiccādo qualitatiue q̄ȝ ī hume
ctādo: ſȝ p modicū exceſſuȝ reſpectu eius φ timor īfri
gidādi excedit timorē calefaciēdi: ꝛ iō reſpectu ineq̄li
tatis illoꝝ timoruȝ iſti dicuntur equales: q̄ valde mo
dicum ſe excedentes.

ℂ Unaqueq̄ p̄terea hūiditas ꝛ ſiccitas cō/
ſeruat̄ pp ſuaꝝ cāꝝ cōfortationē ꝛ pmutat̄ ꝓ/
pter cāꝝ ꝯ̄rij ipſi⁹ fortitudīs augmētū. Et ca/
liditas q̄dē ſit fortior cauſis quaꝝ iā expleui/
mus ꝺmonē: deīde p mūdificātia ꝛ ē ſupflui/
tates expellere ꝛ repletionē ꝛ oppilationem
apire. deīde ex eo qd ipaȝ cōſeruat: ꝛ hec ē hu
miditas tpata. Frigiditas v̉o ſit fortior ex eo
φ ipſi⁹ cōfortat cās ꝛ φ caliditatē ſuffocat: ꝛ
ex eo φ ipſaȝ ſupflue reſoluit: ꝛ eſt ſiccitas ꝺm
eſſentiam ꝛ caliditas ꝺm accidens.

ℂ Hic ponit tertiā regulā dicēs φ vnaqueq̄ humidi
tas aut ſiccitas ꝯfortat̄ ad ꝯfortationē ſuarū cārū ꝛ re/
mouet̄ p augmētū fortitudinis cārū ſui ꝯ̄rij. ℂ Dicit
ſcdo φ caliditas ſit fortior p cās dictas ſupra fen. ſcda
c. ō cāis calefaciētib⁹. ſcdo p mūdificatiua. tertio p api
tiones oppilationū. q̄rto ex illo quo caliditas ꝯſeruat̄:
ꝛ hec ē hūiditas tpata. ℂ Dicit tertio φ ſit frigiditas
fortior p cās infridātes ꝛ p cās ſuffocātes caliditatem
ꝛ p cās caliditatē reſoluētes. i. faciētes caliditatē pau/
cā pp reſolutionē: ꝛ de iſtis eſt cā ſiccitas p ſe ꝛ calidi/
tas p accidēs. ℂ Circa p̄mū dictū attēde φ res ē cla/
ra. nā qñ res aliqua eſt apta ab aliquo depēdere ꝛ ſeq
ad ip̄m tanq̄ȝ ad cāȝ p illud eſt aptū cōfortari ꝛ inten/
di. Et intellige hic per confortari fieri forti⁹ q̄ȝ eſſet ſi
talis cauſe applicatio nō fieret alijs paribus: ꝛ nō in/
telligo abſolute intendi. Et cā eſt q̄ humiditas radica
lis pōt confortari per hmōi cauſarū ſuarū cōfortatio
nē: ſed intēdi nō pōt vt oſtendit̄ prio apho. illo apho.
Digeſta medicari. ꝛ iſta ſcda pars ē clara q̄ qualitates
remouentur p applicationem ſui contrarij. ℂ Circa
ſcōm dictū nota: φ cauſaꝝ calefaciētiū quedā ſunt per
ſe calefaciētes. ꝛ de iſtis dictū eſt fen ſcda loco allega/
to: ſed quedā calefaciūt p accidēs: ꝛ q̄ iſte ſunt infini/
torū modorū: Aui. non poſuit omnes modos: ſed il/
los qui magis contingunt ꝛ ſunt tres. ℂ Primus eſt
mundificatio corpis: ꝛ debet intelligi iſta mūdificatio
ab humoribus frigidis. Nā illorū eūatio eſt cā vt cor
pus calefiat: q̄ calidi humores magis redeunt ad cali
ditatē

Aduerte φ du
plex eſt hume
ctatō. ſ. ſubſtā
tifica q̄ humi/
ditas ipſa ſub
ſtātialiter icor
porat̄ rei q̄ hu
mefit. alia eſt
hūectatio ma
defactiua pe/
netrās i poros
vel adherēs ſu
pficiei rei hūe/
ctate abſq̄ h̄
φ ei ſbſtātialr̄
incorporet̄: ꝛ
hec diſtinctio
fuit de mente
Auic. ꝭ. prīmi
doctrina ter/
tia ca. ij.

ℂ Et vlterius
aduerte qd qñ
dicit Aui. equa
lē eē timorē in
humectādo ꝛ
deſiccādo: itel
ligit̄ de hume
ctatione ꝛ de
ſiccatiōe nō q̄
buſcunq̄ ſed
de modeſte ꝛ
medicinaliter
adhibitis con
tra diſcraſias
corporis ꝛ quo
ad modū ope
ris: ꝛ iuxta hoc
dic duo primū
φ equalis eſt
timor hume/
ctationis ꝛ de
ſiccationis mo
deſte ꝓuenien
tium a medici
nis quoad mo
dū operis ſed
maior eſt timor
in imoderata
deſiccatiōe q̄
in cōſimili hu
mectatione ce
teris paribus
ſcōm φ tp̄s hu
mectatōis ſub
ſtantifice lon
gius eſt tēpore
dſiccatōis licȝ
tēpus hume/
ctationis ma/
defactiue ſit
breuius tēpore
deſiccationis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ditatē ⁊ faciliꝰ ab illis alterant̃. Cōtingit ēt eūone ca/
lidoꝝ humoꝝ qñ ſuffocāt ſua quātitate corpꝰ caleface
re ꝑ accñs. ¶ Scōs modus eſt aperiēdo oppilatōes:
⁊ per hunc modū calefiunt mēbra ad que debēt mitti
ſpūs ⁊ ſnnguis: ſed trāſmitti nō pōt ꝓꝓ oppilatiōeꝫ.
Illa vͦo mēbra in q̄bus claudit̃ ſanguis ⁊ ſpūs ꝓhi/
bent̃ ꝑ oppilatōeꝫ euētari. Multotiēs ēt ꝑ oppilatōeꝫ
calefiunt mēbra: ⁊ hoc mō febres ⁊ putredo plerūqꝫ
ꝯtingūt. ¶ Tertius modus eſt ꝑ ꝓñtiam ſubi caloris
qͦ̄ ſubm eſt humiditas tp̄ata: naꝫ humiditas frigida
aut nimia multotiēs ſuffocat. Et tu ꝯſidera ēt ꝙ aliȷ̈s
modis fortificat̃ caliditas ꝑ accñs vt ex effuſione aque
frigide ſuꝑ corpus ſanguineū vt in illo apho. eſt autē
vbi in tetano. Item ꝯſidera ſemꝑ ꝙ nō ex aptōe op/
pilationū corpus calefit imo qñqꝫ infridat̃: vt pꝫ i cu/
ra ephimere ex oppilatōe: ⁊ iō he cāe hic poſite nō ſo
lum ꝑ accidēs calefaciūt vt ſemꝑ: ſed ſunt ille ꝑ quas
vtplurimū fit talis calefactio ꝑ accñs. ¶ Circa tertiuꝫ
dictū eſt clarū ꝙ frigiditas fit fortior ꝑ cās ꝑ ſe infrigi
dantes vel ſalteꝫ eſt apta fortificari: lꝫ qñqꝫ ꝯtingit op
poſitū per accidēs. Sed modi q̄bus ꝑ accñs plerūqꝫ
fortificat̃ ſunt ſuffocatio caloris a multo humido ꝑ op
pilationē ⁊ reſolutiōeꝫ multi hūidi qͦ̄ eſt caloris ſbm.
Nam frigus fit forte ꝑ cauſas ꝑ quas calor extinguit̃.
Calor aūt extinguit̃ ꝑ ſe a ꝯ̃rio corrūpēte ⁊ ⁊ ſuffocāte
vt dixi ſupra in cap. de etatibus: ⁊ iō cauſe hͤ faciētes
extinguūt calorē. Sunt aūt qñqꝫ calidi humores ⁊ ci/
bi ſua nimia quātitate ſuffocātes: ⁊ iō ꝑ accidēs extin
guētes. Qñqꝫ aūt cauſe alie calide nimiū reſoluētes.
¶ Nota ꝙ reſolutio eſt ꝯuerſio humiditatis corpulen
te in vaporē: ⁊ iō reſolutio ꝑ ſe fit a cal'itate ⁊ nō a ſicci/
tate cū ſtet cauſas fortiter reſoluētes eſſe hūidas. Qͦ̄
ergo dicit Auic. fieri a caliditate per accidēs ⁊ a ſicci/
tate per ſe nō intelligat̃ de reſolutōe: ſed de remiſſiōe
caloris q̄ ꝑ ſe ſequit̃ paucificatiōeꝫ humidi ⁊ ſiccitatis
cū nō poſſit actualis calor īmixto niſi in humido fun/
dari. Siccitas ergo eſt per ſe cā remiſſiua caloris ⁊ ca
liditas per accidēs: ſiccitas eniꝫ eſt īmediata cā: ⁊ cali
ditas mediāte ſiccitate: vel ſiccitas eſt diſpō in ſubie/
cto mixto quā ꝑ ſe ſequit̃ diminutio caloris: ſed cal'i/
tas nō ſequit̃ per ſe diminutōeꝫ caloris.

Cōtra ſentētiā Aui. hͤ eſt auc/tas Ga. in ſcdo tegni ꝙ quedā a ſilibꝰ ſue craſi facile mutantur aut a ꝯtrariȷ̈s moderato vſu ⁊ q̄ꝛ ſimile additū ſuo ſil'e facit ipſum furere ſed credo ꝙ hoc intelligitur de ſil'ibus nō quidem in gradu ſꝫ in q̄l'itate que ſuper exceditactu vl' virtute.

¶ Qui āt cal'itatꝫ ſuꝑfluitatē cū oppilatōibꝰ
medicat̃ ſibi cauere dꝫ ab infridatiōe ſuꝑflua
ne in cōuertēdo oppilatōeꝫ in lapidē augmē/
tum faciat: ⁊ ne calide cōpl'onis malitiā aug/
mentet: īmo paulatiꝫ ꝓ̄rio medicari dꝫ cuꝫ eo
qͦ̄ abſtergit: ⁊ ſi qͦ̄ infrigidat ei ſuffecerit ſicͭ
aqua hordei ⁊ ſuccꝰ ſcariole erit cōueniēs: ⁊ ſi
nō ſuffecerit iſtud: tūc cū illo qͦ̄ tp̄atuꝫ exiſtit:
ꝙ ſi hoc nō ſuffecerit: tunc cū eo in quo ſubti/
lis exiſtit calor: vꝫ: ex hoc ſis ſollicitus: qm̄ iu/
uamētuꝫ eius diaphoreſis infrigidādo plus
ꝯfert q̄ꝫ ſit nocumētū qͦ̄ facit ei calor q̄ ad ex/
tinguēduꝫ eſt facilis poſt apertionem.
¶ In iſta parte ponit can. magis ſpāles: ⁊ diuidit̃ in
tres. Primo ponit quēdaꝫ can. in modo cure qñ cuꝫ
mala ꝯpl'one calida cōiungunt̃ res quedā ꝑ̄ter nām.
Secūdus can. in mō cure qñ cū mala cōplexione ea/
dem coniungit̃ res nālis: merito cuius variat̃ modus
cure. Tertio oſtēdit can. merito materie applicāde vl'
inſtrī cū quo fit curatio. ſcda ibi. (Amplius ſcire de/
bes.) tertia ibi. (Scire quoqꝫ debes.) Pria in duas.
primo ponit duos can. ſecūdo remouet quedā dubia
circa ſupradicta. ſcda ibi. (Cōplexionē vero frigidā.)
Prima in duas ſm̄ duos can. ſcda ibi. (Et eſt etiaꝫ.)
¶ In prima pte dicit: cū aliq̄s curat malā ꝯpl'onē ca/
lidaꝫ ꝯiuncta oppilationi dꝫ cauere a re nimiū infrigi/
dante: ne ꝯuertēdo mām oppilantē i lapideꝫ. i. in reꝫ

Nota ꝙ medicine aperitiue ⁊ medicine abſterſiue ſūt eiuſ

duram ⁊ in oppilatiōes faciat augmentū. ¶ Scdo dꝫ
cauere a re nimis calefaciēte ne augmētet malitiā cō/
plexionis calide: ſed paulatiꝫ incipe: ⁊ ꝓ̄rio cū frigidis
abſterſiuis ⁊ apitiuis ſicͭ aqua hordei ⁊ ſuccꝰ ſcariole.
Qͦ̄ ſi nō ſuffecerit faciat cū tp̄atis aperitiuis ſicͭ bug/
loſa. Qͦ̄ ſi ēt nō ſuffecerit faciat cū hn̄tibꝰ paruā cali/
ditatē: nec in hoc timeat: nam iuuamētū qͦ̄ fit aꝑien/
do eſt maius nocumento calefactōis pauce. Et facta
aꝑtiōe ⁊ reſoluta mā illa faciliter ille paruꝰ calor remo
uetur: fundat̃ aūt cañ. ſuꝑ regula poſita ca. vltio huius
tractatꝰ. Cū due diſpōnes ꝯ̃rio mō indicātes ꝯiūgan/
tur attēdere opꝫ fortiori altera nō neglecta ⁊ incipe a
ſecuriori. Cōſtat aūt ꝙ ſi inciperē a calefaciētibꝰ certe
ſcio me facere nocumētū calefaciēdo: ⁊ neſcio certe ꝙ
illō potero euitare: ſed cū ꝓ̄rio ꝑ apitiua frīda ⁊ tp̄ata
nō remouent̃ ad cal'a tp̄ata deuenire. ¶ Scdo no. ꝙ
apertio oppilationū eſt cā reſolutiōis humoris faciliꝰ
peccātis: ⁊ iō apertio iuuat in mala ꝯpl'one cal'a īfrigi
dando ꝓ quāto facit reſolui mām calefacienteꝫ.

dem generis: differūt tñ penes magis ⁊ minus. vt vult Serapio in ſermone quarto. c. vȷ. ſui aggregati. Et Aui. 2. huius. ca. iiȷ.

Et ideo dixit Auēzoar i ſuo Theiſir. tract. ix. c. xiȷ. ēt ſi tu eēs ſicͭ Eſculapius in ſciētia medicine non poteris diminuere vehemētiā febris putride cū re infrigidatiua ⁊ offendet ⁊c.

¶ Et eſt ēt cū acutoꝝ humoꝝ digeſtio extin/
guendi ſuꝑfluitatē ꝓhibet: lꝫ q̄dam hominuꝫ
ſint qui ꝓteruiāt ad hāc deſtruēdaꝫ ſnīam ⁊
ignorent ꝙ fortis extinctio deiȷ̈cit virtutem ⁊
quāto magis in corpibꝰ q̄ ab egritudine debi
litata fuerūt: lꝫ aliquo directiōis mō materiā
rectificet qͦ̄ eſt cū poſt ipſaꝫ alie proueniunt
egritudines aut ex malitia ꝯplexionis ſimpli/
cis aut ex materiȷ̈s frigidis complexioni con/
trariȷ̈s quā rectificauit.
¶ Hic eſt ſcōs cañ. Et dicit Aui. ꝙ qñqꝫ digō humo
ruꝫ acutoꝝ ꝓhibet extinguēdo ſuꝑfluitatē: ⁊ dicit eſſe
verū nō obſtāte ꝙ q̄daꝫ ꝓterui dixerūt tenēdo oppo/
ſitum. Cañ. aūt ꝓbat̃ dupl'r. ¶ Primo ſic: acutoꝝ hu
moꝝ digō ꝓhibet oēm adminiſtrationē rei plurimuꝫ
deiȷ̈ciētis virtutē: ſed fortis extinctio eſt hmōi ꝑ̄ſertiꝫ
in corpe d̄bilitato ꝑ alios morbos: igit̃ ⁊c̃. Maior pꝫ:
q̄ꝛ digerēs eſt v̄tus ⁊ nō purꝰ calor ⁊ minor eſt d̄ ſe no
ta. Cuꝫ ergo virtus eſt debilis ⁊ acuti humores indi/
gent digōne: cauebimꝰ a nimia extinctiōe vt cū potu
nimie aque frigide. ¶ Scda rō eſt: q̄ꝛ acutoꝝ humoꝝ
digeſtio ꝓhibet oēm adminiſtrationē rei q̄ ꝑducit ad
egritudinē frigidā: aut cū mā frigida aut ſine: ſꝫ multū
fortis extinctio eſt hmōi: g̃ ⁊c̃. ¶ No. g̃ circa iſtū can.
vt dicit̃ pria quarti. cap. de cura putridaꝝ in gn̄ali: ꝙ
digeſtio acuti humoris ſubtilis eſt vt infrigidet̃ ⁊ in/
groſſet̃: ⁊ hͤ fit ab aq̄ frigida. Et iō multotiēs ꝓꝑ hūo/
ris mali digeſtionē indigemꝰ forti extinctōe. Sꝫ qñqꝫ
corpus eſt ita diſpoſitū vt nō obſtāte ꝙ ſit hūor acutꝰ
digerēdus nō debemꝰ dare aquā frigidā: vt ſi eēt aꝑ̄a
in viſceribꝰ: aut ꝯpl'o īnata debilis: ⁊ in caſibꝰ ibi nar
ratis. Quidā vero nō ꝯſentiētes ꝙ nō ſemꝑ eſt admi/
niſtrāda fortis extinctio qñ ſunt hūores digerēdi acu
ti: dicūt tñ cū hoc ꝙ nō ꝓhibet̃ exhibitio fortis extin
ctōis ꝓꝑ hūoris acuti digōnē: ſed ꝓꝑ vitare alia nocu/
mēta q̄ ſequunt̃. Ad hͤ g̃ remouēdū dixit Aui. ꝙ qñqꝫ
digō humoris acuti ꝓhibet exhibitionē fortiter infri/
gidantiū: q̄ꝛ indicat virtutē nō debilitari multuꝫ: ⁊ nō
debemꝰ multiplicare humores faciētes morbū ꝯ̃riū:
q̄ꝛ tunc virtꝰ ēt eſt magis intenta in digerendo eos: g̃
indicatiōe ſumpta a digeſtione acuti humoris ꝓhibe
mus forteꝫ extinctionē: qñ. ſ. aliqͦ̄ iſtoruꝫ timeremꝰ.
Nec valet argumētū: humoris acuti digeſtio indiget
ingroſſatione ⁊ infrigidatōe: ergo nō prohibet forteꝫ
extinctionē. Nam qualēcunqꝫ infrigidationē indicat:
ſed cum virtutis conſtātia tāta vt melius q̄ꝫ prius di
gerat: ⁊ tu ſuper iſto fundamento fabrica ꝙ morbus
mālis acutus indicat cibi ꝓhibitionē ⁊ virtus debilis
indicat cibi exhibitioneꝫ: ſed non īmediate ⁊ directe:

Gal. in cōmento illius apho. prime pticule. Que egerunt̃ ⁊c̃. dixit ꝙ extinctio non ſoluꝫ fit ex potu aque frigide vl' aliȷ̈s potibus fortis frigiditatis: ſed ēt ex euacuatiōe vſqꝫ ad ſincopiꝫ

Et Gal. ēt. xiȷ. de ingenio ſanitatis dixit ꝙ in febre acuta virtute exiſtente forti ⁊ materia digeſta aq̄ frigida dari poteſt ⁊c̃.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Complonẽ vero frigidã calefacere quaſi difficile eſt cũ iaz eſt infuſa ⁊ multuz facile in principio: ⁊ ad vltimũ calefacere frigiduz in pricipio rei eſt facili⁹ q̃z calidũ in pricipio infrigidare: ſʒ calidũ in fine infrigidare lʒ ſit difficile: eſt tñ facilius q̃z frigidũ in fine calefacere: qm̃ ſupflua frigiditas eſt ipſa mors innati caloris aut ei ꝓpinqua.

¶ Remouet hic quedaz dubia: ⁊ diuidit in duas ſm duo dubia, ibi ſcda (Et debes ſcire.) Primũ dubiũ. dictũ eſt ſupra ꝙ tp̃s calefaciẽdi ⁊ ifridãdi eſt vnũ. Dubitat ergo vtrũ ſit tãta difficultas calefacere corp⁹ ifrigidatũ ſicut calefactũ infridare. Et rñdẽs prio tres cõcluſiones. ¶ Pria eſt. difficile ẽ calefacere cõplonez frigidã cũ iã eſt fixa. i. facta: ſʒ facile ẽ calefacere friduz cũ eſt in pricipio. ¶ Scda ꝯ facili⁹ eſt calefacere frigidũ in ꝑncipio q̃z infridare calm in ꝑncipio. ¶ Tertia ꝯ: lʒ ſit difficile ifridare calm i fine: tñ ẽ facili⁹ tp̃ʒ ifrigidat q̃z calefacẽ fridũ i fine. Et cã ẽ: qꝛ qñqʒ ſupflua friditas ẽ ipſa mors inati caloris aut ei ꝓpinq̃. ¶ Prima ꝯ nõ hʒ difficultatẽ cũ mala cõplo frida facta ſit magis habituata. Sʒ dubiũ ꝑtertiʒ eſt in ſcda ⁊ tertia q̃uo ſaluent ſi ponam⁹ oẽ viuẽs a ꝑdominio eẽ calm ⁊ humidũ vt pleriqʒ volũt. Vr. n. hoc mõ ꝙ oẽ viuẽs q̃tũcũqʒ frigidũ i fine ſtãte vita ẽ facil⁹ alterabile ad calm q̃z ad frigidũ. Nã min⁹ reſiſtit calefaciẽtib⁹ q̃z infrigidãtib⁹ ꝑ ea q̃ dicta ſunt ſup̃. Nã calitas forti⁹ reſiſtit q̃z friditas alijs parib⁹: ⁊ ẽ intenſior: ⁊ friditas eſt magis inimica nãe: vñ magis ei⁹ inductõi reſiſtit. Cũ ḡ ſit difficili⁹ infridare calm in fine q̃z calefacere frigidũ in fine: ſequit ꝙ difficilius eſt ifridare calm in fine q̃z calefacere frigidũ i fine. Nec valet rõ Dy. nec aliorũ modernoꝝ dicẽtiũ ꝙ ꝓp cordis dẽſitatẽ ꝯñtez frigiditatẽ ⁊ ꝓp v̓tutis debilitatẽ q̃ eſt maior cũ frida cõplexione q̃z cũ cala: ꝯtingit ꝙ frigidũ difficili⁹ calefit. Prio. n. ex hoc ſequit ꝙ nõ oẽ corp⁹ viuẽs humanuz facili⁹ alterat ad calm q̃z ad frigidũ vel ꝙ corp⁹ q̃d infrigidat min⁹ ſit cãis reſiſtẽs ifridãtib⁹ q̃z corp⁹ q̃d caleſit calefaciẽtib⁹: cuius oppoſitũ volunt oẽs medici. ¶ Jõ prio dico ꝙ corpa hũana q̃dã ſunt frida reſpcũ medij in vniuerſa ſuba vt dixi i q̃one de equali ad põdus. ¶ Et dico ſcdo ꝙ plus põt diſtare corp⁹ humanuz ꝑ friditatẽ a tꝑamẽto q̃z ꝑ calitatẽ: vt dixi. c. d cõplonib⁹: ⁊ iõ videm⁹ corpa debite recta i ſenectute labi ꝯtinue ad fridũ. ¶ Dico tertio. ꝙ Aui. ꝑ calefacere vel infridare nõ itelligit abſolute calefacere vel infrigidare: ſʒ ita vt corp⁹ calefactũ talr vel infridatũ ſit naturali⁹ diſpoſitũ q̃z pri⁹: imo nãlr diſpoſitũ q̃z ꝗs forte prius preternaturalr fuiſſet diſpoſitũ: loquit. n. d illa calefactiõe ⁊ de infridatiõe q̃ eſt cura morboꝝ. Et iõ diſputatiue defendi põt. prio q̃dã mẽbra viuentia eſſe ita intẽſe frigida ꝙ difficili⁹ ſit illa accidẽtalr calefacere q̃z q̃uocunqʒ calida infrigidare: ſʒ ego puto experientiã vidiſſe ꝯriaz. Nã vidi in quodã cũ incurriſſet fluxũ ſanguis nariũ ꝙ per horas tres fere ifudim⁹ aquã frigidã ſup caput capite ꝯtinue fumãte ⁊ vehementer exiſtẽte calido: nec memini i aliquo mẽbro ẽt mortuo tãto tꝑe infuſaz aquã feruentẽ qn poſtea eſſʒ actu calidũ: hoc dimittam⁹. Diceret forte ꝙ plus reſiſtit frigiditas q̃z caliditas in illo rõne ſue intenſionis. ¶ Scdo magis ad mentẽ Aui. rñdendũ vt dixi in. q. ꝑcedẽti ꝙ difficili⁹ eſt frigidq̃ in fine ita calefacere vt maneat ſanũ q̃z infrigidare calm ita vt ſanũ remaneat. Nam calefaciẽdo frigidũ opʒ vt fiat ſpũum ⁊ ſanguis generatio quib⁹ indiget virt⁹ que iã eſt defecta in vltimo frigido. In ꝑncipio aũt frigidũ calefacere eſt leuius: nõ qꝛ frigidũ hʒ plus calitatis q̃z friditat[is]: ſʒ qꝛ virtus magis itẽdit calitatẽ q̃z friditatẽ: qꝛ min⁹ eſt nãe

Dicit tñ Gal. x. de igenio ſanitatis. ca. ix. ꝙ ſi patiẽs ethica febrilẽ vehemẽter ifrigidetur prius q̃ veniat ad pfectã cõſũptiõez: ita vt ethicet ethica ſenectutis: q̃d diuti⁹ viuit q̃ ſi permaneret in ethica febrili.

rebellis. Et addi põt ꝙ ſtante equali lapſu perfectionali a tẽperamẽto minus gradualr diſtat frigidũ parũ lapſum q̃z aliq̃d calidũ: lʒ in multum lapſo ſit ꝯ̃riũ: vt oſtẽdi ſupra. c. de cõplexionibus.

¶ Et debes ſcire ꝙ infrigidatio qñqʒ ſiccitati cõiungit: ⁊ qñqʒ humiditati: ⁊ qñqʒ ab vtriſqʒ ſeparat: verũtamen ſiccitas magis ſit mãſiua cum frigiditate q̃ ſenuit: ⁊ humiditas eſt magis adducẽs frigiditatẽ que accidit.

¶ Hic remouet dubiũ ſcdm: ⁊ eſt de cõparatiõe qualitatũ actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ adinuicẽ in cauſando ſe. Et diuidit in tres. Primo oñdit q̃uo ſe hʒ friditas in fieri ab aliq̃ paſſiuaꝝ. ſcdo q̃uo ſiccitas fiat a calitate. tertio q̃uo hũiditas fiat a friditate. ſcda ibi (Etiã q̃dem) ibi tertia (Et qñqʒ ẽt oẽs). Pria a q̃buſdã itroducit: vt tex. iacet: ⁊ ita dicũt ibi tria. ¶ Primuz eſt ꝙ qñqʒ friditas ꝯiungit ſiccitati: qꝛ qñqʒ ẽ mala ꝯplo frida ⁊ ſicca: ⁊ qñʒ ꝯiũgit hũiditati: qꝛ ẽ aliq̃ mala ꝯplo frida ⁊ hũida: ⁊ qñqʒ ſepat ab illis: qꝛ ẽ frida tm̃. ¶ Scdm dictũ eſt ꝙ ſiccitas ſit mãſiua ꝓp friditatẽ ſenilẽ. i. ꝯfirmat ⁊ ſit ſiccitas maior friditate ſenili. ¶ Tertiũ dcm̃ eſt ꝙ friditas accñtalis ſit ab hũiditate: ⁊ hic modus expõnis nõ eſt ſm modũ diuiſiõis ſupraposite: imo vr̃ ſupfluus ⁊ diminut⁹. ¶ Primũ eniʒ dictũ iã fuit ſupra expoſitũ primi hui⁹. c. de cõplonib⁹. ¶ Scdm dictuz eſt ſi itelligat ꝙ ſiccitas magis ſit mãſiua cũ frigiditate ſenili. i. ſit magis fixa: qꝛ in ethica tertie ſpẽi cũ calitate ſiccitas eſt ita mãſiua in cala ſicut friditas i ſenectute: ꝙ ſi nõ tm̃ duret h̓ nõ ẽ: qꝛ ſiccitas nõ ſit mãſiua: ſʒ qꝛ vita deficit citi⁹. ¶ Tertiũ dictũ ẽt nõ eſt veruz ꝙ magis humiditas faciat friditatẽ accidẽtalem: nã humiditas ſtat cuz friditate nãli magis q̃z ſiccitas: vt in cõplone flãtica nãliter tali ⁊ cõiter magis nãliter ponitur ⁊ vite ꝯueniẽtior q̃z frigida ⁊ ſicca. ꝑterea deficeret Aui. dicẽdo q̃uo friditas fiat a ſiccitate magis. Jõ alij hũc locuz alr introducũt vt Aui. velit quinqʒ. ¶ Primum ꝙ qñqʒ ſiccitas eſt cã infrigidatiõis: ita ꝙ cum dicit ꝯiungit intelligit in cauſanda. ¶ Scdʒ ẽ ꝙ qñqʒ friditas ꝯiungit hũiditati tãq̃z cãe. ¶ Tertiũ eſt. ꝙ infrigidatio qñqʒ eſt a neutra iſtaꝝ: ſʒ per frigiditatẽ ſolã. ¶ Quartũ ẽ. ꝙ lʒ ita ſit vt ꝑdicit: tñ ſiccitas eſt magis apta manere ⁊ facere frigiditatẽ ſilem ſenili: qꝛ facit frigiditatẽ ꝓp defectuʒ humidi in quo calor dʒ fundari: ⁊ hoc mõ eſt friditas ſenilis. ¶ Quintum eſt. ꝙ humiditas ſit magis apta facere frigiditatẽ accidẽtalẽ q̃z ſiccitas. Nam humiditas quodãmõ ſuffocãdo ⁊ ꝓhibẽdo digõnez eſt cã frigiditatis accidẽtalis. ¶ Ex quib⁹ pʒ ꝙ frigiditas cõſequẽs ſiccitatẽ difficilius remouet vt plurimũ q̃z cõſequẽs humiditatẽ. nã iſta non remouetur niſi per regenerationẽ humidi naturalis: ⁊ ſcda per euacuationẽ humoris accidẽtalis: que euacuatio eſt valde facilior.

¶ Et iam quidẽ omnes caloris cauſe cuz ſuperfluunt in exiccando iuuant.

¶ Hic docet q̃uo ſiccitas fit a caliditate: ⁊ dicit ꝙ oẽs cãe caloris qñ ſupfluunt iuuãt in exiccando: vbi nota ꝙ caliditatis ꝑ ſe ẽ calefacere: ꝙ ergo exiccet eſt ꝑ accidens ꝑ q̃zto reſoluit humiditatẽ corpulentã. Modo caliditas cuz nõ ſit ſupflua in digerẽdo multiplicat humiditates attrahẽdo ad locũ ⁊ diffundit eas in totuz: vnde ⁊ calida balnea ponunt in numero impinguantiuz. Non ḡ caliditas ſemꝑ exiccat cũ aliqñ humectet ſed ſemꝑ cuz ſupfluit exiccat: qꝛ non taz bene digerit: ⁊ plus reſoluit q̃z attrahat.

¶ Et qñqʒ etiã oẽs frigiditatis cauſe cuz ſuperflue fuerint in humectando iuuant.

¶ Hic oñdit q̃uo humiditas fit a friditate: ⁊ diuidit i duas. Prio facit hoc. Scdo icidẽtalr ponit modos

quoſdã

UVA. BHSC. IyR_044_1

quoſdā vehemētis humectatiōis.ſcđa ibi(Et nulla q
dem). ℭ Dicit pꝛīo ꝙ qñq₃ oēs cauſe ſupflue fridita
tis iuuāt in humectādo.vbi nota ꝙ l₃ cāe ſupflue calo
ris ſemp exiccēt:tñ nō o₃ ꝙ oēs cāe ſupflue fridıtatis
humectēt ſemp.nā qbuſdā modis humectāt ⁊ qbuſ/
da₃ exiccāt.Et hinc eſt ꝙ dixit qñq₃ qđ nō dixit i cau
ſis calidis ſupfluis in exiccādo nimiū: ergo frigꝰ hu/
mectat ꝓhibēdo reſolutionē⁊ multiplicādo idigōnē:
ſ₃ qñq₃ intātu₃ ꝓhibet aut minuit digōne₃ vt exiccet.
vñ dimittēs exercitiū qñq₃ cadit in ethicā:ſilr expꝛi/
mendo humidu₃ pp ſui foꝛtitudinē exiccat. Tertio ꝓ
hibēdo attractionē ad mēbꝛa:iō nō ſemp friditas hu
mectat cū ēt exiccet.Quarto nimiū indurādo in lapi/
doſitatē cōuertit condenſando.Frigiditas enim foꝛ/
tis qñq₃ exiccat:ſed infrigidādo nō ſuperfluit.

Uult dicere ꝙ cāe infrigidā/tes aliquando humectār debilitando digeſtiuā vnde multiplicanť ſuperfluitateſ crude crude ēt aliqñ exiccant vt qñ ex multo frigido exprimitur humidum hec Gentilis ⁊ clarius ꝙ̄ h magiſter.

ℭ Et nulla quidē res ad hoc tantū peruenit
quātū ocioſitas ⁊ aſſidua balneatio aque faci
lis in tina.Et nos quidē te fecimꝰ ſcire hoc in
eo qđ premiſſum eſt:vinu₃ pꝛeterea tēperate
bibitum in humectando eſt foꝛte.

ℭ Narrat hic quaſdā cās hūiditatis. ℭ Et dicit pꝛīo
ꝙ nulla eſt cā que humectet tantū q̄₃tū quies: ocioſi/
tas:balneatio aſſidua facilis in tina:⁊ hoc fuit dictu₃
ſupꝛa ſcđa huiꝰ de balneo. ℭ Dicit ſcđo ꝙ bibere vi/
nū tēperatū eſt foꝛte in humectādo.Pōt g̃ hoc itelli/
gi duobꝰ modis.Uno mō ꝙ nulla res tm̄ humectat:
q̄₃tū aggregatū ex his:ſc₃ qete ⁊ balneo facili in tina.
Et pōt intelligi pꝛimū ſigillatī ꝙ nulla res tm̄ hume
ctet vt qes.Et vꝛꝫ ſic intelligať:certū eſt ꝙ nō:iō iſta
maxime humectāt:qꝛ p ſe humectāt:vt inuit Dy.nā
qes nō humectat p ſe:ſ₃ ꝓ q̄₃to ꝓhibeť per eā reſolu
tio facta p motū vel que fieret ex caloꝛe intenſo.

Licȝ ocioſitas faciat ad humectatiōem vt dicit Auic.hic in littera. Qñ q₃ tñ deſiccat ⁊ ad ethicā perducit.vt idem vult tertia pꝛimi doctrina ſecūda caplo.j.

ℭ Balneū aūt aque dulcis nō multo tpe durās: ⁊ in
hoꝛa cū ſuis oppoꝛtunis circūſtātijs q̄ dnr ſeptio te/
rapē.⁊ pꝛīa quarti.c.de cura ethice p ſe humectat: qꝛ
aqua p ſe eſt hūectiua: ⁊ qꝛ diffundit nutrimētum per
coꝛpus.Uia aūt ad ſciendū ꝙ iſta ſint maxime hume
ctatiua fuit expientia antiquoꝝ:qꝛ nulla rō ꝓbandi h̄
ſufficiēs afferri poſſet ad hoc ſine experientia.

Queſtio. VI.

Dubitatur vtrū vinū ſit humidū vel ſic/
cū.Et vꝛ̄ ꝙ ſit ſiccū. Pꝛīo au
ctoꝛitate Iſaac in de dietis pticularibꝰ qui dicit ꝙ vi/
num eſt calidū ⁊ ſiccū.Et rōne ꝓbať.Uinū in vulneri
bus ſimplicibus applicatū exterius eſt ꝯueniēs:ergo
exiccat.Pȝ ꝙ talia indigēt exiccatiōe ⁊ nō humecta/
tione.Aſſumptū eſt Gal.tertio de ingenio ſanitatis.
ℭ Confirmať:vinū in fine paleſis ē ꝯueniēs ⁊ nō niſi
vt exiccat ⁊ ꝯſumit mās:ergo ⁊c̄.Aſſumptū eſt Aui.
ſcđa tertij.c.đ cura paleſis. ℭ Tertio.vinū eſt acutı ſa
poꝛis ꝑſerti₃ vinoſum:ergo ē calidū ⁊ ſiccū. ℭ Quar
to.vinū facit icurrere egritudīes colericas calidas ⁊
ſiccas:vt freneſim febꝛes acutas eriſipilā ⁊c̄. ℭ Qui
to.vinū curat appetitū caninū ꝓuenientē ab humoꝛi/
bus frigidis in ſtō:vt apho.ſcđo illo apho.Potꝰ in/
digentiā ſoluit. ℭ In ꝯ̃riu₃ arguiť ſic: vinū eſt pluri/
mi nutrimēti:ergo eſt humidū.Aſſumptū eſt Gal.⁊
fere oīum medicoꝝ:⁊ ꝯſequētia tenet: qꝛ humidioꝛa
ſunt magis nutritiua alijs paribus:vt ſcđo apho.illo
apho.⁊ cōmento.Facilius eſt repleri potu q̄₃ cibo.
ℭ Pꝛeterea vſus vini ducit ad egritudīes humidas
vt paraleſim ⁊ apoplexia₃: ergo eſt humidū.⁊ videť
hoc Aui.innuere hic. ℭ Reſpōdendo ad hāc.q.no/
to pꝛīo vt pōt colligi a Gal.ſcđa apho.cōmēto illo al
legato.Uina nō oīa ſunt eiuſdē cōplonis reſpectu tē
peramēti.nā q̄dā ſunt frida aquea in coloꝛe:ſapoꝛe:⁊
mō ſubſtātie aque pene ſilia:q̄dā ſunt calīa acuta vt il
la q̄ ſunt aromatica.q̄dā medio mō ſe hñt.Itē de me
diocribus in calītate:q̄dā ſunt ſine ſtipticitate: ⁊ q̄dā

Hoc idem dubiu₃ mouetur ēt a Gentili in loco ꝓpꝛio: vide ſi placet.

Pro hac materia de ſpeciebꝰ vini rcurre ad Gale.in.3.regiminis acutoꝝ ⁊ maxime i cōmento pꝛimo.

ſunt ſtiptica in ſapoꝛe:⁊ iō q̄dā magis ad ſiccū decli/
nāt:q̄dā v̇o minus.Et iō in.q.nō poſſet rñſio gñalis
dari niſi ad terminatā mām nos limitemꝰ. ℭ Not.ſe/
cūdo.ꝙ nō ſolū vinū ſ₃ ēt multe alie medicīe alio mō
opanť qñ ſumunť interiꝰ:⁊ alio mō dū exteriꝰ appli/
cať:vt cepe alliū ⁊ multa talia ⁊ ſilr vinu₃. ℭ No.ter
tio ꝙ vinū ⁊ ſpāliter dū in nutrimētū ꝯuertiť dať pꝛīo
qꝛ ꝯuertiť i ſanguinē q eſt calidus ⁊ hūidus reſpectu
cutis.Et iō queadmodū iuxta mētē Aui.oē nutrimē/
tum ad ſanguinē ꝯuerſu₃ calefacit:ita oē tale cū ꝯuer/
ſum eſt ad ſanguinē humectat.Nec rō eſt ad vnū hoꝝ
ꝓbandu₃ qn p idē reliquū ꝓbeť.Na₃ ſicut lactuca qñ
eſt facta ſanguis ⁊ ſua friditate ſpoliata ē ⁊ ad ſangui/
nē ꝯuerſa recipit calītatē.Ita lētes cū ꝯuerſe ſunt ad
ſanguinē ſua ſiccitate ſe ſpoliauerūt ⁊ i ſanguinē ꝯuer
ſe receperūt humiditatē. ℭ No.q̄rto ꝙ res q̄ dicunť
calide vel frigide medicinalr̄ dicunť tales merito qua
litatu₃ q̄ calefaciunt p ſe:vel infridant:vel apte ſunt h̄
facere cum ſunt reducte ad actū mō ſupꝛadicto.Nam
puru₃ calm̄ cum tpamēto paſſiuoꝝ exiccat reſoluēdo
nō p ſe intēdēdo ſiccitatē ſ₃ calītatē. ℭ Iſtis ita nota
tis ſit pꝛīa ꝯ̊.Non oē vinu₃ applicatū in vulneribꝰ eſt
ꝯueniēs ⁊ exiccatiuum.Pȝ de vino aqueo:hoc.n.eſt
aquee nāe:vt vult Gal.loco allegato. ℭ Scđa ꝯ̊.vi/
num vinoſu₃ ſtipticitate pticipās exterius applicatu₃
exiccat.h̄ eſt de mēte Gal.tertio de igenio. ℭ Tertia
ꝯ̊.dabile eſt vinu₃ qđ eſt in ſiccitate ⁊ hūiditate extra
applicatū nō alteratiuū p ſe extra tēpametu₃.Pȝ ex q̊
eſt dabile hūectatiuū ⁊ exiccatiuū:g̃ nō repugnat da/
ri medio mō ſe hñs. ℭ Quarta ꝯ̊.oē vinu₃ puru₃ me
diocris ſubſtātie datū in foꝛma nutrimēti eſt multum
hūectatiuū.Pȝ:qꝛ oē tale ē plīmi nutrimēti. ℭ Qui
ta ꝯcluſio.nō pp hoc vinū nutritiuū eſt dicendū humi
dum medicinalr̄ vel qualitatiue:qꝛ in ſanguinē eſt cō
uertibile.Pȝ:qꝛ res extra applicata nō dı̄ humectatı
ua ⁊ opatiua a qualitate:qꝛ poſſet ꝯuerti in ſanguine₃
humidū aut calidū.nā tunc lactuca eſſet calīa ⁊ cucur/
bita cu₃ in ſanguinē poſſent ꝯuerti qui calefacit. ℭ Se
xta ꝯcluſio.vinoꝝ interiꝰ ſumptoꝝ quodda₃ eſt aptu₃
exiccare:quoddā hūectare:quoddā medio mō ſe ha
bere.Pȝ vt đ exteriꝰ applicatis. ℭ Septīa ꝯ̊.vina me
diocria paꝝ in humiditate ⁊ ſiccitate a tēpamento di/
ſtant ꝯplonalr̄.Pȝ:ex quo iueniunť humida ⁊ ſicca:
illa ſunt dicēda mediocria q̄ ſunt tpamēto vicina.Pȝ
ēt ꝯcluſio:qꝛ cōplo tēpata vel tēpamēto vicina eſt cau
ſa nutrimēti vini. ℭ Octaua ꝯ̊.vinu₃ ſumptū cum aq̄
eſt vehemēter humectatiuū qualitatiue.Pȝ:qꝛ aqua
facit vinu₃ penetrare:vñ meliꝰ pōt humectare:⁊ hoc
vult Aui.hic.⁊ iō tēpatu₃ dixit. ℭ Per hoc enī rñde
tur ad argumēta.Nam qui dixerunt vinu₃ ſicce cōple
xionis dixerunt de vino acuto:qđ maxīe eſt vinoſum
qđ ſicce eſt cōplonis q̄₃uis exhibitu₃ in foꝛma nutri/
menti multum humectet.Non eni₃ humectat du₃ p/
manet ſub ꝓpꝛia foꝛma actuatū ſed exiccat: humectat
aūt poſtq̄₃ in ſanguinē eſt ꝯuerſum.Illi v̇o qui dicūt
vinum eſſe humidū aut tēperatu₃:p parte verum di/
cūt:cū aliqua ſint talia ex nimia q̄₃titate exhibita.In/
telligunt qđ ſit ꝓ pte mixtum aque:qꝛ non ſolum ſan
guis ex eo genitꝰ penetrat in coꝛpus:ſ₃ multa aquoſa
ſupfluitas ex eo ſil penetrat q̄ eſt frigida:iō infridat ⁊
humectat.Etiā vinoſu₃ vinum hoc mō nocet neruis
⁊ humidū gñat egritudīes humidas i cerebꝛo ⁊ nuca
in venis ⁊ neruis:hec oīa nō ſiūt dū vinū eſt actuatū
ſ₃ qñ ꝓpꝛiā pdidit cōplonē p quā pꝛius operabať.

ℭ Ampliꝰ ſcire debes ꝙ cū ſenex infridatio
ne idiget ⁊ hūectatiōe nō ſufficit ad hoc illđ
qđ ipm ad eq̄litatē reducit:imo qđ ipm traſi/
re facit ad cōplonē fridā ⁊ humidā q̄ ei debe
tur:qm̄ ipſa l₃ ſit accntalis:ē tñ ei q̄ſi nālis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

Dicit gētilis in hoc loco ꝙ duplex ē equalitas abſoluta .ſ.que debetur corpi tēperato ⁊ alia indiuidualis partiuꝫ corpoꝝ ſm quaꝫ dicimus ꝙ alia eſt equalitas corporis colerici alia melancolici ⁊ alia ſcēis ⁊ iuxta h̄ dicem⁹ ꝙ cum ſenex erit in illo gradu frigiditatis ⁊ hūiditatis ſibi cōuenienti vl tratēpcramentumabſolutuꝫ tunc erit duct⁹ ad equalitateꝫ ⁊ ſuamnaturaleꝫ complexionē quare ⁊c.

¶Hic ponit cañ. in cura ꝯplōnū dearticulatū ad egritudinē cōplexionalē cū qua cōiungit nālis res coadiuuās aut annexa nāli. Et dicit ꝙ tu debes ſcire ꝙ qñ ſenex īdiget infrigidatōe ⁊ humectatōe nō ſufficit ad h̄ illud qd̄ reducit ipꝫ ad cōplōnē tēperatā eq̄leꝫ: imo req̄rit illud qd̄ facit ipꝫ trāſire ad cōplōnē fridā ⁊ humidā que ei debetur. Et rō eſt: qꝛ quāuis humiditas ſit accñtalis ei: eſt tñ ei tanq̄ꝫ cōnaturalis. ¶Ubi nota p̄io ꝙ per equalitatē intelligit hic Auic. optimam equalitatē gradualē que eſt illa quā hꝫ hō in iuuētute. Modo cōſtat ꝙ qꝛ talis cōplō ita gradualr̄ calida nō eſſet cōueniens ſeni vt diſputaui ſupra. c. de etatibus. Nō eniꝫ eēt curatus ſenex ad hanc reductus: ſꝫ opꝫ vt ad maiorē gradū ducat̄ friditatis: qꝛ illa eſt ſeni naturalis. ¶Scd̄o nota ꝙ Conci. dr̄ia. 174. ⁊ Dyn. ex hoc loco ipm ſequēs dicūt ꝙ ſene ⁊ iuuene febriētib⁹ frigidiora cōueniūt ſeni q̄ꝫ iuueni. Et ſi qs notat modū loquēdi Cōci. vı̄ velle ꝙ fortiora frigida ſunt merito cōplexionis ſeni q̄ꝫ iuueni applicāda. Dicūt ſcd̄o ꝙ merito virtutis frigidiora nō ſunt applicāda ſeni q̄ꝫ iuueni. ¶Mihi aūt vı̄ primo ꝙ Aui. h̄ ⁊ Gal. octauo terapē. hec nō volunt: dicūt eniꝫ ꝙ frigidiora aut fortia frida debēt applicari ſeni q̄ꝫ iuueni: imo nec Aui. hoc dicit ꝙ maiori infrigidatione indiget: ſicut ſupra dixi de eo qui eſt frigide cōplōnis ⁊ calefactus accidētalr̄. ſed tātū dicit ꝙ dꝫ duci ad maiorē gradū frigiditatis. Et iſto mō eſt verum ſi curari dꝫ: nec in hoc repugnat virtus que ad hoc cōſentit ꝙ tātā frigiditatē ducat̄ immo indicat cuꝫ per illud fortificat̄ ſi debite fiat. Aliud enim eſt ad maioris frigiditatis gradū deduci: ⁊ aliud plus infrigidari ⁊ aliud a fortiorib⁹ infridātib⁹ infridari vt pōt colligi ex his q̄ diſputaui. ſ. c. j. in. q. vtrum colerico ⁊ flegmatico equalr̄ febriētib⁹ ⁊c̄. Ex qua qōne collige tu cū his que dico hic veram ſolutionem.

Queſtio. VII.

Aliud dubium hic moueri ſolitum: vtrū decrepito ⁊ iuueni equalr̄ febriētib⁹ quo ad tactū maiori infridatione indigeāt decrepiti q̄ꝫ iuuenes. ¶Rñdet̄ ꝙ iſtis equaliter febriētib⁹ quo ad tactū maiori infridatione indiget decrepitus q̄ꝫ iuuenis: ſꝫ minus fortiora infrigidātia ſunt neceſſaria in decrepito q̄ꝫ ſint ī iuuene: ⁊ tñ neceſſariū eſt maioribus ⁊ intēſioribus frigidis vti in cōplemēto cure decrepiti q̄ꝫ iuuenis. Et hoc vltimū ē verū: ſiue equalr̄ quo ad tactū: ſiue reſpectu proprij tēperamēti febricitent. ¶Sed de humiditate decrepitorū eſt alius ſermo. vñ nota h̄ Marſi. ſuper hoc loco dicere: ꝙ humiditatē decrepitoꝝ quā habent a multo flegmate: iō dici accidētalē: qꝛ facta eſt a catarris ⁊ flegmatibus etiā non eſt bona: imo impediens in operationibus nālibus exercēdis. Et huic ſimile dicūt multi de cōplexione pulmonis ſm quaꝫ dicit̄ humidus: quā Aui. p̄ia primi. c. de cōplexionibus mēbrorū dicit accidentalē. ¶Ego aūt nō puto eſſe verū hoc. nā ſi iſta cōplō ſenilis humida ꝓpter flegmata eſſet īpediēs nō adiuuans in opatione: tūc ſenex curādus non eſſet cū reducētibus ad illā: imo eſſet abijciēda. qd̄ eſt falſum. Et ꝯtra Aui. hic. ¶Preterea in ſenectute debite regenda adminiſtrātur illa que huiuſmodi faciūt humiditatē: vt tertia primi. de regimine ſenum: vt lectus mollis: quies ⁊ vinum. ⁊ Gal. cōmēdat lactucas cū aromatib⁹: qꝛ ꝯferebat ſibi hūiditas quā lactuca facit. Dicit̄ ergo illa cā accidētalis: qꝛ nō exñs in membro merito ꝓportions elemētorū cōponētiū ipſum intrinſece: aut merito ſpūs ⁊ ſanguis ī ipſo que ſunt virtutis inſtrumēta: tñ eſt quaſi naturalis: qꝛ facta ex nāli ⁊ cōueniēti actione caloris nālis naturaliſſime agentis. Et qꝛ conueniēs eſt pro opatione ⁊ cōſeruatione vite ſenis: ideo ad iſtam reducendi ſunt ſenes.

Hanc materiā diffuſe pertractat Auer. 7. colliget. c. ij.

¶Scire quoqꝫ debes ꝙ ſepe eſt nobis neceſſarium in permutando cōplexionē dare illud quod huiuſmodi confortat cōplexionem: quēadmodū eſt nobis neceſſarium dare acetum cum medicinis calidis alicui mēbro: ideo vt ipſarum penetrent virtutes: ⁊ ſicut eſt nobis neceſſariū dare crocū cū medicinis infrigidātibus cor ꝓpea vt eas ad ipſum ferat.

¶Hic ponit cañ. ꝑticulares rōe medicine applicāde vel inſtr̄i curatiui: ⁊ diuidit̄ ī duas ꝑtes ſicut ſunt duo cañ. ſcd̄a ibi. (Et multotiēs qdē.) ¶Dicit p̄ ꝙ tu debes ſcire ꝙ in ꝑmutādo ꝯplōnē multotiens eſt nobis neceſſariū. i. vtile ꝑmiſcere illa q̄ illā cōplōnē quā volumus permutare ſeu remouere augmētāt. i. ſunt apta augere: ſꝫ admiſcētur cū ꝯ̄rio dicte cōplōni. Et ponit duo exēpla. Unū eſt ꝙ multotiēs ꝑmiſcemus acetū cū medicis calidis vt faciat medicinas penetrare. Scōꝫ exēplū eſt ꝙ in medicinis infrigidātib⁹ cor permiſcemus crocū: qꝛ hꝫ virtutē ducendi ad cor. ¶Ubi nota ꝙ hic ponit̄ cañ. in quo oſtēdit̄ ꝙ ꝓꝑ ducere virtutē medicine ad vnū mēbrū qñqꝫ ꝑmiſcem⁹ medicinā in cōplōnē ꝯtrariā ei ꝯplōni quā ītēdim⁹ introducere. Medicine aūt hmōi ſunt duoꝝ modoꝝ. q̄dā. n. hoc faciunt ꝑ virtutē indifferēter reſpiciētē oē mēbruꝫ vt acetū: qd̄ virtutē medicine ſecum cōiūcte facit penetrare propter ſui ſubtilitateꝫ que equaliter reſpicit omnia membra. quedā aūt medicine faciunt hoc per virtutem a proprietate reſpicientē mēbrū determinatuꝫ vt crocus reſpicit cor. Et ideo Aui. duo exēpla ponit. ¶Sed tu diceres cum multe medicine ſint medicine penetratiue calide ⁊ ſubtiles: quare non ita permiſcemus illas cum volumus penetrationem ⁊ curā cōplexionis frigide ſicut permiſcemus acetū. Similr̄ cum ſint medicine cordiales frigide: vt docet Aui. in de viribus cordis. ⁊. 12. tertij. quare nō ita permiſcemus illas cū volumus penetrationē ⁊ curā male ꝯplexionis calide cordis ſicut crocum. ¶Ad primum dicit Dy. ꝙ hoc eſt: qꝛ acetum eſt magis penetratiuum: ⁊ hoc ego non puto verum ꝙ omni re acetū ſit magis penetratiuū: vel ſecūdo ꝙ hoc eſt vt acetuꝫ remittat caliditatē aliarū medicinarū. ⁊ iſto modo nō eſt putandū: qꝛ poſſent poni alie magis frigide. Melius ergo eſt vt puto ⁊ verius ꝙ ſi intantū volumus addere in calidis vt fiat penetratio illa calida nimiū alterarēt loca intermedia per que deberet fieri tranſitus ad loca ſuper q̄ īmediate ponuntur: ne ergo hoc nocumentuꝫ fiat: potius ponitur acetum qd̄ multum eſt penetratiuū ⁊ nō eſt calidum. ¶Ad ſecundū dicitur ꝙ frigida nō ſunt ſic penetrantia vt crocus: quare ponit̄ etiā ꝓpter alia iuuamenta que ſunt in croco inter que eſt ſpiritus cōfortatio: vt vndecima tertij.

Nota. ꝙ in ſcia tico dolore qui accidit in iunctura anche q̄ eſt maxime ꝓfunditatis frequenter admi niſtramus cū medicamine acetū vt ad in tima illius iū cture faciat pe netrare ⁊ de h̄ meminit Aui. xxij. tertij tra ctatu. ij. c. x. ⁊ ēt in eo. tract. c. xxvj. vbi po nit medicami na in quibus ingreditur ace tum quare ⁊c.

¶Et multotiēs quidē eſt medicina vehemētioris operatōis in ꝑmutādo cōplōnē: ſed ꝓꝑ ſui ſubtilitatē nō ꝑmanet donec ſuam perficiat operationē: eſt ergo nobis neceſſarium ei aliqd admiſcere qd̄ ipſam inſpiſſet ⁊ retineat: lꝫ ex ea ſue operationis ꝓueniat contrarium: ſicut balſamo admiſcemus cerā ⁊ reliqua ad hoc vt ipſum tanto tēpore retineatur: in quo ſuam perficiat operationē.

¶Ponit ſcd̄m cañ. dicēs ꝙ multotiens eſt medicina vehemētis opatiōis ſm noſtrā intētionē: ſed eſt tam ſubtilis ſubſtantie ꝙ cito reſoluitur vt oleum balſami qd̄ multū eſt ſubtiliatiuū: ſed cito reſoluit̄. In hoc ergo caſu oportet iterum permiſcere aliquid huic medicine qd̄ ꝓhibeat eius reſolutionē quāuis tale qd̄ miſcet̄ ſit quodāmō ꝯ̄rium operatiuū ad illud qd̄ operatur

tur

De balſamo dicit Aui.2.cañ.c. ꝓprio. ꝙ mũdificat vlcera ⁊ ꝓprie cũ ireos ⁊ extrahit fracturas oſſium ⁊ abſtergit pãnuȝ oculi: ſed cũ ſimplr̃ exhibet̃ ⁊ ſine aliq̃ alia re citto euaneſcit ꝓp ſubtilitatẽ ſubſtãtie. ideo dixit Auic. h ꝙ ſibi modicũ cere q̃ admiſceat̃ ipſum retineat circa partẽ leſam donec cõpleuerit opus qđ queritur.

tur balſamũ: ſicut vbi gr̃a ꝑmiſcem⁹ cuȝ balſamo cerã ad hoc vt tãto tp̄e retineat̃ vt ſuaȝ ꝑficiat operationem. Et tu ex hoc cañ. vide cãm quare adminiſtrant̃ multe medicine in forma ceroti. Non.n. ob aliud cañ reſolutiua in hac forma adminiſtrant̃ niſi vt diu ſtet medicina loco applicata ſine ſui diſſolutiõe: ⁊ h̃ ď iſto cap.

¶ Ad ſciendũ qualr̃ ⁊ qñqȝ opȝ euacuari. Cap. iiij.

Des q̃ demõſtrãt rectitudinẽ iudicij ĩ euãdo ſunt.x. repletio ⁊ virt⁹ ⁊ cõplõ ⁊ accñtia ꝯuenientia: ſicut ſi ꝯtigeret ꝙ nãȝ ſoluẽ vellemus: deĩde accideret ventris ſolõ: qm̃ vẽtrẽ ſoluere ſup vẽtrĳ ſolõnẽ eſt timoroſuȝ ⁊ figura ⁊ etas ⁊ tẽpus ⁊ aeris ⁊ regionis diſpoſitio ⁊ ꝯſuetudo euãdi ⁊ ars euãdi.

¶ In hac ꝑte ſupi⁹ diuiſa in pri. ſcđi ca. vt ibi Aui. ponit cañ. de mõ euõnis humoꝝ q indigẽt euõne: ⁊ qꝛ modi euõnũ ſunt multi. ſ. ſeceſſu: vomitu: flõmia: ventoſis: ſanguiſugis: iõ ponit Aui. gñales regulas nõ limitãdo ſe ad ꝑticulares mõs euõnis. ſcđo ſpãles: ibi ſcđa ĩ ſe. c. (Opȝ vt illi⁹ ⁊c̃.) Pñs. c. vt pȝ ĩ rubꝛi. eſt ad docẽdũ cañ. de hora euõnis ⁊ cañ. de mõ euõnis: iõ ĩtitulat̃ capl̃m de equalr̃ ⁊ qñ euãre oȝ. Et diuidit̃ ĩ duas ꝑtes. In pꝛia ponit cañ. de hora euõnis. ſcđo cañ. ď mõ euõnis. Sub q̃ mõ cõphẽdit̃ oĩs mãeries ꝯſiderãda gñalr̃ ĩ euãdo. ſcđa ibi ꝓpe ꝑ colũnã. (Scias ꝑterea ꝙ ĩtẽtio.) ꝑma diuidit̃ ĩ duas. Nã ꝑͦ enumerat ꝯditiões ꝯſiderãdas ad debite euãdũ ⁊ cogſcẽdũ tp̄s euõnis. ſcđo ꝑ illas docȝ cognoſcere hec. ibi ſcđa (Hoc nãqȝ). ¶ De pꝛima dicit ꝙ decẽ ſunt res q̃ demõſtrãt rectitudinẽ iudicij in gñe de euãdo vel nõ: ⁊ ſunt iſta. Repletio: ṽtus: ꝯplõ: accñtia: ꝯuenientia: forma: etas: diſpõ aeris: diſpõ regiõis: ꝯſuetudo euacuãdi ⁊ ars: ⁊ cõpꝛehẽdunt̃ his ṽſib⁹. Ars/ etas/ forma/ regio cõplõ/ virt⁹. Mos ⁊ ſinthoma/ replõ/ tp̄s ⁊ vſus. Hec ſũt pẽſanda medico purgar̃ volẽti. ¶ Nota ğ pꝛio ꝙ hoꝝ.x. q̃dã ſũt ꝑncipalr̃ ĩdicãtia: q̃dã ṽo coĩdicãtia ꝓ q̃ȝto ĩdicãt diſpõnẽ illoꝝ pꝛimoꝝ. Nã repletio ſi fuerit mala ĩdicat ď ſuo oppoſito qđ ẽ euãtio: virt⁹ aũt nõ ĩdicat ita directe: ſȝ ĩdicat ꝯſentiẽdo vl̃ nõ ꝯſentiẽdo ſi fuerit multũ debil̃: vl̃ futura ſit debil̃ ꝓp euõnẽ. Reliq̃ tñ ſigñant ſup euõnẽ vel ſup euõnis ꝓhibitionẽ inq̃ȝtũ ſigñant ſup̃ ṽtutẽ vel ſup̃ repletõeȝ: ⁊ h̃ patebit ĩfra ĩ declaratiõe ab Aui. ¶ No. ſcđo ꝙ ĩ lr̃a dꝛ ꝙ ſoluere vẽtrẽ ſup vẽtris ſolõnẽ ẽ timoroſuȝ. Et põt pꝛio mõ ĩtelligi ꝙ nõ dȝ quocũqȝ mõ fieri fluxus ſup fluxũ vẽtris: ⁊ h̃ ẽ ſl̃m. Naȝ vt hȝ videri.16. tertij. c. ď cura flux⁹ vẽtris: oĩuȝ modoꝝ flux⁹ curat̃ fluxu. ⁊ ſm mẽtẽ Gal. pꝛio apho. cõmẽ. illi⁹ apho. Que relinquunt̃ ĩ moꝛbis poſt criſim ⁊c̃. Intẽtio Hip. ibi ẽ ꝙ nã euãnte ĩcõplete medic⁹ dȝ ſuã euõnẽ cõplere. ⁊ ĩ cõmẽ. illi⁹ apho. Ea quoꝝ criſis fit ⁊c̃. Et ĩdẽ vult Aui. ſcđa quarti ď iudicijs euõnis cũ dixit. Et cũ abbreuiat̃ euõ poſt q̃ȝ ꝑficit̃ qđ effici oȝ: tũc oȝ ꝙ adiuuẽtur. Et ſil̃r flux⁹ ſanguis nariũ ⁊ flux⁹ emoꝛroydaꝝ ſuperflu⁹ ⁊ mẽſtruoꝝ ⁊ vomit⁹ ĩ colirica paſſiõe: ꝯſtat ꝙ multotiẽs curat̃ flõmia ⁊ vomitu. Non ğ gñalr̃ debemus abſtinere ab adminiſtratõe ſoluẽtis vẽtrẽ dũ adeſt fluxus: nec ẽt generalr̃ qñ cõplet⁹ eſt q ꝑceſſit. ¶ No. tertio ꝙ ſi ꝑ fluxũ vẽtris euãm⁹ ſoluẽdo: hoc põt eſſe dũ eſt flux⁹ ab aliq̃ cã: ⁊ põt eẽ cõpleto pꝛio fluxu. Cõſtat aũt ꝙ ſecuri⁹ facim⁹ opatõeȝ cõpleto pꝛio fluxu: qꝛ in caſu nr̃o nõ ꝯiũgent̃ ſimul due cãe fluẽdi ꝓp quaȝ aggregatõeȝ timeam⁹ de ſupfluitate: ⁊ hoc vr̃ innuere Aui. loco allegato. Qñqȝ tñ nõ poſſum⁹ hoc facere. ſ. expectare cõplemẽtũ ꝑmi flux⁹: qꝛ adſũt ſigna durabilitatis fluxus niſi cãȝ remoueam⁹ ꝑ fluxũ factũ a pharmaco: ⁊ tũc euacuamus cũ adeſt pꝛimus. Sȝ in vtroqȝ caſu cũ timoꝛe ⁊ cautela ꝓcedẽdũ ẽ: ne nimiũ ſuperfluat dãdo. ſ. ſolutiua ĩ q̃bus eſt virt⁹ reliquẽdi veſtigia corrugatõis ⁊ ſtipticitatis: vt ſũt mirabolani ⁊ reubarbarũ diminuẽdo doſiȝ. Et h̃ mõ ĩtelligendũ ẽ hic ꝙ fluxuȝ facere ſuper fluxũ eſt timoroſum. Et h̃ ẽ modus practicãdi: qꝛ cum video fluxũ in ĩfirmo aut eſt a pharmaco exhibito aut a nã. Si a pharmaco aut eſt exhibitũ ĩ doſi ꝯpleta aut diminuta. Si ĩ doſi cõpleta: nõ ẽ dãdũ aliqđ ſolutiuũ niſi videat̃ tota ſequẽti die q̃ũo opet̃: qꝛ qñqȝ opatio differt̃ vſqȝ ad ſequẽtẽ diẽ. Si fuerit doſis diminuta poſſum⁹ cõplere doſiȝ. Si ẽ a nã: aut ẽ cretic⁹ vel nõ. Si cretic⁹ expectam⁹ cõplemẽtũ diei cretice vt videam⁹ cõplemẽtũ opis nãe ne aliqđ addẽdo facerem⁹ ſupfluere. Si aũt nõ ẽ cretic⁹ ñ ſtatim in pricipio euãmus: niſi pꝛius cõpꝛehẽdamus maneriẽ fluxus: qꝛ ſepe ĩcipiũt leues ⁊ fiũt moꝛtales. Sȝ cognita cã ⁊ manerie qñqȝ euãmus nõ expectãdo finẽ. ¶ Ultio no. ꝙ lȝ preter virtutẽ ⁊ replõnẽ Auic. non ponat niſi. viij. res: alias tñ oẽs ꝑ iſtas voluit intelligi: que magis ⁊ tm̃dẽ hñt ſignificare ſup repletionẽ aut virtutis diſpõnẽ ſicut pulſuȝ: vrinã: venaꝝ tumorẽ: ciboꝛũ ⁊ potuũ maneriẽ. Hec. n. dant̃ intelligi cũ dr̃. ꝙ cõſiderãda ſunt virtus repletio vel cõplexio. Specificauit aũt illa alia. viij. qꝛ vident̃ gnãlia ⁊ lõginquiora ad ſignificãdũ ſup huiuſmodi diſpoſitionem.

Et ſi talis fluxus eẽt fortis ⁊ cũ citta violentia ſiue eẽt naturalis: ſiue artificialis: tc̃ nulla medicia ſolutiua cõpeteret: qꝛ cũ h̃ fluxus ꝯtinue naturã pꝛocidat debilitando: mõſi aduẽiret medicia ſupra dicta dĳceret cã. quare ⁊c.

¶ Hec nãqȝ cũ fuerint ꝯ̃ria ſignificationi ꝓp quã euacuatio faciẽda erit ꝓhibebũt euõnẽ.

¶ Hic docet modũ indicãdi ꝑ ꝯſiderationẽ haꝝ decẽ reꝝ. Et diuidit̃ ĩ duas. ꝑͦ facit h̃ ĩ gnãli. ſcđo ĩ ſpãli magis. ibi ſcđa. (Uacuitas itaqȝ) De pꝛia dicit. ꝙ iſte decẽ res demonſtrãt rectitudinẽ iudicij ĩ euãdo. Et rõ ẽ: qm̃ qñ iſte fuerint ꝯ̃rie ĩtẽtiõi: ꝓp quã fiẽda ẽ euõ ꝓhibebũt euõnẽ. ¶ Ubi aduertẽdũ ex mõ loq̄ndi Aui. vꝫ ꝙ ſit aliq̃ ſignificatio ſupꝛa euõnẽ vltra has decẽ reres numeratas. Nã niſi eẽt aliq̃ alia tc̃ iſta ꝯ̃ria ñ eẽnt ſignificationi ꝓp quã faciẽda eẽt euõ: qꝛ idẽ nõ eſt ſibi ꝯ̃riũ. ğ ⁊c. Et iõ locus iſte triplicẽ hȝ expõneȝ. ¶ Una eſt cõcedẽdo ꝙ ꝑter iſtas.x. eſt vna gnãlis ſignificatio. ſ. moꝛbi eẽntia: q̃ pꝛo q̃ȝto depẽdet a cã ſignificat euõnẽ fieri dẽre. ⁊ iſte res pñt eẽ ꝯ̃rie. ſ. iſte.x. ſignificationes. Sȝ hec rñſio nõ plȝ mihi. ⁊ ratio eſt. qꝛ ab eẽntia moꝛbi nõ ſumit̃ indicatio de euãdo niſi moꝛbus eẽt repletionalis ⁊ ſic eẽt aliq̃ de noĩatis ſignificatõĩbus. ¶ Scđa reſponſio. cũ dꝛ ĩ textu h̃ fuerit ꝯ̃ria ſignificationi ⁊c. debemus ꝑ li ſignificatõi ĩtelligere ĩtẽtioni vt ſi q̃s ĩtenderet euãre ꝓp ꝑſeuerare ab aliq̃ moꝛbo ſi examiat iſtas.x. ꝯditiões ⁊ ĩuẽit eas ꝯ̃rias huic ĩtẽtõi tũc dȝ euãtionẽ dimittere. ⁊ h̃ ẽ ſatis ꝓbabile. ¶ Tertius modus ẽ. ꝙ qñ hẽmus ſignificatiõeȝ aliq̃ȝ ꝙ euõ fiẽda eſt que ſumit̃ ab aliq̃ iſtaꝝ.x. vt puta repletiõe q̃ eſt ſignificatio pꝛincipalis ſup euõne fiẽda: ⁊ alia decẽ nõ ꝯſentiũt nõ ſigillatiȝ ſȝ ſimul cõpẽſanda: tũc magis arguunt ꝙ nõ ẽ faciẽda euõ ipſa: ſed dimittẽda. Hec. n. decẽ ſimul qñqȝ vigoꝛoſi⁹ ſignificãt ꝙ non fiat euacuatio qñ repletio aliud ſignificat: qđ fiat dicuntur tũc ꝯ̃ria ſignificatõi ꝑ ꝑ qđ faciẽda eſt euõ: ſupple que fiẽda eẽt ſi nõ eſſet ꝯ̃riũ indicãs. ⁊ hoc puto eſſe verum. Põt tñ dici: ꝙ repletio ſignificat euõnẽ qñ eſt de malis humoꝛibus. ⁊ qꝛ ſtat ꝙ fiat iſta cũ nimia vacuitate humoꝝ ⁊ ſpũuȝ: que ſignificat ꝙ nõ fiat euõ. ideo ſtat ꝙ repletio ſit: ⁊ alia nouem ſignificent ꝯ̃ repletionẽ ſignificãtẽ euõnẽ. ⁊ iõ repletio diminuta ex bonis ſignificat ꝯ̃ repletionẽ ex malis humoꝛibus ſuper euõne faciẽda. ⁊ ſic oĩa iſta decẽ in genere ſibi inuiceȝ ꝯ̃dicũt rõne alicuius cõtenti ſub eis: ⁊ rõne alterius ſignificarent aliqua eoꝛũ ſup euacuatione: nec eſt illud incõueniens. Secundũ tamen modum puto verioꝛem.

Nota ꝙ in fluxu ventris ex opilatiõe ſiue epatis vel meſeraicaruȝ vel ex lubꝛicitate inteſtinoꝝ ꝓpter flegma tegens ea cũ foꝛtititudine virtutis ꝯpetit farmacia que tollat opilationẽ vel ab inteſtinis abſtergat flegma remota. n. hac cã remouebit̃ fluxus.

Unñ nota ꝙ q̃lt libet iſtaꝝ reꝝ hȝ duo extrema. vnũ indicat euacuationẽ ⁊ aliud nõ: vñ foꝛtitudo ṽtutis indicat ⁊ debilitas ꝓhibet euacuationem: ⁊ ſilr̃ eſt ď alĳs: quare ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Vacuitas itaq; ſine dubio euacuationem fieri prohibet.

¶ Hic ſigillatī proſequit̄ oſtendendo q̄uo cuiuſlibet iſtorū conſideratio cōferat in rectificando iudiciū eūonis docendo ꝙ vnūquodq; ſigillatim indicet. Et diuiditur in decem partes que patebūt legendo. ¶ De pria dicit ꝙ vacuitas ſine dubio ꝓhibet eūonem fieri. ¶ Vbi notādū ſm̄ Dyn. quantū attinet propoſito: ꝙ tres ſunt diſpōnes corporis humani diuerſe. ¶ Vna ē repletio: ⁊ iſta indicat de eūone: cuȝ ſit res ꝑter nām indicat de ſui remotiōe q̄ fit p eūonē. ¶ Scōa eſt mediocritas: ⁊ iſta nō ſemp ꝓhibet eūonē fieri. Nā tertio de ingenio: vult Gal'. ꝙ pp magnitudinē paſſiōis nō exñte plectoria debemus eūare. ⁊ h̄ idē vult Gal'. 4. regi. acu. cōmēto illius partis. Acutas egritudines flōmabis. ⁊ hoc ēt vult Aui. infra. c. de flobotho. ¶ Tertia diſpō eſt vacuitas: ⁊ iſta ꝓculdubio ꝓhibet eūonē: ⁊ h̄ mō loquit̄ h̄ Aui. Nā cū ſit ꝑter nāȝ indicat de ſui remotione: ⁊ ſic indicat de replēdo ⁊ ꝓhibēdo id q̄d ipſaȝ auget ſicut eſſet eūo. ¶ Sȝ ſi Dy. intelligeret ꝙ ſtāte vacuitate nullo mō deberet fieri eūo a mēbro vacuo: h̄ eſſet falſuȝ: q: nō ſolū mēbra que mediocriter ſe h̄nt in plenitudine eūant̄: ſȝ ēt multū inanita: vt pȝ in ſputo ſanguis ⁊ ꝑcuſſiōe i capite ⁊ i pleriſq; caſibus. Si vero intelligit vt eſt intelligendū ꝙ vacuitas per ſe indicat de non euacuādo: hoc eſt veꝝ: ſed tñ tūc non eſt ad propoſitum illa diſtinctio. Tolerat ergo pp cōtrariā idicationē vacuitas qñq; eūonē: qñq; tñ indicat de non eūando a loco vacuo.

¶ Scōo notā. ꝙ repletio ⁊ vacuitas qñq; eſt cōis: ⁊ qñq; ē in ꝑticulari mēbro. Mō vacuitas determinati mēbri nō īdicat de nō eūando ab aliquo alio: ſȝ a ſevel ab alio: ad q̄d ſequit̄ maior illi⁹ mēbri vacuitas. v. g. plenitudo ſtōi ꝑter nāȝ ſtat cū vacuitate venarū. illa tñ venaꝝ vacuitas de nō eūando ſtomachū nō indicat ſȝ ꝙ nō eūent̄ vene. ¶ Sil'r nota: ꝙ nō ē īconueniēs ꝙ vacuitas indicet p accñs ⁊ mediate de eūone illi⁹ mēbri cuius eſt vacuitas: vt cū mēbrorū attractiua ē debilitata pp flegmatis preſentiaȝ. vñ mēbra facta ſunt macra ⁊ vacua: illa vacuitas indicat de remotiōe cauſe debilitātis attractiuā ⁊ digeſtiuā: ⁊ ſic d̄ eūone flegmatis ab eiſdem membris: cum hoc tamē prohibet fieri euacuationē ad ſenſum ſupradictum.

¶ Et ſimiliter cum debilitas cuiuſcūq; triuȝ virtutum fuerit.

¶ Hic docet q̄uo virtutis cognitio recipiat iudiciuȝ de eūando. Et diuidit̄ i duas. Nā p̄ facit hoc. ſcōo remouet tacitū dub. ibi ſcōa (Verūtñ qñq;). ¶ Dicit p̄ ꝙ ſil'r debilitas cuiuſlibet triū virtutū ꝓhibet ab eūone: ⁊ p ꝯñs p ꝯ̄riū fortitudo ꝯſentit eūonē fieri. ¶ Vñ nota p̄io ꝙ p has tres v̄tutes itelligim⁹ aīalē nālē ⁊ vitalē ꝑſerti cōes. nā debilitas virtutis vitalis nālis ⁊ aīalis in vno mēbro qñq; īdicāt de eūone ab alio vt ī mēbro cācrenato ad mortē tēdēte ꝑcipiunt̄ ſcarificatiōes. ¶ No. ſcōo cāȝ hui⁹ dicti. nā cū iſte virtutes ſint res nālis indicāt de ſui ꝯſeruatōe ⁊ ꝓhibēt eaꝝ remotionē: ⁊ ꝓhibēt ab eis que ipſas tollūt aut diminuūt. Modo ipſe ſunt fortes p debitā ꝙñtiā ſanguis ⁊ ſpirituū: ⁊ cū ſunt debiles ſunt tales p ſanguinis ⁊ ſpirituū paucitatē vel ſaltē p talē paucitatē ſunt apte debilitari. Modo oīs eūo q̄uocūq; fiat eſt ſpirituū reſol'o ēt ſi ſit ſaniei eūo: aut aque aut ſtercoꝝ: vt ſumit̄ in cōmēto illius apho. Quicūq; hydropici vel empici ⁊c̄. Humor. n. vel ſanies ꝯtēta vel aq̄ in mēbro q̄uocūq; oppilādo poros ſui corpulētia quodāmō ꝓhibēt exitū ſpirituū quo humore eūato pori apiunt̄ ⁊ effluunt ſpūs: vñ oīs eūo abijcit de ſubſtātia ſpirituū. ¶ No. tertio has v̄tutes eē debiles qñq; p viā reſolutionis: ⁊ iſta ē cū paucitate ſpūuȝ ⁊ ſanguis ꝯueniētis. ⁊ h̄ ē q̄d maxīe ꝓhibet eūonē. Alia ē debilitas p viā aggrauatōis tm̄: ⁊ hec idicat poti⁹ eūonē q̄ȝ ꝓhibeat: cum iſta tñ multotiēs ſtat debilitas p viā reſolutionis.

¶ Verumtamen quandoq; plus eligimus alicuius virtutis debilitatē q̄ȝ impedimētum relinquendi euacuationem: ⁊ hoc quidē eſt in virtutibus ſenſibilibus ⁊ motiuis cū fiduciā habuerimus ſuccurendi rei timoroſe ſi acciderit ⁊ ſimiliter in omnibus virtutibus.

¶ Remouet hic dubiū vnū qm̄ poſſet qs dicere. ſi v̄tutis debilitas ꝓhibet eūonē vī ꝙ nunq̄ȝ debem⁹ eūare: ꝓbat̄: q: virt⁹ p illā eūonē multū debilitaret̄. ergo ſeqtur ꝙ debilitas virtutis nō poſſit ꝓhibere eūonē. ¶ Ad q̄d rñdet̄ dicēdo ꝙ nō obſtāte ꝙ virtutis debilitas indicet de nō eūando: tñ magis eligimus qñq;. debilitatē oīuȝ iſtarū virtutū q̄ȝ impedimētum relinquēdi eūonē: maxīe tñ verificat̄ de virtutib⁹ ſenſibilibus ⁊ motiuis ꝙ eligimus illarū debilitationē potius q̄ȝ impedimentū relinquendi euacuationē: vt quādo eūamus vſq; ad ſincopim: qñ habemus fiduciam ꝙ poſt eūonē potuerimus ſuccurere rei timoroſe. ſ. ſincopi ſi acciderit. Et ſil'r pōt eſſe i alijs virtutib⁹: q: potius eligimus iſtaꝝ debilitatē reꝑabilē q̄ȝ dimittam⁹ eūonem in quibuſdam caſibus.

¶ Nota ergo p̄ ꝙ quedā eſt debilitas notabilis alicuius iſtaꝝ triū v̄tutū añ eūonē: ⁊ aliq̄ eſt ſequēs eūonē. Mō ſm̄ Dy. tales debilitates ꝑcedētes ꝓhibēt eūonē oīno: vñ dicit ꝙ nō eligimus tales debilitates deficiētes potius q̄ȝ impedimētū dereliquēdi eūonē. Vnde Hip. pria ꝑticula apho. voluit ꝙ tales eūones nō ſiāt niſi i corpore forti: vbi dixit: ⁊ hoc facere ſi ſufficiat egrotās. Ego tñ puto ꝙ pp debilitatē magnaȝ v̄tutis aīalis ꝑcedētē eūonē debem⁹ qñq; fortiter eūare vt i forti apoplexia i q̄ ꝑcipit̄ eūo cū pillulis d̄ euforbio ⁊ ſil'ib⁹. Sȝ v̄itas ē ꝙ exñte magna debilitate alicuius iſtaꝝ virtutū p viā reſolutōis ꝓhibemus a forti eūone oīno: q: illa iterficeret: ſȝ nō ſemp ꝓhibemus fortē eūonē a faciendo magnā debilitatē virtutis: immo qñq; facimus: ſȝ de hoc magis infra i. q. videbit̄.

¶ Vlterius nota. ꝙ quidā eſt taliū defectus virtutuȝ cum quo nō eſt fides de ſuccurendo ſibi: ⁊ ſic ad taleȝ nullo mō eſt ducendus eger a medico. Quidā aūt eſt reꝑabilis: ⁊ ad talē lȝ quādoq; medico ducere īfirmū ⁊ ideo Aui. dicit cum fiduciam habuerimus ſuccurēdi rei timoroſe. Q̄d quidā hoc dicunt quo ad defectū cum difficultate reparabilē non debemus ducere: puto falſum. nam propter vitare mortem facimus talem defectum cum ſit recuparabilis: licet tamen cum difficultate: ⁊ conſtat ꝙ facimus melius.

¶ Tertio nota. ꝙ ex dictis Auic. potius eligimus in morbis defectū animalis virtutis q̄ȝ vitalis aut nālis ⁊ hoc dicit Gal'. 3. terapē. Et rō eſt: q: in morbis indigemus fortitudine virtutis naturalis vel vitalis ad digeſtionem humorum ⁊ ciborū ⁊ nō ita animalis.

¶ Complexio quoq; calida ⁊ ſicca ad hoc ꝓhibet: ⁊ frigida ⁊ humida caliditateȝ nō h̄ñs aut debilē h̄ñs ab ea ēt ꝓhibet: in calida aūt ⁊ humida facile faciemus illud ⁊ fortiter.

¶ Hic docet rectificare iudiciū eūonis per cognitionem cōpl'onis. Et dicit hic tres ꝯcluſiones. ¶ Pria. calida ⁊ ſicca cōplexio ꝓhibet ab eūone. ¶ Scōa cōcluſio: cōplexio frida ⁊ humida nō habēs caliditateȝ: aut habens eam debilem prohibet ab euacuatione. ¶ Tertia concluſio. calida ⁊ humida faciliter tolerat euacuationeȝ ⁊ fortē. ¶ Ratio prime cōcluſionis eſt: q: in complexione calida ⁊ ſicca plerunq; eſt paucus ſanguis ⁊ paucū humidum: ⁊ ſpiritus ⁊ humores ex motu qui fit in eūatione ſunt faciliter in eis inflāmabiles

Et vlterius h̄ nota. ꝙ debilitas haꝝ virtutū ꝓhibet euacuatōeȝ in ſua radice. vt vitalis in corde: naturalis in epate ⁊ animalis i cerebro. Aliqua tñ iſtaruȝ in pede vel in manu debilitata non ꝓhibet euacuationeȝ.

Triplici de cā debilitas v̄tutis ꝓhibet euacuationeȝ. pria q: virtus ſaȝ debilitata p euacuatōem d̄ijceret̄ ⁊ mortis ſim incurreret periculū. ſcōa q: debilis virtus non ſufficeret regere ⁊ reducere medicinā de potētia ad actū. tertia q: virtus per euacuationē debilitata citi⁹ morbo ſuccūberet ⁊ minus poſſet ei reſiſtere. Et ex omnib⁹ euacuatōibus plus prohibet virtus debilis illā q̄ fit per flobothomiaȝ q̄ȝ aliq̄ aliā p̄edictaꝝ: eo ꝙ pl⁹ virtutē debilitat teſtāte Ga. 9. megategni. ca. 6.

Nota ꝙ Aui. nō intēdit h̄ remouere omnē euacuationeȝ artificialē a colericis: ſȝ magnas flōmias

ꝛ fortes farmacias: pōt.n. in his dũ colera ex vētre nō ſatis purgaꝛ vel cuꝫ vrina ipſa ꝓuocari ēt cũ vomitu cũ aq̄ calida vł laxari vēter cuꝫ lenitiuis: vt idē dicit tertia pri mi. doc. iiij. capi. j.

les ⁊ ex pharmaci caliditate qͦ vtplurimũ eſt caliduꝫ ſunt ēt facilr̄ reſolubiles: pp iſta igiꝛ nocumēta īdicāt ꝙ nō fiat eũo. verũ ē tñ ꝙ pōt aliqñ ſignificare ꝙ fiat eũo ꝑ quāto īdicat hũoꝛē colericũ abũdare ī coꝛpe q eũari dꝫ: ⁊ iō qñqꝫ tales ſũt eũandi: tñ qñ eũanꝛ fit leuiꝰ q̄ꝫ ī aliis ſilr̄ īdigētibꝰ eq̄ foꝛtibꝰ: ⁊ h̄ ītelligit Aui. ¶ Ratio aũt ſcd̄e cōclōnis eſt iſta. pꝛimo tenendo ꝙ aliqua eſt ꝯplō frigida ⁊ humida ⁊ nō multũ tñ diſtās a tēperamēto: ⁊ eſt talis per pñtiā humoꝝ flegmaticoꝛuꝫ: ⁊ talis nō ꝓhibet eũonē. Et qñqꝫ eſt radicaliter calā: ſꝫ multiplicatis flegmatibꝰ pp īdigeſtionē tēdit ad frigus: ⁊ iſta īdicat de eũone: nec eſt cũ tāta debilitate ꝙ eũonē ꝓhibeat. Alia eſt frida ⁊ hũida radicalr̄ in mēbroꝝ ſubſtātia ⁊ multũ recedēs a tēperamēto: ⁊ q̄ paucũ hꝫ de ſpũ ⁊ ſanguīe: ⁊ iſta eſt de qua loquiꝛ Aui. vñ dicit caliditatē nō hñs ſꝫ debilē hñs. Tũc rō eſt ꝙ iſtoꝝ coꝛpoꝛũ virtꝰ eſt debilis ⁊ humoꝛes ⁊ mēbꝛa cũ ſpiritibꝰ facilr̄ reſolubiles: q̄cq̄d aũt a ſubſtantia humida reſoluiꝛ eſt multo plus q̄ꝫ qͦ a ſicca diſſoluiꝛ: ēt ſi in caloꝛe ſint paria pꝛīo apho. cōmē. 14. ꝓpter has ergo cās nō bñ tolerat hec ꝯplō eũoneꝫ. Et tu ex hoc idē potes dicere de melancolicis qui multũ ſunt diſtantes a tēperamento: tamen ꝓpter ſiccitatem ſuā nō ita cito diſſoluuntur.

¶ Ratio tertie ꝯclōnis eſt q꞉ in cōplōne calā ⁊ humida virtꝰ nālis eſt foꝛtis ⁊ humoꝛis multi nō faciliter inflāmabiles pp multitudinē: ergo īdigēt eũone: ⁊ ꝓpter alia duo dica tolerant foꝛtem euacuationē.

Queſtio I

Sed in hac tertia regula cadit dubiũ. Naꝫ Gal. nono terapē. c. vlti. dicit ꝯꝛiũ vbi ad lrāꝫ. Subſtātia igiꝛ pueroꝝ facillime euapoꝛaꝛ ⁊ ſpargiꝛ: q꞉ oīuꝫ eſt humidiſſima: frigidiſſima vero nulliꝰ: quare nō indiget eũatiuo pharmaco hñs īnatũ eũari. vñ parũpoſt vult ꝙ in talibꝰ in qbꝰ eſt multa euapoꝛatio coꝛpe indigēte ſanguīs diminutiōe: ꝙ eũo aut nō fiat aut fiat parua flōmia. Arguiꝛ ergo ſic. Illa cōplō minꝰ īdicat de eũone in qua plīma fit diſſolutio: ḡ ⁊c̄. maioꝛ ⁊ minoꝛ ſunt Gal. loco allegato. ¶ Ad hāc difficultatē rñdeꝛ ſꝫ Dy. duplr̄. Uno modo ꝙ ꝯplō hũida q̄dā eſt talis nāliter: q̄dā aũt accidētaliter: mō coꝛpa hũida accñtalr̄: ⁊ cũ hoc calida ſunt illa de qbꝰ loqꝛ hic Aui. Gal. aũt loqꝛ ō hũidis nālr̄. ¶ Scd̄a rñſio eſt quaſi declaratiua pꝛime: ⁊ eſt ꝙ coꝛpoꝛũ humidoꝝ quedā ſunt talia quo ad ſubſtātiā mēbꝛoꝛũ pꝛincipaliũ: q꞉ hñt illa mollia ⁊ humida: q̄daꝫ aũt ſunt humida nō quo ad mēbꝛa ſolida ⁊ eoꝛũ ſubſtantiā: ſꝫ iō dicunꝛ humida: q꞉ in venis multũ habēt de humoꝛibꝰ: ⁊ de pꝛimis loquiꝛ Gal. vnde exēplificat de pueris: ⁊ de ſcd̄is intelligit Aui. q꞉ pp multum humoꝛē indicat de eũone: ⁊ pp calītatē indicat virtuteꝫ eſſe foꝛtē q̄ pōt tolerare. ¶ Qͦ aũt hec rñſio non ſit de mēte Aui. pꝫ ex his q̄ dicit tertio huiꝰ doc. quarta. c. p̄. vbi loquiꝛ de regimīe coꝛpoꝛũ hñtiũ ꝯplōneꝫ nālem recedentē a tꝑamento. nā in nullis p̄cipit euacuatiōes fieri ꝑ flōmiā aut aliter. modo hic p̄cepit fieri in calā ⁊ humida. ¶ Pꝛeterea docet hic Aui. rectificare iudiciũ eũonis ꝑ indicationē cōplōnis nālis: ⁊ nō ꝓpter multitudinē humoꝝ: aut plenitudinē venarum: ⁊ iō Aui. loquiꝛ vere de cōplōne calida ⁊ humida mēbroꝝ ſimpliciũ nāli. ¶ Puto ergo ꝙ ī cōplōne calida ⁊ humida nāli qñqꝫ fit per humiditatē mēbꝛorum tāta mollities: q꞉ caloꝛ ſupfluitates ſufficit reſoluere ſolũ debite abſtinēdo: ⁊ hoc nō inueniꝛ cōiter in pueritia. Qñqꝫ aũt iaꝫ ingroſſatis humiditatibus caloꝛe nō acuto nō ſufficit ita reſoluere ſicut multiplicare vt in iuuētute ⁊ in ſequētibus etatibꝰ: ⁊ iō cōplō calida ⁊ humida cũ multa ſubtilitate ſubſtātie mēbꝛoꝛũ ⁊ humoꝝ ꝓhibet ab eũone vt pueroꝝ: ſed ſic nō idicat hic. ⁊ de iſta loquiꝛ hic Aui. Nā de ꝯiuncta multe ſubtilitati dicet infra cũ loqueꝛ de etate in hoc caplō.

Et tu clarius dic ꝑ iſta poſitione ꝙ Gale. loqꝛ de humidis teneris raris ⁊ faciliter reſolubilibꝰ ſicut ſūt pueri. Aui. vero intēdit h̄ de calida ⁊ hũida cōplexione in coꝛpe ſolido muſculoſo ⁊ foꝛti.

Nota ꝙ nō eſt omnino verũ qͦ dicit h̄ magiſter de mēte Aui. vꝫ. ꝙ huiuſmodi coꝛpa calida ⁊ humida non ſint aliquo modo euacuanda. nā ipſe dicit in fine illius capituli. ꝙ talia coꝛpoꝛa tꝑe veris debēt ſe tꝑate conſeruare minutione ⁊ euacuatione.

¶ Figura auteꝫ. ſ. ſupfluitas maciei aut raritas ab ea ꝓhibet pp timoꝛē ne ſpiritus reſoluantur. ¶ Et ſilr̄ opꝫ in regēdo debilē ⁊ macrũ multā colerā rubeā in ſanguine habenteꝫ vt ei blandiaris ⁊ nō ipſam euacues: ⁊ vt eũ nutrias ex eo qͦ bonũ gñat ſanguinē ad frigiditatē ⁊ humiditatē declinantem: qm̄ ex hoc ſui humoꝛis cōplexio rectificabiꝛ: aut foꝛtaſſe ip̄m foꝛteꝫ efficies ⁊ euacuationes tolerabit. ¶ Et ſilr̄ opꝫ ne illuꝫ euacuare ſis auſus qui ex ꝯſuetudine parũ comedit q̄ꝫdiu ab eiꝰ euacuatione abſtinere poteris. ¶ Supflua quoq̄ꝫ pinguedo ab eo ꝓhibet ꝓpter timoꝛem ne frigiditas dominet ⁊ ne caro venas compꝛimat ⁊ eas extinguat cum vacuas inuenerit ⁊ caloꝛē ſuffocet īnatum: aut ſuperfluitates expꝛimendo ad interioꝛa expellat.

¶ Hic docet rectificare iudiciũ eũonis ꝑ indicationē a figura. Et ꝯſtat ꝙ Aui. hic ꝑ figurā nō intelligit pꝛopꝛie figurā: ſed illud qͦ nos cōiter vocamꝰ habitudinem: ⁊ hoc reſpicit duo gña diſpōnũ. vnũ eſt pinguedinis maciei ⁊ carnoſitatis: aliud eſt denſitatis ⁊ raritatis. Innuit hic ēt Aui. incidēter de quadā ꝯſuetudine: ⁊ dicit in toto ꝯcluſiones quattuoꝛ. ¶ Pꝛima eſt iſta: figura ſupflue maciei ⁊ raritatis ꝓhibet ab eũone. Et rō eſt: q꞉ in iſtis timeꝛ ne ſpũs reſoluanꝛ in eũone ſupple ita vt virtꝰ inde nimiũ debiliteꝛ. ¶ Scd̄a concluſio. coꝛpus debile ⁊ macrũ multā coleraꝫ hñs ſanguini admixtā: opꝫ vt regaꝛ blādiēdo ſibi ⁊ nō eũando ipſam ⁊ nutriēdo ip̄m cũ eo qͦ generat ſanguinē bonũ tendentē ad frigiditatē ⁊ humiditatē. Et rō eſt: q꞉ per hoc regimē: aut rectificaꝛ malus hũoꝛ: aut fit foꝛtis ad tolerādũ eũonē. ¶ Tertia ꝯcluſio: nō ſis auſus eũare illuꝫ q ex ꝯſuetudine parũ comedit quantũ potes abſtinere ab eũone. ¶ Quarta ꝯcluſio. ſupflua pinguedo ab eũone ꝓhibet. Et cā eſt: q꞉ timeꝛ ne facta eũone domineꝛ frigus: ⁊ ne caro cōpꝛimat venas cum inuenit eas vacuas: ⁊ ita ſuffocet caloꝛē īnatum: aut expꝛimat ſupfluitates ad iterioꝛa. Pꝛima regula eſt ſatis clara. ¶ In ſcd̄a regula no. ꝙ blādiri eſt leui via incedere mitigādo malitiā moꝛbi aut māei impꝛeſſionem cum re que facit tarde effectuꝫ: ⁊ ita facit regimen de quo hic dicit regula eũonis. ¶ Nota ſcd̄o ꝙ nō ſoluꝫ qñ colera eſt peccās in coꝛpoꝛē valde macro: ſꝫ ēt cum eſt peccatuꝫ alioꝛuꝫ humoꝝ cum debilitate ⁊ macilentia blandiendũ eſt: ⁊ regēdus eſt homo cuꝫ eo qͦ generat ſanguinē bone ſubſtantie: declinanteꝫ tamen ad ꝯꝛias qualitates quaſlibet humoꝛis peccātis. Et iō hoc eſt dictuꝫ vt ꝑ hoc alia intelliganꝛ: reliqua ſunt clara. ¶ Quarta aũt regula hꝫ veritatē quo ad pꝛimum timoꝛē: q꞉ in oī ſupflua pinguedine abũdat frigiditas: iō dꝛ ſeptīa quarti in. c. de maculis pinguedinis. Euacuādo ergo humoꝛes calidos aut reſoluēdo ſpũs eſt timoꝛ de nimio exceſſu frigoꝛis. Scd̄s ēt timoꝛ eſt rōnalis: q꞉ vene plene magis reſiſtunt cōpꝛimēti q̄ꝫ vacue. Timoꝛ ēt eſt de ſuffocatione caloꝛis nālis ſicut timeꝛ de ſuffocatiōe ignis cuꝫ eſt paruꝰ ⁊ ligna ſunt viridia multa ſuppoſita ita in exp̄ſſiōe humorum ad īterioꝛa: res eſt clara. ¶ No. tñ hic ꝙ pinguedo ⁊ craſſities illoꝝ q a nā oīno ſunt calidi ⁊ que ē facta artificialr̄ ex multo cibo īdicat de eũone: vt dꝛ illo apho. In exercitātibꝰ ad ſummuꝫ. ⁊ cōſtat ꝙ iſta ſit ſuperflua: illoꝝ autē craſſities q ſunt craſſi ſm̄ nām qñ eſt valde extrema ꝓhibet ab euacuatione.

Iſta cōcluſio hꝫ veritatē de quocunq̄ꝫ coꝛpoꝛe macro ſiue melācolico ſiue qͦcũq̄ꝫ ſit ſed debent applicari contraria diſpōni: q꞉ aut curaꝛ aut foꝛtificaꝛ. vt dicit. h̄ Gētil. Ratio tertie cōcluſionis eſt: qm̄ ille nō aggregat ſuperfluitates: vnō in eo nō eſt repletio. aliqñ tñ eſt euacuandꝰ vt qñ errat in regimine vł ſi h̄ret malam diſtēperātiam epatis vel ſtomachi.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Accidentia quoqꝫ mala ſicut aptitudo colirice paſſioni ⁊ ſpaſmo ab ea pꝛohibent.

¶ Hic docet dcm̄ iudiciū rectificare per conſiderationē accidētiū dicens. Accidētia mala ſicut colirice paſſiōis: ⁊ aptitudo ad ſpaſmū ꝓhibēt ab eūone. ¶ Ubi nota: ꝙ colirica paſſio eſt motus materierū coꝛruptarū nō digeſtarū ad ſepationē ex via inteſtini ⁊ redeuntiū ad ipſuꝫ a coꝛpoꝛe ſm̄ acuitatē ⁊ laboꝛē expulſiue. Et p viā inteſtini intelligimus nō ſolū cōcauitatē inteſtini ſed ſtomachi ēt: qꝛ eſt via ad inteſtinū. Cā aūt eiꝰ eſt multiplicatio coꝛruptiōis digeſtionis ⁊ materierū coꝛruptaꝝ in venis ⁊ foꝛtitudo expulſiue venarū ⁊ debilitas inteſtinoꝝ ⁊ ſtomachi: qbus tribus cōiūctis accidit ꝙ fiat multiplicatio materiei coꝛrupte in venis: deinde ꝙ natura foꝛti motu inſurgat ad expellēdum. tertio ꝙ ad ſtōꝫ ⁊ inteſtina tanq̄ꝫ debilia expellat. Ex qbus pꝫ ꝙ parati colirice paſſioni ꝓhibenꝶ ab eūone p̄cipue p ſeceſſuꝫ aut vomitū: qꝛ in illis eſt piculū ſup abūdātis fluxus aut vomitus ⁊ accn̄tiū maloꝛū q̄ ī ea inueniunꝶ vt potes legere. 16. tertij. c. de fluxu vētris oium modoꝝ: maxime pp foꝛtē motū ⁊ ſubitū conatū quē in iſtis eſt parata facere expulſiua mēbꝛoꝛū. vn̄ qn̄qꝫ quaſi ſubito pereunt ⁊ incidūt ſincopim ⁊ acutiſſimos doloꝛes. ¶ Nota ſcđo: ꝙ parati ad ſpaſmū quidam ſunt parati ad ſpaſmū de repletione: quidā autēꝫ ad ſpaſmuꝫ de inanitione. Et pꝛimi: qꝛ habēt multas humiditates ⁊ neruos debiles ad reſiſtēdū membꝛis trāſmittentibus. ⁊ in iſtis eſt timoꝛ de euacuatione ne agitato humoꝛe curat ad neruos. Alij aūt habēt ſubſtantiam neruoꝛū reſolubilē ⁊ conſumptam paratā cōtrahi ex pauca eūone. ⁊ in iſtis eſt clara cauſa timoꝛis. Qui etiā habēt neruoſa mēbꝛa nimis ſenſibilia vt ſtomachū ſunt parati cadere in ſpaſmū nō pꝛopoꝛtionatū ad materiam. In iſtis ergo qꝛ ſpaſmus cuiuſcunqꝫ modi eſt accn̄s valde maluꝫ: pꝛohibentur eūones ille p̄cipue p quas timereꝶ de caſu in ſpaſmuꝫ ⁊ indicatur eam ꝓhiberi niſi ſit aliud foꝛtius indicans cōtrarium.

Et fit potiſſime tūc iſta paſſio quādo mala mā generaꝶ in ſtō. vn̄ membra renuūt ⁊ mittiꝶ ad ſtomachuꝫ ⁊ inteſtina. vn̄ fit vomitus ⁊ fluxus ventris.

¶ Etas preterea ēt que nōdū ad augmenti cōplemētū peruenit aut ad cōſumptionis terminum eſt tranſiens ab ea pꝛohibet.

¶ Hic docet ex etate dicēs: ꝙ etas q̄ nōdū puenit ad finē augmēti: ⁊ etas q̄ tranſit ad terminū cōſumptiōis ſicut decrepita ambe pꝛohibent ab eūone. Et cā q̄re etas pueritie ꝓhibet ab eūone eſt multa reſolᷓo ſuoꝛuꝫ ſpūuꝫ. p̄cipue tn̄ ꝓhibet a flōmia cū ſanguis facile paratus ſit reſolui in eis: decrepita aūt etas pp virtutis debilitatē. Attēde tn̄ ꝙ ſupꝛa. 14. annū cōcediꝶ flōmia ⁊ tunc nōdū puenerūt ad finē augmenti. Silr̄ in decrepita etate ꝓpter pleureſim aut peripleumoniā conceditꝶ. vt Raſis. 7. continen. ⁊ narrat Auerr. ꝙ Zoar flobothomauit filium trium annoꝝ. Ex quibꝰ elicias ꝙ nō ita pꝛohibeꝶ ꝙ nullo modo in eis ſit facienda: ſꝫ non fit niſi foꝛti cauſa indicante. ⁊ tunc fit minoꝛ ⁊ leuioꝛ q̄ꝫ in alijs etatibus ceteris paribus.

Et idem dicit Gal. xj. terapētice. c. iij.

¶ Hoꝛa quoqꝫ multum calida aut multum frigida ab ea pꝛohibet.

¶ Hic docet per regimē hoꝛe ſiue tp̄is iudiciuꝫ illud rectificare dicens ꝙ hoꝛa multū calida ⁊ multum frigida pꝛohibet ab eūone. ⁊ dicitur in apho. quarte particule. Sub cane ⁊ ante caneꝫ. de pharmaco tantū: ſed de flobothomia ⁊ vomitu non eſt verum. Nā in hoꝛa multum calida timeꝶ de nimia reſolutione: ⁊ in hoꝛa multuꝫ frigida humoꝛes ſunt congelati inepti euacuationi: ⁊ ratio que eſt de regionibus fere eſt đ hoꝛa.

¶ Et regio quidē meridionalis vehemēter calida ab ea pꝛohibet: quoniā plurima eoꝛuꝫ que ventrē ſoluunt ſunt caꝉa: ⁊ duarum acuitatuꝫ coniunctio tolerari nō p̄ōt: qm̄ virtutes in eis debiles erūt ⁊ diſſolute: ⁊ qꝛ exterioꝛ caloꝛ materiā ad exterioꝛa trahit ⁊ medicina ipſaꝫ trahit ad interioꝛa: quare inde ꝓuenit ī diuerſas ptes ꝓtractio ⁊ ad reſiſtētiā perducit: ⁊ ſeptētrionalis multū frīda ab ea pꝛohibet.

¶ Hic docet rectificare iudiciū eūonis p cognitioneꝫ regionis dicēs: ꝙ regio meridionalis multū calida ꝓhibꝫ ab eūone. ſ. cū pharmaco pp tres cās. Pꝛima qꝛ pharmacū calidum eſt ⁊ ſiccuꝫ: ⁊ cōiunctio duarū acuitatū non poteſt tolerari. Secūda eſt: qꝛ in iſtis regionibus habitantes ſunt debiles ⁊ diſſoluti pp multā euapoꝛationem. Tertia eſt: qꝛ aer calidus trahit ad exterioꝛa: ⁊ pharmacum trahit ad interioꝛa: ⁊ iſtud perducit ad reſiſtentiam: qꝛ. ſ. reſiſtit humoꝛ euacuationi magis q̄ꝫ ſi non trahereꝶ ad exterioꝛa: ⁊ ſic impedit pharmaci operationem. Et addit ꝙ regio multum frigida pꝛohibet etiam ab ea ⁊ non aſſignat cās: ſed ſunt pꝛedicte cum dixit de hoꝛa. Et tu ēt intellige: ꝙ iſta pꝛohibitio poteſt habere cauſam oppoſitam maioꝛeꝫ ſe: vnde fieret euacuatio ſed non ex toto regularis.

Uide Gale. in cōmēto p̄cal[…] legati apho. […] ſub cāe ⁊c.

¶ Parua quoqꝫ euacuandi conſuetudo ab ea pꝛohibet.

¶ Hic docet iudiciū de eūone ſumptū a cōſuetudine que ſupꝛa diciꝶ. Et dicit ꝙ parua cōſuetudo euacuandi pꝛohibet eūonem. ¶ Sꝫ arguiꝶ cōtra: qꝛ parua cōſuetudo eūonis ſignificat multā repletionem: ſed pp multā repletionē fienda eſt eūo. ergo parua cōſuetudo eūandi indicat eſſe eūonē fiendam. ¶ Hic rn̄deꝶ: ꝙ parua cōſuetudo eūandi merito ſui nō cōiuncta cuꝫ alio indicāte eūonē indicat eūonē ꝓhiberi: qꝛ ꝯſuetudo indicat de ſui cōſeruatione ſicut res nālis. vt pꝫ in illo apho. Scđm multū ⁊ repēte. ⁊ p̄cipue in cōmento. Sed qn̄qꝫ parua cōſuetudo eūandi cōiungiꝶ cum alio: merito cuius indicat eūonē fieri opoꝛtere vt ſi cōiungatur cum malo regimine vt in ſuperflue ſe replēte: ⁊ ſic parua conſuetudo eūandi ſign̄at euacuationeꝫ pꝛo quāto cū illo ſign̄at repletionē. Uerūtn̄ ēt inquātū eſt conſuetudo in contrariū ſignificat non fieri: ⁊ iō non tam foꝛtiter euacuamus incōſuetos: ſed in pluribus vicibus. ¶ Nota tn̄ incidēter: ꝙ cōſuetudo eūandi aut cū flōmia aut cū alio: tn̄ nō ſignificat coꝛpus cū ſimili tp̄e debere euacuari ſi pmuteꝶ regimē ad id qđ pꝛohibet aggregari multitudinē: ⁊ maxime de flōmia vult hic Gaꝉ. ꝙ conſueti flobothomari nō iō ſunt flobothomādi: qꝛ cōſueti: ſed qꝛ ſimili cauſa pꝛecedente que pꝛeceſſit alias: qꝛ in regimine facta eſt repletio in alijs euacuationibus foꝛte natura ex conſuetudine fit pigra ſine adiutoꝛio ad euacuandū: ⁊ ſic illa conſuetudo poteſt ſignificare plenitudinem per aliud.

Ad h̄ ꝓpoſiti[…] multum fac[…] ſnīa Gal. in cō[…] mē. apho. […] xlix. ſecūde p[…] cu. ſcꝫ Aſſuet[…] ⁊c.

¶ Ars etiā qua multa fit euacuatio ſicut ſeruiēdi in balneo ⁊ onera doꝛſo deferētiū ab ea pꝛohibet ⁊ ad vltimū oīs ars laboꝛioſa.

¶ Hic docet ſumere rectificationē iudicij in eūando ab arte. Et vult ꝙ ars per quā fit multa coꝛpoꝛis eūo ſicut ars ſeruiendi in balneo. ſ. in ſtuffa ⁊ ars poꝛtandi onera in doꝛſo pꝛohibet ab eūone. Silr̄ oīs ars multi laboꝛis: qꝛ oīs talis ſignificat paucitatē humoꝝ. Alique tn̄ tales ſignificant coꝛpoꝛa eſſe debilia: vt ars ſeruiēdi in balneo: ⁊ aliqua foꝛtia vt ars poꝛtandi.

¶ Scias preterea ꝙ intētio in omni euacuatione eſt vna quinqꝫ rerum.

¶ Uſqꝫ ad p̄ntē ptē Aui. dedit can̄. de qn̄ ſiue de tp̄e eūonis: ⁊ ſunt illi p quos cognoſciꝶ coꝛp̄is diſpō: an regrat ⁊ toleret eūonē: aut nō p debitā conſiderationē decem rerū iam dictarū. ¶ Hic ponit can̄. de mō euacuationis. i. de cōditionibus obſeruādis circa euacuationem de intentionibus habendis tam de qualitate q̄ꝫ de quātitate ⁊ loco eūonis. Et diuidiꝶ ī duas. p̄ ponit numeꝝ

UVA. BHSC. IyR_044_1

nit numerũ intentionuꝫ habendaꝝ in eũone. ſcđo exequitur circa illas ponẽdo cañ. ſecũda ibi prope. (Aut eũo illius.) Primo dicit ꝙ in omni eũone intẽtio eſt vna quinqꝫ reruꝫ. ❡ Ubi no. ꝙ Auic. vult ꝙ in omni eũone fienda artificialr opꝫ cõſiderare iſtas qnqꝫ res: imo eas intẽdere opꝫ: quas ipſe narrabit ẜm modos quos ipſe ſpecificabit: ⁊ ſunt ſpecies humoris ſiue malitia: declinatio eius ad ptem corpis: diſpõ mẽbri per qđ fit aut fieri dꝫ eũatio: ṗs eũonis in cõparatõe ad preparationẽ humoꝝ ad exitum: ⁊ quãtitas eũandi. Nam eũo ẜm Gal. eſt totã a corpore educẽs humorũ ſubam: vt tertio tegni. ❡ Primo ergo qꝛ id qđ a corpore educit dꝫ eſſe preter nãm: aut actu aut ꝓpinqua potentia: ⁊ oẽ tale eſt nociuũ: opꝫ ꝙ cõſideret humoꝝ malitia. ❡ Secũdo qꝛ humor malus qñqꝫ eſt ineptus eũoni: opꝫ ꝙ cõſideret aptitudo. ❡ Tertio qꝛ dꝫ totã ſubſtãtiaꝫ educẽs: opꝫ ꝙ cõſideret quãtitas educẽdi. ❡ Quarto qꝛ per aliquã viam dꝫ eũari: opꝫ ꝙ cõſideretur ſi humor a natura ad aliquẽ locum vel viã deriuatur ⁊ ſic motus humoris. ❡ Quinto opꝫ conſiderare membrum per qđ fienda eſt eũatio. Jn illa ergo euacuatione bene artificialiter facienda poſſumus aliquod iſtorum negligere.

❡ Aut eũo illius qđ eſt eũandũ ⁊ ſequit ipꝫ proculdubio trãqllitas niſi ꝙ receptaculorũ laſſitudo ipſum ſequat: aut caliditatis ebullitio aut febris ephimera aut alie egritudines que comitant ſicut excoriatio quã vẽtris ſolutio in inteſtinis facit: aut vlcera q̄ vrine ꝓuocatio ĩ veſica facit ⁊ hoc qdẽ lꝫ iuuamẽtũ ꝯferat: eius tñ vtilitas nõ ſentit ĩmo qñqꝫ preſentialiter dolet donec accidẽs remoueat.

❡ Hic exequit ⁊ diuidit in qnqꝫ. Primo oſtẽdit que ſit intentio hñda in malitia humoris euacuãdi. Scđo que ſit intẽtio in declinatõe humoris ad aliqđ membrum. Tertio que ſit intentio hñda in mẽbro ꝑ qđ fit eũo. Quarto que ſit intẽtio in diſpõne humoris quo ad obediendũ eũoni. Quinto que ſit intẽtio in quãtitate humoris eũandi. ſcđa ibi. (Et ſcđa.) tertia ibi. (Et tertia.) quarta ibi. (Et quarta.) quinta ibi. (Ois preterea eũatio.) ❡ Jn prima parte vult iſtã ꝯcluſioneꝫ. Jn eũando opꝫ intendere ꝙ euacuet humor nociuꝰ ita vt ſit dignꝰ eũari. Probat ſic: illũ humorẽ debemꝰ eũare: ad cuius eũationeꝫ ſequit tranquillitas: ſed ad eũonem humoris digni eũari ſequit trãquillitas: igit ⁊c̄. verum eſt tñ hoc dicit Aui. niſi ꝑꝑ eũoneꝫ humoris ſequat accidẽs aliud ſicut laſſitudo receptaculorũ: aut ebullitio caliditatis: aut febris ephimera: aut excoriatio quã aliquãdo facit fluxus ventris: aut vlcus in vijs vrine: quod fit dum prouocat vrina aliquando. Nãm in iſtis caſibus: licet euacuatio afferat iuuamentum: tamẽ nõ ſentit eius vtilitas: ſed qñqꝫ dolet principaliter donec remoueat accidẽs illud.

Et non ſolũ h verificatur de euacuatiõe artificiali ꝑ medicinã: ſꝫ ẽt de de euacuatiõi bus ſpontaneis ⁊ per naturaꝫ vt vult idẽ Hip. in eodem aph. allegato a magiſtro.

❡ Nota ergo prio ꝙ inter cetera que in humore euacuando cõſiderant eſt qualitas eius. Et hec regula đ qualitate humoris eũandi eſt ſnĩa apho. prime particule. Jn perturbatõibus ventris ⁊c̄.

❡ Scđo nota ꝙ duobus modis cõſideratur qualitas humoris eũandi. Uno modo ſpãliter quẽadmodũ dicimus humorẽ aliqueꝫ calidum aut frigidũ aut putridum: ⁊ ſic de alijs ſpecialibꝰ denominationibꝰ. Secũdo modo cõſiderat qualitas generaliter inquãtuꝫ humor eſt nociuus aut cõueniens: ⁊ hoc ex quocũqꝫ capite fuerit nociuus ſiue ꝑꝑ qualitatẽ ſiue ꝓpter quãtitatem: ⁊ hoc mõ loquit hic Aui. ⁊ Hippo. loco allegato. Et hoc maxime pꝫ: qꝛ etiã de flobothomia hic intelligit que principaliter conuenit peccato humoꝝ in quãto: vñ humor peccãs in quali ſpãli eſt humor qui cuiuſcũqꝫ eſſet quãtitatis tamẽ eſt in ſpeciali nociuus: peccans aũt in quãto ſpãli eſt qui dato ꝙ eẽt alterius qualitatis ſtante quãtitate in eo loco vbi nunc eſt eſſet nociuꝰ. Jn quãto aũt gñali peccat oĩs humor malus q̄ꝫtus ⁊ in quali gñali ſil̄r. Et iđ qlibet peccãs in q̄ꝫto peccat in q̄li ſaltẽ gñali. Et qlibet peccãs in q̄li peccat in q̄ꝫto gñali. Sed nõ eſt incõueniẽs aliquẽ humoreꝫ in forte nũc peccare in q̄ꝫto ſpãli ſuꝑfluo: ⁊ q a calitate ſuꝑflua ꝑ totã horã calefiet ⁊ augmẽtabitur: ⁊ in fine peccabit in q̄ꝫtitate diminuta ⁊ caliditate diminuta.

❡ Tertio no. ꝙ Aui. dicit vnã intentionẽ circa hoc ꝙ eũetur humor q eſt eũandus ⁊ nõ dicit peccãs in q̄li. ⁊ iđ Hippo. loco allegato dixit: qualia opꝫ purgari: ⁊ rõ eſt: qꝛ nõ quilibet humor peccãs in quali ſpãli notabili peccato eſt dignus eũari: quẽadmodũ eſt đ ſanguine colerici aut flegmatici febriẽtis tertiana pura cũ paucitate ſanguinis ⁊ inflãmatione colere: aut quotidiana đ flegmate crudo cũ ſanguinis paucitate. Jlle eniꝫ ſanguis ita peccat cum ſit preternãliter calidus ꝙ eo mediãte defert ad mẽbra febris: tamẽ nõ eſt eũandus. Et iđ dicit Aui. ꝙ intẽtio eſt eũare illum q peccat ſi ſit eũandus: imo cõcedẽduꝫ eſt ꝙ eſt aliquis humor peccãs peccato inferẽte nocumẽtũ mortale: q tñ ſi poſſet eũari abſqꝫ alio humore ⁊ ſpũ nõ eſſet eũandus: ⁊ mlt̄a talia: vide pria apho. apho. ſcđo. Ex his cõprehendit inſufficiẽs illoꝝ poſitio qui dicũt omnẽ humorẽ peccãteꝫ ſi nõ fieret alterius eũo eſſe dignuꝫ eũari: imo peccãs ẽt peccato incorrigibili multotiens nõ eſſet eũandus qñ ibi nõ eſſet melior: vt multotiẽs de lepra accidit in ſanguine. Ex his ẽt appet verificatio antecedẽtis ſcđi. Nam ſi humor ita peccat vt ſit dignus eũari: tũc pñtialiter nocumẽtuꝫ remanentie eſt maius iuuamento: ⁊ ideo ꝑ remotionẽ eius niſi aliud accidens eueniat remouet plus de nocumento: ⁊ per ꝯñs infirmꝰ alleuiatur a ſuis nocumẽtis: ⁊ hoc eſt qđ Aui. vocat h tranquillitateꝫ. Hippo. aũt loco allegato dixit: cõferentia ⁊ addidit bonã tolerãtiaꝫ: qꝛ duꝫ nõ eũatur niſi ſit dignꝰ eũari: iuuamẽtuꝫ eſt maius nocumento: ⁊ nocumentũ nõ eſt notabile: ⁊ iđ bene toleratur: qꝛ infirmꝰ non multũ debilitatur.

❡ Ulterius no. ꝙ lꝫ nõ eũetur humor dignꝰ eũari: tñ multotiens accidit ex alia re ꝯiuncta cũ tali eũone nocumentũ occultãs iuuamentũ eũonis illius: vt in caſibus narratis ab Aui. in lr̄a. Nam multotiẽs cũ maligno humore eũat bonus aut reſoluunt ſpũs: vñ mẽbra q̄ ſunt receptacula relaxant ⁊ ſeqtur ſincopis aut alia accñtia. ſ. debilitas: ⁊ qñqꝫ accidit in trãſitu humoris eũandi ꝑ viaꝫ aliquã ꝙ nocumẽtũ infert in via qñqꝫ ẽt ex motu agitant humores aut ſpũs ⁊ accidũt calefactio ⁊ febris: ⁊ qñqꝫ ex nã pharmaci cuꝫ q̄ ſit eũo accidit idem: vñ oĩa iſta ſunt cõſiderãda: ⁊ pro poſſe ĩ eũone vitãda: niſi ꝑꝑ neceſſitateꝫ maioris iuuamenti: vñ cauere debemꝰ quãtuꝫ poſſumꝰ cõueniẽtẽ humoris eũonẽ: ⁊ ne trãſeat ꝑ mẽbra que hẽat ledere: ⁊ ne ĩ corpe fiant aut in pharmaco nocumẽta: merito quorũ ſit apta ſeq aut febris aut alia inflãmatio vl̄ debilitas ẜm qđ in partibus conſideratur.

❡ Ulteriꝰ no. ꝙ cũ talia accidẽtia ſuꝑuenerint ipſa occultant iuuamentũ eũonis: ſed illis remotis niſi aliud ſuꝑuenerit: tũc percipit eũonis iuuamentuꝫ.

❡ Et ſecunda eſt conſideratio partis ſue declinationis ſicut nauſea que vomitu mundatur: ⁊ mordicatio in ventre que ventris ſolutione remouetur.

❡ Hinc declarat ſcđaꝫ intẽtionẽ dicẽs ꝙ ſcđa intẽtio eſt eũare humorẽ ꝑ viã ad quã declinat ꝓportionata nãe ſic̄ nauſea q̄ mundat vomitu: ⁊ mã faciẽs mordicationẽ in vẽtre q̄ remouet ſol̄one vẽtris: vñ Aui. innuit ꝙ medicꝰ dꝫ eũare ꝑ pteꝫ ad quã nã declinat hu-

moꝛe̅: ⁊ eſt ſn̄ia pꝛime ꝑticule apho. Que ducere oꝫ.
¶ Ubi no. ꝙ in humoꝛib⁹ eu̅andis qn̄qꝫ intendimus
ſolum ad eu̅onē: ⁊ tunc hꝫ veritatē regula Auic. hic ⁊
aphoꝛiſm⁹ allegat⁹. Qn̄qꝫ intēdim⁹ ad diuerſionē: ⁊
tunc nō opꝫ eu̅are per loca ad que nā̈ declinat humo/
rem: imo ad oppoſitū: ⁊ hoc habebis infra in pleriſqꝫ
locis: ⁊ Gal. dicit. xiij. de ingenio ſant. idē. ¶ Nota
ſcd̄o ꝙ qn̄qꝫ loca ꝑ que nā̈ euacuat vel ad que nā̈ de/
clinat ſunt cōueniētia illi eu̅oni ⁊ qn̄qꝫ nō. Sed ſi loca
fuerint ꝯueniētia per illa fieri dꝫ. Si au̅t nō: dꝫ ꝓhibe/
ri potius illud quod natura tētat: vnde Hippo. dixit:
⁊ per conueniētia loca ducere: que autem ſunt conue/
nientia loca ſtatim dicetur.

Et tūc vtendū eſt diuerſione illius mā̈e ab illis locis po/ tius q̄ per ea purgare: ⁊ dicit tunc materia declīare ad talia loca duꝫ d̄clinat ad mēbrū nobili⁹ vel ſuſpecti⁹ ad patiendū: vt dicit Ga. in cōmēto allegato aph. Que ducer̄ oꝫ quare ⁊c̄.

¶ Et tertia eſt mēbrū egreſſionis eius a ꝑte
declinatōis ei⁹ ſicut baſilica dextra in egritu/
dine epatis ⁊ nō cephalica dextra: qm̄ ſi erroꝛ
prouenerit in tali q̈le eſt illud/ qn̄qꝫ ſequet̄ īde
timoꝛ. Et opꝫ q̄dem vt ſit mēbrū egreſſionis
ignobili⁹ illo a quo ſit eu̅one mā̈ ad illud de/
clinet qd̄ eſt nobili⁹. ¶ Opꝫ p̄terea vt ſit ei⁹
exit⁹ nā̈lis ſicut mēbra vrine gibboſitati ep̄is
⁊ inteſtina ꝯcauitati ipſius. ¶ Eſt tn̄ cū mē/
bruꝫ a quo expellit̄ eſt ipſum mēbrū ꝑ qd̄ eu̅o
faciēda eſt: ſed eſt in ipſo egritudo vet⁹ aut re
cens ꝓꝓ quā eſt timēduꝫ de curſu humoꝝ ſuꝑ
ipſuꝫ. Ipſi ergo ad aliud qd̄ ſit meli⁹ trāſpo/
nendi ſunt. ¶ Et eſt ēt cū ex ſuꝑatōe humoꝝ
timet̄ ſuꝑ ipꝫ egritudo ſic̄ cū tract⁹ ſit ab ocu
lo ad gulaꝫ: qm̄ timet̄ ne illi qn̄qꝫ ſuperueniat
ſuffocatio: ideo quale eſt huiuſmodi ſuauiter
⁊ molliter fieri debet.

¶ Hic narrat tertiā reꝫ ad quā medici hn̄t intentionē
in eu̅one: ⁊ diuidit̄ in duas. Nam p̄io facit hoc. ſcd̄o
ꝓbat vnū ſuuꝫ dictū. ſcd̄a ibi. (Naꝫ q̄deꝫ). ¶ Dicit ꝑ̇
ꝙ tertia res quā intēdim⁹ in eu̅one eſt ꝙ mēbrū ꝑ qd̄
ſit eu̅o ſit conueniēs illi eu̅oni. Eſt au̅t cōueniēs qn̄ in
eo cōiungunt̄ quinqꝫ ꝯditōes. Pꝛīa ꝙ mēbrū egreſ/
ſionis ſit a parte declinatōis ei⁹. ſ. humoꝛis eu̅andi. i.
ſit ad qd̄ faciliter declinat talis humoꝛ: aut ſ̄ꝫ ꝙ expo
nit Dy. hēat ad humorē eu̅anduꝫ declinationē rectā
i. viaꝫ recti inceſſus vel vicinā rectitudini ſicut baſilica
dextra in eu̅ando humoꝛes ab epate. Nam ſi erret̄ in
tali quale eſt iſtud qn̄qꝫ ex illo ſequit̄ timoꝛ. Et cā eſt
q: nō eu̅atur illud qd̄ opꝫ eu̅ari: niſi tanta facta eu̅one
vt inde virtus nimis d̄bilitet̄. Scd̄a cōditio eſt ꝙ mē
bruꝫ per qd̄ ſit euacuatio ſit ignobilius mēbro a quo
ſit eu̅atio ne mā̈ declinet d̄ ignobiliori ab nobili⁹. Ter
tia cōditio eſt ꝙ per illud membruꝫ illi humoꝛes ⁊ in
tali loco peccātes ſoleant egredi nā̈liter. Nam mēbra
vrine euacuāt mā̈s gibboſitatis epatis: ⁊ inteſtina cō
cauitatis eius. Quarta cōditio eſt ꝙ non ſit in mēbro
egritudo vetus aut noua ꝓꝓ quā ſit timendū de curſu
humoꝝ ſuꝑ illo mēbro: nam qn̄ eſt ita: humoꝛes ſunt
tranſponēdi in ſuo motu ad aliud mēbruꝫ qd̄ ſit meli⁹.
Quinta cōditio eſt ꝙ nō ſit periculuꝫ in tractu humo
ris ad membrū: ita ꝙ humoꝛes ſuperēt virtutē mēbri
⁊ faciant in eo egritudinē. Sicut qn̄ trahit̄ humoꝛ de
oculo ad guttur ꝑ gargariſmata: qm̄ timet̄ ne ſuꝑue/
niat ꝑ̄focatio ꝓꝓ ſquinātiaꝫ. Et qn̄ eſt opportunū fieri
ꝙ ad tale mēbrū trahatur oꝫ ꝙ fiat ſuauiter ⁊ molliter.
¶ Ui no. pꝛimo ꝙ iſta tertia res ad quā intendūt me/
dici: licet multuꝫ videat̄ cōuenire cū ſcd̄a: q: vtraqꝫ eſt
de mēbro per qd̄ ſit eu̅atio: tn̄ eſt dı̄ia. Nam in ſcd̄a cō
ditione ꝯſiderat̄ declinatio humoꝛis ad mēbrū: in hac
cōſiderat̄ diſpō mēbri ⁊ habitudo eius ad illud a quo
dꝫ fieri eu̅o vel dꝫ euacuari. ¶ Circa pꝛimā tn̄ ꝯditio/
nem cōſidera: ꝙ lꝫ multotiēs ab humoꝛe leſio ſit ꝑci/
ſe in vno mēbro. v̇. g. ī capite nō opꝫ ꝙ ſemꝑ fiat eu̅o
per mēbruꝫ recte declinationis ad illud. Nā ſtante in
toto repletione ſanguinis doloꝛe nō exn̄te niſi in capi
te: tunc pꝛimo ſtobothomamus baſilicā aut cōem. vt
dicūt Meſ. ⁊ Aui. in capl'is de cura mel'ie ⁊ manie. ⁊
ſil'r qn̄ intendimus eu̅are: ⁊ cū hoc diuertere: ſꝫ verita
tē hꝫ vbi ab illo ſit intentio eu̅andi ⁊ nō ab alijs nec ſit
intētio diuertēdi. ¶ Secūda au̅t cōditio obſeruat̄ ꝑci
pue qn̄ in mēbro per qd̄ ſit euacuatio dꝫ ſigi mā̈: ſꝫ de
hoc alibi. ¶ Tertia ꝯditio ē clara: q: ſi ſit via nā̈lis exi
tus erit ꝯueniēs. Nota tn̄ ꝙ nō omniū materieꝝ que
in gibbo epatis cōtinent̄ conueniens via exitus ſit via
vrine. Naꝫ cū ſunt multe ⁊ groſſe cōuenientius eu̅an
tur ꝑ ſeceſſum. ¶ Quarta cōditio intelligit̄ vbi foꝛtioꝛ
indicatio eſſet de faciēdo illā euacuationē ꝑ illū locum
quē dimittemus. Et cū eadem limitatione intelligit̄
quinta: vt patet pꝛima tertij illo. c. Cum materiaꝫ.

Pōtab ignobili ꝑ nobile fieri eu̅o non tan q̄ per viaꝫ ſed tāq̄ per terminum.

¶ Natura quoqꝫ plerūqꝫ taliter operatur ⁊
eu̅at non per partem qua cōſueuit ideo vt mē
brum cuſtodiat cum debile fuerit: ⁊ plerunqꝫ
etiam eſt vt ſit illud qd̄ natura euacuat par/
tis longinque ⁊ oppoſite: ⁊ remaneat cū ipſo
ambiguitas ſicut cū a capite ad anū aut crus
aut pedē euacuat: non eniꝫ pꝛo certo ſcit̄ ſi ex
toto ſit cerebro aut ex vno ventriculo.

¶ Pꝛobat quartā ꝯditionē intēdi a medico ꝑ opatio/
nē nā̈e dicēs: ꝙ nā̈ plerūqꝫ taliter opatur ꝙ ꝓꝓ cauere
nocumētū mēbri debilis eu̅at nō per partē cōſuetam.
Et ī iſto caſu ꝯtigit ꝙ illud qd̄ nā̈ eu̅at ſit ꝑ partē nō cō
ſuetā ⁊ per partē longinquā. i. a parte longīqua ⁊ op/
poſita: ⁊ remaneat ambiguitas in tali ope ſicut vr̄ qn̄
nā̈ a capite ad anū aut ad crus aut ad pedē tranſmittit
mā̈m: tūc eniꝫ ꝓ certo neſcit̄ vtruꝫ a toto capite fluat
vel ab vno vētriculo. Ex q̄bus appꝫt ꝙ cuꝫ medicus
debeat eſſe imitatoꝛ nā̈e ꝙ ipſe aliq̄n dꝫ cōſuetā viam
dimittere ꝓꝓ egritudinē in ea exiſtētē ꝓꝓ quaꝫ lederet̄
mēbrū. Contra tn̄ hoc vr̄: q: nā̈liter mēbra foꝛtia trāſ
mittunt ad debilia. vt pꝫ ex Gal'. 2. de differentijs fe
briū. c. vltīo. ⁊ tertio nā̈liū virtutū. Si ergo in mēbro
accidit debilitas nā̈ mēbroꝝ alioꝝ magis inclinabitur
trāſmittere ad ipm̄. Hic dr̄ ꝙ mēbra foꝛtia ad debilia
mittūt: ſed debilia aliq̄n magis conant̄ reſiſtere ne reci
piant q̄ꝫ nō debilitata ꝓꝓ magnū nocumentū doloꝛis
quē materie recepte facerēt. Unde videmus ꝙ ſtante
vlcere in ꝑ̄ncipio meri acuto multotiēs ſi volum⁹ non
poſſumus deglutire. Sꝫ ſi nō ſit maioꝛis conatus de/
bile magis recipit: aut ſi plus facit debilitas ad īpotē/
tiā reſiſtendi q̄ꝫ conatus ad reſiſtendū. Sed tibi dimit
to conſiderationē particularium caſuū in quibus hoc
accidit: cū ſ̄m Aui. mēbra dolentia facilius recipiant.
vt habebitis infra. Debes autem conſiderare non ſo/
lum membri dolentis diſpoſitionē: ſed etiam membri
mittētis opationē vel paſſionem. ¶ Ulterius nota. ꝙ
ad longinqua ꝓpter tales ⁊ multas alias cauſas qn̄qꝫ
nā̈ eu̅at ita vt relinquat̄ ambiguitas nō ſolū vtrum ab
vno ventriculo vel ab alio cerebri eueniat mā̈: ſed vtꝝ
ab alio mēbro remoto a ceerbro: ⁊ hoc voluit Auicē.
¶ Et tu etiā nota. q̄uo mēbra conuenientia Aui. limi
tauit ꝑ ꝯditiones poſitas a Gal'. in cōmē. illius apho.
Que ducere opꝫ. ⁊ aliqua dedit ibi notanda.

Stante doloꝛe ī inteſtinis vel habitudine ad doloꝛeꝫ ex diaria exn̄te tn̄ obtalmia in oculis non ceſſabimus huius influxū ꝓuocare vt oſtēdit Hip. ſexta particula aphoꝛ. illo. 17. In oculis patientē diarꝛ nam accipi bonum. ⁊ lꝫ hoc ſit cōtra quartā cōditionem dignitas tamē opationis oculi ad hoc nos cogit. ſimilem ſn̄iam innuit Aui. tertia tertij. c. de obtalmia.

¶ Ex quarta quideꝫ eſt hoꝛa eu̅onis ipſius.
nam dicit Gal'. penitus ꝙ in cronicis egritu/
dinibus maturatio tātū ⁊ nihil plus expectā/
da eſt. Et tu quidē iam ſciuiſti quid ſit matu/
ratio: ⁊ anteq̄ꝫ euacues poſt maturationē ex
ſubtiliatiuis ī potu tribuere debes ſicut aquā
hyſopi halaſe ⁊ ſeminum.

¶ Hic

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶Hic ponit quartā rez ad quā intēdit medic⁹.Et di/
uidit in duas ptes.Prīo ponit hāc rez.Scđo remo/
uet dubia quedā incidētia circa alias res.ſcđa ibi.(Et
ſcias ꝙ materie eūo.) Prima iteꝝ in duas.Naz prīo
facit qđ dictū eſt.ſcđo remouet dubiū circa hāc rem.
ſcđa ibi.(Et ſilr.) Pria in duas.prio oñdit ꝓpoſituz
cū humoꝛ eſt ſparſus in ambitu toti⁹ vel in venis.ſcđo
qñ eſt in vno mēbꝛo.ſcđa ibi.(Cū aūt humoꝛ.) Pria
in duas.prio docet gd circa hāc q̈rtā rez intēdim⁹ in
cronicis moꝛbis.ſcđo gd in acutis.ſcđa ibi.(Scđa ꝛ ī
acutis.) Prīo dicit q̈ttuoꝛ. Primū eſt ꝙ q̈rta res ad
quā eſt intētio in eūone eſt ei⁹ hoꝛa.Dicit ſcđo expla/
nādo h̾ in cronicis moꝛbis ꝙ Gal.dicit ī illis moꝛbis
eſt tm̄ expectāda maturatio ꝛ nihil plus. Tertio dicit
ꝙ tu iam ſciuiſti gd ē maturatio.Quarto dicit ꝙ poſt
maturationē ꝛ ante eūonez debem⁹ tribuere in potu
ſbtiliatiua ſic̄ aquā hyſopiꝛ halaſe ꝛ ꝺcoctōez ſeminū.
¶Ubi no.prio vt ſupi⁹ dictū eſt ꝙ p ꝯſideratiōez de/
cem reꝝ cognoſcim⁹:vt Aui.docuit ſcire qñ eūari dꝫ
humoꝛ: ꝛ hic dicim⁹ ꝙ vna intētio eſt hoꝛa eūonis:ꝛ
docet hanc hoꝛā cognoſcere ex alijs q̄ꝫ ex his decē vt
pꝫ:ꝛ vr̃ ꝙ ex illis non ſcim⁹ qñ eūare opꝫ. Ad hoc
rñdet Dy.ꝙ qñ eūare opꝫ: impoꝛtat tps:ꝛ h̾ vt ꝓpo
ſito attinet pōt cognoſci duob⁹ modis:vno mō gñali/
ter:qꝛ ſciat̃ qñ cōpetit eūo ꝛ qñ nō.ſcđo mō ſpāliter:
ita ꝙ ſciatur in quo tpe moꝛbi cōpetat eūo.Et h̾ Aui.
ponit in iſta pticula.Et h̾ qñ poti⁹ ptinet q̈litati:qꝛ co
gnoſcit̃ p humoꝛis diſpōnez.Poſſum⁹ tñ dicere ꝙ p
res decē ſupꝛadictas addiſcim⁹ qñ eūare oꝫ: ꝛ q̄ ſunt
coꝛpoꝛa indigētia eūone.i.qñ eſt indigētia eūonis:p
hoc aūt qđ hic dꝛ cognoſcim⁹ nō ſoluz qñ eſt indigen
tia:ſed qñ eſt cōueniēs eūo.Nam aliqđ coꝛp⁹ nūc in/
diget eūone aliqua: cui tñ nō eſſet cōueniēs ꝙ nunc
fieret:verbi grā:ſit coꝛp⁹ repletū humoꝛe malo nō re
ducibili:ſꝫ ſit crudus groſſus quiet⁹ cū cānaliū ſtrictu/
ra:in iſto cāu iſte nūc indiget eūone:qꝛ remotōe mali
hūoꝛis:ſed nō eſt ſibi nūc ꝯueniēs talis eūo:qꝛ ſi fieret
eſſet cū maioꝛi nocumēto nunc q̄ꝫ eſſet iuuamentum.
¶No.ſcđo ꝙ ſm̄ Gal.ad debite regēduz coꝛp⁹ req
ritur cognitio qualitatis ꝛ q̄ꝫtitatis eius qđ admini/
ſtrat̃ ꝛ ſm̄ ipſuz:tp̄s nō eſt gd tertiū diſtinctū ab his:
vt dꝛ tertio tractatu tegni:ſed cōpꝛehēſum in iſtis.Et
iđ Aui.h̾ nihil dicit de tpe in cognoſcenda hoꝛa eūo/
nis:ſꝫ de diſpōne humoꝛis ꝛ diſpōne coꝛpoꝛis cui dꝫ
adminiſtrari talis eūo.¶No.tertio ꝙ ſenſus ſcđi di/
cti eſt:ꝙ in cronicis opꝫ expectare maturatiōez ꝛ non
opꝫ expectare aliud: ꝛ iſte ſenſus vr̃ clarus: qꝛ qñ eſt
maturatio fiat eūo.Et apparet maxime hoc per vnuz
additū ꝛ nihil plus.Aliqui tñ volunt ꝙ poſſit ly tātū
conſtrui cū ly egritudinib⁹ ꝛ erit ſenſus ꝙ tātū in cro/
nicis egritudinibus eſt expectanda maturatio. Mihi
tamē videt̃ ꝙ ly nihil plus eſſet quaſi ſuperfluum.Et
ideo puto ꝙ Aui.velit in cronicis expectare matura/
tionez ꝛ quaſi non aliud.In acutis aūt opꝫ expectare
multotiēs ꝙ nō ſit feruoꝛ magn⁹ moꝛbi: ꝛ multotiēs
ꝙ videat̃ gd faciat nā in die cretica cuz eſt valde ꝓpin
qua que ī cronicis nō expectat̃.¶Nota quarto ꝙ gd
ſit digeſtio ē dictū pria pꝛimi.c.de virtutib⁹ miniſtrā
tibus.Eſt enim digeſtio pꝛeparatio ad egreſſionez in
nocitiuo nō reducibili ad benignū ſm̄ modum loquē/
di medicoꝛum:ꝛ ideo eſt trāſmutatio ſm̄ quā materia
ſit facilis egreſſionis a membꝛo in quo continetur.
¶Quinto nota.ꝙ lꝫ taz in acutis q̄ꝫ in alijs expectā/
da ſit maturatio niſi ꝓpter cauſas dictas:minus tamē
malū eſt euacuare in acutis ante digeſtionē q̄ꝫ in cro/
nicis vtplurimū:qꝛ mā eſt ſubtilioꝛ ꝛ p hoc eūoni pa/
ratioꝛ:ꝛ qꝛ ſtimulās virtutē agitat̃.ꝛ iđ facilius eūat̃.
¶Ultimo attēde.ꝙ Aui.vr̃ incōuenienter illā partē
addere.Et anteq̄ꝫ euacues poſt maturationē ex ſub/
tiliatiuis in potu tribuere ꝺbes. Nā ſubtiliatiua exhi

Et eſt in cōmē
to.xliij.pꝛime
pticule apho.
Similez ſentē
tiam ēt dicit in
cōmēto illius
apho.ſcđe par
ticule. Coꝛpo
ra vbi gs vult
purgare.

bentur ad ſubtiliandum:ſed digeſtio materie in croni
cis eſt ſubtiliatio.ergo quando ſubtiliatiua tribui de/
bent nō debet eſſe poſt maturationem. Preterea hoc
eſt aliud inconueniens:qꝛ ſi poſt maturationez debes
tribuere ſubtiliatiua:ergo in eūatione illa aliqd pluſq̄ꝫ
maturatio expectari dꝫ:puta illud qđ debēt facere ſub
tiliatiua poſt maturationē.Hic reſpōdet̃ ꝙ hoꝛū ver/
boꝛū ſenſus pōt eſſe duplex.Primus ꝙ non denotet̃
ſubtiliatiua debere adminiſtrari poſt maturationem:
ſed anteq̄ꝫ euacues poſt maturationē.i. anteq̄ꝫ facias
illā eūonē que debet fieri poſt maturationē:qꝛ cuz il
lis ſit digeſtio:ꝛ hic ſenſus ē clarus. Alius ſenſus po
teſt eſſe denotās hunc oꝛdinē eſſe ſeruandū ꝙ pꝛimo
maturet̃.ſcđo exhibeant̃ ſubtiliatiua. tertio fiat eūo.
Et ſi hoc modo intelligatur intendit Aui.in cronicis
pꝛio admīſtrari debere maturatiua:q̄ tñ nō ſunt mul
tū ſubtiliatiua:ſicut aqua hyſopi:nec cōi noīe dicunt̃
ſubtiliatiua:qꝛ nō foꝛtiter ſubtiliant. talia enim foꝛtia
facerēt mām ebullire ꝛ agitari ꝛ augmētari: ꝛ reſolue
rent ſubtile remanente groſſo:ꝛ multas ventoſitates
augerēt ſi in pꝛincipio exhiberent̃.ſed poſtq̄ꝫ iſta ſunt
adminiſtrata anteq̄ꝫ fiat eradicatiua eūatio debēt tri/
bui ſubtiliatiua foꝛtia que hic ſcribunt̃. Tūc enim mā
eſt ita parata vt ſubtiliet̃ ꝙ non ita ebulliet ꝛ reſoluet̃
pars ſubtilis dimiſſa groſſa ꝛ plerūqꝫ tūc eſt paucifi/
cata debito ꝑcedēte regimīe.Ex quib⁹ pꝫ huius ſecū
di ſenſus verificatio:qꝛ nō intelligit̃ ꝙ iſta exhibeant̃
poſt cōpletam maturationē:ſed poſt aliqualem.

¶Sꝫ ꝛ in acutis ēt egritudinib⁹ maturatio/
nem expectare melius eſt:ꝛ ꝑcipue cuz quiete
fuerint.Qđ ſi mobiles fuerint:tunc ad eūan/
dum mām feſtinare erit melius:qm̄ īpedimē
tum motus ei⁹ eſt maius q̄ꝫ ſue eūonis ante/
q̄ꝫ ipſa ſit matura:ꝛ ꝓpꝛie cū humoꝛes fuerīt
ſubtiles: ꝛ ꝑcipue cū in cōcauitatibus venaꝝ
fuerint ꝛ nō in mēbꝛis ingredientes.

¶In iſta pte facit qđ dictū eſt:dicens ēt ꝙ in acutis
egritudinib⁹ eſt melius expectare maturationē ꝛ pꝛe/
cipue cum mā e taliuz moꝛboꝝ fuerint gete.ſꝫ ſi fuerīt
mobiles melius eſt feſtinare ad eūandū mās:qꝛ nocu
mentū ſui motus eſt maius q̄ꝫ īpedimētū ſue eūonis
ante digōnem:ꝛ ꝓpꝛie ſi tales humoꝛes ſint ſubtiles:
ꝛ magis ſi ſint in cōcauitatibus venaꝝ nō egrediētes
ad mēbꝛa.¶Ubi no.pꝛio vnā eſſe cām pp quaz opꝫ
expectare maturationē ante eūonē in cronicis ꝛ acu/
tis.ſ.vt humoꝛ ſit obediēs eūoni ꝛ ne incōplete dige
ſtus remaneat agitat⁹.nā qñ hoc mō remanet eſt ma
gni nocumēti:ꝛ qñ hūoꝛ nō eſt obediens nō eūat̃ ſine
multo laboꝛe ꝛ multa eūone boni.Signū autē ꝙ non
dꝫ eūari regulariter ante digōnē eſt:qꝛ natura nō facit
bonā eūonez ante digōnez nec in cronicis nec in acu/
tis.Nam qñ facit criſim ante digōnem::aut criſis eſt
ad moꝛtē:aut incōpleta: aut cū ſeuiſſimis ꝛ pꝛauis ac
cidētib⁹.qñ aūt eſt cū ſignis cōplete digōnis: tunc eſt
criſis bona.Et iđ cū medic⁹ ſit nāe imitatoꝛ faciet eua
cuationē poſt digōnem regul'r taz in cronicis q̄ꝫ ī acu
tis pp cām aſſignatā in ꝑcedenti parte. Minus tamē
nocumentū eūandi ante digōnē eſt in acutis alijs pa/
ribus.¶Scđo nota ꝙ egritudo dꝛ quieta aut mobi/
lis hic rōne cāe.que enīz eſt ab humoꝛe q̄eto eſt q̄eta
ꝛ que ab humoꝛe mobili eſt mobilis. ¶Tertio no.ꝙ
quedā ſunt māe multū malignātes ꝛ multe mobilita/
tis que dicunt̃ furioſe a medicis: ꝛ cū ꝑmanēt ī coꝛpo
re eſt periculū ne moueant̃ ad aliqđ pꝛincipale mem/
bꝛū:ꝛ iđ ad hoc vitandū acceleramus eūonem.Time
mus.n.multo maius periculū de ꝑmanentia māe in
coꝛpoꝛe q̄ꝫ in eūone eius ante digeſtionez:vt Aui.di/
cit.Accidit ēt ꝙ talem mām mobilem medicina faci/

UVA. BHSC. IyR_044_1

lius trahit q̄ȝ ſi eſſet fixa: ⁊ cū hoc mēbroꝛū virtus expulſiua adiuuat ad hanc mām expellendam.

¶ Nota quarto materieꝝ furioſarū quedā ſunt ſubtiles ⁊ quedam groſſe: quāuis.n. plurimā mā groſſa ſit min⁹ mobilis q̄ȝ ſubtilis data: tn̄ nō incōuenit aliquā groſſam pp ſui malignitatē cū eſt in venis vbi ſunt late vie eſſe mobilē de mēbꝛo ad mēbꝛuȝ. Naȝ mā podagre que eſt groſſa pcipit tn̄ multotiēs de mēbꝛo ad mēbꝛū pelli: ſbtiles ſunt faciliozis eūonis q̄ȝ groſſe alijs paribus. Et iō Aui. dicit ꝙ p̄cipue debent eūari māe mobiles quas h̄ intelligim⁹ furioſas qn̄ ſunt ſubtiles magis q̄ȝ qn̄ ſunt groſſe. Dy. aūt h̄ dicit: ꝙ oīs furioſa mā eſt ſubtilis: ⁊ hoc ego nō puto verū. Dicit ſcd̄o ꝙ īter iſtas ſubtiles ille que ſunt magis ſubtiles ſunt faciliozis eūonis: ⁊ hoc ē qd̄ voluit Aui. h̄ Sed h̄ ſcd̄ȝ eſt expꝛeſſe ꝯ Aui. pꝛīa quarti. ca. de cura putridaꝝ in gn̄ali. vbi vult aliquē humoꝛē eſſe ineptū eūari ꝓpter ſubtilitatē: qꝛ facile inhibit: ⁊ iō talis non eſt faciliozis eūonis q̄ȝ minus ſubtilis.

¶ Quinto no. ꝙ humoꝛes qui ſunt in venis facilius eūantur q̄ȝ humoꝛes q ſunt in mēbꝛis imbibiti aut in iuncturis: nō tn̄ facilius q̄ȝ illi q ſunt in ꝯcauo ſtomachi vel inteſtinoꝝ. Illoꝝ ergo in cōparatōe q ſunt in mēbꝛis longinqs a vijs ductuū vult Auic. ꝙ p̄cipue hi qui ſunt in venis. ſ. in cōcauitate eaꝝ facilius eūenē q̄ȝ hi qui ſunt in mēbꝛis. Tu vero ſi vis videre vtruȝ digeſtio humoꝛis in nocitiuo ſit pura ingroſſatio ſubtilis: aut ſubtiliatio groſſi: aut inciſio viſcoſi vide ea q̄ dixi pꝛima particula apho. apho. xxij.

¶ Cum aūt humoꝛ in vno fuerit mēbꝛo cōp̄hēſus nullo mō moueat̄ donec maturetur ⁊ eſſentiā hēat tpataȝ quā tu ſciuiſti in ſuo loco. ¶ Et ſilr̄ cū nō fuerim⁹ ſecuri ꝙ virt⁹ vſq̄ȝ ad maturitatis hoꝛā ꝑduret eūabim⁹ eā p oſtq̄ȝ nobis cauerim⁹ vt eius ſubtilitatē ⁊ groſſitieȝ ſciamus: qm̄ ſi ſpiſſa fuerit ⁊ groſſa: ipſaȝ mouere nō debem⁹: niſi poſt ſubtiliatōeȝ. Ei⁹ v̄o groſſitieȝ cognoſcem⁹ ꝓpterea ꝙ faſtidiū preterituȝ iam p̄ceſſit: aut ſub hipocūdrijs doloꝛ extenſiu⁹: aut aduētus apā̄tis in īteriozibus. Qd̄ aūt magis cuſtodire debem⁹ in hmōi diſpoſitōe ē habitudo canaliū ne ipſi ſint clauſi ⁊ poſt hoc qdeȝ totū poſſibile tibi erit vt ante maturatōeȝ ventrē ſoluas. ¶ Et ſcias ꝙ materiei eūo ⁊ ipſi⁹ de ſuo loco eradicatio eſt ꝭm vnū duoꝝ modoꝝ. Unus eoꝝ eſt pp artatōeȝ q̄ fit ad longinquā diuerſitatē: ⁊ alr̄ pp eaȝ q̄ ad ꝓpinquā. Et ſuaꝝ qdē hoꝛaꝝ digniozeſt cū in coꝛꝑe nullo mō eſt alicui⁹ materiei repletio. Ponam⁹ itaq̄ȝ ꝙ ab oꝛe viri ſuꝑius multus fluat ſanguis ⁊ ab hemoꝛroydib⁹ mulierꝫ ſuꝑflue fluat ſanguis. Unū itaq̄ȝ duoꝝ faciemus aut trahem⁹ ꝑ declinationeȝ que fit ad ꝓpinquā diuerſitatē: ⁊ opoꝛtebit tūc vt māȝ ad nares declinem⁹ faciēdo ſanguinē ex naribus fluere: ⁊ in altero ad matricē ꝓuocādo menſtrua. Aut ſi voluerim⁹ ad longinquā diuerſitatē attrahere eūabim⁹ in pꝛīo ſanguinē a venis ⁊ locis que ſunt in inferioꝛe parte coꝛpoꝛis: ⁊ in ſecūdo a venis ⁊ locis que ſunt in ſupꝛema parte coꝛpoꝛis.

¶ Docet modū eligendi hoꝛā qn̄ humoꝛ eſt cōpꝛehēſus in vno mēbꝛo dicens: ꝙ qn̄ humoꝛ fuerit cōpꝛeſus in vno mēbꝛo nullo mō dȝ moueri donec maturetur ⁊ habeat eſſentiā tpatam de qua eſſentia tpata iam ſciuiſti in alio loco. ¶ Ubi no. ꝭm cōiter exponētes ꝙ mā que eſt cōtenta in vno mēbꝛo intelligit̄ ab Auicē. mā faciens apā in determinato mēbꝛo vel flegmonē vel ſimile aliud. Et inde innuit Aui. ꝙ talis mā nullo modo moueat̄ ante maturatōeȝ. Et eſt cā: qꝛ cum mā ſit fixa ⁊ vnita in vno loco ſtricto ⁊ ſtrictarū viaruȝ ſicut ſunt poꝛi: vr̄ ꝙ non tam faciliter debeat educi. Unde Hippo. quarto regiminis acutoꝝ. dicit quecūq̄ȝ mēbꝛa flegmonātia in pꝛinci. nō curant̄ cum pharmacia.

¶ Similiter remouet dubiū. Nam dubitat̄ vtrum in alio caſu q̄ȝ cū materia eſt mobilis ſit eūandū ante digeſtioneȝ? Rn̄det̄ ꝙ ſicut opȝ eūare qn̄ mā eſt furioſa ⁊ mobilis: ita opȝ eūare qn̄ nō fuerim⁹ ſecuri ꝙ v̄tus poſſit durare vſq̄ȝ ad hoꝛā integre maturatōis. ¶ Sȝ opȝ ꝙ hic duo cōſiderem⁹. Pꝛimo vtruȝ mā ſit groſſa aut ſubtilis: qd̄ ſciem⁹ cōſiderando vtrū pꝛeceſſerit faſtidium ⁊ in hipocūdrijs doloꝛ extēſiu⁹ aut apā eueneri in interioꝛib⁹: nam tūc non eſt eūanda niſi poſt ſubtiliationē. Scd̄m qd̄ opȝ magis cōſiderare eſt habitudo canaliuȝ ⁊ viarum per quas mā dȝ tranſire ⁊ eūari. Nam pꝛouidendū eſt ne ſint clauſi: ⁊ poſt h̄ totū erit tibi poſſibile ſoluere ventrē. ¶ Ubi no. ꝙ qꝛ Aui. ſoluȝ poſuerat vnū caſum purgādi ante digeſtionē. ſ. materiei furioſitatē: ideo ne qs credat ꝙ nullo alio modo hoc fieri debeat dixit hic can. generalē. Et eſt ꝙ diſpōſit talis ꝙ nō ſumus ſecuri ꝙ virtus poſſit vſq̄ȝ ad ſtatum ⁊ materiei digeſtionē ꝑdurare cū tali moꝛbo ⁊ ſequentib⁹ ad ipſuȝ: ꝓpter hoc.n. eūam⁹ in furioſa mā.

¶ Scd̄o no. ꝙ alij tres modi ponunt̄ in ſpāli a doctoribus pp quos nō ſum⁹ ſecuri. Unus eſt materie multitudo vt plerūq̄ȝ ē in p̄n. flegmatice. Scd̄s ē māe occulta malignitas ⁊ venenoſitas vt in peſtilētialibus. Terti⁹ eſt loc⁹ vbi peccat mā vt apoplexia ⁊ ſq̄nātia.

Queſtio. II

Sed pꝛo maioꝛi hoꝛum can. declaratiōe dubitatur. Utrū mā ſit eūanda in moꝛbis ante digeſtionē materie cōpletam.

¶ Arguit̄ pꝛīo ꝙ non. Nunq̄ȝ nā in bona ⁊ laudabili eūone eūat ante digōneȝ: g̃ nec medic⁹ ante digōneȝ dȝ eā eūare: cū medic⁹ ſit imitatoꝛ nāe bn̄ ⁊ recte opantis: vt pꝛimo apho. cōmē. ſcd̄o ⁊ pꝛima quarti de cura putridarū ⁊ multis alijs locis.

¶ Cōfirmat̄ ſcd̄o. Humoꝛ cōpꝛehēſus in vno mēbꝛo nō eſt mouendus aliq̄ mō vſq̄ȝ ad digōneȝ cōpletā: g̃ nec humoꝛ ſparſus in toto. Pꝛa aſſumptū paꝝ ante ex Aui. Et tȝ ꝯn̄a: qꝛ mlt̄o minoꝛa nocumēta ſequunt̄ ex eūone hūoꝛis in mēbꝛo vno exiſtēte alijs pib⁹ q̄ȝ ī toto: cū iſta ſit multo āplioꝛ mā ⁊ ei⁹ agitatio magis nociua ⁊ v̄t⁹ min⁹ foꝛtis. Nec valȝ ſi dicat̄ ꝙ hūoꝛ ꝯp̄hēſus ī vno mēbꝛo fac̄ min⁹ ꝑiculū q̄ȝ ſi in toto ꝯp̄hendat̄. Naȝ in vno mēbꝛo ꝯpꝛehēſus facit ꝑiculū moꝛtꝫ repentine vt in ſincopi ⁊ apoplexia ⁊ ſq̄nantia ⁊ ſil̄ib⁹.

¶ Tertio humoꝛ groſſus crudus nō eſt eūandus ante cōpletā digōneȝ ꝓpe ſtatū: ergo nec vnq̄ȝ ante digeſtionē cōpletā. Aſſumptū pȝ pꝛima q̄rti. ca. de cura putridaꝝ in gn̄ali cū dixit. Et ſi nō eſt digeſt⁹ nō moueas niſi in pꝛin. apud ſtatū vero non moueas niſi nā vincat ⁊ digerat. Cōſequētia tȝ: qꝛ in illa hoꝛa ante digeſtionē eſt maxime digeſta mā ⁊ minus inobediēs: iō min⁹ nociua eſt eūo eius ⁊ facilioꝛ. ¶ Confirmat̄ in moꝛbis quoꝛū mā eſt groſſa ante eius eūoneȝ: aliqua digeſtio aut ſaltem ſubtiliatio eſt expectāda: vt pȝ pꝛima quarti. cap. de flegmatica. ⁊ ex Auer. ſeptimo colliget: ergo minus nociua eſt euacuatio poſt taleȝ paruaȝ digeſtionē ⁊ facilioꝛ. Sed qua rōne eſt iſta facilioꝛ aut min⁹ nociua q̄ȝ duȝ mā erat cruda: eadem rōne eſt eūo facta facilioꝛ in augmēto q̄ȝ in pꝛin. ergo in augmento eſt facienda: ⁊ per idem ꝓpe ſtatum magis q̄ȝ in pꝛin. Minoꝛ pȝ: qꝛ in quolibet iſtoꝝ tempoꝝ virt⁹ cōſtat

Qꝛ ſciuiſti ex pꝛima pꝛimi. doc. 6. c. 3. verbo illo. Digeſti ua vero ⁊c. Poſſet ēt exponi de materia quieta in vno membꝛo collecta oppoſita furioſe: nō tn̄ faciēte nec apta facere apā: ⁊ h̄ ē veriſilius cū ſuperius de furioſa meminerit. Not. ꝙ materierū clauſaruȝ in vno mēbꝛo q̄dam magis indigēt extractiōe q̄ȝ maturatiōe ⁊ eūone ſicut eſt materia heriſipile quedaȝ magis indigēt maturatiōe ⁊ eūone vt mā flegmonis: vt dicit Auic. tertia q̄rti. tract. pꝛimo ca. 5. vn̄ in materia heriſipile opus eſt pꝛius eūare ⁊ inde infrigidare: vt idē eodem tractatu. c. iij. dico ēt ꝙ maturatio perfecta humoꝛis ī vno mēbꝛo cōpꝛehēſi nō ē expectāda an̄ digeſtionē vbi ſit timoꝛ ipſius ex ꝯuerſione in ſaniē: vt pȝ in pleureſi. ſed bn̄ expectāda eſt maturatio que eſt q̄dā habilitatio ad expulſionē etiā ſi talis humoꝛ clauſus n̄ daret īducias ad maturationem pꝛemittēdam: tūc eſſet euacuatio: vt patet in ſquinantia.

cõſtat:vt ſuppono: ſed eſt parũ debilioꝛ ꝙ̃ ante ⁊ mä
magis parata. Sed in equali tpe ꝯtinue poſt ꝓncipiũ
in ſalubri plus de digõne ⁊ ꝓparatiõe acqſiuit vt mä
cõmota ſit a maiori ꝓpoꝛtõe. Igit̃ ſemꝑ in pte poſte/
riori erit meli⁹ ꝓparata ꝙ̃ in anteriori. Foꝛte diceret̃:
ꝙ lz mä ſi facta obediẽtioꝛ: tñ v̓tus eſt facta debilioꝛ ĩ
maiori ꝓpoꝛtõe. Sed ꝯ̃ magis facta ẽ mä ꝓpoꝛtinata
⁊ obediẽtioꝛ ꝙ̃ v̓tus facta d̓bilis (ſi moꝛb⁹ ſit ſaluber)
⁊ per ꝯñs melius poterit eũari ꝑ pharmacũ debile.
Quarto arguit̃ in prin. exñte mä furioſa nõ eſt fa/
ciẽda eũatio eradicatiua: ğ nec minoratio: ğ nulla. Pz
aſſumptũ ꝑ oẽs ex mõ loquẽdi Auic. pria q̈rti. ca. de
flegmatica: vbi dicit: ꝙ opz vt eũet̃ de mä aliqd ⁊ i re
liquo expectat̃ quouſqꝫ digerat̃. Cõſequentia arguit̃
qꝛ ſequit̃: eſt faciẽda eũo minoratiua: ğ ꝑ illaꝫ creſcit
maioꝛ ꝓpoꝛtio v̓tutis ad mäm: ğ illa facta v̓t⁹ ad mäꝫ
maiorẽ hꝫ ꝓpoꝛtõeꝫ: ğ tunc ꝑ eq̈leꝫ eũonẽ eodeꝫ mõ
creſcit ꝓpoꝛtio v̓tutis ad mäm: ⁊ ſic quouſqꝫ tota mä
eũetur: ğ faciẽda eſſꝫ eũatio eradicatiua: qđ fuit oppo
ſitum antecedẽtis. In oppoſitũ eſt Auic. hic in caſu
quo mä ſit furioſa: ⁊ in caſu quo non fuerim⁹ ſecuri ꝙ
virtus poſſit durare vſqꝫ ad horaꝫ digõnis cõplete: ⁊
Hipp. 2. apho. Inchoãtibus moꝛbis. ⁊ primo apho.
Digeſta medicari: ⁊ in acutis paſſionibus raro: ⁊ oẽs
doctores medicine.

In qõnis determinatõe: prio ponã notabilia perti
nentia ad illã. ſcđo ponã illa in qbus medici ꝯueniũt.
tertio ponã illa in qbus differũt auctores. quarto dicã
in hac differentia qd videt̃ mihi ꝓbabilius. qnto re/
ſpondebo ad argumẽta principalia.

Pro primo eſt notãdũ ꝙ eũatio deſcribit̃ a Gale.
tertio tegni ꝙ eſt opatio totã a coꝛpe educẽs ſbam hu
moris: eſt ergo opatio ꝑ quã educit̃ ſba humoꝝ a coꝛ
poꝛe: ⁊ hoc ſiue humoꝝ ſba educat̃ in ꝓpria foꝛma ſic̃
accidit in fluxu ventris ⁊ in fluxu ſanguinis: ſiue edu/
catur in foꝛma vapoꝛis: vñ Gal. ſcđo apho. inſenſibi/
lẽ reſolutionẽ vocat eũonẽ. Et põt qñqꝫ dici vl'is eũo
reſpectu totius qñ a toto coꝛpe educit̃: ⁊ põt dici par
ticularis reſpcũ pticularis mẽbri: vt qñ ab vno mẽbꝛo
ad aliud trãſducitur. Quãdoqꝫ tamẽ Gal. in ſcđa pti/
cula: eũoni alioꝝ humoꝝ a ſanguine nõ dat eũonis ſꝫ
purgatõis nomẽ: ſed h̓ ſumit̃ vt dictum eſt.

No. ſcđo ꝙ de eũone humoꝝ in vijs ductuũ exiſtẽ
tium vel de eũone que fit ꝑ flobothomiã vel ſcarifica
tiones vel ſanguiſugas vel inſenſibilẽ reſolutõeꝫ ⁊ pe/
nitus de oĩ alia excepta eũone que fit per pharmacuꝫ
hic nõ intẽdo. Primo qꝛ de flobothomia ⁊ alijs in ꝓ/
prijs locis dicendũ erit. Scđo qꝛ de iſta q̃ fit ꝑ phar/
macuꝫ intelligit Aui. qđ pꝫ cũ dixit in fine huius pa/
ragrafi. Et poſt h̓ totũ poſſibile eſt tibi vt ventreꝫ ſol/
uas. Illud. n. fuit limitãs de qua eũone intendit.

Tertio principal'r notãduꝫ eſt ꝙ lꝫ Aui. dicat pria
quarti. cap. de cura putridaꝝ in generali ꝙ digeſtio in
mä groſſa eſt ſubtiliatio cũ equalitate ⁊ in ſubtili igroſ
ſatio: tñ nõ ſufficit ad hoc vt humoꝛ nociu⁹ dicat̃ di/
geſtus digõne que expectat̃ in nociuo non reducibili
integre ꝙ habeat in ſubtilitate ⁊ groſſitie mediocrita/
tem: ſed ꝑ̄ter taleꝫ mediocritatẽ adhuc aliud requirit̃.
Iſtud notabile ꝓbat̃ ſic. Cõpleta digõ in venis hũo/
ris nõ reducibilis ad benignũ eſt ꝑ cõuerſionẽ ei⁹ ad
materiã hypoſtaſis apparentis in vrinis albe ⁊c̃. Sed
ad talem cõuerſionẽ nõ ſufficit mediocritas in ſubtili/
tate ⁊ groſſitie: ergo ⁊c̃. Minoꝛ pꝫ: qꝛ humoꝛ in foꝛma
humoꝛali permanẽs põt eſſe mediocris in ſubtilitate
⁊ groſſitie: ⁊ tamẽ non eſt digeſt⁹ hac digõne. Maioꝛ
pꝫ ex Gal. prĩo de differẽtijs febriũ. ca. vj. vbi dixit ꝙ
putredo q̃ fit in arterijs ⁊ venis dominante certiſſime
nä eſt id qđ in vrinis ſubſiſtit. Foꝛte dicit̃ ꝙ nõ dꝫ in
telligi ꝙ humoꝛ digeſtus digõne ĩ nocituo ſit hypo
ſtaſis: ſed ꝙ ſit talis vt per digõneꝫ ſuaꝫ tanꝙ̃ ſupfluũ
ſeparet̃ materia hypoſtatica: hoc tñ nõ tollit ꝓpoſituꝫ.
Nã nõ ſufficit ad hoc vt nä ſeparet mäm illã hypoſtati
cã albã leuẽ ⁊ equalẽ ⁊ aptã deſcẽdere ꝙ ſit humoꝛis
mediocritas in ſubtilitate ⁊ groſſitie: ergo nõ ſufficit
ad eius integrã digeſtionẽ vt dr̃ ꝙ hẽat talẽ mediocri
tatẽ. Aſſumptũ pꝫ: qꝛ humoꝛ põt recipere a cruditate
putreſcere ſub ſubtilioꝛi mõ ⁊ ſub groſſioꝛi: ergo põt
ſub mediocri. Preterea ſequeret̃ ꝙ in febrib⁹ que in/
ciperẽt a putredine taliũ humoꝛũ a principio deberet
appere hypoſtaſis laudabiliſſima. qđ eſt falſuꝫ. Prete
rea ſequeret̃ ꝙ oĩs humoꝛ ſubtilioꝛ mediocri q nõ eẽt
ꝑꝑ imbibitionẽ difficilis eũationis eẽt digeſtus. Itẽ
ſequeret̃ ꝙ melãcolia nunꝙ̃ eẽt in ſũmo gradu digõ/
nis: nec flegma groſſum cũ nunꝙ̃ ad hãc mediocrita/
tẽ veniãt. Itẽ hoc inuit Aui. pria quarti. de nä febriuꝫ
putridarũ in generali. ꝯ̃ ponẽtes ꝙ humoꝛes ſubtiles
ſunt digeſti cũ dicit ꝙ tũc ſequeret̃ ꝙ i ꝓncipio febris
de colera vel de ſanguine dꝫ apparere digeſtio. Nam
hoc idẽ ſequeret̃ ſi diceremus ꝙ ſola mediocritas in
ſubtilitate ⁊ groſſitie eſt digõ dicta. qđ eſt falſum. Pre
terea ſi ita eẽt in quolibet paroxyſmo prẽcipij flegma
tice de mä groſſa quaſi totalis mä fieret ſũme digeſta:
qꝛ quaſi totũ flegma ad hãc mediocritatẽ veniret ante
ꝙ̃ reſolueret̃. Requirit̃ ergo alia diſpõ ꝑ quã expul/
ſioni parat̃ magis ꝙ̃ ꝑ groſſitiẽ vel ſubtilitatẽ vel me
diocritatẽ in mõ ſubſtãtie. Et hec eſt diſpoſitio ꝑ quã
mẽbꝛa habẽt ad ipſum habitudinẽ facile pellẽdi que
non põt poni niſi pꝛopꝛietas occulta ſequẽs modũ de
terminatũ mixtionis. Et nos cõpꝛehendimus per hy
poſtaſim apparentem in vrina ꝙ talẽ diſpoſitionẽ acq
ſiuit humoꝛ ꝑ quã paratus eſt hoc mõ obedire v̓tuti.

Sufficit tamẽ mediocritas in groſſitie ⁊ ſubtilitate: viſcoſitate ⁊ aquoſitate ⁊c̃.

Credo ꝙ Gẽtilis fuerit prioꝛ in iſta opinione de digeſtione vt põt patere per eũ iuxta finẽ illus qõis de maioꝛitate moꝛbi q̄re ⁊c̃.

Quarto nota: ꝙ hmõi ꝓpꝛietates nõ opꝫ ꝙ parti
biliter ꝫm gradũ acquirant̃: ſicut partibiliter acquirũ/
tur diſpõnes ad ipſas pꝛeparantes. Sequuntur eniꝫ
determinatã pꝛopoꝛtionẽ que ſubito reſultat ex pꝛio/
ribus diſpõnibus ſicut foꝛma ſubſtãtialis. Nec ĩ hoc
intendo litigare: vtrũ aliqua talis pꝛopꝛietas hoc mo
do poſſit acquiri ſucceſſiue quo ad gradus. Sed ſuffi/
cit mihi qđ plurime hoc mõ nõ acquirant̃ de quibus
videt̃ eſſe intentio noſtra: ⁊ ita pꝛo nũc ſuppono. Naꝫ
aliter non video qn ante cõpletã digeſtioneꝫ materiei
modiocris nõ deberet nä facere criſiꝫ perfectã: ſicut
poſt cõplemẽtũ digeſtionis materie groſſe cum tunc
equale vel maius dominiũ haberet: vt pꝫ ſcienti dedu
cere: qđ tamẽ eſt falſum. Quinto nota: ꝙ hec pꝛo/
pꝛietas ſequit̃ cõplementũ digõnis in nocituo nõ re/
ducibili ad benignũ. Iſtud cõcedit̃ ab oĩbus: qꝛ oẽs
cõcedunt ꝙ tunc eſt optime diſpoſita ad obediẽdũ vir
tuti eũanti. Et ex hoc ſequit̃: ꝙ talis pꝛopꝛietas acq/
ritur in ſtatu taliũ moꝛboꝛũ cũ in illo cõpleat̃ digeſtio
vt dicit Auicẽ. pꝛima quarti. Et ex hoc ſequit̃ ſcđo. ꝙ
nõ eſt incõueniens in aliquo moꝛbo a pꝛincipio vſqꝫ
ad ſtatũ digeſtione cõtinue pꝛocedente: materiã tamẽ
fieri magis reſiſtẽtẽ eũoni: vt qñ eſſet in pꝛincipio mi
nus groſſa ⁊ continue groſſioꝛ eſſet in ſequẽtibus tẽ/
poꝛibus: imo plerũqꝫ hoc accidit ꝙ putredo pꝛĩo in/
uadit id qđ eſt magis ſubtile vt plurimũ ⁊ magis cali/
dũ. Et hoc tangit Aui. pꝛima quarti. c. de ſignis fleg/
matice: cũ dixit. Etiã apparet ea in pꝛincipio caloꝛ ve/
hementioꝛ ⁊ in poſtremis minoꝛatur: ⁊ eſt ſil'r vt ſit cã
in hoc: qm̃ putredo antecedit pꝛius ad magis dulce ⁊
magis ſalſum ⁊ magis ſubtile: deinde ad magis groſ
ſum ⁊ frigidũ. Sexto nota: ꝙ euacuationũ quedaꝫ
eſt eradicatiua totã vel quaſi totã ſubſtãtiã materie fa
ciẽtis moꝛbũ reſpectu cuius dr̃ eradicatiua a toto coꝛ
poꝛe educẽs: ⁊ quedã minoꝛatiua que notabilẽ parteꝫ
relinquit. Nota vlterius. ꝙ nocumẽta eũonis ante
digõnẽ ſunt: qꝛ eũat̃ humoꝛ q foꝛte non erat futurus
malus. ſcđo qꝛ difficilius eũat̃ ⁊ virtus plus debilitat̃.
tertio qꝛ agitat̃ humoꝛ nõ egrediẽs a coꝛpe. ⁊ iđ eius

UVA. BHSC. IyR_044_1

digeſtio ꝓhibeť.quarto ꝑmiſceť malignũ cũ bono: ꝛ
malignať bonus: ꝛ agitatur taliter ꝙ ſi aliqđ mẽbꝛum
nobile ſit debile ad ipſuꝫ humoꝛes agitati facilius pel
luntur: maxime ſi fuerit aꝑa in interioꝛibꝰ. quinto qꝛ
motus caleſacit: nam in tali agitatõe mã putrida cale/
ſit magis: ꝛ ſi aliq̃ alia ad hec nocumẽta ſequunť.
¶ Ulterius no. ꝙ materiеꝝ peccãtiũ quedã ſunt furio
ſe: quedã nõ. Dicunť aũt furioſe ille q̃ ſunt multe ma/
litie manifeſte vt plurimũ de vno mẽbꝛo ad aliud mẽ/
bꝛum mobiles: ꝛ hoc loquẽdo de ꝓpꝛio mõ furioſita
tis. Nec Gal. vř aliũ moduꝫ excepiſſe pti. pꝛĩa apho.
illo apho. Digeſta medicari. verũtamẽ doctoꝛes ad/
dunt oẽm mãm eſſe furioſaꝫ: ex cuiꝰ remanẽtia in coꝛ/
poꝛe ꝑ nõ multũ tp̃s iminet magnũ periculũ: ſiue hoc
ſit ꝑꝑ multitudinẽ: vt in ſinoca: ſiue ſit ꝑꝑ occultã pꝛo
pꝛietatẽ: vt in peſtilẽtiali ꝛ venenoſa: ſiue ſit ꝑꝑ locum
in quo cõtineť: vt in ſq̃nãtia ꝛ apoplexia ꝛc̃. Alie autẽ
dicũtur nõ furioſe: ꝛ hoc de pꝛĩo articulo. Naꝫ de diſ/
finitione digeſtionis ꝛ cõparatõe materieꝝ in facilita/
te eũandi ꝛ multis talibus ſi vis videre vade ad ea q̃
dixi pꝛima particula aphoꝛiſmoꝝ apho. xxij.
¶ Quantũ ad ſcðm articulũ cõſiderãduꝫ ꝙ oẽs medi
ci volũt ꝙ qñ mã eſt digeſta ſi nã nõ mouet ꝛ v̾tus cõ
ſtat: ꝛ nõ ſunt alia indicãtia oppoſitũ: ꝛ mã eſt nociua
ſiue nõ reducibilis ad benignũ opꝫ ꝙ eũetur. ¶ Cõce
dunt ſcðo ꝙ mãm furioſaꝫ oꝫ eradicať eũare ante di/
geſtionẽ: ꝛ oẽs moderni ꝯſentiũt in eũone cuiuſlibet
materie qũocũqꝫ furioſe. Sꝫ in illa que ꝑꝑ multitudi/
nem dꝛ furioſa: qñ nõ peccat ſanguis dicunt ſufficere
minoꝛatiuã ꝛ nõ opoꝛtere eradicatiuã facere eũonem
ante digõneꝫ. ¶ Tertio cõueniũt ꝙ melioꝛ hoꝛa faciẽ
di tales eũones eſt hoꝛa pꝛincipij vł’is ſi putamus ꝙ
mã talis ꝛ taꝫ multa ſit ꝙ niſi virtus exonereť nõ poſ
ſet aliquã bonã diſpõneꝫ agere: tũc eniꝫ quãto magis
expectareť tanto virtꝰ eſſet debilioꝛ ꝛ mã ineptioꝛ. Et
q̃dam putãt in hac ſolũ cõditõe cõceſſiſſe Hip. in ꝑn.
cũ dixit: inchoãtibꝰ moꝛbis ſiq̃d vř mouendũ moue:
in ſtatu vero ſilentiũ habere meliꝰ eſt. Et Aui. pꝛima
q̃rti. ca. de cura febꝛiũ in gñali dixit. Et ſi nõ eſt dige/
ſtus nõ moueas niſi in ꝑn. apud ſtatũ v̾o nõ moueas.
¶ Quãtum ad tertiũ eſt ſciẽdũ ꝙ de eũone materieꝝ
in ꝑncipio moꝛboꝝ cronicoꝝ differũt abinuicẽ antiq̃.
Nam Gal. in ep̃ła ad Glauconẽ vult ꝙ nullo mõ in
pꝛincipio quartane eſt facienda eũo nec ante digõnẽ:
ꝛ ꝙ hec ſit eius mens pꝫ pꝛimo ex Aui. parũante. Di
cit nãqꝫ Gal. penitus ꝙ in cronicis egritudinibꝰ tm̃
maturatio eſt expectãda ꝛ nõ aliud. Itẽ h̾ dicit Auer.
eſſe de mente Gal. 7. colliget cũ dicit. Sed in melan/
colicis ꝛ flegmaticis febꝛibꝰ raro in pꝛincipio earum
purgabat: ꝛ erat illud eius opinio purgare. ſ. in pꝛin.
febꝛiũ: tñ Gal. manifeſte dicit ꝯtꝛaꝫ. ſ. ꝙ minime de/
bemus in pꝛin. febꝛiũ melãcolicaꝝ ꝛc̃. Hoc idẽ habeť
ab eodẽ Gale. in ep̃ła ad Glauconẽ de cura q̃rtane:
dicens curabis quartanã: ſic mox in pꝛincipio diligẽ/
ter ꝓuideas ꝛ mediocriter ꝛ patiẽter agas: neqꝫ medi
cine aliq̃d tñ des neqꝫ purgationẽ vel defectõeꝫ ven/
tris aut ſanguinis facias. ¶ Raſis aũt in pꝛin. tertiane
ꝛ flegmatice ꝛ q̃rtane audacter conceſſit pharmaca: vt
decio Almãſoꝛis. ꝛ. xvj. cõtinẽtis: ꝛ in diuiſionibꝰ ha
betur. ¶ Aui. aũt in pꝛin. flegmatice ꝯcedit ẽt in pꝛin/
cipio q̃rtane: vt pꝫ in capitulis ꝓpꝛijs: ꝛ ita Auer. lo/
co allegato. Uerũ Aui. vř inuere ꝙ hoc fiat qñ timeť
victoꝛia humoꝛũ ꝛ nõ aliter. Auer. autem abſolute ꝛ
Raſ. cõcedunt pꝛo melioꝛi in quartana que eſt ſalua:
eſto ꝙ medicus nullã faciat eũoneꝫ: vñ cap. de quar/
tana dicit Auicen. Et eſt ſm plurimũ egritudo ſalua.
¶ De eũone aũt in augmẽto adhuc doctoꝛes diuerſi
ficantur: nam Raſis ꝛ Auer. cõcedũt eũones in aug
mento flegmatice. Unde Aui. cõcedit in fine ſecunde
ſeptimane in flegmatica purgationẽ cũ ſolutiuo ꝛ vi/
tuperat qui hoc faciũt dicẽdo ꝙ nihil faciũt: niſi ꝙ dãt
infirmo bona verba. Sed ſi q̃s cõſiderat dicta Aui. vř
ꝙ nõ concedat eũoneꝫ humoꝝ non furioſoꝝ in aug/
mento. Nam in cap. de cura putridaꝝ in gñali dixit: ꝛ
ſi nõ eſt digeſtus non moueas niſi in pꝛincipio: apud
ſtatum vero nõ moueas. In cap. de flegmatica dič ꝙ
nõ diligit expectationẽ digõnis ꝛ lenificatõis cuꝫ eis
que diximꝰ pꝛius: ĩmo opꝫ vt eũetur ex ea aliq̃d ꝛ ex/
pecteť in reliquo vſqꝫ quo digerať: ꝛ in eodẽ ca. cũ lo
quiť de augmẽto dicit. Et multotiẽs q̃deꝫ eũo ꝯcediť
flegmatici humoꝛis ꝛ crudi in hac hoꝛa: ſed meliꝰ eſt
vt expecteť in eo cõplemẽtuꝫ digõnis. ¶ Gẽtilis aũt
ſuꝑ pꝛĩa q̃rti imaginať ꝙ mã in pꝛin. qñqꝫ eſt tanta ꝙ
nõ ſperať in ea ꝙ cũ illa multitudine nã totaꝫ aut par/
tem poſſit digerere: aut in totã aliquẽ gradũ digõnis
inducere: ꝛ tunc eũandũ eſt ſolũ in pꝛin. qꝛ ſi expecta/
mus augmẽtũ nõ iuuabiť infirmꝰ: ĩmo moꝛieť. Sed
vbi põt virtus parteꝫ notabilẽ digerere: aut in totam
aliquẽ graduꝫ digõnis inducere: ꝛ tunc eſt melius in
augmento q̃ꝫ in pꝛin. eũare. ¶ Conciliatoꝛ aũt differẽ
tia. xvj. vult ꝙ in augmẽto nõ eſt facienda eradicatiua
eũatio. Et rõ: qꝛ ſi mã furioſa fuerit: faciẽda eſt in pꝛin
cipio: ꝛ ſi vſqꝫ ãd augmẽtuꝫ expectauiſſemꝰ: dudum
iam intuliſſet periculũ. Sed qñ mã nõ eſt furioſa: qꝛ ĩ
augmẽto virtus magis eſt aggrauata a moꝛbo q̃ꝫ in
pꝛin. ꝛ materia magis inſerta in ꝑte: ideo tũc nõ cõpe/
tit eradicatiua: qñ vero ſtatus eſt longinquꝰ eũatio cõ
petit minoꝛatiua ſicut in diuturnis moꝛibꝰ in q̃bꝰ om
nia tẽpoꝛa partim digerimꝰ ꝛ partim eũamus: vt natu
ra remaneat magis alleuiata.
¶ Ueniendo ad quartũ articulũ iam ꝓpono ꝙ nõ in/
tendo hic loqui niſi de eũone facienda ꝑ pharmacum
ſolutiuũ materiei appꝛopꝛiate moꝛbi non collecte ad
aꝑa faciẽduꝫ: ꝛ que nõ ſit in vijs ductuũ nec valde vi/
cina. Et quo ad hãc nõ diſputo de aliquo cõceſſo cõiꝰ
ter ab oĩbus: verbi gr̃a ꝙ ſit in pꝛin. euacuãda mate/
ria furioſa eradicatiue: ꝛ qñ mã eſt ita multa ꝙ v̾tꝰ nõ
poſſet ſuꝑare eã niſi pꝛecedẽte eũone eſto ꝙ ſit quieta
dꝫ ante digõneꝫ ꝛ in pꝛin. fieri eũo minoꝛatiua.
¶ Sed reſtaurat videre pꝛĩo: vtꝝ in moꝛbo aliquo ſit
eũandum ante digõnem mõ dicto: in quo tñ eſt ſpes
ꝙ virtꝰ vincat mãꝫ ꝛ digerat cõplete nõ p̃cedente tali
eũone vel alia. ¶ Scðo vtrũ in pꝛin. vel in augmento
fieri poſſit debite. ¶ Tertio in quo tempoꝛe eſt meliꝰ
eucuare.
¶ Pꝛima g̃ ꝯ̊ eſt iſta: ſemper moꝛbi mã exñte groſſa ꝛ
multa: ita vt inde infirmꝰ ſit periturus nõ facta eũone
artificiali: vbi per eũoneꝫ infirmꝰ ſit euaſurus facien/
da eſt eũatio in pꝛĩcipio. Hanc nõ pꝛobo: qꝛ ſupꝛa po
ſita eſt ꝑ alios ꝛ cã eſt manifeſta.
¶ Scða ꝯcł’o in aliquo caſu mã exiſtẽte groſſa ꝛ mul/
ta: vt dicit p̃cedens ꝯcł’o: non tñ ita multa vt inde in/
firmus ſit periturus facienda eſt in pꝛin. eũatio ſaltem
minoꝛatiua. Pꝛobatur: qꝛ in oĩ caſu in quo mã eſt tam
multa ꝙ infirmus ſine eũone periret: ꝛ facta eũatione
euaderet faciẽda eſt eũatio: vt dicit pꝛĩa ꝯcł’o. Sit er/
go ſoꝛtes cum minima mã quã nõ ſufficit virtus ſuꝑa
re cũ cõditionibꝰ dictis: ꝛ ſequiť ꝙ in eo facienda eſt
eũatio ꝑ pharmacũ minoꝛatiua ꝛ nõ quãtũlibet modi
ca: g̃ certe quãtitatis: g̃ poſtq̃ꝫ erit aliq̃d eũatũ adhuc
aliq̃d eũabiť recte: ſed qñcũqꝫ in iſto caſu erit aliquid
eũatũ nõ remanet ampliꝰ tanta: ꝙ cũ illa ſit ꝑiturꝰ ĩfir
mus: g̃ aliqñ nõ tanta exñte mã vt ſine eũone ſit ꝑitu
rus faciẽda eſt eũo in pꝛin. ¶ Cõfirmať: nocumentuꝫ
eũonis ante digõneꝫ eſt minꝰ q̃ꝫ nocumẽtũ dimiſſio/
nis talis mãe: aliter eniꝫ potiꝰ eſſet dimittẽda: g̃ ſeq̃/
tur ꝙ nõ eſt tm̃ quãtum eſt nocumẽtꝫ moꝛtis aut cõ/
tinui moꝛbi vel inſanabilis. Nam nõ obſtãte tali nocu
mẽto. ſ. eũonis ante digõnem tandẽ infirmꝰ ſanať: vt
ponit ꝯcł’o p̃cedẽs: g̃ põt eẽ aliqđ nocumẽtũ remanẽ/
tie alicuiꝰ

UVA. BHSC. IyR_044_1

tie alicuꝰ materiei nõ inferẽtis mortẽ maius illo. Sit ergo primũ nocumẽtũ.a.ſcðm nocumẽtũ.b.⁊ ſequiť a.eſt minus nocumẽtũ q̃z.b.ſed per aliquã remanentiã materie nõ inducẽtis mortẽ fieret.b.nocumẽtũ niſi fieret euacuatio:ergo qñ mã nõ eſt factura mortem facienda eſt euãtio ante digeſtionẽ.Dico:⁊ tu pro ſophiſtis reducas hãc ad terminos ⁊ fac p̃miſſas vt ſcis. ¶Tertia ꝯcl'o in aliquo caſu mã exiſtẽte nõ tã multa nec taz maligna ꝙ non ſit factura mortẽ nõ eſt faciẽda euãtio ante digeſtionẽ cõſtãte virtute. Iſta eſt Auic.⁊ Gal.⁊ omniũ medicoꝝ. Probať ab Aui. prima quarti.c.de cura febrium putridarũ in generali: p nocumẽta que talẽ euõnẽ ſequunť.⁊ per ſimilitudinẽ de opatiõe nature ⁊ per auctoritatem Hippo.⁊ Gal. ¶Quarta cõcluſio.nõ põt bene demonſtrari qñ maius eſt iuuamẽtũ faciẽdo euãtionẽ ante digeſtionẽ q̃z nocumẽtũ. pz q: iſtarũ certa quãtitas nõ põt ſciri a nobis: vt tertio terapẽt. ¶Quinta ꝯcl'o.qñ morbꝰ eſt futurus valde diminutus:aut eſt facturus valde magna nocumẽta:⁊ nõ ſumus ita ꝓpe ſtatũ ꝙ veriſilr impediať criſis plurimũ morbo exiſtẽte mãli de materia non furioſa eſto ꝙ ſine euõne infirmus liberareť:tñ faciẽda ẽ euãtio ante digõnẽ.ſ.qñ futurus ẽ breuis ⁊ leuiũ accidẽtium:aut qñ putamus ꝙ impediremus bonã criſim p euõnẽ nõ eſt faciẽda euãtio ante digeſtionẽ. Iſta eſt ꝑ mente doctorũ qñq3 cõcedẽtiũ euõnẽ añ digeſtionẽ in mã non furioſa:⁊ qñq3 negãtiũ illã. Ex qua apparet ꝙ multotiẽs bonꝰ medicꝰ ꝑplexus ẽ vtrũ debeat euãre an dimittere euõnẽ. ¶De euãtiõe aũt in augmento videnť mihi iſte ꝯcl'ones ꝯcedẽde. ¶Prima.qñq3 mã eſt euãnda ĩ augmẽto.pz.q: põt fieri furioſa ĩ augmẽto.pz etiã q: ſtat ꝙ in principio nõ fuerit ita ſufficiẽter euacuata:quin timeatur adhuc humoris victoria. Sed quotiens timetur humoris victoria magis neceſſaria cautela eſt euacuatio : vt pria quarti ⁊c̃. ¶Secũda ꝯcl'o.cũ medico dať habilitas meliꝰ ẽ in ĩ principio ita euãre q̃z expectare augmẽtũ. Iſtã ꝯcl'onẽ puto intellexiſſe Hip.pria particula apho. Inchoãtibꝰ morbis ⁊c̃. Et Aui.pria quarti loco allegato ſupra cũ dixit. Qð ſi nõ eſt digeſtus nõ euacues niſi in p̃ncipio: apud ſtatũ vero nõ moueas niſi nã vicat ⁊ digerat. Et idẽ pria q̃rti.c.de cura flegmatice.vbi vult ꝙ ex mã ĩ p̃ncipio euacueť aliqd ⁊ in reliquo expecteť vſq3quo digerať:⁊ dixit ꝙ meliꝰ eſt in augmẽto ꝙ expecteť cõplemẽtũ digõnis. Et hoc vr̃ Auer.velle qñ in flegmatico docet tm̃ duas euõnes facere ante ſtatũ in duabꝰ ſeptimanis. ¶Tertia ꝯcluſio.in morbis valde diuturnis:q: multotiẽs renouať mã p regeneratione cõtingit ꝙ in augmento eſt fienda euãtio:vt in quartana ⁊ epilepſia ⁊ paraleſi.pz q: cũ augmentũ quo ad digeſtionẽ ſit valde longũ:⁊ materia de nouo genereť: niſi fieret euãtio periculũ eſſet ne nimiũ augereť materia. ¶Quarta cõcluſio.ĩ morbis acutis ⁊ peracutis ⁊ tropicis vtplurimũ maiora ſunt nocumẽta euõnis ĩ augmento q̃z in principio. pz q: virtus eſt debilior ⁊ mã putridior:flãma maior:digeſtio velocior:p̃paratio ad euãndũ multotiens minor:vt patuit in vna ſuppoſitione ſupra poſita. Et hec pro iſtius q̃õnis determinatione ſufficiant. Solerti eni3 appet qũo argumẽta ſoluantur. Redeamus ergo ad textũ cum dixit.

Et ſcias ꝙ materiei.) Hic textus cõprehẽſus eſt ſupra in deſcriptiõe textus p̃cedẽtis:quere in fine vnius antecedẽtis folij. ¶Nota ꝙ ſm ꝙ ſupra diuidẽdo dixi intẽdit Aui.remouere dubia nõ circa rẽ vltimã dictã quã medicus ꝯſiderat:ſed circa alias dictas. Et remouet dubia prĩo q̃ pñt cõtingere rõne tactus materiei ad mẽbrũ diuerſu3.ſcðo ponit quoſdã incidẽtes cañ.ſcða ibi.(Ex materijs aũt.) In pria pte p̃ ponit diſtinctõe3.ſcðo cañ.vnu3.tertio exẽplũ vnũ diſtictõis. S3 dicã totũ abſq3 diuiſiõe alia.

¶Dicit prĩo ꝙ tu debes ſcire ꝙ materiei euãtio ⁊ ipſius de ſuo loco eradicatio ẽ ſm vnũ duoꝝ modoru3. Unꝰ ẽ p quẽ trahimus mã3 ad diuerſitatẽ longinquã. Scðs eſt p quẽ trahimꝰ ipſa3 ad ꝓpinquã diuerſitatẽ. ¶Dicit ſcðo ꝙ ꝯueniẽtior hora huiꝰ euõnis ẽ qñ nullo mõ fuerit in corpore repletio alicuꝰ materiei. ¶Dicit tertio ꝙ pro intellectu huiꝰ diſtinctõis ponemus talẽ caſu3 ꝙ ab ore viri ſupiꝰ fluat multus ſanguis ⁊ ab emorroydibꝰ mulieris fluat ſanguis ſupfluꝰ. In vtroq3 iſtoꝝ poſſumus trahere ad lõginquã diuerſitate3 ⁊ ad ꝓpinquã. Et ſi ad ꝓpinquã diuerſitatẽ volumꝰ trahere:tunc facimꝰ fluere hoĩ ſanguinẽ ex naribꝰ:⁊ ĩ muliere ꝓuocabimus mẽſtrua. Et ſi ad lõginquã trahere volumus euãbimus in viro ſanguinẽ a venis q̃ ſunt ĩ inferiori pte corporis:⁊ in muliere a venis q̃ ſunt ĩ ſuperiori parte corpis. ¶Notãdũ eſt hic primo ꝙ vt ſupra tãgiť ꝙ qñq3 mã trahiť ad diuerſu3:ſicut facit qñq3 nã. De hoc tractu poſſet qs dicere vtru3 ſemp fiat ad longinquũ aut ad ꝓpinquũ. Et rñdet Aui.ꝙ qñq3 ſit ad locũ diuerſu3 propinquũ:⁊ qñq3 ad longinquũ: ⁊ cãe diceñť. ¶Nota ſcðo: ꝙ Auic.dicit mãei euãtio aut ipſius eradicatio de ſuo loco. Qð põt tribꝰ modis exponi. Unus eſt ꝙ p euãtionẽ abſolute dictã intelligimus euõnẽ minoratiuã. Et p eradicationẽ ĩtelligimꝰ euõnẽ eradicatiuã. Et hoc modo intelligẽdo voluit Aui.dare intelligi ꝙ non ſolũ minoratiua ſit p parte3 diuerſam:ſed etiã eradicatiua. Secũdus eſt vt p euõnẽ intelligamus eductionem materiei a corpore ita vt egrediať totũ corpus. S3 p eradicationẽ ĩtelligimus remotione3 materiei a ſuo loco vbi videť fixa ⁊ quaſi eradicata:eſto ꝙ non a toto corpore educať. Tertius modus eſt ꝙ p euõnẽ intelligamus euõnẽ a lõginquo ⁊ p eradicationẽ a propinquo. Ego aũt puto ſcðz modũ eſſe veriorẽ. ¶Tertio no.circa cañ.nã nõ vr̃ verũ ꝙ cõueniẽtior hora euãndi per partẽ diuerſa3 eſt cum nullo modo fuerit in corpore mã:q: eius euãtio cõueniẽs eſt ꝑp repletionẽ.vt dictu3 eſt ſupra in iſto.c. ꝙ principale indicãs euõnẽ eſt repletio. Preterea cũ cura nõ ſiat niſi p cõtrariũ ⁊ euãtio nõ ꝯtrarieť niſi repletioni:ſequiť ꝙ ſi nõ eſt repletio nõ dz fieri euacuatio. ¶Pro dubio nota prĩo:ꝙ duobꝰ modis poſſumus dicere in corpore noſtro nõ eſſe repletione3. vno mõ ꝙ nõ ſit in toto.ſcðo mõ ꝙ nõ ſit in toto nec in aliqua parte. ¶Nota ſcðo:ꝙ euõnũ quedã eſt p quã intẽdimus humorẽ a corpe educere.quedã aũt p quã intendimus aliter puta diuertere vel aliquẽ motum ſiſtere. ¶His habitis dicit Dy.ꝙ nõ exñte repl'one in toto nec in pte nõ cõuenit euãtio.probať p duas rõnes ſtatim factas. Sed euãtio bñ cõuenit exiſtẽte repl'one in pte l3 non in toto ſit repletio. Et hoc ſcðz voluit Aui. hic.⁊ dz intelligi pria pars ꝯcl'onis de euõne p quam intẽdimus educere materiã a corpore. Nã p diuiſionẽ nõ eſt dubiũ in caſibus hic narratis ab Aui.ꝙ ſit euãtio corpore nimiũ inanito ſm oĩa mẽbra: vt cũ fluxerint decem libre ſanguinis a naſo qñ flobothomamꝰ. ¶Quarto nota.ꝙ pars iſta cañ.de hora cõueniẽtiori põt referri tãtũ ad euõnẽ p partẽ ꝓpinquã:q: conueniẽtior hora ad ipſa3 faciẽdã eſt cũ nulla in corpore fuerit repletio. Nã corpore plectorico exiſtẽte nõ cõuenit euãtio per partẽ ꝓpiquã:q: multo plus noceret attrahẽdo ad locũ egritudinis. vnde illi q flobothomant venas ſub lingua ĩ ſquinãtia corpe multũ repleto multotiens perducunt ad mortẽ infirmũ. Secundo modo põt referri ad vtrũq3 modũ euõnis ſiue p propinqua3 ſiue per longinquã partẽ:⁊ tunc non erit mẽs Aui. ꝙ cũ corpus eſt repletũ non ſit facienda euãtio p partem longinquã:q: cũ hac repletione facienda eſt euãtio nõ eſt faciẽda plurimũ niſi per longinquã. Sed intendit etiã ꝙ conuenientior ſit talis euacuatio:q: magis per illã ſequitur intẽtũ qñ totũ nõ eſt repletũ. Et rõ eſt:q:

Et iuxta iſtum primũ modu3 precipit Auic. pria tertij trac. primo .c.xxix. in diuerſione ſanguinis a capite flobothomare ſaphenã. Et iuxta ſcðm modũ laudat ẽt Auice.xvij. tertij.c.ij. prouocationẽ mẽſtruoꝝ in mulieribus patiẽtibus emorroydas.

UVA. BHSC. IyR_044_1

in hoc caſu eũata mã a loco lõginquo remanet loc⁹ vacuus: ⁊ iõ trahit a vicio: ⁊ ſic ꝓcedit attractio quouſqꝫ veniat ad mẽbrũ patiẽs. Sꝫ ſito tũ ſit repletũ eũata tota mã a loco remoto: nõ tñ ps illa remanet inanita vel nõ tm̃: ⁊ iõ nõ tã bona ſit attractio a parte patiente.

¶ Et nõ opꝫ quidez vt in duas diametros ꝓlongationẽ facias: ſed in vna tm̃ que ſit diameter magis longinqua. naꝫ ſi materia fuerit in ſupremo dextre partis nõ erit trahenda ad infimũ ſiniſtre: imo ad infimuꝫ ipſius dextre. Et hoc quidẽ eſt illud qð eſt magis neceſſarium aut ad ſiniſtraꝫ a ſupremo: ſi fuerit tantum longinqua q̃tum eſt ab humero ad humerum: ⁊ nõ fuerit diſpoſitio eius ſicut diſpoſitio duorum lateruꝫ capitis. materia nãqꝫ ſi in dextra capitis fuerit eã ad inferiora ⁊ non ad ſiniſtrã trahes capitis.

¶ Hic remouet dubia vt dictũ eſt. Et diuidit in quattuor ſm quattuor dubia. ſcða ibi (Cũqꝫ materiã) tertia ibi (Cumqꝫ ad locum). quarta ibi (Et forſitan tibi).

¶ In prima remouet huiuſmodi dubiũ poſſet qs dicere: in trahẽdo materiã ad partẽ longinquã debem⁹ ne ad longiſſimã diſtantiã facere euacuationẽ: vt verbi gratia per duas diametros? Reſpondet ꝙ nõ opꝫ ꝙ fiat talis elongatio per duas diametros: ſed oportet tantũ facere per vnã diametrũ que ſit magis longinqua diameter. Et cã dicti eſt: qꝛ ſi mã fuerit in ſuprema parte dxtra nõ opꝫ ꝙ eũatio trahat ad infima ſiniſtre: imo ſufficit ꝙ trahatur ad partẽ ĩfimã dextre. Et hoc eſt illud qð magis neceſſariũ: aut opꝫ ꝙ a ſupremo. i. a parte ſuperiori trahas ad ſiniſtrã: ⁊ hoc ſi fuerit ſiniſtra pars a dextra tantũ loginqua ſicut eſt ab humero ad humerũ: ⁊ nõ fuerit in loco illo diſtantia a ſiniſtro ad dextrũ ita parua: ſicut eſt diſtantia dextre partis capitis a ſiniſtra. nam talis materia opꝫ ꝙ trahat a ſupiori ad inferius: ⁊ nõ ad ſiniſtrã capitis ptẽ.

¶ Nota ergo primo ꝙ per diametruꝫ intelligere debemus corporis dimenſiones. ſ. longitudinẽ: latitudinem: aut ꝓfunditatẽ. ¶ Nota ſcðo ꝙ nõ debere fieri tractum per duas diametros: põt ĩtelligi de integris ⁊ põt intelligi de partialibus. verbi gratia. põt intelligi ꝙ quãdo egritudo eſt ſurſuꝫ in dextro: nullo modo ſit euacuãdũ inferius in ſiniſtro: aut ſi fuerit in ſupremo dextri nõ ſit ꝓlõgatio facıẽda ad inferius ſiniſtri. Et conſtat ꝙ Aui. intelligit de dyametris completis. Nam in ſua rõne arguit: qꝛ materia que eſt a ſupremo dextre partis nõ dꝫ trahi ad infimũ ſiniſtre: ⁊ hoc innuit de diametris cõpletis. ¶ Nota tertio ꝙ cauſa eſt qꝛ qñ fieret hoc modo attractio ad tã diuerſum nõ fieret notabilis euacuatio vel motus in ꝑte egritudis niſi per tantã euacuationẽ ꝙ inde eſſet periculũ de nimia debilitate. Et faciẽdo per vnã diametrũ modo dicto facimus euacuationẽ ⁊ diuerſionẽ a patiente mẽbro ſine tanta debilitate. Et ex hoc pꝫ ꝙ ꝓlõgatio poteſt licite fieri ab extremo dextri anterius ad extremũ ſiniſtri verſus poſterius: ⁊ erit ſm duas diametros cõpletas cum inter iſta nõ ſit plurima diſtãtia: immo nõ tanta quãta eſt a ſurſum in deorſum. Ex quo pꝫ ſcðo ꝙ mens Aui. fuit ꝙ nõ fiat attractio ad contrarium ſm duas diametros cõpletas qñ vna illaruꝫ fuerit longior ſicut corporis diametri vel quaſi ſicut diameter longitudinis. ¶ Nota vlterius circa id quod dixit ꝙ debet fieri ꝓlongatio tantuꝫ in vna diametro que eſt magis longinqua alijs: conſidera ꝙ Aui. nõ vult ꝙ ſemꝑ facienda ſit elongatio per vnã diametrũ magis longinquã. Naꝫ vt ſtatiꝫ dicet quãdoqꝫ ſufficit vt ſm diametrum latitudinis que non eſt magis longinqua. Sed intendit ꝙ maior diſtãtia ad quã debes facere attractionẽ: eſt diſtãtia diametri longioris: ⁊ vltra illã nõ oꝫ facere longius attractionẽ: non tñ negat quin poſſit ꝓꝑpinquiorẽ. ¶ Quinto nota ꝙ id qð dr̃ poſt ꝙ mã in ſũmo dextre ꝑtis exñs dꝫ trahi ad infimũ dextre: ⁊ hoc eſt illud qð eſt magis neceſſariuꝫ: dꝫ intelligi ſm Dy. ꝙ diſtãtia hui⁹ diametri lõgitudinis eſt maior diſtãtia ad quã oꝫ trahere ĩ quocũqꝫ caſu ſit ad longinquã diuerſitatẽ trahendã eligẽdo. Et poſtea ſubdit ꝙ qñqꝫ ſufficit trahere ad ſiniſtrã a ſupremo. i. a ſuprema ꝑte: ⁊ h̄ ẽ qñ ibi fuerit diſtãtia tanta q̃ta ab humero ad humerũ. Nã in minori diſtãtia qñ ẽ intẽtio fortis ad trahendũ ad longinquum nõ eſt ſufficiẽtia ſicut in capitis lateribus. Et ſi forte qñ intentio diuertẽdi nõ eſt fortis ſit ſiẽda queẽadmodũ in ea q̃ eſt a poſterioribus ad anterius iuxta ſniaꝫ aphoriſmi. Poſteriora capitis dolẽtia recta in frõte vena inciſa iuuat. Tamen vt hec dicta magis appareãt dubitat.

Queſtio. III.

Utrum in trahẽdo ad longinquũ ſit facienda ꝓlongatio ſm duas diametros.

¶ Affirmatiue arguit ſic. Ad illũ locuꝫ dꝫ fieri attractio per quẽ attractio ſit magis ad partẽ longinquã: ſꝫ ꝓlongatione facta ſm duas diametros ſit ꝓlongatio ad partes magis longinq̃s: igit ⁊c. ¶ Cõfirmat: eũatio diuerſiua nõ iuuat niſi ꝓ quãto eũato mẽbro diuerſo trahit ad ſe a loco vbi ẽ egritudo ꝑ mẽbra intermedia. ſed hoc ſit eque bñ: vel melius qñ ſit ꝓlongatio ſm duas diametros: igit ⁊c. Maior eſt clara ⁊ minor pꝫ: qꝛ quãtuncũqꝫ mẽbrũ ſit longinquũ qñ eſt inanitũ trahit a vicino: ⁊ vicinũ ab alio ⁊ ſic quouſqꝫ veniam⁹ ad partẽ patientẽ. ¶ Preterea hoc vult Aui. x. tertij. c. de cura dolorũ partiũ pectoris. ꝙ incipiendũ ẽ a flobothomia ſaphene ꝑtis oppoſite in longitudine. Et idẽ vult Meſue. c. de cura pleureſis. ꝙ incipiẽdũ eſt multa exñte plenitudine a flobothomia ſaphene ꝑtis oppoſite. Et Raſis precipit in apate dextri inguinis flobothomia fieri d ſaphena ſiniſtri. ⁊ ĩ obtalmia Meſue ⁊ Raſis. 9. Almãſoris: ⁊ cõiter practicãtes precipiũt fieri flobothomiã in brachio oppoſito. Et cõſtat ꝙ brachiũ eſt inferius oculo: ⁊ iõ erit in latere ĩferiori ⁊ oppoſito ſm latitudinẽ: ⁊ per ꝯñs eũatio iſta erit ſꝫ duas diametros. ¶ In iſta qõne ẽ primo notãdũ qd eſt diameter. ⁊ ſcðo qũo ꝓlongatio põt fieri ſꝫ diametros integras: ⁊ ſm partiales: ⁊ qũo integrarũ quedã participãt maxima lõgitudine: quedã ſunt integre: ſꝫ nõ cũ tanta longitudine: ⁊ hec ſunt dicta ſupra. ¶ Secũdo no. ꝙ curſus mãei ad mẽbrũ a quo diuertere volumus qñqꝫ cõiũgitur plenitudini qñqꝫ nõ. ¶ Tertio no. ꝙ qñqꝫ locus ad quẽ mã currit ẽ in ꝑte corꝑis a qua per vnicã diametrũ poſſumus ſatis longe trahere materiam: ſicut quãdo eſt in capite poſſumus trahere ad pedes ⁊ eꝯ. Qñqꝫ aũt eſt ĩ ꝑte a q̈ ꝑ vnã diametrũ nulla pars multum diſtat: ſicut qñ eſt in medio corporis vel inguine: tũc. n. ꝑ vnã diametruꝫ nulla pars diſtat a loco paſſionis pluſq̃ꝫ ꝑ medietatẽ totius diametri longitudinis. ¶ His notatis ſit hec prima concluſio: nõ exñte repletõe totius in diuertẽdo mãm nõ oꝫ ꝑ duas diametros totales vel partiales prolongare. Pꝫ qꝛ ĩ h̄ caſu aut parua aut mediocris fieret eũatio. ſꝫ h̄ ꝯtingeret trahẽdo a loco paſſionis. nã cũ intermedia mẽbra ſint auara nõ ꝑmittũt a ſe trahi mãꝫ que non ſuꝑfluit: ⁊ ſic ẽt non traheret a loco paſſionis. Aut multa mã euacuatur: ita ꝙ ẽt a mẽbris vicinis loco paſſionis fiat euacuatio: ⁊ tũc erit ſuꝑflua: ⁊ qua corpus nõ ĩdiget cũ nõ ſit multũ repletũ: nullo mõ ergo eſt faciẽda hec ꝓlongatio. ¶ Scða ꝯcluſio. corꝑe quãtũcũqꝫ plectorico: aut nõ plectorico ñ dẽmus ꝑ duas diametros ĩtegras cõprehẽdẽtes diametrũ longitudinis facere ꝓlongationẽ. Hec eſt Aui. ⁊ ꝓbat: qꝛ in tã

ta ꝓlongatione

UVA. BHSC. IyR_044_1

ta ꝑlongatione non fieret diuerſio a loco paſſionis:niſi plurima facta eũone quã virtus nõ bñ toleraret.nã mẽbris plenis pʒ ꝙ anteq̃ʒ inanitio cõicaretur ad tantã diſtantiã oporteret quãtitatẽ eũatam eſſe multam. ¶ Tertia ꝯclo.ſtãte repletiõe multa ⁊ nobis nõ potẽtibꝰ per vnã diametrũ multũ longe trahere faciẽda eſt eũatio per duas diametros incõpletas.pʒ qꝛ in h̄ caſu indigemus trahere multũ longe ne ex curſu humorũ ad locũ eũationis poſſit aliqd trahi ad locũ paſſionis:⁊ vt fortiter ad ꝯriũ trahat mã currẽs ad mẽbruʒ patiẽs.Si ergo diſtãtia ad hoc reqſita non inuenit̃ in vna diametro:opʒ tunc ꝙ aliqd capiat̃ de reliqua.⁊ h̄ eſt qͦ faciũt medici in obtalmia ⁊ in apate iguinis nõ venenoſo ⁊ paſſiõibꝰ capitis.Ex his pʒ ſolutio qõnis. ¶ Ad argumẽta aũt dr̄ p̄io ꝙ nõ obſtãte plenitudie primũ mẽbrũ inanitũ nõ multũ trahit a vicino:⁊ ita diuidẽdo nõ ꝓcedit attractio vnius ab alio:ita ꝙ ab illo vbi paſſio eſt nõ fit attractio:⁊ multo magis qñ corpꝰ eſt plenũ:⁊ iõ a mẽbro a quo intẽdimus diuertere nõ trahit̃ nimis longe: qꝛ ab ipſo nõ trahit̃:aut ſi trahit̃ eſt parũ:aut ſi eſt multũ ſaltẽ ſuperfluit eũatio in toto: qͦ vitandũ eſt.Et ꝑ hoc pʒ ſolutio ſcdi. ¶ Ad auctoritates Aui.⁊ Meſue de pleureſi dicit Dyn.ꝙ debet fieri ſtante repletõe in toto eũatio de ſaphena dextra ſi pleureſis ẽ ĩ ſiniſtra ⁊ ecõtrario.Sed mihi vr̃ ꝙ hoc dictũ nõ ẽ Aui. imo Aui.dicit de ſaphena oppoſita ĩ lõgitudine:⁊ nõ dicit in latitudine.ſed eodẽ mõ intelligo dictum Meſue.Si tamẽ fuerit conſtat ꝙ non eſt ſm̄ duas diametros completas.

¶ Cũq̃ʒ materiã ad lõginquum trahere volueris:loci dolorem primo ſedabis:vt ipſius minuatur compreſſio per attractionẽ:quoniã dolor eſt trahens.

¶ Remouet aliũ dubiũ.Nã poſſet quis querere.Si materia curreret ꝑternãliter ad mẽbrũ debemus trahere ad longinquũ:opʒ ne ꝙ prius aliqd fiat.Rñdet ꝙ ſi in mẽbro fuerit dolor ille prius eſt ſedãdus vt minuat̃ cõpreſſio mẽbri dolẽtis ꝑ attractionem qꝛ dolor trahit.Et ſenſus eſt ꝙ dʒ ſedari prius dolor ne moto vel agitato humore trahat̃ ad mẽbrũ dolẽs.Naʒ per talem attractionẽ cõprimit̃ magis mẽbrũ ⁊ mã in eo:vt ergo illa minoret̃ debet ſedari dolor.Sed de h̄ ſatis diximus.ſupra caplo primo.

¶ Cũq̃ʒ ad locũ nõ obedit ad quẽ ipſam trahis nõ violẽter agas:qm̄ qñq̃ʒ violẽtia illa ipſam mouebit ⁊ ſubtiliabit ⁊ nõ trahet̃ ⁊ fiet velocius declinans ad dolentem locum.

Duo ſunt que principalr̃ reddunt materiã inobediẽtẽ eiꝰ tractui ad contrariũ.primuʒ ẽ indiſpoſitio materie trahẽde:vt qꝛ eſt nimis groſſa ⁊ viſcoſa ⁊ vehemẽter adheret̃ ⁊ tunc priuſq̃ȝ trahat̃ eſt ſubtiliãda vel incidenda. ſcõm ẽ obſtructio viarum inter locũ vnde trahit̃ ⁊ locum ad quẽ trahitur:⁊ tũc ſunt apertẽde prius q̃ȝ tractõ fiat.

¶ Remouet tertiũ dubiũ ponẽdo itroductionẽ vnã.Nã qñq̃ʒ mãe nõ obediũt in veniẽdo ad locũ ad quẽ conamur eas attrahere.Et dubitat̃ tũc vtrũ ſit maior violentia faciẽda vt attrahantur.Et rñdet Aui.ꝙ nõ: qꝛ inſerendo talem violentiã materia ſubtiliat̃ ⁊ currit magis ad locum dolenteʒ: ⁊ ideo opʒ vt dimittatur ⁊ prius preparet̃:ita ꝙ ſi non eſt obediens ꝑꝑ viſcoſitatẽ incidat̃:⁊ ſi propter groſſitiem ſubtiliet̃ ⁊ ſi propter alterius mẽbri attractionẽ ꝯtrariã illa prohibeat̃: ⁊ poſtea poterit fieri diuerſio.Poteſt etiã legi locus vt ſit pars alterius preterite declarationis addita: in qua dicat ꝙ ſi dolẽte mẽbro traxiſſet ad cõtrariuʒ ⁊ materia non obedit:tunc nõ agas violẽter in attrahẽdo qꝛ nõ obediet:imo ſubtilietur vt magis currat.Et hũc modũ Dy.putat meliorẽ.Hic tñ modus ſi bene cõſideres poneret oppoſitũ eius ꝙ dictũ eſt ſupra:ꝙ in fortiſſimo dolore eſt euacuãdũ vſq̃ʒ ad ſincopim.

¶ Et forſitã tibi ſufficiet vt trahas lʒ nõ euacues:qm̄ ipſa attractio eius iter ad mẽbrũ ꝓhibet lʒ nõ extrahat̃: ꝑ ipſam ergo attractionẽ ad itẽtionẽ perueniemus lʒ cũ ipſa nõ euacueris:ſed declinatiõe contẽtus fueris que fit ligando mẽbra oppoſita:aut vẽtoſis ⁊ medicinis rubificantibus:⁊ ad ſummũ cũ omni quod dolorem efficit.

No.ꝙ Aui.nõ intendit hic ꝓhibere tractuʒ velocem ⁊ violentũ in parte ad quã querit̃ tractus materie:ſʒ in parte a qua trahitur vel ꝓpe ipſaʒ: imo violenter cõuenit ⁊ velociter agere circa partem ad quaʒ trahit̃ vt applicare ventoſas vel doloroſe ligare:⁊ h̄ frequenter ꝓficit ad attractõnem.

¶ Remouet quartũ dubiũ.Poſſet quis dicere: vtrũ in oĩ attractione ad cõtrariũ ſit opportunũ humorẽ q trahit̃ eũari a corpe.Ad qͦ rñdet ꝙ nõ:qꝛ forſitan qñq̃ʒ ſola attractio abſq̃ʒ eũone tibi ſufficiet:qꝛ lʒ humor nõ extrahat̃ a corpe:tñ ꝓhibebit nocumẽtũ ꝑexiſtens in humore quãuis ſit cõtentus ſola declinatiõe humoris abſq̃ʒ eũone:⁊ ſit iſta attractio cũ ventoſis:cum ligaturis ⁊ cum fricationibus ⁊ cum omni qͦ efficit dolorem ſicut emplaſtra rubificantia ⁊ percuſſio ⁊ cauterium ⁊ ſimilia.Et pars iſta tota eſt clara ⁊c̃.

¶ Ex materijs aũt que ad eũandũ ſunt faciliores ſunt ille que ſunt in venis:deinde ille q̃ in mẽbris ⁊ iũcturis:qm̄ qñq̃ʒ eſt difficile eas extrahere ⁊ eũare:ideoq̃ʒ neceſſe eſt vt cũ eũabunt̃ alie cum eis egrediantur.

¶ Hic vt ſupra dicit̃ Aui. ponit quoſdã incidentales cano.circa dicta. Et diuidit̃ in tres partes ſicut ſunt tres cañ.ſcda ibi.(Euacuato ꝑterea.) tertia ibi.) Minutio quoq̃ʒ. ¶ Dicit primo ꝙ materie que ſunt faciles ad eũandũ ſunt ille que ſunt in venis: deinde que ſunt ĩ mẽbris:⁊ q̃ in iuncturis ſunt difficiliores. Et iõ qñ eũant̃ iſte due neceſſe eſt vt alie cum eis euacuent̃. ¶ Sed ꝯ hoc vr̃ eſſe id qͦ dicit Meſ. in ſuo de conſolatõe:ꝙ mãe ĩ ſtõ ⁊ iteſtinis ſunt faciliores ad eũandũ q̃ȝ mãe q̃ ſunt ĩ venis. ¶ Hic rñdet̃ duplr̄. ꝑ ꝙ Aui. h̄ nõ ĩtelligit vlr̄ ꝙ oẽs mãe q̃ ſunt ĩ mẽbris ſint difficilioris eũonis q̃ȝ ille q̃ ſunt ĩ venis.Nã ille q̃ ſunt ĩ venis ſunt bñ in mẽbris:qꝛ vene ſunt mẽbra:voluit ḡ ꝙ ille q̃ ſunt ĩ mẽbris difficiliores ſint ad eũandũ q̃ȝ ille q̃ ſunt ĩ venis ſʒ nõ oẽs:imo ille q̃ ſunt in mẽbris valde remotis a vijs ductuũ. ¶ Secũdo mõ poteſt dici ꝙ materias contentas in mẽbris nõ vocat Auic.illas que cõtinẽtur in latis ⁊ manifeſtis ꝯcauitatibꝰ: tũc.n. ille q̃ ꝯtinent̃ in iuncturis cõtinerent̃ in mẽbris: ⁊ tñ Aui.videtur hic innuere diuerſitatẽ cuʒ dixit. In mẽbris ⁊ iuncturis. ſed illas dicit in mẽbris que ſunt in poris membrorum diſſeminate.modo iſte ſunt difficiliores in eũatione q̃ȝ ille que ſunt in venis eiuſdẽ mẽbri.⁊ ſm̄ hunc modũ ille que ſunt in cõcauo inteſtinoruʒ ⁊ ſtomachi non dicunt̃ in mẽbris.ille aũt que ſunt imbibite in poris iſtorum membroruʒ difficilius euacuant̃ q̃ȝ ille que ſunt in venis.Cauſa aũt verificãs canonem eſt:qꝛ materie que ſunt in mẽbris habent tranſire per ſtrictiores vias:⁊ cũ hoc plerũq̃ʒ non ſunt ita fluide ⁊ ſubtiles ſicut in venis.Reliqua patent.

¶ Euacuato ꝑterea eſt neceſſariũ ne properet comedere nutriẽtia multa ⁊ mala que natura indigeſta trahat. Quod ſi aliqd ex hoc fieri neceſſe fuerit oportebit vt paulatiʒ ⁊ ſuauiter fiat donec ſit ſm̄ ordinẽ: ⁊ vt ſit qͦ corpus ingreditur digeſtum ⁊ conueniens.

¶ Preterea ponit ſecũdũ cañ.dicens ꝙ neceſſarium eſt illi qui euacuatus eſt ne properet comedere nutrimenta multa ⁊ mala que trahat ad ſe natura indigeſta ꝙ ſi fuerit neceſſariuʒ facere aliquod iſtorũ:opʒ ꝙ fiat paulatim ⁊ ſuauiter ⁊ ſm̄ ordinẽ ita ꝙ illud qͦ ingreditur corpus de cibo ſit digeſtũ ⁊ conueniens. ¶ Ubi nota ꝙ Aui.intentio eſt ꝙ non ſumatur nutriens malum poſt euacuationẽ:nec etiã multum ita ꝙ vtrunq̃ʒ dʒ vitari ⁊ malitia ⁊ multitudo cibi. Et cã eſt qꝛ poſt eũationẽ mẽbra inanita fortiter trahunt a ſtomacho:⁊ ſtomachus ꝑ inanitionẽ non tam bene digerit: iõ qñ res eſt mala trahit̃ faciliter a ſtomacho ꝓpter ipſaʒ nõ

UVA. BHSC. IyR_044_1

retineri fortiter: ⁊ ſilr̄ q̄n eſt multa: ⁊ iterū malus cibꝰ plerūqꝫ nō facile digerit. Nā plerūqꝫ ex vtriuſqꝫ aſſūptōe ⁊ multi ⁊ mali ſequit id qđ Aui. dicit ꝙ nā trahit indigeſtū ad mēbra: qđ poſtea ē cā putredinis ⁊ malarum diſpōnū: ſi tn̄ dꝫ ſumere aliqđ iſtoꝝ: ſumat paulatim: ita ꝙ vincat a v̓tute ⁊ digeratur: ⁊ tūc ē ꝯueniēs.

¶ Minutio quoqꝫ eſt euacuatio humoribus equalr̄ augmētatis ꝓpria. Euacuatio v̓o humoris q in quātitate ſolū augmētat aut corrūpitur ꝓpria eſt alia a minutione.

Nota ꝙ minutio pōt accipi ꝓprie. ſ. p ſola artificiali vene vel arterie iciſione ⁊ improprie ⁊ latius. ſ. vt ſub ea continet extractōeꝫ ſanguinis cuꝫ vētoſis vel ſanguiſugis. Et nō dr̄ minutio ꝓpria euacuatio ex eo ꝙ humoribus equaliter augmētatis ſolū competat repletōi in qua glibet humorū vniformiter ꝓpriam mēſurā in ꝯparatione ad alios ⁊ totū corpus ſuperexcedit: imo ſi ſolꝰ ſanguis excedat cōpetit flobothomia: ⁊ q̄nqꝫ ēt ipſo ſanguine nō excedente nec diminutio cōuenit flōmia ſi humores peccantes fuerit vehemēter mixti cum ſanguine. vt dicit aui. p̄ria ter tij. tra. j. c. vlt. Cū materiam eūare volueris ⁊c. Sed dr̄ propria vel qꝛ humoribus equaliter augmētatis non educit electiue aliquē humorē determinatū ſꝫ oēꝫ idiferēter q ex parte ſui ſit aptus fluere per foramen vene. vel dr̄ propria qꝛ nulla medicinalr̄ eūo educit indiferēter oēm humoreꝫ excepta flobothomia vel dr̄ ꝓpria qꝛ ſibi ꝓprie ⁊ p ſe conuenit ſanguinē educere i quo cōtinentur humores actu vel potētia: vel dr̄ ꝓpria qꝛ prompte ſine adiutorio ⁊ mora educit oēs humores. vt pꝫ videndo ſanguinem extractū.

¶ Ponit tertiū can̄. dicens: ꝙ minutio eſt eūatio proprie humoribus equalr̄ augmētatis: ſꝫ eūatio humoris qui ſolus augmētat in quātitate eſt alia a minutione. ¶ Ubi nota ꝙ humoribꝰ equalr̄ augmētatis maxime ꝯueniēs eūatio ē flōmia ſiue minutio qđ idē eſt: qꝛ illos oēs eūat. Et ēt flōmia maxie ꝯuenit tali augmēto humoꝝ: qꝛ ipſa de ſe nō eligit determinatū humorem: ſꝫ quē vel quos invenis repit hos trahit. Et hoc tn̄ nō vult Aui. ⁊ alij doctores ꝙ nō ꝯuēiat niſi q̄n humores ſunt equalr̄ augmētati. Nā in tertiana ⁊ flegmatica ⁊ quartana ⁊ multis caſibꝰ ꝯuenit in quibꝰ conſtat ꝙ humores nō ſunt equalr̄ aucti: ⁊ iō nō dr̄ ita ꝓpria ſicut ꝓprie ꝓpria. Q̄n aūt vnus humor peccat ſolus in quāto ſi fuerit aliꝰ a ſanguie eūatio eſt alia a minutione que merito illiꝰ eſt ꝯueniēs: eſt enī purgandus cū medicina illū humorē purgāte ſiue eūante electiue: ſed flōmia nō facit illud. Si v̓o fuerit ſanguis ille humor vnꝰ peccās nō eſſet illa eūatio ꝯueniēs: niſi flōmia aut ꝓuocatio fluxus ſanguis per aliquā viam vt emorroydaꝝ vel venaꝝ naſi vel mēſtruoꝝ. Et ideo nō puto Aui. velle ꝙ nulla eūatio vnius humoris vł pro vno humore tm̄ ſit flobothomia. Poſſꝫ tn̄ dici ꝙ nō eſt poſſibile nāliter ſolum ſanguinē trahi per flobothomiam: ⁊ ideo illa nō eſt euacuatio vnici humoris licet non ſuperfluat niſi vnus.

¶ Omnis preterea euacuatio que eſt ſuperflua ſm̄ plurimū febres generat.

¶ Hic ponit quintā rē quā oportet ꝯſiderare in euacuatione ⁊ can̄. circa illius ꝯſiderationem: ⁊ eſt res iſta quātitas euacuādi. Et diuidit in duas ptes. primo facit hoc. ſcđo ponit can̄. alios incidētalr̄. ſcđa ibi (⁊ debes ſcire ꝙ vētris). Pria diuidit in ſex ptes: ſicut ſūt ſex regule ſiue ſex canones. ſcđa ibi (cūqꝫ vētris). tertia ibi (⁊ ſcito) quarta ibi (cūqꝫ humor) quinta ibi (cūqꝫ alicuiꝰ) ſexta ibi (⁊ ſilr̄ cum mā.) ¶ In prima pte puto ipm̄ velle iſtā ꝯcluſionē. Medicꝰ nō dꝫ regulr̄ operādo ſupfluā facere eūonē. Probat: qꝛ medicꝰ nō debꝫ illud regulr̄ facere qđ ſit cū piculo notabilis nocumēti vtplurimū: ſed ſupflua eūatio eſt hmōi: igit ⁊c̄. Minor pꝫ: qꝛ oīs eūatio que eſt ſupflua vtplurimū generat febrē. Et eſt hic can̄. ex ſnīa Hip. prima particula aphoriſmoꝝ apho. tertio illa parte. Neqꝫ cōpreſſiōes ad vltimū ducere. fallax. n. eſt. ¶ Nota ergo primo ꝙ eūatio pōt dici ſupflua aut reſpectu quātitatis quā cōmuniter hoīes poſſint bene tolerare: aut reſpectu humoris digni eūari: aut reſpectu cōtinentie vaſoꝝ: aut reſpectu virtutis debētis talē eūonem tolerare. Exēplum primi: vt ſi cōiter homines tolerāt eūonem ſex vnciaꝝ ſanguinis oīs flōmia per quā plus euacuaret diceret ſuperflua tali modo. Exemplū ſcđi: vt ſi humor dignus eūari ſit libre vnius oīs eūatio per quā plus eūatur q̄ꝫ libra diceretur ſuperflua. Exemplum tertij: vt ſi vaſa non debent ita euacuari quin contineant certā quantitatē ſanguinis in fine: oīs eūatio per quā duceret ad minorē eſſet ſuperflua. Exēpluꝫ quarti: vt q̄n per eūonem debilitatur notabiliter virtꝰ: puto tamen hoc maxime verificari can̄. de ſuperflua euacuatione reſpectu humoris eūandi: aut reſpectu virtutis. vide ſcđa primi. c. de his que ꝓueniunt ex retentione ⁊ euacuatione. ¶ Scđo principaliter nota ꝙ ſuperflua eūatio q̄nqꝫ infrigidat: ⁊ q̄nqꝫ caleſacit. nam q̄n eūatur humor frigidus vt flegma aut humor temperatus vt ſanguis cōtingit ꝙ humores calidi remanentes ſupcaleſiant ⁊ inflāment. Q̄n aūt eūant humores calidi vt ſanguis: ⁊ colera ſimul infrigidant ꝓpter extractionē rei caleſaciētis: ⁊ hoc habet ab Aui. ſecūda primi loco allegato. ¶ Contra can̄. arguitur ſic. Illud nō generat febres ſm̄ plurimū qđ infrigidat: ſed ſuperflua eūatio infrigidat: ergo ipſa nō ſm̄ plurimuꝫ generat febres. Maior pꝫ: ⁊ minor eſt Aui. c. ſtatiꝫ allegato ſcđa primi. ¶ Hic dicit ꝙ non oīs eūatio infrigidat: imo aliqua caleſacit: ⁊ aliqua infrigidat. Sꝫ ſuperflua eūatio: qꝛ vtplurimū cōiungit cum multa agitatione humorū ⁊ motu: ideo tpe ſue durationis caleſacit caliditate accidentali vtplurimū tanta vt inde ſequatur febris: ⁊ hoc ſufficit Aui. Tu tn̄ potes arguere ꝙ oēm ſuperfluā eūonem ſi ſuperflue euacuet ſequit ipſam frigiditas ⁊ ſiccitas in ſubſtantia mēbrorum ⁊ in eorum natura: vt Aui. loco allegato dicit: ⁊ per cōſequens non caliditas. Etiam negāda eſt conſequentia: vt patet ex Aui. ibidem.

¶ Cūqꝫ vētris conſtrictio qui fluere ſolebat aliquā egritudinē poſſidere fecerit: illius euacuationis reuerſio ſm̄ plurimū ipſuꝫ medicabitur: ſicut ab eo quē cōſtrictio ſaniei aurium aut mucoꝝ narium vertigineꝫ poſſidere fecit eius reuerſio ipſam remouebit.

¶ Ponit ſcđm can̄. dicens ꝙ q̄n cōſtrictio ventris q fluere ſolebat facit poſſidere aliquā egritudinē: tūc eiꝰ reuerſio facit illā egritudinē remoueri ſm̄ plurimuꝫ ⁊ eradicari. Et cā pꝫ. nam egritudines que cōſequunt cōſtrictionē ventris qui fluere ſolebat plurimū pēdēt a materia que retinet ⁊ ſolebat expelli ſicut in duobꝰ exemplis poſitis ab Aui. in littera de vertigine ex retentione ſaniei aurīu ⁊ mucorum narium. modo euacuata materia per ſimilem ventris ſolutionē prior cauſa remouet: ⁊ per cōſequēs etiā egritudo. ¶ Dicit autem notāter ſm̄ plurimū: qꝛ q̄nqꝫ egritudo eſt cōfirmata aut malitia alijs humoribꝰ ita cōicata: ꝙ etiā remoto humore qui fuit prima cā corporalis effectꝰ tamen remanet: ſicut ſi poſt cōſtrictionē emorroydaruꝫ accideret ptiſis aut mania aut hydropiſis nō ſemper per earū apertionē remouerent. ¶ Nota tn̄ hic tria. Primū ꝙ venter nō ſumit hic pro ſtomacho aut concauitate inteſtinoꝝ: ſed generaliter pro omni cōcauitate humoꝝ receptiua. vn̄ Aui. exēplificauit de ſanie aurium ⁊ mucoꝝ. ¶ Scđo nota ꝙ reuerſio euacuatiōis preterite poteſt eſſe duobus modis. vno modo ſimilis in forma ⁊ loco: vt ſi fluebat ſanies ab aure iterum ita fluat. ſcđo modo pōt eſſe ſimilis loco vel virtualiter: vt ſi mucus per nares fluebat: nūc p gargariſmata expellatur ⁊ per os: ⁊ vtroqꝫ modo verificat ꝙ vtplurimū talis reuerſio curat egritudinē. Ego autē teſtor me vidiſſe plures: in quibus ab vlceribꝰ aurīu ſolebat fluere ſanies: ⁊ facta cōſolidatione incurrebāt febres mortales: a quibus neqꝫ per cauteriū factum in loco: neqꝫ alio mō euadere potuerūt. Alios aūt in ſilr̄ caſu vidi vtētes eūonibus frequentibꝰ cū ſolutiuis q nō pceperunt nocumentū ſtrictionis ſaniei. ¶ Tertio nota q̄ hic can̄. ptinet ad quātitatē eūonis: qꝛ reuerſio deberet eſſe illiꝰ ſolutionis cōſuete: ⁊ ſic debꝫ eſſe quāta illi cōſuete ad hoc vt per ipſam mā euacuet.

¶ Et ſcito ꝙ reſiduū materiei dimittere qđ neceſſe erat euacuare minus nocumentum eſt q̄ꝫ exquiſitiſſime euacuare ⁊ peruenire in ipſa ad hoc vt virtꝰ terreat: quoniā multotiēs natura hoc reſoluit reſiduum.

¶ Hic

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶Hic ponit tertiũ cañ.ꝛ dicit Aui.ꝙ tu ſcias ꝙ di/mittere reſiduũ materiei qḋ neceſſe erat eũare eſt mi/nus nociuũ ꝗ̃ exq̇ſitiſſime eũare ꝛ peruenire in ipſa eũone ad h̔ vt virt⁹ terreaṫ: q: nã multotiẽs hmõi re ſiduũ reſoluit.¶Ubi p̄rio no ta hũc cañ.eſſe de quã/titate eũonis cõparate ad peccãtẽ humoꝛẽ. ¶Scḋo nota cõiter hũc locũ ita exponi: ac ſi Aui.vellet gñal'r ꝙ meli⁹ eſt dimittere reſiduũ ꝗ̃ exq̇ſitiſſime eũare pp duas cãs.p̄ria q: in exq̇ſitiſſima eũatione terreſit vir tus.ſcḋo q: nã multotiẽs hoc reſiduũ reſoluit ſine ar/tificiali alia eũone: ꝛ hoc eſt meli⁹ ꝗ̃ ꝙ fiat arte: mihi autẽ vr̄ ꝙ multe ſint materie que ita parate eũanṫ: ꝛ cũ tã pauco nocumẽto ꝙ bonũ eſt eas exquiſitiſſime eũare: cũ inde nõ ſequaṫ nocumẽtũ: vt feces dure in inteſtino recto: vt colera natãs ĩ ſtomacho: vt flegma in fundo tracheearterie: aut ſanguis coagulat⁹in oꝛe aut in ĩteſtino: ſanies pauca in puo vlcere maniſeſto. Sed videṫ ꝙ Aui.vult ꝙ tunc meli⁹ eſt dimittere re/ſiduũ materiei qñ exq̇ſitã eũationeꝫ ſequiṫ terrefactio virtutis ꝛ multa debilitatio: vñ nõ dr̄ ꝙ meli⁹ eſt reſi/duuꝫ dimittere ꝗ̃ exq̇ſitiſſime eũare: ſꝫ ꝗ̃ exquiſitiſſi/me eũare ꝛ puenire in hoc vt virtus terreaṫ.Qñ eniꝫ exquiſitiſſima eũatio eſſet cõiungenda cũ hoc ꝙ p ip/ſam pueniretur ad terrefaciẽduꝫ virtutẽ: tunc melius eſſet nõ exq̇ſitiſſime eũare.

¶Cumq̃ humoꝛ illius fuerit generis cuius eſſe opꝫ ꝛ eger tolerare põt/non terreri debes ex ſupfluitate: qñq̃ etiã cõtingit cum te eua/cuare opꝫ vſq̃ ad lippotomiaꝫ.

¶Hic ponit quartũ cañ.dicẽs ꝙ qñ humoꝛ fuerit il lius generis cui⁹eſſe oꝫ vt eger põt tolerare nõ d̄bes terreri de ſupfluitate eũonis: ĩmo qñq̃ ꝯtĩgit ꝙ egro tolerãte oꝫ eũare vſq̃ ad lippotomiã.Et vt pleni⁹cañ. intelligatur dubitatur primo.

Queſtio. IIII.

Utrum in aliquo caſu ſit euacuandũ artificia/liter a medico vſq̃ ad ſincopiꝫ. ¶Ne gatiue arguiṫ ſic.p̄io q: medic⁹nõ dꝫ eũationẽ facer: per quã virtus plurimũ debiliteṫ: ſed hec eũatio vſq̃ ad ſincopim eſt talis: igiṫ ꝛc̃.maioꝛ pꝫ: q: cõis intẽtio vtriuſq̃ opuſculi eſt vite cuſtodia. ¶Scḋo.illa eua/cuatio nõ eſt faciẽda per quã plurimũ de humoꝛe bo/no eũatur: talis aũt eſt ducẽs ad ſincopim cũ aliter ad ſincopim non deduceretur. ¶Tertio.illa eũatio non dꝫ fieri p quã coꝛpus exponiṫ periculo vt p paruũ ac/cidẽs moꝛiatur: talis aũt eſt eũatio vſq̃ ad ſincopim: igitur ꝛc̃. ¶Quarto.q: per talẽ eũonem aliqñ humo res mouẽtur ad putredinẽ cũ deſinat virt⁹ab eoꝝ regi mine debilitato caloꝛe ĩnato q regebat. ¶Quinto.q: medic⁹nõ dꝫ vti remedio qḋ iuuat p accidẽs: vt per ſe valde notabile faciat nocumẽtuꝫ: ſꝫ eũatio vſq̃ ad ſin/copim eſt hmõi igiṫ ꝛc̃.Qḋ eniꝫ per ſe ſaciat nocumẽ tum magnũ nõ eſt dubiũ. Sꝫ ꝙ faciat iuuamentũ per accidẽs: pꝫ maxime in ſinoca in qua magis cõceditur: q: in illa iuuat infrigidãdo: nã talis eũatio infrigidat per accidẽs ꝛ nõ per ſe. ¶Sexto: q: nã nunꝗ̃ in bo/na ꝛ laudabili criſi facit ſincopiꝫ: ꝛ medicus debꝫ eſſe imitatoꝛ nãe in operib⁹bonis: igiṫ ꝛc̃.Et p hac parte eſt Auer.ſeptimo colliget increpãs Gal.ꝛ ꝯ̃ ipm argu ens in hoc ꝓpoſito. ¶In oppoſitũ eſt Aui.hic ꝛ Ga le.nono terapẽ.ꝛ Aui.prima quarti.ꝛ Hip.p̄ria parti cula apho.illo apho.Que egerunṫ ꝛc̃.Gal.in cõmẽ/to ꝛ ferẽ oẽs medicine doctoꝛes excepto Auer. ¶In hoc dubio nota p̄rio ꝙ lippotomia ꝓp̄rie eſt defect⁹ animoſitatis: ꝛ cõiter intelligunt medici eſſe eam cuꝫ per aliquã cauſam deficit ab audendo tẽtare opera cõ ſueta in roboꝛe p̄prio: licet loquatur vt audiat ꝛ vi/deat ꝛ cognoſcat: ꝛ hec differt a ſincopi. Sincopis au tem a Gal.duodecio terapẽ.deſcribiṫ ꝙ eſt caſus vir/tutis ſubito: ꝛ intelligit de virtute vitali.nã in epilep/ſia eſt caſus ſubitus aĩalis virtutis: quã nõ dicit ſinco pim. Sed apud Aui.xi.tertij.c.ꝓp̄io deſcribiṫ ſinco pis ꝙ eſt deſtructio maioꝛis partis pluriũ virtutis ſen ſibilis ꝛ motiue pp debilitatẽ coꝛdis ꝛ aggregationeꝫ totalẽ ſpiritus ad ipſum. Et ponit tres cãs aggrega/tionis huius. Prima eſt cã mouẽs ipſum ad interio ra. Scḋa eſt p̄eſocãs ipſuꝫ interius: ita ꝙ nõ inuenit ſpiraculũ. Tertia eſt debilitas ꝛ ſubtilitas ſpũs: q̇re ñ ſupfluit vltra illũ q reperiṫ in minera. Et cõſtat ꝙ apḋ Aui.ſincopis eſt accidẽs cuius cã ẽ defectus virtutis coꝛdis cũ ꝯditione dicta. Sꝫ apud Gal.ſincopis ẽ ille defectus virtutis ad quẽ ſequiṫ dictũ accidẽs. ¶Se/cũdo no.ꝙ ſincopis quedã ẽ recupabilis: ꝛ quedã ir/recuperabilis: ĩmo moꝛtalis. Et ego declaraui cãꝫ hu ius prima particula apho.illo apho.Que egeruntur. ¶Tertio no.ꝙ ꝫ Hy.quedã ẽ ſincopis vera ĩ q̃ nõ ſolũ eſt debilitas ĩ mẽbꝛis ignobilib⁹: ĩmo ẽt ĩ p̄cipa libus incipit cõicari. Quedã ãt ẽ nõ vera ꝛ eſt qñ cõi catur debilitas multa aĩaliũ operationũ mẽbris igno/bilib⁹: ſꝫ p̄cipalibus foꝛtib⁹ remanẽtibus. ¶Quar to ẽ memoꝛãdũ ex ſepe dictis quãdã eẽ opationẽ re/gularẽ: quãdã coactã. ¶Tũc ſit p̄ria ꝯc̃lo.nunꝗ̃ eſt euacuãdũ vſq̃ ad ſincopiꝫ irrecupabilẽ.hãc nõ ꝓbo. ¶Scḋa ꝯc̃lo: medicus dꝫ eũare qñq̃ vſq̃ ad lippo tomiã ſiue ſincopim nõ verã recuperabilẽ. Iſta pꝫ.q: qñq̃ eũatões alie nõ ducẽtes vſq̃ ad hãc ſincopiꝫ nõ ſufficiũt moꝛtale piculũ euitare: ꝛ iſte ſufficiũt. Nõ cõ ſtat: ꝙ qñ alr̄ nõ põt maius dãnũ euitare: niſi aliquid aliud ſubeũdo qḋ ſit minus: ꝙ illḋ minus ẽ ſubeũdũ. Et pꝫ antecedẽs ex Gal.ꝛ alijs ꝛ Hip.ꝛ Aui.q exp/ti ſunt in caſibus q̇buſdã iſtas eũationes cũ ſincopi cõ tuliſſe: vbi alie ſine ſincopi nõ ꝓtulerũt. Unde Gal.lo co allegato dicit ꝙ in foꝛtiſſimo doloꝛe ꝛ ĩ acutiſſimo ãpate ꝛ ĩ febꝛe ardẽtiſſima nulla melioꝛ ĩuenit medici na ꝗ̃ eũatio vſq̃ ad ſincopiꝫ: vt ſupra dictũ eſt. Qñ in foꝛtiſſimo doloꝛe eũones: q̇ hoc nõ fecerint nõ ſuffice rẽt ꝓhibere curſuꝫ ad locũ doloꝛis ꝛ pariter nõ ſuffice rẽt ꝓhibere augmẽtũ acutiſſimi ãpatis aut ardoꝛe fe/brilẽ pmutante humoꝛẽ coꝛpis in malã putredinẽ ni ſi eũatio vſq̃ ad ſincopim: q: facit coꝛ vehemẽtiſſime attrahere: ꝛ ſtupefacit ſenſitiuã virtutẽ ꝛ frigidat totũ coꝛpus. Iſtis tribus caſib⁹ fere cito opitulaṫ. Accidit h̔ qñ eſt vera lippotomia abſq̃ plurimo defectu p̄in cipaliũ: ꝛ ſi accidens illud ſit terribile p̄ſertim vulgo medico tñ erudito nõ ita: q: ſcit cũ pauco adiutoꝛio ꝛ in pauco tp̄e accidẽs remouẽdũ. Ego autẽ puto ꝙ ex ꝓbatõe huius ꝯc̃lonis ſequiṫ ꝙ aliqñ medicus dꝫ du cere vſq̃ ad verã ſincopiꝫ ſꝫ repabilẽ. Et ꝓbaṫ ſic iſta. p̄ſertim qñ ſciṫ ꝙ aliter oĩno infirmus periclitaṫ ꝛ mo riṫ. Hec enim remedia nõ ſunt adminiſtrãda ĩ leuib⁹ moꝛbis ſꝫ in piculoſis. Et ad verã ſincopim in qua eſt ſpes recupatiõis dicemus pp vitare piculũ certe moꝛ tis.ꝛ hec eſt ſñia Gal.x.terapẽ.c.x.in alio tñ ꝓpoſito cũ dicit. Ergo quãto melius cũ ſpe benigna efficiẽtes ꝗ̃ periclitari.i.incurrere piculũ: ꝗ̃ ſine ſpe perire cer tiſſime: tãto potius ꝛ cũ magnis auxilijs agonizari ꝗ̃ nihil egerere. Et pp hoc puto Hy.hic nõ bñ dixiſſe cũ voluit ꝙ nullo mõ ad verã ſincopiꝫ ducẽdus eger niſi foꝛte p verã intellexerit irrecuperabilẽ: qḋ nõ ap paret ex ſuis verbis. Et ex hoc vr̄ mihi facile ſoluere dubiũ qḋ ſolet moueri circa precedentẽ cañ.ſ.vtrũ ſit vltimate eũandũ reſpectu ꝗ̃titatis humoꝛũ. Nam ex quo qñq̃ eſt eũandũ vſq̃ ad ſincopim in q̃ virt⁹mul tũ debilitaṫ: vr̄ ꝙ ẽt multotiẽs virtus ad hoc ducẽda eſt vt terreaṫ eũando totũ: qñ.ſ.in nõ euacuãdo totuꝫ eſſet periculũ. Sed vt plurimũ infra ſubſiſtere eſt me li⁹ ꝗ̃ terreſacere virtutẽ: q: raro eſt nec̃itas hui⁹ feſtina tiõis.ꝛ h̔ vult Auic.ſ. ¶Tertia ꝯc̃lo: nunꝗ̃ talis eũa/tio vſq̃ ad lippotomiã ẽ reglaris.pꝫ.q: ẽ cũ notabili

UVA. BHSC. IyR_044_1

nocumēto. ¶ Quarta ꝯcl'o: nō ſolū p flōmiā licꝫ vſqꝫ ad ſincopiꝫ eūare: ſed ēt p pharmacū. hoc pꝫ ex Gal. in fine cōmēti illius apho. Que egerunt nō multitudinē ꝯſiderare opꝫ. Nā qn̄ talis mā nō ē ſanguis neqꝫ ſanguini ita mixta ꝙ p flobothomiā educat: eūanda eſt p pharmacū. Et hoc eſt qd̓ dicit Gal. in. 10. terap. ad fugiēdū certā mortē. ¶ Quita ꝯ: ſecuriꝰ eſt cū flobothomia eūare vſqꝫ ad ſincopi q̄ꝫ cū pharmaco. Iſta pꝫ p duas cās. pria eſt qꝛ illi q forti indigēt eūone cū pharmaco ſunt neceſſario grauati: ⁊ in eis eſt repletio quo ad virtutē: ⁊ humor peccās cōiter eſt malignior. ſcd̓a eſt cā: qꝛ flobothomiā poſſumꝰ ad libitū reſtringere ſtatiꝫ incipiēte ſincopi: ſꝫ pharmacie opus nō ē ita. ¶ Nota tn̄ ꝙ ex his duabꝰ cauſis nō ſeqtur qn eūatio qn̄qꝫ ſit faciēda cū pharmaco vſqꝫ ad ſincopiꝫ. Et vult Hy. ꝙ in ſinoca cū putredine ē virtus onerata ⁊ ē repletio quo ad virtutū: ⁊ tn̄ ſit flobothomia vſqꝫ ad ſincopiꝫ. ⁊ hoc habet. 9. terapē. Sꝫ ſcd̓a cā nō plus ꝓbat niſi ꝙ cū flōmia ſecuriꝰ ſit eūatio vſqꝫ ad ſincopim q̄ꝫ p pharmacū. ⁊ hoc ꝯcedit. Qd̓ ſi dicat qd voluit Au. cū dixit in iſto cañ. Cunqꝫ humor illiꝰ fuerit generis cuiꝰ eē opꝫ: niſi ꝙ hec eūatio vſqꝫ ad lippothomiā nō eſt faciēda: niſi qn̄ humor ē determinati generis. ſ. ſanguis: ⁊ ſic īnuit ꝙ ſolū eſt flōmia q̄ dꝫ fieri vſqꝫ ad ſincopiꝫ. Hic pōt dici ꝙ nō eſt mēs Aui. ꝙ ſolū ſanguis ſit illius generis cuius eē opꝫ ad faciēdū eūonē vſqꝫ ad lippothomiaꝫ. Sed humor in quo opꝫ hoc facere opꝫ ꝙ ſit facilis ad currēdū aut multe inflāmatiōis aut venenoſitatis: aliter. n. ſi nō eſſet tātū periculū in mora quin poſſet euacuari in pluribus vicibꝰ melius q̄ꝫ nō ducēdo vſqꝫ ad ſincopiꝫ: opꝫ ſcd̓o talē humorē nō eſſe ita malignū ꝙ nullo mō ſperet de euaſione. nam tunc iſta remedia nō ſunt faciēda: qꝛ cū certiſſime ſunt morituri: ibi nō ſunt experimētāda remedia bona ne poſtea vituperent cū non operātur intētū. ⁊ hoc dicit Gal. 9. terapē. Ex his pꝫ argumētorū ſolutio cū dicitur ꝙ medicus dꝫ imitari naturā naturaliter operāteꝫ ⁊ non ſinthomatice. Dicit eni ꝙ natura ēt qn̄qꝫ ꝓpter melius euacuat vſqꝫ ad ſincopim ⁊ liberat infirmuꝫ: ⁊ ita facit quandoqꝫ medicus: ſed ſicut natura nō facit illud niſi qn̄ ex toto dominat: ita nec medicꝰ qn̄ pōt regulariter operari. Alij ſunt modi rn̄dēdi: aut ſolutiones: quas pro nunc dimitto: igitur ⁊c̄.

Eſſet dd̓m ſm mentē Ga. in h dubio. xi. terapentice. c. ij. ꝙ ſi medico parato cōſtaret materiā peccantē eſſe penitus irreducibilē ad benignū: ⁊ cuꝫ h eſſe digeſtaꝫ ⁊ ſepatā a bonis humoribꝰ ⁊ ipſam in venis ꝯtineri ipſa tunc tota eſſet exquiſitiſſime euacuāda. Sꝫ ſi mā peccās ſm aliquid ſui ſit reducibilis ad benignū nō ē exqſitiſſime eūanda: vt ēt Gal. e. lib. c. eo. Dicēduꝫ eſt tn̄ ꝙ i qbuſdā ſꝫ paucis caſibus a medico ꝓuido fieri poſſunt eūationes exqſite ꝓducētes vſqꝫ ad ſincopim reparabilē excluſiue virtute exñte forti ⁊c. loquēdo tn̄ de eūone que ſit cum flobothomia ⁊ nō cū pharmacia. Primus āt auctorizans in hac materia fuit Hip. in pria ꝑticula apho. apho. illo. que egeruntur ⁊c. Et Gale. in cōmēto illiꝰ aph. docet in qbus caſibus cōpetat talis eūo. Et ēt nono terapenti. meminit aliqualiter de hoc cap. iij. Auer. tamen. vij. colliget. c. ix. adducit ad hoc opinionē Gale. ⁊ eam reprobat q̄ttuor rōnibus quas vide ſi placet.

¶ Cūqꝫ alicuius virtus fortis fuerit/ ⁊ ipſorum humorum materia multa ⁊ mala: ipſam paulatim euacua.

¶ Ponit Aui. hic q̄ntū cañ. dicēs. Cū alicuiꝰ virtus fuerit fortis ⁊ humor ipſius mā multa ⁊ mala dꝫ paulatiꝫ euacuari. ¶ Et nota ꝙ dixit cū virtus fuerit fortis: vult p hoc nō ꝙ qn̄ virtus fuerit debilis ſit multū in vna vice eūandū. Sed pro hoc dat intelligi qd faciēdū ſit v̓tute debili: qꝛ aut nō eſt eūandū: aut multo minus ꝓ vice q̄ꝫ in forti virtute. ¶ Nota ſcd̓o: ꝙ cum mā multa ⁊ mala nō pōt eſſe virtꝰ abſolute fortis: ſed dicit hic fortis reſpectu mediocris eūonis tolerande. ¶ Tertio nota ꝙ licet virtus ſit fortis: tn̄ qn̄ mā eſt mala ⁊ multa ipſa nō pōt in vice vna eūari qn duo ſequant nocumēta. vnū ꝙ virtus nimiū debilitat: ſcd̓m ꝙ nimiū d̓ bono eūat. Primū iō accidit: qꝛ virtus nō eſt abſolute fortis: nā in multa eūone multum deficeret. Scd̓m accidit iō: qꝛ materia multa ⁊ mala de neceſſitate multuꝫ reſiſtit ⁊ medicina faciens violentiam ad multum de ea eūandum trahit etiam de bono.

¶ Et ſilr̄ cū materia vehementer fuerit penetratiua aut cū ſanguine multū mixta nō poteris ipſam vna vice euacuare ſicut eſt in ſciatica ⁊ arterica longi temporis ⁊ cancro ⁊ ſcabie antiqua ⁊ carbūculis veteribus.

¶ Ponit ſextum cañ. dicens: ꝙ ſilr̄ qn̄ materia fuerit multa penetratiua: aut multū mixta ſanguini dꝫ paulatim eūari: nec poterit in vna vice debite eūari: ſicut ē in ſciatica ⁊ artetica longi tēporis: ⁊ in cancro ⁊ ſcabie antiqua ⁊ carbūculis veteribus. ¶ Ubi primo nota ꝙ materia intelligit multū penetratiua: qꝛ multū infixa in mēbris ⁊ fortiter adherēs: ſicut ea que multū penetrat: ⁊ talis bene eſt in artetica longi tpis ⁊ ſciatica longi tēporis: qꝛ materia eſt in mēbris patiētibus multū fixa. ſ. in iuncturis ⁊ vicinis mēbris vt ligamētis. In ſcabie autem antiqua ⁊ mala: ⁊ dicit in littera: ⁊ carbūculis veteribus. ⁊ nō eſt intelligenduꝫ de carbūculis veris: ſed de carbūculis. i. furūculis veteribus. i. qui fuerunt multo tpe: mō in iſto tēpore: mō in alio: ſicut multotiēs accidit in vna nate hinc ad quindecim dies in vna coxa: ⁊ in carbūculis in cancro. Iterū materia eſt multum ſanguini mixta illa que eſt ſub forma cauſe antecedentis: ⁊ que eſt ſub forma cauſe coniuncte eſt membris fixa multum. ¶ Nota ſecundo ꝙ ideo non poteſt vna vice totū eūari: qꝛ plurimū reſiſtit propter ſui adherentiā. Sunt eniꝫ quidā humores q faciliter a mēbris ſeparant: ſicut lutū purū a pānis: quidā vero difficulter: ſicut humiditas coloris cuꝫ pāno vel lana ſiue ſerico q nō ſeparant niſi cū ſubſtātia pāni. de qbꝰ humoribꝰ loquit Gal. in cōmēto ſuper illa pte. alienatōes ideclarate palpabiles valde frenetice.

¶ Et debes ſcire ꝙ ventris ſolutio a ſuperioribus trahit: ⁊ ab īferioribus eradicat. Quabus ergo attractionibus eſt apta conueniēti ⁊ diuerſe: que etiam poſt materierū quietem eſt cōueniēs. ¶ Cū ergo materie fuerint a ſuperioribus ad diuerſuꝫ trahet eas: ⁊ ipſas ēt eradicabit a locis vbi ſunt: vomitu vero ſit attractio ⁊ eradicatio ecōuerſo.

¶ Hic poſſit cañ. incidētalr̄. Et diuidit in q̄ttuor ſicut quattuor ſunt cañ. Primus de ſolutōe ⁊ vomitu. Secūdus de flōmia. Tertiꝰ de corporibus nō eūandis. Quartus de locis vbi minus eſt faciēda eūatio. ibi ſecūda. (Minutiōis.) ibi tertia. (Minus itaqꝫ.) ibi q̄rta. (In regiōibus). ¶ De prīo dicit: ꝙ tu debes ſcire ꝙ vētris ſolutio trahit a ſupioribꝰ ⁊ eradicat ab īferioribꝰ: ⁊ ideo eſt apta duabꝰ attractionibꝰ. ſ. cōuenienti ⁊ diuerſe: ⁊ eſt ēt cōueniens eūatio poſt humorū quietē. Ex quo ſequit ꝙ ſi humores fuerint in ſupioribus eſt apta eos attrahere: ⁊ ſi fuerint in inferioribus eos eradicabit a locis vbi ſunt: ſed in vomitu ſit attractio ⁊ eradicatio ecōuerſo. ¶ Ubi prīo nota ꝙ eradicatio ⁊ attractio qn̄qꝫ ſumunt large ſm ſuā cōem acceptionē ⁊ vim vocabuli: ita ꝙ dicatur attractio omnis motus factus a motore qui reꝫ mouet ad ſe. Eradicatio dicat eūatio per quā radicitus ⁊ integre euacuat materia a loco ſuo in quo erat tanq̄ꝫ in radice. ¶ Secūdo modo ſumunt iſti termini ſtricte vt dicat attractio omnis motus humoris qui ad aliū locū trahitur notabiliter diſtantē añ ſui attractionē: ⁊ hoc modo non dicit attractio niſi de illo motu quo mouet humor a lōginquo: ille. n. humor trahit prīo ad locū poſtea eūatur: eradicatio auteꝫ ſtricte de eūone que nō ſit p attractionē a longinquo. ⁊ hoc nō intelligit Auic. hic ꝙ vētris ſolutio eradicabit ab inferioribus ⁊ trahet a ſuperioribus. nā loquēdo cōiter ab vtroqꝫ loco pōt eradicare ⁊ ab vtroqꝫ trahetur: ⁊ vomitu ſit econtrario.

¶ Minutōis ꝑterea diſpō diuerſificatur ſm loca quibus ſanguis accipitur ſicut ſciuiſti.

¶ Ponit ſecundū cano. dicens ꝙ diſpoſitio minutionis diuerſificatur ſupple in attrahendo ⁊ eradicando ſm diuerſitatem locoruꝫ a quibus ſanguis excipitur. ⁊ hoc eſt clarum.

Nota ꝙ vbi
tus eēt debil
i aliquo corp
re ⁊ humore
mali eēnt mu
ti tūc tale co
pus non eſſe
eūanduꝫ ſꝫ n
triendū boni
cibis vt virtus
p eos corrobo
rata de ſe vale
at expellere hu
mores peccan
tes vel ſuffer
re medicinam
aliquam q̄ pur
garet. ⁊ hoc vi
de mente Aui
tertia ſm̄i. do
ctrina ſcd̓a. c
illo. Qd̓ come
dit ⁊ bibit ⁊c

¶ Minus

UVA. BHSC. IyR_044_1

Hoc ēt Hip. in ſcḋa particula aph. aph. illo: ſana habentia corpora ⁊c. Et Ga. ēt in cōmēto illius cū dicit. Ex his verbis ⁊c.

¶ Minus itaqꝫ cunctis hominibus euacuatione dignus eſt ille cuius cibus bonus fuerit ⁊ digeſtio bona.

¶ Canon tertiꝰ eſt clarus: q: in iſtis non multiplicanť mali hūores: ⁊ ꝑ h̄ potes ītelligere de alijs diſpōnibꝰ ꝑ q̄s corpꝰ caret malis hūoribꝰ ⁊ ītelligať bonus cibꝰ in quāto ⁊ quali ⁊ modo adminiſtrationis.

¶ In regionibus quoqꝫ calidis morantes euacuatione parum indigent.

¶ Ponit vltimū cañ. ⁊ cā eſt: q: virtꝰ in illis eſt debilis ⁊ humores reſoluūtur faciliter.

¶ De regulis cōibꝰ ſolˀoni vētris ⁊ vomitui: ⁊ q̄lr trahat id qḋ vētrē ſoluit ⁊ vomere facit. Cap. iiij.

Oportet vt illius cibus cuiuſ ſoluēdus eſt vēter aut vomitus ꝓuocādus partiať vt qḋ ei in vna die ſufficiebat multis comedat vicibꝰ: ⁊ vt ſint cibi diuerſi ⁊ potꝰ ēt diuerſi. Ex hac nāqꝫ diſpōne accidit ſtomacho vt expellere deſideret qḋ eſt in eo ſuperius aut inferiꝰ. Ex cibo aūt nō diuerſo neqꝫ ſup aliū cibū ingrediēte ſtomachꝰ eſt auarus: ⁊ ipſuꝫ forti cōtinet retētione: ⁊ proprie ſi fuerit eius quātitas parua. Mollem vero habens ventrē nihil ex hoc facere debet.

¶ Aui. in p̄cedēti .c. poſuit regulas gn̄ales in rectificādo vl̄r oēm modū artificialē eūonis ſiue cū flōmia: ſiue cū aliquo alio. hic exequiť magis ſpāl̄r docēdo regulas obſeruādas in eūonibus. Et diuidiť ps iſta in ꝑtes duas. p̄rio facit hoc quo ad eūones ꝑ vias ordīatas a nā ſicut ſtomachꝰ ītestina ⁊ pori. ſcḋo quo ad euacuationes ꝑ vias factas ꝑ artē ſicut in flōmia ⁊ ſanguiſugis ⁊ vētoſis. ſcḋa ibi (Flōmia.) Prima in duas. p̄ docet regulas eūonis per vias latas ⁊ ꝑ medicinas intus aſſumptas. ſcḋo ꝑ vias ſtrictas ⁊ medicinas extra applicatas. ſcḋa ibi (Epithimata.) Pria in duas. Primo docet regulas ꝑ ea que ſumunť ꝑ os. ſcḋo ꝑ ea q̄ applicanť ꝑ inferius. ſcḋa ibi (Enema.) Pria ī duas. primo ponit regulas cōes ſolˀoni ventris ⁊ vomitui. ſcḋo ſpāl̄r ponit in vtroqꝫ iſtoꝝ modoꝝ eūonis. ſcḋa eſt in principio ſequētis capl̄i. Preſens capl̄m diuiditur in duas ꝑtes. p̄rio ponit regulas dictas. ſcḋo docet modū per quē medicina vomitiua aut vētris ſolutiua eūat. ſcḋa ibi: ꝓpe finē capl̄i (Scito ēt.) Pria ps diuidiť in tot partes quot ſunt canones: ⁊ ꝑtes patebunt in legēdo. ¶ Primꝰ cañ. eſt de regimine cibi eiꝰ qui dꝫ ſumere medicinā. Dicit ḡ Aui. ꝙ opꝫ vt illiꝰ cuius vēter ſoluēdus eſt aut vomitꝰ ꝓuocādus cibus diuidať: ita ꝙ illud qḋ ipſe ſolebat ſumere in vice vna: ſumat in pluribꝰ vicibꝰ: ⁊ ſint cibi ſui diuerſi ⁊ potꝰ diuerſi. Et cā eſt q: ex hoc mō fit ꝙ ſtomachꝰ deſiderat expellere id qḋ eſt in eo aut ſuperiꝰ aut inferiꝰ. Sꝫ ex cibo nō diuerſo ⁊ nō ingrediente ſup aliū cibū imo ingrediēte ſtomachū vacuū: ſtomachus eſt auarus ⁊ retinet ip̄m forti retētione ⁊ p̄cipue qñ eſt paucus. Sed illum cuius vēter eſt mollis nihil ex hoc opꝫ facere.

¶ Circa cañ. no. ꝙ corporū quedā ſunt quoꝝ ſtomachus ⁊ ītestina facil̄r obediūt pharmaco: ⁊ iſti dicunť habere ventrē mollem: ⁊ in iſtis nō indigemꝰ preparatione reddēte iſta mēbra parata ad expellendum. Et iō Aui. dixit in fine cañ. ꝙ qui hꝫ ventrē mollem nihil ex dictis in iſto cañ. facere dꝫ. Quidā aūt habēt ſtomachū ⁊ ītestina inobediētia eūoni ⁊ dure digōnis ⁊ fortiter ēt retinentia. In iſtis ergo anteq̄ʒ deť pharmacum ſolutiuū aut vomitiuū opꝫ ſtomachū ⁊ inteſtina parare vt faciliter expellant. nam aliter longo tēpore retēto pharmaco aut humoribꝰ qui attrahunť ꝑ ipſum ad ſtomachū ⁊ inteſtina nocumentū ſequereť magnū. Et ideo faciendū eſt ꝙ ſtomachus ⁊ inteſtina inclinenť ad expellendū id qḋ in eis ꝯtineť. ¶ Nota ſecūdo ꝙ regimē faciēdi ꝙ h̄ mō inclineť ē qñqꝫ ꝑ medicinas: qñqꝫ cū cibo ⁊ potu: ſꝫ Aui. hic tm̄ poſuit illud qḋ fit per cibos ⁊ potꝰ. ¶ Nota tertio ꝙ qñ cibi ſumūtur diuerſi ⁊ in pluribꝰ vicibꝰ accidit ꝙ cibus poniť ſuper aliū nō digeſtū: ⁊ ꝓꝑ ciboꝝ diuerſitatē accidit ſtomacho diuerſitas trāſmutationū: ꝓꝑ quas nō pōt cibū ſuo mō amplecti: ⁊ ad hoc ſequiť inclinatio ad expellendū aut ſuperiꝰ aut inferiꝰ: ſꝫ qñ cibus eſt paucꝰ aut ex ordine debito ſumptꝰ ⁊ nō diuerſus ſtomachꝰ voluptuať in eo ⁊ vno modo amplexať ipſum: ⁊ ideo difficulter ip̄m derelinquit: ⁊ hoc eſt ipſuꝫ eſſe auaruꝫ eius q: auidū: ⁊ ideo nō eūat medicina niſi q: difficulter: ⁊ ꝓꝑ hoc ad euitādū nocumēta que poſſent cōtingere ex remanētia pharmaci ⁊ humoruꝫ in ſtomacho opꝫ hec corpora regi regimine dicto. ¶ Nota quarto ꝙ ex hoc regimine dicto ſi diu aut multis diebꝰ ſeruaretur: ſequerenť magna nocumēta. Nā p̄rio cibi non digerunť. ſcḋo multiplicareť humor malus ꝑ indigeſtionē. tertio ab his humoribꝰ cū vtplurimū ſint viſcoſi vie oppilarenť. quarto humores alij quos intēdimꝰ eūare ingroſſarenť ⁊ incrudarenť. quīto eūo fieret difficilior. Et ex hoc pꝫ ꝙ ante eūonē hoc regimine non vtendū eſt multo tp̄e: imo vno die imediato euacuationi. Ante v̄o illū diē ſumēdi ſunt cibi nō multe quātitatis nec male qualitatis ⁊ debito ordine ⁊ ſubtiliatiui ⁊ abſterſiui vtplurimū: ⁊ hoc facit humorē digeſtū ⁊ canales aptos: qḋ medicus multū deſiderat in euacuatiōe: qñ ante per vnū diē tm̄ vtimur hoc regimine: q: cibi ⁊ res male ex illis gn̄ate non vadunt cum parte notabili extra ſtomachū ⁊ inteſtina: ⁊ ſequenti die eūanť: ⁊ illoꝝ nocumentū nō eſt notabile nec impediunt vias ſtrictas ad quas nō vadūt ⁊ fit iuuamentum relaxādi ſtomachū iō ſequiť in corporibus dictiſ iuuamentū ſine notabili nocumento ad modū loquēdi medicoꝝ: ⁊ eſt faciendū. Et tu ex hoc ſolue dubiuꝫ hic moueri ſolitū de virtute cañ.

¶ Et ſcias ꝙ vomitus ⁊ ventris ſolutio ⁊ q̄ eis aſſimilanť nō attinēt ei qui bono vtiť regimine: qm̄ ille qui bene regiť nō indiget niſi eo qḋ ſit iſtis leuiꝰ: ⁊ fortaſſe excuſabūt ea exercitium ⁊ fricatio ⁊ balneū. Amplius ſi eius corpus repletū fuerit plurimū talis repletionis qualis ē ipſiꝰ erit ex eo qui humoꝝ melior ē. ſ. ex ſanguine. Minutio igiť ē illud qḋ ad ipſuꝫ mūdificādū erit neceſſariū ⁊ nō ventris ſolˀo.

¶ Hic eſt cañ. ſcḋs ⁊ eſt de corporibꝰ ineptis ad vomitum ⁊ ſolutionē vētris: dicēs ꝙ vomitꝰ ⁊ ſolutio ventris ⁊ alia q̄ iſtis aſſimilanť nō ſunt cōuenientes illi q̄ bono regimine vtiť. ⁊ rō eſt: q: ille q̄ bene regiť non indiget niſi leuioribꝰ ad ſupfluitates expurgādas: ſicut exercitio ⁊ fricationibꝰ ⁊ balneo. Item ēt ſi pur iſti corpori accidat repletio eūanda: tūc repletio nō eſt niſi ex humore laudabili q̄ eſt ſanguis: mō ad eūonē talis repletionis: ita ꝙ corpus mūdificeť ſufficit flōmia: ⁊ nō requiriť ventris ſolutio. ¶ Nota igiť p̄rio ꝙ corpus vti bono regimine includit duo. primo ꝙ illud regimē ſit bonū abſolute. ſcḋo ꝙ ſit bonū illi q̄ eo vtiť. Ex eo ſequiť ꝙ ille qui vtitur abſolute bono regimine debꝫ eſſe tēperatus. Nā regimen ſimpl̄r bonū nō eſt cōueniens niſi tꝑato: q: diſtēperata indigent regimine alio qḋ tꝑato nō eſſet ꝯueniēs. Et ex hoc ſequiť canonis verificatio. nā ſi corpus eſt tꝑatum ⁊ vtiť regimine tēperato: tūc ſeruať in ſuo tꝑamento: ⁊ ꝑ ꝯñs nō īdiget eūone niſi nālium ſupfluitatuꝫ que eūanť: aut naturali

Contra ſniam huius ſcḋi canonis eſt p̄rio ſnia Gal. quarto de vtilitate ꝑticulariuꝫ .c. 27. dicentis ꝙ bn̄ faciebāt illi medici antiq̄ q̄ ſanos a cibarijs vti vomitu ſingulo menſe ꝯſulebāt ⁊ plura alia. Eſt ſecūdo ſentētia Raſ. q̄rto Alman. dicentis. Vomitu vero ſemel in mēſe vel bis vtēduꝫ ē ⁊c. Poſſumꝰ dicere ꝙ Gal. ⁊ Raſis loquūtur de vomitu

ꝓuocatiuo le niter cum ciba rijs vel impoſitione digiti in ore vel pēne intincte in oleo Aui. vero loqꝛ h de vomitu q prouocatur cū pharmacia.

calore: aut ſi eſt alterius indigētia eſt exercitiū ꝛ fricatio ꝛ balneū ꝛ alia que ad regimē ipſum quaſi ptinere videnꝛ. Et hec ſunt habita tertia primi.

℃ Scḋo no. ꝙ ſi in regimine bono in quali quo ad cibos accidat error ī quāto: tūc fit repletio ſanguīs laudabilis in iſtis corporibꝰ: ꝛ p ꝯn̄s talis repletio dꝫ moueri cū eūone ſibi ꝓpria que eſt flōmia ꝛ iō Dy. putauit hanc ptem ſcḋam can. debere intelligi ꝙ ſi accidit error in regimine bono in quali: qꝛ abūdat in q̄ꝫto tūc cōuenit flōmia. Hec tn̄ expoſitio mihi nō placet. Nā Aui. in iſto can. appropriate loquiꝛ de corporibꝰ vtētibus bono regimine: ſed regimē peccās in quāto nō eſt regimē bonuꝫ: ideo nō loquiꝛ de his quoꝝ regimē peccat in quātitate. Cōfirmaꝛ. Ex augmēto in quanto cibo quātūcunqꝫ boni ſequiꝛ indigeſtio vel ſeq poteſt: ſed ad indigeſtionē ſequiꝛ augmētū flegmatis qḋ digne euacuaꝛ aut pharmaco: aut vomitu: ḡ ad augmentū cibi pōt ſeq neceſſitas alterꝰ eūonis a flōmia. Puto ergo Aui. loq ḋ regimine tpato ꝛ bono in q̄ꝫto ꝛ quali. Sed qꝛ regimē bonū ꝫ aliquos medicos nō eſt in puncto: īmo aliquod tale magis declinat ad latus groſſi: ꝛ aliquod magis ad latus ſubtilis. Et ſimiliter corpora tpata nō ſunt punctualr̄ vnius modi ꝫm medicos: ſed q̄daꝫ paꝝ ad extremitatē declinātia. Ex qbus cauſis accidit ꝙ magis repleꝛ vnuꝫ corpꝰ bene rectū q̄ꝫ reliquū. Accidit ēt ꝙ regimē dꝫ variari ī eſtate ꝛ vere ꝛ hyeme: qꝛ in hyeme cibi debēt eſſe ampliores ꝛ ſanguis amplior. Vult ḡ Aui. ꝙ ex his oībus varietatibꝰ regimine exn̄te infra latitudinē regimīs tpati nō inſurgit neceſſitas pharmacādi aut vomitū prouocandi: īmo plurimū ſufficit exercitiū: fricatio ꝛ balneū ꝛ qbuſdā fortius: ꝛ qbuſdā debilius. Qḋ ſi ex nā̄ ſua corpꝰ ſit aptū cadere in replōneꝫ infra iſtā latitudineꝫ p̄cipue pp hyemis diſpōnē: tunc illud qḋ multiplicaꝛ eſt ſanguis. Si eniꝫ tm̄ excederet q̄ꝫtitas aſſumptorū ꝙ alius humor plus multiplicareꝛ aut ſeorſuꝫ: tūc illud regimē nō eſſꝫ bonū: ſed ſtat ꝙ cū bono regimine in quāto ꝛ quali multiplicaꝛ ſupfluitas expellēda fricatione ꝛ balneo ꝛ exercitio. Stat ēt tm̄ ſanguinē multiplicari in hyeme vt in vere ſit poſtea repletio indigēs flobothomia. Et iō Aui. tertia p̄mi nō negauit ex toto vſum balnei in regēdo tpatuꝫ: nec vſuꝫ fricationū: nec exercitij: ſed vſuꝫ pharmaciaꝝ dixit purgare ꝛ inueterare: ꝛ ideo corpora exerceri debēt. Gal. vero ſecūdo regiminis ſanorū dixit ꝙ artis cōſeruatiue non eſt noſcere motꝰ qui a pharmacis ꝓueniūt. Et iō dixit ſcḋa particula apho. Sana habētes corpora pharmacis purgari exoluuntur: ſed flōmia nō negaꝛ: ꝛ h̄ puto verum: ꝛ hanc eſſe verā expoſitioneꝫ.

℃ Cuꝫ aūt minutio neceſſaria fuerit ꝛ vētris ſolꝰo ex aliquo qḋ ſit vt helleborꝰ ꝛ violēte medicine: a minutōe incipe debes qm̄ hoc eſt ex p̄ceptis Hip. in li. epidimiaꝝ ꝛ h̄ eſt veritas. ℃ Et ſilr̄ ſi hūores fuerint flegmatici cū ſanguine mixti. ℃ Or ſi viſcoſi ꝛ fridi fuerīt fortaſſe miutio groſſitudinē ꝛ viſcoſitatē eis augmētabit. Incipiēdū ḡ erit a ſolꝰone ventris ꝛ ad ſummū ſi hūores fuerint eq̄les p̄mitte minutōeꝫ: ꝛ ſi poſtea ſupabūdauerīt eūa. ℃ Or ſi eq̄les nō fuerint in primis ſupabūdātē eūa humorē donec equeꝛ: poſtea minue.

℃ Hic eſt tertius can. ꝛ eſt de cōpatiōe pharmacie in p̄parādo ad flōmiaꝫ. Et diuidiꝛ in tres ptes. Primo ponit can. ſiue regulaꝫ. ſcḋo oñdit qd faciēdum eſt qn̄ vnū iſtoꝝ eſt p̄miſſuꝫ ꝛ remanet alterius indigentia. tertio docet cognoſcere qn̄ eſt erratū in p̄ponendo qḋ poſtponēdū erat. ſcḋa ibi. (Et ei qui). tertia ibi. (Preterea multotiēs). ℃ In pria pte Aui. ponit qnqꝫ ptes ex quibus cōpleꝛ regula. ℃ Primo dicit ꝙ qn̄ in vno eſt neceſſariū flobothomia ꝛ vētris ſolꝰo ſiue vomitus cū aliqua violētia vel violēti medicina ſicut helleborus tu debes incipe a flobothomia: qm̄ eſt ex p̄ceptꝭ Hippo. in libro epidimiaꝝ: ꝛ eſt v̄itas. ℃ Scḋo dicit ꝙ ſilr̄ dꝫ p̄mitti flōmia ſi hūores ſunt flegmatici permixti cū ſanguine. ℃ Tertio dicit ꝙ ſi humores fuerint viſcoſi fortaſſe minutio īpedit qꝛ augmētabit eoꝝ viſcoſitatē ꝛ groſſitiē: ꝛ iō in h̄ incipiēdū erit a ſolꝰone ventris. ℃ Quarto dicit in ſumma ꝙ ſi hūores peccātes ſunt equales p̄mittēda eſt minutio: ꝛ poſtea ſi aliqd ſupabūdauit euacua ipſuꝫ. ℃ Quinto dicit ꝙ ſi humores nō ſunt eq̄les eūa dn̄antes donec equenꝛ poſtea minue. ℃ Circa partē ergo no. ꝙ corpa indigentia flōmia ꝛ pharmacia dicunꝛ talia: qꝛ tūc debite vtraqꝫ iſtaꝝ adminiſtrāda ſit: ſꝫ qꝛ in corpe ſunt diſpōnes actu vel ꝓpinqua potētia pp q̄s vt ꝓhibeanꝛ vl̄ remouenꝛ iſte due ſunt faciēde. ℃ No. ſcḋo ꝙ in vidēdo qn̄ dꝫ premitti flōmia anteq̄ꝫ pharmacū: opꝫ examinare nocumēta que ſequunꝛ ex p̄miſſione ꝛ videre q̄ ponderant. Et qꝛ in ſolꝰone qōnis hic moueri ſolite manifeſtabūtur: ideo pro dubio queriꝛ ꝛc̄.

Queſtio. I.

Vtruꝫ exiſtēte neceſſitate flobothomie ꝛ pharmacie ſit ſemper p̄ponēda flobothomia. ℃ Ad ptem affirmatiuā arguitur prīo ſic. Eūo vl̄is eſt p̄ponēda pticulari: ſꝫ flobothomia eſt eūo vl̄is: ḡ ꝛc̄. Minor pꝫ ex diſſinitōe flobothomie. maior eſt Meſue in ca. de cura ſode abſolute cū dicit: in oī qdem pticulare vl̄i poſtponi debere. ☞ Cōfirmaꝛ ideꝫ ex Aui. pria tertij. ca. illo cum mām. Nam ibi dixit ꝙ ſi aliqn̄ humores ſunt ſanguini mixti: tunc dꝫ p̄mitti flōmia ꝛ dat cāꝫ: qm̄ flōmia eſt cōis humoꝝ eūo. ℃ Scḋo ſic in cura egritudinū incipiendum eſt a faciliori remedio ꝛ tutiori: ſed flōmia eſt facilius ꝛ tutius remediū q̄ꝫ pharmacia: ḡ ab ipſa eſt incipiendū. Maior patuit ſupra cap. prīo minor patet ex Gal. 2. regi. acutoꝝ ſup illo paſſu ſic dicente. Porro ſi paſſio ſup diaphragmate ꝛc̄. ℃ Tertio ſic illaruꝫ eūonum ea dꝫ premitti q̄ plura facit iuuamēta: hec aūt eſt flōmia: igitur ꝛc̄. minor pꝫ: qꝛ medicus nō dꝫ differre auxiliū: vt dr̄ a Meſ. in ſuo de appropriatis. Minor pꝫ qꝛ cōuenit peccato in quāto ꝛ peccato in quali: ſed pharmacia ſoluꝫ peccato in quali. ☞ In oppoſitum ꝙ nō ſemp ſit p̄mittēda flobothomia eſt Aui. p in pluribus caſibus pharmacū premittit.

Hoc idem dubiuꝫ mouetur ēt a Gentili in loco ſimili.

℃ Pro ſolutiōe dubij no. prīo ꝙ ventris ſolꝰo cuius neceſſitas ꝯiungiꝛ neceſſitati flōmie qn̄qꝫ eſt fiēda cuꝫ pharmaco forti eūante exſoluēdo: ſic qn̄ hūores multi ſixi aut multū diſtātes ſunt eūandi: qn̄qꝫ aūt ē ſolūmō cū medicina leni opante leniendo aut lubricando aut labificādo: ſicut verbi grā: cū eſt neceſſitas eūandi mās in vijs ductuū exn̄tes cū pulpa caſſie: aut ſyrupo violato: aut clyſteri lenitiuo ꝛ ſilꝰibus. ☞ Scḋa diſtinctio: neceſſitas humoꝝ eūandoꝝ p pharmacuꝫ in caſu neceſſitatis flōmie ꝛ pharmacie: qn̄qꝫ eſt humoꝝ mixtoꝝ cū ſanguine intra venas: ꝛ qn̄qꝫ ex̄ venas exiſtentiū. ☞ Tertia diſtinctio hūores peccātes intra venas cū ſanguīe qn̄qꝫ ſunt valde vicini nature ſanguīs ꝛ ſanguini mixti multū: ꝛ qn̄qꝫ multū a ſanguīs nāre cedentes. ☞ Quarta diſtinctio humorum eūo in hoīe eūando indigente flōmia: ſicut pharmaco: aut eſt grā minorādi: aut grā eradicādi: aut grā diuertēdi ab aliq̊ mēbro. Exempla ſatis patēt in dictis ſupra. ☞ Quinta diſtinctio humores mixti cū ſanguine aut ſunt eq̄lr̄ augmētati. i. eque ꝓportionabilr̄: aut inequalr̄: hec pꝫ ex mō loquēdi Aui. ℃ Prima ſuppoſitio: flōmia lꝫ ſit cōis humoꝝ eūatio in venis exiſtentiū: tn̄ plurimum qḋ p ipſaꝫ eūatur eſt ſanguis qui eſt ſicut frenū extremoꝝ humoꝝ. ſ. colere ꝛ flegmatis. Prima ps pꝫ per expientiā

UVA. BHSC. IyR_044_1

experientiã ⁊ per diffinitionẽ flõmie ⁊ ꝑ Aui.⁊ Gale. in capitulis ⁊ locis de flõmia. Et ſcḋa pars pȝ: qꝛ aliter ex flõmia nõ timeremꝰ ebullitionẽ colericoꝝ aut incrudatõeȝ flegmaticoꝝ: vt infra dicet̃ i.c.ḋ flõmia. ℂ Scḋa ſuppoſitio: lȝ tam a flõmia q̃ȝ pharmacia fiãt humoꝝ agitatões: tñ magis agitant̃ humores ⁊ ſpiritus a pharmaco forti q̃ȝ a flõmia forti. Prima ps pȝ: qꝛ.xxij.tertij.dicit̃ ꝙ flõmia facit arceſcere humores. Scḋa ps pȝ: qꝛ opȝ cũ violentia trahi humorẽ qui in ſuis qualitatibꝰ alterat̃: ⁊ humores ad ſtõm attrahuntur multotiẽs cã fortis agitatõis. ℂ Tertia ſuppõ humores nõ multũ groſſi nec viſcoſi in venis exñtes citius ⁊ facilius eũant̃ ꝑ flõmiam q̃ȝ ꝑ pharmacũ: pȝ qꝛ ꝑ breuiorẽ ⁊ latiorẽ viaȝ. ℂ Quarta ſuppõ nunq̃ȝ eſt ꝑmittenda flõmia pharmacie aut eõ a medico: niſi qꝛ melius eſt ita facere: hoc non ꝓbat̃: qꝛ nõ ſolũ ars: ſed nã ipſa ſemꝑ agit ꝑꝑ melius. ℂ His habitis ſit prima ꝯcl̃o: ſtante neceſſitate pharmaci ſoluȝ leniẽtis flõmie eſt premittẽda pharmacia. Hec ꝯcl̃o ꝓbat̃: qꝛ incipiẽdum eſt a leuiori adiutorio ⁊ lenitiuũ pharmacum eſt hmõi: igit̃ ⁊c̃. Scḋo pȝ qꝛ per tale pharmacũ eũantur materie cões in vijs ductuũ exñtes quaꝝ magna ps traheret̃ ad venas ipſis inanitis: vt ergo h̃ nocumẽtũ vitet̃ premittẽda eſt hmõi pharmacia: vñ Auic. infra videlȝ in cap. de flõmia. vult ꝙ qñ venter eſt ſtipticus premittat̃ clyſtere aut lenificatio. ℂ Scḋa ꝯcl̃o exiſtẽte neceſſitate pharmacie fortis ⁊ exoluẽdo euacuãtis ⁊ flõmie premittẽda eſt flõmia. Hec ꝓbat̃ duplici cã: vna qꝛ flõmia eſt leuius auxiliũ. Et ſcḋa qꝛ ꝑ ipſaȝ ꝓhibetur periculũ fortis agitatõis in talibus humoribꝰ q̲ per ipſam ſunt eũati: vtputa ſanguine ⁊ colera: naȝ nõ precedẽte tali eũone cuȝ illi ſint ſuꝑflui ⁊ a pharmaco fortiter agitent̃ periculũ eſt de caſu in febrẽ: aut de humoruȝ ebullitõe ⁊ de malignatõe: ⁊ hanc voluit Aui. auctoritate Hip. ℂ Tertia ꝯcl̃o in eũonibus faciẽdis gratia minorationis materie aut gr̃a diuerſionis: dȝ ſp flõmia premitti. Iſta probat̃ qꝛ in alijs eũonibꝰ q̃ premittunt̃ quãto eũo eſt vniuerſalior: tanto magis premittitur: ſed iſte eũones minoratiue aut diuerſiue premittunt̃ alijs: ergo quãto eũatio eſt vniuerſalior tãto magis premitti dȝ. Item qꝛ ꝑ ipſas citius ſequit̃ intẽtuȝ diuertẽdi aut minorãdi: ⁊ ideo Aui. pria tertij. voluit ẽt ꝙ ſi humores alij a ſanguine peccẽt ⁊ ſanguini mixti incipiẽdũ eſt a flõmia. ſ. pro diuerſiõe aut minoratione. ℂ Quarta ꝯcl̃o in eũonibꝰ faciendis eradicatiue ſi humor peccãs alius a ſanguine eũandus eſt ex̃ venas ⁊ i vijs ductuũ premittẽda eſt pharmacia: hec pȝ ex prima: naȝ pharmacũ in iſto caſu ꝯueniẽs eſt lenitiuũ aut valde leue: qḋ ꝑmitti dȝ vt dictũ eſt in pria ꝯcl̃one. ℂ Quinta cõcluſio tali humore exñte longe a vijs ductuũ ꝑmittẽda eſt flõmia: pȝ qꝛ in talis humoris eũone indigemꝰ forti pharmaco: ⁊ in iſto caſu incipienduȝ eſt a flõmia vt dixit ſcḋa ꝯcl̃o. ℂ Sexta ꝯcl̃o ſtãte dicta neceſſitate vtriuſqȝ eũonis ſi humores fuerint ſanguini mixti ⁊ nõ multũ a nã ſanguinis diſtantes ꝑmittẽda eſt flõmia: ꝓbat̃ qꝛ ꝑ ipſaȝ tales hũores eũant̃: ⁊ hanc voluit Auic. in lr̃a cũ dixit. Qḋ ſi fuerit flegma mixtũ cũ ſanguine incipiẽdũ eſt a flõmia. ſ. qñ fuerit vicinũ nãe ſanguinis: ⁊ tu ideȝ ĩtellige de colera. ℂ Septima cõcluſio ſtante tali neceſſitate ⁊ humoribus multũ a ſanguinis nã diſtantibꝰ premittenda eſt pharmacia. Et hoc eſt qḋ Aui. intelligit cum dicit infra in cap. de flõmia. Caue ne egrum ad alterã duarũ rerum perducas aut ad humoꝝ flegmaticorũ incrudationeȝ: aut colericoruȝ ebullitioneȝ: ⁊ hoc vult hic cuȝ dicit. Qḋ ſi viſcoſi ⁊ frigidi fuerint ⁊c̃. Et per has concluſiones putat Dy. ſatiſfactum eſſe dubio ⁊ canoni. ℂ Sed cõtra primaȝ concluſionẽ arguit̃ ſic. Poſſibile eſt eſſe egritudĩnẽ pendentem a ſanguine in qua eſt timor de morte infirmi ſi qḋ facere debemus diſtulerimus: ſed in tali incipiẽdũ eſt a forti medicina qḋ eſt flõmia reſpectu lenitõis vẽtris: ergo poſ̃e eſt ꝙ ſtãte neceſſitate lenificatõis ⁊ flõmie incipiẽdũ ẽ a flõmia. Aſſumptũ pȝ in acutiſſimo apate ⁊ in vera ſquinantia ⁊ apoplexia ſanguinea ⁊ ſil̃ibꝰ. Et minor eſt Aui. ſupra quarta huius. c. j. huius. vñ Aui. dicit pria tertij. c. de apoplexia. Regimẽ vero huiꝰ: que fit ex ſanguine eſt flõmia in hora illa. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ opȝ tardare premittẽdo lenificatiua precipue ſi neceſſaria ſit lenificatio pro ſtomacho aut ꝓ inteſtinis gracilibꝰ: q̲bus clyſtere non ſufficit: ⁊ in multis ſil̃ibꝰ caſibus: vt ꝑcuſſiõibus ⁊ vulneribꝰ ꝑmittit̃ flõmia lenificationi ne ꝑꝑ tẽporis lapſuȝ multũ augeat̃ diſpoſitio timoroſa dũ ſit lenificatio. ℂ Cõtra ſecundã cõcluſionẽ arguit̃ ſic. Humore aliquo alio a ſanguine multũ ſuperãte: incipiendũ eſt a pharmaco ⁊ ab alia humoris eũone: ſȝ in hoc caſu eſt neceſſitas pharmaci fortis exoluẽdo eũantis: puta ſi humor ſit melãcolia aut flegma groſſum ergo ſtãte neceſſitate fortis pharmaci aut flõmie incipiẽdũ eſt qñq̃ȝ a pharmaco. pȝ ꝯñtia: maior eſt Aui. ĩ cañ. ⁊ pro aſſumpto eſt ſeptĩa ꝯcl̃o: quã etiã Dyn. concedit. ℂ Cõtra tertiã arguit̃ ſic. In febre flegmatica humoribꝰ flegmaticis multũ dñantibꝰ eũones faciẽde ĩ ꝑncipio ſunt gr̃a minorationis vt cõſtat ꝑ oẽs auctores: ſed ꝑmittendũ eſt tunc pharmacũ ne flegmata eũato ſanguine incrudarent̃: ergo ſuppoſita hoꝝ neceſſitate ꝓ minoratiua eũone nõ ſemꝑ incipiẽdũ ẽ a flõmia. ℂ Quarta ꝯcl̃o ſic ĩprobat̃ ſicut pria ꝑꝑ hec ⁊ multa ſil̃ia. Videt̃ mihi ꝙ iſte cõcl̃ones nõ ſint ita abſolute ꝯcedẽde: vt fecit Dy. ſȝ Aui. voluit ꝙ ſtãte equali neceſſitate flõmie ⁊ pharmacie ⁊ equali ꝑiculo tã in mora q̃ȝ in ꝑtermiſſione vnius eaꝝ ſicut alterius ſunt regule ſupra poſite ſeruãde ꝑꝑ vitatẽ nocumẽtoꝝ ⁊ iuuamẽtorũ que ſequunt̃ ad ꝑpoſitionẽ vel poſtpoſitioneȝ alterius earũ. Videt̃ ſecũdo ꝙ ad integre ſaluandum opȝ addere indicatõe ſumpta a diſpõne illa quã Aui. narrat in lr̃a. v̊.g. indicatõe ſumpta ad hoc ꝙ ẽ neceſſitas pharmaci fortis ſicut hellebori: ⁊ flõmie ꝑmittenda eſt flõmia: poſſet tamen eſſe ꝙ premittenda eſſet pharmacie ex alia cã: puta qꝛ ſi flobothomia preponeretur humor incenderetur ⁊ fieret eũoni ineptior. Et hac gloſa poſita conſtat ꝙ hec argumẽta facta contra concluſiones non procedunt.

ℂ Et ei q̲ ante minutõeȝ ꝑmiſerat medicinã cũ minutionẽ ꝑmittere ḋbebat poſtponat minutionẽ diebꝰ paucis: ⁊ cui paruũ interceſſit ſpacium ex quo minutus fuit ⁊ eũone indiget medicinam ſumere eſt ei conuenientius.

ℂ Hic docet q̲d ſit faciẽdũ qñ vnũ iſtorũ eſt ꝑmiſſum ⁊ alterũ iſtoꝝ dȝ ſequi qḋ erat premittẽdũ. Et ſ̃ȝ Dy. expoſitionẽ ponit duos cañ. quoꝝ vnus eſt correctiuꝰ erroris preteriti. Alius eſt ad vitandũ errorẽ qui contingere poſſet. ℂ Primus eſt iſte. Si q̲s dȝ ꝑmittere flõmiã ⁊ premiſit pharmacũ non ſtatim poſt pharmacũ dȝ flõmare: ĩmo dȝ flõmiaȝ poſtponere: ſed paucis diebus. ℂ Scḋs cañ. eſt ꝙ illi qui premittunt flõmiaȝ ⁊ indigent eũone conueniẽtius eſt ſumere medicinã. Primus cañ. intelligit̃ vt iacet. Et ſunt due cãe poſite ſue veritatis. Prima qꝛ in pharmaco ſit fortis motus ⁊ in flõmia ẽt ſit motus ⁊ duo motus nõ ſunt inuicẽ cõiũgẽdi qꝛ nã nõ bene tolerat. Scḋa ẽ qꝛ pharmacũ facit in ſanguĩe agitationẽ: flõmia ẽt cõmouet ſanguinẽ. Timẽdũ ergo eſt ne ex motus nimietate accidat furia: ꝑꝑ has ergo cãs nõ dȝ cito poſt pharmacuȝ flõmari: v̊bi gr̃a. ſequẽti die. ſed qꝛ iſte indigebat flõmia: certũ eſt ꝙ ibi eſt ſanguis indigens eũone: ideo nõ dȝ multũ expectare: ſed paucis diebus debet poſtponere flobothomiam. ℂ Sed dicet aliquis. mihi videtur ꝙ per has duas cauſas etiam ſi premiſſa eſt

Cauſa autẽ neceſſitatis pharmacie fortis ⁊ exoluẽdo euacuãtis poteſt eſſe q̃druplex prima eſt fortitudo viſceruȝ in reſiſtẽdo laxationi. ſcḋa ẽ groſſities ſeu viſcoſitas humorũ eũandorũ. tertia eſt eorũ infiltratio ĩ mẽbris in q̲bꝰ ſunt. quarta ꝑt eẽ magna eoꝝ diſtãtia a vijs expulſiõis ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_044_1

flōmia poſtponēduʒ eēt diebus paucis in pharmaco: qꝛ duas cās debilitatis: ⁊ duos motus agitatiōis opʒ hūc ita tolerare ſicut primū: ⁊ per ꝯñs ſi illa nō ſit eadeʒ die faciēda: nec iſta eadē eſſet faciēda. ¶ Dicēdū ꝙ nō eſt ſil'e: ⁊ cā eſt: qꝛ motus qui fit a pharmaco eſt fortis: ⁊ poſt fortē non ita ſtatim toleraꝛ mediocris ſic ecōtra. Unde poſt forte ⁊ velox exercitiuʒ ſi precipiaꝛ īmediate ēt leuis curſus: aut leuis collucatio nō toleratur: ſed bene poſt. Uix enim ſufficit virtus cuʒ qete ad regendū corpus: nec ſufficit parua mora ad reditū ad notabilem vigorē: ſil'r ligna poſtq̄ʒ ſunt vehemēter diſpoſita ad accendēduʒ oīs parua ſcintilla ſufficit accendere: ⁊ oīs paruus cōtact⁹ a flāma ſufficit inflāmare: ſicut videm⁹ in cādela nouiter extincta. Et ſi ſit facta prius parua calefactio modica incurrēte mora redit ad ſimilē reſiſtētiaʒ priori: ⁊ ideo pōt tantā tolerare flāme approximationē quātaʒ prius anteq̄ʒ incenderetur. Quia ḡ neceſſitate exiſtēte flōmie p̄miſſo pharmaco ſanguis ⁊ alij humores agitanꝛ ⁊ caleſiunt multum ⁊ virtus multū debilitaꝛ: opʒ interuenire aliquos dies anteq̄ʒ toleret aliuʒ motū debilitatiuū ⁊ inflāmatiuuʒ: ſed qꝛ flōmia nō ita agitat nec ita debilitat: ideo poſt illaʒ puto nō ita eſſe indigentiaʒ tanti tp̄is ad tolerandū pharmacū: ⁊ iō ſm hāc introductōeʒ pʒ can.

¶ Secūdo introduceꝛ faciliter in ꝓpoſito: dicēdo ꝙ mens Aui. eſt: ꝙ ſiqs indigens pharmaco ſolutiuo ⁊ flōmia debuiſſet p̄mittere ipſuʒ flōmie: ſed ante pharmacū p̄miſit flōmiaʒ: ita ꝙ facit econuerſo q̄ʒ ille de q̄ in p̄rio canone dixerat. Iſti eniʒ eſt ꝯuenienti⁹ ſumere pharmacū q̄ʒ priori eſſet cōueniēs facere flōmiaʒ: ⁊ iō min⁹ tp̄s opʒ interuenire: qꝛ motus a flōmia eſt minor ⁊ debilitatio: ⁊ ideo minor mora ſufficit ad ſuſtinēduʒ modū ⁊ reſtaurandū debilitateʒ. ¶ Dynus aūt hunc can. itroduxit duobus modis. vnus eſt ꝙ ſi p̄ceſſerit per paruū ſpaciū flobothomia in illo qui indiget alia eūone: eo ꝙ alius humor a ſanguine in eo eſt multiplicatus: ⁊ de h̄ pʒ in eo ꝙ eſt cōueniētius adminiſtrare medicinā q̄ʒ flōmiaʒ: vt dictū fuit in parte p̄cedēte. Et qꝛ hic ſenſus ſupradictus erat nō eſt putādum ꝙ Aui. hic intenderit iſtud. ¶ Secūdus ſenſus cañ. pōt eſſe ꝙ ſiqs p̄miſit flōmiaʒ paruo tp̄e: ⁊ ſupuenit ſibi caſus aliqs ab extrinſeco puta p̄cuſſio in aliquo mēbro pp quē caſum eūandus ſit: nam iſti eūandi ſunt vt habitis infra: tunc cōueniētius erit ei ſumere medicinaʒ q̄ʒ flobothomari. Et cā eſt ne accidat nimia eūo ſanguinis ⁊ virtutis ꝓſtratio cū p̄miſerit flōmiā parūanter: ⁊ vt ſupponiꝛ in cañ. ⁊ ideo dicit Dy. ꝙ ille eſt vn⁹ de caſib⁹ in quib⁹ pharmacia excuſat a flobothomia.

No. tñ ꝙ ſi cōſtaret medico poſt factaʒ flobothomiā ex ꝓprijs ſignis ſignificantibus dñium ſanguinis ⁊ ꝙ humor ſup excreſcens eſſet ſanguis: tūc eſſet facienda flōmia ⁊ nō purgatio cum pharmacia: vt vult Gal. ix. terapeu. c. iij. cū dicit: plenitudinē autem ⁊c. Qūo autem nūꝑ flobothomatus pōt in ſanguine abundare ⁊ indigere iterū flobothomia collige ex ſignis poſitis ab Auicen. tertia primi doctrina ſcda. c. vij. cū dic. Amplius q cōſueuit multuʒ comedere carnē ⁊c.

¶ Sʒ ego hūc ſcdm ſenſuʒ nō puto vez. Prio qꝛ fac̄ Aui. diminutū q cuʒ docuiſſet qd faciēdū in eo q indigens vtraqʒ eūone premiſit pharmacū nō diceret qd faciēduʒ ſi p̄miſiſſet flobothomiā. Scdo qꝛ magis debilitatur virtus ex pharmaco precipue ſolutiuo q̄ʒ ex flōmia. Et ideo ſi pp debilitatē dimittiꝛ flōmia multo magis dimittēduʒ eſt pharmacuʒ in caſu ſuo. Tertio qꝛ humor currens ad locū p̄cuſſionis eſt ſanguis: ⁊ ꝑ pharmacū agitaꝛ ⁊ nō eūatur: ⁊ ideo magis curret ad locum p̄cuſſionis. Quarto qꝛ ſi poſſet verificari cañ. in aliquo caſu: nō tamē vtplurimū non verificaretur: vt quādo flobothomia nō prefuiſſet multuʒ copioſa: nam poſt ſanguinis multū fluxum ex naribus vel ex vulnere videmus precipi flobothomiaʒ: ⁊ ideo puto expoſitioneʒ meam meliorem.

¶ Multotiens preterea ex hauſtu medicine ille qui minui debebat peruenit ad febrem ⁊ ad eſtuationem. Et ſi ex eis que quieſcere faciunt nō quieuerit ſcias ꝙ minutionē premittere debebat.

¶ In iſta p̄te docet cognoſcere ꝑ ſigna vnū errorē in ordine harū eūonum. Et dicit ꝙ multotiēs ex hauſtu medicine ꝑuenit ad febrē ⁊ eſtuationē: ⁊ ſi febris non quieſcit ex illis que qeſcere faciūt: tūc ſcias ꝙ ille debebat p̄mittere flōmiam. ¶ Nota ergo ꝙ multotiens pharmacū adminiſtratuʒ in corꝑe indigēte flōmia fac̄ febrē pp caliditatē ſuā ⁊ agitationē humorū: ⁊ pp caliditatē aeris ⁊ ſimiliū. Sed qñ nō eſt humor parat⁹ inflāmari plurimū facit ephimerā ex ſp̄ūuʒ inflāmatōe: talis aūt ſedaꝛ cū illis que aperiūt leuiter ⁊ infrigidant vt aq̄ hordei ⁊ ſil'ia. Sed ſi febris accidit que ꝑ iſta nō ſedatur tunc eſt humoralis: īmo ſignū eſt ꝙ qñ pharmacū fuit datū erat ibi humor aptus inflāmari q pharmaco nō eūatur: ⁊ talis eſt ſanguis: ⁊ iō debuit p̄mitti flobothomia ne inflāmareꝛ ⁊ ſic pʒ v̄itas cañ. vt in pluribus. Nam nō eſt dubiū ꝙ poſſent eſſe alij humores a ſanguie q agitati mouenꝛ ad putredinē ⁊ abſqʒ agitatione nō fuiſſent moti.

No. tñ ꝙ non obſtantibus fe[…] bre ⁊ aduſtiō[…] ⁊ pharmac[…] ꝙ flobothom[…] dus ē eger pa[…] cis dieb⁹ poſ[…] pharmaciā a[…] ſumptā: ⁊ ho[…] ſi virtus eiu[…] ferre ſufficia[…] vt nā ſiat at[…] tior ⁊ potētio[…] ſuper reſidu[…] ſanguinis re[…] gendo ⁊ defe[…] dendo a putre[…] factione.

¶ Non omnes preterea euacuationes ſunt neceſſarie ꝓpter ſupfluitatē repletionis: īmo qñqʒ ſunt neceſſarie propter egritudinis magnitudineʒ: ⁊ ꝓpter repletionē ſm qualitateʒ ⁊ nō ſm quantitatem.

¶ Hic eſt quartus cañ. de principalib⁹ in quo vꝛ enumerare cās pp quas facienda eſt eūo: ⁊ dicit ꝙ nō oīs eūo eſt neceſſaria pp ſupfluitatē repletiōis: īmo qñqʒ eſt neceſſaria pp magnitudinē egritudinis: qñqʒ ex ſupfluitate repletiōis ſm qualitatē ⁊ nō ſm quātitateʒ. ¶ Circa quē cañ. no p̄rio ꝙ iſte cañ. eſt cōis oī eūoni nō obſtāte ꝙ Aui. hic principal'r intēdat de vomitu ⁊ ſolutione. ¶ No. ſcdo ꝙ oīs eūo debeꝛ rōne alicuius preter nām remouēdi: qd aut eſt actu preter nām: aut in propinqua potētia: ⁊ qꝛ oē tale eſt replens ⁊ q̄ʒtuʒ: ideo oīs eūatio cōueniēter debeꝛ rōne repletionis in quāto. Quia tñ aliqs humor lʒ ſit q̄ʒtitate ſua magna nocens: hoc facit ꝑ qualitatē nō ꝙ quātitatis excedat menſuraʒ ſub qua dʒ eſſe humor nālis: ideo dicimus qñqʒ eūonem conuenire pp repletionē in qualitate ⁊ nō in quātitate: qꝛ nō eſt ibi peccatū in quāto ſpāliter: ſed ad intelligēdū qūo aliqua eūo eſt neceſſaria ꝓpter magnitudinē egritudinis nō pp repletionē in quāto ⁊ quali: nō opʒ credere ꝙ magnitudo egritudinis indicet eūoneʒ debere fieri ſine peccato humorū in q̄ʒto ⁊ quali ꝙ ſit preſens aut in potētia ꝓpinqua: naʒ hoc eſſet falſum. Humor eniʒ nō euacuaꝛ niſi faciat nocumentuʒ: aut ſit in ꝓpinqua potentia ad hoc faciēdum: ⁊ hoc erit pp quātitatem aut pp qualitatē: ⁊ iō erit pp peccatū in quāto aut in quali: ſed intelligiꝛ ꝙ nō exiſtente principal'r peccato ſpāli in quali: nec in quāto: qñqʒ pp magnitudinē egritudinis eūanduʒ eſt: qꝛ timetur ne propter illud humor fiat hoc modo peccās: verbi grā: ſi ſupuēiat magna p̄cuſſio in corꝑe mōdo: vel ſi in corpore pauci ſanguinis ſupueniat pleureſis vera fortis: in qua pp doloreʒ timeaꝛ de curſu ſanguinis ad locum eūabitur ſanguis ⁊ in multis ſil'ibus in qbus ſi paſſio eſſet parua non timerem⁹ ꝙ humores malignarētur aut currerēt ad locum vbi poſt eſſent ſuperflui: ⁊ per hunc modū intelligitur cañ. ¶ Et pʒ ſolutio dubij hic moueri ſoliti. ſ. vtruʒ magnitudo morbi indicet de euacuatiōe non exiſtēte peccato in quāto ⁊ qualitate humoruʒ. Dicenduʒ enim ꝙ nō exiſtēte actuali peccato magnitudo morbi mediate ſignificat ⁊ indicat de euacuatione: qꝛ indicat futurū eſſe tale peccatuʒ niſi fiat eūatio: licet pro tunc nō īmediate hoc indicaret vt magnuʒ vulnus. ¶ Sed qꝛ hic dicit Auic. morbi magnitudo vt intelligaꝛ qūo a medicis dicitur morbus magnus: notanduʒ ꝙ diciꝛ magnus īproprie: qꝛ intenſus: ⁊ ſic habeꝛ particula p̄ria apho. in cōmēto illius aphoriſmi. Qui creſcunt. Medici autem vocant morbū intenſuʒ qꝛ multum ledēs opationes. Rō

Et pp hoc Ga[…] in prima part[…] cula aph. in c[…] mēto illi⁹ aph[…] que egerūꝛ. c[…] ſulit flobotho[…] miā vſqʒ ad ſin[…] copim.

UVA. BHSC. IyR_044_1

nes.Rō.n.qua eſt morbus eſt ꝙ ledat opatiões.hoc
aūt accidit tribꝰ modis in genere ⁊ dr̄ tertio ⁊ decimo
de ingenio.pr̄o qꝛ eſſentia morbi in ſe ſit intenſa vel
magna ſicut inteſuꝫ calorē febrilē dicimꝰ magnū rōne
ſue eſſentie ⁊ magnū vulnus ⁊ magnū apa.ſcdo mor/
bus dr̄ magnꝰ rōne dignitatis leſe actiōis:ſicut oppi/
lationē in meri dicimꝰ maiorē morbū oppilatiōe naſi:
qꝛ ledit̄ deglutitio in pr̄a que eſt nobilioꝛ odoratu q
ledit̄ in ſcda.tertio dr̄ magnus rōne defectꝰ virtutis
diſponētis corpꝰ aut totū aut partē mēbri ſicut cācre/
na:qꝛ in ea plurimū in mēbro cācrenato deficit virtꝰ
vitalis:dicimus morbū magnū ⁊ quelibet iſtaꝝ ma/
gnitudinū pōt ſignificare de eūone humoris nō actu
inferētis nocumentū ſed parati inferre nocumentuꝫ:
⁊ iō ſine actuali peccato in quāto ⁊ quali ꝓpter talem
magnitudinē facienda eſt euacuatio.

¶ Et multotiēs quideꝫ eſt eūo neceſſaria ſꝫ
ſupuenit aliquid qd̄ prohibet:⁊ nō eſt ibi in/
geniū niſi in ieiunādo ⁊ dormiendo ⁊ ī emen
dando complexionis malitiā que ex repletio/
ne prouenit.

¶ Hic eſt qntus cañ.ꝑncipalis ⁊ dicit Aui.ꝙ multo/
tiens eūo eſt neceſſaria: ſꝫ ſupuenit aliqd̄ accidens qd̄
ꝓhibet fieri:⁊ in iſto caſu nō eſt aliud ingeniū niſi ieiu
nium ſomnus ⁊ rectificare malitiā cōplōnis que ꝓue
nit ex humore replente. ¶ No.ꝙ accidēs ſupuentēs
qd̄ ꝓhibet eūonem eſt:ſicut verbigrā.īpregnatio aūt
vomitus p quē nec cibus nec medicina retinetur:aut
abhominatio infirmi aut vomitus: aut nimia debili/
tas:aut preparatio ad ſincopim. ¶ No.ſcdo ꝙ Auic.
in iſto cañ.tria docet remedia.primū ē ieiuniū: ⁊ iſtd̄
ꝯſumit oēs humiditates p accidēs:vt dicit Gal.ī cō/
mento illius apho.Et plenitudine.ſcdm eſt ſomnꝰ: ⁊
iſte ſup ieiuniū reſoluit ⁊ digerit trahēdo calorē ad in/
teriora:vt dr̄ ſcda primi.c.de his que ꝓueniūt ex ſom
no ⁊ vigilia.⁊ iō iſta opponunt̄ repletioni.tertiū eſt re
ctificare cōplōnē:⁊ hoc reſiſtit male qualitati mãe ne
multū ducat corpus extra latitudinē tpamēti ſiue ex/
tra ꝓpriū tpamentū. ¶ Tertio no.ꝙ iſta remedia con
ueniūt qñ iſti hūores peccātes fuerint crudi flegmati
ci vel ſemicocti.nā per ſomnū ⁊ ieiuniū iſti reſoluunt̄
⁊ maturant̄:nec inde ſequit̄ magnū nocumentū.Cuꝫ
autē hi qui ſunt in venis humores eſſent colerici for/
taſſe ieiuniuꝫ ipſos inflāmaret:⁊ ſilr̄ ſomnꝰ ſup ipſum.
Unde in his ſomnꝰ facit caliditatē extraneā: vt appa/
ruit.ſ.in.c.de his que ꝓueniunt ex ſomno ⁊ vigilia.
Et hinc eſt ꝙ Gale.quarto de regimine ſanitatis ap/
probat hunc cañ.his in quoꝝ venis ſunt hūores cru
di ⁊ ſemidigeſti q̄uis extra venas abundent humo/
res acres quos vocat origines. Qd̄ ſi queratur quid
faciendum eſt ſi humores in venis ſunt colerici ⁊ eua
cuari nō poſſunt.Dicenduꝫ ꝙ facimus vt in macilen
to:de quo dictum eſt in.c.de quādo ⁊ qualiter euacua
re opꝫ:⁊ iō Aui.de iſto non intelligit.

Illud tertium notatuꝫ intelligit̄ potiſſime de duobus pri mis remedijs.ſ.ieiunio ⁊ ſomno. Sōnus.n.ſupra ieiuniuꝫ digerit flegma cōuertendo ipſum ad naturā ſanguinis niſi plus debito ꝓlongetur. quare ⁊c̄.

¶ Amplius eūonis qdā eſt q̄ eſt ſm moduꝫ
ꝑſeruatiōis ſicut īdiget ille cui podagra eue/
nire ſolet ⁊ epilepſia ⁊ reliqua ab his ī hora
cognita ⁊ ꝓprie in vere. Ei ergo neceſſariū ē
vt preſeruatiōe vtatur ante ſuā horaꝫ ⁊ eua/
cuet ea que ꝓprie ī ipſius egritudīe ſunt eua
cuanda ſiue ſit minutio ſiue vētris ſolutio.

¶ Hic ponit ſextū cañ.principalē.Et vr̄ mihi ꝙ qꝛ in
quarto cañ.īnuebat ꝙ oīs eūo eſſet faciēda aut ꝓpter
plenitudinē in quāto aut in quali:aut pp magnitudi/
nem morbi:ne putemꝰ ꝙ ꝓpter morbū nō ſit faciēda
eūo niſi qñ adeſt:docet qūo ⁊ qñ nō exñte morbo in
actu ſit faciēda eūo.Et dicit tria. Primū eſt quedam
eūo per ſolam preſeruationē fit nō admixtā curationi
ſicut in illo in quo ſolet accidere egritudo in hora de/
terminata ⁊ cognita qñqꝫ a medico:vt verbi grā:epi/
lepſia ⁊ podagra ⁊ relique egritudīes ⁊ proprie in ve
re:in his eniꝫ opꝫ euacuatiōe ꝑſeruatiuā facere. Secū
dum eſt ꝙ iſta euacuatio dꝫ fieri ante tempus illud in
quo ſolet egritudo accidere. Tertiū eſt ꝙ dꝫ eūari hu/
mor qui eſt euacuādus qñ actu ſunt in ipſa egritudi/
ne ſiue euacuatio illius humoris ſit flōmia:vt qñ ſan/
guis vel maſſa ſanguinea fuerit in ea:ſiue fuerit ven/
tris ſolutio ⁊ ſupple vomitus ⁊ qñ alij humores ſunt
cāe. ¶ Nota pr̄o ex his que dicta ſunt.c.pr̄o huius
ſen:ꝙ eūo ſit ſemp grā ꝑſeruatiōis: ēt ſi aliqñ ꝑſerua
tio ſit curatiōi ꝯiuncta:vt qñ de facto morbꝰ pendet a
mã que eūatur.Aui.vult hic ꝙ qñqꝫ eūo eſt pp purā
ꝑſeruationē.ſ.qñ morbus nōduꝫ adeſt.Cā aūt eſt cla
ra:qꝛ cuꝫ morbi aliqui pendent a mã que ꝯgregatur:
anteq̄ꝫ illos faciat:conſtat ꝙ per illius mãe eūonē an/
te morbi aduentū erit ꝓhibitio eius. ¶ Secundo no
ta ꝙ dixit in hora cognita ꝙ morboꝝ qui ſolent paro/
xyſmaliter affligere:quidā ſunt qui in determinato tē
pore affligunt ex cōſuetudine:⁊ iſti qñqꝫ habēt hoc tē
pus reſpectu hominū generalr̄:quidā autē eoruꝫ re/
ſpectu huius ꝑticularis hoīs habēt certā periodū:qui
dam aūt ſunt alij in quibus nō eſt notū tp̄s in quo ſo/
lent affligere periodice:qꝛ eſt eorū aduentus nō pro/
pter anni tpa:ſed forte ex inordinato regimine. Exē
plum primi:ſicut mania ⁊ podagra que ſolēt in vere ⁊
autūno periodice moueri.Exēplum ſcdi: ſicut quoſ/
dam aſmaticos videmꝰ qui patiunt̄ magis in eſtate:
plurimi aūt in hyeme. In illis ergo quibus eſtate ac/
cidit erit ex ꝓpria cā.Exēpluꝫ tertij: ſicut ſunt quidā
qui q̄ꝫq̄ꝫ incurrant aut epilepſiā: aut tremorē cordis:
aut colicā paſſionē:neſciūt tñ dicere quo tpe nec quā/
to interuallo hoc accidat. Aui.hic nō dedit exēplum
niſi in illis in quibus eſt cognita eſtimatiue hora aduē
tus egritudinis.nā in iſtis clarius poſſumus ſcire qñ
faciēda eſt eūo ꝑſeruatiua. ¶ Tertio not.ꝙ tēpus in
quo plurimū accidūt egritudines que ſolēt exacerba/
re ſiue periodice moueri eſt in vere:⁊ iō lꝫ nō oēs exa
cerbent̄:tñ dicimꝰ ꝙ in eo ꝓprie fiunt tales exacerba/
tiones:qꝛ magis.⁊ h̄ eſt qd̄ Hip.ſexta ꝑticula apho.
dicit.Quibus flōmia aut pharmacia cōfert hos opꝫ
flōmari aut pharmacare in vere.Cā aūt quare magis
in vere:eſt qꝛ in hyeme humores oēs quietant̄.in ve/
re aūt eſt oīum cōmotio.Et ob hanc cām quidā medi
ci vocant hanc talē preſeruationē vl̄em:qꝛ ſeruantē a
morbis qui eueniunt a cā vl̄i reſpectu hominuꝫ ⁊ re/
ſpectu humorū. ¶ Quarto no.ꝙ in quacūqꝫ hora co
gnitū ſit egritudinē debere ꝯtingere niſi alia cā ꝓhi/
beat dꝫ medicus illā horā preuenire ad eūandū:⁊ tm̄
preuenire ꝙ ſufficiēter fecerit eūonem ante tp̄s illius
aduentus:qꝛ ante morbi aduētum eūones ſecurius ſi
unt q̄ꝫ inchoāte morbo cuꝫ humores ſint vt plurimū
maligni ⁊ virtꝰ fortior. ¶ Quinto no.ꝙ in tali eūone
eūandi ſunt humores factiui morbū: ⁊ qꝛ ijdē illi eſ/
ſent eūandi in morbo:ideo opꝫ ꝙ ꝑ ꝑſeruatione eua/
cuent̄ humores qui preſente morbo eſſent eūandi.

Ut Hip.ſexta particula aph.apho.lv.⁊ Ga.in cōmēto illiꝰ aphor.dicit ꝙ paſſio podagrica maniaca ⁊ artetica mouentur vt plurimum in vere:qꝛ in illo tpe humores liquefiunt ⁊ de fortibus locis ad debilia currunt.

¶ Et fortaſſe deſiccātia exterius apponere ⁊
medicinas abſtergētes eſt euacuare quēad/
modum hydropiſim patiētes faciunt.

¶ Hic ponit iudicio meo remotionē dubij:qꝛ poſſet
qs dicē.Debꝫ ne ſemp ꝓ oī eūone faciēda dari phar
macū aut fieri flōmia? Rñdet ꝙ nō:qꝛ fortaſſe appo/
nere exterius medicinas exiccatiuas ⁊ abſterſiuas eſt
eūare.i.facit eūonem ſupple ſufficientē.Nā non cadit
dubiū ꝙ aliquo mō eūat medicina exiccatiua:ſed du
biuꝫ eſt vtrū ſufficiēter ſicut balnea ſulphurea ⁊ alumi
noſa ⁊ ſaculi ⁊ fomētationes ⁊ emplaſtra ⁊ vnguenta.
Cū ḡ Aui.dicat fortaſſe ſequit̄ ꝙ loqtur de eūone ſuf

UVA. BHSC. IyR_044_1

De regulis cōibus ſolutiōi vētris ⁊ vomitui.

Iſte medicine exterius applicate in declinationibus totiꝰ morbi febriuȝ periodicaliū: i rigoribus horripilatōibus ⁊ in frigoribus cutāeis ſine febre valde proſunt. Nā cum mā in illis declinationibus reperiaṫ paucificata verifiẽ eſt ꝙ a leui q̃cūqȝ cā abſtergatur ⁊ penitꝰ abijciaṫ iō ⁊c.

ficienti. ¶ No. ğ ꝙ lȝ iſte medicine exterius applicate eūent: qꝛ tñ hoc faciūt cōuertēdo humorē in vaporem ⁊ educēdo ꝑ poros: iō nō multū humorē eūant: nec in ꝓfundo poſituȝ. Sed qñ eſt paucꝰ aut poſitꝰ in ſupꝼicie pōt eſſe ſpes ꝙ ꝑ talia eūeṫ. Voluit ğ Aui. ꝙ hec diſtinguamꝰ nos lȝ nō explicite dixerit. Pharmacuȝ autē ⁊ flōmia eūones in forma humorali ⁊ ꝑ latas vias ſufficiūt in multo: ⁊ ēt poſito in ꝓfundo.

¶ Qñqȝ ēt neceſſe eſt te dare medicinā q̄ ſit ex genere eūandi hūores in q̃litate: ſic cuȝ ſcamonea eſt tibi neceſſaria ad eūandū colerā rubeā: ei ğ admiſcēduȝ eſt illud qꝺ ipſaȝ in q̃litate diuerſificet ⁊ in ventrē ſoluēdo cū ea cōueniat ⁊ ipāȝ ab eūone nō ꝓhibeat ſic mirabolˀ. Et emēdeṫ ꝯplōnis malitia ſi poſt acciderit.

¶ Ponit cañ. ſeptimū ⁊ eſt ꝙ cuȝ danda eſt medicina ſil'is humori eūando: ſicut vbi gr̃a ſcamonea in eūando colerā rubeā: tūc opȝ duo facere. Primū eſt cōmiſcere cū ea aliqꝺ qꝺ ei ꝯrietur in ꝯplone ⁊ nō diuerſificeṫ ab ea in eūone ⁊ ipſaȝ nō ꝓhibeat ab eūone. Scōȝ eſt ꝙ poſt eūonē emendet malitiā cōplonis ſi acciderit ex potu pharnaci. Facimꝰ aūt primū in potu pharmaci cōmiſcēdo cū ſcamonea mirabolanos citrinos q ſunt frigidi ⁊ eūant coleraȝ ſicut ſcamonea. ¶ Notādū hic ꝙ Auicen. intentio fuit docere gñaliter occurrere malitie ꝯplonis medicine que malitia maxime nocet qñ eſt ſil'is ꝯploni pharmaci ⁊ humoris dñantis: tunc eniȝ ꝑ humorē corpꝰ eſt iam alteratuȝ ad talem ꝯplonē: ⁊ ideo ex pharmaco illius ꝯplonis exhibito paratū eſt noceri ei: ⁊ quo ad h̄ ſunt duo modi. Unus eſt ꝑpate pharmacū cū ꝑmixtōe alteriꝰ: ⁊ illud alteruȝ ꝑpatuȝ ſi ꝑpare dȝ opȝ ꝙ ſit ꝯrie ꝯplonis. Sed ne ipediat opus principale: aut ne ꝑ ſui ꝯrietatē in eūando ſit opportunū augere doſiȝ maligni bonū eſt ꝙ ꝯueniat ſibi in eūando ⁊ nō impediat. Qñqȝ tñ ex alijs cauſis alibi dicēdis ꝑmiſcemus medicinas nō ſolutiuas nec cōuenietes cū pharmaco pricipali in eūando: imo pure ſtipticas: vt hȝ videri a Meſ. in ſuo de cōſolatione medicinaꝝ: ſed hoc magis dicemꝰ infra in. c ꝺ diſpōnibus medicinaꝝ ventrē ſoluētiū. ¶ Nota ſcꝺo ꝙ ꝑ exemplū Aui. in ſcamonea qnqȝ corrigēda ſunt. Primuȝ eſt ꝯplexio que nimis eſt calida. ſcōm eſt virtus vētoſitatis generatiua. tertiū eſt ſeroſitas excoriatiua. quartuȝ eſt virtus acuta aperitiua orificiorum venarū. quintuȝ eſt ꝓprietas mala debilitādi mēbra que ſunt minera virtutuȝ. Mirabolani aūt corrigūt primū tertiuȝ quartū ⁊ quintū: ⁊ ideo ſunt correctiui valde conuenientes. Qꝺ ſi dicas quare Aui. hic nō docet remouere malaȝ cōplexionē ſi fuerit derelicta? diciṫ ꝙ hoc docuit ſupra in cap. j. ⁊. ij.

Not. ꝙ non ſoluȝ h̄ hȝ veritatem de ſcamonea ſed de quocūqȝ pharmaco hñte conuenientē qualitateȝ cū humore euacuando tñ qñ volumꝰ minorare medicinam debemus miſcere aliqꝺ ꝙ tēperet. non tñ ꝙ impediat operationem. pñt ēt aliter tēparī tales medicine vt lauādo eas vel aliter ꝑparando.

¶ Habentiū quoqȝ in interioribꝰ apa vētrē ſoluere eſt difficile ⁊ facere vt vomāt. Qꝛ ſi tibi neceſſariuȝ fuerit da eis qꝺ ſit ſicut volubilis ⁊ ſemen croci hortēſis ⁊ apozima polipodij ⁊ caſſiāfiſtulā ⁊ his ſimilia.

¶ Hic eſt octauꝰ cañ. in quo docet qūo ſunt purgādi q patiunṫ apa in interioribꝰ: ⁊ dicit ꝙ difficile eſt ſoluere ventrē hñtibus apa in interioribꝰ: ⁊ ſil'r difficile eſt vomitū prouocare: ⁊ ideo ſi ſoluēdi ſunt ꝑ aliquā neceſſitatem da eis que ſunt debilia ſicut volubilis ⁊ ſemen croci hortenſis qꝺ eſt cartamus ⁊ apozima polipodij ⁊ caſſiāfiſtulam. ¶ Sed circa iſtum cañ. no. primo ꝙ ꝓuocare vomitū aut fluxum facere in hñtibus apa in interioribꝰ eſt difficile. Primo qꝛ in vtraqȝ iſtarum eūonuȝ opȝ muſculos ventris ⁊ diaphragma fortiter moueri: vnde loca apata fortiter cōprimunṫ ⁊ ſic agitantur ⁊ dolor magnificaṫ: vñ qñqȝ anguſtia anhelitus: qñqȝ ſincopis ſuꝑuenit: ꝑ ğ accidētia difficilia que has eūones ſequunṫ ſunt ipſe difficiles. Scꝺo qꝛ ſi eūo fiat gr̃a materie exñtis in fluxu ad apa agitatur mā: ⁊ currit ad locuȝ apatis vñ magnificaṫ apa. Tertio qꝛ in talibus vtpl'm eſt febris acuta: ⁊ per vomituȝ ⁊ per agitationē magis acuiṫ calor. ¶ Scꝺo principaliter no. ꝙ vomitꝰ eſt difficilior q̃ȝ ventris ſol'o: vt dꝛ ſcꝺa ꝑticula apho. in cōmēto illius apho. In oībꝰ morbis ea que circa vmbilicū ⁊c̄. ¶ Tertio no. ꝙ his non obſtantibꝰ tñ opȝ qñqȝ ꝓuocare vomitū aut ventrem ſoluere ꝑ nocumēta materierū que ꝑ has duas eūones remouenṫ: hec autē neceſſitas pōt eſſe pluribꝰ ex cauſis: nam qñqȝ eſt reſpectu mäe alterius ab illa que facit apa ſiue añtis ſiue cōiuncte: vt cū in pleureſi ſuꝑuenerit flegma in inteſtinis: aut ſtomacho faciēs rugitum vel nauſeā. Poteſt ēt eſſe neceſſaria eūo mäe q̄ eſt cā apatis aut antecedēs aut ꝯiuncta: ſic cū māȝ colericam flegmaticā in pleureſi cōtentam in venis ſub forma cauſe añtis eūare ē opportunū. ¶ Quarto no. ꝙ plurimū mā que eſt ſub forma cāe añtis taliuȝ apatum eſt ſanguis in venis: ⁊ ideo meliꝰ eſt vt cū flōmia ⁊ nō pharmaco eūetur. Qꝺ ſi pur ſit mā alia a ſanguine ⁊ multū diſtans a ſanguīs nā: raro dat neceſſitateȝ cito ⁊ fortiter eūandi niſi fuerit colerica. Nam reliqua apata ſunt nō acuta vtpl'm: ⁊ dant tpus ad paulatim eūandum. Colera aūt eſt pl'm facilis eductiōis ⁊ eūaṫ cū violis ⁊ cum māna ⁊ pulpa caſſie ⁊ volubili facil'r. Ex his vr̃ mihi verificatio cañ. vt in pluribꝰ. Naȝ nō ꝺbēt eūari apa patiētes cū pharmaco forti niſi magna adſit neceſſitas: cū ad talē eūonē ſequaṫ notabile nocumentuȝ vt dictū eſt. Sequiṫ ēt notabile periculū ſi medicina nō opatur vt dȝ: qꝛ ſit agitatio mala ⁊ maxīe nociua: ⁊ ſi excedit v̄tus debilitaṫ: ⁊ hec ſunt timoroſa in acuta egritudīe. Caſus aūt in q̄ dȝ eūari cū forti pharmaco eſt maxīa neceſſitas eūandi: que cū eſt apa in īteriorībꝰ raro accidit: vt cōſtat ex q̃rto notabili: ⁊ iō raro dȝ in illis eūari. Et plurimū cū ſunt ſoluēdi nō trāſcēdimus gradū incolumiū medicinaꝝ q̃les ſunt ille nominate ab Aui. Et hoc pōt colligi ex his q̄ dicunṫ prima apho. in cōmēto illius apho. In acutis egritudinibꝰ raro ⁊ in principijs pharmacis vti. Et ſubdit ꝑ periculū qꝺ ibi eſt: ⁊ hoc prius bene indicātes facere. ¶ Ultimo no. ꝙ eūo cū pharmacis noiat̄ hic: qꝛ ipa leuiter ⁊ paulatiȝ opanṫ ⁊ nō calefaciūt: nō eſt notabilis nocumēti vbi v̄tus ſit fortis: ⁊ facit notabile iuuamentū niſi fuerit indicatio cōtraria.

¶ Hippo. quoqȝ inquit: q fuerit macer ⁊ fuerit näe cui vomere ſit facile melius erit in mūdando ipſuȝ vt ad vomitū adducaṫ ⁊ vt ſit h̄ in eſtate aut v̄e aut autūno ⁊ nō ī hyeme. Ei v̄o q mediocris fuerit figure ꝯueniētior eſt vētris ſolutio: ꝙ ſi ſibi eūo que ſit vomitu neceſſaria fuerit vſqȝ ad eſtatē expectet: ab ipſo tñ ſibi caueat cū eo nō indiget.

¶ Ponit cañ. de vſu vomitus ⁊ ſolutōes vētris indicatione ſumpta ab habitudine corporis ⁊ tēpore anni dicens ꝙ Hippo. dixit ꝙ qui fuerit macer ⁊ facilis ei fuerit vomitus: melius eſt ſi dȝ mundificari ꝙ prouocetur ad vomitū: ⁊ maxime in eſtate ⁊ autūno ⁊ vere: ſed cauēdus eſt ei vomitus in hyeme. Qui aūt fuerit mediocris habitudinis melius eſt vt pharmaco purgetur ꝑ ſolutionē ventris: ⁊ ſi ſit ei neceſſarius vomitꝰ expectet vſqȝ ad eſtatē: ⁊ meliꝰ eſt ei ꝙ abſtineat a vomitu quātuȝ pōt. Ubi cōſidera ꝙ Aui. vr̃ velle ponere ſnīam duoꝝ apho. quarte particule. Unꝰ eſt. Graciles ⁊ facile vomentes ⁊c̄. Alius eſt. Difficile vomentes ⁊ medie carnoſos. ¶ Nota ergo ꝙ graciles de quibus Hippo. loquiṫ ſunt colerici: qꝛ ſunt tales ꝑ priuatiōeȝ multe carnis: ſed habent membra ſpermatica: mēbra

groſſa

UVA. BHSC. IyR_044_1

groſſa ꝛ carẽt piguedĩe. Aliq ſunt graciles ſubtilia ha
bẽtes mẽbra ſpmatica q ſunt colerici ꝛ carẽt pinguedi
ne. Aliq aũt ſunt graciles hñtes ſpmatica mẽbra ſub/
tilia q ſunt melãcolici: de qb⁹ hic nõ ĩtẽdit Aui. ¶ Se
cũdo nota. ꝙ iſtis ꝯuenire vomitũ vel iſtos debere vo
mitu mundificari: põt ĩtelligi duob⁹ modis. Uno mõ
ꝙ ipſi poti⁹ ſunt purgãdi p vomitũ ꝙ̃ p ſeceſſum: ꝛ h̃
ñ ẽ vez. nã abſolute difficilioꝛ ẽ vomit⁹. Scd̃o mõ qꝛ
reſpectu corpoꝝ aliaꝝ habitudinũ ꝛ ſunt magis pur/
gãdi vomitu. ꝛ h̃ eſt vez: ſi eis maxĩe ſit facilis vomit⁹
qꝛ a leui cã vomãt: ꝛ nõ ledit eos vomit⁹ nec accñtia vo
mit⁹ ledũt eos: hi ſoli ṽe dicunť facil'r vomere. Et hoc
mõ intelligẽdo cã ẽ clara: qꝛ in iſtis multiplicať hũoꝛ
leuioꝛ ꝛ paratioꝛ vomitu expelli: ꝛ opꝫ vt ĩtelligatur
aliȷ̈s parib⁹. Qd̃ aũt dr̃ ĩ eſtate autũno vere ꝛ nõ hye
me: iõ dr̃ ꝙ iſtis tpib⁹ in iſtis corpib⁹ plus multiplica
tur de colera: ꝛ qꝛ eadẽ colera nõ eſt coagulata ꝛ ĩmo/
bilitata frigore hyemis: in hyeme aũt eſt ĩmobilitata ꝛ
paucioꝛ gñal'r. Et iõ intelligunť in dictis Aui. due cõ
paratões. Una ẽ graciliũ ad alios in vſu vomit⁹: ꝛ ſe/
cũda ẽ graciliũ ad ſeipſos ĩ diuerſis tpib⁹. Nã ſi ẽt illõ
qd̃ dr̃ in hyeme ĩtelligereť ꝯpatõe alioꝝ nõ eſſet verũ
eſſet. n. ſenſus ꝙ cauẽdus eſt vomit⁹ in hyeme in cole
ricis reſpectu alioꝝ: qd̃ falſuꝫ eſt. ¶ Scd̃o p̃ncipaliter
nota. ꝙ medie carnoſi ſunt flegmatici cõiter nõ mul/
tũ a tpamẽto diſtãtes loquẽdo de his q purgatiõe nõ
indigẽt: ꝛ ſanguinei plus abundãt in carne. Medie ꝙ̈
carnoſi ſi ſunt flegmatici vt dixi ſupra in his ergo abũ
dãt cõiter humores flegmatici q facili⁹ pharmaco edu
cunť. Et iõ iſti ſunt magis ſoluẽdi ꝙ̃ ad vomitũ ꝓuo/
cãdi ſiue ĩtelligať ꝯparando ipſos ad ſe ſiue ad coleri/
cos: de qb⁹ oĩb⁹ in pte p̃cedẽti dixi. Sꝫ attẽde ꝙ Aui.
nõ dixit hic de difficulter vomẽtibus aliqd̃: qꝛ iſti me
die carnoſi vtpl'ꝫ ſunt magis ſoluẽdi ſiue facil'r vomãt
ſiue difficulter: ꝛ iõ hic ñ fuit opportuna illa additio.
¶ Nota. vlteri⁹ ꝙ vbi Hip. dixit timẽtes eſtatẽ. Aui.
dicit ꝙ ſi ſit eis euõ p vomitũ neceſſaria: meli⁹ ẽ ꝙ ex
pecteť h̃ ĩ eſtate: qꝛ tũc hũores ſunt leuiores. Et ſi ad
hũc ſenſuꝫ exponať ſcd̃a ꝯcl'o aph. Hip. nõ hꝫ difficul
tatẽ nec intricationẽ intell'c vt cõiter ibi exponiť ꝛc̃.

Facile vomen
tes ſunt hi qui
naturał'r hñt
orificiuꝫ ſtoma
chi debile ꝛ fũ
duꝫ fortẽ ꝛ yſo
phagũ latuꝫ ꝛ
pectoralia for
tia: vel ſunt hi
qui ſibi cõſue/
tudinẽ fecerũt
facilẽ vomẽdi
ex frequentia
vomitus: vel
ſunt hi quib⁹
colera vel ali⁹
hũoꝛ mordax
ꝛ acutus ad os
ſui ſtõachi fre/
quẽter affluit.

¶ Uerũtamẽ antequã vẽtris fiat ſoluti o aut
vomitus premittẽda eſt humoris ſubtiliatio
q eſt eũandus ꝛ amplificatio canaliũ ꝛ ipſo/
rũ aptio: qm̃ hoc ẽ ex eo qd̃ corpus a pena ſe/
curũ reddit. ¶ Et ſcito ꝙ facere nature ꝯſue
tudinẽ lenitatis ꝛ obediẽtie ei qd̃ vis ex ſol'o/
ne vẽtris ꝛ vomitu facili anteꝙ̃ medicina de
tur aut vomitus eſt ex regiminib⁹ appẽtib⁹.

¶ Hic ponit cañ. decimũ: ꝛ eſt de mõ p̃parãdi corp⁹
qd̃ dꝫ ad vomitũ prouocari aut purgari. Et dicit tria.
Primũ eſt ꝙ anteꝙ̃ fiat vẽtris ſolutio aut vomit⁹ pro
uocatio dꝫ p̃mitti ſubtiliatio hũoris ꝛ ipſi⁹ inciſio. ſcd̃z
eſt ꝙ debẽt ampliari canales ꝛ apiri p quos hꝫ trãſire
mã eũanda: qꝛ h̃ faciũt corpus ſecurũ a pena. tertiũ eſt
ꝙ tu ſcias ꝙ facere ꝯſuetudinẽ nãe ad obediẽdũ eũo/
ni quã intẽdis ſiue cũ lenificatiõe ſiue cũ vomitu facili
p̃miſſo ẽ ex regimine apparẽte. ¶ Ubi no. ꝙ tria opꝫ
p̃parare ante eũonẽ. primũ eſt humoꝛ ipſe in ſuo mõ
ſubſtãtie: ꝛ qꝛ pl'ꝫ humoꝛ eſt ineptus eũoni p groſſitiẽ
ꝛ viſcoſitatẽ: iõ Aui. dixit de ſubtiliatiõe ꝛ inciſiõe vo
lẽs ꝙ p hoc intelligam⁹ ꝙ ſi qñꝙ eẽt ineptus pp ſub
tilitatẽ ꝙ ingroſſeť: vt dꝫ p̃ria quarti. c. de cura fe. pu
tridaꝝ in generali. ſcd̃z qd̃ opꝫ p̃parare ſunt vie trãſi/
tus: vt vene ꝛ pori: ꝛ iſti ſunt ãplificãdi ꝛ aperiẽdi. ter
tiũ eſt ipm̃ mẽbrũ per qd̃ fit eductio: vt ĩteſtina ꝛ ſto/
machus ꝛ meri: ꝛ hoc fit aſſuefaciẽdo ad fluxuꝫ p ea q̃
leniunt ꝛ lubricant: ꝛ per ea que vomitum leuiter pro
uocãt. Et ſcḋm mẽtẽ Gal'. hec tota eſt ſnĩa Hipp. in illo
apho. Corpa vbi qs vult purgare opꝫ prius fluxa fa/
cere. Aui. aũt ſpecificauit totũ. ¶ Sꝫ vlteri⁹ attẽde ꝙ
dñs Dy. vult hic ꝙ iſtaꝝ triũ p̃parationũ due in qbuſ
dã caſibus nõ ſunt neceſſarie. ſ. materiei qñ eſſet fu/
rioſa: ꝛ ĩteſtinoꝝ ꝛ ſtõi qñ de ſe eſſent molles ꝛ obediẽ
tes: ſed p̃paratio canaliũ ẽ ſemp neceſſaria vt apianť.
Et hoc eſt qd̃ Aui. dixit in. c. 3. qñ loqť de eũone mãe
furioſe. Qd̃ aũt hac tota cuſtodia digni⁹ exiſtit eſt ha/
bitudo canaliũ. Mihi aũt vr̃ ꝙ ſicut qñ mã eſt digeſta
nõ opꝫ p̃parare: qꝛ parata ẽ: ꝛ qñ vẽter eſt mollis nõ
opꝫ facere ꝯſuetudinẽ: qꝛ aptus eſt obedire: ita qñ vie
ſunt apte a nã nõ opꝫ ꝙ aperianť: ꝛ ſicut ex neceſſita
te in furioſa mã nõ poſſum⁹ expectare digõnẽe ita in
multis caſib⁹ nõ poſſum⁹ expectare aptionẽ viaꝝ. Ue
rũ eſt ꝙ Gal'. putãt hãc nobiliorẽ p̃parationẽ ꝙ̃ ſit p̃/
paratio ductuũ: vt pꝫ in cõmẽto apho. allegati. Et iõ
qñ eſt neceſſitas eũandi cũ pharmaco pp furioſitatem
mãe: ſꝫ canales ſint clauſi: ſi ita clauſi ſint ꝙ mã nõ poſ
ſit trãſire nec ĩo apiẽdi ſunt: qꝛ fruſtra laborarem⁹ vt ĩ
colica a fece dura vel ab apate. Si ãt ita clauſi nõ ſint:
ita ꝙ aliquid tranſire poſſit: tũc opꝫ medicuꝫ eſſe boni
iudiciȷ̈ ꝛ iudicare qd̃ eſt maius periculũ: an expectare
vlteriorẽ apertionẽ: an eũare cum tanta clauſura ꝛ fa/
cere minus malũ p regulã ꝯ̃triaꝝ indicationũ. ¶ Ulte
rius attende ꝙ qñ ſunt apti canales ꝛ mã preparata:
corpus fit ſecurũ a pena. i. a difficilioꝛib⁹ accidẽtibus
q̃ ſolẽt accidere in opatõe pharmaci: qꝛ mã exñte p̃pa
rata facil'r trahiť a pharmaco ꝛ a bona ſeparať: ꝛ fit ſo
lũmõ eũatio abſqꝫ notabili ꝙ̃titate iuuatiui: vñ mala
accidẽtia nõ ſupueniũt: vt ĩfra habebiť. Sũt ẽt ſecuri
a piculo agitatõis abſqꝫ eũatione ꝛ periculo ꝯuerſiõis
operis pharmaci in carnẽ ꝛ adipẽ: qd̃ facit qñ mundo
corpori ẽ approximatũ ꝛ pariter in non preparato.

¶ Amplius ventris ſolutio ꝛ vomitus cum
macredine ventris eſt difficilis ꝛ laborioſus
ꝛ timoroſus.

¶ Hic eſt vndecimus can. in quo Aui. docet quoſdã
ĩpreparatos eſſe ad has purgationes ex habitudine
determinate ptis corporis: dicẽs ꝙ vẽtris ſol'o: ꝛ etiã
vomit⁹ ẽ difficilis: ꝛ ẽt laborioſus ꝛ piculoſus in his
quoꝝ vẽter eſt macer. Et hic p vẽtrẽ ĩtelligam⁹ cõca/
uitatẽ inferiorẽ in q̃ ꝯtinenť mẽbra nãlia: ſicut ſtoma/
chus: epar: inteſtina: ſplen: renes: ꝛ veſica: q̃ ꝯcauitas
coopiť muſculis ꝛ panniculis ꝛ pinguedine ꝛ cute: vt
dr̃. 22. tertȷ̈. c. 1. De hoc vẽtre ĩtelligẽdo ꝯſtat ꝙ hec
eſt ſnĩa aph. ſcd̃e pticule. In oĩbus morbis ea q̃ ſunt
circa vmbilicũ ꝛc̃. Cã aũt poniť ibi a Gal'. qꝛ iſte eũo
nes fiũt iuuãtib⁹ muſculis vẽtris. Nõ iſti qñ ſunt ma
cri nõ pñt iuuare medicinã in expellẽdo: ꝛ iõ diutius
moranť ꝛ ipſa ꝛ humoꝛ attract⁹ ad inteſtina: ꝛ ſequunť
inde mala ꝛ timoroſa accidẽtia. Ex hoc pꝫ quare dixit
difficilis: qꝛ cũ labore muſculi pellũt humores eũan/
dos. Laborioſus aũt dꝫ qꝛ in eis accidit doloꝛ vẽtris:
q doloꝛ qñꝙ vocať laboꝛ: qꝛ ſequunť nocumẽta q̃ no/
cumẽta vocanť labores. Et qꝛ nocumẽta ſunt magna
pleꝛũqꝫ inferentia periculũ: iõ dr̃ timoroſus aut peri/
culoſus modus eũonis. difficilioꝛ tñ eſt vomitus: vt
dicit Gal'. in cõmento allegato dum dicit. Accidit. n.
ꝙ tenui ꝛ macro exiſtente in ventre virtus digeſtiua
nutritiua materierum ꝛ diſſolutiua ventoſitatis eſt de
bilis: ꝛ ideo non poteſt bene a natura debili in locis il
lis regulari pharmacũ. Et tertio qꝛ medicina trahit a
locis propinquis ipſe vẽter extenuatur magis: vnde
magnificatur nocumentum.

¶ Medicina quoqꝫ vomituꝫ faciẽs qñꝙ ſit
vẽtris ſolutiua cũ ſtõs fuerit fortis: aut bibita
fuerit ſup fortẽ famẽ: aut q eã bibit hũerit paſ
ſionẽ coliricã ꝛ nãe lenitatẽ: aut ſi vomere nõ

UVA. BHSC. IyR_044_1

cõſueuerit aut ſi medicina in ſua ſubſtãtia grauis fuerit ⁊ velocis deſcẽſionis. ¶ Et vẽtris ſolutiua facit vomitũ ꝑꝑ debilitatẽ ſtomachi: aut ꝑꝑ multã fecis ſiccitatẽ: aut propterea ꝙ medicina abhorretur: aut ꝓpterea ꝙ bibitor faſtidium habere ſolet.

¶ Ponit cañ. in cauſis quare medicĩa vomitiua fit ſolutiua aut ecõtra. Cãe aũt quare vomitiua fit ſeceſſiua ponunt ab Aui. quinqꝫ. Pria ſi ſtomachus fuerit fortis ꝑcipue quo ad ſupiorẽ ꝑteꝫ: nã tũc pellit deorſum ad fundũ. Aut q̃ cuꝫ eſt fortis pellit ad modũ expulſionis ſibi nãlem q vadit ꝑ portanariuꝫ ad inteſtina. ſecunda cã eſt ſi bibita fuerit ſup vehementẽ famem. Et cã in hoc eſt q̃ tunc ſtomachꝰ eſt auarꝰ in expellendo: ⁊ iõ medicina trahit deorſum: q̃ iſte eſt nãlis modus ꝙ ꝑtes iferiores trahãt a ſupioribꝰ: ⁊ iõ fit ſeceſſiua. tertia cã eſt: ſi qs ſumpſit medicinã ⁊ patiat colirĩcam paſſionẽ ⁊ vẽtris lenitatẽ. Et credo ꝙ ꝑ ly ⁊ intelligẽdum ſit copulatiue: q̃ paſſio colirica multotiẽs eſt cuꝫ vomitu: iõ vult Aui. ꝙ in colirica illa paſſione in qua vomitiuũ fit ſeceſſiuuꝫ ſupet lenitas inteſtinorũ: tunc eniꝫ facile lubricat mã que trahit a medicina ⁊ deſcendit. quarta ꝯditio eſt ꝙ ille q ſumpſit medicinã nõ cõſueuit vomere. nã in illo eſt difficile vomere mãm per ſupiora: ⁊ iõ tunc ſurgit virtꝰ ⁊ pellit ꝑ inferiora nocumento ꝑcepto: ⁊ oẽs iſte ꝯditiões ſunt ex ꝑte ſumentis. quinta ꝯditio eſt ꝙ pharmacũ ſit graue facilis deſcenſus. Et iſtiꝰ cã eſt clara: q̃ vadit facilr̃ ad fundum ſtomachi ⁊ trahit deorſuꝫ. Et iſta ꝯditio eſt ex ꝑte medicine: vñ qñ volo dare agaricuꝫ ita vt non vomat: ⁊ ſilr̃ alias medicinas amaras in hñtibꝰ facilem ſtõm ad nauſeãdũ do in forma pillulata vt deſcẽdat ⁊ nõ natẽt in ſuperficie. Et nota ꝙ Meſ. addit alios duos modos in de ꝯſolatiõe medicinaꝝ intẽtiõe pria. c. ij. vnꝰ eſt ex ꝑte diſpõnis pharmaci q̃ mixtũ ſit cuꝫ re boni ſaporis ⁊ delectabilis: tunc eni ſtomachus amplectit eũ ſicut cibũ ⁊ verſus fundũ mouet. Scõs modus eſt ꝙ ipſe ibi dixit ꝑꝑ diſpõnẽ ꝯtingenteꝫ ſup vtrũqꝫ. ſ. pharmacũ ⁊ ſumentẽ ipm: ⁊ hoc accidẽs qꝺ põt ſupuenire: eſt ſicut ſi diſtrahat intẽtio eiꝰ q ſumpſit pharmacũ ad alia: vt aliqñ ad res exteriores delectantes. Nã in iſtis caſibꝰ: q̃ nã oĩa regulãs ſapiẽter decreuit facere de re vomitiua ſolutiuã: iõ fit fluxus ⁊ nõ vomitus. Et puto ꝙ intẽtio Meſ. fuit ꝙ qñ hõ diſtrahit a cõꝑhenſione nocumẽti medicine vomitiue: q̃ tũc fit expulſio ac ſi eẽt pure nãlis a ſtomacho: ⁊ talis expulſio fit ſapiẽter a nã magis per inferiꝰ: iõ accidit ꝙ natura taleꝫ humorẽ ⁊ talẽ medicinã eũat ad iferiora. Et ex his pꝫ ꝙ iſte cãe reducunt ad tres maneries: q̃daꝫ ſumunt a diſpõne medicine: quedã a diſpõne ſuſcipientis: quedã ab accidẽte ſupueniente: aut ſuſcipiente aut pharmaco aut vtroqꝫ. ¶ No. vlterius ꝙ cãe q̃re medicina ſeceſſiua vomitiua fit: numerat Aui. quattuor. prima eſſe debilitas ſtõi. ſ. ꝑtis ſuperioris: vñ facilis recipit qꝺ ad ipm pellit leui agitatione. ſcõa eſt ſiccitas fecũ in inteſtinis: vñ inteſtina nõ recipiũt. tertia eſt q̃ medicina eſt abhominabilis: aut ꝑꝑ ſaporeꝫ: aut ꝑꝑ alias cãs. Nã talis dũ recipit inclinat ſtõm ad expulſionẽ ꝑ os ⁊ remanet talis inclinatio. quarta cã eſt: ſi ille q recipit ꝯſueuit pati faſtidiũ: vñ abhominetur ⁊ bona ⁊ mala. Sꝫ tñ Johãnes meſ. loco allegato reducit cãs ad tres maneries dictas ſupra. Et ĩ ſpeciali de hac ꝑmutatiõe ex ꝑte huiꝰ diſpõnis addit duas. vna ẽ ꝙ medicĩa ſit leuis ſupnatãs. ſcõa ꝙ ſit ꝯturbatiua gñans vẽtoſitatẽ agitãtẽ ⁊ ſubleuãtẽ ipſaꝫ ſurſuꝫ. Ex ꝑte aũt corpis ſuſcipiẽtis addit ſtricturã ⁊ oppilationẽ meatuũ. Et addit ĩ tertia. ſ. ex ꝑte rerũ accidẽtalr̃ ſupueniẽtiũ motũ fortẽ corporeũ: aut animalẽ ⁊ fetorẽ ⁊ aſpectũ rei abhominabilis vt patent ⁊c̃.

¶ Omnis preterea medicina q̃ vẽtris eſt ſolutiua cũ nõ ipꝫ ſoluit: aut ſoluit ſꝫ nõ id quod eſt maturũ mouet humorẽ quẽ dꝫ ſoluere ⁊ dilatat ipm in corpe: ſuperat ergo corpus ⁊ conuertũtur ad ipm humores alij: quare humor iſte in corpore multiplicatur.

¶ Hic ponit cañ. de nocumẽtis medicine ſolutiue qñ exhibet ita ꝙ nõ põt eũare humorẽ: aut q̃ ſit nõ maturus: aut ex alia cã: aut eũ eũat ſꝫ imaturuꝫ. Et dicit ꝙ oĩs medicina vẽtris ſolutiua cũ nõ ſoluit: aut ſi ſoluit eũat illud qꝺ nõ eſt imaturũ facit hec nocumẽta. ꝑmũ eſt ꝙ humorẽ quẽ dꝫ eũare agitat. ſcõm ꝙ dilatat ipm in corpe. Ex quo fit tertiũ ꝙ humor ſupat corpꝰ. Et inde ſequit quartũ ꝙ alij hũores cõuertunt ad ipſum. i. ꝯuertunt ad nãm illiꝰ. quintũ ⁊ vltimũ eſt ꝙ humor iſte quẽ intẽdimꝰ eũare multiplicatur in corpore. ¶ Ubi no. ꝙ intẽtio Aui. eſt oſtẽdere ꝙ ad pharmaci exhibitionẽ ad aliquẽ humorẽ eũandũ ſi ipm euacuat quoquo mõ: aut ſi aliq̃d eũat ⁊ eũat de crudo ſeq̃t multiplicatio ⁊ nõ diminutio illiꝰ. ⁊ cã eſt: q̃ ille hũor ſpargit ꝑ corpꝰ: ⁊ alij humores ex hoc ꝯuertũt ad ſui nãm. ¶ No. ſcõo ꝙ h̃ põt intelligi duobꝰ modis. vnꝰ eſt ꝙ multiplicat humor quẽ ĩtẽdimꝰ eũare. i. humor illiꝰ ſpẽi: ita ꝙ ſi ĩtẽdimꝰ eũare flegma ex hoc caſu flegma multiplicat: q̃ alij humores ꝯuertunt ad flegma: ⁊ hoc puto falſuꝫ. Nã nõ põt humor magis digeſtus ĩmediate in talẽ humorẽ minꝰ digeſtũ cõuerti ꝑcipue cũ ab humore nõ generet humor. Scõs modus ẽ ꝙ multiplicat talis humor: q̃ ſi ille humor hꝫ aliquam malitiã: aliqñ humores corpis recipiẽt illã: ⁊ fiet ꝙ in corpore in fine talis operis erit plus de humore habẽte malitiã: ⁊ h̃ puto veruꝫ ⁊ bene verificat per cãs ab Auic. tactas. Qꝺ aũt dicit Dy. hic ꝙ medicina ſolutiua vnius humoris ſi digeritur conuertitur ad ſpecieꝫ illius nõ puto verũ oino: ſꝫ de hoc magis infra.

¶ Ex humoribus quoqꝫ eſt qui eſt velocioris obediẽtie vomitui ſm plurimũ ſicut colera: ⁊ ex eis ẽ qui vomitui rebellis exiſtit ſicut melancolia: ⁊ ex eis eſt qui inter hoc ⁊ hoc eſt medius ſicut flegma.

¶ Hic Aui. dat cañ. de cõpatiõe humoꝝ inobediẽtiũ ad vomitũ dicẽs ꝙ q̃dã hũor ẽ magis obediẽs vomitui ſicut colera vt ꝑlimũ. Aliꝰ eſt q eſt rebellis vomitui ſicut melãcolia. Et aliꝰ eſt q medio mõ ſe hꝫ ſicut flegma. ¶ Ubi no. ꝙ aliquẽ hũorẽ eẽ inobediẽtiorẽ ad vomitũ q̃ꝫ ſit aliꝰ: põt eſſe duabꝰ de cãis q̃ꝫtũ attinet propoſito. vna eſt ex diſpõne intriſeca humoris: ⁊ h̃ modo ĩtelligit Aui. ſcõa eſt ex ꝑte loci vbi ꝯtinet hũor: ⁊ h̃ mõ ꝯtingit aliquẽ humorẽ melãcolicũ facilꝰ eũari ꝑ vomitũ q̃ꝫ colerã vel flegma: q̃ exñs in ore ſtõi facilius vomitu pellit q̃ꝫ colera exñs in pulmõe vel venis magnis. Et ſilr̃ melancolia regurgitãs ad ſtõm ĩ principio paroxyſmi q̃rtane facilꝰ pellit q̃ꝫ colera q̃ mouetur ad cutem in paroxyſmo tertiane faciẽs ſudorem. Quare aũt magis precipit vomitus in morbis a melancolia pendẽtibus ẽt ſi locus leſionis ſit longe a ſtomacho q̃ꝫ precipiatur a colera: dicetur infra loco ſuo. Sed ſufficit hic ꝙ facilius vomitur colera merito diſpoſitionis ſibi intrinſece.

¶ Et febrẽ quidẽ habentis ventrem ſoluere melius eſt q̃ꝫ facere vt ipſe vomat: ⁊ cuius humor deſcendens fuerit ſicut lienteriã habẽtis facere vt vomat eſt inconueniens.

¶ Cañ. decimuſquartꝰ ẽ de cõpatõe haꝝ eũonũ idicatiõe ſũpta a certĩ morbis. Et duo ſũt ꝑticulares. Primus ꝙ meliꝰ ẽ in hñte febrẽ facẽ ſolõnẽ vẽtris q̃ꝫ ꝓuocare vomitũ. Scõs ẽ ꝙ facẽ vt vomat ille cuiꝰ humor

fuerit

¶ Nota ꝙ ſ[…] poſſunt eſſe c[…] quibus medi[…] tibus medici[…] exhibita nõ ſ[…] uit. pria ꝓpt[…] debilitatẽ ſt[…] tis nõ potẽt[…] operari in me[…] dicinã: ⁊ iõne[…] ca in ipſã. ſcõ[…] ꝓpter vẽtoſit[…] tẽ groſſam ſub[…] leuãtẽ corpu[…] medicine au[…] occultãtẽ inoc[…] cultis vacuit[…] tibꝰ ⁊ poris co[…] poris. tertia ꝑ[…] pter debilitat[…] virtutis expul[…] ſiue. q̃rta pro[…] pter oppilatões[…] ⁊ cõſtipation[…] in vno ex can[…] libus expulſio[…] nis. quinta p[…] pter inobedi[…] tiã materie ad[…] expulſionẽ v[…] fit cõmotio [...] agitatio in e[…] ⁊ nõ expellit[…] ſed dilatatur[…] multiplicatur[…] in corpore. ſ[…] ta q̃ medicina[…] ẽ debilis in ſ[…] ⁊ remiſſa ĩ op[…] ſuo: ⁊ iſtarum[…] medicinaꝝ ſ[…] non ſoluenti[…] quedã parum[…] nocẽt: imo q̃[…] nihil q̃ vinci[…] tur a ṽtute co[…] poris ⁊ fiunt c[…] bꝰ. Alie noc[…] nocumẽto ꝑlu[…] rimo quas ne[…] virtus vincer[…] ſufficit necca[…] regitare vt vul[…] Gale. tertio de[…] ſimplici medi[…] cina. c. xx. cu[…] dicit. Et ꝓpter[…] illud qꝺ ianar[…] raui ſit qꝺ de[…] medicinis ſo[…] lutiuis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

fuerit deſcendens:ſicut habentis lienteriam eſt incon
ueniens. Sed propter cañ. dubitatur ⁊c̄.

Queſtio. II.

Utrum melius ſit in habẽte febrẽ ſoluere uen
trẽ vl'r q̄z vomitū prouocare. ¶ Et ar
guit ꝙ nõ. Eūatiõe vltia in bonitate nulla eſt melior:
ſʒ in aliq̄ febre vomitꝰ eſt vltia eūonuʒ in bonitate: g̃
ſequit ꝙ nulla erit melior. maior eſt clara: ⁊ minor eſt
Aui. pria q̈rti. c. de cura flegmatice cū dixit. Et vomitꝰ
qdẽ cū eo qꝺ eſt ĩ eo de debilitate eſt vehemẽtis iuua/
mẽti valde: ⁊ ẽ vltimꝰ huic egritudini. Et cõſtat ꝙ nõ
dicit vltimū in tpe ſed in bonitate. ¶ Scḋo arguit ſic.
In multis tpibꝰ cõuenit in febre vomitus: in qbꝰ non
cõuenit vẽtris ſolutio: ergo vomitꝰ ſaltẽ ꝓ tūc ⁊ cū il/
lis ꝯditionibꝰ eſt cõueniẽtior. Aſſumptū pʒ: q̄r ĩ die
paroxyſmi cõuenit vomitꝰ ⁊ in augmẽto vl'r: qñ tñ nõ
ꝯcedit vẽtris ſolutio. Qꝺ aūt in die paroxyſmi nõ cõ
ueniat vẽtris ſol'o: pʒ ex pria q̈rti. c. de cura putridaꝝ
in gnãli: cū dixit. Et nõ moueas in die paroxyſmi ali
qd q̄ztū tibi plus pol'e ẽ. Qꝺ aūt in augmẽto nõ ꝯue
niat: pʒ ex eodẽ. c. ꝺ cura flegmatice cū dixit. Et mul/
totiẽs eūatio ꝯcedit flegmatici humoris ⁊ crudi ĩ hac
hora: ſed melius eſt vt expectet cõplemẽtuʒ digõnis.
Qꝺ aūt his tpibꝰ ꝯueniat vomitꝰ. pʒ in. c. de cura q̈r/
tane cū dicit. Et vomitꝰ iteꝝ ꝓprie ante cibū: ⁊ poſt ci
bū eſt ꝯueniẽtior: ⁊ proprie in paroxyſmo ⁊ ante pa/
roxyſmū: ⁊ ꝓprie qñ mã eſt flegmatica ⁊ de rebꝰ iuuã/
tibꝰ in ea ⁊ nõ in pricipio tm̃: imo in q̈libet hora. Qꝺ
ẽt general'r cõferat vomitꝰ in oĩ febre: pʒ ex his q̄ di/
cit in eodẽ. c. Et vomitꝰ ante ꝑoxyſmū qcūqʒ humor
ſit alleuiat ꝑoxyſmū aut eradicat eū. ¶ In oppoſitū ẽ
Aui. hic. ¶ Pro ſol'one huiꝰ Dy. breuiſſime ſe expe/
dit: q̄r aut ꝯparamꝰ vomitū ⁊ fluxū in ſeipſis ⁊ cū fe/
bre aut rõne lapſus humoꝝ. Si cõſideramꝰ iſtos mo
tus ĩ ſeipſis: tūc vomitꝰ eſt ĩcõueniẽtior: q̄r in eo ẽ ma
ior agitatio: ⁊ iõ maior additio ad cal'itatẽ ⁊ inflãma/
tionẽ. Si aūt cõſideret ſm ꝙ in eis eſt raptus humor
ad aliquã ꝑtẽ: tūc aliqñ cõueniẽtior vomitus eſt: qñqʒ
aūt ꝯueniẽtior ẽ fluxus. Si. n. repit mã ad ſupius: tūc
eſt magis cõueniẽs vomitus. Si ad inferiꝰ: tūc magis
cõuenit ventris ſolutio. Sed ſi ſit paritas in agitatiõe
humoꝝ: quere q̄ eūatio ſit ꝯueniẽtior: qꝺ Dy. nõ ſol/
uit. ¶ Preterea ad hūc ſenſum nõ eſſet plus in febre
q̄z in alijs morbis ſol'o vẽtris magis q̄z vomitus cõ/
ueniẽs: cū vomitus ſit gnãliter difficilior ſol'one. Et
videt ꝙ Aui. iſtud ſumpſit a Raſi. 6. cõtinẽtis. c. de te
nuitate ⁊ lenitione. vbi auctoritate Gal'. dixit ꝙ in qõ
ne epidimie de tractatu. 2. dixit. Eūatio cū laxatiuo in
febribꝰ erit vtilior eūone cū vomitu: qm̃ eūatio in fe/
bribus ſi fuerit cū vomitu ẽ fallax. In qbꝰ v̈bis videt
Raſis loqui nõ de agitatione: ſʒ de ipſa eūone: cuius
cõtrariū videt Raſis dixiſſe eo. li. c. de minutione re/
pletiõis. cū dixit. Sed cauẽda eſt laxatio in diebꝰ paro
xyſmi ⁊ creticis cū hūores ſint declinãtes ad ſurſuʒ:
nec difficilis laxatio fiat: ſed ſtude in eis vti vomitu.
Cum ergo febris aut ſit cõtinua aut paroxyſmalis: ſi
in paroxyſmo non dʒ fieri laxatio: ergo nec in ꝯtinua.
ꝙ ſi extra paroxyſmū fiat: non fiet in febre. ¶ Credo
ergo ꝙ ad ſoluẽdū qõnẽ alia via ſit ꝓcedẽduʒ. ¶ Pro
quo nota primo ꝙ in febribus multotiens ex cibo in/
digeſto mã remanet in ſtõ: q̄r in illis indigeſtio multi
plicat: multotiens ẽt corrupte mãe quas alia membra
abhorrent in eo generant per corruptionẽ digõnis: ⁊
in eo remanent. Accidit aūt multotiens ⁊ tertio ꝙ tpe
paroxyſmi cõmota fortiter materia ſm partẽ mouet
ad ſtomachū per venas que ad ipſum terminant: aut
per porū felleum: multotiens etiã ad inteſtina mouet
ſed pluries ſupra. Et hoc voluit Raſis cū dixit ſupra
loco allegato ꝙ tpe paroxyſmi motꝰ mãe eſt ad ſupio/
ra. ¶ Nota ſcḋo ꝙ ĩ febribꝰ putridis: de qbus ẽ ma/
xime ſermo mã plurimū ꝯtinet ĩ venis illa cuiꝰ ĩdige
mus eūone cū pharmaco. nã ſi febris ẽ ꝯtinua: mã pu
treſit in venis. Et ſi interpolata mã plurimū q̄ eſt ſub
forma cãe antecedẽtis ẽ in venis: ⁊ h̃ nõ loquẽdo de
febribꝰ aꝑatū. ¶ Nota tertio ꝙ mãe q̄ ĩ ſtõ ꝯtinent fa
cilius artificial'r eūant ꝑ vomitū: q̄r via ẽ breuior: nec
ad hoc ĩdigemꝰ pharmaco forti qꝺ dicit vomitiuū: im
mo ꝑ debilia inciſiua ⁊ lenitiuo appoſito incitamento
eūat. Sed ſi ꝑ ſeceſſuʒ eūari deberet tãta vt ꝑ vomituʒ
oporteret vti ſolutiuo: qꝺ ſatis forte eſſet: ⁊ agitatõeʒ
totiꝰ faceret. ¶ Quarto nota: ꝙ ſolutiuū. i. medicamẽ
qꝺ ſoluẽdo ꝓuocatiuū ẽ vomitꝰ mã nõ exñte in ſtõ nec
in vijs ductuū: opʒ ꝙ ſit violẽtiꝰ q̄z medicamẽ qꝺ eſt
ſolutiuū vẽtris equal'r: ⁊ opʒ ꝙ ſit magis ꝑmutãs mẽ
bra: ⁊ tertio ꝙ magis debilitet ea: ⁊ quarto ꝙ magis
agitet mãʒ eūandã ⁊ aliã q̄ remanet: ⁊ qnto ꝙ plus ꝺ
ſpū reſoluat: ⁊ ſexto ꝙ magis ĩflãmet: ⁊ ſeptio ꝙ eius
ĩflãmatio ſit magis verſus ſupiora. ſ. cor ⁊ caput q̄z a
ſoluẽte vẽtrẽ. Iſte ꝯditõẽs fere oẽs patẽt ex ſe preter
ꝑmã iſtaꝝ: primã aūt hẽbimus iſra. ¶ His ergo ha/
bitis ſit pria ꝯcl'o. Pro eūatiõe materierū que aut cõ/
gregant in ſtomacho or vijs ductuū in febribꝰ: aut illuc
agitate currūt: aut parate ſunt currere: vtilior ẽ vt plu/
rimū in febre vomitus q̄z vẽtris ſol'o. Cõcluſio ꝓbat
q̄r talis purgatio cū vomitu ſit cū maiori iuuamento
⁊ minori nocumẽto. Nã iuxta notatū tertiū ⁊ ſcḋʒ plu
rimū tales materies in ſtomacho cõgregant ⁊ ab illo
cū leuiori medicina eūant: ⁊ plures tales ꝑ vomitū q̄z
ꝑ fluxū ventris. Et ad hãc intẽtionẽ vult vomitū con
uenire in febribꝰ. pria quarti in locis allegatis: ⁊ eẽ vl
timū. Et Raſis ꝑcipit vomitum in die paroxyſmi in
principio. Nã inter eūones q̄ cõueniūt: tūc eſt vtilior
⁊ melior regul'r. ¶ Scḋa cõcluſio pro eūando mate/
rias que nõ ſunt in ſtõ aut in vijs ductuū: eūatio cum
vomitu in febre eſt difficilior ⁊ minus bona q̄z fluxus
ventris. Hec ſit ꝑ mẽte Aui. ⁊ Raſis loco allegato. Et
probat ꝑ nocumẽta maiora que ad qualẽ eūonẽ taliuʒ
materieꝝ ſequunt in vomitu q̄z in fluxu vẽtris: ⁊ ſunt
narrata in quarto notabili. Ex his patʒ ſol'o ad argu.
¶ Circa ſcḋm cañ. particularẽ dubitatur ⁊c̄.

Queſtio. III.

Utrum vomitꝰ cõueniat patiẽti liẽteriã. ¶ Af
firmatiue arguit ſic. Illa eūatio eſt cõ
ueniẽs que mouet ad cõtrariū ꝑtis fluxus: ſed vomi/
tus eſt hmõi: ergo ⁊c̄. Maior ⁊ ꝯñtia patẽt ex Auic.
16. tertij. c. ꝺ fluxu vẽtris oĩuʒ modoꝝ: cū dixit. Et qñ
qʒ curat fluxus vẽtris cū diureticis ⁊ ſudare faciẽtibꝰ
⁊ dilatãtibus poros ⁊ vomitū faciẽtibꝰ. oĩa nãqʒ hec
mouẽt mãm ad ꝯtrariū ꝑtis fluxus. In his verbis in
nuit Aui. ꝙ cã quare iſta ꝯueniãt: eſt q̄r mã mouet ad
ꝯtrariū ⁊c̄. ⁊ innuit ꝙ hoc facit vomitus. ¶ In oppo
ſitū eſt Aui. hic ⁊ Hip. quarta ꝑticula apho. illo apho.
qbus vẽtres liẽterici. Et Aui. 16. tertij. c. de cura flu/
xus vẽtris lubricatiui. ¶ In iſto dubio rñdent cõiter
doctores ſuper apho. allegato: ꝙ eūonum que fiunt
pro cura liẽterie: quedã fiunt intentõe diuertendi ma/
teriã a loco ad quẽ fluit vel fluxit: quedam fiunt prin/
cipal'r intentiõe eūandi mãm. Tunc ergo dñt ꝙ in in
tentiõe diuertendi mãʒ fluenteʒ aut iam fluxã ꝯuenit
vomitus. Sʒ ĩ ĩtentiõe eūandi nõ cõuenit: q̄r melius
ꝑ fluxū eūatur cuʒ illic mã declinet. ¶ Sed hec rñſio
non videt ad menteʒ Aui. 16. tertij. c. allegato: q̄r ip/
ſe vult vomitū nõ cõuenire: q̄r nõ põt bene ꝑ vomitū
trahi mã que eſt in inteſtinis. Et iõ in intentione diuer
tendi illã materiã que fluxit non conuenit. Nam dicit
Aui. verū eūatio materie huius egritudinis cū vomi
tu eſt difficilis mala. Et raro vomitus eūat flegma de/
ſcendens ad inteſtina. Sil'r Raſis ſexto cõtinẽtis au/
ctoritate Gal. dixit ꝙ eūandū eſt ꝑ vomitū qꝺ in ſto/
macho fuerit: ſed qꝺ in inteſtinis eſt ĩpol'e erit eūare.

Nota ꝙ ſi lien
teria ꝓceſſerit
ex vulneribus
ſiue ex vlceri/
bus ſtomachi
plus vʒ in ea
vomitus q̄z ſe
ceſſus. vt vult
Gal. in comẽto
aphor. quarte
particule. Gib
bus vero ⁊c. cū
dicit vulnera
autẽ ex humo
ribus fiunt ca
lidis ⁊c̄. ſed ſi
lienteria proce
dat ex mala cõ
plexione ꝑdo
minãte ſtoma
cho ſine mate
ria nõ cõpetit
in ea vomitus

neqꝫ ſeceſſus ſꝫ ſi a flegmate fuerit inducta tūc cōpeteret me dicina educēs illud flegma p inferiora vt ibi dē vult Ga.cū dic. Humores vero flegmati ci ſi ſunt ⁊c. Et ſi daꝶ medici na ſic educens per inferius ta li lienterie facte ex flegmate dꝫ dari in princi pio dū virtus eſt fortis:qꝛ ſol uere ventrē ſu pra vētris ſolu tiones virtute iam debilitata eſt timoroſum ⁊ in illo phar maco debet ee aliqā qȝ poſt eductionē fleg matis derelin quat aliqd ſti ptici tatis vt mirabolani ke buli ⁊ hmōi.

¶ Dynus aūt ſup iſto loco dixit ꝙ vomit⁹ in cura lie terie dupl'r dꝫ adminiſtrari. Unus modus eſt ꝑ fluxu in quantū fluxus eſt vt ſiſtat:⁊ iſto mō vomit⁹ bñ pōt cō ferre:imo eſſet iuuatiu⁹: qꝛ in iſtis fluxib⁹ vna intētio eſt ad ꝯriū trahēdo ſiſtere. Scōs eſt intentione habita ad cām:⁊ hoc mō ſi cā ſit mā liſ:tūc ipa nō dꝫ euāri p ſuperius. Qð Dynus ꝓbat qꝛ mā q̄ mouet ad inferi us nō dꝫ euāri p ſuperi⁹: qꝛ vñ nā repit ⁊c. Si autem fuerit ſine vitio hūoꝛis nō dꝫ fieri euātio cū ibi non ſit mā. Sꝫ meo iudicio hec rñſio nō ſatiſfacit: qꝛ pꝛia ꝯ nō vꝛ vera qꝛ in lienteria currit cib⁹. Si ḡ intēdim⁹ illū fluxū curare trahēdo ad ꝯriū p vomitū ꝯſtat ꝙ fa cimus maius nocumentū reſpectu illi⁹: qꝛ cibū a coꝛ poꝛe educim⁹ vbi nō fuiſſet educt⁹:⁊ ſic de eo nō plus hꝫ vtilitas:⁊ fit hoc cū maioꝛi laboꝛe:⁊ ſic nō fit iuua mentū ſꝫ nocumentū. Taliter aūt nō remouet mala diſpō faciēdo deterioꝛē in ea ⁊ ſic nō eſt curare: vt di cit Gal. in cōmēto illi⁹ apho. Quib⁹ in cauſone rigo res ſiūt ſolūt alteāto. Scōa ēt ꝯ nō ꝓbaꝶ bñ qꝛ qñ intēdimus diuertere nō euām⁹ vñ repit nā: vt ſupꝛa dixi de iſta mā. Credo ergo Aui. hic. ⁊. 16. tertij. c. al legato. ⁊ ſil'r Hip. in apho. allegato velle ꝙ p vomi tū trahere mām q̄ eſt in inteſtinis ad ſupioꝛa: ⁊ maxi me flegmaticā ſit valde difficile: adeo ꝙ meli⁹ ſit illā mām nō euāre p viā illā. Et hec fuit intentio Auic. ꝙ qñ humoꝛ eſt deſcēdēs p inteſtina qſqs ſit ille gratia euāndi illū nō ſit ꝓuocādus vomit⁹. Quia aut non educet vomitu ſi vomituū ſit leue: aut ſi ita foꝛte vo mitiuū deꝶ ꝙ ipm euēt erit plus nocumētum iuua mēto. Et hoc mō intelligēdo dicit ꝙ in patiētib⁹ lien teria in inteſtinis pp flegma poſſumus hr̄e duplicem intentionē: aut ad euāndū mām q̄ nōdū eſt in inte ſtinis ⁊ fluit ad illa: ⁊ eſt cā añs: ⁊ hoc mō pōt vomit⁹ cōuenire. Alio mō poſſumus intēdere ad euōnē hu moꝛis qui actu eſt in inteſtinis: ⁊ hoc modo in lien teria nō ꝯuenit vomit⁹: ⁊ h eſt intētio Aui. h ⁊ alioꝛū auctoꝝ ſil'r dicentiū. ¶ Ad argumēta aūt cū dꝛ ꝙ vo mitus trahit ad ꝯriū: dōm ꝙ pōt eē aliqs qui h mō trahit: ⁊ ſacit nocumētū aliud. In alijs aūt fluxibus ſtat vomitū ꝯuenire ꝑ mā fluētē: nōdū tñ in īteſtinis exñte: ⁊ foꝛte ſi ē col'a adhuc ꝑ mā exñte ī īteſtinis: ⁊ iō Hip. dixit ꝙ liētericī hyeme: ⁊ nō dixit vl'r ꝯ oib⁹.

¶ Medicinaꝝ ꝑterea ventris ſolutionē faciē tiū deterioꝛ eſt que ex medicinis eſt cōpoſita multe diuerſitatis in tpe in quo ſoluēdus eſt venter: quoniā ventris ſolutio conturbatur: ⁊ pꝛima ventrem ſoluit anteqꝫ ſecunda: ⁊ quā doqꝫ pꝛima ipſam ſecundam expellit.

¶ Hic eſt quintuſdecimus cañ. de vno malo mō com poſitionis medicinaꝝ. Et dicit Aui. ꝙ illa medicina ꝯ ſolutiuis cōpoſita eſt deterioꝛ q̄ eſt cōpoſita ex diuer ſis medicinis que diuerſificanꝶ in tpe ſue opationis: qꝛ ex hoc ſequiꝶ ꝙ turbaꝶ ſolutio ventris ⁊ ſoluit vna ante aliā: ⁊ foꝛte vna euāt aliā a coꝛpe. ¶ Ubi nota pꝛi mo ꝙ medicine ſicut diuerſaſ bñt diuerſitatē intra: ita pñt diuerſimode cōmiſceri ſtante varietate virtutū eaꝝ. Nam aliqñ differunt in ſpecie humoꝛis euacuā di: qꝛ vna euāt colerā: alia flegma. Differūt ſcđo ī ma nerie euōnis: qꝛ vna euāt ſoluēdo: alia lubꝛificādo aut cōpꝛimēdo ⁊c. Tertio differūt rōne mēbꝛoꝝ a quib⁹ pꝛincipal'r euānt. Quarto in tpe: qꝛ qđā tarde ⁊ qđā ci to. Quinto in incolumitate accidētiū: qꝛ quedā facilē faciunt ſolutionē: quedā difficilē. ¶ Nota ſcđo ꝙ non eſt aliqua iſtaꝝ diuerſitatū ſm quā nō cōcedatur ali quādo cōmixtio: vñ nobis indigētibus ſolutiōe ⁊ cō foꝛtatione miſcemus ſolutiua cū ſtipticis ſoꝛonis cō preſſiuis: vt ſcamoneā cū mirabolanis. Nobis autem indigētibus euōne diuerſoꝝ humoꝝ ꝑmiſcem⁹ medi cinas que illos hñt euāre. Nobis īdigētib⁹ a diuerſis

mēbꝛis euāre permiſcemus medicinas q̄ diuerſa mē bꝛa reſpiciunt. Si ēt medicina ſit nimis tarde opatio nis miſcemus ad opus ſuū accelerādū multotiēs me dicinā cito operatiuā. Accidit ēt in intētionib⁹ pꝛioꝛi bus ꝑmixtionū aliarū ꝙ medicine ille nō ſunt equalis tpis in euāndo. Sꝫ ꝙ hoc vltimū ſiat pꝫ ex Meſ. ſuo ſuo de cōſolatione medicinarū ſūma ſcđa. c. ꝑ ⁊ cañ. pꝛimo in fine: ⁊ iō nō eſt intētio Aui. ꝙ nō ſiat vnqꝫ talis cōmixtio. ¶ Nota tertio ꝙ ex cōmixtione aliqua rū diuerſitatū īquātū eſt cōmixtio talis nō ſequiꝶ no tabile nocumētū. verbi grā ex cōmixtione medicinaꝝ ſoluentiū diuerſos humoꝛes: aut a diuerſis membꝛis aut a diuerſis modis: ſi īpꝛeſſiua aut lubꝛicatiua: de q bus infra dicā nō ē nocumētū. Sꝫ in cōpōne medici naꝝ que ſunt diuerſe in tpe eſt nocumētū iaꝫ dictū in cañ. Et iſta eſt deterioꝛ alijs ꝯpōnibus ad hūc ſenſū: inquātū. ſ. eſt cōpō talis hꝫ nocumētū diuerſū a nocu mētis cōponētiū. ¶ Et ex h pꝛio habes ſolōnē dubij querētis: vtrū liceat facere talē cōmixtionē: qꝛ dōm ꝙ ſic qñqꝫ pp iuuamēta maioꝛa. ¶ Seqꝶ ſcđo ꝙ iſte cō mixtiones ſunt faciēde cū debita cautela: qꝛ cōmiſceā tur tales ſi fieri pōt ꝙ ſigillēt ſibi inuicē virtutē: ita ꝙ vna nō acceleret opus alteri⁹: ſicut vbi grā: ſqlla ⁊ her modactilus. Nā qñ non hñt inuicē talē ꝓpoꝛtionē vt ſint apte ex ꝓpꝛietate ſigillare ſibi inuicē tales virtutes cōpō vitāda eſt inquantū eſt poſ'e: vt dicit Meſue lo co allegato. ¶ Tertio pꝫ modū ſolōnis Dy. nō ex to to verū eſſe. Nā ⁊ ſi nocumēta dicta timenꝶ: tñ lꝫ mul totiēs pp melius cōmiſcere talia. Sꝫ in cōpōne tene mēti ꝙ ſi vna medicina tarde opatur ⁊ alia velociter: non tñ ad accelerādū opationē tarde ſemp talis cōpō eſt vtilis niſi ille ſe cū ꝓpꝛietate reſpiciāt. imo ēt ſi vna ſit calida ⁊ reliqua adminiſtranda ſit frigida ad tēperā dum non ſufficit ad debitā faciendā cōmixtionem ꝙ frigida ſit illa que admiſcetur niſi ſit cū ꝓpꝛietate ita tēperandi. Ut pꝫ ex Meſue loco allegato cū dixit. Et adhuc verificaꝶ ꝙ ſcamonee ꝓpꝛiū eſt ledere coꝛ: ⁊ ꝙ ē habilis iſlāmari: ēt ꝙ multe diſſolutionis: veꝝ am bꝛa cōfoꝛtat coꝛ: ⁊ criſtallus extinguit inflāmationē: ⁊ galla ꝯgregat diſſolutionē mēbꝛoꝝ: ſi nōdū eſt cōdigna eius ꝑmixtio cū ſcamonea: nō. n. ſibi inuicē ſigillāt ad cōcoꝛdiā. Que aūt ſint medicine que ſibi inuicē hoc modo ſigillāt: querendum eſt in locis particularibus.

¶ Amplius q biberit aliquid vētris ſolutio nem aut vomitum ſibi faciens coꝛpoꝛe ipſius lippido: neceſſe erit vt ei vertigo accidat/ aut moꝛdicatio in ventre ⁊ anguſtia: ⁊ qð ab eo expelletur/ egredietur cum difficultate.

¶ In iſta parte oñdit que accidentia ſequuntur aſſum ptionē pharmaci vomitiui vel ſolutiui in coꝛpoꝛe mū do: dicens qui bibit pharmacū vomitiuū vel ſolutio nem faciens coꝛpoꝛe mundo neceſſe eſt vt ei accidat vertigo: aut moꝛdicatio: aut anguſtia in vētre: ⁊ illud qð ab eo expelliꝶ egrediꝶ cū diffucultate. Et ſi cōſide raſ: iſta eſt ſnīa Gal. in cōmēto illius aph. Sana bñ tes coꝛpoꝛa pharmacijs vti difficile eſt. ¶ Nota ergo ꝙ iſte medicine ſolutiue cū habeant euacuare: ꝯſtat ꝙ hoc non faciunt niſi alterādo humoꝛē quē euacuare debēt ⁊ agitando ipſum. Et qꝛ mēbꝛa humoꝛē retine bant aliquā mēbꝛis faciūt violentiā. Et qꝛ he virtutes non inueniuntur niſi in medicinis foꝛtiter alteratiuis iō he medicine alterāt mala q̄litate mēbꝛa. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ qñ medicina agit cum foꝛti reſiſtētia mēbꝛoꝝ: ꝙ dꝫ multū humoꝛes alterari ab illis medicis ⁊ agitari anteqꝫ euenꝶ: ⁊ iō plurimos vapoꝛes iam factos ma los eleuari ⁊ ſpūs mltū agitari. Dꝫ ſcđo trāſire p vias ſtrictas cū mēbꝛo nō facil'r cedāt: imo reſiſtāt bonoꝝ hūoꝝ euōni. Dꝫ tertio mltas ptes taliū humoꝝ vēto ſari ⁊ mltū acui anqꝫ euenꝶ. Quarto dꝫ medicinā diu

manere

¶ No. ꝙ Aui. hic ſolū loqui tur de medici nis ſolutiuis ventris ⁊ non vomitiuis: qꝛ vomitiue com plēt ſuū opus cū turbatōe ſto machi ad quā coadiuuat di uerſitas medi cinarum.

¶ Not. ꝙ ... ſunt cāe pp ... indigēt me... cine vt iuu... in operela... di. ſ. debili... ⁊ tarditas... his cauſis ... minit Meſ... in pꝛimo ca... ne pꝛimi ca... tuli ſecūde ... tentionis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

manere:⁊ ſuā qualitatē malā fortiter īprimere in membra precipue ſibi vicina. Ex qbus pꝫ veritas cañ. naꝫ pp multos vapores ad caput eleuatos ⁊ motus ſpūuꝫ fit vertigo:⁊ pp acuitatē ⁊ vētoſitatē ⁊ trāſitū per vias ſtrictas ⁊ malas qualitates īpreſſas in ſtomacho ⁊ inteſtinis fit mordicatio:⁊ pp mēbroꝝ multā reſiſtētiam expellitur cum difficultate magna id quod euacuaṫ.

¶ Et ad vltimū quidē dū medicina ſupflui tates euacuat non erit in ea eſtuatio: cūqꝫ qui medicinam biberit eſtuationē habere ceperit iam euacuat quod ſuperfluum non eſt.

¶ Hic eſt.xvj.cañ.ꝑ quē docet Aui.cognoſcere quā do medicina eūat humorē nō dignū eūari:dicēs ꝙ vltimate ꝑ regula teneri dꝫ ꝙ dū medicina ſolū eūat ſuꝑfluitates nō erit cū ea eſtuatio:⁊ ita ecōtra cū incipit eſtuari qui bibit medicinā:tūc medicina eūat illud qđ non eſt eūandū. Et cōſtat ꝙ hoc pōt eſſe ſine ſufficientia opis pharmaci:⁊ iō ego iſtū cañ. nō puto de ſignificātib⁹ ſufficiētiā opis pharmaci:ſꝫ malitiā opatōis:⁊ iō poti⁹ puto cōiūgendū cū p̄cedēti q̄ꝫ cū ſequētib⁹. Unde ēt Aui. dixit ad vltimū ꝙ videṫ denotare habitudinē ad precedētia. ¶ Nota ergo ꝙ eūatio humoris digni eūari nō moleſtat notabilr̄:imo toleratur bene vt fuit dictum in.c.3. Sed ſi accidat moleſtia:erit aut ex parte qualitatis medicine:aut ex parte diſpōnis corporis:aut ex parte rei accidētaliter ꝯiūcte. Et iō ſuppono ꝙ ſi corpus ſit debite preparatū ⁊ medicina nō ſit multū maligne qualitatis ꝙ nō ſequiṫ eſtuatio niſi qñ euacuaṫ humor bonus. In illo eniꝫ reſiſtit nā inq̄ꝫtū pōt:⁊ fit eūatio difficilis vt dictū eſt ſtatim. Qđ autē Dy. dicit hic ꝙ eſtuatio ſignificat ſuperfluitateꝫ euacuationis quo ad tenorem virtutis conſtat ꝙ non eſt ad mentem Auicē. Nam Aui. dicit ꝙ ſignificat ꝙ medicina euacuat quod ſuperfluum non eſt: ⁊ non dixit ꝙ virtus non bene tolerare poteſt.

¶ Humor preterea qui vomitu aut ventris ſolutione euacuatur cum ad aliuꝫ mutabitur humorem ſignificabit ꝙ iam corpus eſt mundificatum a ſuperfluo humore quem euacuare volumus. ¶ Qꝫ ſi mundificatio vſqꝫ ad inteſtinorum raſurā peruenerit ⁊ ad rem nigrā fetidū habentē odorem erit maluꝫ. ¶ Somnus quoqꝫ cum poſt ventris ſolutionē aut vomitum fuerit multus demonſtrabit ꝙ euacuatio iam perfecte mundauit corpus ⁊ contulit. ¶ Et ſcias ꝙ cum ſitis poſt vētris ſolutionē aut vomitū fuerit fortis:maximam ⁊ vltimaꝫ purgationis bonitatem ſignificabit.

¶ Hic ponit.xvij.cañ.⁊ eſt iudicio meo de modis cognoſcēdi ſufficiētiam ⁊ ſupfluitatē eūonum: ⁊ cōtinet tres canones:quoꝝ primus eſt iſte: ꝙ qñ humor qui purgaṫ aut vomitu aut fluxu mutaṫ ad aliū humorem ſignificat ꝙ corpus eſt iā mūdificatū a ſupfluo humore quē volumus eūare. Et ſi in hac pmutatione ducaṫ ad excoriationē iteſtinoꝝ ⁊ exitū rei nigre fetide ē malū. Secūdus eſt ꝙ qñ poſt eūationē cū vomitu aut fluxu ſuperuenit ſomnus profundus ſignificat ꝙ eūatio pfecte mundificauit corpus ⁊ contulit. Tertius eſt ꝙ tu debes ſcire ꝙ cū ſitis poſt vomitū aut ventris ſolutionē fuerit fortis ipſa ſignificat bonitatē purgatiōis. ¶ Circa primū ſignū nota ꝙ humorē mutari ad aliuꝫ humorē pōt intelligi tribus modis vt ꝓpoſito ptinet. Uno mō ꝙ muteṫ ad hūorē alteri⁹ ſpēi:puta ſi prim⁹ fuerit colr̄a:ſcđs ſit flegma. Secūdo mō pōt itelligi:qꝛ muteṫ ad humorē alterius qualitatis generalis: puta ſi prio eūeṫ colera nociua ꝙ poſtea eūetur humor non nociuus ſiue ſit flegma ſiue colera. Tertio intelligitur pmutari humorē ad aliū.ẜ.ab illo quē eūare ītēdit medicus:⁊ hoc diuiſiōis mēbrū eſt cōſonū Auic. ⁊ Raſi 6.cōtinen. ¶ De pria mutatōe dicit Dy. Aui. itelligere qđ ꝓbaṫ duob⁹ modis. Prio:qꝛ ſi multa colr̄a ſit in corpe:ſꝫ mala nō ſit multa:tūc pharmacuꝫ poſtq̄ꝫ eūauit malā ſtat ꝙ eūet bonaꝫ: quo caſu nō mutabiṫ hūor ſm ſpēꝫ:⁊ tñ ſuperfluet. Scđs caſus eſt ꝙ multotiēs peccant in corpe ſimul duo hūores mali diuerſi in ſpē quos intēdimus cū vno pharmaco eūare: ⁊ iō ſi poſt vnū ſequiṫ alius diuerſe ſpēi nō pp hoc erit ſuperflua eūatio;nec opꝫ ꝙ corp⁹ eſſet mūdificatū. Sed de ſcđa itelligit ꝙ qñ mutaṫ in aliā q̄litatē gnālē:tūc iā ſuperfluit:qꝛ eūaṫ qđ nō eſt eūandū qđ nō ſit poſt humoreꝫ eūandū niſi illo eūato:⁊ iō iſta eſt ſignū ſufficiētis eūatiōis incipiētis ſupfluere aut ſupfluētis. ¶ Hec expoſitio nō puto ꝙ ſit vera:nec ad mētē Aui. Prio nō eſt vera:qꝛ poſſe eſt cū humore peccāte eūari humorē nō peccātē anteq̄ꝫ mūdificatū ſit corpus a malo: ⁊ ſic iſta mutatio nō erit certū ſignū. Et pꝫ aſſumptum: qꝛ pōt eūari humor nō peccās abſqꝫ peccāte:ergo ⁊ cū aliq̄ pte peccātis ⁊ poſt illā. Scđo qꝛ humores qñ ſunt extra corpus fere oēs q per ſeceſſum aut vomitū expelluntur videnṫ peccātes:vñ male cognoſcunṫ nō peccātes. Sꝫ ꝙ nō ſit ad mētē Aui. pꝫ qꝛ dicit ꝙ ſi hec eūatio puenerit vſqꝫ ad rē nigrā fetidū habētē odorē ⁊c. vbi dr̄ velle ꝙ aliqñ eſt iſta pmutatio ad rē nigrā fetidū habētē odorē ⁊c. Sꝫ ꝯſtat ꝙ hec res nigra nō ē alterius q̄litatis ab humore malo qualitate gnāli. ergo nō intelligit đ illa mutatōe de qua dicit Dy. ſed đ prima. Itē Aui. ſcđa quarti.c. de ſignis ſumptis ab egeſtiōe dicit diuerſitas caloris eius qđ egrediṫ de digōne eſt laudabilis in duab⁹ horis: quaꝝ vna eſt diuerſitas cretica poſt digōnē ī die cretico:⁊ altera ē poſt potionē ſolutiuā. Ecce ꝙ loqtur de diuerſitate colorū apte. Preterea hoc ē ſumptū a Raſi ſexto ꝯtinētis.c. de motib⁹ laborioſis. cū dicit auctoritate Hipp.c.j. libri epidimiaꝝ. ꝙ trāſmutatio humoris p laxationeꝫ aut p vomitū miſſi ad aliū facta ſignificat ꝙ purgatū eſt corpus de humore queſito:iō talis eūatio cōfert. Sꝫ trāſmutatio eius ad raſurā:aut ad colerā rubeā:aut ad colerā nigrā:aut ad aliqđ ſimplex:aut fetens ſignificat ſemp malū intenſum. Hec Raſis. Ubi ꝯſtat ꝙ Raſis vocat trāſmutationē qñ eſt ad colerā aut ad melācoliā ⁊ talis nō eſt in qualitate alia gnāli ad modum Dyn. ⁊ vtreqꝫ ſunt male. ¶ Puto ergo ꝙ ſi daṫ medicina huius hūoris eūatiua:⁊ poſt illi⁹ humoris eūonē ſequiṫ eūatio alteri⁹ q differt ſpē ꝙ iſta mutatio ſignificat ꝙ corp⁹ ē mūdificatū ab illo humore quē p talē pharmacū intēdebamus eūare:⁊ iō ē eūatio ſufficiēs ꝓ eo quē eūare intēdebam⁹. Sꝫ tñ nō opꝫ ꝙ corpus ab oī malo humore ſit mūdificatū. vñ Aui. nō dicit ꝙ ſignificat integrā mundificationē:ſꝫ ꝙ corp⁹ eſt mūdificatū ab humore ſuperfluo quē volumus eūare ſupple p illud pharmacū. Qđ āt dicit Dy. facile ſolui̇ṫ. nā q dat medicinā duoꝝ humorū eūatiuā:⁊ intēdit illos eūare:iā ſi ſcđs differt a prio:nō ſit eūatio ad aliū humoreꝫ ab ab illo quē intēdit medic⁹ ⁊ quē de proprietate principali reſpicit medicina:cū vtrūqꝫ itēdat eūare ⁊ vtrūqꝫ reſpiciat medicina:de qua tamē mutatiōe non intelligit Aui. vt pꝫ ex mō loquēdi Raſis q dicit corp⁹ mūdificatuꝫ nō abſolute ſed ab humore queſito. Tu ēt ex v̄bis Raſis cōprehēdas v̄itatē ſcđe ptis. nā raſura eſt mala. fetēs aūt res nigra ſignificat iuxta Raſiꝫ loco allegato putrefactionē ſupple malignaꝫ: ⁊ nigra hūoꝝ aduſtiōeꝫ p̄cipue cū victoria caloris p̄ternālis qñ ē cū fetore. Ex qb⁹ vides nō bene expoſitū apho. In ventris fluxibus ⁊c. a Dyno quo ad illam parteꝫ. Si nō ad malā ſe trāſmutauerit ⁊c. Qui intelligit ſi nō tranſmuteṫ ad eūonē rei inuatiue. nam iſta expoſitio ē ēt expreſſe ꝯtra Gal. in cōmento dicti apho. Et quia

⁊c. ⁊ Aui.xvj. tertij tractatu p̄io.c.ij. ⁊ iuxta hec. Et nota ꝙ egeſtiōes nigre in pricipio morbi āte digeſtioneꝫ ſemper ſignificant malum: ſed qñqꝫ poſt digeſtionē materie morbi ſignificant bonuꝫ:vt eſt ſententia Gale. q̄rta apho. cōmēto illius apho. Egeſtiones nigre ⁊c.

Cauſa vltimi dicti iſtius primi canonis ē: qꝛ ex raſura ſignificaṫ ꝙ eūatio iā ſupfluit: ⁊ ꝙ inteſtina pdunt ſuā tunicaꝫ ⁊ diſponūtur ad diſinteriaꝫ. ſed per rē nigram fetidi odoris ſignificatur cācer vl ceroſus in inteſtinis iuxta illud Gal. quarta apho. cōmēto illius aph. Diſinteria ſi a felle ingroſſa.

De h̃ ſigno me minit. S. pria aph. aph. illo. Que egerunt.

euacuatio quã intẽdimus eſt cõpleta qñqȝ tranſmuta
tur: iõ tũc eſt cohibẽda niſi p ſe reſtringat vt infra di/
cetur. ℭ Circa ſcðȝ nota ꝙ euãtio fortis nõ facit ſom
nũ: niſi qꝛ pp euõnẽ maligni humoris corpus rema/
net cũ benignis mũdificatũ a quibus nõ ſurgũt mali
fumi excitãtes: ⁊ qꝛ virtus eſt debilitata ſicut poſt for
te exercitiũ: iõ reuocat ſpiritus ad intus ⁊ fit ſomnus
qui iõ ſignificat cõpletã euõnez ſi eſt multus: qꝛ ſigni
ficat reuocationẽ caloris ⁊ nõ maloꝝ humoꝝ agita/
tionẽ a quibꝰ eleuant vapores excitãtes ⁊c̃. Sȝ ſi fu/
mi aliq eleuant ſunt mulcebres: ⁊ ſic ſufficit ad verita
tem ꝙ hoc ſit ſemp aut in pluribꝰ verũ: ⁊ ſm hũc mo
dum ſomnꝰ iſte ſignificat ꝙ medicina pfecte mũdifica
uit corpus ⁊ ꝯtulit vt Aui. dicit. Ex quo ſequit ꝙ hãc
ptez minꝰ bñ Ey. expoſuit. voluit enĩ Ey. ſomnũ nõ
ſignificare ſup cõpletã euõnẽ reſpectu humoris: ſȝ re/
ſpectu virtutis: qꝛ virtꝰ nõ ampliorẽ tolerat. Cõſtat. n.
ex hoc nõ ſignificari qð contulit: qꝛ põt accidere talis
debilitas ex euõne humoris nõ peccãtis. Cõſtat etiã
ꝙ nõ eſt dicere qð pfecte mũdificauit. i. ꝙ vltimo quo
ad virtutẽ euãuit. Ex quo ergo vides ꝙ hec tria ſigni
ficant cõplementũ euõnis quo ad humorẽ euãndũ:
⁊ nõ eſt vt Ey. dicit ꝙ aliqua iſtaꝝ ſignificat cõpletaȝ
euõnem reſpectu tolerãtie virtutis: vt primũ ⁊ ſcðm
dicta iã. ſ. mutatio egõnũ ⁊ ſomnus. Et ſolũ tertiũ. ſ.
ſitis ſignificat cõplementũ euõnis reſpectu humoris
peccãtis. Rõ aũt Ey. facile ſoluit: lȝ ſit equalr cõtra
ipſum. Arguit enĩȝ ſic. Somnus põt accidere in prin
cipio euõnis ꝑpter vapores eleuatos ab humoribus
agitatis: ergo nõ ſignificat cõplemẽtũ euõnis. Dicit
hoc accidẽs eſſe raro. Dicit ſcðo ꝙ intelligimꝰ ſomno
accidẽte poſt notabilẽ euõnez. Tunc. n. ſi mali ſint hu
mores: qꝛ iam ſunt multũ agitati fumi eoꝝ ꝙ̃ plurimũ
ĩpedirent ſomnũ: aut nõ pmitterent ipſum eſſe multũ
etiã plurimũ. ℭ Circa tertiũ cañ. de ſiti nota ꝙ eſt ſum
ptus ex apho. quarte pticule. Quibuſcũqȝ ex pharma
cis cũ purgant ⁊c̃. Et iõ ĩtelligit eo mõ quo Gal. eũ
apho. exponit. ℭ Scðo no. ꝙ poſt aſſumptionẽ phar
maci põt accidere ſitis. Prĩo ex diſpõne ſtomachi: qꝛ
ſtomachus ſit calidus ⁊ ſiccus. Scðo põt accidere ex
qualitate pharmaci: ꝙ ſit acutũ factiuũ ſitis: vt ſpẽs ſa
lis ⁊ euforbiũ ⁊ ſimiles medicine. Tertio põt accide/
re ex qualitate humoris qui a pharmaco trahit ad ſto
machũ qui ſit acutꝰ vt colera: aut ſalſus vt flegma ſal/
ſum. Et ſitis accidẽs ab iſtis cauſis nõ eſt ſignũ cõple/
te opatiõis pharmaci. Qñqȝ accidit ſitis qꝛ pharma/
cũ euãuit ita ꝙ roridũ humidũ oris ſtomachi ⁊ id qð
eſſet loco roridi humidi eſſet cõſumptũ ⁊ euãtũ: ⁊ iſta
eſt que ſignificat euõnis cõplementũ. Et rõ eſt qꝛ me
dicina trahit tpe ſue operatiõis humorẽ ad ſtomachũ:
⁊ plurimũ a capite eſt cã deſcenſus partis ſubtilis ro/
ride: vñ fere ex cuiuſlibet ſolutiui potu hoĩes multũ
ſpuũt: talis aũt humiditas ꝓhibet ſitim: ſȝ qñ medica
men plene euãt in opere ſuo ſtomachũ: ⁊ ab iſtis hu/
moribꝰ remãet depauperatũ ſignificat ꝙ corpꝰ eſt mũ
dificatũ: ita ꝙ ab ipſo nõ ſunt amplius humores tra/
hendi ad ſtomachũ: ⁊ hoc eſt in pluribus verũ: nõ ob
ſtante ꝙ in quibuſdã caſibus accidat oppoſituȝ. Et h̃
eſt Aui. ſnĩa hic: ad quã verificandã dicat ꝙ ſicut ſitis
que ſit ꝑpter humorẽ calidũ aut ſalſum remouet hu/
more illo euãto: ⁊ ſic poſt euõnem niſi eſſet cã dereli/
cta ex tali hũore raro remanet ſitis: ita accidit de phar
maco: ⁊ iſto modo ptȝ verificatio cañ. ℭ Circa iſtos
cañ. dubitat qũo per iſtas ſignificationes medicus in
ope ſuo cognoſcere põt ſufficientiã euõnis. Nam aut
deducit corpꝰ ad has diſpõnes aut nõ: ſi non deducit:
ergo p illas nõ cognoſcit ſufficientiã euõnis ſi dedu/
cit ad eas: cũ iſte nõ appareãt niſi quãdo ſupfluit eua/
cuatio: ergo medicus facit ſupfluere euacuationẽ: ⁊ p
cõſequẽs errauit: qꝛ nõ eſt ſuperflue euacuandum.

ℭ No. ꝙ ſitis i pharmaco qñ qȝ ꝑuenit euõ/ nez moderatã: qñqȝ ſuccedit: qñqȝ ſeqt euõ nis exceſſuȝ: vt vult Meſue. c. vj. q̃rte inten tiõis ſuoꝝ ſim plicium.
ℭ No. ꝙ Gal. in cõmẽto pre/ allegati apho. tres dicit eſſe cãs ſitis que ꝑ ueniũt ſufficien tem: quas Me ſue in. c. preal/ legato diffuſe declarat: ⁊ di/ cit ibidẽȝ Me ſue ꝙ humo/ res flegmatici pigues viſcoſi non educũt ex ſe ſitim. Sed ſi ſitis ſuper/ ueniat poſt ho rum purgatio nem ſignificat cõplemẽtũ bo ne purgatõis. Sȝ ſitis ſucce dens exceſſũ purgatiõis nõ eſt bonũ ſignũ nec ẽ illa vſqȝ ad quã ꝑcipit Hip. Et ſitis ð q̃ Hip. ⁊ Aui. intendũt dicit Meſue ꝙ ñ ẽ cõpeſcẽda po/ tu: ſed potius ſomno. Sitiãt preuenienti cõ pletam purga tionẽ cõuenit blãdiri cuȝ ali quo humido

ℭ Ad hoc dubiũ rñdet cõiter ꝙ iſte diſpõnes. ſ. mu/
tatio egõnis ⁊ ſomnus ⁊ ſitis: ſi pſeuerãt poſt euõnem
ſignificãt ſupfluitatẽ ſimplr. Si aũt incipiãt ⁊ nõ pſe/
uerãt ⁊ ſignificãt ſupfluitatẽ illa eſt talis ſm quid: ⁊ vt
nũc que facilr remouet. Et iõ dꝛ ꝙ lȝ ducere vſqȝ ad
manifeſta principia taliũ diſpoſitionũ: nõ lȝ aũt duce/
re vſqȝ ad pſeuerantiã: imo ſi in caſu aliquo pſeueret
ꝑcipit ꝙ dȝ reſtringi vt infra habebit. Nec valet argu
mentũ: aliqð nocumentũ eſt in tali purgatiõe: ergo eſt
mala vel incõueniẽter admĩſtrat: qꝛ id nociuũ nõ ẽ no
tabile ⁊ iuuamentũ eſt plurimũ. Id tñ qð Auic. dicit
de ſiti ꝙ maximã bonitatẽ purgationis ſignificat non
intelligit tanq̃ȝ ſuplatiuũ: ſed vt dicit bonitatẽ nota/
bilẽ valde. Et hec eſt cõis dubij ſolutio. Si qs tñ di/
ceret ꝙ ſomnꝰ multꝰ nõ accidit pp ſuperfluentẽ euõnẽ
imo ad ſufficientẽ ⁊ nõ ſupfluentẽ: ſequit ſilr ꝙ vt plu
rimũ de ſiti nõ vꝛ qũo ĩprobet: nec valet ꝙ ſi euacuat
aliquid benignũ ꝙ propter hoc ſuperfluat. In omni
enim euacuatione aliquid benignũ euacuat ⁊c̃.

ℭ Scito etiã ꝙ medicina vẽtris ſolutiua ex
pellit illud qð euacuat cuȝ virtute attractiua
que attrahit hunc eundem humorẽ: ⁊ fortaſ/
ſe attrahit groſſum ⁊ relinquit ſubtilẽ quẽad/
modum facit illa que melancoliã expellit.

ℭ Iſta eſt ſcða pars principalis huiꝰ capli in q̃ Aui.
docet modũ quo euãt medicina ventris ſolutiua ⁊ vo
mitiua. Et diuidit in duas ptes. Nã prĩo facit qð di
ctũ eſt. Scðo ponit vnũ cañ. nõ ꝓprie de hac mã: ſed
de aliquo modo euõnis. ſcða in fine capli: ⁊ debes ſci
re. Prima diuidit in duas ptes. Nam in prĩo docet q̃
virtus ſit ĩ medicina p quã euãnt humores. Scðo do
cet a qua v̇tute ꝓprie euãnt. ſcða ibi (Et debes ſcire
ꝙ hũoꝝ.) Prĩa in duas. prĩo facit qð dictũ ẽ. ſcðo po
nit ⁊ remouet quoſdã errores circa hãc mãm. ſcða ibi
(Illius ꝑterea.) In prĩa pte dicit ꝙ medicĩa expellit
illud qð euacuat cuȝ virtute attractiua q̃ attrahit hũc
eundẽ humorẽ a ꝓprietate: ⁊ ꝙ habeat a ꝓprietate ali
quẽ determinatũ humorẽ euãre ꝓbat: qꝛ medicĩa for
taſſe. i. qñqȝ attrahit humorẽ groſſum ⁊ relinquit ſub/
tilem: ſicut facit medicinã que euãt melancoliam: ſed
hoc nõ poſſet facere niſi per virtutẽ que a ꝓprietate il
lum attraheret: ergo ſequit ꝙ habeat virtutẽ a ꝓprie
tate attrahendi talem humorẽ. ℭ Circa iſtã partẽ no
ta ꝙ medicina ſolutiua euãt humorẽ per accidẽs. Nã
vt patebit paulopoſt medicina trahit humorez aut ad
ſtomachũ aut ad inteſtĩa: ⁊ qñ humor fuerit ibi: qꝛ no
cet mẽbris: inſurgit virtus expulſiua naturalis mem/
bri ⁊ expellit humorẽ. Ex quo pȝ ꝙ medicina in eua/
cuando per accidẽs talẽ humorẽ: nõ vtitur alia virtu/
te niſi virtute attractiua. Et ideo Aui. dicit ꝙ expellit
cum virtute attractiua: qꝛ virtꝰ ſua attractiua eſt cã per
accidẽs expulſionis illius humoris. Et iõ poſito ꝙ at
tractio fieret ſolũ rõne ſilitudinis ⁊ expulſio per diſſi/
militudinẽ nõ opȝ humorẽ qui a medicina attrahitur
eſſe ſimilem ⁊ diſſimilẽ medicine: qꝛ illa diſſimilitudo
eſt ad illud qð per ſe expellit: puta ad mẽbrum. Mo/
dus ergo operationis medicine ſolutiue eſt ꝙ ipſa at
trahit humorẽ ad locũ vbi ipſa eſt: ⁊ cũ humor eſt ibi
expellit a v̇tute. ℭ Scðo pncipalr no. ꝙ attractio q̃dã
fit a vacuo: q̃dã a calo: q̃dã a v̇tute p ꝓprietatẽ vt di/
ctũ eſt doctrĩa ſexta pmi cañ. Et attractio a calo vel a
vacuo ſemp ẽ illiꝰ qð faciliꝰ ẽ attrahibile: ⁊ tale aliĳs pa
ribꝰ ẽ id qð ẽ ſubtiliꝰ. Attractio ãt q̃ fit a v̇tute eſt illiꝰ
qð v̇tuti eſt ꝓportionatũ ſiue ſit groſſum ſiue ſubtile.
Ut ergo Aui. oñderet ꝙ medicĩa attrahit p ꝓprieta/
tez: dixit ꝙ qñqȝ attrahit groſſum ⁊ relinqt ſubtile: qð
nõ fieret alioꝝ ſtãte paritate niſi a ꝓprietate traheret.
Sȝ ſi dixiſſet ꝙ attrahit ſubtile ⁊ relinquit groſſum vt
ẽt ſepe ꝯtingit nõ potuiſſet per hoc intẽtũ ſuũ ꝓbare
Dixit

retento in / donec me / na cõpleu / ſuaȝ oper / nem.

Tangit hoc / Meſue i ſcðo / c. intentionis / prime ſuoꝝ / ſimplicũ cum / dicit medicin / laxatiua perue / niẽs ad ſtom / chum ⁊c̃.

UVA. BHSC. IyR_044_1

Dixit aūt fortaſſe: q: nō oīs medicina attrahit hūorē groſſuꝫ ⁊ relinquit ſubtilē. Naꝫ multe ſunt q̄ reſpiciūt plures humores vt agaricꝰ. Alique tn̄ ſunt que attrahunt humorē groſſuꝫ ⁊ nō ſubtilē vt coloquintida ⁊ alie ſil'es. Et hoc ſufficiāt ad probādū intentuꝫ.

Illius p̄terea verbuꝫ q dicit ꝙ ipſa generat illud qḋ attrahit: aut ꝙ in primis attrahit id qḋ eſt ſubtile nō eſt aliq̄d. Et lꝫ Gal. q̄deꝫ hoc ſentiat: penitus tn̄ dicit ꝙ medicina ventris ſolutiua in qua nō eſt venenoſitas cū vētreꝫ non ſoluerit ⁊ digeritur generabit humorem quem attrahere ſolebat: ſed hmōi dicta non ſunt conuenientia.

Hic pōit can. ⁊ remouet quoſdā errores circa hāc māꝫ: ⁊ p̄io duo ſimul. ſcḋo vnū. ſcḋa ibi (Et mā q̄dē) In prima pte dicit ꝙ verbū illius q dicit ꝙ medicina generat illud qḋ attrahit aut ꝙ ipſa ſp attrahit p̄iꝰ illud qḋ eſt ſubtile nō eſt aliq̄d: ſupple nō veꝝ. Dicit ſcḋo quo ad hāc pteꝫ ꝙ lꝫ Gal. h̄ ſentiat: tn̄ penitꝰ ⁊ vltīate dicit ꝙ medicina ſolutiua ī qua nō eſt venenoſitas cū nō ſoluit ventreꝫ gn̄abit humorē quē attrahē ſolebat. Dicit tertio ꝙ hec dicta nō ſunt ꝯueniētia.

Circa primū dictū ꝯſidera ꝙ quidā fuerūt qui dicebant ꝙ medicina q̄ ſoluit ventrē generat humorē quē attrahit. Alij dixerūt ꝙ iſte virtutes attractiue a proprietate nō dant': imo ꝙ fit attractio a vacuo aut a calido: ⁊ q: vacuū ⁊ calidū n̄ faciūt attrahi niſi primo id qḋ eſt ſubtile: ideo iſti dicebāt ꝙ trahit p̄io ſemper id qḋ eſt ſubtile medicina ſoluēs. Dicit ergo Aui. ꝙ iſtorum opinio quo ad ambas ptes eſt falſa. Scḋꝫ aūt dictū pōt multipliciter intelligi. Unus modus ꝙ licet Gal. ſentiat hoc. ſ. ꝙ iſtoruꝫ opinio eſt falſa: tn̄ ipſe dicit ꝙ medicina ſolutiua ventris cū nō eūat ⁊ in ea nō eſt venenoſitas generat hūorē quē ſolebat attrahere. Et ideo lꝫ nō ex toto ꝯcedat iſtoruꝫ opinionē quo ad primuꝫ: tn̄ appropinquat quodāmō ꝯcedēdo ꝙ aliq̄ modo medicina generat humorē quem attrahere ſolebat. Et poſſet intelligi ꝙ Gale. licet ſentiat hoc. ſ. ꝙ medicina generat humorē queꝫ euacuat: tamē nō ſentit hoc generaliter vt iſti dixerunt: ſed cū ꝯditionibꝰ: puta quādo nō euacuat: ⁊ cū hoc nō eſt cū ea venenoſitas. Tertium aūt dictum pōt intelligi duobꝰ modis. Unus eſt ꝙ hec dicta Gal. ſunt falſa: ita ꝙ qn̄ dicit nō ſunt ꝯuenientia intelligat' ꝙ nō ſint vera. Scḋo pōt intelligi ꝙ nō ſunt ꝯueniētia cū opinione ſtatim dicta: naꝫ differūt in multis vt pꝫ in expōne. Et vt iſta dicta ſunt magis clara: dubitat' ⁊c̄.

Nota ꝙ Aſclepiades ⁊ Eraſiſtratus medici famoſi tēpore Ga. affirmauerunt medicinas attractiuas humoruꝫ conuertere humorē quemcūq̄ attingūt in ꝓpriā ſpēꝫ humoris illiꝰ cuius dicūt' euacuatiue. vt refert Ga. in lib. medicinaꝝ. c. ij. No. ēt ꝙ q̄daꝫ iſequēs doctrinā Eraſiſtrati publice diſputans cū Gal. dixit vnāquāq̄ ſpēm humoris trahi a quacūq̄ medicina ⁊ ſimiliter vnāquāq̄ ipſaꝝ attrahere: ſicut ſanguiſuge vt ideꝫ Gal'. dicit in eodem lib. ca. v. ⁊ multa alia de his refert ī iſto libro capitulis plurimis.

Queſtio. IIII.

Utrū medicina ſolutiua vel vomitiua ꝯuertat' ad hūorē quē hꝫ eūare. Negatiue arguit' ſic. Medicina vtpl'm differt in ꝯpl'one ab hūore queꝫ hꝫ attrahere: g̃ nō dꝫ in ipſum ꝯuerti: tꝫ ꝯn̄a: q: ꝯuertitur in illuꝫ in quē facilꝰ trāſmutat': ſed facilꝰ tranſmutat' in illū a quo minime differt in ꝯpl'one. Aſſumptuꝫ pꝫ q: viole ⁊ mucilago pſilij ⁊ pruna ⁊ roſe ⁊ mirabolani citrini ⁊ hmōi medicine fride attrahūt colerā calidā: ⁊ mezereō: ⁊ euforbiū ⁊ ſerapinū ⁊ oppoponacum ⁊ ſarcocola ⁊ turbith ⁊ cologntida ⁊ cucumer aſininꝰ, ⁊ plurīe tales q̄ calidiſſime ſunt attrahūt flegma ⁊ hūores frigidos. Scḋo ſic: ſi ita eſſet h̄ maxīe eēt q: medicina ſolutiua hꝫ ſil'itudinē cū hūore quē attrahit: ⁊ pp h̄ facilꝰ in illū eſt trāſmutabilis. Sꝫ ꝯ. Proprietas medicine p quaꝫ attrahit nō ſequit' ſil'itudineꝫ ſubſtātificā vl' ꝯpl'onalē: ſꝫ medicīa nō attrahit niſi pp talē ꝓprietatē: g̃ ⁊c̄. Minor eſt Aui. ⁊ p̄cipue Meſ. ī ſuo de ꝯſolatōe. Et maior ꝓbat'. Primo ꝙ nō ſeq̄tur ſil'itudineꝫ ꝯpl'onaleꝫ: pꝫ q: medicine ꝯpl'onal'r calide trahunt humores frigidos ⁊ frigide calidos. Scḋo ꝙ nō ſeq̄t' ſil'itudinē ī ſubſtātia: q: plurime ſunt res ſil'es magis q̄ꝫ talis medicina ⁊ datus humor q trahit': ī q̄bus tn̄ hec ꝓprietas attrahēdi nō inuenit': q: vna ſpecies nō attrahit aliā vt ſilueſtris domeſticā: nec calibs ferrū ⁊ argētū viuū aliqḋ metallū: nec ſanguis chiluꝫ: nec chilus cibū. Tertio ſic. Si ꝓprietas iſta eēt pp ſil'itudinē in ſubſtātia cū iſta nō ſit idētitas ſubſtantificā. vt Gal'. vult tertio de ſimplici. ſeq̄t' ꝙ erit q̄dā propinq̄tas pp quā vnū eſt paratū īmediate ad aliud aut ſaltē facil'r ꝯuerti: cū alia non videat' rō ſil'itudinis in ſubſtātia: ſed plurima ſunt quoꝝ vnū eſt aptū īmediate ad aliud ꝯuerti inter q̄ nō currit hec ꝓprietas ⁊ ecōtra. Inter multa currit quoꝝ vnū nō eſt aptū īmediate ad aliud ꝯuerti: ergo nō pp ſil'itudinē in ſubſtātia ē inter medicinā attrahētē ⁊ humorē attractū hec ꝓprietas. Et minor pꝫ q: charabe nō pōt p aliquā naturalē virtutē ꝯuerti in paleā īmediate: ⁊ adamas non pōt īmediate in ferrū ꝯuerti nec ecōtra: inter quos tn̄ currit ꝓprietas attrahēdi. Pꝫ ēt quo ad aliā partē pro dicta in p̄cedēti rōne. Quarto ſic. Si eēt hec virtus attractiua p ſil'itudinē in ſubſtātia cū equalis ſit ſil'itudo in ſubſtantia: poſtq̄ꝫ medicine a noſtro calore ſunt actuate ſicut anteq̄ꝫ ſint actuate: ſequit' ꝙ āteq̄ꝫ actuētur a n̄ro calore haberent hāc virtutē attrahēdi. Hoc aūt eſt manifeſte falſum in multis medicinis: ergo falſum eſt ꝙ hec proprietas ſit pp ſil'itudinē in ſubſtātia. Ad ptē affirmatiuā eſt Gal'. tertio. de ſimplici diſt. quarta. c. 4. cuꝫ dixit. Et illud eſt qm̄ inter vnāquāq̄ꝫ medicinaꝝ ſolutiuaꝝ ⁊ humorē ꝓculdubio eſt aſſimilatio: ſꝫ nō ſequit' eā neceſſario vt ſit ei aliq̄d ꝯmixtuꝫ de virtute interficiēte: ⁊ pp illud ſit ꝙ non eſt conſequens ei vt noceat proculdubio quādo nō ſoluit: imo digeritur ⁊ generatur ex ea ille humor: de proprietate cuius eſt vt attrahat eum. Hec Gal'. In ſoluēdo iſtā q̄ōnē. p̄io ponā ſol'onē Conciliatoris ⁊ Dy. q̄ videt' conformis dictis Gal'. ſcḋo ponā illud qḋ ego puto fuiſſe ḋ mēte Ga. tertio illḋ qḋ puto voluiſſe Aui. Quātū ad primū ſuppono: ꝙ oīs res in qua ē virtus attractiua alicuiꝰ loquēdo de attractiōe a virtute ⁊ nō de illa q̄ fit a vacuo aut caliditate eſt pp aliquam conuenientiā ⁊ ſil'itudinē eius attractiuā. Hec ſuppō eſt p̄io Gal'. 3. virtutū nālū. c. 6. cū dixit. Nullū eniꝫ entiū attrahit pp ipꝫ attrahere: ſꝫ vt voluptuet' ex eo cuiꝰ pp attractionē copiā hꝫ. Cōſtat ēt ꝙ n̄ voluptuat' ꝓprie ſicut ſenſitiuū aut īproprie ſicut n̄ ſenſitiuū: nec ex aliquo niſi pp ꝯueniētiā: ergo oīs attractio eſt cuꝫ ꝯueniētia. Scḋo probat' idē ratiōe ſupponēdo primo ꝙ entia nālia agunt pp finē. Supponēdo ſecūdo ꝙ appetunt permanere. Supponēdo tertio ꝙ res ꝯſeruans facit illud per quādā ꝯuenientiā cū conſeruato. Ex quibꝰ ſequit' ꝙ attrahens aliquid mere nāliter trahit pp finē intētum a nā trahēte: ⁊ nō intēdit niſi pp bene eſſe ⁊ ꝯſeruationeꝫ ſui: ⁊ non conſeruat' niſi p id qḋ eſt aliquo mō conueniēs: ergo in attractione attrahit' aliquo modo hn̄s conueniētiā. Tertio ꝓbat' q: mēbra attrahūt nutrimētū ꝓpriū aut cōe aut ſupfluitates pp aliquā ꝯuenientiā quā hn̄t ad illa vel ad illaꝫ. Sil'r magnes attrahit ferrū: ⁊ inter magnetē ⁊ ferrum eſt multa conuenientia in mō ſubſtātie ⁊ alijs: nā non trahit niſi ferrū. ergo pariter erit in oī alia attractione. Quarto ad res incōuenientes declinat' virtus ad eas expellēdas. ergo ille ad quas attrahēdas inclinat' ſunt aliquo mō ꝯuenientes. Scḋa ſuppoſitio: non opꝫ ſil'itudinē inter attrahēs ⁊ attractū eſſe ſil'itudineꝫ ꝯplexionalē. Hoc pꝫ q: plurime medicine homogenee ſunt attractiue ⁊ ꝯpl'onis calide ⁊ ſicce: cū tn̄ humores q p illas attrahunt' ſint frigidi: vn̄ colognt̄ida ⁊ euforbiū ⁊ multa talia que ſunt cal'a ⁊ ſicca ⁊ homogenea trahūt flegma. Tertia ſuppoſitio: ſimilitudo ⁊ ꝯuenientia īter attrahēs ⁊ attractū oꝫ ꝙ ſit ſil'itudo

ſm ſbam. Probaᷓ ſic: qꝛ oĩs ſimilitudo aut eſt ſꝫ ſbam aut ſm qualitatẽ: ſed ſil'itudo inter medicinã attrahentem ⁊ humorẽ attractũ: ⁊ ſil'r de alijs nõ opꝫ ꝙ ſit ſm qualitatẽ: tunc enĩꝫ maxime eſſet ſm ꝯpl'onẽ: ğ dꝫ eſſe ſm ſbam. Eſt ẽt vnica rõ ſil'itudinis inter attrahẽs ⁊ attractuꝫ / ſicut eſt vnica rõ attractiõis: ⁊ iſta ſuppõ eſt de mente Gal. 3. de ſimplici. diſtin. iiij. c. iiij. cũ dixit. Verũ poſtq̃ꝫ nos oſtẽdimꝰ ꝙ ſpẽs attractionũ nõ ſunt niſi ꝑꝑ ſimilitudinẽ ſbaruꝫ ad ſbas. ¶ Quarta ſuppõ facilius trãſmutaᷓ res in ſimilẽ q̃ꝫ diſſimileꝫ. Patet qꝛ ꝯuerſio in genere ꝓportionali eſt facilior ⁊c̃. ¶ Quinta ſuppoſitio medicinis attrahentibꝰ hũores qñqꝫ ſunt permixte ꝑtes venenoſe ꝯ̃rie nãe humane: vt pꝫ ĩ ere ⁊ multis talibus: qñqꝫ nõ ſunt ꝑmixte: vt pꝫ in cartamo ⁊ roſis ⁊ violis ⁊ prunis ⁊ multis ſil'ibus. ¶ His habitis rñdeo ꝑ ꝯcl'ones Cõciliatoris ⁊ Dy. q ipſum ſequi voluit. ¶ Cõcluſio ergo reſpõſiua Cõciliatoris eſt iſta. Medicina ſolutiua nõ venenoſa que ſumitur ⁊ nõ ſoluit: põt cõuerti in humorẽ quẽ hꝫ a proprietate attrahere. Iſtam ꝓbat multis rõnibꝰ. 147. differẽtia. Et pĩo qꝛ cõuenit cũ humore in mã ⁊ differt ĩ forma: ſed oĩa que in genere eodẽ cõueniũt ⁊ diuerſa ſunt in ſpẽ trãſmutanᷓ adinuicẽ: primo de generatõe: ğ medicina põt in humorẽ trãſmutari: quẽ attrahit. Scõo qꝛ in medicina eſt mixtio elemẽtoꝝ pol'ium expoliari qualitatibꝰ ꝯ̃riantibꝰ humori. Tertio qꝛ medicina eſt ſimilis humori tali: ⁊ per ꝯñs facilius in illum q̃ꝫ in alium trãſmutaᷓ. Confirmaᷓ: qꝛ hñtia ſimilitudinẽ in qualitate pñt adinuicẽ trãſmutari: ergo multomagis habentia in ſubſtãtia ſimilitudinẽ. Idẽ ꝯfirmaᷓ qꝛ mẽbrum cõfortat ſibi ſimile maxime vt ꝓbaᷓ ꝑ multa experta: ⁊ per ꝯñs facilius tranſit in illius naturã ⁊ non niſi per ſimilitudinẽ: ergo a pari medicina trãſmutabilis eſt in humorẽ quem trahit.

¶ Dynus aũt dixit duas ꝯcl'ones. Prima ꝙ medicina ſolutiua põt ꝯuerti in humiditatẽ corpis humani: probaᷓ qꝛ venenũ põt in talem humiditatẽ conuerti ⁊ nutrire: ſed cõſtat ꝙ minus hoc repugnat medicine: ğ ⁊c̃. Scõo ſic: medicina aliqua põt eſſe in potẽtia paſſiua ſil'is humiditati nr̃i corpis: ⁊ humor nr̃i corpis eſt in potẽtia actiua ⁊ põt eſſe hoꝝ cõueniẽs applicatio: ergo põt eſſe medicine in talem humiditatẽ cõuerſio. Conſequẽtia clara: qꝛ alia nõ reqrunᷓ ad actionẽ: ⁊ pꝫ aſſumpti poſſibilitas ſuppoſito ꝙ medicina nõ ſit venenoſa: nam ꝑꝑ venenoſitateꝫ tolereᷓ ꝓportionalitas patiendi ꝯuerſionẽ ad humorẽ: ⁊ ſi caret venenoſitate ſequiᷓ ꝙ eſt ꝓportionata ad cõuerſionẽ in humiditatẽ corpoꝝ nr̃oꝝ ex hoc enĩꝫ oſtẽdiᷓ ꝙ ibi nõ eſt ꝯ̃rietas. Scõa cõditio ꝙ accipiᷓ in parua quãtitate: ex hoc eĩꝫ ſit ipſa paucũ reſiſtẽs. Tertia cõditio ꝙ calor noſter ſit fortis: tunc erunt oĩa dicta. ſ. medicina in potẽtia paſſiua ſimilis humiditati corporis: ⁊ calor noſter in potẽtia actiua: ⁊ magis erit ſi ſumaᷓ ſuꝑ fortem famẽ ⁊ magnã indigentiã nutrimenti.

¶ Scõa cõcl'o Dy. eſt talis: medicina proportional'r magis cõuertiᷓ ad humorẽ quẽ trahit q̃ꝫ ad aliũ. Iſta ꝓbaᷓ: qꝛ in hñtibꝰ ſymbolũ facilior eſt trãſitus. Sꝫ medicina hꝫ maiorẽ cõueniẽtiã in ſba vt dicit ſuppoſitio tertia: ergo dꝫ magis ⁊ faciliꝰ in ipſuꝫ ꝯuerti. ¶ Ego aũt puto Gal. voluiſſe ſuppoſitões dictas: in qbus tñ nota pĩo ꝙ nõ dꝫ eſſe de mente Gal. ꝙ talis medicina ſit cõueniẽs cũ humore in ſba attrahẽdo: imo aliq̃ eſt: cuius pars eſt ꝑua hoc mõ in ſba cõueniẽs: ⁊ aliq̃ cuius maior: ⁊ hoc patꝫ in principio q̃rti capituli ſepe allegati tertio de ſimplici. diſtin. 4. cum dicit. Et ſicut nos oſtẽdimus in ſuas ante ꝙ nullus eoꝝ eſt ſm plurimuꝫ cui nõ adminiſtraᷓ qualitas extranea: imo in arbore viridi ⁊ in fructu eſt res ꝑmixta eorũ ſucco: cuiꝰ genus eſt preter genus ſuccorũ. Sil'r opꝫ vt eſtimes ꝙ in medicinis ſub ſube multe iunctoꝝ generuꝫ: hec

Gale. tertio de ſimplici medicina vr̃ innuere ꝙ inter medicinam attrahentẽ humorẽ ⁊ humorẽ attractuꝫ ſit duplex ſil'itudo ſeu cõueniẽtia. Una formalis qꝛ medicina eſt apta nata trahere ⁊ humorattrahi

Gal. Ex quo pꝫ ꝙ nõ intẽdit ꝙ ſm totũ ſimilaᷓ hũori: tunc. n. tota eẽt vniꝰ generis ⁊ nõ eſt: pꝫ paulopoſt: vbi poſtq̃ꝫ iaꝫ dictũ eſt ꝙ cartamꝰ ⁊ ſemẽ vrtice ambo purgãt flegma: ipſe dicit ꝙ inter iſta res ꝑua eſt in q̃ ẽ ſil'itudo in ſba: dixit. n. ita: ⁊ tu ſtabis ſuꝑ illud ⁊ ſcies illud ꝑ h̃ vt ꝑ̃cogites ⁊ ſemẽ vrtice ꝙ ipſuꝫ nõ diuerſificaᷓ a cartamo niſi ꝙ in ipſo eſt plus de cal'itate q̃ꝫ in cartamo: ⁊ illud eſt qm̃ illud qͦd eſt inter vtrũqꝫ de ſil'itudine in ſba eſt res ꝑua. Si ergo ſemẽ vrtice ſm ſuã ꝑtem ſimilaᷓ cartamo ⁊ ſimilaᷓ ſibi ſm ꝑtẽ ſm quã eſt ſil'e flegmati: ⁊ ſic pꝫ veritas notati. ¶ Tunc ergo ſm Gal. pono iſtas ꝯ̃nes. Medicina ſolutiua cum nõ eſt venenoſa pol'e eſt ꝙ nõ ſit ibi impediẽs vt ꝯuertaᷓ in ſubaꝫ corpis: ğ poſſibile eſt vt ſm ꝑtẽ ꝯuertaᷓ in ſbaꝫ corpis nutriẽdo. Probaᷓ ẽt ꝙ cõuertaᷓ in humoreꝫ: qꝛ in tali medicina eſt ꝑs ſm ſbam ſil'is humori attrahendo: ⁊ cum nõ eſt venenoſa poſſibile eſt ꝙ nõ ſit ibi impediẽs a ꝯuerſione eius in ſbam corpis: ğ poſſibile eſt ꝙ ipſa ſit apta conuerti in humores corpis abſqꝫ ꝯiũctõe impedimẽti ⁊ calor noſter eſt cõuerſiuꝰ eius: ğ pol'e erit vt ꝯuertaᷓ. Patet ꝯñtia: qꝛ ſunt pol'es ambe cauſe: ex ĩpoſſibilitate cauſaꝝ ſequiᷓ effectꝰ poſſibilitas. ¶ Scõa ꝯ̊ ſm partẽ ſm quã medicina ꝑ̃ncipal'r hꝫ virtuteꝫ attractiuã magis eſt cõuertibilis medicina ⁊ facilius in humorẽ quẽ hꝫ attrahere q̃ꝫ in aliũ: ꝓbaᷓ qꝛ ſm illam ꝑteꝫ hꝫ ad illuꝫ humorẽ ſil'itudinẽ in ſba. ¶ Tertia ꝯ̊. Cõtingẽs eſt medicinã ſolutiuã ſm maiorem eius ꝑteꝫ eſſe ꝯuertibilẽ in humorẽ quẽ non hꝫ attrahere. ꝓbatur: qꝛ ſtat ꝙ ſm ꝯpl'oneꝫ ſit ſm plures ꝑtes magis ſil'is humori quẽ non hꝫ attrahere / q̃ꝫ illi quem hꝫ attrahere: vt viole ſm plures ꝑtes ſint ſil'es flegmati q̃ꝫ colere ⁊ pĩa ſil'r: ⁊ ſic de multis talibꝰ: ⁊ hanc puto fuiſſe mentẽ Gal. ¶ Sed vt intelligaᷓ difficultas opiniõis ⁊ Gal. ⁊ illoꝝ quoꝝ opinionẽ Auic. ꝑ̃narrauit notandũ ꝙ Epicurꝰ ⁊ Aſclipiades non poſuerunt has ꝓprietates alteratiuas ⁊ ꝑmutatiuas: naꝫ ipſi dixerũt elemẽta ĩmutabilia ⁊ incorruptibilia ⁊ atomalia ad modũ Democriti. Et iõ Epicurus cũ videret attractionẽ fieri nõ negauit id qͦd ſenſu appet: ſed voluit ꝙ quedaꝫ atomalia principia adunata ⁊ tortuoſa exeunt a corpe attrahẽte ⁊ occurrũt corpi qͦd attrahitur ⁊ nõ potẽtia penetrare redeũt ⁊ reſiliunt: ſed qꝛ colliguntᷓ ꝑꝑ ſuas figuras cũ alijs actiiõbꝰ rei attracte ipſaꝫ trahũt: ⁊ facilius trahũt ſubtile q̃ꝫ groſſuꝫ: ⁊ oĩs medicina attractiua ſm ipſum eſt cuiuſlibet humoris tractiua. Aſclipiades aũt vidẽs parũ fundamẽtũ ⁊ improbalitatẽ huiꝰ dicti lꝫ ſequaᷓ Epicurũ in iſto ꝯ̃dixit ⁊ dixit ꝙ medicina nõ trahit humorẽ: ſed ex ipſa generatur humor q expelliᷓ. Et Gal. iſtas poſitiões improbauit longe ⁊ late primo virtutũ nãlium ⁊ in libro elemẽtoꝝ ſm Hipp. ⁊. 3. de ſimplici. Et nõ obſtãte ꝙ nõ improbauerit alias Aſclipiadis poſitiões volentis humores qui euãntur generari ſm apparẽtiã ex medicina ſumpta: dicit tñ ipſe hic ꝙ ex medicina cuꝫ nõ eſt venenoſa ⁊ non ſoluit generatur humor: de cuius proprietate eſt vt attrahatur ab ea: ⁊ hoc voluit Aui. dicere: ⁊ hoc pro primo.

¶ Pro ſcõo aũt principali. ſ. de eo qͦd ego puto Aui. voluiſſe: nota pĩo ꝙ lꝫ oĩs attractio nãlis ſit ꝑꝑ cõmoditatem attrahentis preſertim attrahẽte mere nãliter diſpoſito: tñ non opꝫ oẽ qͦd attrahitur in nãli diſpõne attrahentis attrahi ꝓpter ſimilitudineꝫ inter ea. Pĩa pars patꝫ: qꝛ attractio nãlis eſt opus nature: ⁊ per ꝯñs ꝓpter finem ⁊ nõ niſi ꝓpter melius operantẽ. Secunda pars probaᷓ: qꝛ cor attrahit in naturali diſpõne aerem frigiduꝫ vt refrigereᷓ ab illo: ſed nõ poſſet refrigerari niſi ꝓpter cõtrarietatẽ: igitur attrahit illum ꝑꝑ ꝯ̃rietatem: ⁊ per cõſequẽs nõ propter ſimilitudinẽ cũ illo. Et ſil'r in ſiti nãliter attrahit ſtomachus aquaꝫ vt alteretur ad cõtrariũ diſpõnis: quã hꝫ: ⁊ hoc ſit ꝑ contrarietatẽ

UVA. BHSC. IyR_044_1

trarietatē ⁊ nō p ſilr̄itudinē: ⁊ in multis alijs diſpōni/
bus eſt ſilr̄. ¶ Nota ſcd̄o q̄ res exiſtēs in diſpōne ſi
bi preternāli appetit ꝯ̄ria ſibi: ⁊ p ꝯn̄s attrahit pp pro
prietatē ⁊ nō ꝓpter ſilr̄itudinē. Un̄ dicit̄ ſcd̄o tegni q̄
diſtēperātie p̄ternaturales faciūt appetere contraria.
¶ No. tertio q̄ medicīe ſolutiue pr̄ime nō attrahunt
humorē niſi actuent̄ in corpe a calore vt notat expien
tia. Ex quo ſeqtur q̄ acqrūt ꝓprietatē a calore nr̄o a q̄
reducunt̄ ad actū: ⁊ illā nō hn̄t ante talē alterationez.
¶ No. quarto q̄ alteratio quā facit calor nr̄ in medi/
cina nō eſt nālis diſpō ⁊ ꝯuentēs tali medicine vt plu
rimū. nā cū a nā fiant extra corpꝰ ⁊ ſine diſpōne quam
acqrunt: ſeq̄ret̄ q̄ ſi talis diſpō eſſet eis nālis: nā fuiſ/
ſet deficiēs in neceſſarijs in illis medicis. Preterea
multe medicine ſunt ſemina: q̄ tūc ſunt in nāliſſima di
ſpōne cū pn̄t gn̄are ſilr̄e ⁊c̄. Sed qn̄ in tali diſpōne ſūt
nō ſunt actuate a noſtro calore: ergo ſunt in nāliſſima
diſpōne abſq3 illa actuatiōe: ⁊ per illā nō acqrunt di/
ſpoſitionē nālem. ¶ Ex his ſeqtur primo q̄ nō om/
nis medicina trahēs humorē trahit pp ſilr̄itudinez in
ſubſtātia. nā ſi ita eſſet hoc maxime eſſet: q2 medicine
in nāliſſima diſpōne ſua exiſtētes traherent humorē:
⁊ q2 qn̄ ſic trahunt op3 attractionē fieri ſolum rōne ta
lis ſilr̄itudinis. modo hoc nō eſt verū cū hoc nō ſit op
portunū oēm talem attractionē eſſe pp ſilr̄itudinē. Et
q2 etiā medicine non trahūt humorē dum ipſe ſunt ī
nāli diſpōne. modo qn̄ ſunt in preternāli ſtat q̄ trahūt
potius ꝯ̄rium. Ex quo ſeqtur q̄ non op3 q̄ medicina
ſit ſilr̄is in ſubſtātia humori quē attrahit de proprieta/
te. ¶ Seq̄t ſcd̄o q̄ nō op3 ipſam faciliꝰ eſſe ꝯuertibilē
in humorē illum q̄3 in aliū: imo medicine pr̄imū eua
cuātes flegma ſunt calide ⁊ ſicce diſſimiles in cōplr̄one
humori illi quē attrahunt: ⁊ nō op3 q̄ ſint ſilr̄es in ſub/
ſtātia. ¶ Seq̄t tertio q̄ faciliꝰ cōuertunt̄ ad humorem
ꝯ̄rium ſi in humorē cōuerti deberēt. vel vlterius ſup/
poſito q̄ medicina traheret humorē pp talem ſilr̄itudi
nem: tn̄ ex medicina nō generat̄ humor ab illo humo
re: ſ3 a virtute mēbroꝝ. Et poſſe eſt mēbroꝝ virtutez
magis agere ad ꝯ̄rij humoris gn̄ationē q̄3 ad ſimilis
vt colericū epar: maxime ſi ſit p̄ternaturaliter diſpoſi/
tum: vt in cauſonizāte: cōuertit̄ aqua in colerā: quāto
magis rem habentē ſilr̄itudinē cu3 flegmate in ſubſtā/
tia. Sed que ſit cōplr̄onalr̄ calida ⁊ ſicca: varietas enī
generatoꝝ nō tantū ſeqtur varietatē materie: ſed va/
rietatē generātis. Et ideo illa data ſimilitudine: nō ta
men ſequit̄ q̄ ex medicina generet̄ talis humor. Acci
dit ēt q̄ ſi ex medicina d3 generari humor: op3 primo
q̄ digeratur digōne prima: q2 obiectū ꝯueniēs virtu/
ti digeſtiue p quā humores generant̄ eſt chilus ⁊ non
quelibet alia res: ⁊ iō primo op3 ipſam ꝯuerti in chi/
lum. Modo cōſtat q̄ res ꝓportionata vni hūori im/
mo ipſemet humor nō op3 q̄ ſit aptus ꝯuerti in chilū
aptiſſimū ad gn̄ationē hūoris ſibi ſilr̄is: vn̄ colera non
eſt apta digeſtioni in ſtomacho ita vt in chilū ꝯuertat̄
⁊ ſanguis q̄ eſt humor benigniſſimꝰ ſi comedat̄ ſicut
eſt plurimū cū digerit̄ eſt aptꝰ vt ex eo chilus magnꝰ
generet̄: ⁊ ſic parū ſanguinis. Ex quo p3 ſcd̄o illa ſi/
militudine cōceſſa Gal. nō op3 tn̄ q̄ ex medicina ta/
lis humor generetur. videmus ēt q̄ q2 digerere ⁊ ſan
guificare ⁊ oīno humores gn̄are ſunt opationes que
fiunt ab agētibus determinatis ⁊ per vias determina
tas q̄ ēt op3 q̄ fiat ex medicinis determinatis. Non
enim q̄cquid eſt nō venenū pōt nutrire hoiem: nam
elemēta nō nutriunt vt dicit̄ prima huius: ⁊ ſilr̄ ſunt
multa mixta nō venenoſa que nō ſunt apta eſſe nutri
menta. Et ex hoc ēt capite p3 q̄ ſtat medicinā non ve
nenoſam: tn̄ nō eſſe in ſubſtantiā alicuius humoris a
noſtro calore trāſmutabilē. ¶ Per quinq3 ergo vias
ſatis aperte oſtendit̄ q̄ ſermo Galr̄. quo dicit̄ q̄ medi
cina ſolutiua nō venenoſa qn̄ nō ſoluit ꝯuertit̄ in hu/
morē: de cuius nā eſt vt trahat illū nō eſſe neceſſariū.
Prima eſt q2 in nāli diſpōne qn̄q3 trahit̄ ꝯ̄riuz. Scd̄a
q2 in p̄ternaturali diſpōne trahitur ꝯ̄riū: ⁊ plurimū me
dicina nō eſt attractiua humoris niſi qn̄ ipſa eſt iā pre
ternaturalr̄ alterata. Tertia via q2 humor nō generat
humorē ex medicina: ſed illud qd̄ pōt in aliud tranſ/
mutare. Quarta via eſt q2 nō imediate pōt talē humo
rem trāſmutare: ſ3 primo in chilū. Quinta eſt q̄ nō ob
ſtāte ſilr̄itudine dicta in ſubſtātia: tn̄ ſtat q̄ ipſa nō ſit re
ceptiua a noſtro calore trāſmutatiōis iſtius terminate
qua fit cōuerſio in humores: ⁊ per ꝯn̄s q̄ nō generet̄
ex ea humor: eſto q̄ nō ſit venenoſa. Et has vias pu/
to fuiſſe de mēte Aui. ⁊ forte alias pulchriores ꝓpter
quas fuit ſibi viſu3 q̄ ſermones Gal. in iſta mā non
ſint veri. ¶ Ego aūt tantoꝝ viroꝝ diſcordias cu3 dif/
ficultate poſſem concordare. Et ideo quo ad iſtud ma
gis adhereo poſitioni: quā puto Aui. q̄ nō ſit oppor/
tunū medicinā ſolutiuā qn̄ nō eſt venenoſa ⁊ non ſol/
uit eſſe aptā ꝯuerti in corpe illo ad humorē de cuius
ꝓprietate eſt vt trahat̄ ab illa nec ſm̄ totū nec ſm̄ ma
iorem partē ſm̄ quā principalr̄ eſt attractiua. Et vide
tur mihi q̄ bonū ingeniū ex dictis argumentoꝝ Con
ciliatoris ⁊ Dy. ⁊ Galr̄. ſolr̄ones elicere pōt. Et hec d̄
iſta q̄ōne in qua ⁊ ſolutū ſit ad q̄ōnez ſequētis partis.
vtrū medicina trahat humorē pp ſimilitudinē quā ha
bet cum illo in ſuſtantia ⁊c̄.

Pro cōpletiori doctrina huiꝰ materie vide q̄ dn̄r ab Auer. quito colliget c.xxiiij. ⁊ ēt. 7. phyſicoru3 cōmēto. 7. vbi loquitur de attractione.

¶ Et videt̄ quidē q̄ Gal. ex hoc qd̄ certifi/
cat ſentiat q̄ inter attrahentē medicinā ⁊ hu
morem attractum ſit conuenientia in ſubſtan
tia: ⁊ ꝓpter hoc attrahit ipſum: ſed hoc nō eſt
verum: qm̄ ſi attractio fieret cū ꝯueniētia fer
rum attraheret ferrū cū ipſu3 ſuperaret: ⁊ au
rum attraheret aurū cum ipſum ſuparet quā
titate ſua: hoc tn̄ certificare nō eſt medici.
¶ Hic remouet aliū errorē dicēs q̄ vr̄ q̄ Galr̄. ex hoc
qd̄ certificat. i. tanq̄3 certificatū ⁊ ꝓbatu3 affirmat ſen
tiat q̄ inter medicinā attrahentē ⁊ humorē attractum
ſit ſimilitudo in ſubſtātia: ⁊ q̄ ꝓpter hanc ſilr̄itudinem
ipſum attrahit. Subdit ſcd̄o q̄ hoc nō ē verū: quoniā
ſi attractio fieret cū ꝯueniētia in ſubſtātia. i. ꝓpter talē
cōuenientiā ia3 ferrū attraheret ferrū: ⁊ aurū attrahe/
ret aurū qn̄ ſuperaret ipſum in quātitate. Dicit tertio
q̄ certificare illud nō eſt medici: imo ſupple eſt philo/
ſophi nālis. ¶ Circa qd̄ nota qd̄ Dy. hic ⁊ Concilia/
tor differētia. 141. dicūt Aui. hic nō velle improbare
dictū Gal. ſed ſenſum quorūdam male intelligētium
ſicut in ſupficie verba vident̄ ſonare. Nam dicit Aui.
ſm̄ horū expoſitionē q̄ videt̄ quibuſdā ſupple male
intelligentibꝰ Galr̄. q̄ Galr̄. velit dicere q̄ inter medi
cinā attrahentē ⁊ humorē attractū ſit ſimilitudo ī ſub
ſtantia. i. q̄ ſint eiuſdē ſpeciei: ⁊ q̄ propter hanc ſimili
tudinē attractio fiat: ſed nō eſt verū q̄ Gal. hoc velit
dicere q̄ inter medicinā attrahentē ⁊ humorem attra
ctum ſit ſimilitudo in ſubſtātia: q2 hoc eſt falſum. nam
ad hoc ſequeret̄ q̄ ferrū attraheret ferrū: ⁊ aurū attra/
heret aurū cū ipſum excederet in quātitate. Galr̄. autē
dixit q̄ hec ſimilitudo in ſubſtantia eſt cauſa attractio/
nis ⁊ non idētitas: ⁊ iſti intelligebant de identitate.
Modo iſta multū differunt: ⁊ q̄ Gal. loquat̄ de ſimi/
litudine ⁊ nō de identitate: patet in tertio de ſimplici
caplr̄o quarto in fine dū dicit. Et ego non dixi q̄ opor
tet q̄ ſit res flegmatica vt ipſamet: niſi q2 inter eas eſt
ſimilitudo non q̄ vtraq3 ſit res vna ⁊ eade3: ⁊ illud eſt
q̄ ferrū non attrahit ferrū: neq3 caro attrahit carnem:
ſed lapis attrahit ferrum ⁊ caro attrahit ſanguinē: ⁊ in
ter hec q̄ res eſt ſilr̄is ei eſt ſeiunctio inquantū eſtimo
⁊ ꝯ̄ria qm̄ flegma ⁊ flegma: ⁊ cartamus ⁊ cartamꝰ eſt
vna ⁊ eadē res: ſed cartamū ⁊ flegma ambo ſunt ſimi/

Meſue in. c. j. de rectificatio medicinarum ſimpliciū dicit q̄ medicina laxatiua attrahit humorē virtute celeſti ſibi deſuper ipreſſa regulante mixtionem ipſius.

lis nō res vna: hec Gal. Et per hoc videtur Dy. ꝙ ſi Aui. reprehēdiſſet Gal. eo ꝙ ipſe dicat attractionem eſſe ꝑꝑ idētitatē in ſubſtātia imponeret falſum. Et ſi intelligit de ſimilitudine: vt dicit Gale. ⁊ nō idētitate tunc ad dictū Gal. nō ſequit̄ ꝙ ferrū attrahat ferrū: ⁊ iam Aui. male infert. Non ergo eſt intētio Auic. niſi de malo intellectu dictoꝝ Gal. ¶ Ego autē puto hic Aui. velle improbare Gal. ⁊ intellexiſſe ipſū de ſimilitudine. Sed vult Aui. qḋ ſequit̄ ad dcā Gal. ꝙ idētitas eſt etiā cauſa attractionis ſi ſimilitudo in ſubſtātia eſt cā attractionis: in his quoꝝ vnum nō eſt aptū rem attractā cōuertere in ſubſtātiā ſuā: hoc eſt vt foueatur ⁊ ꝯſeruetur a ſimili attracto: lꝫ multomagis cōſeruetur ab eodē ſpecie: quo penitus eſt ſimile: ergo multomagis attrahere idem. Addit aūt Aui. ꝙ ferrū attraheret ferrū quādo eſt maioris quātitatis: vt dicit Gale. ꝙ duoꝝ ſimiliū illud attrahit qḋ eſt potētius: modo ferrū maius eſt potentius: qꝛ in maiori quāto eſt maior virtus. Et qꝛ hoc etiā apud Gal. eſt falſum viſum eſt Auicē. ꝙ dicta Gale. non ſint vera. Uerum autem medicina attrahat propter ſimilitudinem viſum eſt ſupra.

¶ Et debes ſcire ꝙ humoꝝ attractio que fit potu medicinaꝝ ſoluētiū ventrē aut vomitū faciētiū nō eſt niſi in venis: in ꝗbus venerūt donec ad inteſtina ꝑueniāt ⁊ ſtomachū: ⁊ hic nā mouet̄ ad hoc vt eos expellat extra.

¶ Cum declarauit a qua virtute fit humorū attractio: hic oſtendit a qua virtute ꝓprie expellunt̄. Et diuiditur in duas partes. Primo facit hoc in cōi de vomitu ⁊ fluxu. ſcḋo ſpecialiter dat cauſas quare virtus expellens qn̄qꝫ expellit per fluxū qn̄qꝫ per vomitū. ſcḋa ibi. (Et raro ꝗdem accidit.) ¶ Dicit p̄io ꝙ tu debes ſcire ꝙ attractio humorū que fit per potū medicinaꝝ ſoluentiū ventrē aut ꝓuocantiū vomitū non eſt niſi in venis quouſqꝫ veniant ad ſtomachū ⁊ inteſtina: ⁊ qn̄ materia eſt ibi: tunc inſurgit natura membri expulſiua ſiue virtus eius ⁊ expellit ipſum: virtus ergo mēbri eſt illa que expellit.

Et talis motꝰ qui ē attractio fit ꝑ venas epatis veniētes ad ſtomachum.

¶ Nota ergo p̄io ꝙ in euōne humoꝝ per opationē medicine cōcurrūt due opationes diuerſe ⁊ duo humorū motus: quoꝝ vnus eſt attractio: ⁊ iſte perſeuerat quouſqꝫ humor veniat ad locum vbi eſt medicina aut ad locū viciuū medicine ex quo nō incipit a medicina elongari. Alius eſt motꝰ expulſiōis: ⁊ iſte eſt poſtq̄ꝫ iam tractꝰ eſt vſqꝫ ad medicinā aut mēbrū in quo incipit a medicina elongari. Primꝰ ergo iſtoꝝ motuū eſt a virtute attractiua medicine. Et hoc intendit Aui. cū dicit. Et debes ſcire ꝙ humoꝝ attractio ⁊c̄. nō eſt niſi in venis quouſqꝫ venit humor ad ſtomachū aut inteſtina. Nam poſtq̄ꝫ huc venerit nō amplius attrahitur: imo inſurgit virtus iſtoꝝ mēbrorū expulſiua ⁊ illos expellit. Secūdus aūt incipit i ſtomacho aut iteſtinis ⁊ terminat̄ ad extra: ⁊ iſte fit a virtute expulſiua ſtomachi vel inteſtinorū ꝓprie. Et ſic pꝫ a qua virtute ꝓprie fit iſta expulſio ⁊ quātū durat iſta medicine attractio. Patet ſcḋo ꝙ cū dicit ꝙ humoꝝ attractio non eſt niſi in venis ꝙ nō fuit Aui. intentio excludere vias alias a venis ita ꝙ ꝑ illas nō velit medicinā attrahere. Hoc nāqꝫ eſſet falſum: qꝛ tūc medicina nō attraheret humores ex̄ venas exn̄tes: ſed ꝑ ly niſi voluit excludere terminū vel locum ad quē fit attractio: nā talis locꝰ eſt ad quē mouet̄ hūor poſtq̄ꝫ incipit a ſtō vel inteſtinis expelli: qꝛ nō eſt niſi aut ad ſtōm qn̄ illuc vadit: aut vſqꝫ ad inteſtina qn̄ inteſtina expellūt anteq̄ꝫ ad ſtōm aſcēdant: poſt aūt nō eſt attractio a pharmaco ſed expulſio a virtute illoꝝ membrorū.

¶ No. ſcḋo ꝙ iſte motꝰ attractiōis iuuat̄ multotiēs a mēbris qn̄ humor eſt malus ⁊ membris incōueniēs: expulſio aūt nō iuuat̄ a medicina poſtq̄ꝫ incipit niſi ꝑ accidens pro quāto medicina ſtimularet virtutē inteſtinorum ⁊ ſtomachi.

Intellige ꝙ l[...] vt in pluribu[...] attractio hu[...] morū ꝑ medic[...] nas non ſit n[...] a venis: inter[...] dum tn̄ pertr[...] ſit vſqꝫ ad m[...] bra plurimū r[...] mota a vijs d[...] ctuū vt vſqu[...] ad cutē. vt d[...] cit Meſue i. c[...] ij. prime inte[...] tionis de rec[...] ficatione medi[...] cinarū ſimpl[...] cium. Dicit ib[...] dē vlterius q[...] medicina po[...] trahere a quo[...] libet mēbro to[...] tiꝰ corporis: ſ[...] diuerſificat̄ in[...] facilitate attra[...] ctionis ſm̄ mē[...] broꝝ diuerſita[...] tem. Cōtra iſt[...] primā cām v[...] eſſe id qḋ d̄r a[...] Meſue in ſuo[...] de cōſolatione[...] mediciarū ſim[...] plicium inten[...] tōe prima. c. ij[...] paragrapho. j. Per vētrem[...] aūt educūt ⁊c. vnde ibi inn[...] ꝙ medicine q[...] cūqꝫ exiſtentes[...] in ſtomacho a[...] trahunt humo[...] rem ab epate[...] alijs membri[...] quē eis eſt pro[...] prium attrahe[...] re ad inteſtin[...] deinde ſm̄ ex[...] gētie modū v[...] tutis nālis c[...] tinuat̄ eiꝰ mo[...] tus ⁊ euāant ꝑ[...] inferius: ergo[...] nō velociter a[...] ſcēdūt vt dice[...] batur poſſet d[...] ci ꝙ medicine[...] ſeceſſiue ma[...] nent in ſtoma[...] cho donec redu[...] cte ſunt de po[...] tentia ad actū[...] ⁊ modicū po[...] ſtea ſed non t[...] to tpe ſue attra[...] ctiōis ſicut me[...] dicina vomit[...] ua: ſed cito l[...] būtur ad inte[...] ſtina.

¶ Nota tertio ꝙ nō videt̄ incōueniens inueniri medicinam que alteret humorē alteratione ꝑ quā humor moueat̄ ad inteſtina ⁊ nō ad medicinā: nam cātarides tente in manu qn̄qꝫ faciunt mingere ſanguinē ⁊ non niſi mouendo humores ad vias vrine nō obſtante ꝙ ibi nō ſint. Ergo a pari nō repugnabit aliquā eſſe medicinā hoc mō motiuā ad inteſtinū rectū ⁊ ad extra: nec ego puto Aui. hoc velle negare: ſed voluit ꝙ illḋ qḋ cōiter cōtingit eſt modo dicto ab eo.

¶ Et raro ꝗdē accidit vt cū vētris ſolutiuū bibit̄ ad ſtōm aſcēdant: ⁊ ſi aſcēderint ad vomitū declinabūt. Qꝛ aūt ad ſtomachū aſcēdere nō dimittit nō eſt niſi ꝑꝑ duas cās. Una quaꝝ eſt qm̄ medicina vētris ſolutiua velociter penetrat ad inteſtina. Et altera eſt qm̄ cū medicina vētris ſolutiua bibit̄: nā ꝓperat ad hoc vt ex venis meſeraicis ad inferiora expellat ⁊ nō ad ſupiora: qm̄ hoc ꝓpinquus eſt ⁊ facilius: ⁊ qꝛ illud qḋ eſt poſt eas nō ēt ipſas cōprimit. Et hoc quidē eſt ex eo qḋ naturā mouet vt ex ꝓpinquioribꝰ expellat vijs.

¶ Hic dat cauſas quare virtꝰ expulſiua quādoqꝫ humorem attractū a medicina expellit per vomitū: quādoqꝫ per ſeceſſū. Et diuiditur in duas ptes. Primo declarat ꝙ multotiens per medicinā ventris euacuat̄ humor per ſeceſſum. Secūdo quare quādoqꝫ per vomitum vt per medicinā vomitiuā. ſcḋa ibi. (Medicine vero.) Prima in duas. primo facit qḋ dictum eſt. Scḋo mouet vnū errorem circa hoc. ſcḋa ibi. (Qḋ ſi medicina.) ¶ In prima parte dicit Auicē. ꝙ quādo bibitur medicina ſolutiua ventris raro accidit ꝙ humor aſcendat ad ſtomachū. Et ſi aſcendat humor ad ſtomachū declinabit iſte humor ad vomitū. i. aliquo mō inclinabit ad vomitū eſto ꝙ nō vomatur. Et tunc aſſignat duas cauſas huius dicti. Prima eſt ex parte medicine: qꝛ medicina ventris ſolutiua velociter penetrat ad inteſtina: ⁊ ideo ad inteſtina trahit. Secūda cauſa eſt ꝙ qn̄ talis medicina labit̄ natura ꝓperat ad hoc vt expellat humorē per meſeraicas ad iferiora. ſ. ad inteſtina ⁊ nō ad ſupiora. Cauſa aūt huius ſcḋe eſt qꝛ iſta via eſt ꝓpinquior. ſcḋa qꝛ iſta via eſt facilior. tertia qꝛ illud qḋ eſt poſt illas meſeraicas que vadūt ad inferius nō cōprimit eas. Et hoc intelligit Dy. ꝙ illud qḋ eſt ꝓpe non ꝓhibet eas ab expulſione ipſarum materieꝝ: ⁊ hꝰ eſt ꝙ nā mouet vt expellat ex vijs propinquioribꝰ. Et tu intellige qḋ illud qḋ eſt poſt meſeraicas ad inteſtina vadēs nō cōprimit eas aut nō ꝓhibet eas ab eaꝝ expulſione: qꝛ iſta nō hn̄t nām refugientē a receptōe ſupfluitatū inteſtina ſicut ſtomachꝰ. Et ideo ptes ſtomachi ꝑ quas meſeraice ſue terminātur que ſunt poſt meſeraicas ne recipiāt malas mās magis cōprimūt ⁊ magis ſtringūt meſeraicas q̄ꝫ ptes inteſtinoꝝ. Ultimū aūt dictū qḋ hic eſt. Et nā mouet vt expellat ex vijs ꝓpinqoribꝰ: intelligit̄ ꝙ iſta reſiſtētia ⁊ cōpreſſio eſt data magis a nā ptibus ſuperioribꝰ vt nā expellat ex vijs ꝓpinquioribꝰ. ſ. partibꝰ epatis. ¶ Circa iſtam ptē nota ꝙ Aui. ponit duas cās. vnā ex pte medicine. ſcḋam ex pte nature corpis humani. Et ex pte nature ponit tes cās. Prima eſt ꝓpinqtas. Scḋa facilitas qꝛ ille meſeraice ſunt latiores. Tertia defectꝰ ꝓhibētis. Sed Meſue in ſuo de ꝯſolatōe medicinaꝝ intentiōe prima cap. ij. enumeret ſex. Quarū prima eſt declinatio humoris ad inferiora: ſunt enim graues ⁊ iō ad inferiꝰ declināt. ſcḋa eſt qꝛ vie ductuū ꝑ quas mā ducit̄ ad medicinā plures terminantur ad inteſtina

UVA. BHSC. IyR_044_1

inteſtina:vñ multo plures ſunt meſeraice que ad inteſtina terminãtur q̃z que ad ſtõm. Teriia cã eſt:qꝛ inteſtina ſunt ordinata a nã vt ſint mẽbra expulſionis:nõ ita ſtomach⁹. Et hec tertia cã intelligit ꝙ inteſtina fortiorez habeãt virtutez expulſiuã: aut ꝙ mẽbra expellẽtia nãliter inclinant ad inteſtina pellere. Quarta cã eſt qꝛ melꝰ eſt pellere ad ignobilia q̃z ad nobilia. Et ideo mebra ſua ṽtute expulſiua plus adiuuãt ad motum materiei ad inteſtina q̃z ad motũ ad ſtõm. Quinta cã eſt vna de cauſis poſitis ab Auicẽ.ſ. ppinquitas vie. Sexta cã eſt qꝛ dato ꝙ mã vadat ad ſtõm ſtomachus hȝ eam magis expellere ꝑ inteſtina q̃z ꝑ meri: qm̃ id facit ſupfluitas. Nam porta inferior deputata eſt expulſioni ⁊ ſupior attractioni: ⁊ ideo villi ſunt eo mõ diſpoſiti:quo facilius eſt ad illaȝ trãſmutare id qd̃ debet expelli. Et ſic vides ꝙ Meſue nullaȝ ponit ex parte medicine cauſaȝ deſcenſus ad inteſtina. Auicẽ. autem quinqȝ cauſas enumeratas a Meſue cõprehẽdit ſub vna.ſ.ſub facilitate:pp illas tñ qnqȝ cauſas facilius trahit ad inteſtina aut mouet humor q̃z ad os.
¶ Circa partem dubitatur.

Queſtio. V.

Utrum dum medicina ſolutiua q̃ trahit hũorez remaneat in ſtomacho vel ĩ inteſtinis. Qd̃ in ſtomacho pȝ ex Meſ. in ſuo de cõſolatõe cañ. prĩo cap. ij. dum dicit. Attractio.n. nõ eſt niſi a venis ⁊ occultis ductibus corpis dum humor eũandus vſqȝ ad ſtõm repat. Et idem ſentit Serapio.7.breuiarij.cap.x.⁊ multũ expreſſius dixit. Aut vero remanet medicina in ſtomacho ⁊ attrahit humorẽ ppriũ ſibi: ĩ primis idem pȝ experiẽtia: qꝛ recipiẽtes medicinã ſolutiuaȝ:ſi poſtq̃z inceperit opari:ante tñ cõpletã opationẽ conent vomere: vr manifeſte ſuba medicine: ⁊ ita in ore ſentiũt:ergo medicina remanet in ſtomacho ẽt duȝ ventrẽ ſoluit. ¶ In oppoſituȝ eſt Auic. qꝛ dicit vnã cãm quare eſt ſolutiua vẽtris ⁊ nõ vomitiua eẽ:qꝛ velociter penetrat ad inteſtina. ¶ Cõfirmat in illo loco dȝ ſtare medicina attractiua ad quẽ terminat motꝰ attractiõis: ipſa.n.trahit ad ſe ſicut magnes. Sed ad inteſtina terminat motus attractiõis qñ dȝ ſoluere vẽtrem:ergo in inteſtinis manet medicina. Minor patȝ: qꝛ in inteſtinis incipit motus expulſionis pluriũ taliũ materiez:vt dicit Auicẽ. hic. ¶ Pro dubio ſequẽdo cõem viã dr̃ ꝙ medicina ſolutiua ſm plurimã ſui ptez remanet in ſtõ per maiorẽ ptez tpis ſue opationis:⁊ h̃ notat expiẽtia dicta de vomitu: dico aũt ſm plurimã partez ſui ⁊ nõ ſm totũ:qꝛ ex reubarbaro videmꝰ manifeſte vrinã tingi tinctura reubarbari:⁊ ſilr pulpa caſſie ante principiũ ſue opationis:qd̃ nõ eſſet niſi ſm aliquã partez penetraſſet ad venas:pȝ ẽt per aliã expientiam:qꝛ in illis medicinis in qbus ſumit pulpa caſſie qñ caſſia eſt eũata ceſſat opatio medicine: ⁊ ideo ſi medicina tranſiret cito ad inteſtina cũ ab illis cito expelleretur/impediret opatio eius. Dicendũ tñ ſcd̃o ꝙ medicina ſolutiua nõ ſtat in ore ſtomachi: ĩmo ſubito ad fundũ ſtomachi deſcẽdit ⁊ circa fundũ ſunt inteſtina: ⁊ ideo ipſa cito deſcẽdit ad inteſtina nõ ꝙ ſit in eorum ꝯcauitate ſed iuxta illa. Et ideo dicũt cõiter doctores ꝙ virtꝰ eius eſt in inteſtinis:⁊ ꝙ ipſa illuc deſcẽdit ſm virtutem ⁊ nõ ſm corpulentiã. Et hec eſt cã ꝙ trahit humor ad inteſtina recte ſicut ſi magnes eſſet in vno ſacco cui alij ſacci circũponerent in quibꝰ eſſet ferruȝ: ferrum in illo ſacco exiſtens non exiret ſaccum ſuuȝ: ſed moueretur in loco ſui ſacci vſqȝ ad vicinitatẽ ſacci in quo eſſet magnes. Et per hoc patet auctorum experientia ⁊ concordia.

¶ Qꝛ ſi medicina ṽtutez hẽret attractiuã q̃ hũorẽ comitaret eẽt nã ṽtutis expulſiue magis digna vt in ſano ⁊ forti ſuperaret:licȝ medicina non attrahat niſi ad viam ſignatam. ¶ Hic remouet vnũ errorẽ:⁊ error ẽ iſte. Quidaȝ dicũt ꝙ medicina ſolutiua dȝ ire ad locuȝ vbi eſt humor ad h̃ vt ipm melꝰ trahat. Aui. hũc errorem remouet duabꝰ rõnibꝰ. ⁋ Prĩa eſt iſta. Si medicina hȝ virtutẽ attractiuã:q̃ tñ ad hoc vt trahat dȝ comitari humorez i. dȝ ꝯiũgi cũ humore:ſequeret ꝙ ĩ ſano corpore ⁊ forti a tali medicina maior fieret eũo. Cõſequẽs falſuȝ ⁊ ꝯ̃ ſupradicta. Et ꝯñtia pȝ:qꝛ talis medicina nõ eũaret: nõ qꝛ alterãdo humorẽ faceret ipȝ icõueniẽtẽ mẽbro: ⁊ ſic virtꝰ mẽbri expulſiua inſurgeret ad expellẽdũ. Sȝ ſi ita eſſet in ſano vel in forti fieret potior expulſio: qꝛ virtꝰ expulſiua ẽ fortior in ſano ⁊ forti q̃z in infirmo ⁊ debili Dy. tñ hȝ aliũ motiuũ ĩ exponẽdo. Nã dicit ꝙ medicina de ſe maiorẽ hȝ reſpectũ ad hũores corporis ſani q̃z ad alios:ſicut magnes melꝰ attrahit ferruȝ in optĩa diſpõne ⁊ ſic magis eũ alteraret. Ego aũt nõ video q̃re medicina habeat maiorẽ reſpectũ ad nãlez q̃z ad p̃ternãlẽ humorẽ. tũc.n.ꝑ idẽ diceret ꝙ in corpore infirmo magis eũaret humores bonos q̃z malos ſi magis illos reſpiceret. nec ſolueret h̃ argumentũ a Dyno:qꝛ ſilr mõ ſoluerẽ rõnẽ Auic. intellectã vt ipſe introducit. ⁋ Scd̃a rõ. medicina attrahit humorẽ ad vnã viã aſſignatã.ſ.ad ſtõm vel ĩteſtina:ſed hoc non faceret ſi iret vſqȝ ad humorẽ ⁊ ibi alteraret: ita ꝙ virtus expulſiua inſurgeret:ergo non opȝ ꝙ vadat ad humorẽ. Minor pȝ:qꝛ ſi humor pellit a virtute mẽbri expulſiua cũ mẽbra ppellãt ꝑ varias vias ſibi vicinas ſequit ꝙ talis medicina eũaret ꝑ tales vias. qd̃ eſt falſum. ¶ Sȝ pro maiori rei declaratiõe dubitatur.

Queſtio. VI.

Utrum medicina ſolutiua vadat ad humorez attrahẽdũ? ⁋ Ad ptẽ affirmatiuaȝ arguit multiplr. ¶ Et prĩo ſic. medicine puocatiue vrine vel ſudoris ⁊ ſputi vadũt ad humorẽ quez debent eũare. ergo a ſilr ⁊ ſolutiue vẽtris. Aſſumptuȝ ⁊ ꝯñtia pȝ. ¶ Scd̃o ſic. reubarbarum ⁊ pulpa caſſie vadũt ad humores ⁊ trãſeunt ad venas. ergo ſilr ⁊ alie. Aſſumptũ pȝ:qꝛ tingunt vrinas mixtura ſua:qd̃ nõ eſſet niſi aliqua pars eoꝝ tranſiret ad venas. ¶ Tertio hyere ⁊ pillule purgatiue capitis debẽt accipi poſt cibũ apud ſomnũ:⁊ non niſi vt vapor eaꝝ melius petat caput. ergo ⁊c̃. Aſſumptũ pȝ prima tertij illo.c. Cũ mãm eũare volueris ⁊c̃. in. §. de pillulis ⁊ hyeris:⁊ ſexta tertij de cura egritudinũ ligue. vbi poſtq̃z dixit ꝙ curat cuȝ alteratiuis ⁊ ſolutiuis dicit:⁊ opportunius qdẽ bibuntur hec poſt cibũ. ¶ Quarto ſic. poſſibile eſt in aliqua medicina eſſe vim alteratiuã ꝑ quã inducit qualitatez motiuã humoris nõ ad medicinã:ſed ad mẽbrum diſtãs ab ea. vnde cãtarides poſite in collo ⁊ in alijs cauterijs qñqȝ faciunt mingere ſanguinẽ ⁊ imprimũt humoris proprietatẽ vt moueat ad veſicã. ergo poſſibile erit dari medicinã a pprietate mouẽtẽ humorẽ ad inteſtina:ſed tales melius euacuant eũdo ad humorez. ergo ſaltẽ in aliqua eſt verũ ꝙ eũat eũdo ad humorez. ¶ Quinto ſic. ſi medicina nõ trãſiret ad humorẽ nõ videret cã quare cõpleta euacuatione in duobꝰ ſimiles medicinas ſumẽtibꝰ ſi vnus eoꝝ exponat ſe aeri frido alter vero nõ:in illo q infrigidabit ſuperueniet fluxus ventris:in alio vero nõ. Sed hoc nõ eſt verũ vt notat expientia. Opȝ ergo ꝙ ipſa ad trahẽdũ humorem vadat. Et pȝ aſſumptũ qꝛ nõ eſt alia cã:niſi qꝛ infrigidato corpore vapores medicĩe diſperſi ꝑ corpus nõ poſſunt exhalare ⁊ remanẽtes alterãt humores vt moueãtur ad inteſtina:ſi ſic videt ꝙ medicĩa vadat ad humorem attrahendum. ¶ In oppoſitum eſt Auicẽ. hic ⁊ Serapio.7.breuiarij.c.10. ⁊ Meſue de conſolatione medicinarum ⁊ fere omnes medici.
¶ In iſto dubio ſunt q̃ttuor cões opiniones prĩa eſt

Conſimile dubiuȝ mouet Gẽtilis in expõne lr̃e ĩmediate p̃cedentis ⁊ ponit quedaȝ argumẽta q̃ non inſerit h̃ magiſter.

valde antiqua volens ꝙ medicina ſolutiua vadat cuʒ ſui corpulētia ad humorē attrahēduʒ: ⁊ iſtud in ſupficie vboꝝ vr̄ ſenſiſſe Ariſto. pria pticula ꝓblematū ꝓblemate. 42. in dādo modū quo pharmaca ſoluūt: dicit eniʒ qn̄ in vētres ingrediunt̄: diffundunt̄: ⁊ ferunt̄ ſm̄ quos poros nutrimētuʒ fert̄ in venas nō digeri ſʒ vincentes exeūt̄ ferētes moleſtiā ipſis: ⁊ appellat̄ hec purgatio es aurū ⁊ argētuʒ: ⁊ talia indigeſtibilia q̄daʒ ſunt ab aliquali caliditate: ſed non bene diffundunt̄ in mēbra: vn̄ lege ibi ⁊ videbis ꝙ plane vult pharmaca ōbere diffundi p corpꝰ ⁊ nō digeri. ¶ Cōtra hāc opinionē eſt expientia: q2 ſentimꝰ medicinā in ſtō tpe ſue opationis ⁊ duʒ ſoluit ⁊ aliqn̄ vomitu expellit̄. ¶ Et ꝯ hanc arguit Aui. hic duabus rōnibꝰ ſuprapoſitis in lr̄a: q2 ſequeret̄ ex hoc ꝙ magis eūaret in ſano ⁊ forti. Sequeret̄ ſcdo ꝙ nō deberet trahere tm̄ ad viaʒ aſſignatā. ſ. ad ſtōm. ¶ Et ꝯ eandē eſt rō Serapionis. 7. breuiarij: q2 ſi medicina ꝯiungeret̄ hūori in venis aut in alio mēbro ibi retineret humorē ſicut magnes ſi cōiungit̄ ferro retineret ipſum: ⁊ per ꝯn̄s medicina non ſolueret: vnde dixit caplo primo. Et ſi medicina eſſet illud ⁊ penetraret ad humorē remanerent ambo ſimul in membro poſtq̄ʒ euacuaret̄. Et ꝯ hanc opinionem ſunt fere quaſi oēs famoſi medici.

¶ Scda opinio voluit ꝙ medicina hʒ ptes diuerſas quaſdā. ſ. groſſas ⁊ quaſdā ſubtiles: ⁊ ꝙ ſm̄ ſubtiles ptes penetrat vſq3 ad humoreʒ: ſm̄ groſſas remanet aut in ſtō: aut in inteſtinis. Et hoc declarāt: q2 quedā ſunt medicie magis eūatiue ab vno mēbro q̄ʒ ab alio ⁊ magis a remotis vt que eūant māʒ iuncturaꝝ ⁊ neruoꝝ: ſed hͦ nō eſt p ſolam alteratiōnē cū vndiq3 hēant alterare: ğ erit pp ſuoꝝ vapoꝝ delationē vſq3 ad locū vn̄ dʒ fieri attractio. Cōfirmat̄ ſcdo ꝙ cū intedimꝰ magis ab vno mēbro eūare ſi nō habemꝰ ſolutiuū reſpiciens de ꝓprietate mēbruʒ pmiſcemꝰ aliqd qd ducat v̄tuteʒ ſolutiuā ad mēbrū: vtputa reʒ aliquā q̄ ad mēbruʒ illud attrahat̄: ⁊ ſimul cū ea aliqd de vapore medicine cōducat̄: al̄r eniʒ nō vr̄ modus p quē attrahat̄ virtus medicine ad locū. ¶ Cōtra tn̄ hanc viaʒ eſt rō Cōciliatoris: q2 vapor medicine motꝰ ad humorē hʒ illius humoris virtutē attractiuā: ğ cū ꝯiungit̄ hūori in mēbro eſt cā quietis humoris ibi ⁊ nō motus eius ad inteſtina: ⁊ per ꝯn̄s hoꝝ vapoꝝ multitudo potius impeditiua eſſet q̄ʒ iuuatiua.

¶ Tertia opinio vr̄ Aui. ⁊ Meſue ⁊ Sera. ⁊ Haliabatis: ⁊ oīum fere medicine auctoꝝ: ⁊ eſt ꝙ medicina ſolutiua vētris hʒ virtutē attractiuā hūoris ad ſe. Et iō dicunt ſcdo ꝙ nō opʒ ꝙ medicina vētris ſolutiua debeat moueri ad humorē attrahēduʒ: ⁊ hͦ p rōnes que ſunt ꝯ alioꝝ poſitiones. Addūt tn̄ moderni q̄daʒ hāc rōnem. Si medicina vadit ad humorē: hoc eſt q2 humor trahit medicinā: aut q2 mēbra trahūt illaʒ: aut q2 ipſa p ſe mouet̄ ad illuʒ. Sed non pōt dici vltimū: q2 in medicina nō eſt virtus ꝓgreſſiua: nec ſcdm: q2 tunc humor trahit medicinā: qd nō eſt auditū: nec pōt dici primuʒ: q2 fere oīs talis medicina aliquo mō pticipat venenoſitate: mō mēbra expellūt talia ⁊ nō trahūt: ergo ſequit̄ ꝙ nullo mō mouebit̄ medicīa ad humorē. Et cōfirmat̄ ꝙ nec ſm̄ ſe nec ſm̄ aliquā ſui parteʒ opʒ ꝙ vadat ad humorē attrahendū: q2 medicina attrahit humorē ſicut magnes ferrum. Sed magnes nō vadit ad ferrum/ nec ſm̄ partem vaporoſam nec ſm̄ corpulentam: ergo nullo modo medicina vadit ad humorē attrahendum.

¶ Quarta opinio vult ꝙ lʒ medicīa ſm̄ ptē corpulētā nō vadat ad humorē: tn̄ nō eſt incōueniēs: īmo multotiēs accidit ꝙ ſm̄ aliq̄s vapores ab ea eleuatos verſus hūoreʒ moueat̄: ⁊ iſta ē bipartita. Naʒ Cōciliator diffa. 141. vult ꝙ vapores iſti nō pueniūt vſq3 ad hūorem attrahēdū: ſʒ qn̄ medicina attrahit a longinq̄ vapores a medicina ꝓducunt̄ vſq3 ad certā diſtātiā vt facilius alteratio quā facit medicina ꝓcedat vſq3 ad humorē: ſed nō ꝯiungit̄ humori: vn̄ dicit Cōciliator eodem mō inquātuʒ medicina cū attrahit a remotis mediuʒ real̄r īmutabit: nō tn̄ ꝙ hec realis īmutatio hūori occurrat aliquo mō: naʒ tūc p̄fata occurrerēt accidētia vel incōueniētia: hec Cōciliator. ¶ Dy. aūt ī huiꝰ loci explanatione dicit ꝙ vapores eleuant̄ a medicina vſq3 ad humorē pueniētes nō ad ipſuʒ attrahēdū: ſed ad diſponēdū vt facilius attrahat̄. Naʒ ſicut ferrū priꝰ cōfricatū cū magnete facilꝰ attrahit̄ q̄ʒ nō confricatū alijs paribꝰ: ita humor alteratꝰ a vapore medicine facilius trahit̄ ad medicinā q̄ʒ nō alteratꝰ alijs paribꝰ. Et iō dixit Dy. ꝙ ſi hoīes ſcde opinionis hoc voluerunt dixerūt veꝝ. ¶ Contra tn̄ Dy. opinionē ꝓcedit rō Cōciliatoris: q2 vapor ꝯiunctꝰ humori agit ad humorē tenenduʒ ſibi ꝯiunctuʒ: ğ potiꝰ impedit q̄ʒ iuuet medicine attractionē. ¶ Contra Cōciliatorē aūt vr̄ ꝙ vapor ſi vſq3 ad quādā diſtātiā multiplicat̄: ⁊ dʒ attrahi humor anteq̄ʒ ad ſtōm ⁊ inteſtina pueniat dʒ ad illaʒ diſtantiā venire ⁊ ad minorē: ğ opʒ ꝙ aliqn̄ vapor ꝯiungat̄ hūori q trahit̄: ⁊ fit realis īmutatio quā facit medicina in medio de neceſſitate: ⁊ occurrit aliq̄ mō hūori attrahenda: ⁊ ſequunt̄ incōueniētia dicta ab eo.

¶ Rn̄dendo ergo ad iſtā q̄ōneʒ dicā illud qd ego puto fuiſſe de mēte Aui. in iſta mā: qd ego puto verum. Pro quo dicendū ꝙ Aui. nō loquitur in iſto. ſ. niſi de medicina eūante p attractionē quā dicit vētris ſolutiuaʒ: ⁊ nō ītēdit negare poſſibilitatē alteriꝰ modi eūandi p ventrē determinatū humorē: ſed illum tanq̄ʒ non multotiēs ꝯiungentē derelinq̄t. ¶ No. ſcdo ꝙ aliud ē dicere: medicina hʒ virtutē attractiuā que comitat̄ humoreʒ. Et aliud eſt dicere ꝙ medicina pōt: aut ſm̄ ſe: aut ſm̄ ptem ꝯiungi hūori attrahēdo. Et tertio dicere ꝙ pp taleʒ ꝯiunctionē fortiꝰ moueat̄ humor ad exitū p fluxū: aut p vomitū. Nam dicere ꝙ medicina hʒ virtutem attractiuā que cōcomitat̄ humorē: eſt dicere ꝙ hec virtus nō trahit niſi dum eſt comes hūoris. i. duʒ eſt cōiuncta hūori: ⁊ hoc nō req̄rit̄ de alijs duobꝰ dictis. ¶ His habitis pono ꝯcl'ones de q̄ſito. Prima ꝯ nō claudit repugnātiā nālem inueniri medicinā hūoris ad inteſtina ſolū motiuā: ſiue ipſa ſit in ītеſtinis ponenda: ſiue extra. Probat̄: pōt dari medicina q̄ ducit virtutē medicine ⁊ corpulentiā ſuā ad caput: ⁊ alia q̄ ducit ad cor: ⁊ ſic de alijs mēbris: ēt eſto ꝙ in principio talis medicīa nec ſit in capite: nec ſit ī corde: ergo pariter poterit dari medicina humoꝝ hoc mō motiua ad mēbruʒ: ſed nō eſt maior rō de capite: ꝙ inuenitur medicina: vel duʒ eſt ex̄ caput mouet māꝫ ad ipſuʒ q̄ʒ de inteſtinis vel alio mēbro: ergo pōt dari medicina: q̄ duʒ eſt ex̄ inteſtina eſt ductiua hūoris ad ea vel trāſmiſſiua. Forte dr̄ hic ꝙ tales medicine q̄ dicunt̄ ducere virtutē alioꝝ ad mēbra aliqua ſunt tales q̄ trahunt̄ ab illis membris tanq̄ʒ cōuenientes: ſed nō eſt ita de ſolutiua: q2 quodāmodo eſt venenoſa: ⁊ nō trahitur a mēbris: īmo potius expellitur. Contra: cātarides ducunt ad vias vrine materias ⁊ humorē: īmo mouēt ad illas: vt pʒ in cauterio qd de cantaridibꝰ poſitis in collo facit mingere ſanguineʒ: vt pʒ ex Aui. ſcdo can̄. ca. ꝓprio auctoritate Gal. cuʒ dicit. Inquit Gal. ꝙ ipſe exulcerat veſicam: ⁊ eſt ꝓpterea ꝙ facit materias acutas declinare ad eam. Et cōſtat ꝙ ille cātarides remanent ad veſicā: ꝓpterea ⁊ nō mouentur cuʒ ſint veſice vlceratiue nō ſunt ei cōuenientes: ⁊ per ꝯſequēs non attrahunt̄: ergo ſtabit moueri medicinā ad membruʒ determinatū: licet a mēbro non attrahat̄. Confirmat̄ venenum proprie ſumptū petit cor: ⁊ aliud petit pulmonem: ⁊ aliud alia determinata membra. Sed ꝯſtat ꝙ membra nō trahunt illud qd eſt eis veneuʒ: ergo medicine mouentur ad membra: vel ſi venenū trahit̄ ad mēbra

UVA. BHSC. IyR_044_1

ad mēbra que leduntꝛ: a ſilr̄ poterit medicīa eſto ꝙ mē
bra nō trahāt illā. Preterea aliqs eſt magnes q expel
lit ferrū: ergo pariter poterit dari medicina pellēs hu
morē. Et vltra ſicut datꝛ medicina attractiua ita datur
expulſiua: ergo ſicut datꝛ medicina trahēs a determīa
to mēbro: ita dabitꝛ pellens ad determinatū mēbrum.
⁊ p ꝯn̄s erit poſſibile tale mēbrū eſſe inteſtina. Cōfir/
matꝛ q꞉ vnū ⁊ idē mēbrū diuerſas res trāſmittit ad di/
uerſa mēbra: vt epar colerā ad chiſtim ⁊ melācoliā ad
ſplenē ⁊ aquoſitatē vrinalē ad renes: ⁊ cor ſpūs in ar/
teriā ⁊ ſanguinē in venā arterialeꝫ: ergo poſſi̇̄e erit hoc
mō medicinā trāſmittere ad determinatū mēbrū de/
terminatū humorē: ⁊ plurime ſil̄es rōnes fieri poſſent
ꝓ iſta ꝯcluſione. Ex hoc ſequitꝛ ꝙ nō claudit repugnā
tiā aliquā eſſe medicinā determinati humoris educti/
uā q̄ melius moueret humorē ad inteſtina illi cōiun/
cta q̄ꝫ nō ꝯiuncta. Medicina. n. de qua loquitꝛ iſta con
cluſio fortiꝰ īmutaret humorē cū eſſet illi vicina in mu
tatione propellente ad inteſtina q̄ꝫ dū eſſet diſtans ab
eo. ¶ Scđa ꝯcl̄o: veriſil̄e eſt multaꝝ medicinarū ſolu
tiuaꝝ ptes hora qua ſoluūt tranſire vſqꝫ ad humoreꝫ
trahendū ⁊ eūandū. Iſtud pꝫ ad experiētiā de reubar
baro ⁊ pulpa caſſie. Nam cuꝫ eorū attractio ſit ab epa
te vſqꝫ ad epar tranſeunt ⁊ vltra cum ſuis partibꝰ per
mixtis: ⁊ cum vrina tranſeuntibus tingunt vrinaꝫ: vt
notat experientia. ¶ Tertia cōcluſio: trāſitus talium
partiū ad humorē trahēdū quādoqꝫ iuuat ad augēdū
fluxū. pꝫ q꞉ talis tranſitus facit humorē alterari quali/
tate ꝑ quā includitꝛ coniūgi cū tali medicina: ⁊ poſt ta
lē alteratione vapor ille medicinalis recedit ⁊ diſſoluitꝛ
relinquēdo humorē alteratū qui poſt per reſiduū re/
manens in inteſtinis ⁊ ſtomacho multo facilius trahitꝛ
⁊ hanc vult Dy. ¶ Quarta cōcluſio: plurimū talis cō
iunctio ⁊ tranſitus medicine ad humorē attrahenduꝫ
eſt cā eūationis diuerſoꝝ humorū. Hec pꝫ q꞉ plurimū
medicina aut vapor eius in mēbro alterat plures hu/
mores ſicut plures inuenit nō ſoluꝫ alteratione ſpāli:
ſed reali permutando ipſos a ꝓpria nā ⁊ inducit ī mē
bro violentiā: vnde mēbrū conatꝛ eos expellere tanq̄ꝫ
nociuos. ¶ Quita ꝯcluſio: trāſitus vaporoſe ptis me
dicine vſqꝫ ad certaꝫ diſtātiā pōt iuuare ad faciēdū hu
morē facilius trahi. Hec eſt Conciliatoris differentia
141. allegata. ⁊ probatꝛ per rōnē ſuā. ¶ Sexta cōcl̄o:
ſi medicina haberet virtutē attractiuā que humorē cō
comitaretur alijs paribus in malitia humoris eūandi
plus eūaret in ſano ⁊ in forti q̄ꝫ in debili. Probatꝛ: q꞉
talis medicina ſi eūaret ꝑ virtutē attractiuā: ⁊ non per
tranſmiſſiuā: ⁊ cū hoc cōcomitatꝛ humorē: nō pōt hoc
facere niſi faciēdo humorē extraneū ⁊ magis ſtimulā
tem virtutē. Aliter enim nō facit. Cū eniꝫ ſit humori
cōiuncta iam cōſecuta eſt finē intētū in attractione. ſ. ꝑ
pn̄tiā attracti. ergo nō trahit: ⁊ ſic ꝑ tractū nō facit mo
ueri medicina humorē. Si ergo moueat nō erit niſi ſti
mulādo virtutē expulſiuam. Sꝫ humores q eūantꝛ ꝑꝑ
ſtimulū expulſiue virtutis fortius expelluntꝛ in ſano ⁊
forti: ergo in ſano ⁊ forti fieret h̄ eūatio maior. Et h̄ ē
Aui. voluit in pr̄ia rōne. Ex quo ſequitꝛ ꝙ cū nulla vr̄
talis operatio fortior in ſano ⁊ forti q̄ꝫ in debili: q꞉ ibi
medicie attractiue nō comitātur humorē modo expo
ſito. ¶ Et tūc rn̄detꝛ ad argumēta principalia. ¶ Ad
primum reſpōdetur concedēdo ꝙ pōt eſſe aliqua me
dicina ſolutiua ventris q̄ hoc facit: imo ⁊ lubricatiua
⁊ compreſſiua hoc faciunt. Sed nō ſequitꝛ ꝙ illa que
eūat per attractiuā virtutē debeat comitari humorem
ad ſenſum datū. Nam ille prouocatiue nō prouocant
per virtutem attractiuam. ¶ Ad ſecūdū ꝯceditꝛ totū.
¶ Ad tertiū conceditur vt patet in vna cōcluſione: va
pores cibi ducūt vapores medicie ⁊ ꝙ iuuatꝛ ad eūan
dū ꝑ illos mō dicto ī ꝯcluſione tertia. ¶ Ego aūt pu/
to ꝙ nō ſit ita regulare dare medicinas ſolutiuas cum
cibo: ⁊ iō nō do niſi ex cā. Et dico ꝙ Auic. pr̄ia tertij
loco allegato dat pillulas illas aſeyeret an̄ dormitōeꝫ
ſed nō dicit ꝙ prius comederit. Silr̄ dico de. 16. ter/
tij de cura egritudinū lingue: qn̄ dr̄ ꝙ cōmodius illa
exhibentꝛ poſt cibū: refert ad ꝓximū. ſ. ad electuaria: ⁊
medicinas alterātes. ¶ Ad quartū dr̄ ꝙ illud qđ ꝯclu
dit eſt veꝝ vt dixi in pr̄ia ꝯcl̄one. Sed Aui. de illa ma
nerie medicinaꝝ in illo. c. nō loquitꝛ. ¶ Ad quintū dr̄
ꝙ vapores medicine vadunt ad humorē qui trahi dꝫ:
ſua tamen virtute attractiua non trahant concomitan
do humorem ad ſenſum datum in primo notabili: im
mo diuerſos humores alterant: vt dixit concluſio q̄r/
ta. Et hec de iſta queſtione.

¶ Medicine vero vomitum faciētis diſpoſi
tio eſt diuerſa ab hoc: qm̄ cum ī ſtomacho fue
rit in eo morabitur: ⁊ humorē ab īteſtinis ad
ſeipſam attrahet: ⁊ ſua virtute ſupabit ad reſi
ſtendum virtuti naturali.

¶ Hic docet modū quo eūat per ſuperiꝰ vomica me/
dicina. Et diuiditꝛ in duas. Primo facit hoc. Scđo rn̄
det tacito dubio. ſcđa ibi. (Et ſcias). Prīo dicit ꝙ di/
ſpoſitio medicine faciētis vomitū eſt ꝯ̄ illud qđ dictuꝫ
eſt de medicina ſolutiua vētris: q꞉ ipſa cū fuerit in ſto/
macho morabitꝛ in eo ⁊ trahet humores exn̄tes in īte
ſtinis ab ipſis ad ſtōm ad ſeipſaꝫ: ⁊ ſua violēta virtute
ſupabit ⁊ reſiſtet virtuti expulſiue inteſtinoꝝ īclinātiū
mouere ꝑ inferiꝰ. ¶ Nota ḡ ꝙ ſicut dixit de medicina
ſolutiua ꝙ velociter deſcēdat ad inteſtina: ita de hac di
cit ꝙ morabitꝛ in ſtomacho ⁊ ītelligitꝛ quo ad ſupiores
ptes: ⁊ vbi dixit de ſolutiua ꝙ velociter deſcēdit quā
do bibitꝛ: naꝫ ꝓperat ⁊ expellit ꝑ inferiora: hic dicit ꝙ
medicina vincit virtutē hāc ⁊ ēt reſiſtit ſibi ⁊ trahit hu
morē ad ſtōm: ⁊ hoc non eſt niſi ꝑꝑ medicine violentā
virtutē. ¶ Nota tn̄ ꝙ vltra has duas cās: quarū vna
eſt morari in ſtō: ⁊ alia eſt ad ipm̄ ex inteſtinis trahi:
Meſue addit duas alias cās: quaꝝ vna ē ꝙ debilitet
partes ſupiores ſtomachi: alia eſt ꝙ ſit agitatiua ⁊ com
motiua fortiter. Nam ventoſitas generando ſubtilem
humorem exiſtentem in ſtomacho ne in fundo more
tur: ⁊ ideo ſtimulans ſupiora pellitꝛ vomitu. Et ſi dica
tur ꝙ alia ⁊ tertia ſit ꝙ medicina ſit ſubuerſiua: q꞉ val/
de abhominabilis ſaporis ⁊ odoris: ita ꝙ fumi q ele/
uantur ad meri ⁊ ad os incitent ad motuꝫ ꝑ ſuperiora
erit tertia cā ⁊ ſunt omnes manifeſte.

Et dicit h̄ Meſue in. c. ij. prime intētionis de cōſolatione medicinaꝝ paragrapho illo educunt autē per vomituꝫ q̄ cūqꝫ de ꝓprietate hn̄t vt ſtomachū ſuperiꝰ debilitēt ⁊c.

¶ Et ſcias ꝙ plurimum attractionis humo
rum quos medicine attrahunt non eſt niſi ex
venis/ ⁊ ex eo qđ eſt multe ꝓpinquitatis: qm̄
attractio ſit in venis ⁊ in eis que non ſunt ve/
ne: ſicut humores qui ſunt in pulmone qui ꝑꝑ
vicinitatē ad ſtomachū ⁊ inteſtina trahuntur
licet in venis non vadant.

¶ Hic remouet dubiū: q꞉ enim ſupiꝰ dixit ꝙ attractio
hūoꝝ nō ē niſi ī venis ne qs putet ꝙ dicat illud exclu
dēdo al's vias. Dicit ꝙ ſcias ꝙ attractio hūorū vtplꝫ
nō eſt niſi ꝑ venas aut ꝑ illud qđ ē multe ꝓpinqtatis:
vt. v̄. g. humores exn̄tes ī pulmone trahuntꝛ ad ſtōm
abſqꝫ ingreſſu ad venas ꝑꝑ ꝓpinqtatē. Ex quo tu vi/
des modū quo cōiter ſit eūatio ꝑ vomitū aut fluxum
ꝑ medicinā ſolutiuā. Nā ſi ſunt hūores in loco multū
lōginquo ⁊ extra venas īgrediuntꝛ venas vicinas per
poros: deīde de ꝑuis veniēdo ad magnas tādem ve
niunt ad epar ⁊ ꝑ portā ⁊ meſeraicas trahuntꝛ ⁊ ad in/
teſtina in ſtōꝫ: ⁊ poſtea a v̄tute expulſiua illoꝝ expellū
tur extra. Si aūt ſunt vicini: tūc ſi nō ſunt ī venis nō
eſt incōueniēs ꝙ ꝑ poros trāſeant in poros ſtomachi
⁊ inteſtinoꝝ: ⁊ per illos ſtomachum ingrediantur.

Poſſibile tn̄ ē vt dicit Auic. decia tertij tractatu q̄rto ꝙ mā faciēs pleureſim expellatꝛ per ſeceſſum ⁊ vrinaꝫ. hoc tn̄ ſit per viam reductionis ad poros. Etiā ſuꝑfluitates pulmonis pn̄t expelli per ſeceſſuꝫ vt dcm̄ ē reſudādo ad diaphragma ⁊ de diaphragmate ad epar: poſtea ad ſtomachū: deinde ad inteſtina: ⁊ expellitꝛ per ſeceſſum.

¶ Et ōbes ſcire ꝙ attractio que ſit ꝑ nares

UVA. BHSC. IyR_044_1

ex medicinis ſiccis eſt cã euacuãdi humores a corpore ſicut in hydropiſi.

Notat Gẽtilis in expoſitione huius lr̃e diffe rentiá eẽ inter iſtas medicias ſic euacuantes ⁊ medicinas ſolutiuas ⁊ vo mitiuas: q: me dicine vomiti ue ⁊ ſolutiue trahunt a ſoꝛ/ ma ſpecifica: ſʒ iſte ſic applica te trahũt p ca liditatẽ mani feſtaʒ: vt maio rana que eũat humores a ce/ rebro ⁊c.

¶ Hic vt ſupra dr̃ ponit can̄. nõ ꝑprie de mã capituli ſʒ hñs affinitatẽ quandã: dicẽs ꝙ tu debes ſcire ꝙ at tractio que fit p nares ex medicinis ſiccis eſt cã eũan di humores a corpore ſicut ĩ hydropiſi. Et vult Aui. ꝙ piper aut cõdiſi aut hellebor⁹ qñ trahunt eũant: ſed iſtoꝝ eũo fit p ſternutationẽ ⁊ per exitũ flegmatȷ ĩ foꝛ ma humorali. Odorare aũt nigellã ⁊ poma deſcripta ad catarrũ ẽt ſoluit humiditates ⁊ ſic eũant corp⁹ ⁊ ꝑ/ cipue caput. Et eſt iſta eũo ſil'is eũoni q̃ fit in hydro/ piſi cũ empl'o exiccatiuo exteri⁹ appoſito vt arena cali da aut ſacculis calidis aut balneis. Nõ ergo intendit Aui. ꝙ corpus hydropici eũetur attractiõe p nares: ſʒ ꝙ ſicut corpus hydropici eũatur p quaſdã medici/ nas ſiccas exteri⁹ appoſitas: ita eũat p medicias ſiccas attractas a narib⁹: ⁊ hʒ eſt clarum intelligenti.

Immo Auice. ſ4. tertij tracta tu. iiij. ca. xiij. de cura hydro piſi ſaſcliti ſcir ca princi. para graphi. j. Et ſternutatio cũ medicinis ⁊ in ſufflatiões ⁊c. innuit ꝙ medi cine ſicce tra/ cte p nares cõ ferũt in hydro piſi vel excutiẽ do partem ma terie peccãtis ſicut flegma co pioſum a capi te vel cõmouẽ do foꝛtem ſter nutationẽ que ſuo ĩpetu mo/ uet humidita/ tes ne dum ſu perius ſed etiã interius coar tatas eas faci liter expulſio ni preparãdo: ⁊ non ſolũ hu iuſmodi medi cine ſic narib⁹ applicate cõfe runt in hydro piſi ſed etiam in aſmate ⁊ ptiſi. De p'o pʒ per Aui. de cima tertij tra ctatu. j. c. lxj. paragrapho. j. Suffumiga tio aũt fit ſicut arſenicum. De ſcõo pʒ per eũ dẽ decima ter tij tracta. v. c. vj. paragrafo. j. Et qñqʒ ad miniſtrant in hac egritudine ⁊c.

¶ De regulis ſpãlibus ſolutiõi ventris. Capl'ʒ. v.

Am in p̃cedẽti ſermone oſtẽ/ dimus qũo ſit corp⁹ p̃parãdũ ad recipiẽdũ id qꝺ ventrẽ ſol uit anteq̃ʒ purget cũ amplifi catiõe poroꝝ ⁊ lenificatõe na ture ⁊ ꝑprie ĩ egritudinibus fridis. ¶ Et ad ſummũ nãʒ mollificare añq̃ʒ vẽter ſoluat eſt cõpetẽs re/ gula ĩ q̃ exiſtit ſecuritas niſi ĩ eo q colirice paſ ſioni valde eſt aptus: ex hoc nãqʒ nihil iſti eſt faciẽduʒ qm̃ eſſet cã ſupfluitatis q̃ ei accidet.

¶ Poſtq̃ʒ in p̃cedẽti. c. Aui. poſuit regulas cões ſo/ lutioni vẽtris ⁊ vomitui: in hac pte ponit ſpãles re/ gulas ſigillati iſtis eũonib⁹ correſpõdẽtes. Et diuidit in duas ptes. Prĩo facit qꝺ dictũ ẽ de ſol'one vẽtris. Scõo de vomitu. ſcõa ibi (Hoĩes q ſunt.) Pria in du as. prĩo ponit res ptinẽtes ſolutioni vẽtris. ſcõo do/ cet eligere medicias cũ qb⁹ talis eũo eſt faciẽda. ſcõa ibi (Medicinaꝝ ventrẽ). Prima in duas. prĩo facit qꝺ dictũ eſt. ſcõo docet occurrere errori cõmiſſo vel acci dẽtibus malis ſequẽtibus taliũ eũones medicinarũ. ſcõa ibi (Et ſignificatiõib⁹). Pria in duas. prĩo docʒ quid agenduʒ ante potũ medicie. ſcõo qd poſt eius aſ ſumptionẽ. ſcõa ibi. Per vnã colũnã. (Cũ aliq̃s me/ dicinaꝝ). Pria in duas. prĩo ponit can̄. vl'es fere oẽs purgatiões reſpiciẽtes. ſcõo ſpãliores ꝑm diſpõnem corpis purgãdi. ſcõa ibi (Cũ aũt aliq̃s). Pria in quat tuoꝛ ſicut q̃ttuoꝛ ſunt can̄. ſcõa ibi (Ex cã p̃terea). ter/ tia ibi. (Balneuʒ). quarta ibi (Fricatio). Pria in tres. prĩo repetit q̃dã dicta ſupius q̃ p can̄. ſunt hʒ hñda cũ exceptiõe. ſcõo docet qd facienduʒ in his q a regula excipiunt. tertio docet ex quodã accidẽte cognoſcere aliquos q a regula ſunt excepti. ſcõa ibi. (Solutio). tertia ibi. (Trauli quoqʒ ſunt). ¶ Prĩo dicit oñſuʒ eẽ in p̃cedẽti ſermone: qũo ſit corp⁹ preparãdũ ad ſumẽ/ dum medicinã purgantẽ per ventrẽ anteq̃ʒ ſumat eã ex aperitione poroꝝ ⁊ lenificatiõe nãe ⁊ ꝑprie ĩ egri/ tudinibus frigidis ⁊ ſummatim mollificare nãm ante q̃ʒ det ſolutiuũ eſt cõpetẽs regula in qua eſt ſecuritas niſi in illis qui ſunt parati colirice paſſioni. nam iſtis nihil eoꝝ eſt faciendũ: q: eſſet cã ſupfluitatis fluxus: ⁊ hoc totũ eſt habitũ in capl'o ĩmediate p̃cedenti.

¶ Et nota ꝙ p̃paratio eſt triplex: quedã reſpectu via rum p quas ducat humoꝛ: q̃dã reſpectu hũoꝛis: ⁊ q̃/ dã reſpectu mẽbroꝝ p que fit expulſio. Et exceptio il loꝝ q ſunt apti colirice paſſiõi eſt ꝑprie de tertia p̃pa ratiõe: q: digõ humoꝝ in oĩbus dʒ p̃poni. In fridis aũt egritudinib⁹ ꝑprie dicitur hoc faciendũ: q: frigidi humores difficilius eũant: ⁊ ſunt cõiter magis indigẽ tes digeſtione ⁊ viaruʒ aperitione: vt ſupra dictũ eſt.

Queſtio. I.

Sed dubitat hic vtrũ digõ humoꝝ vel canaliuʒ vel poroꝝ aptio ſint premittẽde in corpib⁹ paratis colirice paſſioni. Et vr̃ ꝙ nõ: q: oẽ qꝺ p̃parat ad magis fluẽdũ vel fluxũ magnificãdũ ẽ multũ timẽ dũ ĩ iſtis añ aſſũptõeʒ pharmaci: ſʒ digõ ⁊ canaliũ api tio ſint hmõi: hec eniʒ faciũt pharmacũ magis educe re: ergo iſta ſunt vitãda. ¶ In oppoſitũ tñ arguit ſal/ tẽ de digõne. illud eſt premittẽdũ qꝺ ẽ bonoꝝ humo rũ eũonẽ ꝓhibẽs ⁊ remouẽs eũonẽ maloꝝ. ſʒ digõ eſt hmõi. ergo dʒ preponi. ¶ Preterea canaliũ apitio re mouet maloꝝ accidẽtiũ difficultatẽ: cũ dictũ fuerit ſu pra ꝙ reddit corpus ſecurũ a pena. ergo ẽ p̃mittẽdũ. ¶ In iſto dubio rñdent cõiter auctores ꝙ digeſtio ⁊ canaliũ apitio ſunt premittẽde ĩ paratis colirice paſſio ni: ſʒ nõ mollificatio cã ẽ: q: illa ſunt premittẽda qbus nã eſt magis potẽs libere ſeq̃ſtrare benignũ a malo: ⁊ ſine malis accñtibus illꝺ libere eũare: ſʒ ĩ corpibus co lirice paſſiõi paratis digõ ⁊ canaliũ apitio ſunt hmõi. ergo ſũt premittẽda. Minoꝛ pʒ q: ſi humoꝛ nõ ſit di geſtus nõ eſt obediẽs virtuti: ⁊ ſic nõ facile ſepat a be nigno. Et ſi vie ſũt oppilate mali humores in via ma gnificant: moꝛa ⁊ ꝯiũctio cũ iuuatiuo ⁊ anguſtia ⁊ do loꝛ nec de iſtis ſequuũt nocumẽta notabilia ĩ iſtis coꝛ pibus pp q̃ dimittãt. ergo ⁊c. ¶ Ad argumẽtũ cũ dr̃ ꝙ iſta augẽt fluxũ dr̃ ꝙ p iſta auget fluxus mali ⁊ pec cãtis humoꝛis: nõ aũt boni: imo iſtius diminuit: cũ p hoc virt⁹ liberi⁹ ſeparet bonũ a malo: ⁊ q: nõ tãto tpe malignus hũoꝛ remaneat agitatus ĩ corpoꝛe: ſʒ p ipſi⁹ mali hũoꝛis ⁊ pharmaci citã eũonẽ minus ſunt leſa lu brica mẽbra. ſ. ſtomach⁹ ⁊ inteſtina q̃ʒ ſi diu pharmacũ ibi ſtetiſſet. Et iõ cũ dr̃ ꝙ apta augere fluxũ ſunt vitã da: dr̃ ꝙ nõ oĩa: q: illa q̃ mali humoꝛis fluxũ ſũt apta augere ⁊ nõ boni: imo bõi eũationẽ ꝓhibẽt: iſta nõ ſũt in iſtis corpibus cauẽda. Et iõ ĩ precedẽtib⁹ capitulis non dixit de digõne ⁊ apitione viaꝝ: q: mollẽ hñs vẽ trem nõ debeat eã facere: ſed bñ de his p que corpus mollificat vt in principio precedẽtis capituli patuit.

¶ Solutoꝛio nãq̃ʒ vẽtris alicui⁹ talis q̃lis ẽ iſte res admiſcẽda eſt in q̃ ſit virtus vomitiua ne ꝑperet deſcẽdere de ſtomacho anteq̃ʒ ſuã pficiat opationẽ: ĩmo equent in ipſo duaruʒ medicinaꝝ virtutes ⁊ pficiat vẽtris ſolutiua opationẽ ſuã: ⁊ vomitiua ſuã ecõuerſo illius.

Scias ꝙ iſte tex. q dicit imo equent in ipſo duarũ medici naꝝ virtutes. exponit equen tur. i. inuẽtur. ſ. ꝙ virtus me dicine vomiti ue facit moꝛari ĩ ſtomacho me dicinaʒ ſeceſſi uã ne cito ꝑpe ret ad ĩteſtina.

¶ Hic docet qd ſit faciẽdũ in purgãdo ventres iſtoꝛũ paratoꝛuʒ colirice paſſioni: dicẽs ꝙ medicine ſolutiue ventris que debẽt iſtis exhiberi dʒ admiſceri aliud in quo ſit virtus vomitiua: ne medicina ꝑperet deſcẽde re de ſtomacho anteq̃ʒ ſuã pficiat opationẽ: ĩmo eq̃nt in ipſa duaꝝ medicinarum virtutes ⁊ perficiant ven/ tris ſolutiua ſuã operationẽ ⁊ vomitiua ſuã opationẽ. ¶ Et ꝓ declaratione iſtius regule dubitatur.

Queſtio. II

Utruʒ in paratis colirice paſſioni ſit pmiſcen/ da medicina vomitiua cũ ſolutiua ven tris. ¶ Ad ptẽ negatiuã arguit. Illa non ſunt permi/ ſcẽda que faciũt euacuationẽ laborioſam: ⁊ perturbãt opatiões. Sed iſta ſunt hmõi ergo ⁊c. Maioꝛ patuit ſupra vbi dictũ fuit: ꝙ cõpoſitio medicinaꝝ ſoluentiũ diuerſo tpe ob iſtã cãʒ ẽ mala: ⁊ minoꝛ pʒ q: iſta faciũt diuerſos motus vna vomitũ: alia fluxũ. ¶ Cõfirmat: illa permixtio eſt agitatiua ⁊ turbulatiua que ꝺ facto facit motus: in ꝯrias ptes. ſed pmixtio ad modũ Aui. ẽ hmõi: ergo ⁊c. Minoꝛ pʒ in lr̃a. nã Aui. vult ꝙ eq̃li ter miſceat vomitiuũ cũ ſolutiuo: ita ꝙ vterqʒ perficiat opationẽ ſuã: ſʒ nõ pficiũt he due opationẽ niſi p mo us ĩ ꝯrias ptes. ergo oʒ ꝙ p mixtionẽ ſequat mot⁹ in

partes

UVA. BHSC. IyR_044_1

ptes ꝯtrias. ¶ Scđo ꝑncipaľr arguit̃ ſic. Illa ꝑmixtio nõ eſt faciẽda ĩ talibꝰ corporibꝰ q̃ eſt cã maioris euõ/nis: ſed hec dicta eſt hmõi: g̃ ⁊c. Maior ꝓbatur: qꝛ in iſtis ꝓhibet̃ mollificatio pp timorẽ ſupfluitatis fluxus ⁊ ꝓhibet̃ exhibitio medicine ſolutiue: vt ſupra in.c.j. pp eandẽ cãm. Sed in illis in qbꝰ pp pharmacũ time/tur de ſupfluitate fluxus ſeu euõnis nõ eſt faciẽda per mixtio medicie que ſit cã addẽdi fluxui: ergo talis per mixtio nõ ẽ faciẽda ĩ iſtis. ¶ In oppoſitũ ẽ Aui. hic. ¶ Pro dubio nota prĩo ꝙ ꝑ paratos colirice paſſioni illos intelligimus q̃ habent ſtõm ⁊ inteſtina lubrica ⁊ nõ aliõ. ¶ Nota ſcđo ꝙ vomitiuũ ⁊ ſolutiuũ ꝑmiſceri eq̃liter põt intelligi duobꝰ modis. Unus eſt ꝙ tã for/tis medicina ſolutiua ponat̃ q̃z vomitiua. Alius mo/dus eſt ꝙ ſint mixta ꝓportionaľr ita ꝙ vomitiua per ſuã virtutẽ inclinãtẽ ſurſuz ꝓhibeat deſcenſum nimis citũ pharmaci ad inferiora: ⁊ hoc mõ intelligit Auic. ¶ Nota tertio. ꝙ vtrũqz iſtoꝝ ꝑficere ſuã opationem põt intelligi dupľr. Uno mõ vt ſonãt verba.ſ. ꝙ ſolu tiuũ ſoluat vẽtrẽ ⁊ vomitiuũ faciat vomitũ. Scđo mõ ꝙ vtrũqz iſtoꝝ ꝑficiat opationẽ ſuã.ſ. illã quã medicꝰ intendit in hac ꝑmixtione. Et hoc eſt qꝛ ſolutiuũ tra/hat mãz ⁊ faciat fluxuz ventris ⁊ ꝙ vomitiuũ detineat ſolutiuũ in ſtõ ꝑ ſuũ motũ ſurſum eleuantẽ. Et h̃ mõ intelligit Aui. ¶ Nota quarto ꝙ in iſtis paratis coliri ce paſſioni eſt timor de ſupfluitate fluxus: ⁊ ẽ timor de defectu. Nã qꝛ inteſtina ſunt lubrica: ⁊ ſtõs timet̃ ne debilitet̃: ⁊ poſtea recipiat nimiũ de mã ⁊ ſint cã fluxꝰ. Et qꝛ nõ retinẽs aliqñ medicinã tãto tpe ꝙ ſufficit tra here humorẽ peccãtẽ: iõ timet̃ de defectu opationis: medicus ergo prĩo reſpectu nõ addit in mollificatiõe ẽt ſi põt abſtinere. ¶ Quinto nota ꝙ dato pharmaco de cuius ſolutionis ſupfluitate nõ dubitet̃: aut minus dubitet̃ ad faciẽdũ ꝙ operet̃ qđ intendit̃: ⁊ ꝙ humo/rez attrahat: medicus ꝑmiſcet vomitiuũ in tanta quã/titate ꝙ effugiat ꝙ nõ fiat vomitus ſʒ retẽtio ſolutiui: ⁊ eo mõ qđ vna ab ipſis ſequat̃ opatio vltimata.ſ. flu xus ⁊ due imediate: quarũ vna eſt retẽtio ſolutiui ĩ ſto macho. ⁊ alia eſt deſcẽſus debito tpe ad ĩteſtina. ¶ Et ꝑ hoc pʒ rñſio ad dubium dicendo ꝙ permixtio iſta ad modũ Aui. eſt rõnalis ⁊ facienda in iſtis corporibꝰ. ¶ Pʒ ẽt rñſio ad argumẽta. Nã nõ fiet cõturbatio ⁊ nõ fient illi duo motus humoꝝ. hoc eniz mõ ⁊ in tali ꝓportione miſcent̃ iſte medicine ꝙ vnũ faciũt motuz humoris. ¶ Pʒ ẽt ad ſcđz ꝑncipale rñſio: qꝛ retẽtio de bito tpe medicine bene cõditionate non facit fluxum augere reſpectu debiti ſi eſſet debite quãtitatis.

Nota ꝙ opera tio medicie vo mitiue eſt du/plex vna eſt fa cere vomitũ ⁊ de hac nõ intel ligit̃ hic: Alia eſt facere merã ſiue ſubleuatio nẽ medicine ſe ceſſiue in ſtõa/cho ⁊ ſic itelli git h̃ Gentilis.

¶ Trauli quoqz ſunt ex eis q̃ colirice paſſio/ni ſunt apparati: forte igit̃ non tolerant medi cinã: ipſorum tamẽ plurimi coliricaz incurrũt paſſionẽ ex reumatiſmis ſuorum capitum.

¶ Modo declarat per vnum ſignum quedam corpo/ra eſſe parata colirice paſſioni ad ſenſum datum: dicẽs ꝙ trauli ſunt parati colirice paſſiõi: ⁊ ideo plurimi eo/rum non tolerant fortem medicinam. Paratio aũt eſt pp reumatiſmos ſuorum capitum. ¶ Ubi nota ꝙ trau li ſunt illi qui ſunt ĩpotentes ad exprimendũ hanc ſyl labam tra. ⁊ hoc pp ſue lingue ⁊ neruorum humidita tem: cuius ſignũ eſt: ꝙ in pueris quouſqz nõ ſint exſic/cati ẽt eſt difficilis ꝓlatio. ¶ Nota ſcđo ꝙ plurimũ cã nimie humiditatis taliũ neruorũ eſt humiditas cere/bri. Ex quo pʒ ꝙ iſti vtplurimũ ĩcurrũt reumatiſmos .i. fluxus materierũ de capite ad ſtomachũ. Iſte autẽ humide materie debilitãt digeſtiuã ⁊ retentiuã ſtoma chi ⁊ inteſtinorũ: ⁊ ideo faciũt iſta membra ſuſceptiua ab alijs. vñ Hippo. ſexta particula dixit. Trauli a dia ria maxie capiunt̃ longa. ¶ Sequit̃ ſcđo ꝙ iſtos dicit paratos colirice paſſioni q̃ ſunt hñtes lubricum ſtoma chũ ⁊ inteſtina nõ proprie ſumẽdo coliricã paſſionez:

Nota ꝙ medi cina dr̃ fortis: vel qꝛ euacuat multos humo res: vel qꝛ euãt humorez groſ ſum ⁊ viſcoſuz mõ licet trauli non egẽt forti medicina rõne q̃titatis humo rũ egent tñ me dicina forti rõ ne groſſitiei ⁊ viſcoſitatis eo rum.

vt diximꝰ in.c.3. ſupra. ¶ Sequit̃ tertio ꝙ nõ ſolum traulos: ſed quoſcũqz alios quos cognoſcimus hr̃e vẽ t. ẽ lubricũ cauere debemus a fortibus ſolutiuis.

Queſtio. III.

Dubitat̃ tñ hic: vtrũ queadmodũ in paratis ad fluxũ ꝑmiſcemꝰ vomitiua: ita in ꝑparatis ad vomitũ permiſcenda ſint ſeceſſiua? ⁊ dicit Dy. ꝙ ſic ꝑ ſimilẽ rõnẽ. ¶ Ego aũt puto ꝙ ꝑ vomiti/ua intelligimꝰ illa q̃ agitãt verſus ſupius ſicut v̈bi gr̃a decoctio raphani aut ſeminis eius. Nõ aũt illa ſoluti/ua de ꝓprietate quoꝝ eſt cũ violentia trahere vt dĩ ſu/pra: ⁊ ſic puto ꝙ cũ vomitiuo eius qui facile vomit ꝑ/miſcẽdũ eſt ꝙ ꝓhibeat vomitũ qđ multo melius ſit cũ ſtipticis ⁊ rebus boni ſaporis q̃z cũ ſolutiuis. Et ideo infra in capľo de vomitu nihil dicetur.

¶ Ex cauſa preterita timoroſa eſt vt medici/na ventris ſolutiua ſumatur fece in inteſtinis exiſtente ſicca: ĩmo expellenda eſt ſaltẽ cuz cly ſteri aut iure mollificatiuo.

¶ Ponit ſcđm cañ. dicẽs ꝙ vna cã eſt timoroſa dare ſolutiuũ vẽtris fece in ĩteſtinis exñte ſicca: ⁊ iõ opʒ vt fex illa aut cũ clyſteri euet̃: aut cũ aliquo iure mollifi/catiuo: ſicut verbi gr̃a: cauliũ: aut galli: aut mercuria/lis: aut volubilis: aut prunoꝝ: aut caſſiefiſtule ⁊ taliuz lubricãtiũ. Cã aũt prĩe partis can. ẽ qꝛ fex ſicca oppi/lãs inteſtina: ⁊ nõ exiens celeriter eſt cã ꝙ mali humo res ⁊ agitati quos opʒ expelli non expelluntur: ⁊ ideo qñqz regurgitant ad ſuperiora.ſ. ad ſtomachuz ⁊ ſunt cã malorum accñtiũ. Secũda ps ſatis patet: qꝛ in iſtis mollificantibus eſt preparatio inteſtinorũ: vt per ipſa facilr̃ fiat tranſitus: ⁊ nullo mõ feces retineant̃: ĩmo ꝑ ipſa habilitent̃ ad motũ ⁊ exitũ. Clyſtere aũt conue/niens eſt qñ mã eſt in inferioribus inteſtinis: mollifi/catiuũ in potu qñ in ſuperioribus ⁊ clyſtere eſt ſecuriꝰ. Et ſi opʒ reiteret̃. Acuta aũt clyſteria cõmouẽdo cele/riter feces ſunt in caſu iſto periculoſa faciẽdo intolera/biles dolores: debẽt eſſe ergo mollificatiua: vt dĩ. 3. tegni. ⁊ dicitur etiam. 16. tertij ⁊c.

¶ Balneũ quoqz ĩgredi añq̃z vẽtris ſolutio fiat aliquãtis diebꝰ ẽ ex eis q̃ bñ ꝑparant niſi aliqđ ꝓhibuerit. ¶ Et oʒ qđẽ vt ĩter balneũ ⁊ hauſtũ medicine paruũ interueniat tẽpus.

¶ Poſt medicinã quoqz nõ ĩgrediat̃ q̃s bal neũ: qm̃ trahit mãz ad exteriora: ⁊ neqz eſt bo nũ niſi ad vẽtrẽ cõſtringendũ ꝑter in hyeme: qꝛ nõ ẽ timẽdũ primã balnei caſaz ĩgredi tali mõ: ne calor ſit vllo mõ impediẽs ad attrahẽ dũ: ſed ſit ad mollificãdũ. ¶ Et ad vltimuz opʒ vt aer illius q̃ pharmaciã bibit ſit calidi/tatis pauce: ne ſudorẽ faciat neqz turbationẽ: quoniam hoc eſt ex preparatorijs.

¶ Ponit hic can. tertiũ ĩ vſu balnei: ⁊ ſunt q̃ttuor re/gule. Prĩa ꝙ ĩgredi balneũ aliq̃ztis diebꝰ añq̃z ſumat̃ medicina vẽtris ſolutiua eſt ex eis q̃ ꝑparãt bene niſi aliqđ ꝓhibeat. Scđa regula ẽ: ꝙ opʒ ꝙ inter ĩgreſſuz ⁊ ſtationẽ in balneo ⁊ hauſtũ medicie paruũ tps inter ueniat. Tertia regula eſt: ꝙ nõ dʒ ĩgredi balneũ poſt q̃z medicina eſt aſſumpta: qꝛ balneũ trahit mãz ad ex/teriora ⁊ nõ eſt bonũ niſi ad ꝯſtringẽdũ ventrẽ ꝑterq̃z in hyeme: qꝛ tũc nõ eſt timendũ ingredi primã caſaz balnei tali modo ne calor balnei ĩpediat attractionem pharmaci ꝑ ſuam tractionez ad exteriora: ſed bñ iuuat ad mollificandũ. Quarta regula eſt ꝙ aer illiꝰ q̃ ſum/pſit pharmacũ dʒ eẽ calidus: pauca tñ caliditate: ita vt nõ faciat ſudare nec turbet corpus faciẽdo eſtuationẽ. ⁊ cã eſt qꝛ aer h̃ mõ calidus eſt ex ꝑparatorijs. ¶ Ubi nota ꝙ balneũ de quo h̃ loqtur ẽ balneũ aque dulcis

UVA. BHSC. IyR_044_1

calide: ⁊ in vſu eius ante pharmacũ eſt vtilitas ſubtiliandi humorẽ: ⁊ vtilitas aperiẽdi vias: ⁊ vtilitas mollificandi inteſtina ⁊ ſtomachũ. Et iõ ſi aliud nõ fuerit ꝓhibens erit de bonis ꝓparatorijs. Dies autem iſti debẽt eſſe ſm Haliabatẽ duo aut tres: aut quattuor: ⁊ in hoc debẽt ſtare in arbitrio boni medici ſm qualitatem corporis ⁊ humoris. Impediẽtia aũt vſum balnei pñt eſſe multa: vt aſma ſincopis plurima plenitudo cõgelatoꝝ in capite humorũ epilepſia ⁊ ſiꝛ̃ia. Raſis aũt ſexto cõtinentis auctoritate Gal. dicit hoc modo. Aliquãtis diebus. Scda regula clauſit duo. Primũ ꝙ ſtatiʒ egrediẽti balneũ nõ dʒ dari medicina. Secũdũ ꝙ ꝑuũ dʒ ĩteruenire tp̃s. Cã primi eſt vt q̃eſcat mot⁹ ad exteriora ⁊ corpus reficiat̃ a tedio balnei. Cã aũt ſcdi eſt vt medicina det̃ anteq̃ȝ humores iterũ coagulent̃: aut vie indurent̃. Et ſi querit̃ q̃ȝtum tp̃s debet eſſe inter balneũ ⁊ potionẽ medicĩe. dico cũ Raſi ſexto ꝯtinentis: ꝙ dʒ eſſe media hora: vñ dixit: dico iõ vtendũ eſſe balneo ante laxatiuũʒ ſpacio medie hore. Cauſa tertij eſt clara: q2 trahẽdo ad exteriora impediret opus medicine: ⁊ iõ cũ fuerit aer frigidus aut temperate calidus: ita vt nõ fiat ſudor: nec eſtuatio: eſt de his que nõ ꝑmittunt euaporare medicĩas ⁊ hũores tenere fluidos ⁊ poros aptos: ⁊ h̃ voluit q̃rta regula.

Pro hoc vide Meſue in tertia intentione. c. iij. cañ. iij. de ꝯſolatione medicinarũ paragrapho. ſ. Vulgares aũt q nõ ſunt periti artis ⁊c. ⁊ plura alia de hoc ⁊ ibi lege.

⁋ Fricatio quoqȝ ⁊ ex oleis inungi eſt ſimiliter ex preparatorijs.

⁋ Iſte eſt quart⁹ cañ. in quo dicit Aui. ꝙ fricatio corporis ⁊ inũctio ex oleis ꝑparãt corp⁹ ad acceptionem pharmaci ſubtiliando humores ⁊ mollificando vias.

⁋ Cum autẽ aliquis medicine aſſuetus non eſt neqȝ eam bibit: melius eſt medico vt ſibi caueat ne ventris ſolutiua violẽtas virtutes habentia ei tribuat.

⁋ Hic ponit cañ. limitatos ad q̃ſdã corp̃is maneries. Et diuidit̃ ĩ tres ſicut tres regulas põit. ſcda ibi (Faſtidiũ) tertia ibi (Illis võ q). ⁋ Dicit p̃rio ꝙ ille q nõ eſt aſſuet⁹ aſſumere pharmacũ: ita ꝙ nõ ſcim⁹ q̃uõ tolerat opationẽ eius meli⁹ eſt ꝙ medic⁹ nõ det medicĩas habẽtes violẽtas virtutes. Et cã eſt clara ſatis ſupra.

⁋ Faſtidiũ vero hñtib⁹ ⁊ hũores viſcoſos ⁊ in hipocũdrijs tẽſionẽ: aut q in ſuis interioribus hñt inflãmationẽ aut oppilatiões nõ eſt dandũ aliqd donec iſta rectificent̃ nutrientibus: mollificãtibus: ⁊ balneo: ⁊ requie: ⁊ dimiſſione eius qđ mouet / ⁊ eius qđ inflãmat.

⁋ Hic eſt ſcds cañ. quo cõprehẽdit quinqȝ diſpões corp̃is quas ſi habeat aſſumptur⁹ pharmacum aut aliquã eaꝝ opʒ primo illas corrigere: ⁊ ſunt faſtidiũ: viſcoſitas humorũ: tenſio hipocũdrioꝝ: inflãmatio ĩ interioribus ⁊ oppilatio. Corrigunt̃ aũt q̃nqȝ adiutorijs hic narratis. ſ. nutriẽtibus: humectãtib⁹: balneo: reqe dimiſſione ei⁹ qđ mouet q2 motus ĩpedit digõnẽ: ⁊ dimiſſiõe eius qđ inflãmat ⁊ ꝓcipue ꝑꝑ periculũ de putredine aut oppilatiõe. ⁋ Ubi no. p̃rio ꝙ ꝑ faſtidiũ intelligere debem⁹ repletionẽ cibi facientẽ nauſeam aut abhominationẽ cibi. Sʒ tẽſio ſub hipocũdrijs ſignificat humores groſſos viſcoſos in venis primis q ſunt rami porte ⁊ ꝙ ipſi vẽtoſant̃. Inflãmatio in interioribus aut ẽ cũ ap̃ate aut ſine ap̃ate collecto in vno membro determinato. Et tu ex hoc vides ꝙ in oĩbus iſtis caſib⁹ eſt aut humoꝝ cruditas: aut viaꝝ clauſio. Modo ꝑ regulas ſupra poſitas iſta ſũt remouẽda ante dationẽ pharmaci. ⁋ Scdo no. ꝙ Aui. hic dedit ea que hec corrigũt ſine nocumẽto: vt cũ iſtis. ſ. cibo mollificatiuo ⁊ balneo ⁊ quiete ⁊ dimiſſione inflãmatiõis facientiũ periculũ dictũ: ⁊ cũ hoc reſoluẽtiũ ſubtile: ⁊ dimittentiũ groſſum: tñ q̃nqȝ iſta nõ ſufficiũt: vñ Gale. quarto de regimine ſanitatis in habẽtibus crudos humores ſʒ primas venas dedit diatriton piꝑereon ſimplex. In habẽtib⁹ aut ſm venas vlteriores dedit diatriton pipereon pharmacoſum. In his aũt qui hñt in totius ambitu hoc dedit diacalamẽtũ: ⁊ ita medicus q̃nqȝ facere dʒ. ⁋ No. tertio ꝙ dicit inflatio in interioribus ⁊ põt dici inflãmatio. nã vtrũqȝ indicat ꝙ nõ fiat fortis laxatio cũ pharmaco: q2 mot⁹ ĩflãmat ⁊ q2 habẽtibus ap̃a in interiorib⁹ difficile eſt ſoluere: vt dictũ eſt in ꝓcedẽti capl̃o. Et ponit h̃ ſnĩa Raſi ſexto cõtinẽtis auctoritate Gal̃. In hac forma in q̃õnib⁹ apho. dicit ꝙ ſi volueris ſeq laxationẽ nõ dʒ fieri laxatio in q bus eſt morb⁹ de ſatietate nauſeatiua ⁊ de nutrimẽtis groſſis ⁊ viſcoſis: ⁊ ĩ quo fuerit extẽſio in locis q̃ ſunt ſub hipocũdrijs aut iflatio: aut ſi loca ipſa fuerint intenſe caliditatis: aut ſi in aliqua ꝑte ventris fuerit ap̃a aut humores groſſi: aut ſi meatus fuerint oppilati.

Scias ꝙ tẽſio ſub hipocundrijs. ſ. in locis ſub coſtis aliqñ fit ex groſſa inflatiua vẽtoſitate cũ humiditate mixta vt vult Gal. quarta ꝑticula aph. cõmẽto illius aph. Quibus hipocũdria ſuſpẽſa ſunt ⁊c. ⁊ h̃ ventoſitas dupl̃r impedit opus pharmacie. Primo q2 ſubleuat pharmaciã ſurſum ⁊ ñ ſinit eaʒ inferius labi ad

⁋ Illis vero q ſtantes bibũt aquas: ⁊ habẽtib⁹ ſplenes / fortes medicine ſunt neceſſarie.

⁋ Hic eſt tertius cañ. in quo dicit ꝙ illis qui bibunt aquas ſtantes vt puteales ⁊ lacunales: ⁊ ſil̃r patiẽtib⁹ ſplenes groſſos fortes medicine ſunt neceſſarie. Cauſa eſt clara: q2 iſti habẽt groſſos humores eũandos: ⁊ ideo indigent pharmaco forti: iuxta ea que dicunt̃ in cõmento aphoriſmi. Melancolicoꝝ ⁊c̃.

⁋ Cũqȝ aliqs medicinã ventris ſolutiuã biberit: melius erit ei ſi medicĩa fuerit fortis: vt ſup eaʒ dormiat anteq̃ȝ operet̃: qm̃ operabit̃ meli⁹. ⁋ Et ſi debilis fuerit melius erit ei ne ſuper eam dormiat: qm̃ natura digeret medicinam. ⁋ Cum autem medicina operari ceperit melius erit ei ne ſuper eam dormiat quocunqȝ modo fuerit.

⁋ Hic ponunt̃ cañ. đ his que faciẽda ſunt poſt aſſumptionẽ pharmaci. Et p̃rio de faciẽdis añ cõplemẽtuʒ eũonis. Scdo de faciẽdis poſt eũoneʒ. ſcda ibi. (Opʒ ꝓterea). Prĩa diuidit̃ in tot ꝑtes: quot ſunt canones. ⁋ Prim⁹ ẽ cañ. eſt de vſu ſomni poſt aſſumptionem pharmaci. Et dicit ꝙ ſi medicina eſt fortis meli⁹ eſt ꝙ dormiat ſup eã anteq̃ȝ operet̃: qm̃ meli⁹ operabit̃: ⁊ ſi eſt debilis meli⁹ eſt ꝙ nõ dormiat: qm̃ digereret eaʒ ſi dormiret ſup eam: ſed poſtq̃ȝ medicĩa ceperit operari melius ẽ ne dormiat quocũqȝ modo fuerit ſiue fuerit fortis ſiue debilis. ⁋ Cã primi eſt vt medicina bñ actuet̃ reuocato calore ad interiora ꝑ ſomnũ. Et ſcdo q2 humor meli⁹ trahit̃ ad medicinã. Et tertio q2 hũor corrigit̃ ꝑ calorẽ retractũ ad ĩteriora. Et q̃rto q2 malitia venenoſitatis medicĩe mitiget̃ a calore nãli fortificato in ſõno. Quinto vt q̃eſcat hõ ab abhoĩatõe ſaporis medicĩe q cũ eructuat ꝑ ſuuʒ ſaporẽ ſurſuʒ aſcẽdit ad os: ⁊ a doloꝛib⁹ ꝑꝑ ſtupefactionẽ ſenſus in ſomno. ⁋ Cã ſcdi dicti eſt q2 medicĩa debilis digerit̃ a nr̃o calore ⁊ nõ opatur vt medicina poſtq̃ȝ digeſta ẽ. Sed ſi dicat̃ ꝯ: q2 ĩ cura egritudinũ capitꝫ ꝓcipit̃ ſomn⁹ poſt medicĩas debiles: vt p̃ria tertij. c. illo. Cũ mãʒ purgare ⁊c̃. Hic dr̃ ꝙ medicĩa põt dici debilis aut fortꝫ duobus mõis. Uno mõ in cõpatiõe ad eũonẽ quã hʒ facere: ⁊ h̃ mõ illa q̃ plus eũat aut hũorẽ magis reſiſtẽteʒ dr̃ fortis. Scdo mõ ĩ reſiſtẽdo calori nãli trãſmutãti ip̃am: ⁊ h̃ mõ loq̃t Aui. h̃. Accidit aũt vt pl̃imũ ꝙ medicĩe q̃ ſunt fortis v̉tutis ĩ eũando ẽt ſunt fortes ĩ reſiſtẽdo calori ⁊ indigeſtibiles: ⁊ ꝯ: ſʒ tñ nõ ſemꝑ: vñ lʒ aloes ſit de debil̃r ſoluẽtib⁹: fortiter tñ reſiſtit calori ⁊ ꝓhibet ſui diſſolutionẽ ⁊ corruptionẽ ⁊ ꝯuerſionẽ in chilũ. Aui. võ loco allegato p̃ria tertij ꝓcepit ſomnuʒ ſup debiles mõ p̃rio: tñ ſunt fortes ad ſenſuʒ. Aui. h̃. ⁋ Cã aũt q̃re nõ eſt dormiẽdũ poſtq̃ȝ medicĩa ĩcipit opari: eſt q2 ex ſõno ĩpediret̃ opatio. Nã mãs adventẽ ⁊ ĩteſtina delatas virt⁹ ſenſitiua nõ ꝑcipet: ⁊ ſic non

ſtimularet̃

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſtimularetur expulſiua. Accidit ēt ꝙ muſculi ventris q iuuant ad expulſionem ſunt tunc prohibiti ab operatione. Et hoc intelligatur vbi nō intenderemus ad reſtringendū. Qḋ ſi queratur vtrum cōpleta operatiōe pharmaci ſit dormiēdū: dictuꝫ eſt in precedēti capl'o.

¶ Amplius cum aliquis medicinam bibit non ilico ſuper eam ſe mouere dꝫ: ſed dꝫ ſup eam quieſcere vt ipſam natura circūdet ⁊ in eam operetur: quoniaꝫ niſi natura in ipſa operata fuerit: nō operat̄ ipſa in naturam.

¶ Iſte eſt ſcd's can. ꝙ cū aliquis bibit medicinā nō ſtatim ſe debet mouere ad hoc vt calor circūdet medicinā: qm̄ ſi calor non operet̄ in eam ipſa nō opabitur in naturā. Et cōſtat ꝙ hoc eſt verū de medicinis attractiuis in potētia: ſed que ſunt attractiue actu non opꝫ ꝙ calor agat in eas. Bonū eſt tamē ſup illas quieſcere ne expellantur cito a corpore vt melius trahant.

Nō ſētilis eſt iſta. nā ſiue natura ſtōachi digerat ſiue alteret: dꝫ medicinā amplexare: ad hoc vt actuetur: modo ſi fiat motꝰ poſt aſſumptionem medicine ſubito non amplexatur eā: īō natura non agit in medicinam nec econuerſo ſed poſtq̄ opari ceperit mouet corpus q: agitāt̄ hūores ⁊ melius educunt̄. Cōuenit ēt qes in hoc nō ſolū ꝓpter cām dictā ſed ēt vt nō agitet̄ os ſtōachi ne euomat̄ medicina ſumpta ⁊ eſt quieſcendū nō ſolū quiete corporis ſed ēt aīe: motus .n. aīe ſic diſtrahunt naturaꝫ a reductione medicīe ad actum ſicut motus: corporis quare ⁊c̄.

¶ Odores quoq; nauſeā ꝓhibētes olfacere dꝫ ſicut eſt odor mēte ⁊ ruthe ⁊ apij ⁊ citoniorū ⁊ boli corāſcē in aqua roſacea ⁊ pauco aceto aſperſi. ¶ Et ſi ex odore medicīe quis exterritur cum medicinam bibat nares cōſtringat. ¶ Et qui medicinā abhorret dꝫ maſticare parum ex tarcon: ideo vt ſui oris virtus ſtupida fiat. ¶ Qz ſi vomere timuerit extremitates cōſtringat: ⁊ cum ipſaꝫ biberit deſuper rem ſtipticam bibat.

¶ In iſto cañ. docet Auic. qḋ faciēdū ad hoc vt medicina melius retineat̄: ⁊ ſunt qnq;. Primus eſt ꝙ olfaciat odores ꝓhibētes nauſeā ſicut eſt odor mēte ⁊ ruthe ⁊ apij ⁊ citoniorū ⁊ boli aſperſi aqua roſata ⁊ aceto pauco ne. ſ. aque roſe occultet̄ odor. Scd's eſt ꝙ ſi qs terret̄ ex odore medicine tūc cū ipſam bibit ⁊ conſtringat nares. Tertius eſt ꝙ ſi qs abhorret medicinā in ſapore maſticet prius parū ex tarcon vt ſui oris virtus fiat ſtupida. Quartus eſt ꝙ ſi qs timuerit vomere ꝯſtringat extremitates cū ſtrictura doloroſa. Quintꝰ eſt ꝙ in iſto caſu bibat ſuper medicinā aliquid ſtipticū ſicut citonij ſuccum aut aliud. ¶ Circa ꝑmū dcm̄ nota ꝙ ex odore ḋlectabili ꝓhibet̄ abhoīatio. ⁊ cā eſt q: odor ſubordinatur guſtui: ⁊ abhominatio ⁊ eius prohibitio fit ꝑ habitudinē ad guſtū: ⁊ ſequit̄ multitudinē odoris. ¶ Nota ſcd'o. ꝙ hic ponunt̄ plurima vt eligat̄ illud qḋ patiēti ē placidius ⁊ cōmodius: vñ ponūtur cal'a ⁊ frida in l'ra. ¶ Circa ſcd'ꝫ pꝫ cā. ¶ Circa tertiū nota ꝙ tarcō ē herba ſil'is multū ſaturegie ⁊ thimo in aſpectu ⁊ in ſapore: ⁊ ē cal'a. In ea tñ eſt virtus q̄dā ſtupefactiua: vt dī ſcd'o can. c. ꝓprio: ⁊ ē īfridatio quedā: ex quo dat̄ intelligi ꝙ ſtupefactio ſua eſt ꝑ partem frigidam in eo ſicut in filonio ⁊ theriaca noua. Sꝫ vtꝝ calidū poſſit ſtupefacere eſt qḋ alia. ¶ Circa quartum dictum conſtat ꝙ dolor facit minus ſentire nocumētū medicine iuxta apho. Duorū dolorū ⁊c̄. ¶ Circa quintum nota ꝙ dū aliquid de ſubſtātia medicine abhominabilis adheret meri: melius ē ſumere abſterſiua ⁊ ſtatim conſequenter adhibere ſtiptica.

¶ Medici ꝑterea pillulas q̄s ei daturi ſunt qñq; ī melle voluunt: ⁊ qñq; ſup eas ꝓijciunt mel aut zuccaꝝ coctū donec eis inde faciāt tunicā. ¶ Ex eo quoq; qḋ ē īgeniū vtile eſt: vt ſup eas ponat̄ cera cuꝫ pauco oleo mollificata. ¶ Et ex eo qḋ magis cōueniēs ingeniū: ē vt os aq̄ aut alia re īpleat̄: deīde pillule ſicut ſunt bibant̄ ſup ipſaꝫ: aut q̄ aliquo horū ingenioꝝ aptate fuerint: trāſglutient̄ itaq; oēs ita ꝙ medicine operatio non cognoſcetur.

¶ Dat modū ꝯñter ſumēdi pillulas ad ꝓhibendū abhoīationē: ⁊ ſūt q̄ttuor modi poſiti. Prīo ꝙ īuoluant̄ in melle. Scd'o ꝙ ſup ipſas ꝓijciat̄ mel: aut zuccarum coctū ita ꝙ fiat eis tunica ſicut in coriandro confecto. Tertio ꝙ ex cera ⁊ oleo fiat eis tunica: ⁊ dicit notāter cū oleo: q: ſi cera ponat̄ ſola pillule nō opant̄: q: cera non facile diſſoluit̄: ſed qñ eſt cū oleo facile diſſoluit̄. Quartū eſt ꝙ os repleat̄ aqua vel aliquo alio ſicut iulep aut vino: vt poſſint pillule cū illo trāſglutiri. nam tūc trāſglutient̄ oēs ⁊ nō ꝑcipiet̄ medicine ſapor.

¶ Et opꝫ vt apozima tepidum bibatur ⁊ pillule cum aqua tepida ſumantur.

¶ Docet q̄uō ſumit̄ apozima ⁊ q̄uō pillule: dicens ꝙ apozima ſumat̄ tepidū ⁊ pillule cum aqua tepida. i. leuis caliditatis: ⁊ hoc q: friditas īpedit opationē medicine attractiue. Per apozima ergo intellige oē qḋ in forma liquida ſumit̄: in quo virtutes medicinaꝝ cōtinent̄: ⁊ dꝫ ſumi cal'ꝫ ⁊ nō tepidū: q: tepida diſſoluūt robur ventris niſi intendamus vomitum.

¶ Frigidi preterea ſtōs ⁊ pedes calefaciēdi ſunt. ¶ Cūq; ipſiꝰ aīa ſedata fuerit ambulet ⁊ moueat̄ paulatī: qm̄ motꝰ hic ē iuuatiuus. ¶ Et īterpoſitōe horaꝝ ex aq̄ cal'a tm̄ bibat ꝙ medicinā nō liq̄faciat ⁊ expellat ipſaꝫ ⁊ eiꝰ debilitet virtutē niſi fuerit in hora qñ neceſſe eſt vt vētris ſtringat̄ ſol'o. ¶ In potu quoq; aq̄ cal'e malitie medicine exiſtit debilitatio.

¶ In iſto. §. ponit q̄dā reſiſtētia vomitui: lꝫ ēt al's habeāt vtilitates: ⁊ ſunt tria. Primum ē ꝙ ſi ſtōs aut pedes ſunt fridi calefiāt cū igne ⁊ pānis ⁊ alijs modis ⁊ fricatōe. Scd'ꝫ ē ꝙ cū fuerit ſedata aīa eiꝰ. i. cū abhomatio vel ſubuerſio aīe ceſſauerit bonū ē vt paulatim moueat̄ leuiter āmbulādo: vt moueat̄ medicina ad fundū ſtōi deſcēdēdo ⁊ ꝓhibeat̄ vomitꝰ. Poſt h' ēt ē iuuamētū cōmouendi leuiter hūores: vñ facilius trahunt̄ a medicina. Tertiū ē ꝙ īterpoſitis quibuſdā horis bibat ex aq̄ cal'a: ſupple nō multū: ſed paꝝ: ita ꝙ nō liq̄faciat medicinā: ⁊ ꝙ nō expellat ipſaꝫ: ⁊ ꝙ nō ḋbilitet eius v̄tutē niſi fuerit in hora qñ neceſſe eſt vt ſtringat̄ vēter. Et addit ꝙ ī aq̄ cal'a ē v̄tꝰ debilitādi malitiā medicīe. ¶ Ubi nota h'ꝫ ſniaꝫ Hip. ⁊ Gal'. 2. regimīs acutoꝝ ꝙ ſepe cū ē fortis abhoīatio vel fit īclinatio ad vomitū accidit rigor ⁊ frigꝰ extremitatū: ⁊ fit in calore retractio ad cor ꝑꝑ ꝯpaſſionē ſtōi: tūc g̊ calefiāt pedes ⁊ ſtōs vt trahat̄ calor ad exteriora ⁊ ad ſtōꝫ: nā nimis debilitaret̄ ſtōs a pharmaco ſi calor nāl'is nō reſiſteret: ⁊ debilitata ſupiori ꝑte ſequeret̄ vomitꝰ ⁊ alia mala accidētia: vt pꝫ. Dy. aūt vult ꝙ h' tpe calor trahit̄ ad īteriora ad expellēdū nociuū ⁊ ꝙ ꝑ calefactionē iſtoꝝ locoꝝ ducit̄ ad īteriora vñ nō expellit̄. ⁊ vult ꝯñter ꝙ in hoc caſu ſtōs eſt īfrigidatꝰ quo ad ꝑtes exteriores nō quo ad interiores: ad quas calor eſt attractus: ⁊ tu dic iſto mō ſi placet. ¶ Circa ſcd'ꝫ nota ꝙ h' motꝰ nō fit in ꝑncipio vt nā bñ amplectat̄ pharmacū: ſꝫ cū iā ſedata eſt aīa: nec tm̄ timet̄ de agitatōe pharmaci: q: deſcēdit ad fundū cōuenit motus de quo dixit ꝑꝑ cām dictam.

Sciās ꝙ ſi motꝰ fiat cū adeſt nauſea tunc ipſa fieret maior ſed ſi fit poſt nauſeā tunc talis motꝰ vigorat calorē vnḋ fit meliꝰ reductio medicine ad actū vel facit deſcendere medicinam de ore ſtōachi ad fundum vnde ceſſat vomitꝰ.

Queſtio. IIII.

Circa Tertiū dubitat̄ de aq̄ cal'a ſumēda in potu. Ur̄ ꝙ nō ſit veꝝ: q: Hip. ⁊ Ga. 2. reg. acu. volunt ꝙ poſt potū pharmaci q̄libet alius potus īterdicat̄. Scd'o q: poſt potū apozimatis ⁊ liq̄de medicine nō vr̄ qḋ faciat iſta aqua niſi nimiū mollificare: ⁊ ſic facit ad exitū accelerare medicinā. ¶ Ad dubiuꝫ dr̄ ꝙ poſt aſſumptionē medicine tria cōſideramus tēpora. Unū eſt tp̄s dū actu euāt: ⁊ nō incipit ſupfluere. Scd'ꝫ eſt tp̄s anteq̄ incipiat euāre. Tertiū eſt tp̄s qñ ſufficiēter euāuerit. In tertio tpe nō ē dubiū ꝙ ꝯuenit potꝰ aq̄ cal'e ⁊ ī notabili q̄ꝫtitate vt lauet corpꝰ a phar

macho cũ iã nõ ĩdiget eo:⁊ faciat reſiduũ pharmaci expelli ⁊ frangat malitiã ſuã ⁊ potentiã ſi qua remãſiſſet:⁊ dꝫ eſſe aqua potius q̃ꝫ brodiũ in primo tpe.ſ.dũ eũat nõ eſt aliqd in potu dandũ niſi forte pciperet ei⁹ operatio futura violẽta ⁊ fortis nimis:tũc.n.dãdũ eſt ſatis de aqua caſa vt frangaꝛ virtus eius ⁊ eliquetur⁊ expellaꝛ. Sꝫ ſi medicina nõ dat ſigna ſupfluitatis ⁊ difficultatis opatiõis nõ eſt aliqs potus dandus:⁊ h̃ volunt Gal.⁊ Hip. ſcõo regi.acu. In ſcõo aũt tpe.ſ. ante operationẽ pharmaci ꝯuenit potus pauce aque calide ad tres intẽtiones. Una põt eſſe ad liquefactiõeꝫ pharmaci:vt forti⁹ ſuas ſpẽs multiplicet ⁊ attrahat:⁊ h̃ nõ ꝯuenit niſi pharmacũ ſit ſumptũ ĩ ſubſtãtia dura. Scõa intẽtio põt eſſe ad debilitãdũ ſuã malitiã lꝫ non intẽdamus debilitatẽ ſolutiõis vt ſi nimiũ inflãmaret aut exiccaret:⁊ hoc ꝯuenit liqdis ⁊ duris dũmõ maliriam habeãt. Tertia intẽtio eſt ad deponẽdũ ptes ei⁹ a ſupiori pte ſtõi:⁊ iſta põt ꝯuenire oĩbus:⁊ de iſta ꝓprie loquiꝛ Aui.lꝫ alias nõ neglexerit:⁊ debꝫ aqua ad has intẽtiones data eſſe pauca:qꝛ nõ intẽdimus ꝙ expellat medicinã aut eius attractionẽ d̃bilitet. In tpe eni vltĩo multa dꝫ eſſe:⁊ ſic pꝫ argumẽtorum ſolutio. ¶ Pro his autẽ ſenſib⁹ expoſitis text⁹ eſt Raſis ſexto ꝯtinẽtis dicẽtis auctoritate Gal. ſcõo regi.acutoꝝ. c. ſcõo de morbo acuto. Si dederis alicui febricitãti laxatiuũ violenter in potu cũ ſcamonea helleboro aut ſimilibus:da ei in potu poſt illud de aqua hordei: aut de ſiꝉibus nutriẽtibus:qm̃ inducit illud medicinã ad fundũ ſtomachi. Et lauando qꝺ adheſuꝫ fuit yſophago de eo ⁊ ori ſtomachi ĩ bibẽdo qꝺ nõ noceat eis cõfert maximã vtilitatẽ:qm̃ ĩdiget febricitãs mũdificatione ſtõi. Sꝫ quotiẽs ĩcipit laxatiuũ agere noli dare de huiuſmodi rebus ne ĩcidat laxationẽ.hec Raſis.

¶ Qui autẽ medicinã bibere voluerit calide exiſtẽs cõpꝉonis ⁊ debilis cõpoſitionis ⁊ debilis ſtomachi erit ei melius vt eam bibat: poſtq̃ꝫ prius biberit aliqd qꝺ ſit ſicut aq̃ hordei aut ſuccus granati aut vꝉr dicã cũ ſtomachus recepit nutriẽs ſubtile ⁊ leue: ſꝫ qui nõ ita fuerit erit ei meli⁹ vt eã ieiunus bibat.

¶ Ponit regulã in qua docet ꝯuenientẽ diſpõnẽ ſtomachi in ſumẽdo pharmacũ ſ̃m varietatẽ naturaꝝ:⁊ dicit duo. Primũ eſt qui vult ſumere medicinã ſolutiuam ſi eſt calide cõpꝉonis ⁊ debilis ſtomachi:meli⁹ ẽ ꝙ ꝑmittat potũ aliquẽ:q ſit ſicut aqua hordei aut ſuccus granatoꝝ. Aut ſi dicaꝛ vꝉr in ſtomacho premittaꝛ nutriẽs ſubtile ⁊ leue. Qui aũt nõ hꝫ aliquã taliuꝫ diſpoſitionũ melius erit vt eaꝫ ieiunus bibat. ¶ Circa hunc cañ.no.ꝙ ſtomachus inueniꝛ ieiunus in duplici diſpõne. Una eſt qñ mẽbra trahũt ab ipſo pp inanitionem:⁊ iſta eſt hora famis. Alia eſt qñ membra vicina.ſ.epar recipiũt ab eo chilũ de ꝓpe ⁊ parũ ante ita ꝙ nõ attrahit:tũc dicẽdũ ꝙ prima diſpõ nõ eſt ꝯueniens ſtomacho ad ſumẽdũ pharmacũ ſolutiuũ. Nã nimis amplectareꝛ ipm̃:⁊ nimis alteraret mẽbra attrahentia aliqd de ſubſtãtia pharmaci:⁊ virt⁹ ſtõi nimis d̃bilitareꝛ:⁊ ſtõs nimis diſſolueret. In hora aũt ſcõo loco dicta ſtõus eſt vacu⁹ a cibo:ſꝫ fortis nõ reſolutus nec debilitat⁹ ab attractiõe mẽbroꝝ: ⁊ iõ medicia ſatis debite ab eo circũdaꝛ vt poſſit ꝯueniẽter alterari ⁊ actuari:⁊ ibi nõ eſt cib⁹ inuoluẽs medicinã ꝓhibẽs eã ab alteratiõe quã hꝫ facere in humorẽ nec mẽbra ipſam trahũt. Stomach⁹ ẽt eſt ſatis fortis vt pcepto nocumẽto expellat ipſaꝫ:⁊ deponit ipſaꝫ faciꝉr deorſuꝫ. His aũt oĩb⁹ caſib⁹ eſt meli⁹ ſumere medicinã ſtomacho ieiuno qñ aliqd nõ ĩpediat. Sꝫ cũ ſtõus ẽ calide ꝯpꝉonis cũ ſit vacu⁹ timeꝛ ne a pharmaco qꝺ ẽt eſt calidũ nimiũ caleſiat. Siꝉr ſi ſit debilis qꝛ rare texture timendũ eſt ne pharmacum nimis ipſum debilitet cum occurreret ſibi nudo nõ cooperto a cibo:⁊ ne nimis reſoluat ipſuꝫ. Et ſiꝉr qñ ſtomachus eſt debilis:⁊ iõ in iſtis caſibus oꝫ aliquid eſſe in ſtomacho ꝑ qꝺ reſiſtatur malis diſpõnibus pharmaci. Leuis tñ dꝫ eẽ digõnis:vt nõ extrahaꝛ a pharmaco anteq̃ꝫ digeratur ⁊ nõ cõuertaꝛ in malos humores:ẽt ꝙ in qualitate opponaꝛ qualitati ſtomachi:qꝛ ſi ſtomachus ſit calidus apponatur cibus frigidus:plurimũ tñ qꝛ pharmacuꝫ eſt calidum:oportet cibum eſſe frigidum.

Ratio dicti eſt qꝛ cũ ſtomach⁹ ſit debilis: humores colerici currunt ad eũ debilitãtes ipſum: vñ ſi medicina ſumaꝛ magis d̃bilitat ipſum ẽt ſtõus coleric⁹ ieiun⁹ multuꝫ mordicaꝛ a medicina iõ oꝫ ꝙ ſumat aliquid. ⁊ ſiꝉr eſt ſi fuerit debilis cõpoſitionis:qꝛ multuꝫ debilitatur ex multa reſolutione. hec Gentilis.

¶ Plurimi ꝑterea qbus daꝛ medicina ventris ſolutiua in eſtate ex ea ꝑueniũt ad febrẽ.

¶ Hic ponit regulas ſũptas a tpe anni dicẽs ꝙ plurimũ illi qb⁹ danꝛ medicine tpe eſtatis veniũt ad febres ⁊ iõ ſupple cauẽda eſt:⁊ hoc eſt dcm̃ in precedẽtib⁹.

Et h̃ euenit ꝓpter ſupercal[e]factionẽ:⁊ ra[re]ficationẽ cu[m] debilitate v[ir]tutis ab eſtiu[o] calore ẽt ꝓpter ſupercaleſactionẽ corpo[ris] a pharmacia [quia] vt in pluribu[s] eſt calida ⁊ ſi[c]ca:ẽt ꝓpter ſupercalefactiõ[em] ſãguinis ⁊ ſpiritus ex mot[u] agitato iſto[rum] qꝛ calor aeri[s] cũ ĩpetu trah[it] ad exteriora [et] virtus medic[i]ne ad iteriora quare ⁊c.

¶ Oꝫ preterea ne anus aqua frigida laueꝛ ſed cũ calida:oꝫ ergo ne medicine potator comedat vel bibat donec medicinã ſuã perfecerit operationẽ. ¶ Neqꝫ ẽt q̃ꝫdiu medicina operaꝛ dormiat niſi volũtas affuerit vt reſtrĩgatur. ¶ Qꝛ ſi ipſius ſtomachus non tolerauerit ne comedat ꝑpea ꝙ ſtomachus eius eſt colericus ⁊ cito deſcendit ad ipm̃ colera:aut ꝑpea ꝙ a comeſtõe vehemẽter abſtinuit ⁊ famẽ tolerauit:deꝛ ei paꝝ panis ĩfuſi ĩ pauco vino ſup medicinã anteq̃ꝫ venter ſoluatur:qm̃ hoc eſt ex eo qꝺ medicinã fortaſſe adiuuat.

¶ Hec eſt ſcõa pars ſcõe ptis principalis huius capituli:in q̃ docet qd faciẽdũ ſit poſtq̃ꝫ medicina ſuã cõpleuerit operationẽ. Et diuidiꝛ in duas ptes. Primo enim facit hoc. ſcõo reddit ad iungendũ plures alios cañ. tã de faciendis ante pharmaci potũ q̃ꝫ de faciendis poſt. ſcõa ibi. (Quidã ẽt). ¶ In pria ponũꝛ duo cañ. Primus ẽ ꝙ potator medicine nõ dꝫ bibere nec comedere donec medicina ſuã pfecerit opationẽ:nec ẽt q̃ꝫdiu medicia opaꝛ dormiat niſi voluerit ꝙ reſtringatur opatio. Sꝫ ſi ſtomachus nõ tolerat ſtare ſine cibo ⁊ potu vſqꝫ ad cõplemẽtũ opationis:aut qꝛ ſtomachus ẽ colericus:aut qꝛ ad ipſuꝫ cito ꝓperat colera:aut qꝛ multũ abſtinuit a comeſtiõe:⁊ tolerauit famẽ:tũc detur ei parũ panis infuſi ĩ pauco vino anteq̃ꝫ vẽter ſoluaꝛ ſup medicinã:qm̃ h̃ ẽ fortaſſe ex eo qꝺ adiuuat medicinã. Scõs cañ.eſt ꝙ anus nõ dꝫ lauari cũ aqua frigida ſed cũ aq̃ calida. ¶ Circa ptẽ primi cañ.nota cãꝫ canonis eẽ qꝛ cibus aſſumptus prio obtũdit medicine vigorẽ pmixtũ cũ illa. Scõo qꝛ cibus ꝯueniẽs ĩclinat ſtomachũ ⁊ inteſtina ad retẽtionẽ. Tertio ſi miſcetur cũ medicina periculũ eſt ne medicina ĩpediat ei⁹ operationẽ vel digõnẽ:ĩmo ſit cã corruptionis eius. Quarto ne humores attracti cibũ alterarẽt. Quinto ſi de cibo attrahaꝛ aliqd:dubitãdũ ẽ ne cũ illo d̃ medicina aut de hũoribus malis attrahaꝛ ad venas. Sexto qꝛ medicina erit cã eiectionis cibi ad inteſtina ante digeſtionẽ. ¶ Sꝫ tu poſſes querere hic qũo cognoſcam ꝙ medicina cõpleuit ſuã operationẽ. Rñdeꝛ ꝑ ſigna ſupra poſita in precedenti capitulo.ſ.ſitim ⁊ ſomnũ ⁊ mutationes egeſtionũ:⁊ eſt qꝛ ſumens nõ ſentit ĩ eructatõe ſaporẽ medicine vt prius. ¶ Sꝫ circa tertiam ptẽ cañ.nota ꝙ ſi ſtomachus eſt colericus/ aut ſi paratus eſt vt ad eũ ĩ vacuitate currat colera/ timẽdũ eſt ne pharmaco cõplete operãte nimiũ exiccareꝛ ſtomach⁹ ⁊ traheret humores acutos q poſtea facerẽt dolores ⁊ ſincopiꝫ ⁊ alia mala accñtia:⁊ iõ oꝫ ꝓuenire ꝯplemẽtũ opatõis pharmaci ĩ cibãdo vt reſiſtaꝛ curſui humorũ colericoꝝ ad ſtõꝫ ⁊ malis affectib⁹ h⁹ curſus. Siꝉr ſi ſumpta fuerit medicina ſup fortẽ famẽ:timẽdũ ẽ in expectatõe complemẽti opationis ne debilitatio nimia accidat:

UVA. BHSC. IyR_044_1

accidat: etiā q: nā eſt amara timēdū eſt ꝙ non ꝑmittet humores eūari: ēt q: ſtōus ſit calītate exacuta ñ actu et pharmacū debite nec inclinet ad ip̄m expellēdum. Et iō aſſumptio pauci cibi ꝯfortātis prīo ꝓhibet accidētia q̄ eſſent in corꝑibꝰ iſtis maiora q̄ꝫ nocumēta in eiſdē corꝑibꝰ ſequētia cibi exhibitionē. Cum hoc etiā adiuuat ad hoc vt melior fiat medicine oꝑatio: q: ſtomachus nō ita retinebit medicinā: nec ita alterabit q̄litate intenſa nec ꝓhibebit humoꝝ exitū: ⁊ ſtomachus fortificatꝰ ante in t̄pe ſolutionis iuuabit ad expellēdū. Qd̄ vero dr̄ ꝙ det panis infuſus in vino cā eſt: q: per panē diu ſtat ibi mā per quā ſtomachꝰ nō eſt auarus ⁊ ꝓhibet vini nimis cita penetratio. Per vinū aūt ſitq̄ corpus cito ꝯfortat ⁊ ꝙ panis eliquat.

Queſtio. V.

Utrum aūt danda ſit medicīa cū vino ſolet h̄ queri. Et dicit Dy. ꝙ in his in qbꝰ ē ſtomachꝰ debilis eſt ꝯueniēs: in alijs aūt nō ex cā hic poſita. Et ego puto ꝙ Dy. nō dicat v̄itatē niſi vbi vinū daret cā nutrimēti ⁊ medicīa gr̄a ſoluēdi. Sꝫ ſi vinū det vt adiuuās virtutē alicuiꝰ medicine nō video quare repugnaret plus de vino q̄ꝫ de aqua zuccari cū qua dat turbith. Silr̄ ſi medicīa ſumat nō ſolū intentione ſoluēdi: ſꝫ ēt alterādi vt deferat medicina ad locū: puto vinū adiungi ꝯuenienter: vñ Raſis q̄rto Almanſo. vult ꝙ medicina de aloe myrrha ⁊ croco ſumatur cū vino albo ⁊ odorifero ⁊ calido: de reubarbaro nō ꝑmittat qn det cuꝫ eo parum vini albi odoriferi. ¶ Circa ſcðm cañ. nota ꝙ in extremitate īteſtini multotiēs remanet poſt medicinā aliqs humor inhibitus aut aliqua ps medicīe que multotiēs ſtimulat: ⁊ ſit cā q̄ñq̄ꝫ tenaſmonis: iō lauādus eſt locus cōpleta oꝑatione: ſꝫ cū aqua cal'a: q: meliꝰ abſtergit: ⁊ q: frigidū ē magis inimicū ano ⁊ cal'ꝫ amicū: vt dr̄ q̄nta ꝑticula aph. Videt tñ Raſis ſexto ꝯtinētis alio mō ītelligere ⁊ aliā dare cām: vñ dixit auctoritate Gal. ſexto epidimiarū: ꝙ ſumēs laxatiuū dꝫ lauare anū cū aqua cal'a: eo ꝙ cōfert eductoriū laxādo. Sꝫ ſi ſm̄ laxationē fuerit ſuperabundās lauandus eſt cū aqua roſata: hec Raſis.

Sclas ꝙ tēpore Aui. poſt aſſellationes ex ſumpta medicina mos plurimuꝫ erat. ⁊ maxime nobiliuꝫ anuꝫ lauare cū aqua calida: p̄mo vt mundaret a reliquijs ſordidarū materierū per ip̄ꝫ traſeūtiū. ſcðo vt dulcedine aque ꝓhiberet ab expreſſionibus tenaſmonis ⁊ ex acumine tā pharmaci q̄̄ humoruꝫ per anū traſeūtiū. tertio vt actuali calore aq̄ cōfortaret anꝰ ac ſua humiditate facile obediat eius aperitioni: ſed mos ille nō ſeruat.

¶ Quidā ēt dixerūt ꝙ pillule que ſunt cum apozimatibꝰ dande: ſunt dande cū apozimatibus que ſunt cū eis homogenea. Pilľe nāq̄ꝫ que colerā expellunt rubeā cuꝫ apozimate dāde ſunt alicuius ꝙ ſit: verbi gratia: ſicut fumuſterre: ⁊ que melancoliā euacuāt cuꝫ apozimate alicuius ꝙ ſit ſicut epithimum aut polipodiū aut his ſimile: ⁊ q̄ flegma expellūt cū apozimate alicuius qð ſit ſicut centaurea.

¶ In iſta parte ponit plures cañ. de faciēdis partim ante pharmaci aſſumptionē ⁊ parti poſt ⁊ ꝑtim ſimul ⁊ hic tñ nō video ordinē: ſed diuidit in tot ꝑtes quot ſunt cañ. ¶ Primꝰ cañ. eſt ſm̄ quoſdā: ꝙ pillule que ſunt dāde cū apozimatibꝰ ſint de homogeneis vel ſimilibꝰ in eūando: vt verbi gr̄a ꝙ pillule q̄ eūant colerā dent cū apozimate fumiterre: ſꝫ pillule q̄ eūant melācoliā cū apozimate epithimi: ⁊ que euacuant flegma cum apozimate alicuius qð ſit ſicut centaurea. ¶ Circa cañ. nota prīo ꝙ multis de cāis dant pilľe cū apozimatibꝰ ſicut multis de cāis medicine miſcent adinuicem. Nam q̄ñq̄ꝫ cōmiſcent vt vna corrigat nocumētum alteriꝰ: aut vt adiuuet virtutē ſuā: aut vt deducat ad determinatū locū: aut vt faciat ipſam magis acceptabilē: lꝫ hoc ad primū poſſet referri. Qñ ergo hoc aut melius reperimꝰ in apozimate aut apozima eſt placidū: tūc nos damus pillulas cū apozimate. Ego aūt vt plurimū do pillulas cū apozimate ex alia cā. Nā qñ intēdo dare apozima qð ꝑp vnā rem ingredientēꝫ eſt abhominabile: rem abhoiabilē pono in pillulis ⁊ reliqua do in apozimate. verbi gr̄a: ſi dādus eſt agaricꝰ cum decoctiōe ficuū ⁊ reruꝫ pectoraliū: ⁊ cū māna vel pulpa caſſie: ego dabo agaricū in forma pillulata ⁊ reliqua in forma potabili. Multotiēs etiā cū intēdimus ꝙ attractio fiat a longinquo: ⁊ tñ indigemꝰ aliquo potu: nō enim a ꝓpinquo ꝑmiſcemꝰ apozima ⁊ pillulas.

Apoxima ē decoctio diuerſarum medicinaruꝫ ſimul ⁊ de apozimatibus meminit Meſue ſeptima diſtictōe ſui antidotarij. ⁊ Aui. v. huius tractatu nono.

Multotiēs ēt intēdimꝰ humoris quādā mollificationem cū apozimate vt facilius trahat. Propter multas ergo cās dant pillule cū apozimate: ſꝫ q̄ñq̄ꝫ talia apozimata ſunt ſolutiua q̄ñq̄ꝫ non: maxime aūt ſunt ſolutiua qñ intēdimus ꝙ ex ambobꝰ ſit medicina vna ſolutiua: ⁊ nō putamus ſolas pillulas ſufficere. ¶ Secūdo no. ꝙ pharmaca q̄ñq̄ꝫ dant in pillulis: q̄ñq̄ꝫ in potu: q̄ñq̄ꝫ in cōfectione vel electuario: q̄ñq̄ꝫ in puluere vel in trazea. Cauſa aūt eſt diſpō patientiū: q: qdā nō tolerāt potare: qdā non ſciunt deglutire pillulas. Quedā aūt medicine ſunt ita abhoiabilis ſaporis ꝙ ab aliquo vix tolerarent. Itē ⁊ eſt magis ꝯſiderāduꝫ ꝙ que dant in forma ſolida diutiꝰ morant āteq̄ꝫ diſſoluant: vñ multū poſſent attrahere: vñ ad hoc cōfert figura rotūda. Et iō pillule dant qñ intēdimus a lōginquo eūare. apozima qñ de ꝓpe: cōfectiōes ⁊ pillulas qñ mediocrē morā querimꝰ. Quia ergo pillule dant plurimū vt morā trahant: cōiter apozima dꝫ ſequi pillulas notabili t̄pe poſtq̄ꝫ ſumpte ſunt: vt nō ꝓhibeat oꝑatiōeꝫ earū a lōginquo. Et ideo Raſis nono Almāſoris. c. de melācolia dat pillulas in quibus ponit agaricus tribus horis ante decoctioneꝫ epithimi. Et ex iſto ꝑꝫ ſolutio ad q̄ōnem hic moueri ſolitam. ſ. qñ dꝫ dari apozima cum pillulis: vtrum ſimul aut ante aut poſt. Nam vt plurimū eſt dandum poſt: ſed q̄ñq̄ꝫ magis q̄ñq̄ꝫ minus ſm̄ varias intentiones. Canonis autem veritas eſt: q: ſi pillule ſint vnius humoris euacuatiue ⁊ apozima alterius: tunc apozima poſt datum nō ſufficiēter iuuabit ad attrahendū humorē cōmotū a pillulis: īmo inchoabit nouū motū agitatū: ⁊ iō erit incōueniens talis compoſitio.

¶ Cuꝫ aūt eūare volueris corpus ſiccū carnem habens durā medicina forti ſicut helleboro ⁊ his ſimilibꝰ vehemēter ſtude in humectando ip̄m nutriētibus vnctuoſis.

¶ Hic ponit cañ. de p̄paratione quorūdā corporū reſpectu quorūdā medicinaꝝ: dicens ꝙ cū volueris euacuare corpus ſiccū durā carnē h̄ñs cum medicina forti ſicut eſt helleborus ⁊ ſibi ſil'is: tunc vehemēter ſtude in humectādo ip̄m cuꝫ nutrientibus vnctuoſis. Et iſte cañ. quaſi virtual'r eſt ille apho. Ad helleboros his. Et ratio eſt: q: hec corꝑa ſi nō prehumectent nō habētia de humido multū qð trahat ad medicinaꝫ ꝙ ſit cauſa eūationis medicine: diu tenebunt medicinaꝫ intus: ⁊ ſic accidētia ſequēter fortia. Scðo iteruꝫ periculum eſt ꝓpter fortē exiccationē hellebori ne incurrant ſpaſmū ſiccuꝫ niſi ſint p̄humectata. Et tu hoc nō intelligas ſolum nutrimentum vnctuoſum: ſed qð ſit multum ⁊ qð quieſcat: ⁊ breuiter alia faciat per q̄ corporum multiplicatur humiditas.

¶ Et ad vltimū cum fortes medicine multi ſint timoris: tales vꝫ qualis eſt helleborꝰ: qm̄ in corpore mūdo efficit ſpaſmū ⁊ repleti corporis cōmouet humiditatē motu turbido: ⁊ ad inteſtina trahit illud quod ei difficile ē expellere: ⁊ titimalli venenoſi ſicut mezereon ⁊ alſcebram ⁊ earum impedimentum cum ſuperant remouet rayb.

¶ Hic docet ſuccurrere medicinis fortibus quando ſuperant ⁊ faciunt accidētia fortia: dicens ꝙ quando medicine ſunt fortes ad vltimū. ſ. vltimate malitie cuꝫ ſint multi timoris: ſicut verbi gr̄a. helleborus ⁊ meze

reon.i.laureola ⁊ alſcebrā.i. eſula ⁊ aliȷ̈ titimalli vene/
noſi eorum impedimētū cum ſuperat remouet rayb.
℃ Ubi nota ꝙ titimali: vt dicit Serap. eſt nomen cōe
ad oēs medicinas lacticiniū hñtes. Sed taliuꝫ q̄dam
ſunt venenoſa ſicut mezereon ⁊ helleborus ⁊ alſcebrā
i.eſula ⁊ multa catepucialiū genera: q̄daꝫ aūt nō: ſicut
volubilis minor. Auicē. hic loquit̃ de venenis ⁊ aliȷ̈s
medicinis ſīl'is malitie. ℃ Scd̄o no. ꝙ he medicine
ſunt magni timoris pp ſuā vētoſitatē ⁊ pp violētiā ſui
opis: ⁊ pp vētoſitatē p quā agitatā ⁊ generatā ab eis
vel ex eis faciūt aſcēdere malas mās ſuperi⁹: ⁊ ſic mo
uent eas motu inordinato ⁊ turbido. Et pp ſuā exicca
tionē ⁊ caliditatē ꝑpriam nocet neruis pp qd̄ timet̃ in
eaꝝ opatione de ſpaſmo: ⁊ pp motū māe multe viſco
ſe cū ventoſitate agitate q̄ſi ſubtito ad inteſtina facien
do dolorē ꝯſtat ꝙ mouēt ad inteſtina illud ꝙ eſt diffi/
cile ex inteſtinis expellere: ⁊ hec oīa dedit Aui. intel/
ligere in lr̃a. ℃ Tertio no. ꝙ iſte medicine dicunt̃ ſu/
pare corp⁹ qñ ex dolore vel agitatōe vel vētoſitate vl'
caliditate aut exiccatōe ſua ipſum nimiū pmutarēt: ita
ꝙ intēderem⁹ ad illaꝝ virtutes extinguēdas: ⁊ qñ ita
eſt: tūc dicit Aui. ꝙ ipedimētū illaꝝ tollit̃ per rayb. ⁊
bñ lr̃a exterior exponit ꝙ ē lac acetoſuꝫ. Et Simō ia/
nuēſis in ſinonimis dicit ꝙ eſt lac acetoſum: ⁊ ꝑbat h̔
p Raſiꝫ. 9. Almāſoris. c. d̄ cura diabetꝭ: vbi dat rayb.
Et pratica greca corrñdens Almanſori loco illius hꝫ
lac acetoſuꝫ. Dy. aūt nō acceptat h̔: q: lac acetoſuꝫ eſt
ꝯſtrictiuū: ⁊ ꝯſtrictiua ñ dn̄t dari ad remouēdas medi
cinaꝝ violētaꝝ malitias. Ego tñ primo nō video ꝙ
abſolute dicat̃ ꝙ reſtringit fluxū. Sed Aui. dicit ꝙ re/
ſtringit fluxū colericū ⁊ ſanguinē: ſed h̔ erit magis ex/
tinguēdo q̄ꝫ ſtipticitatē īducēdo. Et ipſemet Aui. dic̄
ꝙ lac acetoſuꝫ in corpib⁹ calide ꝯplr̃onis ſepe lauat vē
trem: dato tñ ꝙ ꝯſtringeret. Stat ꝙ ſuis aliȷ̈s qualita
tibus ita extinguat illaꝝ medicinaꝝ malitiā ꝙ conue/
niet. Dicit ēt Dy. ꝙ illud qd̄ cōfert eſt aqua lactis cō
fecta cum melle ⁊ pauco ſalis: vnde ipſa lenit ⁊ abſter
git: ⁊ eſt cauſa expulſionis medicine: ſed neſcit: vtruꝫ
ſit rayb vel aliud ⁊c̄.

℃ Ampli⁹ medicīa multotiēs ſuū odorē in
ſtō dimittit: ē ḡ ſic̄ ſi medicīa ibi remanet: cu/
ius medicamē eſt aq̄ hordei q̄ ipſum lauat: q̄
q̄dē melior exiſtit eoꝝ q̄ in potu ſumunt̃.

℃ Ponit cañ. aliū de faciēdis pp quoddā accñs: ⁊ di
cit ꝙ multotiēs medicina dimittit ſuū odoreꝫ in ſtō: ⁊
eſt ac ſi medicina remāſiſſet in ſtō: ⁊ medicamē huius
accñtis eſt aq̄ hordei que dictū odorē lauat: ⁊ aqua eſt
melior eoꝝ q̄ ſumunt̃ in potu ad hanc cām. ℃ Uſi no.
ꝙ eorum que ſumunt̃ in potu pp nocumēta medicine
quedā dant̃ ad frāgendū acuitatē ⁊ malitiā medicine:
quedā dant̃ ad expellendū medicinā cito a corpe. Eo/
rum aūt q̄ expellūt: quedā ſunt lubricatiua: quedā cō/
preſſiua: quedā lauatiua. Mō iſtoꝝ q̄ expellunt melio
ra ſunt lauatiua: nam cito educūt ⁊ cū h̔ relinquūt po
ros aptos. Sed lubricatiua ⁊ cōpreſſiua multos relin
quunt poros abſtrictos. Aqua hordei ḡ in iſto gradu
bonitatis eſt p̄ponēda: ⁊ vltra h̔ ſui frigiditate ⁊ humi
ditate extinguit malitiā medicine: ⁊ id̄ ipſa eſt de me/
lioribus que ſumuntur ad talē malitiā remouendam.
℃ Scd̄o no. ꝙ odor medicine plerūq3 remanet: q: ps
aliqua adheſit villis ſtōi: ⁊ ideo ē ac ſi medicina remā
ſiſſet quātuꝫ ad abhominationē ⁊ agitatōeꝫ ſtōi ſequē
tem: ⁊ forte aliqd facit de fluxu ⁊ cōmotōe humoruꝫ.
Dicit ergo Aui. ꝙ hoc eſt remouēduꝫ p abſterſiua.

℃ Cūq3 tp̄s ꝑlongabit̃ ⁊ medicīa opari nō
cepit: ſi alleuiatio fieri poterit vt nihil mouea
tur fiat: ꝙ ſi q̄d affuerit timoris meli⁹ erit vt
hydromel traȷ̈ciat: aut ei⁹ ſyrupū: aut aquaꝫ
in q̄ nitrū reſolutū fuerit: aut ſubiȷ̈ciat̃ ei colly
riū aut fiat ei clyſtere. ℃ Ex cauſis v̄o pp q̄s
medicina nō operat̃ eſt canaliū coanguſtatio
de nā: aut pp ꝯplr̃onē: aut pp egritudinis vici/
nitatē: in hñtibus. n. paraliſiꝫ aut apoplexiaꝫ
medicinarū vie ad ſuas materias coanguſtā
tur. Accidit ergo vt difficile ſit facere quate/
nus venter eis currat.

℃ Hic eſt alius cañ. in quo dr̃ ſi ꝑlongat̃ tp̄s ⁊ medi/
cina nō incepit opari ſi potes nihil facias. ſ. ſi nō coge
ris nō agas. Si aūt cogeris aut pp feſtinātiā infirmi:
aut q: aduenit tp̄s cibandi: aut paroxyſm⁹: aut pp aliā
cām: q: times ꝙ nō inducat aliquā malā ꝯplr̃oneꝫ vel
qualitatē ex diuturna mora: meli⁹ erit vt bibat aquam
melius aut ſyrupū eius. i. potū factū cū ea: ⁊ aliq̄bus
ſecū decoctis pro variȷ̈s intētionib⁹: aut aq̄ in qua re/
ſolutū ē nitrū: ⁊ iſta ē ad incitādū expulſiuā ⁊ inciden
dū materias viſcoſas: aut ſupponat̃ ſuppoſitoriū: aut
fiat clyſtere ⁊c̄. Et fiat clyſteria diuerſoꝝ modoꝝ: aut
pure leniētia: aut abſtergētia: aut carminātia: aut acuē
tia: ⁊ cā iſtorū eſt clara. Nam cauſe pp quas medicine
nō opant̃ ſunt anguſtia canaliū: aut nālis: aut accñta/
lis ꝯplr̃onis malitia: aut pp vicinitatē egritudinis. Naꝫ
in hñtibus paraliſim aut apoplexiā vie medicinarum
ad ſuas materias trahēdas anguſtant̃ ꝑpter egritudi
nem. Et pp hoc accidit ꝙ ſi ſit difficile facere ꝙ ven/
ter currat. i. fluat: accidit ēt iſtis ꝙ ſunt debilitati nerui
⁊ muſculi in vtraq3 iſtaruꝫ egritudinū: ⁊ ideo ſenſatio
ſtimuli eſt minor ⁊ ſimiliter virtus expulſiua obtuſior
⁊c̄. Et tu nota de his infirmitatibus ꝙ opꝫ in eis for/
tes adhibere medicinas.

℃ Duas p̄terea medicīas vētrē ſoluētes in
vna die ꝯiūgē ē timoroſuꝫ: ⁊ ē ex̄ rectitudinē.
℃ In iſto cañ. dicit ꝙ ꝯiungere duas medicīas ī vna
die eſt timoroſuꝫ ⁊ ex̄ rōneꝫ de ſoluētib⁹ ventrē: ⁊ h̔ ē
habitū ſupra: ⁊ intelligat̃ de medicinis ſolutiuis datꝭ
in doſi integra: naꝫ timor eſt de ſupfluitate fluxus.

℃ Omnis quoq3 medicina q̄ alicui hūori ē
ꝑpria cū ipſuꝫ nō inuenit pturbat ⁊ vētrē cū
difficultate facit: ⁊ ſil'r ſi ipſum ī ſuo ꝯ̄rio inſu
ſum inuenerit.

℃ Hic ponit aliam regulaꝫ dicēs ꝙ oīs medicina ꝑ/
pria alicui humori qñ nō inuenit ipſuꝫ: aut inuenit ip̄ꝫ
infuſum in ſuo ꝯ̄rio perturbat ventrē: ⁊ facit ventrem
ideſt ſoluit ventreꝫ cū difficultate. Cauſa aūt dicta eſt
ſupra quādo nō inuenit: ſed qñ inuenit ipſuꝫ infuſum
in ſuo cōtrario: cā eſt q: cōtrarius humor reſiſtit edu/
ctioni humoris ꝑpriȷ̈ illi medicine: q: nō pōt eūari il/
le hūor quē reſpicit de ꝑprietate niſi cōmoueat ⁊ agi/
tet illum: in quo eſt infuſus.

℃ Oīs p̄terea medicīa hūorē ī primis ex̄hit
q̄ eſt ei ꝑprius: deinde illuꝫ q̄ eſt poſt ipſuꝫ in
multitudine ⁊ ſubtilitate ⁊ reliquos ſm̄ hūc
ordineꝫ preter ſanguinem: qm̄ nā vſq3 ad po/
ſtremū euꝫ retinet ⁊ recōdit: humorē vero ex
longinquo attrahere eſt difficile.

℃ Hic dat regulā de mō eūandi humores p medici/
nas q̄ ſoluꝫ vnū reſpiciūt de proprietate: ⁊ dicit ꝙ oīs
medicina in primis extrahit humorē q̄ eſt ei ꝑprius:
deinde illuꝫ q̄ eſt poſt ipſuꝫ in multitudine ⁊ ſubtilita/
te: ⁊ in reliq̄s h̔ ordine niſi in ſanguine: naꝫ lꝫ ſanguis
poſt aliuꝫ humorē in ordine ſequeret̃ in multitudine ⁊
ſubtilitate vt poſt coleraꝫ: tñ nā non pmittit ip̄m eūa/
ri: q: recondit ipſuꝫ vſq3 ad vltimū tanq̄ꝫ humorē be/
nigniorē. ℃ Ex iſtis pꝫ ꝙ poſt eūoneꝫ humoris prin
cipaliter intēti a medicina duabus de cauſis pōt vnus
humor aliuꝫ p̄cedere in eūone. vna eſt: q: in ſe ſit faci/
le mobilis

Spaſmus fit' i corpore mūdo q: trahit̃ bonū ⁊ iuuatiuū q̄ſi cū terrore natu re trahit̃ ⁊ vio lentia.

Sciās ꝙ hm̄oi aqua appro xi mat̃ frigida ſi hēat reprime re v̄tutē phar maci ſi v̄o hēat lauare ⁊ abſter gere datur cali da.

Collyrium q̄ q̄ꝫ ſumit̃ p ſu poſitorio vt qñq3 p medi na oculorum

Et ratio eſt q̄ ſuperflue eu cuamus ⁊ vir tus multuꝫ de bilitat̃: tñ de re duas medi cinas debiles conuenit vt cō pleat̃ ſolutio: q: data medici na aliq̄ñ fit cly ſtere lauatiuū ⁊ etiaꝫ damus aquaꝫ zuccara taꝫ per os hec Gentilis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

le mobilis: qꝛ ſubtilioꝛ aut amplioꝛ in quãtitate.ſcõa qꝛ minus a nã retinetur: ꝛ pp hanc ſcõam cãm accidit ſanguini ꝙ ſemp eſt vltim⁹ vt eũetur: pp primã melã colia dꝫ eſſe vltima. Ex hoc pꝫ ſcõo ꝙ nõ ſemp idẽ hu moꝛ ſequiť imediate humoꝛẽ ꝓpꝛiuꝫ vni medicine in eũone cuꝫ ſupfluit. Nam qñ iam a ſcamonea eũata eſt colera cõtingit ꝙ nõ ſolum flegma ſed melãcolia eũeť vbi melãcolia fuerit hũoꝛ pꝛauioꝛ ꝛ magis moleſtans virtutẽ q̃ꝫ flegma nõ obſtãte ꝙ flegma eſſet ſubtilius ꝛ amplioꝛis quãtitatis. ⁋ Ulterius no. ꝙ nõ ſolũ ſer/ uatur oꝛdo in trib⁹ rebus dictis. ſ. in ſubtilitate multi tudine ꝛ maioꝛi conatu nãe ad ipſum expellendũ: ſed ẽt in ꝓpinqtate ad vias ductuũ: vñ multotiẽs ꝯtingit ꝙ medicina ſolutiua colere pꝛius eũat flegma ſi fuerit in inteſtinis ꝛ ſtõ: qꝛ cum nã ibi ꝑcipiat nocumẽtum: tũc inſurgit ꝯ id qõ in ſtõ contineť ꝛ illud expellit: ita ẽt in ſupflua opatione põt ꝯtingere ꝙ flegma erit mul tum in venis vicinis iteſtinis ꝛ nõ colera: vñ poſt me lancoliã medicina de ꝓpꝛietate illius eũatiua flegma ꝛ nõ colerã eũabit: ꝛ h̾ põt ſumi a Sera. 6. bꝛeuiarij. ⁋ Ex qbus pꝫ ꝙ plurimũ ẽt humoꝛib⁹ hñtibus adin uicem ꝓpoꝛtionẽ quã debẽt hr̃e in coꝛpe ſano in iſtis quattuoꝛ. ſ. in ſubtilitate multitudine in cõueniẽtia ad nãm ꝛ in exñtia in debitis locis: medicina colere eũa/ tiua de ꝓpꝛietate ꝛ nõ flegmatis ad modum loquẽdi medicoꝝ: pꝛĩo eũat colerã ꝛ ſi excedit in opere ſuper/ fluẽdo poſt. ſcõo loco eũat flegma. tertio melãcoliam. q̃rto ſanguinẽ. Illa autẽ q̃ eſt flegmatis eũatiua. pꝛĩo eũat flegma. ſcõo colerã. tertio melãcoliã. Illa aũt q̃ ẽ eũatiua melr̃e. pꝛĩo melr̃ã eũat. ſcõo colerã. tertio fleg ma. vltĩo ſanguinẽ. Et hunc oꝛdinẽ ĩnuit Auic. hic ꝛ Gal. 3. de ſimplici. diſtin. 4. ca. vltĩo. Cuꝫ aũt nõ ſer/ uatur talis ꝓpoꝛtio: qꝛ aut vnus eſt plus ꝓpoꝛtionalr̃ augmẽtat⁹ q̃ꝫ alius: aut qꝛ vn⁹ eſt fact⁹ hoꝛꝛibilioꝛ alio aut qꝛ vn⁹ eſſet ingroſſat⁹ ꝛ alius ſubtiliat⁹ reſpcũ ei⁹ qõ dꝫ eſſe in ſano: aut qꝛ vn⁹ eẽt minus ꝓpingoꝛ vijs ductuũ: nõ eſſet incõueniẽs hos oꝛdines non ſeruari vt eſt dictũ: imo ſtat qñqꝫ ſanguinẽ p̃ educi: qꝛ eẽt tãte diſcõueniẽtie ꝙ nã tentaret ei⁹ expulſionẽ ꝛ nõ egeret niſi pauco adiutoꝛio in aptiõe venaꝝ aut in mutatõe. Et tu ex dictis mr̃tas tales varietates ꝯp̃hẽdes poſſe acciderẽ vt quotidie notat expiẽtia. ⁋ Ultĩo no. h̾ veri ficari de medicĩa vicini hũoꝛis ꝛ nõ plr̃m de ꝓpꝛieta/ te eductiua. Nam agaric⁹ q purgat colerã ꝛ flegma: qꝛ pꝛincipalr̃ reſpicit flegma nõ eſt dubiũ ꝙ pꝛimũ eũat multotiẽs flegma: deinde colerã. ⁋ Sed pꝛo claꝛioꝛi declaratione cauſaꝝ hoꝛuꝫ dictoꝝ dubitatur.

Et non ſolũ re quirunť ad ve rĩtatẽ canonis ea que ponunť hic ſed etiaꝫ ꝙ non ſit medici na que euacuet duos humoꝛeſ appꝛopꝛiatos. Pꝛimo. n. eua cuat vnũ: dein de aliud.

Queſtio. VI.

Utrũ qñ medicina dať in nimia quantitate vel quouis alio mõ ſupflue eũat eũato hũoꝛe queꝫ de ꝓpꝛietate reſpicit debeat alios hũoꝛes eũare. ⁋ Ad ptem negatiuã arguiť pꝛĩo ſic. Sicut ſe hꝫ ma gnes ad ferrũ: ſic ſe hꝫ medicĩa ad hũoꝛes quos de ꝓ pꝛietate dꝫ eũare: ſed q̃litercũqꝫ foꝛtificata v̾tute ma/ gnes nõ attrahit niſi ferrũ: g̃ a ſil̃i q̃litercũqꝫ foꝛtificata v̾tute medicine nõ attrahet niſi illũ hũoꝛẽ quẽ de pꝛo/ pꝛietate reſpicit: ꝛ ſic nõ hẽbit aliuꝫ eũare. ⁋ Scõo: ſi medicina ſupflue eũans attraheret humoꝛẽ quẽ nõ re ſpicit d̾ ꝓpꝛietate: vt v̾bi grã: attractiua colere cũ ſup/ fluit eũaret flegma: ſequereť ꝙ cuꝫ eũaret flegma ad/ huc deberet eũare coleraꝫ. ꝯñs eſt falſum ꝛ ꝯ expien/ tiam: ꝛ ꝓbatur ꝯña: qꝛ qñ talis medicina eũat flegma ipſa eſt potens ad attrahẽduꝫ ꝑ ſuam ꝓpꝛietatẽ ꝛ ma/ gis hꝫ attrahere coleram q̃ꝫ flegma: aliter eniꝫ nõ pꝛi⁹ illam euacuaſſet: ꝛ ibi eſt ẽt colera eque bñ approxi/ mata qñ iam ſupfluit eũatio ꝛ ꝑmutatur ad flegma qõ pꝛobať: qꝛ in nulla diſpõne poſſibile eſt coꝛp⁹ ab ali quo quattuoꝛ humoꝝ integre eũatuꝫ eſſe ſtãte vita: vt pꝫ ſcõo elemẽtoꝝ Gal. qꝛ ſunt coꝛpis elemẽta. ⁋ In

Conſir̃e dubiũ mouet Auer. quĩto colliget. tractatu pꝛimo c. 24. dicẽs. Sꝫ querẽdũ eſt ꝛc̃.

oppoſitũ tñ ꝛ ꝙ eũeniť aliȷ̃ hũoꝛes oꝛdĩe ſupꝛadicto ẽ Aui. hic ĩ textu. ꝛ. G. 3. d̾ ſimplici. loco alleg. ꝛ Auer. 5. colliget. ꝛ oẽs medici: ꝛ pꝫ ꝑ expientiã. ⁋ Pꝛo du/ bio ẽ notãdũ ꝙ medicinã eũare oꝛdine p̃dicto qñ ſup fluit eſt notũ ꝛ ꝯceſſuꝫ ab oĩb⁹. ſꝫ ĩ cã mõ quo faciat eſt diꝛia inter. G. loco allegato. ꝛ Auer. 5. colliget. Nam Gal̃. vult ꝙ medicina poſtq̃ꝫ eũauit humoꝛeꝫ quẽ re/ ſpicit de ꝓpꝛietate nõ trahit aliũ ꝑ ꝓpꝛietatẽ attrahen di: ſed ẽ cã eũonis alioꝝ hũoꝛũ: qꝛ remanet virt⁹ ei⁹ vt aliqd adherẽs oꝛificijs venaꝝ ꝛ ſui mala q̃litate ſtimu lat ꝯtinue virtutẽ expulſiuã venarum. Scõo qꝛ aperit oꝛificia illa ita ꝙ remanẽt magis larga q̃ꝫ debẽt eſſe: effluit humoꝛ ꝯtẽtus in eis ſicut fluit ab aliquo vaſe li quoꝛ facto in eo foꝛamine. Et tertio qꝛ pp multã ex/ pulſionẽ factã d̾bilitata ẽ ꝯtẽtiua venaꝝ. Et quarto qꝛ pharmacũ ꝛ humoꝛ currẽs ꝑ oꝛificiũ vene ꝛ ꝑ venã al terat venã ad malã qualitatẽ: ꝛ oĩs mala cõplexio debi litat illud cui⁹ ẽ mala ꝯplr̃o: ꝛ iõ ſequiť exitus alioꝝ hu moꝛũ ab illo quẽ medicĩa attraxit: quos tñ humoꝛes medicina nõ attrahit niſi ꝑ accidens: qꝛ eſt cã ꝙ vene nõ retinẽt ꝛ qõ expellũt humoꝛes. Et ꝙ hec ſit mens Gal̃. pꝫ tertio de ſimplici. loco allegato cũ dixit. Et cã q̃re in eũone eius qõ eũať oĩno ex humoꝛib⁹ q nõ ſũt pꝛopꝛij medicine nec ꝯueniẽtes ei cõſiderať in ea cõ/ plexio: eſt in trib⁹ reb⁹: quaꝝ vna eſt debilitas venaꝝ ꝛ alia eſt amplitudo oꝛificioꝛũ venaꝝ: tertia eſt moꝛdi catio medicine ſolutiue. Et ſic pꝫ ꝙ Gal̃. nõ ponit me dicinã ꝑ aliquã virtutẽ trahere talẽ humoꝛẽ per ſe: ſꝫ ꝙ ẽ accidentalis cã illius eũonis. Aliqñ etiã ſ̃m ipm ſola moꝛdicatio ſufficeret ad hanc eũonẽ: ꝛ ſi vene ſint foꝛtes ꝛ oꝛificia nõ magis apta oppoꝛtuno. ⁋ Cauſa aũt oꝛdinis in tali eũone ſ̃m Gal̃. maxĩe cõſideranda ſunt ſubtilitas ꝛ groſſities ꝛ debita vel indebita hu/ moꝝ habitudo ad coꝛpus vel maioꝛitas aut minoꝛi/ tas ꝯueniẽtie cũ virtute coꝛpoꝛis. vñ in fine capl̃i ita dicit. Cã aũt pp quã qñ iſti humoꝛes eũanť ẽ eoꝝ eũa tio ſ̃m oꝛdinẽ quos dicim⁹ ſunt tenuitas hũoꝝ ꝛ groſ ſitudo eoꝝ additio ꝛ diminutio in ꝓpꝛietate cuiuſcun qꝫ eoꝝ in coꝛpoꝛe ꝛ cõueniẽtia ipſoꝝ ad ipm. Et ego addidi multitudinẽ ꝛ paucitatẽ ſupꝛa ad ſpecificãduꝫ illũ modũ cõueniẽtie. Nã multotiẽs qñ excedit menſu rã ꝑ hoc eſt diſconueniẽs: ꝛ paucus lꝫ nõ ſit ita cõue/ niens ſicut medioꝛcris: tñ nã magis conať ad illũ reti/ nẽdũ pp pꝛiuationẽ. Et Gal̃. hec cõpꝛehẽdit ſub cõ/ ueniẽtia. Addidi ẽt ꝓpinqtatẽ ꝛ diſtãtiã a loco a quo fieri dꝫ eũatio ex auctoꝛitate Serap. ꝛ p̃t hec poſitio ꝓ bari ꝑ rõnes ambas factas ante oppoſitũ: ꝑ quas oſtẽ diť ꝙ hic motus ſit non trahente ꝓpꝛie medicina. Et tunc ſtatim ſequiť ꝙ pars que euacuať eſt habilioꝛ ad motũ pp ſubtilitatẽ: aut qꝛ minus a natura retinetur. Auer. ãt qnto colliget. c. 14. dicit cãꝫ eẽ virtutẽ attra ctiuã cõiter humoꝝ nõ a ꝓpꝛietate. Dicit ſcõo ꝙ pꝛo/ pꝛietas gratia exempli trahẽdi colerã nõ eſt in ſcamo nea ꝑ ſe queẽadmodũ ꝓpꝛietas trahẽdi ferrũ in magne te: imo opoꝛtet ꝙ hanc acquirat a caloꝛe nr̃o. Tertio dicit ꝙ hanc ꝓpꝛietatẽ nõ acquirit in quacũqꝫ quãtita te exhibita: ſed in doſi debita ſub qua eſt expertũ ip/ ſaꝫ purgare colerã. Et iõ cũ queriť que ſit cã eũonis alioꝝ humoꝛũ ab illo: de cuius pꝛopꝛietate eſt vt at/ trahať a medicina. Rñdeť ꝙ hoc eſt ꝑ pꝛopꝛietatẽ il/ lã acquiſitã illi medicine dãte in hac mẽſura grã exem pli: que eſt ꝓpꝛietas reſpiciẽs oẽs humoꝛes. Cũ eniꝫ humoꝛes ſint vnius ꝓpinquitatis nõ eſt longinquum talẽ pꝛopꝛietatẽ cõiter reſpicientẽ omnes humoꝛes in ueniri in medicina. Et qñ hoc modo datur in menſu/ ra multa maioꝛi q̃ꝫ ſit debita nõ acquiriť illi medicine talis pꝛopꝛietas limitata reſpiciens colerã: vnde loco allegato dixit. Reſponderi dꝫ ꝙ ille caloꝛ quẽ hꝫ me/ dicina purgatiua ꝑ quẽ attrahit nõ hꝫ eum ſolum ꝑ ſe vel in ſe cũ actu ſicut eſt adamas qõ attrahit ferrũ per

ſolam formã ſpecificã: qꝛ acqrit ipſum calorẽ a corpe:
calor enĩ nõ dat illuꝫ calorẽ niſi in q̃ntitate determina
ta in illa: ꝛ ꝓpterea qñ recipit alia q̃ntitas ĩdetermina/
ta nõ ſtabit in tali ꝓprietate. Et ſic pꝫ ex Auer. ꝙ talis
medicina qñ datur in q̃ntitate excedẽte nõ acqrit illaꝫ
ꝓprietatẽ. Unde parũpoſt ſubdit: ergo attractio medi
cine nõ eſt ꝓpria alicui humori/ niſi ꝑ viã cõparatõis
ꝛ ꝓportiõis determinate ĩ illa medicina ꝛ nõ in oĩ ac/
cidente: qꝛ qñ egredit ab illa quãtitate: tũc trahit ſolũ
illud qȯ attrahit per attractionẽ. ¶ Cõtra tñ hũc mo
dum arguit ſic: qꝛ ex hoc ſeqtur ꝙ medicina attractiua
meł'ie ſi datur in ſupabundãti doſi: ita ꝙ hẽat ſupflue
eũare: dꝫ prĩo eũare colerã: poſt flegma: poſt meł'iaꝫ:
ꝯñs tñ eſt falſum ꝛ ꝯ̃ experiẽtiã ꝛ ꝯ̃ Gal. 3. de ſimpli
ci medicina ca. allegato. ꝛ ſcđo de elemẽtis: ꝛ contra
Hippo. in libello de humana nã: ꝛ ꝯña tñ ꝓbat: quia
medicina exhibita nimia nõ acqrit illã ꝓprietatẽ attra
hendi determinatũ humorẽ: vt dicit Auer. ergo eũat
ꝛ in prin. ſue eũonis ſemp humorẽ aptiorẽ ad motuꝫ:
talis aũt nõ eſt melãcolia: ergo nõ trahit ĩ primis me
lancoliã: ſed colerã que eſt mobilior. Et pp hãc rõneꝫ
puto aut Auer. nõ ita intelligere vt vident ſonare v̄/
ba: aut Gal. melius dixiſſe veritatẽ. Videt ẽt Auer. ex
ſuo motiuo velle oſtẽdere ꝙ nõ ſemp ordo dictus ſal
uetur in ſupflua eũatione: imo ꝙ medicina melãcolie
eũatiua euacnat cõueniẽte flegma. Et ante Auer. Ha
liabas ſcđo practice: ꝛ Haly in ꝯmẽto hoc voluerunt
ꝙ ꝓprietas que acqrit: qñqꝫ reſpicit illuꝫ hũorẽ prin
cipaleꝫ ꝛ aliũ ſibi viciniorẽ: mõ flegma eſt vicini⁹ me/
lancolie q̃ꝫ colera: qꝛ cõuenit in qualitate actiua ꝛ illa ĩ
paſſiua. Et ſequẽtes hanc viaꝫ de ordine fundant ſup
dicto Hip. in libello de humana nã: cum dixit: flegma
cũ ſit frigidũ ꝛ viſcoſum violẽtia pharmaci eũata me/
lancolia ꝓpria ſequit flegma. Et ego h̄ ſcđm nõ puto
verũ cum videam⁹ in tali medicina ꝙ prĩo trahit me/
lancoliã qȯ nõ faceret niſi ꝑ ꝓprietatẽ ipſuꝫ reſpiceret
nam per eũationem cõem prius aliȷ́ fuiſſent euacuati.
¶ Preterea ꝯ̃ hoc eſt Gal'. ꝛ fere oẽs medici. Et iõ
hanc auctoritatẽ intelligo nõ ꝙ vna medicina violen
ta eũata melãcolia eũetur poſtea flegma: ſed ꝙ reqrat
violentia pharmaci pro melãcolia eũanda: ſcđo reqri
tur violẽtia pro flegmate: qꝛ eſt in ſcđo loco reſiſtentie
humoꝝ q pharmaco eũant. ¶ Ex qbus cõprehẽdere
potes ꝙ ego ꝛ in cã eũationis humoꝝ ꝛ in ordine hu
moꝝ in eũando ſequor Gal. ſed mihi vr̄ h̄ addẽdũ in
eius explanatõe ꝙ in pharmacis ſolutiuis nõ ſolũ in/
uenit virtus ſolutiua humoris ꝓpriȷ́: ſed gñalr̄ ꝓſpi/
ciens humoreꝫ oẽm hora qua eſt actuata. Sed tñ due
tales ſunt in medicina. Primo attrahit illuꝫ quẽ a ꝓ/
prietate reſpicit: ꝛ poſtea cũ effrenitat ꝑ gñalẽ virtutẽ
oĩum humoꝝ attractiuã trahit alios: ꝯcurrente tñ aut
venaꝝ expulſiua pp ſtimulũ: aut in vltimo debilitatis
egredientib⁹ humorib⁹ a venis ſicut in corpe mortuo.
Cauſa aũt quare pono hãc virtutem attractiuã eſt: qꝛ
nõ video quõ data medicina ſolũ colere a proprietate
eductiua: ꝛ data medicina ſoluꝫ a ꝓprietate flegmatis
eductiua: ꝛ medicina ſolum meł'ie eductiua q̄ ſint q̄li
bet pars tertia pars doſis vnius euacuant iſti humo/
res. Et ſi daretur ꝑ ſe illa eductiua colere nõ operare/
tur niſi qꝛ attrahẽdo iuuant ſe nõ ſolum in ferẽdo viꝫ
nature ſtimulando venas: maxime cũ vnum ab epate
alium a ſplene/ aliũ a capite euacuat: tũc enĩ in omni
tali mẽbro deberet inferri vis a qualibet medicinarũ:
ꝛ maxime cũ membra ſint diſtantia ad que nõ opꝫ ire
aliqđ de medicina niſi qualitatẽ. ¶ Et ad argumenta
rñđeo. Ad primũ ꝙ nõ eſt ſimile de magnete ꝛ medi/
cina: qꝛ in magnete nõ eſt niſi virtus reſpiciẽs rẽ vnã:
ſed in medicina eſt virtus cõmuniter reſpiciẽs plures
humores: acquiſita tñ a noſtro calore actuãte eã lꝫ nõ
ſit inconueniẽs medicinã aliquam attractiuam eſſe in

actu talem ſicut dicit Gale. tertio de ſimplici. cap. pe/
nultimo. Et quare puto medicinã fuiſſe ſanguinis at/
tractiuã: de qua loquit Gal. in libello de pharmacȷ́s.
ꝙ ruſticus cõſiderãs porcellos ſup herbaꝫ quieſcẽtes
a quibus riuuli ſanguinis ad herbã dirigebant: ꝛ po/
ſtea dando hominib⁹ interficiebat eos: de qua Cõci/
liator loquit differẽtia. 144. ꝙ multuꝫ per paduanuꝫ
territoriuꝫ inuenit. ¶ Ad ſecũdum argumẽtuꝫ cõcedi
tur ꝙ medicina colere eũatiua cõtinue duꝫ eũat alios
humores ſupfluendo eũaret colerã niſi ad tantã eius
paucitatẽ vẽiret/ ꝙ reſiduũ natura nimio conatu reti
neret. Et ex hoc pꝫ ꝙ in certo caſu natura plus conat
ad coleram q̃ꝫ ad certũ ſanguinẽ retinendũ: ꝛ pꝫ ꝙ nõ
opꝫ totaliter oẽs alios humores eſſe eũatos cum ſan/
guis eũatur. Et hec de qõne ſufficiant.

¶ Amplius cũ timor affuerit ne nauſea aut
ſincopis alicui accidat poſtq̃ꝫ medicinã bibe
rit oportebit fieri vt anteq̃ꝫ medicinam bibat
tribus dibus aut duobus cum aqua raphani
vomat ꝛ vt raphanũ comedat.

¶ Docet preparare quedã corpora ad accipiẽdũ me/
dicinaꝫ: ꝛ dicit ꝙ cũ timor fuerit ne accidat nauſea aut
ſincopis poſtq̃ꝫ biberit medicinam: opꝫ ꝙ fiat vt ante
aſſumptionẽ medicine duab⁹ vel tribus vicib⁹ vomat
cũ aqua raphani ꝛ ꝙ comedat raphanũ. ¶ Ubi no. ꝙ
iſte cañ. nõ eſt ſeruãdus in eo in quo timet vomit⁹ pp
ſupioris ſtomachi debilitatẽ ꝛ in quo timet curſus co
lere ad ſtõm: per hunc. n. vſum vomit⁹ plus timẽdus
eſt ei q̃ꝫ de illis accidẽtib⁹. Sed ſunt qdam hoĩes ro/
buſti ſtomachi in quoꝝ ſtõ adheret aliqua mala mã vi
ſcoſa ꝛ ꝓprie in ore: de qua timet ꝙ aſſumpta pharma
co agitet: ꝛ inde ꝓuocet ad vomitũ: ꝛ inde accidat ſin
copis. In iſtis ergo verificat cañ. Aui. ꝛ rõ: qꝛ ex hoc
vomitu remouet cã illoꝝ accidentiũ. ¶ Qȯ ſi dicatur
ꝙ ex vomitu preparat vt facilius vomat vt dictuꝫ eſt
ſuperius: g̃ nõ eſt talis ꝑmittẽdus cũ intẽdim⁹ ꝑpara
re ad fluxũ vt hic: ſed cũ intẽdimus ꝑparare ad vomi
tum. ¶ Dicitur ꝙ vſus ad vomitũ cuꝫ facili vomitiuo
de ſe ꝑparat corp⁹ ad magis vomẽduꝫ: qñqꝫ aũt con/
tingit per accidẽs qȯ magis ꝑparat ad eius ꝓhibitio/
nem: puta qñ per ipſuꝫ eũatur humor in ore ſtõi qui
erit cã inclinatõis ad vomitũ: vñ vomitus vomitu cu
ratur: ꝛ in colirica paſſiõe precipit vomit⁹. Ad primũ
iſtorum intendit Aui. ſupra cũ dicit leues vomit⁹ pre/
parare corpus ad vomenduꝫ. Sed in iſto cañ. loquit
Aui. de ſcđo modo in quo eſt ꝑ vomitũ iſtum leuẽ re/
motio preparatõis ad vomendum.

Et ideo Aui. intẽdit de nauſea ꝓueniente ex humoribus frigidis viſcoſis in ſtõ exiſtentibus: vnde me dicina commouet eos ꝛ fit nauſea ꝛ aliqñ ſincopis per compaſſionem ad cor: mõ decoctio raphani cõmittit ꝛ incidit talles humores [illegible] re ꝛc.

¶ Oportet preterea ne multuꝫ ſalis ſit in ci/
bis eius qui medicinã vult bibere.

¶ In iſto cañ. Aui. dicit ꝙ in cibis illoꝝ qui debent
ſumere medicinã non dꝫ poni multũ ſalis. ¶ Sed tu
dices ꝯ̃. Sal ꝑparat ad opus pharmaci aliqñ humo/
res incidẽdo flegmata ad fluxuꝫ faciendũ. Hic dicit ꝙ
multitudo ſalis multũ eſt exiccatiua ꝛ ꝓ̄ſertim ſtoma/
chi ꝛ inteſtinoꝝ: ꝛ ideo in hoc ſtomach⁹ fit parat⁹ ledi
a pharmaco. Accidit ẽt ꝙ ſal eſt ſtipticuꝫ ꝛ ꝙ reſoluit
ꝛ indurat ſb̄am ſtomachi ꝛ inteſtinoꝝ q̄ oĩa plus ĩpe/
diunt q̃ꝫ iuuẽt eliquatio inciſio ꝛ incitatio ad expulſio/
nem facte ab eo. Non multũ ergo ſalis debẽt capere ĩ
cibo illi q ſunt ſumpturi pharmacum.

¶ Multotiens quoqꝫ ex hauſtu medicĩe ꝓue
nitur ad nauſeã ꝛ anguſtiã ꝛ ſincopim ꝛ tre/
morẽ cordis ꝛ vẽtris mordicationẽ: ꝛ ꝓprie
cum nõ ſolutionẽ fecerit aut ſudoreꝫ. Multo/
tiens preterea eſt nobis neceſſariũ vt eũ facia
mus vomere: ꝛ multotiens excuſat nos ab h̄
dare ei retẽtiua: ꝛ facer̄ vt aquã hordei bibat

quatenus

UVA. BHSC. IyR_044_1

quatenus venter ſoluaꝛ ⁊ medicīe malitia re/
moueatur: ⁊ qđ in inteſtinis retentum fu erit
lauetur.
¶ Hic docet Aui. ſuccurrere qbuſdā accidentibꝰ que
ſupueniūt ſuppoſitioni pharmaci: dicēs ꝙ multotienꝫ
ex hauſtu medicine infirmꝰ peruenit ad nauſeā aut an
guſtiā aut ſincopim aut tremorē cordis aut mordica/
tionē ventris: ⁊ ſunt quinqꝫ accidētia. Succurriꝛ au/
tem eis cuꝫ vomitu: qñqꝫ aūt cuꝫ potu rerū retentiua/
rum deſup medicinā: qñqꝫ cum potu aque hordei vt
ſoluaꝛ malitia medicine/ ⁊ laueꝛ illud qđ fuit retentum
in inteſtinis: vbi primo vides ꝙ hec quinqꝫ accidētia
ſatis ſunt nota niſi de anguſtia qđ ſit: nō multum cla/
re dictū eſt ſupra. Propter qđ nota ex Gal. pͥo ꝓno
ſticoꝝ ꝙ anguſtia eſt accidēs in quo infirmꝰ non inue/
nit ſituationē neqꝫ figurationē in lecto ſuo. ¶ Et tūc
manifeſtū eſt ꝙ ſincopis ⁊ tremoris cordis cā eſt no/
cumētū factū cordi aut ꝑ cōitatē aut per eſſentiā. An
guſtie aūt cā pōt eſſe iſta eadē: ⁊ pōt eſſe ex mala qua
litate humorū in venis ⁊ viſceribus exiſtentiū: qꝛ ſup
quocūqꝫ latere quieſcat infirmus cuꝫ ad illud concur
runt humores pre nocumēto illi cōicato non pōt am
plius ſup illud quieſcere. Sꝫ cā nauſee ē agitatio par/
tis ſupioris ſtomachi ⁊ mordicationis in ventre ⁊ in/
teſtinis: aut ſunt cā hūores acuti illuc attracti: aut ven
toſitas: aut q̄litas pharmaci. Cāe aūt vomitꝰ ſunt om/
nes ſupradicte ꝓpter quas medicina ventris ſolutiua
ſit vomitiua vt feces ſicce: anguſtia canaliū: debilitas
ſuperioris partis ſtomachi ⁊ alia ibi dicta. ¶ Nota ſe
cūdo ꝙ in iſtis facere vt vomāt eſt remediū manifeſtū
naꝫ qꝛ nocumentū eſt in ſuperioribꝰ ⁊ eſt magnū q̄̃to
celerius fieri pōt dꝫ pharmacū emitti: ⁊ hoc fit celeri
us vomitu: ⁊ hoc vult Meſue in de ꝯſolatione medi
cinarū: ꝙ qñ alia nō ſufficiūt melius eſt vt vomitu ex
pellatur: ſꝫ tñ niſi accidētia ſint valde terribilia prius
ſunt alia tētanda vt pharmacū aliquid opereꝛ: quibꝰ
nō cōferentibus adminiſtreꝛ vomitus. Ad volenduꝫ
aūt artificialr̃ occurrere opꝫ diſtinguere cās ⁊ acciden
tia que ſequunꝛ. Nam qñ cā vomitus eſt fex ſicca in in
teſtinis ꝓmitti dꝫ clyſtere vnctuoſum, illam fecem eua
cuans: ⁊ qñ cā eſt oppilatio deneꝛ apēritiua ſi patiꝛ infir
mus accidētia mala tāto tpe: ſi eſt ex violētia pharma
ci deꝛ aqua calꝫa hora poſt horā aut aqua hordei. nam
iſta faciunt illa que intēdimus in iſto caſu. ſ. remittere
malitiā pharmaci ⁊ ipm̄ lauādo expellere. Si autem
fuerit ex vētoſitate deneꝛ carminātia vētoſitatē. ſi vero
ſint ex debilitate ſupioris ptis ſtōi deneꝛ ꝯſtrictiua ⁊ ſti/
ptica ſicut citonia ⁊ maſtix ⁊ ſilꝫia. Si ex cordis d̄bilita
te deneꝛ odorifera ⁊ fiāt fricatōes excitātes. Et h̄ bñ di
ſtinguit Meſ. in loco allegato in diſtictōe tertia. c. ij.

¶ Ille vero cuius cōplexio fuerit frigida ⁊
ſup alios humores fuerit flegma ſupabūdās
dꝫ ſumere poſt medicinā ⁊ ipſiꝰ operationē na
ſturtiū aqua calida ablutū cum oleo. ¶ Et q
calide fuerit cōplexiōis pſiliū bibat cuꝫ aqua
frigida ⁊ oleo violaceo ⁊ zuccaꝝ tabarzet aut
iulep. ¶ Et ille quidē qui tēperate eſt cōple
xionis ſemen lini.

¶ In hac pte ponit quedā faciētia ad tēperandū ⁊ re
mouēdū reſiduū humoꝝ ⁊ pharmaci differētiā ſm̄ di
uerſitatē humorum ⁊ cōplexionū: ⁊ dicit tria. Primū
ꝙ completa operatione pharmaci ſi quis eſt frigide
cōplōnis ⁊ ſupat in eo flegma ꝙ ipſe poſt talem bibat
ſemen naſturtij ablutū tñ cum oleo ⁊ diſtēperatū cum
aqua calꝫa. Scōm eſt ꝙ ſi qs fuerit calide cōplōnis bi/
bat pſiliū cuꝫ aqua frigida ⁊ cū oleo violato aut zucca/
ruꝫ tabarzet. i. albū aut iulep. Si vō fuerit tēperate cō
plexionis bibat ſemē lini. ¶ Et tu nota ꝙ in oībꝰ iſtis
eſt abſterſio ⁊ lubricatio per quas remoueꝛ medicine
⁊ hūoris reſiduū ⁊ ī diſtēperatis opatio cū q̄litate aut
intēperato ſilr̃itudo: vñ naſturtiū calidū daꝛ flegmati/
co: pſiliū fridū colerico: ſemē lini tēperamēto vicino.

¶ Ei aūt qui excoriationē timuerit inteſtino
rum/ bolū armenū cuꝫ ſucco granati deꝛ. Su
mere etiā dꝫ quicquid diximus poſt fluxuꝫ vē
tris: ⁊ ſi nō: ipſum retinebit.

¶ Hic pōit qđ faciēdū cū qs ex ope ſupfluo pharma
ci timet inteſtinoꝝ excoriationē: dicēs ꝙ ei eſt dādus
bolus armenus cū ſucco granatoꝝ. Et dꝫ ſumere qc/
quid diximꝰ poſt fluxū ventris: ⁊ ſi nō: ipm̄ retinebit.
¶ Ubi nota ꝙ bolus armenꝰ infrigidādo ⁊ ꝯfortādo
inteſtina eſt cā ꝓhibitiōis excoriatōis: ſilr̃ vinū grana
toꝝ. Sꝫ textus ſequēs eſt extraneꝰ: ⁊ iō intelligaꝛ ꝑ/
nūc ſic ꝙ q timuerit excoriationē/ facere dꝫ quicqđ di
ximus poſt fluxū vētris. Et hoc intelligaꝛ ſi bolus ar
menꝰ cuꝫ vino granatoꝝ ipm̄ fluxū nō retinebit. Aliq
tñ intelligūt ſic. Et ſi non ſumat qcqđ diximꝰ/ tunc ſu
mendo retinebit fluxum ventris: qꝛ nō remouebiꝛ:

¶ Omni ꝑterea pharmaciā bibenti cui po/
ſtea aduenit febris melior ē aqua hordei. Sy
rupus vō acetoſus eſt excoriatiuus: ⁊ iō tar/
dandus eſt vſqꝫ ad duos dies aut tres: donec
in inteſtinis virtus ſua redeat.

¶ Hic ponit aliū cañ. đ faciēdis qñ accidit febris poſt
pharmacū dicēs ꝙ hoī bibēti pharmaciā ſi febris ſu
peruenit melior res eſt potus aque hordei. Sꝫ ſyrupꝰ
acetoſus qꝛ in eo timeꝛ excoriatio inteſtinoꝝ tardan/
dus eſt vſqꝫ ad duos dies vel tres: donec redeat virtꝰ
ſua in inteſtinis. ¶ Ubi no. ꝙ aqua hordei inquātum
frigida ⁊ humida oppo. febri ⁊ qualitati inducte ī hu
moribꝰ que eſt caliditas pp pharmacū ⁊ pp motū ⁊ re
primit malitiā pharmaci ⁊ abſtergit hūores attractos
ad inteſtina: ⁊ aperit ⁊ nutrit cū multis alijs ꝯditiōibꝰ
in febre: vt legiꝛ pͥa quarti: ⁊ pͥo regīs acu. ⁊ iō nul
lus potꝰ eſt melior in iſto caſu. Syrupꝰ vō acetoſus ꝑ/
cipue mellinus eſt plurime abſterſionis ⁊ talis excori
at debilia inteſtina. ſilr̃ eſt plurime acuitatis pp acetū:
⁊ iſtud mordet ⁊ excoriat: ideo non conuenit dum in
teſtina ſunt debilitata a pharmaco: ⁊ ideo opꝫ expecta
re donec inteſtina ad ſuum redeant vigorem.

¶ Ille quoqꝫ qui medicinā bibit ſcđa die eſt
balneū intraturꝰ. Et ſi ex humoribꝰ ipſius ali
quid fuerit relictū: balneū ipm̄ mundare po/
terit. Nā ſi videris ꝙ balneū ſit ei ſapidū ⁊ ī
ipſo delecteꝛ: erit h̄ ſignū ꝙ balneū ipꝫ ab eo
qđ relictū eſt mūdificat: ipm̄ quoqꝫ in eo di/
mitte. Qꝛ ſi īueneris ꝙ in ipſo nō delectetur
īmo in eo eſtuationē patiatur expelle euꝫ.

¶ In iſta parte ponit vſum balnei poſt medicinā: di/
cens ꝙ ille qui bibit medicinā die ſcđa eſt intraturus
balneū: ⁊ poterit balneū ipm̄ mūdare ab humoribus
ſi qđ de illis eſt relictū. Nā ſi videris ꝙ balneū ſit ei ſa
pidum ⁊ delecteꝛ in ipſo hoc erit ſignū ꝙ balneuꝫ mū
dificat ipſum ab eo qđ derelictū eſt: ⁊ iō ipm̄ in eo di/
mitte. Sꝫ ſi inueneris ꝙ in eo nō delecteꝛ: īmo in eo
patiꝛ eſtuationē expelle eum. ſ. a balneo. ¶ Et vt me
lius veritas iſtius canonis videaꝛ dubitaꝛ.

Queſtio. VII

Utrum ſumpto pharmaco ſolutiuo balneuꝫ
cōueniat die ſcđa ⁊c̄. ¶ Negatiue ar
guitur auctoritate Aui. in hoc. c. vbi ſupra dixit: poſt
medicinā quoqꝫ quis nō ingrediaꝛ balneū: qm̄ trahit
materiaꝫ ad exteriora: nec eſt bonum niſi ad ventrem
ſtringendū. ¶ Scđo arguiꝛ auctoritate Meſue de cō
ſolatiōe medicinaꝝ intētiōe tertia. c. iij. cañ. tertio. Et

Multi tñ ſunt timoroſi ⁊ ſpā les effectus medicinarū nām terrētes quos ponit Meſue in pͥncipio ter tij capli ſecun de intētionis. de rectificatōe medicinarū: ⁊ lege ibi.

Tria ſunt mala accidētia in genere que ſolent cōtingere ex vſu medicinaruꝫ: vt vult idē Meſue in canone ſecūdo primi capituli tertie intentionis de rectificatiōe medicinarum paragrapho illo. oīs autē medicinarum ſm̄ plurimum malicia ⁊c.

Scias ēt ꝙ bolus armenus prohibet excoriationē nō ſolum infrigidādo ⁊c̄. ſed cōſolidando inteſtina: vnde ſuccus granati remittit acuitatē medicine ⁊ ſtipticat ⁊ confortat inteſtia: vñ expellit humores acutos: poſtea bolꝰ armenus cōſolidat. hec Gentilis.

Septem ſunt cauſe ſpāles ⁊ vna gnālis aduentus febris poſt aſſumptā medicinam q̄s ponit Meſue in ſuo de rectificatione medicinarum intētione q̄rta. c. j. paragrapho. j. Eius autem euentus eſt ⁊c̄. ⁊ plura alia đ hoc que ibi legas.

Modo ēt breuiori mouet h̄ Gentilis.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſunt ibi ſue rōnes tres. Prima eſt iſta. Balneū trahit ad exteriora ⁊ in humorib⁹ reſiduis poſt medicinā remanſit ex medicina inclinatio motus ad interiora verſus vias expulſionis: ergo hic mot⁹ ꝓhibet ꝑ balneū: ſed incōueniēs eſt talez motū ꝓhibere: ꝙ aūt ſit incōueniēs talez motū ꝓhibere ꝓbat eiſdez rōnib⁹: qbus ꝓbatur ꝙ hora qua pharmacū actualr̄ eūat nō ꝯuenit balneū: qꝛ ꝑ hoc fiunt mot⁹ agitatiui ⁊ debilitatiui. Et cōfirmat qꝛ mām eūare debem⁹ mō faciliori: ſed dum mā repit ad inteſtina virtute ꝑcedentis pharmaci facile eſt adiuuare motū ſuum quē hꝫ: ergo facile ꝑ inteſtina euacuabit: ſed cū balneo nō: niſi cū difficultate trahetur ad interiora: ergo ⁊c̄. Scđa rō eſt iſta. Illa eūatio eſt incōueniēs per quā trahit mā de mēbro ignobili ad ignobile ꝑ mēbra nobilia tranſeūdo: ſed hoc eſt hmōi vt dictum eſt ſepe ſupra: ergo ⁊c̄. Minor pꝫ: qꝛ trahitur mā de inteſtinis ad cutē a balneo ⁊ non niſi ꝑ venas ⁊ epar: qui ſunt mēbra nobilia. ¶ Tertia rō ē. Ipſa nā eūat ex vijs ꝓpinquiorib⁹: ergo ita dꝫ facere medicus: maxime cū vie ſunt cōuenietes eūoni. Sed vie ꝓpingores ad eūandū talez mām a pharmaco derelictaꝫ ſunt inteſtina ⁊ ſunt mēbra ꝯuenietia eductōi: ergo nō dꝫ conuerti ad cutim ꝑ balneū. Item inducit duo nocumēta q̄ fiunt ꝑ vſum balnei poſt aſſumptionem pharmaci. Primum eſt ꝙ facit oppilatōes: eo ꝙ mās trahit in venas ab īteſtinis. Scđꝫ eſt ꝙ facit poſſidere egritudines cutis quare malam mām trahit ad cutim. ¶ Tertio arguit ſic. Per pharmacū iſti q ipſuꝫ ſumpſerūt remanēt inflāmati exiccati ⁊ inaniti: ſꝫ poſt has diſpōnes ꝑſeuerātes nō cōuenit balneuꝫ ꝑſertim ad intentionē qua hic adminiſtrat: ergo ⁊c̄.

¶ In oppoſitū eſt Aui. in lr̄a: ⁊ ꝓbat duab⁹ rōnibus. Prio ſic. Illud qđ purgat hūores remanētes in locis cuti vicinis ⁊ tollit inflāmationē mēbroꝝ ⁊ eoꝝ ꝯſumptionē ⁊ laxitudinē eſt ꝯueniēs ſcđa die poſt pharmacuꝫ: ſed balneū eſt hmōi: g̃ ⁊c̄. Minor pꝫ. 4. Almāſoris. c. de iuuamētis balnei. ⁊ pro pte ſcđa ꝑmi. Et maior pꝫ: qꝛ pharmacati ſaltē pro eradicatōe vtplr̄m ſunt exiccati: ⁊ hn̄t paucos hūores ſuperfluos: ⁊ ipſos hn̄t circa cutim: g̃ ꝯuenit eis illud ꝑ qđ hec remouent. Et pꝫ aſſumptū: qꝛ pharmaco debite admiſtrato ꝓ eūone: vtplr̄m ps humoris dimittit ſupflui: cū melius ſit infra ſubſiſtere q̄ꝫ exqſitiſſime eūare: ⁊ illud paꝝ relinquit circa cutiꝫ: qꝛ in locis a qbus pharmacū fuit longinquū: ⁊ minime potēs attrahere. ¶ Scđo ſic. Illđ qđ aperit poros ⁊ euaporare facit cōtempando calr̄itatem ⁊ ſiccitatē cōuenit ſequēti die poſt pharmacū: qꝛ timor eſt ne aliq hūores agitati ⁊ ſubtiliati: ⁊ aliq vapores pharmaci remāſerint in toti⁹ ambitu: quos remouere opꝫ: ⁊ remouent ꝑ apitiuū ⁊ vaporatiuū.

¶ In dubio iſto prio dicaꝫ de balneo ⁊ ei⁹ effectibus quantuꝫ attinet ꝓpoſito. ſcđo rn̄debo iuxta viaꝫ Aui.

¶ Quātū ad primū no. ꝙ balneū cōiter ita deſcribit. Balneū eſt corp⁹ liqduꝫ fluuidū qđ corpi nr̄o circūferentialr̄ occurrēs ipſuꝫ accidētalr̄ īmutat. Et vident q ita deſcribūt velle ꝙ balneum qn̄qꝫ eſt aqua: qn̄qꝫ eſt aer: qn̄qꝫ vapor: ſiue cū iſtis ſit aliqua cōmixtio v̄tutis mineralis vel herbaꝝ vel taliuꝫ: ſiue nō ſit: ſiue circa tale corpus ſit ſtrictura terrea artificialis ipſum claudēs aut nālis: ſiue nō ſit. Et hoc mō terme ⁊ ſtuphe ⁊ aq̄ in ſemicupio ⁊ aer a ſole calefact⁹ vel a vento infrigidatus vel humectat⁹: ⁊ talia oīa eſſent balnea. Et vr̄ mihi ꝙ doctores medicine auctētici nō loquunt iſto mō. Nam Aui. tertia primi. c. de balneo noīando balnea vult ꝙ q indiget balneo non indiget eo niſi vt ab ipſo habeat caliditatē ſubtilez ⁊ hūiditatē tpatā. Ex q̄ vr̄ ꝙ oē balneū eſt īductiuū humiditatis tpate ⁊ ſubtilis caliditatis: qđ nō facit aqua frigida nec aer frigidus exteri⁹ occurrēs: ⁊ ideo puto ꝙ limitāda ſit dicta deſcriptio dicendo ꝙ balneū eſt corpus ſubtile nāliter humiduꝫ: ⁊ ita accidētaliter calidū: vt corpori circūferentialiter occurrēs ſit ipſum actualiter calefactiuum. Qđ ſi dicat ꝙ caſa balnei eſt infrigidatiua: puta prima vt dicit Aui. ſcđa primi: dicit ꝙ illa caſa nō eſt balneū ſed ſibi deſeruiens. Et dicitur de aqua actu frigida ꝙ non proprie dicitur balneum.

¶ No. ſcđo ꝙ cū multiplicia ſint balnea hic loquit de balneo qđ eſt in cōi vſu: ⁊ eſt balneū aeris calidi cum pn̄tia aque calide dulcis: hoc eniꝫ eſt illud qđ abſolute dicit balneū: ⁊ in quo dicunt corpora balneari: licet improprie ꝑ quādā ſimilitudinē dicant balneari in aq̄ frigida: vnde Aui. poſt caplr̄m de vſu balnei. ponit capituluꝫ de balneatiōe in aqua frigida.

¶ Tertio no. ꝙ balneū quoſdaꝫ hꝫ effect⁹ īmediatos ⁊ ꝑ ſe: quoſdā aūt mediatos ſm modū loquēdi medicoꝝ: quoſdā per accidēs ſiue ſint mediati ſiue īmediati: ⁊ pōt ſm varios modos ſue applicatōis ⁊ ſm varietatē diſpōnis corpis qđ balneat: qn̄qꝫ calefacere vltimate: qn̄qꝫ infrigidare: qn̄qꝫ humectare: qn̄qꝫ exiccare: qn̄qꝫ impinguare: qn̄qꝫ macreſacere: qn̄qꝫ aperire: qn̄qꝫ oppilare. Et iđ diuerſis corpib⁹ ⁊ eidē corpori in diuerſis diſpōnib⁹ eſt aliter ⁊ aliter adminiſtrāduꝫ: ita ꝙ nulluꝫ vr̄ corp⁹: cui nō poſſit in aliq̄ diſpōne ⁊ aliquo mō diſcōueniēter approximari. Et ideo cuꝫ querit vtrū tali corpori vel tali diſpōni cōueniret balneuꝫ: nō eſt ſenſus: vtrū qualitercūqꝫ applicatū vl̄ cū quacūqꝫ circūſtātia alia cōueniat: tūc enim nulli corpi cōueniret. Sufficit ergo ꝙ cū aliqua diſpōne ſit cōueniens: verbi grā: ſi dicat vtrū balneū cōuenit hoī ſcđa die poſt aſſumptionē pharmaci. Senſus eſt vtrum in aliqua diſpōne corp⁹ īueniat ſcđa die poſt aſſumptionem pharmaci in qua ſibi ꝯueniat. Et ſi qs magis realiter intelligat pōt addi ꝙ qn̄ pharmacū ꝑcedenti die ſumpſit vel indicatione ſumpta ab hoc ꝙ pharmacū ſumpſit. Naꝫ nemo dubitat ꝙ corpe ſtatim cibato aut inteſtinis plenis malis hūorib⁹ aut ſupfluitatib⁹ aut hora vehemētis famis nō ꝯueniret: ⁊ ſi precedēti die pharmacū ſumpſiſſet: ⁊ hec pro nūc de balneo.

¶ Sed pro rn̄ſione ad q̄ſituꝫ no. prio ꝙ corporū purgatoꝝ ꝑ pharmacū quedam eūant eūone eradicatiua merito dicta: qꝛ totalr̄ eūante humorē eradicatiue ſuperfluū aut quaſi: quedam tm̄ minoratiue: qꝛ multum adhuc de ſupfluo ⁊ peccāte humore remanſit.

¶ Scđo no. ꝙ corpa eradicatiue bn̄ ⁊ artificialr̄ purgata ꝑ opationē pharmaci vtplr̄m nō remanēt oīo bn̄ munda a malis humorib⁹. Iſtud pꝫ: qꝛ meli⁹ eſt infra ſubſiſtere q̄ꝫ exquiſitiſſime euacuare: ergo in rōnabili eūone cuꝫ vtplurimū ex arte dꝫ fieri id qđ eſt melius: euacuat pro eradicatōe non exquiſitiſſime: ⁊ per ꝯn̄s alqd de humore ſuperfluo remanet. Ex quo cū deſcriptōe eradicatiue eūonis: pꝫ ꝙ id qđ remanet ē paucū.

¶ No. tertio ꝙ tale paucū qđ remanet dꝫ vtplꝫ remanere in locis a quib⁹ minime potuit pharmacū trahere: qꝛ vnde potuit magis trahere magis eūauit: ergo alijs paribus magis remanet in locis dictis. Ex quo ſequitur ꝙ vtplurimū tale paucū remanet in ambitu totius prope cutim extra venas: ab his eniꝫ locis ꝑꝑ diſtantiā ⁊ groſſitiē ⁊ frigiditatē ⁊ viarum ſtricturā minime poteſt pharmacū attrahere.

¶ Quarto nota ꝙ quāuis nō omnes humores qui agitantur a medicina trahant ad inteſtina: ⁊ nec ſtatiꝫ poſt cōſuetā operationē pharmaci ſiſtatur motus humorum verſus inteſtina: ⁊ cū hoc vtpluꝛimuꝫ aliquid de humorib⁹ qui remanent hoc modo agitati in ſequēti die inueniat in inteſtinis: experientia tn̄ pꝫ hos motus aliqn̄ quietari. Et Aui. videt īnuere ꝙ aliqn̄ ſunt quietati in ſcđa die. Similiter ēt humores q ad inteſtina cucurrerūt ſcđa die cū clyſteri debent eūari: ⁊ iđ in ſequenti die per magnā partem ſui nec hūores motu pharmaci tendūt ad īteſtina nec in īteſtinis ſunt hūo/

res mali

UVA. BHSC. IyR_044_1

res mali. ¶ Ex his rñdet ad queſitū ꝑ cōclões qua/
rū pria eſt iſta. Stāte humoꝝ mutuo pharmaco vſus
inteſtia nō ꝯuenit balneū niſi medicina ſupflueret aut
de ſupfluitate timeret. Hāc vult Meſ. loco allegato. ⁊
ipſaꝫ vult Aui. in iſto capl'o. ⁊ pꝫ ꝑ rōnes quaſdā poſi
tas ante oppoſitū. ¶ Scd̄a cōcl'o: humoribus malis
exiſtentibus notabilis quātitatis in inteſtinis non cō
uenit introitus balnei cum mora diu. Pꝫ q2 māe mo
uentur de loco ignobili ad ignobilē per locū nobileꝫ:
qd̄ eſt incōueniens. Ex quo pꝫ ꝙ anteq̄ꝫ in balneū in
grediat̃ ſcd̄a die: ille qui ſumpſit pharmacū dꝫ ſumpſiſ
ſe clyſtere ſi aliter hec ſuperflua non emittant̃. ¶ Ter
tia cōcluſio: ſi pharmacū ſupflue opat̃ merito hui⁹ non
opꝫ ſequenti die ingredi balneū reſolutionē faciens:
patet q2 augeretur diſpō illa ꝑter nāꝫ que eſt inanitio.
¶ Quarta cōcluſio: poſt eūationes minoratiuas non
opꝫ ſequēti die gratia reſolutionis ingredi balneum.
Pꝫ q2 remanet materia multa ⁊ maius eſſet nocumen
tū agitatōis ⁊ periculum motus humoris q̄ꝫ iuuamē
tū reſolutionis: vt pꝫ intelligēti in hac mā. ¶ Quinta
concluſio: vtpl'm poſt pharmaci eradicatiui exhibitio
nē: alijs deductis cauſis ſequēti die opꝫ ingredi bal/
neū. ꝓbat̃ q2 vtpl'm in talibus ꝓpe cutim remāſit mā
ſuperflua que eſt apta ꝑ balneū reſolui ⁊ nocumēta ſūt
apta ſequi ſi rōnabil'r ꝓcedat̃: q2 motus pharmaci eſt
quietatus ⁊ in inteſtinis non erunt materie male tra/
hende ad cutiꝫ. Et hoc eſt pro mente Aui. ⁊ q2 rōnes
quas fecit Meſue non ſunt cōtra iſtuꝫ intellectū: ideo
puto ꝙ nō ꝯtradicūt Meſue nec Aui. quēadmodū di
cit Cōciliator in differētia. 145. Rōnes eniꝫ nō ꝓbāt
niſi de illo in quo humores inclinant̃ ex motu phar/
maci ad interiora: aut in quo ſunt humores qui in in/
terioribus peccantes trahent̃ ad extra: quorū nullum
contingit in his: de quibus Aui. loquit̃. Et q2 q ſum/
pſerunt pharmacū pn̄t eſſe ex alia cā q̄ꝫ ex ope phar/
māci in diſpōne ad ſtandū in balneo: ideo dixi in con/
cluſione alia cā deducta. Aui. autē q2 vidit ꝙ qn̄q3 me
dicus pōt errare īponēdo in balneo pharmacatuꝫ ad
oſtendendum ꝙ hic error eſt paruus: cum de facili vi
tari poſſit: dedit modū qūo illud percipere poſſumus
⁊ per hec diligens faciliter ſoluit.

¶ Scias preterea ꝙ ei qui inteſtinorum pa/
titur debilitatem plerūq3 ex medicinis vētreꝫ
ſoluentibus aduenit ventris ſolutio fortis: ⁊
prolongabit̃ ei res/ ⁊ multis indigebit medici
nis donec retineatur.

¶ Hic ponit cañ. aliū dicens ꝙ tu debes ſcire ꝙ in il/
lo qui patitur inteſtinoꝝ debilitatē timetur plerūq3 ex
medicinis ſolutiuis ſuperfluitas fluxus ventris qua
prolongatur ei res: ⁊ indigebit multis medicinis. ſ.
adiuuantibus ad conſtringendum donec retineatur.
Iſtius cañ. cauſa patet: q2 debilitatur contentiua inte/
ſtinorum magis in iſtis q̄ꝫ in alijs: ⁊ debilitas acquiri/
tur magna propter paucitatem reſiſtentie: ⁊ ideo mul/
to adiutorior tempore longo indigent ad reductionē.

Quicuplex in
uenitur debili
tas inteſtinoꝝ.
Una ē ſicut ob
tuſio ſenſus eo
ruꝫ: alia eſt ſue
attractiue alia
expulſiue alia
digeſtiue. ⁊ iſte
quattuor debi
litates vtpluri
mū eueniūt in
colicis ⁊ ilia/
cis paſſionib⁹
neq3 ꝓhibēt de
exhibitiōe me
dicinarum for
tium. Alia eſt
debilitas retē
tiue ꝟtutis in
teſtinoꝝ ꝓpter
quaꝫ leuiter a
quacūq3 cā ori
tur fluxus ven
tris vt a pedū
frigore vel mo
dico reumate
vel diſſueto ci
bo ⁊ hmōi ⁊ de
hac vr̃ loquit̃
Aui. Cā āt du
rabilitatis hu
ius fluxus pōt

¶ In ſenibus etiam ſimiliter timetur ex vē
tris ſolutione ipſius nocumentuꝫ.

¶ Hic pōit̃ alius can. ī quo dr̃ ꝙ ſil'r in ſenib⁹ timent̃
nocumēta ſol'onis ex ipſa. Et cā eſt: q2 cū nocumētū
ſit virtutis debilitatio ⁊ corporis exiccatio caſus ī flu/
xum alicuius modi ⁊ dolores ⁊ accidentia reliqua: ⁊ ſe
nes ꝑꝑ paucitatē īnati caloris ⁊ accidentalē humidita
tem habeāt virtutes omnes debilitatas: ⁊ cuꝫ hoc ex
equali debilitatione ⁊ reſolutione ⁊ exiccatione magis
noceant̃: ideo hec nocumenta in eis timentur.

¶ Et ſcito ꝙ ex potu nabit poſt medicinas
ventris ſolutiuas ad febres peruenitur ⁊ ad
eſtuationem.

¶ Hic prohibet vnū potum poſt medicinā: ⁊ dicit ꝙ
ex potu nabit poſt medicinā ꝑuenit̃ ad febrē ⁊ eſtuatio
nē. Ex quo dat̃ intelligi ꝙ nō ſumat̃. Et eſt nabit ſuc/
cus fructuū. ſ. nō depuratus q parat⁹ eſt bullire: maxi
me cū ab accidētali calore a pharmaco derelicto alte/
rat̃. Et q2 facit poſſidere oppilationes: vñ retinent̃ va
pores medicine ⁊ humoꝝ: ⁊ de ſe ē alterabile ad cali
ditatē putredinalē: ideo facit in febrem cadere.

ꝯuenire a forti
ipreſſione quā
facit medicina
in debilib⁹ in
teſtinis ac ab
attractōe forti
humorum ad
ea cū vehemen
ti diſpōe ad ta
lē fluxuꝫ.

¶ Poſt ſolutionē quoq3 ventris ⁊ minutio
nē multotiens in epate aduenit dolor quem
aque calide potus remouet.

¶ Ponit cañ. de remouēdo quoddā accidēs. ⁊ dicit
ꝙ multotiēs poſt flobothomiā ⁊ potū pharmaci acci
dit dolor in epate: ⁊ illū remouet potus aque calide ⁊
putādū eſt q2 epar nō ſentit niſi per pāniculū: ⁊ ꝙ hic
dolor in hoc caſu accidēs fit vtpl'm a vētoſitate: qua
reſoluta per potū aque calide remouetur dolor.

¶ Et ſcito ꝙ tēpus quo maior canis aſcen/
dit ⁊ frigoris fortis non eſt tempus ſumendi
medicinam. Medicina eniꝫ in vere aut autū/
no eſt bibenda. Et ver quidem eſt cum niues
de montibus cadunt. Et poſt ver quideꝫ ve/
nit eſtas in qua nō eſt ſumenda niſi res ſubti/
lis. Autūnus vero eſt veri contrarius.

¶ Repetit cañ. ſupra dictū: dicens ꝙ tp̄s in quo aſcē
dit maior caliditas: ⁊ ſil'r in tēpore magni frigoris nō
eſt tēpus ſumēdi medicinaꝫ: ſed dꝫ ſumi in vere ⁊ in
autūno: ⁊ ver eſt tempus in quo niues de mōtibus ca
dunt: ⁊ poſt ver ſequit̃ eſtas in qua non eſt dandū ſo/
lutiuū aliquod niſi ſubtile. i. debile: ⁊ autūnus aūt ē tē
pus declaratū ſupra in fen. 2. ⁊ cauſe iſtis cañ. ſunt de
clarate ſuper illo apho. Sub cane ⁊ ante canē ⁊c̃. Nā
in eſtate virtus eſt debilis ⁊ motus humoꝝ eſt ꝯrius
motui medicine ⁊ corpora ſunt nimis calida: ⁊ eſtas
precipue quo ad calidiorē partem eſt illa in qua canis
aſcēdit. In hyeme autē humores ſunt cōgelati ⁊ pori
ac vie clauſi valde ꝓhibētes reſolutionē ⁊ exitū vapo/
ris pharmaci: ⁊ q2 in tēpore illo ad reſiduū frigori in/
digemus forti virtute eſt incōueniēs. In vere autē ⁊
autūno: q2 ſunt tēpora tpamēto vicina: lꝫ magis ver
conueniat medicine. Nam nō eſt corpus paratū cale/
factioni plurime: ⁊ humores ⁊ vie non ſunt plurimuꝫ
indiſpoſiti pro eūatione. De vere aūt dictū eſt ſupra:
⁊ dicta hec intelligant̃ quo ad euacuationē gratia ge/
neralis preſeruationis non gratia cure.

Scias ꝙ canis
maior eſt ſtella
fixa inter ſignū
geminoruꝫ ⁊ ſi
gnū cācri que
canis vel quia
apparet ſub fi
gura canis vl'
q2 ſub dn̄io ca
nis calor mor
dax viget ⁊ adu
ſtiuus humoꝝ
⁊ hec ſtella vr̃
eſſe maior qua
cunq3 alia ſtel
la fixa imo vr̃
appropinqua/
re ad magnitu
dineꝫ veneris
poſite in auge
ſui epicicli. ⁊ ē
de. xv. maiori
bus ſtellis ab
Alfragano nu
meratis. ⁊ ſub
dn̄io iſtius ſtel
le Hip. quarta
particula aph.
apho. 5. vetuit
pharmacias
cuꝫ dixit. Sub
cane ⁊ ante ca
nē moleſte ſūt
pharmacie. tu
aūt pro cauſis
huius recurre
ſupra ad illud
paragraphuꝫ
circa finem pri
mi capl'i. Ex re
gulis preterea
q̄s tu obſerua
re debes ⁊c.

¶ Amplius nāe nō eſt faciēda cōſuetudo bi
bēdi medicinā cuꝫ qua neceſſe ſit mollificare
vētrē: q2 fiet ꝯſuetudinaria: ⁊ hoc hn̄s ad im
pedimentuꝫ male finis perueniet.

¶ Hic ponit cañ. alium dicens ꝙ nature non eſt faciē
da conſuetudo bibendi medicinā cum qua ſit neceſſe
mollificare ventrē quare fiet cōſuetudinaria: ⁊ habēs
hoc. ſ. ꝙ medicina ſit cōſuetudinaria perueniet ad im/
pedimentum mali finis. Cauſa cañ. eſt q2 natura non
aſſuefiet expellere niſi cū pharmaco ſtimulāte magis
q̄ꝫ faciat ſuperfluitates per ſe. Et ideo parua ſtimula/
tio non irritabit ad expellendum: ⁊ erit opportunum
pro omni ſuperfluitate expellenda ſumere ſolutiuuꝫ:
⁊ hoc deducit ad malum finem corpora nimiū exiccā/
do precipue propter epatis nocumentum.

¶ Unūquēq3 etiam qui fuerit ſicce comple/
xionis deijcit fortis medicina.

¶ Hic eſt alius cañ. ⁊ eſt ꝙ fortis medicina deijcit il/
lum qui eſt ſicce complexionis: ⁊ cauſa eſt clara.

¶ Opꝫ ꝑterea vt ſup debilē medicinam ex
motu minuat̃/ ne eius virtus reſoluatur.

¶ Ali⁹ cañ. eſt. ⁊ ē. Super debili medicina nō dꝫ fieri

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſortis motus ne virtus reſoluat. Cā huius eſt: qꝛ fortis motus cū corpus multū calefacit reſoluit medicinam: ⁊ ex h̄ mouet humorē ad ꝯtriuz motus medicie ⁊ ſuperat virtutē medicīe ſi ſit debilis. In forti autem medicina ſi fiat motus agitabunt humores: ⁊ iō a medicina que ſuperat attractione ſua motus humoꝝ ad exteriora trahentur ⁊ magis operabitur.

¶ Ex medicinis quoqꝫ debilib⁹ benedictis ſunt viole cum zuccaro.

¶ In iſta parte dicit ꝙ viole cū zuccaro ſunt medicia debilis ⁊ benedicta. Dicit̄ aūt bn̄dicta qꝛ nec accidentia difficilia facit: nec nocumētū notabile infert operādo ſicut māna caſſiafiſtula ⁊ viole ⁊c̄.

Poteſt aſſignari triplex cauſa quare tēpore hyemis pro medicia ſumēda ſit obſeruādus vētus meridionalis. prima qꝛ auſter calidus eſt ⁊ humidus. iuxta illud Gal. tertia aph. cōmento illi⁹ aph. Quotidiane vō conſtitutiōes dicētes. quicqd. n. facit ſola hūectatione ⁊ calore agit: ſcđa eſt qꝛ auſter diſſoluit humores ⁊ humectat corpora. vt dicit Hip. in aphor. 18. nūc allegato. ⁊ Gal. in cōmē. tertia cā ē: qꝛ vētus iſte de ſe laxat vētrē. vt dicunt Hip. ⁊ Gal. apho. ⁊ cōmento eodē. Scito tn̄ ꝙ in quibuſdā medicinis ꝓhibet̄ auſter: ſicut in aſſumptōe turbith: vt vult Meſue i ſuo d̄ ſimplic. in fine capituli de turbith: paragrapho. j. Is autē q ſumpſit turbith ⁊c̄.

¶ Et ille cui in hyeme neceſſariū fuerit medicinā bibere ventū obſeruet meridionalem: ⁊ in eſtate dixerūt quidā eoꝝ econuerſo. hoc quidem diuiſionē habet.

¶ Ponit cañ. de obſeruantia ⁊ equalitate dierū: in qbus ſumit̄ medicina dicens ꝙ in hyeme ille cui eſt neceſſariuz ſumere medicinā obſeruet ventū meridionalem. i. ſumat in die flatus venti illius. Et quidā dixerunt ꝙ in eſtate eſt ecōtrario: qꝛ dꝫ obſeruari vent⁹ contrarius: ſed hoc ſcđm hꝫ dubiū. Et nō obſtāte ꝙ qdā aliter exponāt: tn̄ ego puto ꝙ Aui. primā partē dicat abſolute ꝙ ſumēs medicinā in hyeme obſeruet vētū meridionalē ad eliquandū humores ⁊ mollificādū viſcera ⁊ vias: nō tn̄ ꝙ ſe exponat flatui venti: ſed ſtet in aere quē vētus alterauit. Sꝫ ſcđam partē. ſ. ꝙ ſit econtrario faciēdū in eſtate hoc nō dicit Aui. abſolute: ſed auctoritate aliquoꝝ. Et cū dicit ꝙ hoc diuiſionē habꝫ: pōt intelligi trib⁹ modis. Prio ꝙ nō oēs medici ī hoc ꝯcordāt. Scđo ꝙ habeat dubitationē: ita ꝙ per diuiſionē intelligat dubitationē. Uel tertio ꝙ habeat diuiſionē: qꝛ nō eſt verū de oīb⁹ ſꝫ de aliquib⁹. Qui. n. hn̄t fortē retentiuā inteſtinoꝝ nō debēt nec eſtate nec hyeme ſumere pharmacū in flatu ſeptētriōis ne hmōi cōſtringat ventrē: ſꝫ qui multuz debilem ⁊ fluxibilē hn̄t d̄bēt expectare talē diē: ⁊ nō debēt morari ī flatu vēti.

¶ Eger cū debili indiguerit ſolōne ⁊ nō operabit̄: nō magis moueat̄ ſꝫ dimittatur.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ qn̄ eger indiguerit debili ſolutione: ⁊ ſupple ſumpſerit debilē medicinam ⁊ nō operata fuerit ſic dimittat̄ ⁊ nō magis moueatur: ⁊ hoc qꝛ ille plus noceret̄ ex debilitate que ſequeret̄ dationē alterius medicine q̄ꝫ iuuaret̄ eius aſſumptiōe. Ideo dimittēdus eſt maxime: qꝛ nō multū indiget ſolutione. In ſano aūt ꝓpter fortitudinē virtutis nō eſt ita neceſſariū. Et in egro qn̄ forti indiget ſolutiuo qn̄ debile non operat̄: non opꝫ ꝙ dimittat̄. Primo qꝛ timetur ne pharmacuz forte aliquod faciat nocumētuz. Scđo qꝛ ſunt ibi humores mali multū nocētes quos oportet euacuare.

¶ Egritudo quoqꝫ multotiens ebullire facit ventris ſolutionem: ⁊ accidit febris: ⁊ eſt cuz minutio ſufficit.

¶ Ponit vltimū cañ. quē Dy. exponit hoc modo ꝙ multotiēs egritudo facit ebullire. i. facit nocumentuz circa ventris ſolutionē: ⁊ accidit febris. i. talis egritudo eſt ſicut febris. Et eſt cuz minutio ſufficit. i. qn̄ flobothomia excuſat te ab illa ſolutione ventris. Et ita intelligas ꝙ pōt ſolutio ventris excuſare a flobothomia: vt dr̄ decima tertij. c. de cura doloꝝ ⁊ partiū pectoris: ꝙ multotiens excuſat ſolutio omni die ſemel aut bis a flobothomia. Ego autē ⁊ ſi non putez hanc ſniam falſam: tn̄ puto ꝙ Aui. voluit ꝙ multotiēs contingat ꝙ egritudo eſt cā quare ventris ſolutio ebullit idest multū calefit: ac ſi eſſet egritudo a colera cū agitatio faceret magnū calorē: ⁊ ad talem oblationē ſequitur febris que eſt forte ſinocha ſiue putredine: ⁊ iō forte in aliqua tali ſufficit ad febrē remouendā diminutio ſed tu elige expoſitionē que tibi placet.

¶ De ſuperfluitate medicine ventrē ſoluētis: ⁊ de hora conſtringendi eam. Cap. vj.

Ex ſignificationib⁹ quibus cognoſcit̄ hora que eſt catarticū cōſtringēdū ē ſitis. Cum ergo ventris ſolutio pſeuerauit ⁊ ſitis non acciderit: non erit timenduz ꝙ ſuperfluitas peruenerit.

¶ Iſtud capl'm cū p̄cedenti cōtinuat̄ hoc modo: cum Aui. ſupra determinauerit de regulis ſolutiōis ventris. hic docet cognoſcere quaſcunqꝫ diſpōnes ⁊ eis ſuccurrere que vt plurimū ſolēt ſeq euātionē talez. Et qꝛ iſte diſpoſitiōes ſunt due. ſ. ſupfluitas fluxus ⁊ defectus: iō docet primo ſuccurrere ſupfluitati fluxus: ſecūdo defectui. ſcđa ibi (Cū pharmacia). Prima in duas. Naꝫ primo docet cognoſcere ſufficientē ⁊ ſupfluā euōnem. Scđo docet ſuccurrere ſuperflua. ſecūda ibi. (Imitatio). Preſens capl'm diuidit̄ in tres ptes. Nā primo ponit vnū ſignū ſuperflue euōnis. Scđo aliud. Tertio ponit cañ. nō de ſupfluitate: ſꝫ de vno alio accidēte. ſcđa ibi (Qñqꝫ eſt exitus.) tertia ibi. (Et ſi cui.) Prima in duas. primo ponit ſignū. ſcđo determiationez ſigni. ſcđa ibi. (Uerūtamen). ¶ Dicit primo Aui. ꝙ de ſignis de quib⁹ cognoſcit̄ hora qua reſtringēda eſt operatio catartici eſt ſitis: ⁊ qn̄ ſolutio vētris pſeuerat aduenit ſitis: ⁊ ſi nō aduenit nō eſt timendū de ſuperfluitate fluxus. Ex quo dat̄ intelligi ꝙ ſitis eſt conuertibile ſignū cū ſupfluitate fluxus cū ꝯditionib⁹ īfra dicēdis. Nā eſt ſignū ſupfluitatis: ⁊ ſi non adeſt ſitis: nō eſt timēda ſupfluitas opationis medicine. Sꝫ hec quomodo limitanda ſint videbit̄ infra in dubio.

¶ Uerūtamen ſitis qñqꝫ accidit ⁊ non ꝓpter multitudinē ſolōnis ventris neqꝫ ꝓpter eius ſupfluitatē: imo pp cām diſpōnis ſtomachi: qm̄ ſi fuerit calidus aut ſiccus: aut vtrūqꝫ faciet cito ſitim. ¶ Aut pp cām diſpōnis medicine cū fuerit calida pungitiua. ¶ Aut ꝓpter cām mäe in ſeipſa: qm̄ cū fuerit calida ſicut colera. ¶ Aut in talib⁹ quales ſunt cauſe hmōi nō erit lōge quin feſtina veniat ſitis: ⁊ ſi cū hoc harū rerū accidit ꝯtrium: nō erit longe quin penitus ſitis cum tarditate veniat.

¶ Hic determinat hoc ſignū: ⁊ diuiditur in duas partes. Nam primo oñdit quibus cauſis cōtingit errare in iudicādo per hoc ſignū. Scđo infert rectum modū iudicandi. ſcđa ibi. (Cū ergo.) ¶ Dicit primo ꝙ ſitis qñqꝫ accidit non ꝓpter ſupfluitatē fluxus ventris: immo ꝓpter cāꝫ diſpōnis ſtomachi: qm̄ ſi fuerit calidus aut ſiccus cito faciet ſitim cū ſupfluitate euōnis. Aut erit hoc ꝓpter cām diſpōnis medicine: vt cū medicina purgatiua fuerit calida ⁊ ſicca. Aut tertio ꝓpter cauſam in humore qui euacuat̄ ⁊ agitatur ⁊ ad ſtomachū ducit̄: vt ſi ille humor ſit calidus ⁊ ſiccus ſicut in colera: aut in talib⁹ quales ſunt iſte cauſe: vt aer calidus: ⁊ abſtinere prius a potu ⁊ multa talia: vt humor ſalſus ⁊c̄. tunc non longe erit quin accidet ſitis feſtina. ſ. ante ſuperfluitatē: imo ante cōplemētū euōnis: ⁊ hec ſunt dicta Gal. in cōmento illius apho. Quicūqꝫ in pharmacijs: ⁊ ſunt dicta ſupra. c. quarto. ⁊ ſimiliter nō eſt longe ꝙ cum eſt contrariū haruz rerum tardet̄ aduentus ſitis poſt initiū ſuperfluitatis euacuationis.

¶ Cū ergo videris ꝙ ſitis iā ſupfluit ⁊ ꝙ vē

tris

UVA. BHSC. IyR_044_1

Capitulum.vij.

tris ſolutio nõ ſit pauca ꝯſtringe ⁊ p̃cipue cũ cãe feſtinationis ſitis ⁊ velocitatis ipſius nõ fuerint in ventre: qm̃ in hmõi nõ debes tardare conſtrictionem cum ſitis apparuerit.

¶ Cõcludit ⁊ infert hic rectũ modũ ſignificãdi ex ſiti: dicẽs ꝙ ſi vides ꝙ ſitis ſupfluit: ⁊ ꝙ ventris ſolutio nõ eſt pauca cõſtringe ⁊ p̃cipue cuꝫ cã feſtinationis ⁊ velocitatis ſitis nõ fuerit in vẽtre: qm̃ in hoc caſu non dꝫ medicus tardare cõſtrictionẽ cũ appuerit ſitis: imo ſtatiꝫ cũ incipit dꝫ cõſtrigere vel nõ dꝫ tardare vſqꝫ ad aduẽtũ ſitis: ergo nec poſt: ſed prior eſt melior. ¶ Circa partẽ ſolet dubitari vtꝝ ſitis ſit ſignũ ſufficiẽtis eũonis medicine? Negatiue arguitur qꝛ ſitis põt accidere poſt ſupfluitatẽ: ⁊ põt accidere ante ſufficiẽtiã eũonis: ergo nõ eſt ſignum ſufficiens. Aſſumptũ pꝫ ex Gal. quarta particula apho. cõmẽto illius apho. Quicũqꝫ in pharmacijs. ⁊ Meſue in de cõſolatione medicinarum intẽtione tertia. c. de ſupfluitate ſitis. ¶ In hoc dubio rñdet Dy. ꝙ ſitis vt põt colligi ex Meſue loco allegato accñs poſt aſſumptionẽ pharmaci ẽ triũ modoꝝ. Quedã. n. eſt p̃occupãs: ⁊ quedã ſubſequẽs ſuperfluitatẽ: ⁊ q̃dã ſequẽs ſufficiẽtiã eũonis. Preoccupãs eſt aut pp qualitatẽ corporis: qꝛ calꝫm aut ſiccũ aut vtrũqꝫ: aut pp qualitatẽ medicine: qꝛ actuata a mã falſa: ⁊ qũolibet calida ⁊ ſicca: aut pp qualitateꝫ humoris q̃ eũatur qꝛ calidus ⁊ ſiccus: aut amarus: aut ſalſus. Et iſta ſitis p̃occupãs eſt ante eũonẽ humoris: ⁊ cum anxietate ⁊ anguſtia. Subſequẽs aũt ſupfluitatẽ eũonis eſt cũ ariditate vel extenuatione ⁊ debilitate ⁊ triſtitia: ⁊ poſt multã eũonẽ. Sitis aũt ſuccedens debitã eũonẽ eſt illa que eſt poſt notabilẽ eũonẽ cũ lenitate ⁊ quiete ⁊ iocũditate. Ad ppoſitũ Aui. nõ loquit̃ niſi d̃ hac tertia q̃ proculdubio ſignificat ſuper ſufficientem euacuationẽ. ¶ Quid ſi queraẽ quare ſitis accidit poſt purgationẽ. Dicit p̃io ꝙ q̃dã dicũt mẽbra poſt purgationẽ multũ inanita eſſe: ⁊ iõ petere a ſtõ ⁊ trahere ab eo humidũ roridũ q̃d in ſtomacho exiſtẽs eſt ſitis priuatiuũ. Et hic modus nõ placet ei: qꝛ ſi mẽbra hec traherent: hoc eſſet qꝛ humiditas mẽbroꝝ iuuatiua eſſet eũata. Modo hoc eſt falſum qꝛ tunc eſſet ſuperflua eũatio. Modo nos loquimur de ſiti ſequẽte ſufficiẽtẽ ⁊ non ſuperfluã. ¶ Dicit ſcd̃o: ꝙ cauſa eſt caliditas ⁊ acuitas pharmaci: ⁊ qꝛ pharmacũ non erat multũ forte nõ potuit in pauco tpe: nec dũ ĩ ſtõ eſſet humiditas facere ſitim: ſed bene eo purgato potuit paucã humiditatẽ remanẽtẽ accendere. ¶ Queriẽ ẽt qũo ſitis ſignificat ſup ſufficientem eũationeꝫ. Videẽ enim ꝙ in pluribus nõ ſignificat illud. nam in frigidis ⁊ in eũone frigidoꝝ humoꝝ nõ accidit niſi poſt ſupfluã eũonẽ in calidis aũt ⁊ eũone calidoꝝ humorũ accidit ante: vt dictũ eſt. ergo ſolũ ſignificabit in tẽperatis que qꝛ ſunt valde pauca: vt in paucioribꝰ erit verum ſignũ. ¶ Et reſpondet ꝙ hec ſitis ſignificat in his que ſunt tpamẽto vicini: qꝛ iſti ſunt multi ⁊ plures alijs: ideo in multis ſignificat ⁊ verificatur. Et ſecũdo dat aliã reſpõſionẽ ꝙ ſignũ maxĩe verificaẽ in cõplexione frigida ⁊ humida ⁊ talibꝰ humoribus: ⁊ nõ ſic in cõtrarijs. Et tertio qꝛ in illis maxĩe verificaẽ hoc ſignũ in q̃bus nõ eſt apta fieri ſitis p̃occupãs: ſed ſuccedẽs: aut talia ſunt: aut frĩda tm̃: aut humida tm̃: aut frigida ⁊ humida q̃ maxime ſunt talia. Et hoc vult Meſue loco ſupra allegato ꝙ cũ ſtomachus fuerit poſitus in dñio humorũ pinguiũ viſcoſorũ: tũc ſitis maximã bonitateꝫ purgationis ſignificat. ¶ Ego aũt quo ad h̃ oĩa puto ꝙ ſitis abſolute non ſit ſufficiens ſignum ſufficientis purgationis: nec ſuperflue nec diminute: ſed cum quibuſdã cõditiõibus. Nã in corpore q̃d aliunde nõ ſitiret ſiue ſit vnius cõplexionis ſiue alterius qñ facta eũone mediocriter ſm̃ iudiciuꝫ eſtimatiuum medici ſuperuenit ſitis q̃ nõ eſt niſi cũ q̃ete ⁊ lenitate ⁊ iocũditate ſignificat bonitatẽ ⁊ ſufficiẽtiã purgatiõis. Et rõ qꝛ ſi eẽt pp caliditatẽ pharmaci aut humoris acuti ſtimulãtis non eẽt cũ iſta q̃ete: qꝛ iſta duo hñt ſtõꝫ inq̃etaẽ: ⁊ qꝛ vtplꝫ qñ eſt facta purgatio debite quãtitatis ſm̃ iudiciũ artificiale medici eũatꝰ eſt humor colericꝰ ⁊ cũ hoc pharmacũ: ⁊ iõ ẽt ĩ colerico ſitis hoc mõ eueniẽs ſignificat ſufficiẽtẽ purgationẽ: in flegmaticis aũt ⁊ frĩdis qñ accidit ſitis ſignificat ſufficiẽtiã manifeſte purgationis ⁊ ſignificat ipſaꝫ nõ fuiſſe ſupfluã: ſi ẽ cũ lenitate ⁊ iocũditate. Nã cũ medicina eũat q̃d eũandũ nõ eſt: eũat cũ anguſtia ⁊ inq̃etudine: vt dictũ eſt ſupra. In his aũt q̃ ppinqui ſunt tpamẽto res eſt manifeſta. ¶ Aut aliter dicẽdũ ꝙ ſitis poſt eũationẽ cũ pharmaco nõ paucaꝫ ſignificat ſufficientiã aut ſuperfluitatẽ eũonis: in diuerſis tñ corporibus cũ diuerſis circũſtantijs. Nã in calido ⁊ ſicco opꝫ eſſe ſitim validam ad eũonẽ nõ paucaꝫ: in flegmatico principium ſitis ſignificat ſufficiẽtiam. Nã Aui. innuit in littera ĩ medijs medio modo ſm̃ eſtimationẽ iudicij medici: ⁊ ſilr̃ in alijs cauſis tarditatis ⁊ velocitatis caſus in ſitim. Et p hoc pꝫ rñſio primi ⁊ ſcd̃i. ¶ In ſcd̃a aũt difficultate vr̃ mihi ꝙ qñ pharmacũ eũauit humidũ roridũ ⁊ illud q̃d locum eius tꝫ: nec aliud trãſmittiẽ a capite ⁊ vicinis locis: ſignificet ſufficiẽtiã. Nec valet argumẽtũ: eũatur humiditas iuuatiua: ergo eũo eſt ſupflua vel mala. nã non eſt aliq̃d hñs iuuamẽtũ in quo nõ ſit aliq̃d nocumẽti. II. terap. Pꝫ ẽt ex dictis ꝙ in vomitu facto a ſolutiuo ẽt ſitis h̃ mõ accidẽs ſignificat ſufficiẽtiã eũonis. Et pꝫ cã quare fames nõ poniẽ ita ſignũ: qꝛ inanitionẽ ſtomachi ñ ſeq̃ẽ fames niſi trahãt vene: ⁊ vene a pharmaco debilitate qñqꝫ nõ ita trahũt. Alij tñ dicũt cãꝫ eſſe qꝛ fames ſeq̃tur cõſumptionẽ ſubſtãtifici humidi: q̃d nõ hꝫ pharmacũ eũare niſi cũ ſupfluit. Et p hoc pꝫ ſolꝰo ad argumẽta añ oppo. Patꝫ ẽt qũo priuatio ſitis ſignificat ꝙ nõ eſt ſupflua eũo timẽda quo ad multitudinẽ ꝯueniẽtis hũoris ⁊ boni curatiui p pharmacũ: lꝫ forte cũ p̃uatiõe ſitis ſit qñqꝫ eũo ſupflua quo ad virtutem.

¶ Quãdoqꝫ etiaꝫ exitus eius q̃d egreditur eſt demonſtratiuus hore conſtringendi. Qui enim coleram expellit rubeã cum viderit ꝙ iã perueniẽ ad flegma/ ſciat ꝙ iam medicina ſuperflue operatur: ⁊ quanto magis ſi ad coleram perueniẽ nigram. Sanguis vero maioris eſt timoris ⁊ deterioris periculi.

¶ Hic ponit ſcd̃m ſignũ ſupflue aut ſufficiẽtis eũonis ad cognoſcẽdũ qñ catarticũ eſt cõſtringẽdũ: dicens ꝙ qñqꝫ hec hora cognoſciẽ p mutationẽ egeſtioneꝫ hoc mõ: qꝛ ille qui ſumpſit medicinã purgatiuã colere rubee: ſi poſt purgetur flegma/ ſignificat ꝙ eũo ſupfluit ⁊ multomagis ſi pueniatur ad eũonẽ colere nigre. Sꝫ ſanguis qñ egreditur eſt res maioris timoris ⁊ deterioris periculi. ⁊ tu hoc totũ intellige iuxta dicta ſupra in capꝉo d̃ regulis cõibus ſolutioni vẽtris ⁊ vomitiui. Et vides ꝙ expõ Dy. ibi poſita ⁊ improbata non fuit ad mẽtẽ Aui. de pmutatione egeſtionuꝫ: ſed intelligit de pmutatione de vno hũore vnius ſp̃ei ad humoreꝫ ſp̃ei alterius. Rõ aũt q̃re exitus colere nigre poſt purgationem colere ſit magis ſignificãs ſuperfluitateꝫ q̃ꝫ exitus flegmatis: colligiẽ in precedẽti. c. de ordine exitus humorũ qñ medicine ſupflue eũant. Nã qꝛ melancolia eſt groſſior flegmate qñ pharmacũ eã nõ reſpicit de proprietate nõ egrediẽ niſi qñ plus ſupfluit q̃ꝫ illa que eũat flegma: ⁊ qꝛ ſanguis teneẽ vltimo tanq̃ꝫ theſaurus: ideo eſt maioris timoris ⁊ periculi: qꝛ nõ exit niſi pp vltimã violẽtiã illatam virtuti.

¶ Et ſicut pp medicinã mordicatio ſuperuenerit: conſiderandũ erit illud quod in capꝉo

Gentilis in hoc dubio adducit alia argumẽta ⁊ in rñſiõe ponit vnã diſtinctionẽ de ſiti. ⁊ tu ibi lege ⁊c.

Scias ꝙ talis ſitis cã eſt quia pharmacũ cuꝫ ſit calidũ ⁊ ſic cuꝫ cõſumpſit humiditates roridas oris ſtõi. vnde pharmacũ prius trahit humores a lõge ⁊ poſtea a ppinquo: q̃re ⁊c. h̃ Gentilis.

De hoc ordine eũonis meminit Meſue in ſuo d̃ ꝯſolatione medicinaꝝ intentione prima ca. ij. paragrapho. j. Dimus aũt ꝙ medicina oĩs. Et ẽt p̃lo. Diſtinguendũ eſt aũt in poſſe medicinaꝝ ⁊c. ⁊ tu vlterius videbis que dicit Gyn. in expõne huius: quarte ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_044_1

Attẽdas ꝙ ex altera triuʒ cāſarũ mordicatio ſtomachi vel inteſtinoruʒ poſt ſumptã medicinã ſolet cõtingere. prima eſt q̄r medicina ex ſe eſt mordax ⁊ acuta: ſicut eſt ſorbiuʒ ⁊ ſemẽ vrtice. ſecũda eſt acumẽ illorum humoruʒ quos medicia trahit: vt ſi fuerit colerici vel aduſti. tertia ẽ acuties ſeu vehementia ſenſus ſtõachi aut inteſtinoruʒ: q̄r eoꝝ nerui ſunt teneri molles ⁊ in ſuperficie poſiti ac libere expoſiti tã medicinis ꝙ̄ humoribus per eos tranſeuntibus: vñ a leui cã mordicationem ⁊ doloreʒ ſentiũt quare ⁊c.

de mordicatione diximus.

¶ Hic ponit cañ. incidentalẽ dicens ꝙ ſicut ꝑꝑ operationẽ medicine accidit mordicatio oʒ cõſiderari illud qđ dictũ eſt in. c. de mordicatione. ſ. 16. tertij. c. de pũctione. aut qđ dictũ eſt ſupra de mordicatione accidẽte in ſtomacho ⁊ inteſtinis.

¶ De modo ſuccurrendi diſpoſitioni eius in quo ſuperfluit ventris purgatio. Caplm. vij.

Inanitio ſuꝑfluit aut ꝓpter venarũ debilitatẽ: aut ꝓpter orificioꝝ ipſaꝝ amplitudinẽ aut ꝓpterea ꝙ pharmacia earũ pungit orificia: aut propterea ꝙ ex ea cõpľonis malitia corpori acquiſita fuerit: aut ex ea que eſt ſicut ipſa.

¶ Poſitis ſignis ſuꝑfluitatis fluxus vẽtris: aut exiſtẽtis: aut incipiẽtis: ſi vlterius flueret docet ĩ iſto. c. ſuccurrere. Et p̄rio facit hoc. ſcđo admonet medicũ đ ꝓuiſione. ſcđa in fine capľi ibi (Medici vo). Prima in duas. Naʒ primo narrant̃ cãe quib⁹ ſuꝑfluit operatio medicine. Scđo ponunt̃ remedia. ſcđa ibi. (Cum ergo vẽtris). Dicit p̄rio ꝙ eũo per pharmacũ facta ſuꝑfluit ꝑꝑ aliquã quinqʒ cãrũ. Prima eſt debilitas venarum. Scđa amplitudo orificioꝝ eaꝝ. Tertia pũctura aut mordicatõ: quã facit cõiter pharmacũ. Quarta q̄r pharmacũ relinq̄t malitiã cõpľonis. Quita ſi eſſet aliquid iſti ſimile: vt verbi gr̃a mala ꝯpľo: aut mala excoriatio: aut vlcus: aut texture raritas: aut punctura inteſtinoꝝ vel ſtõi vel venaꝝ ⁊ ſiľia. ¶ Sʒ vt res ſit clarior no. ex Meſue de cõſolatione medicinaꝝ. c. de ſuꝑfluitate fluxus ventris: ꝙ fluxus ſuꝑfluit ſm̃ tres cãs in genere. Aut enim cã eſt ex ꝑte corporis: aut ex ꝑte medicine: aut ex ꝑte accidẽtiũ vtriqʒ iſtaꝝ: aut vni eaꝝ ſuꝑueniẽtiũ. Si eſt ex ꝑte corpis: aut ex ꝑte viarũ vt venaꝝ: aut mẽbroꝝ expulſionis: aut ex ꝑte humorũ: aut oium ſimul. Si ex parte venaꝝ: aut q̄r ſunt debiles: aut q̄r lata hñt ⁊ debilia orificia. Ex parte membroꝝ expulſionis. ſ. inteſtinoꝝ ⁊ ſtomachi: q̄r hec hñt debilia: aut nimiũ mollificata: aut q̄r eſt de genere hominũ in q̄bus ꝓhibet̃ pharmacia ꝑꝑ aptitudinẽ ad colicã paſſionẽ vel ſiccitatẽ inteſtinoꝝ. Ex ꝑte hũorũ vt ſi corp⁹ ſit poſitũ in dñio hũoꝝ paratoꝝ ad fluxum. Ex ꝑte aũt medicie vt ſi ẽ venenoſa: ſi apta eſt inteſtinoꝝ villis adherere: aut ſit nimie q̄ʒtitatis: aut ſit non bñ correcta vel multã hẽat malitiã. Ex ꝑte aũt accidẽtiũ cõiuʒ ſunt multa: ⁊ oia q̄ pñt facere fluxũ đ nouo: ꝑcipue cũ expõeret ſe aeri frido: aut vẽto ſeptẽtrionali. Et Auic. duas cãs ex ꝑte corpis poſuit: ⁊ duas ex ꝑte medicine: reliq̃s dedit intelligi per vltimũ dictũ.

¶ Cum ergo ventris purgatio ſuꝑfluit: liga extrema ſuperius ⁊ inferius incipiẽs ab aſcellis ⁊ inguinibus deſcendendo ab eis.

¶ Hic Aui. exequit̃ ponẽdo remediũ in fluxu ſuperfluo. Et primo ponit medicinã q̄ eſt ſine timore. ſcđo illã in qua eſt aliq̄s timor. ſcđa ibi. (Et ſi hoc totum). In prima facit tot quot ſunt remedia. Primũ remediũ eſt ꝙ ligent̃ extremitates. ſ. manus ⁊ pedes incipiẽdo ab aſcellis ⁊ inguinib⁹ deſcẽdẽdo deorſum.

¶ Ubi no. ꝙ intẽtio in fluxu ꝯſtringẽdo eſt ĩ iſto caſu aut remotio malitie medicine. ſ. ſubſtãtie ſue: aut mali effect⁹ relicti: puta male ꝯpľonis vel partis mordicantis. Aut ſcđo ꝯſtrictio vel ꝯfortatio mẽbroꝝ ſiue ſint orificia venaꝝ dilatata: ſiue vie ductuũ rarificate. Aut tertio hũoꝝ ꝯſtrictio ⁊ ꝯdẽſatio vel alia alteratio. Aut q̄rto diuerſio ad aliũ locũ q̄ʒ ad iteſtina. Aut q̄nto ſedare agitationẽ laborioſaʒ. Aut ſexto confortare aĩaʒ ⁊ viuificare virtutem. ⁊ Aui. ad has intentiões ponit remedia. Hic aũt nõ poſuit remedia ꝑ euãtionẽ humoris peccantis: q̄r ſupponit̃ ſuꝑfluã euãtionẽ eſſe: ſʒ aliq̄ñ ẽt hoc ſit neceſſariũ. ¶ Primũ ergo remediũ eſt diuerſiuũ: ⁊ debẽt eſſe iſte ligature doloroſe: ⁊ tm̃ cõiuncte aut cõſtricte. Et cõſtat ꝙ ita ab aſcellis vſqʒ ad digitos manuũ ligãdo: ⁊ ſic ꝓportionaľr ĩ pedibus ſit̃ maior diuerſio q̄ʒ ſi ſolũ in vno loco vel duob⁹ fieret ligatio. Et tu nõ attẽdas ad illos q̄ nolunt ligare crura ne mã trahat̃ a ſuꝑioribus ad ĩferiora: nã nõ trahit̃ ad iteſtina: ſʒ ab aſcellis. ¶ Sed q̄rit̃ q̄re oʒ ꝓcedere deſcẽdẽdo. Scđo q̄re oʒ ĩcipere ab aſcellis ⁊ ĩguinib⁹. Tertio vbi oʒ fieri fortior ⁊ ſtrictior ligatio. ¶ Pro primo nota ꝙ duob⁹ modis ſolent iſte ligature adminiſtrari. Unus eſt: q̄r p̄rio fiat ligatio iuxta inguina: poſt diſſoluat̃ ⁊ fiat alia ꝑ mediũ coxaꝝ: ⁊ diſſoluta ſcđa fiat tertia vſqʒ ad pedes. Scđs modus eſt incipe ab inguine: ⁊ ibi ſtãte p̄ria ligatura ꝓcedere inferius ꝯtinue ligãdo. ⁊ oibus ſimul ſtãtibus ligaturis: ⁊ vterqʒ modus pt̃ ſeruari ⁊ eſt vtilis: ⁊ tũc pʒ cã primi. Q̄r eniʒ corpus ẽ inanitũ ⁊ mẽbra intrinſeca nõ facile trãſmittũt ad extrinſeca: ⁊ ẽt q̄r mot⁹ humoꝝ eſt ad ĩteſtina: oʒ fortẽ eẽ motũ ad trahẽdũ humorẽ illũ ad ꝯ̄riũ: ⁊ iõ oʒ ꝙ incipiat a locis ſaltẽ vicinis venis magnis: vñ humores fluunt ad inteſtina ⁊ ſic ab aſcellis ⁊ inguinibus ⁊ poſt deſcẽdat: ſi aũt a nimis longe inciperet forte de humore currẽte nõ traheret̃ aliq̄d. Ex quo pʒ ꝙ iuxta inguina ⁊ iuxta aſcellas oʒ fieri ligaturas doloroſas: q̄r hñt fortius attrahere q̄ʒ ſeq̄tes ⁊ a loco ſibi longinquiori. Sequentes enim trahunt a vicino: vt vicinum trahatur ad interioribus venis magnis.

¶ Et ĩ potu paꝝ theriace aut filonij tribue.

¶ Scđm remediũ ẽ ꝙ det̃ in potu paꝝ theriace aut filonij. Et hic nota ꝙ ſi dat̃ ad quietanduʒ motum ⁊ inducendum ſomnum ⁊ ꝓhibendum ſenſationẽ ⁊ ingroſſandum humorem: opʒ ꝙ theriaca ſit noua in qua eſt virtus opij. Si aũt datur ad reſiſtendũ venenoſitati pharmaci: tũc theriaca oʒ eſſe antiqua ⁊ non noua. Filonium autẽ non datur ita ad venenoſitatem remouendam: ſed ad quietandum ⁊ ſomnum inducenduʒ.

¶ Et ſi poteris fac ipʒ ſudar̃ ĩ balneo aut vapor̃ aq̄ calẽ ſb pãnis ſuis capite exteri⁹ tracto

¶ Ponit tertiũ remediũ dicẽs ꝙ ſi potes fac eũ ſudare in balneo: aut ꝑ vapores aque calide in lecto ſuo: ⁊ ſub pãnis ſicut cũ veſicis plẽis aqua calida ⁊ vaſis ſtrictis ⁊ ſiľibus poſitis iuxta patientẽ: capite tñ extracto ne aer calidus tractus ad interiora nimiũ debilitet calorẽ ĩ exteriorib⁹. cõuenit tñ in illo caſu vt mã illa trahatur. Et dicit notãter ſi potes q̄r ex alijs cauſis q̄ñqʒ iſta ꝓhibent̃: vt ſi eẽt nimiũ inflãmat⁹ aut debilitatus.

¶ Cũqʒ multum ſudauerit cõſtrictiua ad potandum da ei ⁊ fricetur.

¶ Ponit quartũ remediũ dicẽs ꝙ q̄ñ multũ ſudauerit in balneo: aut in vapore aque calide: da ei ad potãdum conſtrictiua ⁊ frica ipſum. ¶ Et nota ꝙ fricatio ſit vt abſtergatur ſudor: ⁊ poſſit melius fluere: ⁊ cõſtrictiua dãtur vt cõfortentur inteſtina ⁊ ſtomachus.

¶ Et fiãt ei epithimata ex rebus bene redolentibus ex aqua myrtorum ⁊ ſandalis ⁊ cãphora ⁊ ſucco fructuum.

¶ Ponit q̄ntũ remediũ: ⁊ eſt vt faciãt ei epithimata ex rebus redolentibus ſicut ex aqua myrtiloruʒ ⁊ ſandaloꝝ ⁊ cãphore: ⁊ cũ ſucco fructuũ. ſ. ſtipticoꝝ. ¶ Et nota ꝙ iſta epithimata ſunt approximãda ſtõ ⁊ inteſtinis: nõ aũt alijs partibus ad cõfortãdũ ea ne recipiãt mãm: ſʒ cõſtrictiua alijs ꝑtibus approximata nocerẽt q̄r ab illis exprimerẽt mãʒ verſus ſtõm. ⁊ iõ iſti ẽperici q̄ ĩ fluxib⁹ vẽtris faciũt lauãdas ad pedes ⁊ manus cũ decoctiõe reꝝ ſtipticaꝝ errãt vehemẽter: vñ Meſue ĩ ſuo đ ꝯſolatõe mediciaꝝ capľo de ſuꝑfluitate flux⁹ vẽtris

Modum autẽ per quẽ diſcernitur noua ab antiqua perg[...] re ab Auic. q[...] to cañ. tract. j. ca. j. paragra[...] pho illo. E[...] eis q̄bus diſtin[...] guitur ⁊c. Pro[...] deſt aũt theri[...] ca primo q̄r re[...] ꝓmit venenoſitatem medicine ⁊ humoruʒ cõmotorum p[...] cã. ſcđo q̄r prouo[...] cat ſomnũ rõe opij tertio ſorti[...] ficat calorẽ in[...] tuʒ iuxta illud Auer. c. iiij. ſ[...] tractat⁹ de theriaca ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_044_1

tris vituperat adminiſtrationem balnei etiam conſtrictiui in hac intentione.

Mēbra ꝑterea ipſius extrīſeca fricare debes ꝛ calefacere vētoſis cū igne ſub hypocūdrijs prius poſitis ꝛ inter ſpatulas ipſius.

Ponit ſextū remediū dicēs ꝙ tu debes calefacere membra ſua.ſ.a ſtomacho diſtātia: ꝛ etiā fricare: prius tamen appoſitis ventoſis cū igne ſuper hypocūdrijs ꝛ inter ſpatulas. Et vides tu ꝙ calefactio ꝛ fricatio eſt ad trahendum ad exteriora ꝛ ventoſe ponunt̄ in hypocundrijs ꝛ inter ſpatulas: vt ad epar ꝛ ſplenem trahat̄ materia a ſtomacho: vel ſaltē vt ſigatur curſus humorum per hec membra tranſeuntium.

Vētoſe in hoc caſu debēt adminiſtrari ſine ſcarificatiōe ꝛ ſanguinis aduſtione: per has .n. nō cōuenit euō ſed diuerſio ſiue retētio humoꝝ inferiꝰ decurrētiū: ꝛ q̄ ponuntur ſub hypocundrijs retinent humores ab epate fluentes: ꝛ q̄ inter ſpatulas retinēt fluētes a ſuperioribꝰ ad inferiora ꝛc̄.

Et ſi tibi neceſſe fuerit ſtō ipſius ꝛ inteſtinis ſuperponere emplaſtra ex hordeo fracto ꝛ aquis ſtipticis: fac ſimiliter ex oleis: oleo de cytonijs ꝛ oleo de maſtice.

Ponit aliū can. dicēs ꝙ ſi fuerit neceſſe ponere emplaſtrū ſuper ſtō cum hordeo fracto ꝛ aqͣs ſtipticis ſicut de decoctione gallarū ꝛ aqua plātaginis aut aqua roſarū: tūc fac illud: ꝛ ſilr̄ inunge ſi tibi placet cuꝫ oleo de cytonijs ꝛ oleo maſticino. Et nota ꝙ intelligendū eſt de hordeo qd̄ torreſit: aut fricatur multuꝫ cū pāno aſpero: vt eius abſterſiua remoueatur virtus.

Ipſe preterea ab aere frigido ē ſepandus qm̄ ꝑmit eū ꝛ ipſius reſoluit vētrē: ꝛ ab aere calido quoniam ipſius laxat virtutem.

Ponit alium can. dicēs ꝙ remouendus eſt ab aere frigido qꝛ premit mēbra extrinſeca ꝛ auget fluxum: ꝛ a calido exceſſiuo qꝛ diſſoluit virtuteꝫ: ꝛ hoc intelligatur niſi ſit aptus ingredi balneum aut ſudare.

Confortari quoqꝫ debet ex rebus bene redolentibus ꝛ ex ſtipticis ad traijciendū ei dādūꝫ: ꝛ ex tortellis in vino ſuauiter redolente. opꝫ tamen vt ſint calide ꝛ vt panis cum ſucco granati iā preceſſerit: ꝛ ſilr̄ aſauguicha ꝛ cortices papaueris albi triti.

Ponit aliud remediū per confortationem virtutis coniunctam ſtipticitati: dicens ꝙ confortari dꝫ cuꝫ bene redolētibus ꝛ dꝫ trahere de ſtipticis: ſicut tortellas .i. panē bis coctū in vino odorifero: ꝛ vinū dꝫ eſſe calidum: ꝛ ante ipſuꝫ dꝫ ſumpſiſſe panem infuſuꝫ in ſucco granati aut aſſayaret.i. ptiſana cuꝫ ſucco granati ꝛ cortices papa.al.triti ſup. ſunt cōuenientes ante illuꝫ panē. Et tu nota ꝙ panis īfuſus in ſucco granati ꝓcedit ad conſtringendum: ꝛ ſilr̄ ptiſana cū ſucco granati ꝛ cortices papa.al.ad conſtringēdū oēs iſtas res. Sꝫ tortelle in vino ad confortandū virtutem nutriendo ꝛ ſua aromaticitate: ꝛ dant̄ cum vino calido ob facultatē penetrationis: ꝛ vt melius ꝛ citius digerantur.

Ex eo quoqꝫ exptū ē vt grana naſturcij pōderis trium.ʒ.ſumant̄ ꝛ torreſiant: deinde in adog coquant̄ donec coagulant̄: ꝛ ad bibendum tribuat̄: eſt nāqꝫ vltimū in bonitate.

Dicit ponēdo aliud remediū qd̄ exptū eſt in iſto caſu ꝙ cape.ʒ.iij.granoꝝ naſturtij torrefactoꝝ ī adog.i. in lacte acetoſo in quo coquant̄ donec coagulent̄ ē cōferens: īmo eſt vltimū in bonitate in iſta diſpoſitione.

Nota ergo ꝙ naſturtij ſemē nō torrefactū ſoluit vētrē: vt dicit Aui.2.can. Sed ꝑ torrefactionē reſoluitur ab eo ps ſubtilis que eſt ſolutiua ꝛ remanet ps groſſa q̄ nō eſt ſolutiua īmo ſtiptica ꝛ glutinoſa. Nota ſecūdo ꝙ meliꝰ eſt vt nō terant̄ illa grana īmo ſumantur integra: vt dicit Meſue de conſolatione medicinaruꝫ: qꝛ cū terunt̄ tollit̄ virtus ſua īpinguatiua ſiue viſcoſitas. Ex quo pꝫ ꝙ dꝫ eſſe torrefactum ꝛ non aduſtum.

Nota tertio ꝙ Meſ. nō dat ipm̄ cū lacte acetoſo ſꝫ cū ſucco citonioꝝ aut mirtilloꝝ. Utroqꝫ g̊ mō dari pt. Cā aūt quare eſt vltimū qꝛ vr̄ habere ꝓportionē aptiſſimam ad tales humores impinguandos.

Opꝫ preterea vt eius nutriens ſit ſtipticū infrigidatum cum niue quale eſt qd̄ ſit ex ſucco vue acerbe ꝛ ſibi ſimilibus.

Ponit alid̄ remediū per qualitatē cibi: ꝛ dicit ꝙ dꝫ eſſe cibus eoꝝ ſtipticus: ꝛ hoc ad ꝯſtringēdum villos neruoꝝ ſtōi.ſ. ꝛ inteſtinoꝝ: ꝛ ad claudēdū ora venarū ꝛ fridus ad eādē intētionē. Et hoc ſi nō ſit multa debilitas pp̄ quā nō ſit optimū dare calīm: vt ſupra dictuꝫ eſt de vino. vel dicit ꝙ illud eſt propriū vino ne trahatur ad venas: frigidū ne facit nocumētum: ꝛ tales cibi ſunt qui ſiunt cū agreſta ꝛ ſilibus. Qd̄ ſi dicat̄ ex Hippo.2.reg.acu. ꝙ cauēdū ē tāgere mēbra debilia cū vehemēti frido. Di ꝙ hoc ē veꝝ: ꝛ nos hoc nō facimus qn̄ tale mēbrū ē multū debile. Preterea qn̄qꝫ tale nocumētū toleramus pp̄ iuuamentum maius.

Ex eo ēt qd̄ in retinendo ſolutionē iuuat: ē vt vomitus ꝓuocet̄ cū aqua calida: ꝛ eiꝰ ēt extrema in ea mittant̄ ꝛ nō infrigides ea.

Ponit remedium aliud ꝛ eſt vomitus cuꝫ aqua calida confert diuertendo humores ad contrarium ſui motus ꝛ euacuando ſubſtantiam medicine ꝛ eius malitiam tēperando. ꝛ cōfert etiam extrema ponere in ea trahēdo ad cōtrariū. ꝛ non ſunt infrigidanda vt nō augeatur fluxus per eorum compreſſionem.

Cum autē alicui eorū ſincopis ſuperuenerit: da ei vinum ad potandum.

Ponit aliū cañ. accidētis: dicēs ꝙ cū alicui ſuꝑuenit ſincopis det̄ ei vinū: qꝛ citiſſime virtutē cōfortat: ꝛ plurimū in iſtis ſit ſincopis per reſolutionē virtutis.

Hoc ēt ꝓcepit Gal.xij. de ingenio ſanitatis. c.v. cū dixit ꝙ in omni ſincopi dandū eſt vinū calide nature ꝛ penetrabilis quatenus cibus cito penetret ꝛc̄. Curam aūt huius fluxus ſuperfluētis ex pharmaco ordinatiſſime cū ſex vijs cōplectit̄ Meſue in ſuo de rectificatiōe medicinaꝝ intentione tertia.c. iij. paragrapho illo. auxiliabimur ergo his ꝛc̄. lege ibi. quare ꝛc̄.

Et ſi hoc totum nō ꝯtulerit tribue ei ī fine rei narcotica ꝛ medicamēta fortia nota q̄ ſunt in capl̄o de prohibitione fluxus ventris.

Hec eſt ſcd̄a ps capl̄i de remedijs timoroſis. Et dicit ꝙ ſi iſta nō ſufficiūt ꝛ ſupple virtus ꝯſtet tribue narcotica ꝛ medicinas fortes ad cōſtrigēdū fluxū ventris ſcriptas in ſuo.c.can.3.fen.16. Ubi nota ꝙ narcotica dicunt̄ medicine ſtupefactiue: ꝛ ſomnū īducētes q̄ ſunt vtplurimū valde infridātes quaſi in vltimo: ꝛ qꝛ talia non adminiſtrant̄ ſine magno nocumēto: iō non debēt adminiſtrari niſi qn̄ alia nō cōferūt. ꝛ iō ī vltio.

Scd̄o nota ꝙ hoc dictuꝫ ſolet exponi ꝙ narcotica nō ſunt adminiſtrāda in principio ſuperfluitatis fluxꝰ īmo prīo ſunt alia probanda: vt cū precipit̄ ꝙ alia non conferunt debent adminiſtrari. ꝛ iſta vr̄ intentio Meſue de conſolatione medicinarū cañ.8.c. allegato: vbi dixit: compingere autē ꝛ ſtupefacere eſt illud vltimuꝫ ad quod intendere debes: ꝛ proprie tūc cū iaꝫ omnia non cōtulerint ꝛ res poſita eſt ſicut ad deſperationem.

Adducit aūt Meſue ad hoc probandum duas rōnes. Prīa eſt iſta: qui exhibēt iſta narcotica in principio ſuperfluitatis fluxus faciunt reꝫ magni timoris. ergo non debent hoc facere. Et aſſumptum pꝫ qꝛ narcotica in principio ſupfluitatis fluxus ſm̄ cōplexionē ꝯriant̄ ꝯpl'oni vite: qꝛ ſunt frīda exceſſiue ꝛ ſicca: vt pꝫ de opio. Scd̄a rō. illa nō ſunt adminiſtranda ad reſtringēdum: poſt q̄ venit fluxus diſruptior ꝛ fortior q̄ꝫ prior: ſed ita eſt de narcoticis. g̊ ꝛc̄. Maior eſt clara qꝛ ſecūdus adductus cū ſit cū virtute debilitata a narcotico eſt cū maiori periculo q̄ꝫ primus. Etiā minor probat̄: qꝛ narcotica non ꝯſtringunt niſi pro quāto ſtupefaciunt ꝛ congelāt: ꝛ non qꝛ cāꝫ fluxus abſcindāt: ꝛ cū hoc virtutē debilitāt: ergo deficiente eoꝝ virtute mãe currēt vt ante ꝛ inuenient mēbra debilitata pp̄ veſtigia congelationis ꝛ mortis. ergo faciēt fluxū maioreꝫ q̄ꝫ

UVA. BHSC. IyR_044_1

prius. ¶ Quidā aūt alij de quoꝝ numero ſum ego: nō intelligūt ꝙ ſint admiſtrāda narcotica in fine ⁊ poſt adminiſtrationē alioꝝ qñ nō cōferūt: īmo ſi in principio medic⁹ videt rem tantā: ⁊ talē cū ſuo arbitrio iudico ꝙ alia nō ſufficiēt: ſi nō ſit intētio alia ꝓhibēs ea: meli⁹ eſt ea admiſtrare in ꝑncipio ꝙ̃ poſt expiētiā aliarum rerū. Qd̄ ꝓbaꝛ qꝛ virtus in fine erit debilioꝛ: ſed tūc maxie nocēt narcotica qñ virt⁹ eſt d̄bilis: ḡ tūc erit maxim⁹ erroꝛ in vſu eoꝝ: ḡ tūc nō ſunt admiſtrāda in fine. Aut ſi medic⁹ ſciret ad illa opoꝛtere aduenire dꝫ admiſtrare eā in ꝑncipio. Qd̄ aūt arguit p̄ío Meſ. nō ꝓbat niſi ꝙ nō ſunt regulꝛ admiſtrāda: qꝛ h̄ ſit cuꝫ magno piculo: ⁊ hoc nō negaꝛ. Ad ſcd̄m dicēdum eſt ꝙ ſi pp illud dimittēdus eſt vſus narcoticoꝝ in principio: multomagis dimittēdus erit ī fine. Nā ſi fluxus redit minus poterit tolerari in fine quādo virt⁹ eſt debilitata: ⁊ iō dico ꝙ nō ſemp redit: ſꝫ poſſe ē: ⁊ iſta poſſibilitas ē maioꝛis timoꝛis in fine cū virtus eſt debilioꝛ ꝙ̃ in principio. Dico ḡ ꝙ Aui. per finē rei intellexit intentionē diſpōnis in qua verificꝛ alia nō ſufficerēt: tūc enim ab ipſo rei initio opꝫ ꝙ iſta tribuantur.

¶ Tertio no. ꝙ in narcoticoꝝ admiſtratiōe p̄ío conſideranda eſt maneries eoꝝ: qꝛ quedā ſunt ex toto fugiēda: ſicut iuſquiamus niger ⁊ ſolatrū fluuiale. Scd̄o eſt ꝯſiderāda ꝙ̃titas ne nimiuꝫ ſupabundet: ⁊ in h̄ eſt melius paulati dare ꝙ̃ multū dare ſubito. Tertio debemus cōſiderare eoꝝ mixtionē ⁊ correctionē: qꝛ non debēt dari pura ꝑſerti foꝛtia: īmo cū corrigētibus mixta: ⁊ ſunt correcta in filonio. Nā quedā ponunꝛ ad reſoluendū ſubſtantiā narcotici ne longā moꝛā faciat: ⁊ huius reſpectu eſt caſtoꝛeū ⁊ pip optimū correctiuuꝫ opij. Alia pmiſcenꝛ ad maturādū hūoꝛē q cōgelaꝛ vt crocus. Alia ad ꝯfoꝛtāda principia vite ⁊ mēbꝛa naturalia vt eſt ʒedoaria: ⁊ alie medicie coꝛdiales ſtōachales ⁊ epatice ⁊ alie ad ſiſtendū motū materierū q̄ congelāꝛ de parte in partē ſicut in myrrha ſandaraca ⁊ olibanum ⁊ ſiꝛes. Opꝫ ꝑterea ꝯſiderare tp̄s exhibitōis ſcꝫ ꝙ coꝛpus non ſit in diſpōne plenitudinis cibi aut multe debilitatis: ⁊ ꝙ ſit tp̄s aptū ad ſomnū ſicut ē ſero: aut eſt nox: lꝫ ꝑpter neceſſitatē foꝛtiū doloꝛū deꝛ in omni hoꝛa: nec daꝛ in coꝛpe in quo ſint adhuc mali humoꝛes: ſed in coꝛpe mūdificato. His enim conſideratis narcotica miniſtrari pñt. Et tu per hoc vide cañ. Meſue caplo allegato: in quo ēt capitulo ponūtur quedā narcotica ſaltem vſualia: ⁊ p̄cipue vltimi trociſci ſcripti ab eo ⁊c̄.

¶ Medico vero eſt vtilius vt preuiſoꝛ exiſtat in p̄parando trociſcos ⁊ pulueres pōticos anteꝙ̃ ſit hoꝛa: ⁊ vt ēt ſit ꝓuiſoꝛ ⁊ in enematibus ⁊ ipſoꝛum inſtrumentis.

¶ Iſta eſt vltima pars in qua docet ⁊ admonet medicum dicens ꝙ debeat ꝓuidere ⁊ habere pulueres cōſtrictiuos ⁊ trociſcos apud ſe p̄paratos: ⁊ etiā prouideat de ſuis enematibus ⁊ ſuis inſtrumentis.

¶ De eo q bibit medicinā ⁊ nō ſolut⁹ fuerit. Ca. viij.

Cum pharmacia ſolutionē ñ fecerit: ⁊ fecerit moꝛdicationē vētris ⁊ anguſtiā ī ipſo: ⁊ q ſumpſit ipſam eſtuauerit ⁊ ſcotomabiꝛ ⁊ dolebit caput ⁊ patieꝛ alices ⁊ oſcitatōes ſuccurrere d̄bes cū enemate ⁊ collyrijs ſiccis. ¶ Et ipſe qdē bibat maſticis. ʒ. iij. in aqua tepida. ¶ Medicīa quoqꝫ quādoqꝫ operaꝛ pp ſtipticoꝛū bibitionē ⁊ comeſtionē taliū qualia ſunt cidonia ⁊ maciana: propterea ꝙ os ſtomachi cōprimunt ⁊ ꝙ ſub eo exiſtit: ⁊ ꝑpter qd̄ nauſeā ſedant ⁊ medicinā a ſuo motu qui eſt ad ſuperioꝛa violenter ad partē mouent inferioꝛeꝫ: ⁊ ꝑpterea ꝙ nature vim inferunt. ¶ Qd̄ ſi enema non iuuerit ⁊ mala ſupuenerint accidētia extēſiōis coꝛpoꝛis ⁊ oculi exierint extra ⁊ fuerit mot⁹ ad ſupioꝛa: neceſſaria erit minutio.

¶ Aui. in iſto. c. docet ſuccurrere defectui ſolutionis medicine. ſ. qd ſit faciendū qñ medicina nō operatur. Et diuidiꝛ caplm in duas ptes. Nā p̄ío facit h̄ reſpectu medicine q̄ foꝛtia ⁊ mala infert accidētia. Scd̄o reſpectu illius q̄ timoꝛoſa accidētia nō inducit. ſcd̄a ibi. (Et cū medicina). In prima pte ponit quattuoꝛ remedia. ¶ Primū eſt ꝙ ſi medicina nō ſoluit ⁊ mala facit accidētia: qꝛ facit moꝛdicationē in vētre: ⁊ anguſtiā: ⁊ eſtuationē: ⁊ ſcotomiā: ⁊ doloꝛes capitꝫ: ⁊ alices: ⁊ oſcitatiōes: tūc ſuccurre cū clyſteribus ⁊ collyrijs ſiccis ⁊ ſuppoſitoꝛijs. ¶ Scd̄m eſt ꝙ ſumat ī potu tres. ʒ. maſticis in aqua tepida. i. remiſſi caloris: nō tñ detur tepida: qꝛ ſic eſſet vomitiua. ¶ Tertiū eſt ꝙ ſumat conſtrictiua deſup vt cidonia ⁊ poma ⁊ ſiꝛia: ⁊ iſta ꝯferūt quattuoꝛ modis: q: cōprimūt ſtōm ad inferioꝛa ⁊ illud qd̄ eſt ſub eo. ſ. inteſtina. Scd̄m ꝙ ſedāt nauſeā. Tertiū eſt ꝙ reprimūt mot⁹ materieruꝫ: ⁊ medicina q̄ erat ad ſupioꝛa ēt violenter ad inferioꝛa moueꝛ. Quartuꝫ eſt ꝙ inferūt vim nāe ꝑm quoſdā: qꝛ dant vigoꝛē nāe ⁊ virtutē ꝯſtringendo ⁊ ꝯiungēdo villos vel generando ſpūm vt panis in vino infuſus: de quo dictū eſt ſupra: vel inferūt vim nāe. i. cogūt ad expellēdū inferius illud qd̄ in eis ꝯtineꝛ. ¶ Quintū aūt remediū eſt ꝙ ſi enema nō ſufficeret: ⁊ ſint accidētia mala extēſiōis coꝛpoꝛis ⁊ exit⁹ oculoꝝ ad extra: ⁊ fuerint mot⁹ māerū ad ſupioꝛa: tūc opꝫ ꝙ fiat flōmia. ¶ Ubi p̄ío notāduꝫ ꝙ ſicut in ꝑcedēti. c. dꝛ ꝙ ſupflua ſolutio hꝫ tria cārū genera ꝑm modū loquēdi medicoꝝ: ita dicimus hic de ſolōnis defectu. Nā aut eſt pp coꝛpis ſumētis diſpoſitionē: aut pp medicine diſpōnē: aut pp accidētia ſupuenietia iſtis. Ex pte coꝛpis ſunt plures cāe. Naꝫ aut eſt pp humoꝝ ineptitudinē: aut pp viaꝝ ſtricturaꝫ: aut pp oppilatiōes ex fecib⁹: aut humoꝛib⁹ viſcoſis: aut ꝓpter plurimaꝫ vētoſitatē factaꝫ ex mā ꝑparata inuenta q̄ cū agitaꝛ ſubleuat medicinā: aut mām vel hūoꝛē includit in anfractib⁹ ⁊ foꝛaminib⁹: aut pp debilitatē expulſiue: ſicut accidit in paralyſi aut apopleſia: aut propter debilitatē virtutis imutatiue: qꝛ virtus nō agit debite immutādo medicinā: ⁊ iō medicina nō agit ī coꝛpus actionē debitā. Ex pte aūt medicine pōt eſſe: aut qꝛ eſt de medicinis malignis q̄ cū difficultate corrigūtur a caloꝛe nāli: ⁊ pticipant venenoſitate: aut qꝛ ē debilis: aut qꝛ multū turbido motu agitatiua: quare ſeqtur clauſio māe in anfractib⁹: aut qꝛ eſt debilis virtus: aut qꝛ pauce quātitatis: aut qꝛ nō fuit ꝯiūcta ſuo vigoratiuo. Ex parte aūt accidentiū ſicut indebita adminiſtratio occurrētiū vt cogitatiōis ire doloꝛis aeris cibi ⁊ ſiꝛiuꝫ: ⁊ tūc opꝫ ꝙ ad debite ſuccurrendū remoueamus cām taliū diſpōnū: lꝫ qñqꝫ ab ipſis effectibus ſit incohandū pp neceſſitatē feſtinatiōis: ſicut ſepe incepimus ab accidēte dimiſſo moꝛbo: ⁊ cā pꝫ. ¶ No. ſecūdo ꝙ lꝫ fiant pp coꝛpis diſpōneꝫ: nō opꝫ eodē modo ſuccurrere in medicīa cōp̄eſſiua ⁊ lenitiua ⁊ lubꝛicatiua ⁊ ſolutiua: nec in oībus ſolutiuis eodē modo: qꝛ alꝛ qñ eſt venenoſe nāe: ⁊ alꝛ qñ non: ⁊ hec oīa diſtincte ponit Meſue in de ꝯſolatiōe medicinaꝝ intentiōe tertia. c. p̄ío. Et qꝛ hic Aui. nō oīa remedia: nec oīum caſuū: ſꝫ capitalia ⁊ principalia ponit vt per hec alia intelligam⁹: dimiſſo lōgioꝛi ſermone exponā modū q̄ remedia Aui. iuuāt. Et p̄ío d̄ enemate. Nā enema ſi ſunt feces ī īteſtīs eas educit: īteſtīa mollificat: poꝛos

UVA. BHSC. IyR_044_1

poꝛos aperit:mām adaptat:vētoſitatē diſſoluit:v̄tutē
expulſiuā irritat:ſi fuerit factū vt dꝫ: iō multis intētio/
nibus cōfert trahēdo ēt ad inferioꝛa nō parū cōfert iu
uamentū:ꝯfert ēt in remotiōe nauſee ⁊ agitationuꝫ in
ſupioꝛib⁹.Un̄ Meſue loco allegato dixit:veꝝ ex his
oībus cōfide ⁊ expecta mai⁹ iuuamētuꝫ ex clyſterib⁹.
Et in fine capl'i: ⁊ ne ꝯdēnes clyſteria:ſed fiducial'r ī
eis cōfide. Collyria aūt ſiue ſuppoſitoꝛia:ſiue dicant̃ a
colon inteſtino ſiue a colādo nō eſt cura:ꝯferūt ſtimu/
lando expulſiuā:⁊ irritādo ad motuꝫ v̄ſus inferioꝛa:
ſed in alijs deficiunt a bonitate clyſterijs. Scd̄o pꝫ ꝙ
collyria ſicca.i.ſuppoſitoꝛia ꝯferūt incitādo expulſiuā.
Sed remediū ſcd̄ꝫ puta maſticis.ʒ.iij.in aq̄ tepida cō
ſert qꝛ maſtix aromaticitate ꝯfoꝛtat:⁊ ſtipticitate cōpꝛi/
mit ꝑtes ſupioꝛes v̄ſus inferioꝛes:⁊ ꝑꝑ alia q̄ dicētur
ſtatim de ſtipticis.Sed de tertio remedio no.ꝙ ſtipti
ca comeſta faciūt pꝛīo ꝯpꝛeſſionē partiū ſupioꝝ:⁊ poſt
inferioꝝ:qꝛ cōpꝛimūt ꝑtes qbus occurrunt: ⁊ iō ſunt
cā vt expꝛimēdo pellant̃ medicina ⁊ hūoꝛ inferi⁹.Se/
cūdo ꝓhibēt nauſeā ꝑ modū dictū:qꝛ ſua grauitate ꝓ/
pellūt medicinā ad inferi⁹:⁊ ꝓhibēt motū ſuū agitati/
uuꝫ ad ſupius. Tertio qꝛ inferūt vim nāe.i.faciūt mē
bꝛa foꝛtia:vel qꝛ cōpꝛimūt ita mēbꝛa vt cogant̃ exꝑme
re illud qđ in foꝛaminib⁹ ꝯtinet̃ eſto ꝙ nā tētaret reti/
nere.C Sed tu dicis qūo qn̄ medicina mouet ⁊ non
eūat fiūt illa accn̄tia dicta.ſ.moꝛdicatioꝛ eſtuatio ⁊ an/
guſtia ⁊ ſcotomia ⁊ doloꝛ capitis? Dr̃ ꝙ h̄ declaratuꝫ
fuit ſupꝛa in.c.de regulis cōib⁹ ſol'oni vētris ⁊ vomi/
tui:⁊ fiūt aut ꝑꝑ hūoꝛē:aut ꝑꝑ vētoſitatē:aut ꝑꝑ vapo
res aut ꝑꝑ medicine ſbam.Sꝫ flōmia eſt neceſſaria qn̄
multa ſunt mala accn̄tia:⁊ ꝑ̊ſertiꝫ cū oculi eminēt ex̄ ⁊
facies tumet.Significat̃.n.ꝙ tūc māe mouent̃ ad ſu/
perioꝛa ⁊ ꝑ venas:⁊ iō flōmia eūando māe agitatas ⁊
diuertēdo ꝯfert.Et vult Meſue ꝙ pꝛīo fiat eūatio de
baſilica ⁊ poſt illā de ſaphena:qꝛ eūo de ſaphena ē vir
tuoſa ad diuertēduꝫ.Incipiēdū eſt aūt a baſilica:qꝛ il/
la eūat multitudinē:⁊ ꝑꝑ ꝓpinqtatē citi⁹ diuertit ⁊ in/
digem⁹ h̄ pꝛincipalib⁹ remedijs.Et cuꝫ inceperit per
flōmiā baſilice declinare mā ad inferioꝛa facili⁹ trahet̃
ad diſtātiam longaꝫ per flōmiaꝫ ſaphene. Si aūt a ſa/
phena incepiſſet qꝛ multa erat repletio non attingiſſet
eius diuerſio vſqꝫ ad caput.

C Et cū medicia vētrē n̄ ſoluerit/⁊ mala eā
nō ſecuta fuerint accn̄tia:meli⁹ ēt erit vt ipaꝫ
ꝯſequat̃ miūtio ſaltē poſt duos dies: aut tres
naꝫ ſi h̄ factū fuerit timēdū eſt ī ipſo ne hūo/
res ad vnū pꝛincipaliū mēbꝛoꝝ moueant̃.

Et hoc intelli gas de medicina forti laxante attrahendo ⁊non de bene dicta pata fieri cibus.Nā talis foꝛtis medicina cōmouet humoꝛes ⁊ diſponit eos ad putredineꝫ calore extraneo quē inducit in eis:q̄re flobothomia quodā modo eūat ⁊ temperat:quare ⁊c.

C Hic ponit qd faciendū qn̄ medicia nō eūat ⁊ nō ſe/
quunt̃ mala accidētia:dicēs ꝙ ēt in iſto caſu faciēda ē
flōmia salteꝫ poſt duos dies aut tres:qꝛ niſi hoc fieret
timendū eſt ne humoꝛes currāt ad aliqđ mēbꝛū pꝛin/
cipale.C Ubi no.pꝛimo ꝙ qꝛ hūoꝛ eſt alterat⁹ a medi
cina:iō mēbꝛa reſpuūt ipſum ⁊ periculū eſt ne ꝯtinue
magis malignet̃:⁊ tūc poſt multā malitiā timoꝛ eſt ne
pulſus a mēbꝛis in qbus qeuit moueat̃ ad aliqđ mē/
bꝛum pꝛincipale.C Sed queres q̄re dicit ꝙ iſto caſu
fiat flōmia poſt duos dies aut tres.Ur̃ eniꝫ ꝙ ſit ſtatiꝫ
faciēda.Nam ſi timet̃ curſus humoꝝ ad pꝛincipale q
ꝓhibet̃ per flōmiaꝫ quāto citius tanto meli⁹ cuꝫ v̄tus
cōſtet.Dicit̃ hic cōiter ꝙ verum eſt vbi nos eſſem⁹ ſe/
curi ꝙ medicina nō operaret̃:mō aliqn̄ ꝯtingit ꝙ me
dicina nō ducit vſqꝫ ad tres dies:vt dr̃ de hyera a do
loꝛibus:ꝑꝑ hunc igitur timoꝛē expectam⁹.Aut meli⁹
qꝛ medicina quāuis nō eūet ⁊ nō faciat grauia accidē
tia:tn̄ agitat humoꝛes ⁊ virtutē quodāmō deijcit. Et
ideo ne due cauſe extraneātes ſimul ꝯiungant̃:bonuꝫ
eſt differre maxime cū non ſunt accidētia indigētia:nā
ſi apparet decurſus humoꝝ aut aliud tale ē ſtatiꝫ faciē/
da.C Et ſi queraf̃ q̄re pharmacia nō danda eſt.Dr̃ ꝙ
in iſto caſu humoꝛes ſunt ꝑꝑ agitationē plurimū ſan/
guini mixti.Et qꝛ ſtomachus debilitatus ē:nō ē foꝛte
aptus ita ad recipiendū aliā medicinam. Et iō volen
tes curare facimus cū vl'i curatione:⁊ qꝛ ſanguis agi/
tatus non euacuatur pharmacia.ergo ⁊c̄.

C De diſpōnib⁹ medicinaꝝ vētrē ſoluētiū. Cap.ix.

Medicinaꝝ ventrē ſoluētiū
quedā ſunt quaꝝ maligni
tas magna ē ſicut hellebo
rus niger:⁊ turbith cū nō
fuerit bonuꝫ: īmo fuerit ex
gn̄e ipſi⁹ qđ ē citrinū ⁊ aga
ricū qđ nō fuerit albū ⁊ pu
ruꝫ īmo nigredini attinuerit:⁊ ſicut laureola.
C Et qꝛ res iſte male ſunt:tūc ſi bibite fuerit
⁊ mala inde accn̄tia pꝛouenerint melius erit
vt medicina a coꝛꝑe expellat̃ quāto plus poſ
ſibile fuerit vomitu aut purgatiōe ⁊ medicet̃
cū theriaca.C Multaꝝ p̄terea eaꝝ remouet̃
malitia ⁊ ꝯturbatio quā faciūt aīe dādo ī po
tu aquā vehemēter fridā/⁊ ſedēdo in ipſa ſic
turbith citrini putridi. C Ois quoqꝫ res q̄
acuitateꝫ frāgit glutinatiōe ⁊ lenificatione ⁊
vnctuoſitate ī qua ſit dulcedo ad hoc cōfert.

C Sicut dr̃ ſupꝛa in diuiſiōe in iſto capl'o Aui. deter/
minauit de diſpōne medicinaꝝ vētrē ſoluētiū: docēs
ꝑ hoc rectificare oꝑationē medicine in eūando.Nā cū
optimū ſit in h̄ oꝑatōes rectificādo cognoſcere:qd fa
ciēdū ſit merito diſpōnis coꝛpoꝝ ſumētiū ⁊ merito re
giminis eoꝝ in quo ſunt accn̄tal'r occurrētia variantia
coꝛpus ⁊ medicinā:erat ēt neceſſariū cōſiderare ter/
tiū.ſ.diſpōnes medicinaꝝ ⁊ varietates oꝑationū eaꝝ
q̄ debent̃ merito iſtius diuerſitatis q̄ inuenit̃ in medi
cinis ſoluētib⁹ vētrem.Et qꝛ medicinaꝝ taliū diuerſi
tas maxime eſt quo ad generalia in tribus.Quoꝝ pꝛi
mū eſt malignitas ⁊ incolumitas. Secūdū eſt foꝛtitu/
do ⁊ debilitas.Tertiū ē in mō oꝑandi vel ſoluēdi aut
lubꝛicādi aut ꝯpꝛimēdi:⁊ ſic de alijs:iō maxīe Aui.ſꝫ
has tres diuerſitates poſuit can̄.ī iſto.c.lꝫ aliqd dixe
rit de diuerſitate q̄ eſt reſpectu humoꝝ eūandoꝝ:⁊ re/
ſpectu mēbꝛoꝝ a qbus eūat.Uiſum fuit ſibi ꝙ pꝛimuꝫ
ſatis elicit̃:cū dictū ſit ſupꝛa ꝙ debes purgare humo/
rē peccātē nō aliū ⁊ de ſcd̄o dictū ſit ī libꝛo tertio: ⁊ iō
illas derelīqt:⁊ ſic pn̄s capl'ꝫ diuidit̃ ī tres ꝑtes : qꝛ ꝑ̊
docet rectificare oꝑatōes ī ſoluēdo ꝑ ꝯſiderationē di/
uerſitatis pꝛīe.ſcd̄o ꝑ ꝯſiderationē ſcd̄e. ⁊ tertio tertie
ſcd̄a ibi.(Quedā ēt medicinaꝝ).tertia ibi. (Medicia
p̄terea).C In ꝑte pꝛīa dicit Aui.ꝙ medicinaꝝ ſoluē/
tiū vētrē q̄dā ſunt quaꝝ malignitas ē magna ſicut hel
lebor⁹ niger ⁊ turbith citrinū ⁊ agaricus qn̄ n̄ ē albus
ſed declinat ad nigredinē reſtat nō purus:⁊ ſicut lau/
reola.Et iō ſi fuerint bibite ⁊ inde ſequant̃ mala acci/
dētia meli⁹ qđ fieri pōt eſt vt expellant̃ a coꝛpoꝛe quā
to citi⁹ pōt fieri:aut cū vomitu: aut cū ſolutiōe vētris
⁊ det̃ theriaca:⁊ multaꝝ taliū remouet̃ malitia dando
in potu aquā frigidā:⁊ ſedēdo in ea ſicut turbith citri/
ni ⁊ putridi.Et iterū oīs res que frāgit acuitatē gluti
natione ſua:aut vētoſitate:aut lenitate in qua ſit dulce
do cōfert ad hoc.C Nota ergo pꝛīo in omni medici/
na ſolutiua eſſe quādā malignitatē:īmo ꝓ quāto obij
ciūt a ſubſtantia pꝛopꝛietatē in eis inuētā:vt dr̃.2.re/
giminis acutoꝝ cōmento illius partis:poꝛro ſi paſſio
⁊c̄.⁊ ꝙ iſte ſunt multe ⁊ plures alijs venenoſe:verūta
mē quarūdā venenoſitas ⁊ malignitas eſt parua: alia/
rum vero eſt magna:⁊ de iſtis loquitur Aui. C Nota
ſcd̄o ꝙ medicine habētes malignitatem:quedā habēt
illā diſpoſitionē ⁊ naturā ſue ſpeciei ſicut mezereon qđ

Scias tn̄ ꝙ vltra hec q̄ttuoꝛ gnālia reme/dia cōtra malignitateꝫ medicinarū violētaruꝫ: vnaqueqꝫ ex eis hꝫ remedia ſibi ꝓpꝛia ⁊ ſpālia de quibus pertractat Auic.ſexta q̄rti ſūma tertia tractatus pꝛimi:que ē de venenis ſumptis ex plantis calidis ⁊ curis eorum.

UVA. BHSC. IyR_044_1

eſt lacticiniũ magnũ ⁊ ſicut laureola ⁊ ſimiles medicie:
que dicunt laborioſe eũantes. Quedã aũt habẽt pro/
pter ſingularẽ diſpoſitionẽ: ⁊ iſte ſunt duoꝝ modorũ.
Nã quedã hñt talẽ malignitatẽ a natura: quedã ab ac
cidẽte ſuperueniẽte eis. Exemplũ primi ſicut cologn/
tida que naſcitur ſola in planta vna: ⁊ agaricus niger.
Exẽplũ ſecũdi ſicut turbith putridũ. ⁊ Aui. loquit hic
de oĩ tali vehemẽti malignitate. ¶ Nota tertio ꝙ co/
gnitio iſtarũ malignitatũ ⁊ ſi rõne quorũdam accñtiuȝ
poſſit cõprehendi vt tactu ⁊ guſtu ⁊ odoratu ẜm mo/
dũ quẽ docet Meſue in de cõſolatione medicinarũ. c.
i. tñ vera ⁊ certa via eſt experiẽtia: ⁊ medicus dȝ eẽ do
ctus in pticularibus ⁊ vl'ibus regulis cognoſcẽdi in/
columes a malignis: ⁊ pertinet hec doctrina ad ſcõȝ
cañ. ⁊ ad libros de ſimplici medicina. ideo Aui. nõ cu
rauit docere hic: ſȝ vade ſi vis ad loca illa ⁊ tene me/
morie. ¶ Quarto nota: ꝙ ille medicine q̃ multũ mali/
gne ſunt difficulter perdũt ſuã malignitatẽ: ⁊ cũ hꝰ ve/
lociter imprimunt malas diſpõnes. Et iõ ſi vacabimꝰ
ad faciẽdũ ꝙ corrigant in corpore nocumẽta in tpe ha
rũ operationũ augmẽtabunt multũ. Sed cũ ipſe ſint
in vijs ductuũ eductio p vomitũ aut per fluxum fit in
pauco tpe. Et iõ ſecurius remediũ qñ nocumenta fa
ciũt magna ẽ illaꝝ expulſio a corpore/ vomitu vel flu
xu. ſ. cũ clyſteri aut potu aque tepide aut cũ re lubricã
te. ¶ Quinto nota. ꝙ qñqȝ he medicie ſumunt ĩ cor
poribꝰ bñ p̃paratis ⁊ bene conſolatis: ⁊ faciũt opatio
nẽ cũ difficultate: ſed nõ cũ accidẽtibus malis timoro
ſis: imo ſine timore: ⁊ tũc non opȝ ꝙ expellant: aut ali
qd cõtrariũ ſue operationi fiat. Et iõ Aui. nõ dixit ab
ſolute expellant a corpore qñ ſunt bibite: ſȝ qñ ſunt bi
bite ⁊ mala ſupueniũt accidẽtia. ¶ Sexto nota: ꝙ the
riaca dat ad venenoſitatẽ remouẽdã. ¶ Septimo no.
ꝙ aqua frida multuȝ cõfert adminiſtrata ꝯ medicinas
que ſui acuitate ĩprimũt multũ ſicut turbith citrinũ: ⁊
iõ in potu ⁊ in balneo ita vt frigus penetret: in potu
taliũ iſlãmãtiũ medicinaꝝ eſt vtilis. Sȝ pauca balnea/
tio in aqua frigida p quam ſola fieret caloris alteratio
nõ cõfert ⁊ dȝ eſſe aqua fortiſſimi frigoris: vt hẽat ĩ ta
les medicinas imprimere. ¶ Octauo nota ꝙ glutino
ſa ⁊ vnctuoſa ⁊ lenitiua multũ deprimunt de acuitate
medicine violẽte: ⁊ ideo videbis notabiles medicos
dare cõiter tales medicinas acutas cũ mãna: aut cum
pulpa caſſie: aut cũ aliquo tali qꝛ frangit malitiã: ⁊ cũ
hoc facit cito lubricare. Opponunt enim iſta ſui humi
ditate ⁊ groſſitie partibus ſubtilibus taliuȝ medicina/
rum in qualitatibus ⁊ mõ ſubſtantie. Et qꝛ dulcedo
fundatur in ſba groſſa: ⁊ eſt abſterſiua res dulcis: iõ in
iſtis adiuuat dulcedo. Dulcis ergo ⁊ vnctuoſa ⁊ inſi/
pida medicina data in tali caſu cõfert cito expellendo
medicinã a corpore ⁊ frangẽdo malas qualitates me/
dicine. Sed ſi querat vtrum ſtiptica cõueniãt. dicit ꝙ
vbi non intenderemꝰ ꝓuocare vomitũ confert: vt pa/
tuit in p̃cedẽti ca. Nã res ſtiptica eſt de ꝯueniẽtioribꝰ
rebus q̃ miſcent cũ medicinis acutis: vt dicit Meſue
intentione ſcõa tertio cap. ſumma prime. Sed dubiuȝ
reſtat quare nõ preſtat iuuamẽtuȝ medicine ſalſe. Naȝ
dicit Meſue eodeȝ loco de re ſtiptica: ⁊ vniuerſaliter
quidem medicinis omnibus preter q̃ȝ ſalſe iuuamen/
tum preſtant: ⁊ tu conſidera cauſam.

Et ſcias ꝙ the
riaca in iſto ca
ſu dȝ eẽ antiq̃
ſiue fermẽtata
talis eniȝ a for
ma ſpecifica hȝ
repĩmere vene
noſitatẽ dicta
rũ medicinaꝝ.
Theriaca eniȝ
ẽ ſublimior me
dicinarum cõ
poſitarum pp
multitudinem
ſui iuuamenti
⁊c. vt dic̃ Aui.
quinto cañ. c.
de theriaca. ⁊
Auer. c. iij. ſui
libelli de the/
riaca dicit. Et
prima cã ꝓpter
quã fuit inuen
ta theriaca fuit
vt curent per
iſtã nocumẽta
venẽoſoꝝ que
ſunt in anima
libus ⁊c̃.

¶ Quedã ẽt medicinaꝝ qñqȝ aliqbꝰ ꝓpor/
tionales exiſtũt ꝯplonibꝰ ⁊ alijs nõ ꝯueniunt.
Scamonea nãqȝ in eos q in frigidis morant
regionibꝰ nõ opatur niſi debiliter: niſi magna
inde detur quãtitas: ſicut eſt mos eiꝰ in terra
turcoꝝ. ¶ Et qñqȝ eſt neceſſariũ qbuſdã cor
poribus in aliqbus regionibꝰ ne medicinarũ
corpa dentur: ſed virtutes eaꝝ tantuȝ.

Et ego cõſide
ro cãȝ eẽ ꝓpter
vtranqȝ hẽre
ſubſtantiã ſiue
cõplexionẽ ter
reſtrem: in tali
eniȝ cõmixtio
ne rei ſtiptice
cuȝ ſalſa reſul
taret terreſtri
ficatio maior: ⁊
ſic multuȝ exic
caret corpus ⁊
maxime ma/
cilentum ⁊ pa
ratuȝ faciliter
i ſtſȝ icurrere:
quare non pre
ſtat iuuamẽtũ:
ergo ⁊c̃.

¶ In hac pte ponunt cañ. rectificãtes modũ eũandi
penes cõſideratione virtutis ſiue fortitudinis medici/
ne: ⁊ diuidit ĩ duas ptes. Quare prĩo põit iſtos cañ.
ſumptos ex cõſideratõe ꝓportõis medicinarũ ad cor
pora rõne nãe corpoꝝ. Scõo põit cañ. rõne modi ap
plicandi tales medicinas. ſecũda ibi. (Et neceſſe eſt.)
¶ In prima pte dicit duo. Primuȝ eſt qõ quedã ſunt
medicine que qbuſdã corpibꝰ ſunt ꝓportionales ſiue
ſuis ꝯplexionibꝰ: ⁊ nõ ꝯueniũt alijs: ſicut. v̄. g. ſcamo
nea que in corporibus habitãtibus in frigidis regio/
nibus nõ operatur niſi debiliter niſi det de ea magna
quãtitas ſicut eſt mos in terra turcoruȝ: ⁊ iõ ſupple in
talibus ſunt medicine dande in maiori doſi. Et ſup/
ple quedã ſunt corpora in qbus fortes medicine ope
rantur nimiũ exceſſiue. Et iõ qñqȝ in qbuſdã corpibꝰ
⁊ quibuſdã regionibꝰ nõ oȝ ꝙ dent corpa medicinaꝝ:
ſed virtutes tm̃ ſicut in regionibꝰ vehemẽter calidis.
¶ Circa quã partẽ nota ꝙ medicinã eſſe ꝓportionalẽ
corpori eſt taleȝ eſſe eius habitudinẽ ad corpus: vt ex
cõi vſu medicine illius in debita doſi ⁊ mõ adminiſtra
tionis ſufficienter ⁊ non ſuperflue operetur: ⁊ iõ illis
dicitur improportiõalis in quibus hoc nõ contingit.
¶ No. ſcõo medicinã nõ opari ꝯueniẽter in corpori/
bus põt tribus d̃ cauſis in genere ꝯtingere. Uno mo
do qꝛ nõ currit ꝯueniens ꝓprietas inter corpus ⁊ me
dicinã ⁊ põt hoc eſſe in vno ĩdiuiduo ⁊ nõ ĩ alio: ſicut
tertio cañ. c. de aſmate: vult Aui. ⁊ ita ĩ. c. de lacte ⁊ ſu
pra in. c. prĩo huius ſen: imo in vno indiuiduo in vna
hora: ⁊ nõ in alia. Et hoc nõ ſolũ hȝ veruȝ in altera ti/
nis: ſȝ eũatiuis exoluẽdo de hac nõ loquit hic. Scõo
mõ dr̃ corpus improportionale medicine ſolutiue ra
tione diſpõnis humoris peccãtis quẽ hȝ medicĩa eua
cuare. Aut ſi eſt nõ eſt dignus nec bñ p̃paratꝰ: vt opȝ
in corpe illo: ⁊ ẽt de iſta nõ loquit hic. Tertio mõ dici
tur ĩproportionalis rõne reſiſtẽtie corpis. Nã qꝛ me/
dicina nõ eũat humorẽ niſi aliquo modo inferẽdo viȝ
mẽbris ⁊ relaxãdo eoꝝ virtutẽ retentiuã: qꝛ ⁊ quedã
ſunt corpora talis virtutis fortis: quedã autẽ debilis
quedã aũt mediocriter ſe habẽtia: iõ medicine qbuſ/
dam dicuntur ꝓportionales: qꝛ date in mediocri doſi
opant ꝯueniẽter: ⁊ de hac ꝓportionalitate ⁊ ĩpropor/
tionalitate loquit Aui. hic: ⁊ qꝛ põt medicina inconue
nienter opari merito iſtoꝝ modoꝝ duorũ: aut ſupflue
qñ virtꝰ eſt debilis: aut diminute qñ virtꝰ eſt fortis. Iõ
Aui. de vtroqȝ mõ fecit mẽtionẽ volẽs ꝙ corpibꝰ for/
titer opationi pharmaci reſiſtẽtibus dent medicie in
ſubſtãtia: ⁊ cũ hꝰ in maiori q̃ȝtitate q̃ȝ in cõi doſi. Debi
libus aũt nõ det medicĩa cũ ſba ſua: ſed ſolum virtus.
¶ Tertio no. ꝙ medicina tunc dicitur exhiberi in ſub
ſtantia qñ corpulentia tota medicine dat ẜm totũ me
dicine. Dicit ꝙ ſolũ exhibet virtus qñ datur aut infu
ſio aut decoctio. Mõ ꝯſtat ꝙ medicina ſi equalis quã/
titatis ſumat in ſubſtãtia ſicut ponit in decoctiõe erit
fortior: ⁊ iõ debilius datur ſola infuſio aut decoctio.
¶ Nota tamen hic ꝙ medicinarũ quedaȝ ſunt que in
ſubſtantia ſua habẽt correctiuũ ſue ptis ſolutiue: ſicut
reubarbarũ agaricus mirabolani ⁊ ſil'es que habent
partẽ ſtipticaȝ coniunctã cum ſolutiua: ⁊ ideo in tali/
bus medicinis qñ dantur corporibus debilibus meli
us eſt dare ſubſtantiã: ſed in minori doſi. Et cã eſt qꝛ ĩ
ſubſtantia medicine eſt pars cõfortatiua: vnde in diſ
ſinteria exhibetur reubarbarũ in ſubſtãtia ⁊ nõ in infu
ſione niſi forte timeremus de oppilationibus: aut in/
tenderemus cum ſolutione vias aperire: tunc eniȝ eſt
conuenientior infuſio ⁊c̃.

¶ Et eſt neceſſe ẽt vt medicĩs ſoluẽtibꝰ ven
trẽ bene redolentes medicine miſceant: ꝓpte
rea vt membrorũ virtutes eis conſeruentur.
¶ Medicine quoqȝ cordis ad hoc iuuamen
tum

Scito eſſe q
dam corpora
cut ſunt illa
regno franc
⁊ ſibi vicina
bene ſuſtine
corpus ſcam
nec non tñ
ſtinent mult
ipſius q̃titat
timo ſcrupu
ȝ. magna ẽ
ſis: vt in plu
bꝰ. Et Meſ
in capi. de ſc
monea dicit
doſis eius
a gra. v. vſ
xij. ⁊ d̃ ea dic
Democritꝰ
eſt ſolutiuu
anthomaric
⁊ fortius ſup
omnia ſolu
ua: quare ⁊c

UVA. BHSC. IyR_044_1

tum conferunt propterea ꝙ ſpiritū animalez
in vnoquoqȝ mēbꝛo cōfoꝛtāt: plurime quoqȝ
earuȝ ſubtilitate ſua ⁊ facilitate iuuant.

¶ Hic ponit cañ. rectificatiuos operis intētiōe habi/
ta de modo adminiſtratōis medicinaꝝ. Et diuidit in
duas. pꝛio facit hoc. ſcḋo nos remittit pꝛo cōplemēto
alibi. ſcḋa ibi. (Ampliꝰ ꝯſiderare). Pꝛia in duas. pꝛio
ponit cañ. de medicina ſolutiua ēt ſi ſit ſolū adminiſtrā
da vna ſolutiua. ſcḋo qñ plꝛes. ſcḋa ibi. (Due pterea)
¶ De pꝛia dicit ꝙ medicinis ſolutiuis oȝ ꝙ miſceant
medicine odoꝛifere ⁊ medicīe coꝛdiales. Pꝛio qꝛ me
dicine odoꝛifere ꝯfoꝛtāt mēbꝛa q̄ hñt debilitare medi
cine ſolutiue. Et ſcḋo qꝛ medicine coꝛdiales ꝯſeruāt ⁊
ꝯfoꝛtāt ſpūm nālez .i. vitalez. Sepe .n. Aui. vocat vita
lem nālez vt pꝛia pmi. Tertio qꝛ ſui ſubtilitate ⁊ facili
tate adiuuāt ad opandū. ¶ Et ad huiꝰ cañ. intellectū
eſt notāduȝ qꝛ vtplꝛm medicine ſolutiue ſunt ꝯꝛie nāe
coꝛpis: iō ſunt factiue nocumētoꝝ: ⁊ iō medicꝰ cū indi
get eaꝝ adiutoꝛio oȝ eas coꝛrigere añq̄ȝ eas exhibeat.
Coꝛrectio aūt eaꝝ: vt dicit Meſue intētione ſcḋa: eſt
aut faciēdo illud qḋ ſupplet defectui eaꝝ: aut illud qḋ
coꝛrigit nocumētuȝ eaꝝ. Hec aūt ſuppletio ⁊ coꝛrectio
fiunt aut pmutādo ſubſtātiam medicine: ⁊ hoc erit la/
uando: aut infundendo: aut triturādo: aut coquēdo.
Et h̄ duobus modis: aut elixādo: aut aſſando. Quid
auteȝ habet facere lauatura ⁊ que ſint medicine q̄ ipſa
indigēt: ⁊ quis ſit modus in vnaquaqȝ medicina: pꝛo
parte habetur a Meſue de conſolatiōe medicinaruȝ.
⁊ pꝛo pte ab Azarauino in libꝛo q ſeruitoꝛ vocat: ⁊ pꝛo
pte in libꝛis ſimpliciū medicinaꝝ: q̄re ſupfluū eēt hic
ponere: ⁊ ſilꝛ intelligas de infuſione ⁊ trituratōe ⁊ toꝛ
refactōe. Sed rectificatio medicine q̄ fit p cōmixtōeȝ:
qñqȝ fit p ea que reſpiciūt ſua ꝓpꝛietate venenoſitatē:
qñqȝ p ea que opponunt ꝯplꝛoni: qñqȝ p ea que ſuos
effectꝰ malos merito ſcḋaꝝ virtutū ⁊ tertiaꝝ coꝛrigūt.
¶ Pꝛimū aūt cōiter eſt ad ſupplēdū id qḋ deficit: qꝛ ſi
medicina eſt tarde: aut debilꝛ: aut de ꝓpe: aut ſolū hu
moꝛē ſubtilē attractiua: aut nō a ꝓpꝛietate reſpicit mē
bꝛum a quo eūare volumꝰ: pmiſcemꝰ illud qḋ accele/
rat ⁊ vigoꝛat opationē: aut qḋ facit virtutē in extrema
coꝛpis penetrare: aut qꝛ dirigit ad mēbꝛū ⁊ quo eūare
intendimꝰ: aut qꝛ adiuuat ad humoꝛē groſſuȝ attrahē
duȝ: ⁊ hoꝝ ſpālia legenda ſunt alibi. Exēplū tñ pꝛimi
eſt ſicut pmixtio ſpecieꝝ eleſanginaꝝ cū aloe. Exēplū
ſecūdi ſicut cōmixtio dicta ⁊ ꝯiūctio ſeminis raphani
cū hermodactilis ⁊ vini ⁊ ſpice cū reubarbaro. Exem
pluȝ tertij ſicut ſquilla cū hermodactilis. Exēpluȝ q̄rti
ſicut nux muſcata cuȝ intēdimꝰ a capite eūare pmiſcet
cū ſolutiuo. Exēpluȝ quinti ſicut ȝinȝiber cū turbith.
Si aūt volumꝰ inhibere malitiā ꝓpꝛietatis venenoſe
hoc fit cū his q̄ cōfoꝛtāt mēbꝛa que reſpicit venenoſi/
tas: ⁊ h̄ ſunt aromatica: ⁊ coꝛdialia: ⁊ a ꝓpꝛietate talia
ſunt beȝoar illaꝝ medicinaꝝ. Si ꝟo intēdimꝰ obuiare
malitie ꝯplꝛonis apponimꝰ medicinā que ꝯꝛiam hēat
ꝯplꝛonē: vt Aui. pꝛia q̄rti docet pmiſcere cāphoꝛā cū
ſcamonea. Si aūt intēdimꝰ occurrere malis opationi/
bus ſecūdaꝝ ⁊ tertiaꝝ opationū ꝟtutū: opȝ ꝙ h̄ fiat cū
eo qḋ defectui illi opponit. v.g. gñationi ventoſitatis
carminatio opponit: excoꝛiatōi opponit vnctuoſitas:
viſcoſitati glutinatio ⁊ cōſtipatio: nauſee ſtōi ꝯfoꝛtatio
apertioni venaꝝ illud qḋ ꝓhibet eas aperiri. Et remi
niſcaris dictoꝝ ſupꝛa ꝙ ad rectā cōmixtionē nō ſuffi/
cit ſolum oppoſitio in qualitate ⁊ opatione: ſed requi/
ritur ꝙ ſigillent ſibiinuicē pꝛopꝛietatē: ⁊ ſcḋo reqrit ꝙ
dentur in mēſura debite ꝓpoꝛtionis: ⁊ oīa iſta particu
lariter ſunt legenda in locis dictis: ⁊ requirūt nō ſolū
vnius lectionis expoſitioneȝ ſed pluriū: ⁊ iō hic Aui.
noluit hec oīa dicere: ſed q̄daȝ ſicut capita tangere: ⁊
nos ad alia loca remittere. ¶ His habitꝭ deſcēdo ſpe/
cialiter ad cañ. Patet pꝛīo qꝛ fere oībus imo oībꝰ ſo/
lutiuis ꝯueniēter admiſcent medicine odoꝛifere ⁊ me
dicine coꝛdis cōfoꝛtatiue pp reſiſtere malitie diſpōnis
occulte p quā he medicine mēbꝛa debilitāt. Et pȝ qūo
coꝛdiales medicine cōfoꝛtāt ſpūm aīalez in oī moꝛbo
p plura dicta ſupꝛa in .c. j. Sed id qḋ dr̄ medicinas iu
uare ſua ſubtilitate pꝛo tāto dr̄ qꝛ aperiūt p partē ſub/
tilez: ⁊ hūoꝛes ad fluxū habilitāt: ⁊ h̄ eſt illud qḋ Aui.
intelligit cū dixit facilitate. Et cōſidera ꝙ medicīe aro
matice quedā ſunt coꝛdiales: q̄daȝ epatice: q̄dā ſtoma
tiche: q̄dā cerebꝛales: ⁊ oēs ꝯferūt maxīe tñ coꝛdiales
⁊ ſtomatiche: qꝛ ī his duobꝰ mēbꝛis maxīe pueniṫ no
cumentū medicinaꝝ. Coꝛdialiū aūt medicinaꝝ q̄daȝ
ſunt theriacales: ⁊ ſunt q̄ remouēt ⁊ reſiſtūt venenoſi/
tati: quedā tēperāt ꝯplꝛoneȝ calidaȝ ſicut roſe ⁊ cāpho
ra: aut frigidā ſicut maſtix: q̄daȝ exceſſuȝ accñtis ſicut
ſpodiuȝ: ⁊ karabe: ⁊ quedā cōfoꝛtāt generādo ſpiritū
ſicut poma dulcia doꝛonigi ⁊ ſilꝛia. Medicinis aūt ſo/
lutiuis pmiſcent iſte medicine coꝛdiales ſm̄ exigētiaȝ
medicine. Et ille q̄ pluribꝰ modis de iſtis adiuuāt di/
cunt maxīe coꝛdiales: que aūt vno dicunt debilis vir
tutis: que aūt duobꝰ aut tribus ſunt medie.

¶ Due preterea medicine qñqȝ cōiungunt:
quaꝝ vna ſuū humoꝛem cito expellit ⁊ altera
tarde. Una ergo ſuā opationē efficiet ⁊ poſt/
q̄ȝ ipſa iam alteraȝ in ſuo ēt humoꝛe cōpꝛeſſit
⁊ operabit in ipſaȝ ⁊ eius debilitabit ꝟtuteȝ.
Cunqȝ ſcḋa poſt operari ceperit erit debilis
virtutis mouēs: ⁊ nō pficiens: quare erit ali/
qḋ ei admiſcēduȝ qḋ ipſam facilem reddat ⁊
feſtinare faciat ſicut ȝinȝiber turbith: quoniaȝ
ipſum ſtupefieri non pmittit: ⁊ ſimiliter fiet ſi
eas bene ſciueris permiſcere.

¶ Hic ponit ſcḋm cañ. dicens ꝙ qñqȝ pmiſcent due
medicine quaruȝ vna eſt tarde operatiua ⁊ alia cito in
ſuū humoꝛeȝ. Et ideo altera eaꝝ .ſ. illa que cito opatur
pficit ſuam operationē poſtq̄ȝ cōpꝛeſſit alteram in ſuo
humoꝛe .i. poſtq̄ȝ fuit cā ꝙ humoꝛ ſuus q attractꝰ eſt
circūdat medicinā tarde operantē. Et iō dicit ꝙ ea in
ſuo humoꝛe cōpꝛeſſit ⁊ pficiet ſuam operatōeȝ poſtq̄ȝ
alterā .ſ. tardam debilitauerit in ſua virtute: ⁊ cuȝ ſcḋa
inceperit opari erit debilis ⁊ mouebit humoꝛeȝ ⁊ non
pficiet operationē. Ut ergo fugiamꝰ hoc nocumētū cū
tarde operatiua eſt aliq̄d admiſcendū qḋ duplꝛ iuuet.
Uno mō qꝛ ſuam acceleret opationeȝ. Scḋo qꝛ nō p/
mittat ipſaȝ ſtupefieri .i. debilitari: ſicut eſt ȝinȝiber re/
ſpectu turbith: ⁊ cū fiet opatio vniꝰ ſilꝛ fiet opatio alte
rius ſi bene ſciueris eas pmiſcere adinuicem. ¶ Ubi
cōſidera ꝙ Aui. volens dicere qūo cōmiſcēda ſunt ali
qua ad cōfoꝛtationē virtutis medicine introduxit exē
plum cōpoſitiōis quā pꝛius dixerat incōueniētiſſimā
cap. de regulis cōibus ſolutioni ventris ⁊ vomitui .ſ.
medicine cito operatiue cū medicina tarde opatiua: ⁊
hoc vt remoueret dubium: qꝛ quis ex illo dicto crede
re poſſet ꝙ nunq̄ȝ tales medicine pmiſcēde eſſent: qḋ
eſt falſum. Nam multotiēs indigemꝰ eūare diuerſos
humoꝛes ⁊ medicina vniꝰ eūatiua eſt tarda in ope al/
terius aūt euacuatiua velox. Uerum eſt tñ ꝙ non de/
bent abſolute permiſceri niſi cum debito modo qꝛ ab/
ſolute ſine alia diſpōne iſtas cōmiſcēdo ſequit nocu/
mentuȝ .ſ. ꝙ ſcḋa que eſt tarda mouet ⁊ nō eūat: ⁊ pōt
ēt ſequi eūatio cōturbatiua ⁊ laboꝛioſa. Naȝ ex dictis
ſupꝛa vidiſtis ꝙ qñ volumus dare vnam medicinam
compoſitā ſolutiuā in doſi integra tollimus de vtraqȝ
medicinaruȝ cōponentiū partem ꝓpoꝛtionaleȝ: ita vt
ex omnibus cōſurgat vna doſis: verbi grā: ſi volumꝰ
eūare colerā ⁊ flegma eq̄lꝛ recipiemꝰ medietatē doſis
de turbith .ſ. ȝ. ſ. ⁊ medietateȝ doſis de ſcamōea .ǧ. iij.

Sciās ꝙ medi
cinarū coꝛdia
liū cōferentiū
ī hoc caſu: que
dam cōfoꝛtant
tātū: alie cōfoꝛ
tant ⁊ alterāt:
alie cōfoꝛtant
⁊ addunt in ſo
lutionē al' e cō
foꝛtant ⁊ dimi
nuūt ḋ ſolutio
ne. Sed h̄ lati
us vide a Me
ſue in ſuo ḋ re
ctificatiōe me
diciarum intē
tōe ſcḋa .c. j. ca
no. ij. paragra
pho illo. medi
narum autem
coꝛdialiuȝ vir
tutes quattuoꝛ
modis eligen
de ſunt ⁊c.

ꝛ pmiſcebimus. Modo ꝯſtat ꝙ ſcamonea egrediẽte
corpus remanebit turbith in tanta modica q̃ntitate ꝙ
nõ poterit operari niſi agitãdo: ꝙ ſi cõtingit ꝙ poſſit
operari incipiet manifeſte qñ corpus eſt iã agitatuʒ a
prima pluries: ꝛ hoc erit laborioſum virtuti. Et ideo
Auer. ſeptimo colliget vitupat illos q pmiſcẽt ſcamo
neaʒ cũ turbith: ꝛ eſt veriſiľe ꝙ hoc facit intelligendo
ꝙ pmiſceanť nõ debite. Et cõſidera ꝙ Aui. dicit ꝙ p̃/
ma dupľr ĩpedit ſecũdã in opatione ſua. Primo qꝛ ip
ſam cõprimit in ſuo hũore. ſ. in hũore quẽ trahit pri/
ma: qꝛ trahiť illa ad locũ vbi ẽ tarda: tũ ambe medici
ne ſunt in eodẽ loco: ꝛ iõ cõprimit ꝛ circũdať ab hu/
more prime medicine ſcđa ꝛ tegitur. Scđo ĩpedit qꝛ
opatur in ipſa aliqd. ſ. de eo educẽdo ꝛ debilitat ĩpaʒ.
No. ſcđo ꝙ ad ꝓhibendũ hoc nocumentũ Aui. do
cet ꝙ pmiſceatur cũ medicina tarde opatiua medicia
que accelerat ipſam in ope ſuo ſicut zinziber facit acce
lerare opationẽ turbith: ꝛ ẽt medicina que nõ pmittit
ſtupefieri virtutẽ tarde: ꝛ põt intelligi ꝙ p ſuã p̃ſentiã
ꝓhibeat debilitatẽ talis medicine: ꝛ põt intelligi ꝙ ita
iuuet vt non dimittat eam pigritari in opere: ꝛ tu de
hac cõpoſitione qũo ſit faciẽda ſciuiſti ſupra.

Dicit Meſue in capitulo de turbith ꝙ ip/ſum confortatuʒ cũ zinzibere educit hũores flegmati/cos groſſos ꝛ a remotis ꝛ iuncturis ꝓprie ꝛ mũdificat ſtomachũ ꝛ expellit ab eo ſuperfluitates adherẽtes villis eiꝰ. Mũdificat ẽt pectꝰ a flegmate groſſo ꝛ putrido q̃re ꝛc.

Tertio no. ꝙ iſta pticula: ꝛ ſiľr fiet ſi eas ſciueris be
ne pmiſcere duobꝰ modis põt exponi. Unus eſt Dy.
ꝙ nõ ſoluʒ p ꝯiũctionẽ rei accelerãtis opus pharma/
ci: ſed ex bona cõmixtione põt vitari hoc nocumẽtũ:
qꝛ bene pmiſcendo eas iuueniť ita ꝙ nõ citius opera/
bitur vna q̃ʒ alia. Et ſi queratur quis eſt bonꝰ ꝛ de
bitus modus pmixtionis. R̃ñdetur ꝙ medicie cõ
iunguntur inuicẽ aut p decoctionẽ: aut p infuſionem
aut per malaſſationẽ vt in puluiribꝰ electuarijs ꝛ troci
ſcis: aut p ſiľitudinẽ: ſed melius cõmiſceniť per deco/
ctionẽ aut p infuſionẽ qñ ambe medicie in vno ꝛ ĩ eo/
dem corpe liquido infunduntť aut coquuntur ꝙ vtra/
rũqʒ recipit virtutẽ. Adiuuat ẽt tps: nã q̃dã ſunt que
fermentanť: ꝛ iſte ſunt multo melius vnite poſt fermẽ
tationẽ: qꝛ ſunt ad vnã formã redacte: q̃dã aũt cõmi/
ſcentur cum coquuntur aut infundũtur aut piſtãtur: ꝛ
iſtas p̃cipue in decoctõe nõ opʒ ſemp equali tpe coqui
qꝛ quedã ſunt que virtutẽ amittũt in longa decoctõe:
vt viole etiã epithimꝰ ꝛ ſiľes. Ad ꝓpoſitum ſi ſciueris
bene pmiſcere: ita ꝙ vniãtur virtutes medicinaꝝ ope
rabuntur: ſiľr ſicut ſi poſuiſſes cum tarda aliquid acce
lerans. Alius intellectus eſt ꝙ ſi ſciueris bene per
miſcere medicinas dictas inuicẽ cuʒ adiutorio alioruʒ
ſicut zinziber cum turbith fiet ſimilis ſupple opatio q̃
de ſe eſſet tarda/ ꝛ medicina que de ſe eſſet velox: qꝛ in
eodẽ tpe ꝛ nõ vnius operatio ab alia impedietur ꝛc.

Amplius conſiderare debes pricipia que
in virtutibꝰ medicinaꝝ vẽtris ſolutiuaꝝ decla
rauimus cuʒ locuti ſumꝰ de principijs vniuer
ſalibus medicinarum ſimplicium.

Remittit nos ad librũ de ſimplicibꝰ. ſ. ad cañ. vľes
ſecũdi: dicẽs ꝙ tu debes ꝯſiderare p̃ncipia ꝺclarata ꝺ
virtutibꝰ medicinaꝝ ſolutiuaꝝ vẽtris in loco vbi dicũ/
tur generaliter principia medicinaꝝ ſimpliciuʒ.

Aduerte ꝙ pricipioꝝ cõſiderandorũ in cõpoſitiõe medicinaꝝ quedaʒ cõſiſtunt in electione bonoꝝ ſimpliciũ non adulteratoruʒ quedaʒ alia in artificiaľi p̃paratione decẽti per decoctiõeʒ vel lotionẽ vel infuſioneʒ vel triturationem alia in feſtina/tiõe tarde operantiũ: alia in correctione malignaꝝ: alia in cõuenienti ſigillatione bone ꝓprietatis q̃ feli citatur eiꝰ operatio ꝛc.

Medicina p̃terea ſolutionẽ faciens pluri/
mum operabiť illud ſoluẽdo ꝓprietate ſui ſi/
cut turbith: ꝛ plerũqʒ efficit illud exprimẽdo
ſui ꝓprietate ſicut mirabolť. ꝛ qñqʒ operatur
illud lenificando ꝓprietate ſui ſicut ſiracoſt: ꝛ
quandoqʒ operať id labificãdo ſicut mucila/
go pſilij ꝛ pruna.

In iſta pte tertia capľi vt dictũ eſt ſupra ponit cañ.
de euone indicatiõe ſumpta a varietate modi operan
di mediciaꝝ. Et diuidiť ĩ duas ptes. Prio põit diſti
ctionẽ ĩ varietate modi opandi. Scđo põit cañ. ſcđa
ibi (In pluribꝰ). Dicit prio ꝙ medicia faciẽs ſoľonẽ:
qñqʒ facit illud ſoluendo ꝓprietate ſui ſicut verbi grã
ſcamonea: ꝛ qñqʒ facit illud lenificãdo ſicut ſiracoſt:
ꝛ eſt ſpẽs mãne: ꝛ qñqʒ operatur labificando ſicut mu
cilago pſilij ꝛ pruna. Nota ergo prio ꝙ hoc nomẽ
medicina ſolutiua qñqʒ diuidiť large de oĩ medicina
quocũqʒ mõ euatiua ſiue p vrinã: ſiue p ſudorẽ: ſiue p
vẽtrẽ: ſiue alio mõ. qñqʒ ſtricte ꝓ medicina eductiua
euante p vẽtrẽ: ſiue labificãdo: ſiue alio mõ: ſtrictiſſi/
me ꝓ medicine euante: eligẽdo determinatũ humorẽ
ꝛ ipſum attrahẽte p ꝓprietatẽ ſuã. Mõ Aui. hic cuʒ in
principio dixit ſoľonẽ faciẽs ſumpſit ſoľonẽ mõ ſcđo.
Sʒ poſtea qñ ĩ vno mẽbro diuiſiõis dixit: aut ſoluẽdo
a ꝓprietate ꝛc. ĩtellexit ſoluere mõ tertio. No. ſcđo
ꝙ medicina cõpreſſiua ẽ illa q̃ ſua ꝓpria virtute qñqʒ
obuiat mẽbro ꝛ cõſtringit ipſuʒ/ ita vt cõprimať ab eo
humiditas exiſtẽs ĩ ſuis foraminibus. Medicina aũt
dť euare leniẽdo que p ſuũ modũ opationis occurrẽs
mẽbro eſt apta põere ſe inter humorẽ adherẽtẽ mem
bro ꝛ ſupficiẽ mẽbri: ita vt p hoc humor ſepareť ꝛ de/
ſcẽdat. Medicina aũt labificatiua ẽ illa q̃ p ſuũ ꝓpriũ
modũ remouẽdo a mẽbro diſpõnẽ p quã eſt aptũ reti
nere facit humorẽ labilẽ ꝛ p ꝯñs deſcendere: qꝛ remo
uẽdo a mẽbro ſuaꝝ partiũ aſperitatẽ. Solutiua ãt me
dicina eſt illa que v̇tute attractiua attrahit humorẽ de/
terminatũ: q poſtea ſtimulãs mẽbrum ad qđ trahiť ex
pelliť a virtute mẽbri expulſiua: ꝛ ẽ in iſtis medicinis
ſolutiuis virtus debilitãdi mẽbrũ ꝛ violẽtãdi ipſum
ita ꝙ humores qñqʒ retinẽt: ꝛ qñqʒ ꝓhibẽt rectifica
re vel retinere. Uľ tñ Dy. innuere ꝙ medicine ſoluti
ue inferũt nocumẽtũ mẽbris in q̇bus ſunt humores
ꝛ mẽbra ex tali nocumẽto inclinanť expellere humorẽ
in eis cõtẽtũ: ꝛ tũc medicina trahẽte ille humor moue
tur pulſu membri ꝛ attractiõe medicine.

Quidaʒ addiderũt his quatuor mõis modum quintũ laxatiõis: vʒ: cũ quãdo hũores cõgelatos vel coagulatos: ꝛ hoc modo dicunt euforbiũ laxare ꝛc.

Scđo pricipľr no. ꝙ euo q̃ ſit p mediciãs ſolutiuas
nõ ſit ab eis ĩmediate p ꝯpľonẽ ſuã: vel per ſuũ modũ
ſubſtãtie: qꝛ inueniũť medicine calide ꝛ medicine fri/
gide ꝛ humide ꝛ ſicce: quaꝝ quelibet eſt colere attra/
ctiua: ꝛ ita de attractiuis flegmatis: ꝛ ſiľr inueniũť du
re: molles: ꝛ viſcoſe: ꝛ lubrice: ꝛ inciſiue q̃ trahũt vnuʒ
ꝛ eundẽ humorẽ: ꝛ tales que nõ trahũt. Et iõ Meſue
dixit in ſuo de cõſolatõe medicinaꝝ: ꝙ medicina ſolu
tiua q̃ determinatũ humorẽ euat: non euat: qꝛ calida
vel frigida vel humida vel ſicca: ſʒ qꝛ talis hñs ꝓprie
tatẽ hoc faciẽdi: q̃ ꝓprietas vocať a medicis forma ſpe
cifica vel q̃litas occulta. Et de hac qũo ſe hʒ ad formã
ſubſtãtialẽ talis medicine ꝛ ad cõpľonẽ: vide ſcđa pri
mi. c. de eo qđ comediť ꝛ bibiť. Sʒ medicinaꝝ cõpreſ
ſiuaꝝ ꝛ lenificatiuaꝝ ꝛ labificatiuaꝝ virtus p quã ope
ranť vʒ eẽ cõpľo cũ modo ſubſtãtie: ꝛ iõ iſte opatiões
ponuntur in numero opationuʒ complexionis humi
de: aut complexionis ſicce. Et ideo medici dicunt ꝙ
iſte non opanť his modis p ꝓprietatẽ occultã q̃ ſit for
ma ſpecifica: vel ꝓprietas occulta: ſʒ p ꝯpľonẽ vel mo
dũ ſubſtantie. Et hec eſt cã ꝙ iſte medicine p hos mo
dos euonum nõ euant determinatũ hũorẽ/ ſʒ illũ quẽ
inueniũt: vñ queadmodũ manus cõprimẽs ſpongiaʒ
nõ eligit humiditatẽ quã ꝺterminate ab illa exprimat
ſʒ ſi fuerit infuſa vino ꝛ aqua vtrũqʒ exprimet: ita facit
medicina cõpreſſiua ꝛ lenitiua ꝛ labificatiua.

Tertio no. ꝙ nõ ẽ incõueniẽs in medicinis q̃ leniẽ
do ꝛ cõprimẽdo aut labificãdo euant inueniri virtutẽ
ſolutiuã: loquẽdo ꝓprie de virtute ſolutiua: qꝛ ſtat in
his eẽ ꝓprietatẽ trahẽdi determinatũ hũorẽ a longin
quo: ſʒ nõ p virtutẽ lenitiuã: aut cõpreſſiuã: aut labifi
catiuaʒ. Unde caſſia ꝛ mãna que ſunt lenitiue ſoluunt
colerã pruna: ꝛ mucilago pſilij q̃ ſunt labificatiue ſol
uunt colerã: mirabolani citrini q ſunt cõpreſſiui ſoluũt
colerã: ꝛ kebuli flegma. Et ex his pʒ ꝙ Aui. qñ dicit
ꝙ lenitiua euant leniẽdo proprietate ſui: nõ intellexit
hic per ꝓprietatẽ formã ſpecificam: ſed proprios mo
dos:

Nihil ẽt prohibet eãdẽ medicinã euacuare lenificando ꝛ labificando ſimul. lenificatiua .n. dť cõparatõe ad ſuperficieʒ inteſtinorũ quam lenificat: ꝛ labificatiua cõparatiõe ad materiã expellendã quaʒ lubricã reddit ꝛ facile labileʒ vt caſſia fiſtula

manna: pruna thamarindi le niſicant ⁊ labi ſicant. Medicine aũt q̃ ſoluũt lauan do ⁊ abſtergẽ do ſicut ſerũ ⁊ abſynthiuz re ducunt̃ ad leni tiuas q: ſoluũt operatiõe quá faciunt in ſup ficie mẽbrorũ.

dos opationis: vt ꝯ alios hic dictos diſtinguant̃: ⁊ eſt ſenſus ꝙ q̃daz medicine euãant leniendo q eſt modus ꝓpri⁹ eis ⁊ diſtinct⁹ ab alijs modis euãandi p vẽtrez ꝯ poſitis. Sequit̃ vlteri⁹ ꝙ medicine inquãtuz leniunt: aut labificãt: aut cõprimũt nõ euãant niſi a mẽbris qb⁹ obuiãt: ⁊ nõ euãant determinatũ humorẽ: ſ; per virtutem aliam. ſ. proprietatẽ occultã poſſint a longinquo ⁊ determinatũ humorẽ trahere.

In pluribus quorũ violentaꝝ medicinarum exiſtit aliqua venenoſitas ⁊ ſolutionem ventris efficiunt ẜm modũ quo nature violẽtia infertur. Ipſe igitur ſunt aptãde medicinis: in q̃bus exiſtunt bezariarti.

Hic ponit cañ. ⁊ diuidit̃ in duas. In prima pte ponit cañ. in q̃bus docet cõuenientẽ adminiſtrationẽ talium medicinaꝝ. Scd̃o docet fugere incõuenietẽ moduz pmixtiõis eaꝝ. ſcd̃a ibi. (Amplius.) Prĩa in duas ẜm cañ. duos. ſcd̃a ibi. (Plerũq;.) In prima dicit ꝙ medicinaꝝ violentaꝝ aliq̃ exoluũt venenoſitate: ⁊ faciunt ſolutionẽ ventris: ꝓpterea ꝙ inferũt nature viz i. violentiã. Et ideo q̃ñ dant̃ dz pmiſceri aliq̃d qd̃ habeat v̾tutẽ bezahartică. Circa quã ptem no. ꝙ medicine dicunt̃ violente: q: multũ fortiter euãant: ⁊ cum fortib⁹ accidẽtib⁹. Et q: ille que ſunt note fere oẽs habent venenoſitatẽ: ⁊ d̾ alijs neſcit̃. Ideo Aui. dixit in plurib⁹: nõ ꝙ vellet p hoc ꝯceſſuz eſſe ꝙ aliqua talis q̃ ſit ñ venenoſa: ſ; vt nõ plus affirmaret q̃3 ſcit eẽ certũ dixit in plurib⁹. Alij aũt exponũt hunc locum ꝙ oẽs medicine ſolutiue dicunt̃ violẽte reſpectu medicinaꝝ lenitiuaꝝ ⁊ cõpreſſiuaꝝ ⁊ labificatiuaꝝ: q: oẽs medicine ſolutiue euãant inferẽdo vim nature ⁊ alie nõ. Et q: nõ oẽs ſolutiue ſunt venenoſe vt reubarbaruz roſe ⁊ multe tales: ideo Aui. dicit in plurib⁹. Ego aũt accepto primũ moduz: q: nõ video quare dicat̃ ꝙ ſolutiue inferãt vim nature ⁊ nõ cõpreſſiue ex mõ ſue opationis: ⁊ q: nõ ſcio an plures ſint medicine euacuatiue exoluẽdo que habeant venenũ q̃3 ille q̃ nõ hẽant. nam multe ſunt leues ⁊ benedicte ſicut reubarbaruz.

Nota ſcd̃o ꝙ bezoartini idem eſt qd̃ bezoar: ſed bezoar eſt nomẽ pſicuz: ⁊ ſignificat large ſumẽdo omnez rem que eſt remotiua aut ꝓhibitiua diſpõnis venenoſe: ſiue illa res ſit facta per artez ſiue nãlis vt theriaca. Sumit̃ q̃ñq; ſtricte ꝓut ꝯ theriacaz diſtinguit̃: ⁊ tunc dicit̃ de medicina nãli ⁊ non artificiali oppoſita veneno. Quãdoq; aũt ſtrictius ſumit̃ pro vno lapide qui dicitur bezoar: de quo Aui. loquit̃ in ſcd̃o: ⁊ eſt cõtra oĩa venena. Hic ſumit̃ large: ⁊ hoc modo intelligẽdo patet cauſa cañ. Nam permiſcetur ad prohibendum malam cõplexionem venenoſitatis.

Bezoar ſiue bezard vel bezahar accipitur aliq̃ñ pro galbano ꝓpter excellẽtẽ virtutẽ eius ꝯtra venenuu vt pz per Aui. quinto canonis in. c. de theriaca in tertia deſcriptiõe ipſius. Meſue tñ in ſuo de cõſolatiõe medicinarũ. c. 4. ſũme prie: intẽtionis ſcd̃e paragrapho illo. Adhuc ãt oĩs res q̃ ẽ ⁊c̃. accepit bezoar gñaliter pro oĩ virtute rei medicinalis que pharmaco admixta malignitatem ei⁹ corrigit. ponit ẽt gradus iuuamẽti ipſi⁹ ⁊ ibi lege quare ⁊c̃. Accipitur ⁊ bezahar pro lapide quodã q eſt multum carus regibus dictus vulgariter la/

Plerũq; ẽt adiuuãt amaritudo ⁊ acuitas ⁊ põticitas ⁊ ſtipticitas ⁊ acetoſitas ĩ opationib⁹ medicĩe/ cũ ei⁹ ꝓprietas ei pñs affuerit: amaritudo nãq; ⁊ acuitas ĩ reſoluẽdo iuuãt: ⁊ ponticitas ⁊ ſtipticitas ĩ ꝯmẽdo: ⁊ acetoſitas in ĩciſionẽ faciẽdo q̃ ad labendũ ꝓparat.

Hic ponit ſcd̃m cañ. dicens ꝙ plerũq; adiuuat medicinaz amaritudo: aut acuitas: aut ponticitas: aut ſtipticitas: aut acetoſitas: cuz ꝓprietas ei preſens fuerit: q: amaritudo ⁊ acuitas iuuant reſoluendo: ponticitas ⁊ ſtipticitas cõprimẽdo: acetoſitas incidẽdo preparat ad labenduz. Ubi nota ꝙ iſtos ſapores iuuare põt eſſe duob⁹ modis. Uno mõ ꝙ iuuent remouẽdo operationẽ exceſſus mali. Alio mõ ꝙ iuuent opatõez vbi eſſet defectus opationis pharmaci. Modo Aui. loquitur cõiter de vtroq; iuuamẽto: maxime tñ d̾ ſcd̃o: vñ acuitas reſoluẽdo ſubtiliat: ⁊ ita adiuuat in euãando: ⁊ ſilr̃ amaritudo/ ponticitas ⁊ ſtipticitas dicunt̃ ꝯ adiuuare ꝯpreſſiuas medicinas/ ⁊ acetoſitas labificatiuas. Sed ſi loquamur de prio mõ iuuamẽti acuitas nõ v̾

iuuare: imo in exceſſibus opationũ addere ꝓſertim in euãando exoluẽdo niſi forte p accidẽs eſſet cã cite diſſolutõis ſub̃e pharmaci pp qd̃ min⁹ oparet̃ niſi diſſolueret̃: vt dixim⁹ ſupra de cã: q: nõ opat̃ niſi virt⁹ ei⁹ in corpib⁹: ⁊ de hac mã vide Meſue in ſuo de ꝯſolatiõe medicinarũ intentione ſecunda.

Amplius qd̃ labere facit nõ eſt ꝯiungẽdũ ei qd̃ in ꝯmẽdo iuuat taliter vt ſint eoꝝ equales v̾tutes: imo meli⁹ eſt in hmõi vt vnũ poſt aliud tardet̃: vt ſit verbi grã vna duaꝝ medicinarũ que lenificat prius ſuã pficiẽs opationem q̃3 ea que premit: deinde adueniat exp̄ſſiua ⁊ expellat qd̃ lenificatum fuit: ⁊ in reliq̃s ẜm hanc conſiderationez.

Hic ponit cañ. in ꝓhibendo indebitũ moduz permixtiõis: ⁊ dicit breuiter ꝙ illud qd̃ facit labere. i. medicina labificatiua nõ eſt pmiſcenda cũ eo qd̃ iuuat cõprimẽdo: ita vt ſint eoꝝ virtutes eq̃les: imo in hmõi id eſt in caſu indigẽtie amboꝝ dz ꝓmitti labificatiua: ⁊ poſt cõuenietẽr exhiberi cõpreſſiua q̃ cõprimẽdo expellat id qd̃ lenificatũ fuit: ⁊ in reliquis medicinis ꝯriarum operationũ: ⁊ hoc mõ faciendũ. ſ. ꝙ q̃ñ equalr̃ indigem⁹ opatione eaꝝ vna premittat̃ alteri. ſ. illa ex qua corpus remanet magis paratũ ad alteri⁹ impreſſionem recipiẽdam ſi alia ſint paria. Et nota hic ꝙ medicina labificatiua opatur mẽbrum faciẽdo languidum: ita ꝙ per illud ꝓhibeat̃ in ea excoriatio: ⁊ ꝯp̄ſſiua corrugãdo opatur. Et ideo ꝯrias hñt facere operationes. Et ideo ſi pmiſcent̃ ita ꝙ virtutes eſſent equales: cõſtat ꝙ eſſet inutilis pmixtio vna alteri⁹ opatiõez impediẽte: nec Aui. hic vult plus. S; tñ põt eẽ q̃ñq; medicina nimiũ ꝯpreſſiua: ita vt merito iſtius ſit apta dimittere poſt opatiõnẽ ſuaz nimiã cõſtipationez. Et aliqua eſt q̃ñq; nimiũ lubricatiua: ita vt ſit apta dimittere nimiam lubricitatẽ: vt dĩ de pulpa caſſie ꝙ nocet hñtibus debilia inteſtina: ⁊ in iſtis caſib⁹ põt cõueniẽter cõmiſceri cõpreſſiuũ cum lenitiuo ⁊ labificatiuo: ⁊ ecõtra q̃ñq; ſuperãte vno: q̃ñq; ſupante alio. Et illud eſt qd̃ dicit Meſue in ſuo de ſimplicib⁹. c. de mirabolanis. Nam ad remouendã nimiã eoꝝ adherẽtiaz debent pmiſceri cũ pulpa caſſie. Sed q̃ñq; intendimus multã lenificatõez vt bona fiat euõ ei⁹ qd̃ eſt in ꝯcauo ſtomachi: ⁊ multã cõpreſſionẽ vt cõfortatuz remaneat mẽbruz: ⁊ in hoc caſu nõ debẽt ſimul dari: q: ſe impedirent: neq; ſequeremur intentuz: ſed ſucceſſiue: ita ꝙ cõpleta opatione primi ſequat̃ ſcd̃a. Et in iſta intentione dicta dz precedere lenitiuuz: q: preparat ad op⁹ compreſſiui: vt dicitur ſupra in littera. Poſſent etiam alijs modis cõuenietẽr admiſceri: ſed iſta ſunt ſatis ad expoſitionẽ ⁊ cõcordiam dictorum.

pis ſerpentin⁹ ⁊ aliqui putãt hunc lapidem eſſe q generat̃ i oculis ceruorum in oriente q cũ ſerpentes comedũt poſt vt deponãt venenuz intrant flumẽ ibiq; morantur ĩmerſi vſq; ad caput tãdiu quouſq; ſentiunt veneni virtutẽ ſuperatã intereaq; lachrymã emittũt que coagulata in oculis interduz vſq; ad magnitudĩ nezn uccis deſiccatur ⁊ cadit ⁊ inuenitur ⁊ hic dr̃ omnium venenorũ theriaca ⁊c̃.

De eo quod ex hoc capitulo in alijs locis inquirẽdum eſt. Cap. x.

Medicine vẽtris ſolutiue ⁊ lenificãtes q̃ bibunt̃ ⁊ epithimant̃ ⁊ reliq̃ ab eis in nr̃o antidotario ſunt relinquẽde ⁊ ẜz etates vniuſcuiuſq; ẽt medicinaꝝ ſimpliciũ melioratio ⁊ qualr̃ ſit ei ſuccurẽduz ⁊ q̃uõ ſit ei tribuẽda in potu in medicinis requirat̃ ſimplicibus. Pillule preterea ad bibendum dande nõ ſunt poſtq̃3 deſiccate ſunt ⁊ facte fuerint vt lapides: neq; etiã cum ſunt molles ne penetrent ⁊ retineantur: ſed ſint ſicut quãdo ſiccari ceperint ⁊ a digitis cedant ſi comprimãtur.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ In iſto capl'o vt predicitur in diuiſione. Aui. remittit nos ꝑ quibuſdã determinationib⁹ ad alia loca. Et incidẽter ponit vnã regulam. ¶ Primo ergo dicit ꝙ ſi quis vult cognoſcere medicinas ſolutiuas ⁊ lenificatiuas tam illas q̃ bibunt̃ q̃ȝ illas que epithimant̃: ⁊ ſupple ſint artificiales: reqratur ĩ antidotario. ſ. in qnto cañ. ¶ Dicit ſcðo ꝙ modus melioráñdi medicinas ſimplices: ⁊ qualr' ſit ſuccurrendũ nocumẽto earum: ⁊ qũo ſint adminiſtrãde: requirat̃ in libris de ſimplicib⁹ medicinis quo ad regulas in canonibus vniuerſalib⁹ Scðo quo ad ſpẽs medicinaꝝ in capitulis proprijs. Addit vlterius ꝙ pillule nõ ſunt dande qñ ſunt antiq̃te ⁊ facte dure ſicut lapis: nec nimis molles: qꝛ penetrant ⁊ adherent in ore ⁊ meri: qð penitus non intendit medicus: ſed debent eſſe ſicut ille que modo incipiunt exiccari: ⁊ que poſſunt premi digitis ⁊c̃.

¶ De vomitu. Cap. xj.

Omĩes q ſunt remotiores ab h̃ vt medic⁹ eos vomer̃ faciat leuiter aut ꝑꝑ naturã ſũt homĩes q pect⁹ habẽt ſtrictũ: ⁊ qui male anhelãt: ⁊ q ad ſanguinẽ ſpuẽdũ ſunt apti: ⁊ homĩes colla habẽtes gracilia: ⁊ apãtibus q̃ in ipſoꝝ naſcunt̃ gulis apti: ⁊ ſtomachos habentes debiles: ⁊ multũ pingues: qm̃ iſtis cõueniẽtius eſt vt venter ſoluat̃. Et macris melior eſt vomit⁹ colere ipſorũ aptus: aut ꝑpter vſum: hoĩes quib⁹ difficile eſt vomere neq; vomendi habẽt cõſuetudinẽ: qm̃ ſi iſtis vomitus ꝑuocatus fuerit fortibus vomitib⁹ nõ remanebit quin ipſorũ vene in mẽbris anhelit⁹ ſcindantur ⁊ ꝑueniant ad ptiſim. ¶ Cum autem alicuius res qualis ſit ignorabit̃: vomitib⁹ leuibus prius erit experiẽdus: qui ſi ei fuerĩt faciles: erimus ei fortes auſi dare: ſicut illũ qui ſit ex helleboro ⁊ ſibi ſimiles.

¶ Poſitis canonib⁹ de ſolutiõe vẽtris ⁊ reb⁹ annexis ponunt̃ hic cañ. de vomitu cũ annexis: ⁊ diuidit̃ ĩ duas. Prĩo ponit cañ. in vſu vomit⁹. Scðo in annexis. ſcða ibi. (Cũ ille q ⁊c̃.) Prima in duas. primo ponit corpa inepta ⁊ corpa apta ad vomitũ. ſcðo ponit cañ. ĩ vſu ei⁹. ſcða ibi. (Si oportuerit.) ¶ In prĩa pte dicit q̃ttuor. Primũ eſt ꝙ hoĩes q ſunt remotiores ad h̃ vt medic⁹ faciat eos leuiter vomere ꝑꝑ nãm. i. ꝑꝑ diſpoſitionẽ eis nãlẽ ſunt illi: in qb⁹ aliq̃ aut plr'es de ſeptẽ ꝯditionib⁹ inueniunt̃. Prĩa eſt ꝙ pect⁹ habeãt ſtrictũ. Scða eſt ꝙ male anhelãt. i. cũ difficultate. Tertia ẽ ꝙ ſunt parati ad fluxũ ſeu ad ſputũ ſanguis. Quarta ꝙ habeãt colla gracilia. Quĩta ꝙ ſint apti ad hoc vt naſcant̃ eis facilr' apãta in gula. i. ĩ capite. Sexta ꝙ habeãt ſtomachos debiles. Septĩa ꝙ ſint multum pingues. Nã oĩb⁹ iſtis meli⁹ ẽ facere fluxũ vẽtris q̃ȝ vomitũ. ¶ Dicit ſcðo ꝙ macris melior ẽ vomit⁹ apt⁹ colere eoꝝ. ¶ Tertiũ dictũ ẽ ꝙ qñq; ſunt inepti ꝑꝑ vſum ſicut ſunt illi qb⁹ difficile ẽ vomere ⁊ nõ ſunt ꝯſueti. Nã in oĩb⁹ iſtis ineptis ſi vomit⁹ ſit ꝑuocãdus cũ fortibus vomitiuis nõ remãebit qn ipſoꝝ vene in mẽbris ãhelit⁹ ſcindant̃ ⁊ fiãt ptiſici. ¶ Quarto dicit ꝙ ſi ẽ aliqs d̃ quo dubitas: vtrũ ſit apt⁹ ad vomẽdũ leuiter vel non. prĩo debes expiri illũ cũ leuib⁹ vomitiuis ⁊ ſi ei fuerit facile tu poteris addere ⁊ dare ei fortẽ ſicut illum q ſit ex helleboro ⁊ ſilib⁹. ¶ Et prime cõditiones excepta illa de ſtõ oẽs ponũt ⁊ declarant̃ a Ga. in cõmẽto illi⁹ apho. q̃rte pticule. Ptiſicos ṽo ⁊c̃. Nam cũ ex oibus iſtis diſpõnibus ſignificat̃ debilitas membroꝝ pectoris: aut nimis ĩpreſſio vel cõpreſſio ſicut in pinguib⁹: conſtat ꝙ qñ per vomitũ mãe ad ſupiora mouebunt̃ ⁊ ſanguis mult⁹ cũ violẽtia ĩplebit venas pectoris ⁊ pulmonis ⁊ fortis fiet extẽſio partiũ illaꝝ: periculum eſt ne vene ille ſcindant̃: ⁊ maxĩe ſi vomit⁹ fuerit cum re multũ violentãte ⁊ cogẽte ad vomitũ. Et nõ intẽdo hic laborare ad declarãdũ qũo colluȝ gracile ſignificat ſtricturã ⁊ debilitatẽ venaꝝ pectoris: ⁊ qũo multa pinguedo ſignificat cõpreſſionẽ venaꝝ in pectore a carne ⁊ pinguedine: ſatis eni dicta ſunt in cõmẽto illi⁹ apho. allegati. ¶ Sȝ d̃ his q h̃ñt ſtõm debilẽ vr̃ dubiũ. Nã ſupra in capl'o de regulis cõibus ſolutioni vẽtris ⁊ vomitui: dictũ eſt ꝙ ꝑꝑ d̃bilitatẽ ſtomachi medicĩa ſeceſſiua ſit vomitiua: ğ h̃ñtes ſtomachos debiles faciliter vomũt: ergo nõ ſunt ĩepti ad hoc vt medic⁹ faciat eos vomere. ¶ Hinc rñdet̃ cõiter trib⁹ modis. Unus ẽ ꝙ hic ꝑ h̃ñtes ſtomachos debiles intelligim⁹ illos: quorum ſtomachi ſunt debiles ꝑ totũ tã quo ad partẽ ſuperiorẽ q̃ȝ quo ad partẽ inferiorẽ. Sȝ in capl'o allegato intelligit de debilitate ptis ſuperioris. Nam cuȝ inferior pars ſtomachi eſt debilis nõ põt pellere materiam ad ſupiora: qð tñ ad vomitũ eſt opportunũ. Uel ſecundo dr̃ ꝙ duob⁹ modis poſſum⁹ intelligere ſtomachum debilẽ. Uno mõ quo ad virtutẽ expulſiuã ⁊ immutatiuã ⁊ iſta eſt que reddit ſtomachũ ineptũ ad vomitum: ⁊ iſta ẽ de qua loqtur Aui. hic. Scðo dr̃ debilis: qꝛ facile recipiens nocumentũ a ſenſibili: ⁊ iſto mõ dr̃ multe ſenſibilitatis: ⁊ iſta debilitas facilitat ad vomitũ ⁊ de hac dictũ eſt ſupra. Uel tertio dr̃ ꝙ vomere faciliter includit duo vt ſumit̃ hic ab Aui. Unũ eſt ꝙ a leui cã vomat. Scðm eſt ꝙ nõ ledant̃ a vomitu. Modo multa ſunt dictoꝝ corporũ que a leui cã vomerent: ſed quodlibet ledit̃ a vomitu: ⁊ ideo illi q h̃ñt ſtomachum debilẽ nõ pñt vomere leuiter: qꝛ nõ pñt vomere ſine notabili leſione. Sȝ nõ valet argumentũ: in eo medicina ſeceſſiua ſit vomitiua: ergo vomit ſine leſione aut leuiter: ⁊ ſic pȝ ſolutio. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ Aui. hic colligit diſpõnes faciẽtes ad ineptitudinẽ vomẽdi tam naturales q̃ȝ accidentales ex cõſuetudine: ⁊ idõ in principio poſuit: aut ꝑꝑ naturã ſub diſtinctione: ⁊ in fine dedit aliã partẽ diſtinctionis cum dicit: aut propter vſum: ⁊ cã aſſignata: lȝ poſſet in pluribus iſtorũ: tamen maxime verificat̃ de alijs ab illis qui ſunt parati ad apoſtemata gutturis: ⁊ qui habẽt ſtomachos debiles: in his eni ꝑpter alia nocumẽta manifeſta ꝓhibetur vomitus: ⁊ reliqua ſunt ſatis manifeſta.

¶ Et ſi nõ oportuerit vt fiat quaten⁹ vomat aut fuerit vnus cui neceſſariũ erit dare vomitum prepara ipſum ante ⁊ fac ei conſuetudinem ⁊ mollifica ipſius nutrientia: ⁊ fac ea vnctuoſa ⁊ ſolutiua: ⁊ fac eum quieſcere ab exercitijs ⁊ poſtea da ipſum ei.

¶ Hic Aui. ponit cañ. ⁊ primo cões: deinde ꝓprios. ſcða ibi. (Et da in potu ei.) Dicit primo ꝙ ſi quis vomit difficulter: ⁊ ſit neceſſariũ ꝙ vomat ꝑpara ipſum ante ⁊ fac ei ꝯſuetudinẽ vomẽdi dando ei nutrimenta multa humida vnctuoſa ⁊ ſolutiua: ⁊ fac eũ qeſcere: ⁊ ꝓhibe ab exercitio: ⁊ poſtea da ei vomitiuum. ¶ Ubi no. ꝙ iſta lr̃a multotiẽs inuenit̃ affirmatiua: ⁊ ſenſus ẽ quẽ hic dixi ⁊ verificat̃ rõne ſicut dr̃ in quarta particula apho. illo apho. Ad helleboros his qui ⁊c̃. Nam ꝑ cõſuetudinẽ vomendi ⁊ per nutrimẽta multa ⁊ humida ⁊ vnctuoſa ⁊ quietẽ ſit ſtomachus mollis ⁊ obediẽtior motui illi ſibi violento. ſ. vomitui. Qñ q; autẽ additur negatiua q̃ dicit: ⁊ ſi non oportuerit vt fiat quatenus vomat: ⁊ tunc eſſet ſenſus ꝙ ſi quis eſt de illis ĩ quibus nõ oporteret prouocare vomitum: qꝛ eſſet indiſpoſitus: ſed tamen eſt neceſſariũ ꝑpter aliquem caſum

Sclastri ꝙ vomitiui inepti qñq; vomitu ĩdigẽt vel qꝛ repleti ſunt malis humoribus quos nõ lȝ per ĩferiora educere: vl' qꝛ h̃ñt aliquaȝ egritudinẽ ĩ inteſtinis: vel qꝛ adeſt materia venenoſa ⁊ corroſiua vt colera praſſina vel eruginoſa que ſi educeretur ꝑ inferiora vulneraret inteſtina; quare ⁊c̃.

Quies enĩȝ cõſeruat ſuꝑfluitates ⁊ ideo vt fiat earuȝ generatio q̃ h̃eant inducere humores ad vomitũ quieſcũt: ⁊ hoc ante vomitũ ẽ nõ poſt. quare ⁊c̃.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſum facere ꝙ vomat: tunc eſt ꝑparandus vt dictũ eſt. ¶ Nota ſcõ ꝙ lȝ in talibus corpibus vt vomãt vtile ſit facere ꝯſuetudinẽ: non tñ ſemp dȝ fieri. Nã qñqȝ ẽ tãta neceſſitas accelerãdi ꝙ nõ dat ſpaciũ faciẽdi conſuetudinẽ: vt ſi bibiſſet venenũ mortiferũ: qđ eſt in ſtomacho: cõſtat ꝙ quãto citius põt expellendum eſt. ¶ Nota tertio ꝙ hec tota ꝑparatio ẽ in mẽbris expulſionis: lȝ quodãmõ humorẽ reſpiciat. Nã ꝑparat ſtomachus principalr. Quõ aũt humores ſunt ꝑparandi: aut vie nõ eſt ꝓpriũ huic loco: ſed cõe euõnib⁹. Et ideo de illo dictũ ẽ caplo tertio qđ eſt gnãle de euõne. ¶ Nota quarto ꝙ cibaria ſoluta põt intelligi cibaria apta ad diſſoluendũ robur ſtomachi: vt tepida ⁊ dulcia/ ⁊ oĩa que hoc faciũt. Aut ſcõ q: nõ ſunt delectabilia: q: diſſoluũt appetitũ. Aut tertio ſoluta: q: diuerſa ⁊ nõ ꝯiuncta: ita ꝙ ĩmutent tanq̃ȝ cibus vnus. Ex tali enim ſtomachus fieret potius auarus: ſed ex diuerſis non: vt dicit ſupra in.c. de regulis cõibus ſolutioni ventris ⁊ vomitui. Aliqui intelligũt ſoluta.i. abſqȝ ſale: q: inſipida: ⁊ iſta verba ſunt inſipida.

Et ex hoc nota to ſoluitur du biũ motũ a Gẽ tili in hoc loco ſi bñ ꝯſideras: ⁊ vide ẽt ab eo diſtinctionẽ de preparatiõe ⁊ dubium de ſa le ⁊c.

¶ Et da in potu vnctuoſa ⁊ olera cum vino: ⁊ ad comedendũ da ei anteq̃ȝ vomat nutrientia bona: ⁊ proprie ſi vomitus fuerit difficilis qm̃ fortaſſe nõ vomet ipm: ĩmo natura ipm retinebit: ⁊ meli⁹ eſt vt bonũ retineat q̃ȝ maluȝ.

¶ Hic ponit cañ. ſpeciales: ⁊ primo in vomitu facili cõuenientes. Scõo in vomitu laborioſo. ſcđa ibi: (Cũ aliquis). Prima in tot quot ſunt cañ. Primus eſt ꝙ illi quẽ volumus facere vt leui vomitu vomat debẽt dari olera cũ vino ad comedẽdũ: ⁊ dȝ dari ante vomitum cibus boni nutrimẽti: ⁊ ꝓprie ſi difficulter vomat q: forte nõ vomet: ĩmo forte retinebit illud qđ datur ei: ⁊ melius eſt vt teneat bonũ q̃ȝ malum. ¶ Ubi no. ꝙ Aui. inſinuat duo. Primuȝ eſt ꝙ talis vomitus fiat dũ cib⁹ eſt in ſtõ. Scõm ꝙ tales cibi debẽt ẽe vnctuoſi faciẽtes nauſeã ⁊ cũ hoc boni nutrimẽti: vñ olera cuȝ vino ꝑcipue dulci mollificãt ſtõm ⁊ ꝑparant ad nauſeam: ſed cũ iſtis debent dari illa que boni nutrimenti ſunt: aut q: iſta olera debẽt eſſe boni nutrimẽti ⁊ non mali: ſicut ſpinachia ⁊ lactuca: aut q: illud qđ cum eis dat: puta carnes dȝ eſſe boni nutrimenti: ⁊ non mali. Ego nõ intelligo iſtũ cañ. ꝙ facile vomentibus dent ſolum olera cũ vino: ⁊ difficulter vomẽtibus detur cibus boni nutrimẽti: ſȝ ꝙ in oĩbus conuenit dare olera ad mollificãduȝ: ⁊ vinũ dulce: niſi ꝓp aliud ꝓhibẽs ⁊ ẽt in oĩbus ꝯuenit nutrimentũ eſſe bonũ: maxĩe tamen ꝯuenit hoc ſcõm difficulter vomentib⁹ ꝓpter cãȝ dictam in lr̃a. Sed cã ꝓpter quã vomitiuũ leue debet dari poſt cibũ eſt: q: vomit⁹ eſt motus laborioſus: ⁊ iõ leuia vomitiua que leuiter agitant: ⁊ q: ad fundum ſtomachi facile deſcẽdũt niſi cibus eſſet in ſtomacho nõ ſufficiẽter agitarẽt: ⁊ niſi cũ eis eſſet cibi agitatio non ſufficerẽt vomitũ inducere: ſȝ cũ adiutorio motus cibi inducũt ad vomitũ. Accidit ſcõo ꝙ cibus ꝑmiſcet cuȝ ſubſtãtia humoris: vñ cũ cibo facile pellit humor q in ſtõ ꝯtinebat. Et tertio q: cũ iſtis cibis abſqȝ hoc ꝙ habeãt multũ extraneare ſtõm multotiẽs eſt virtus incidendi humorem viſcoſum: aut ſubtiliãdi groſſum: aut ingroſſandi ſubtilẽ: vnde poſtea leuius expellitur. Et primã iſtaꝝ expreſſit Raſis quarto Almanſoris.c. de iuuamẽtis vomitus. Attende tñ ꝙ nõ ſemper hoc eſt neceſſariũ: ſȝ vt plurimũ: qñqȝ enĩ humor in ſtomacho exiſtens ſufficiẽter repit ad os ſtomachi ⁊ eſt abhominabilis: ⁊ nõ nimis groſſus nec ſubtilis: vt accidit illis quibus colera ieiuno ſtomacho pellit ad ſtõachuȝ eoꝝ: de qbus facit mentionẽ Gal. ſexto. regiminis ſanitatis: ⁊ ſcõo regimĩs acu. in quibus ꝯueniẽter vomitus adminiſtrat añ cibũ cũ humor ſit parat⁹ facilr egredi. Sȝ vt plurimũ meli⁹ eſt vt cibus ꝑcedat nõ ad hoc vt digerat: ſȝ ad vomitum facilitandum.

¶ Cũqȝ poſt cibũ quẽ comedit cã vomendi vomuerit: tardet comeſtionẽ donec fames ſit fortis: ⁊ ſedet ſitim ei⁹ cũ aliquo qđ ſit ſicut ſyrupus macianoꝝ ſine aqua ⁊ nõ cuȝ iulep neqȝ ſyrupo acetoſo qm̃ vomere faciunt.

¶ Ponit cañ. ſcõm de faciendis poſt vomitũ: ⁊ dicit duo. Primũ eſt ꝙ poſt talẽ vomitũ non cibetur donec fames ſit fortis. Scõm eſt ꝙ ſi ſitiũt dȝ ſedari ſitis eoꝝ cum ſyrupo pomoꝝ macianoꝝ ſine aqua ⁊ nõ cuȝ iulep ſiue ſyrupo acetoſo: qm̃ iſta vomere faciũt. Cauſa aũt primi eſt: q: fames fortis ſignificat ꝙ ꝯſumpti ſũt humores mali ſi q poſt vomitũ in ſtõ remãſerũt: ⁊ ꝙ ſedat⁹ eſt motus agitatiuus ad expellendũ: ⁊ iõ cibus qui ſumet a ſtomacho cõſtringit ⁊ bene digerit. Cauſa aũt ſecũdi eſt: q: in ſyrupo macianoꝝ cuȝ eſt fact⁹ ex ſucco macianoꝝ odoriferoꝝ hñtiũ aliquã ſtipticitatem eſt ꝯfortatio ſtõi cũ ſtipticitate ⁊ aromaticitate: ⁊ ſedat nauſeã ⁊ agitationẽ. Dicit aũt ſine aq̃ aut q: fiat ex macianis in quib⁹ nõ eſt cruda humiditas que põt vocari aqua: ſed fiat ex his que ſunt vetera: aut q: non miſceat aqua in tali potu ne mollificet. Cauſa aũt tertij ẽ q: iulep mollificat ſtomachũ ⁊ ſyrupus acetoſus cum ſit hñs ſaporẽ ex acetoſo ⁊ dulci mixtũ eſt nauſeatiu⁹ vt dr̃ ſcõo cañ.c. tertio. Et iõ tu mẽti tene ꝙ in his qui vomũt ⁊ intẽdis vomitũ reſtrigere nõ des iſtos pot⁹.

Nota ꝙ maciana ſunt poma ſiluestria que non habemus põt fieri ſyrupus: iõ loco eius damus minas citoniorũ ſine ſpeciebus ſi corpora ſint colerica: ſed ſi ſint flegmatica damus cũ ſpẽbus vñ talia nõ damus cũ aqua: q: opȝ cõfortare ſtomachũ q: debile eſt: ⁊ nõ aqua remolliret ⁊ oblitaret eũ magis: quare ⁊c. hec Gẽtilis.

¶ Cibus aũt qui eſt ei vtilis eſt pullus in carbem ⁊.iij. phiale vini poſt ipſum.

¶ Hic ponit cañ. de ſpãli cibo: ⁊ dicit ꝙ cibus qui vomentibus eſt vtilis eſt pullus gardezi: aut ſm aliã litteram carbem: ⁊ tres phiale vini poſt ipſuȝ. Iſtũ cañ. quidã volunt debere intelligi đ cibo ſumẽdo ante vomitũ: ⁊ dicunt ꝙ carbẽ vt ſumit apud auctores de ferculis eſt cibus factus in paſtello cuȝ oleo: ⁊ tunc cauſa erit clara: q: per oleum mollificat: ⁊ ꝓpter pullũ eſt boni nutrimẽti: ⁊ ſic habemus intentiones ſupradictas. Alij volunt ꝙ intelligat de cibo poſt vomitũ: ⁊ h̃ ego puto verũ ꝓp ꝯtinuitatẽ text⁹: ⁊ dicunt ꝙ carbẽ eſt idẽ qđ ſalſamẽtũ factũ ex reb⁹ aromaticis ⁊ ſtipticis: ⁊ tũc ẽt cã eſt clara. Sȝ quõ ſumat tres phialas vini: dr̃ cõiter ꝙ nõ vult hanc abſolute menſurã ſumẽdã eſſe: ſed dat ĩtelligi ꝙ augeat parũ p pot⁹ reſpectu cibi: q: indigent reſtauratiõe cita: ⁊ hoc fit cũ vino odorifero. Sed nõ inueni ĩtegre quãta mẽſura ſit phiala: dicit tñ Dy. ꝙ idem eſt qđ briala: ⁊ briala eſt. ℥.6. ⁊ ſemis.

¶ Et ille quidem qui acetoſum vomuerit ⁊ non conſueuit/ ⁊ in pulſu aliquod ſignũ febris habuerit: comeſtionem vſqȝ ad medium diẽ tardet: ⁊ ante ipſam aquã calidam roſaceam bibat.

¶ Eſt alius cañ. in quo Aui. vult ꝙ qui vomit acetoſum: q: incõſuetus vomitui ⁊ fatigatus in vomitu ⁊ ĩ eius pulſu apparet ſignũ aliqđ fe. dȝ tardare comeſtionem vſqȝ ad mediũ diẽ: ⁊ anteq̃ȝ comedat bibat aquã roſatã calidã. Cauſa aũt canonis eſt: q: qui vomit acetoſum vomit frigidum humorẽ: ⁊ ideo nõ eſt veriſimile ꝙ ꝓpter humorẽ ſit calefactus: ſed ꝓp agitationem: ⁊ iõ veriſilẽ eſt ꝙ feb. illa ſit ephimera ⁊ ꝙ ſtatus eius tranſibit in ſex horis: ⁊ ita media die artificiali de diebus equinoctialibus qui ſunt.xij. hore: ⁊ tunc cibari poterit. Aqua autem roſarum datur ad cõfortandum ſtomachum ſui ſtipticitate ⁊ aromaticitate. Sed datur calida actu ne currat frigida actu ſtomacho debilitato ⁊ reſoluto ne extingueret eius caliditatem naturalem ⁊ ne multum debilitetur.

Scias ꝙ res acetoſa q euomitur qñqȝ eſt cibus aut potus ex ſe acetoſus aut acetoſatus in ſtõ vt lac ⁊ vinũ que i ſtomacho frigido frequenter acetoſant. Et aliqñ ẽ acetoſum flegma vel in ſe acetoſatuȝ ex ebullitione ſicut ſucci fructuũ poſt ebullitionẽ acetoſant: vel ex permixtiõe melancolie acetoſe. Et aliqñ eſt melãcolia vel nãlis que q̃dã acetoſitate remiſſa ꝑcipat vel aduſta genita ex natura lĩ: que ſi ſubtilis ſit eſt artis valde ſicut acetũ: vt dicit Aui. cẽ. pria primi. doc.4.c.j. ⁊c.

¶ Cui aũt acciderit vt colerã vomat nigraȝ ipſi⁹ ſtõ ſpõgia aceto calo infuſa ſupponatur

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Dicit in iſto cañ. ꝙ ſi accidat ꝙ vomat colerã nigrã dꝫ ſupponere ſtomacho ſpongiã infuſam in aceto calido: ⁊ adminiſtraꝛ fomentatio cum aceto calido ad incidendum melancolicum humoꝛem ſi qua pars remã ſit: aut imbibita: aut adherens ſtomacho: ⁊ vt ſui ſtipticitate confoꝛtet ſtomachum: ⁊ adminiſtratur in ſpongia leuitate ipſius: ⁊ qꝛ ſpongia adiuuat reſolutionem quã facit actualis caliditas aceti.

¶ Et melius quidẽ eſt vt cibus qui ad vomẽdum ſumitur diuerſus: qm̃ cuꝫ eſt vnus qñqꝫ ipſuꝫ amplectiꝛ ſtomachus ⁊ in dimittẽdo ipſuꝫ ſit auarus. ¶ Poſt vomitũ aũt ipſius ſuperfluũ cõferũt aues parue ⁊ pulli cũ ambulare incipiũt: oſſa tñ ſuarũ extremitatũ nõ comedat: qꝛ ſunt grauia ⁊ in ſtõ tardantur.

¶ Ponit cañ. de cibo: ⁊ dicit ꝙ cibus qui ſumiꝛ vt vomat dꝫ eſſe diuerſus. Et cã eſt: qꝛ qñ eſt vnus ſtomachus ſit auarus in retinẽdo vt dictũ eſt ſupꝛa. Sed cibus q daꝛ poſt ſuperfluũ vomitũ ſint aue parue ⁊ pulli cũ ambulare incipiunt ſupple ſi ſunt de genere pulloꝛũ qui nõ ambulent cum naſcunꝛ: ſicut multe aues: ⁊ nõ debent comedi oſſa ſua: qꝛ ſunt grauia ⁊ tardanꝛ in ſtõ. Nã cũ iſti ĩdigeãt cibo faciľr digeſtibili nõ mollificãte: ⁊ multi ⁊ boni nutrimẽti: iſta ꝯueniũt. Oſſa ãt ſui duritie ſunt ĩdigeſtibilia: ⁊ iõ nõ debent ſumi.

¶ Et fac eum ingredi balneum.

¶ Ponit cañ. ꝙ qui ſupflue vomit ingrediaꝛ balneuꝫ ⁊ verificaꝛ: vt ſupꝛa de ſuperfluo fluxu ventris.

¶ In hoꝛa autem vomendi currat ⁊ exercitetur ⁊ fiat vt laboꝛet: poſt vomat.

¶ Ponit can. de faciendis in tempoꝛe vomẽdi ⁊ vult ꝙ illa hoꝛa exerciteтur ⁊ currat: ⁊ hoc niſi aliter vomat aut ſi vomat ſuperflue: ⁊ hic motus adiuuat ad agitãdum cibũ ⁊ humoꝛes qui ſunt in ſtomacho ⁊ ad nauſeaꝫ ꝑ hoc: ⁊ ideo confert niſi in ſuperfluo: ⁊ eſt ſententia apho. Cum volueris helleboꝛum ⁊c̃.

¶ Sitqꝫ hoc in media die.

¶ Dat cañ. in hoꝛa vomendi: ⁊ dicit ꝙ vomat in medio die. Et cauſa eſt: quia illi humoꝛes ſunt tunc commoti ⁊ virtus excitata: ⁊ ideo facilius pelluntur. Aliqui tamen volunt ꝙ fiat vomitus illa hoꝛa: qꝛ illa hoꝛa temperata eſt foꝛte cum non ſit frigida / vt matutina: nec calida / vt veſpertina.

¶ In hoꝛa preterea vomendi opꝫ vt oculi ligentur ſuppoſitis pilis duabus: deinde vẽter leui faſcia temperate faſcietur.

¶ Dicit hic ꝙ due pile ligenꝛ ſup oculos ⁊ faſcientur oculi: ⁊ ſimiliter faſcietur venter leui faſcia. Primũ hoꝛum fit ꝑ ꝓhibere curſum humoꝝ ad oculos. Scdꝫ ad foꝛtificãdũ muſculos vẽtris pro pellẽdo: ⁊ non dꝫ multũ ſtricte ligari: qꝛ multotiens impedirent.

Hoc idẽ predocuit nobis Raſis. 4. Almãſoris. c. d vomitu dicẽs eſt ẽt obſeruandum vt cũ aliqs voluerit vomere duos pãniculos prius in rotũditatem circũuoluat ⁊c. ⁊ rõ huiꝰ ꝑt eẽ qꝛ in võitu oculi laborant: ita vt qñqꝫ exire videantur a ſuis foueis ⁊ ideo dixit Auic. circa ſineꝫ huius capituli ꝙ vomitus coꝛpoꝛi confert ſed vi ſui nocumẽtũ facit preſeruaꝛ aũt per dictas pilas ⁊ ligaturas ab his nocumentis, quare. ⁊c̃.

¶ Res quoqꝫ que vomitus ſunt pꝛeparatorie ſunt eruca ⁊ raphanus ⁊ carica ⁊ calamentum montanum ⁊ recens ⁊ cepe ⁊ poꝛi ⁊ aqua hoꝛdei cum fece ſua ⁊ melle ⁊ pultes fabarum cum dulcedine ⁊ vinuꝫ dulce ⁊ nuces cum melle ⁊ que ſunt eis ſimilia: ⁊ micla qui facta ẽ ex pane azimo ⁊ oleo: ⁊ melones ⁊ cucumeres ⁊ earũ ſemina: aut aliquid ex eoꝛuꝫ radicibus tritis ⁊ in aqua infuſis cum dulcedine ⁊ hermodactili ⁊ raphanus.

¶ Narrat hic res faciẽtes leuiter vomere. ¶ Ubi nota ꝙ rerũ faciẽtiũ leuiter vomere q̃dã faciunt irritãdo ad nauſeã ⁊ vomitũ ſicut abhoꝛiatio: quedã irritãdo ⁊ diſponẽdo mãꝫ ſicut incidẽdo aut ſubtiliando: q̃dã diſponẽdo meri ⁊ os ſtõi: q̃dã attrahẽdo hũoꝛẽ ad ſtõꝫ. Et nõ dicunꝛ foꝛtia vomitiua niſi q̃ ad ſtõꝫ trahũt. Et oĩa iſta que trahũt ad ſtomachũ: nõ dicunꝛ vomitiua foꝛtia: ĩmo quedã mediocria ſicut hermodactili. Sed que nõ trahunt materiã non dicunꝛ foꝛtia vomitiua: ⁊ iõ in iſtis ſi bene examinenꝛ nõ ĩuenies foꝛtia vomitiua: aut debilia: aut mediocria: qꝛ quãuis attrahant materiã ad ſtõꝫ nõ opanꝛ cũ violentia accidentium.

¶ Qui aũt vinum biberit inebꝛians ad hoc vt euomat: nõ incipiat vomere: donec adhuc parum bibat: ſed bibat multum.

¶ Hic ponit quãtitatẽ vini qd̃ ſumiꝛ gr̃a vomẽdi. Dicit ꝙ qui ſumit vinũ inebꝛiãs. i. aptũ inebꝛiare gr̃a vomẽdi nõ ĩcipiat vomere dũ adhuc parũ bibit: ĩmo bibat multũ. Et cõſidera ex hoc intellectu ꝙ Auic. non vult ꝙ debeat inebꝛiari: ſꝫ loquiꝛ de vino potẽti qd̃ eſt aptũ inebꝛiare: maxĩe aũt verificaꝛ ſi cũ potẽtia ſua ſit dulce. Et cã ẽ: qꝛ cũ paꝝ bibit nõ eſt adhuc ſtomachꝰ relaxatꝰ: nec multũ bñ parata mã ad vomitũ. ſed qñ vinũ ẽ multe quãtitatis: tũc mollificat ⁊ agitat ſupioꝛa: ⁊ ſui quãtitate generat ⁊ leuat malã mãꝫ ſtõ adherẽtẽ.

¶ Dubitaꝛ tñ hꝫ: vtrũ ſit melius ꝓuocare vomitũ cuꝫ vino q̃ꝫ cũ aqua. Ubi nota ꝙ cõſiderãda eſt diſpõ ſtõi ⁊ humoꝝ q expellẽdi ſunt. Nã ſtõ multũ frido ⁊ humoꝛe flãtico peccãte faciẽdus eſt vomitus cũ vino: qꝛ nõ obeſt ſtõ ſua caliditate ⁊ incidit flegma quadã acuitate ⁊ abſtergit: vbi aũt ſtomachus ſit colericꝰ: aut humoꝛ peccãs ſit colera: ſtat: ĩmo eſt ita ꝙ meliꝰ eſt euãre cũ aqua: vt vult Gaľ. 2. de regimine ſanitatis.

¶ Suchaha quoqꝫ cũ bibita fuerit cũ melle poſt balneum faciet vomere ⁊ ſoluet ventreꝫ.

¶ Ponit reꝫ in vſu alterius vomitꝰ. ſ. ſuchaha. Et dr̃ ꝙ ſuchaha eſt potꝰ factꝰ ex hoꝛdeo ⁊ aq̃. Et dr̃ ꝙ cũ bibiꝛ cũ melle facit vomitũ ⁊ ſoluit vẽtrẽ: ꝑcipue ſi ſumatur poſt balneũ: qꝛ balneũ relaxat os ſtomachi. Cã ẽ: qꝛ ſua vnctuoſitate ⁊ virtute abſterſiua ⁊ abhoꝛiatione quadã mouet ſtomachũ ad expulſionẽ ⁊ pꝛeparat.

¶ Amplius qui vomere voluerit nõ foꝛtiter maſticare debet pꝛope ipſum.

¶ Dicit ꝙ q vult vomere nõ dꝫ foꝛtiter maſticare: ⁊ hꝫ fit ne ſtomachus bñ ⁊ auide retineat ⁊ applicetur cibo ſumpto: ⁊ intelligiꝛ de cibo qui ſumiꝛ gratia vomẽdi.

¶ Cum auteꝫ aliquis foꝛtem vult vomitiuũ ſumere ſicut q fit ex helleboꝛo ipſuꝫ bibere dꝫ niſi fuerit qd̃ ꝓhibeat ⁊ poſt duas hoꝛas diei ⁊ poſtq̃ꝫ ſtercus ab inteſtinis exierit. Et ſi cuꝫ pẽna vomuerit: bene erit: ⁊ ſi non moueaꝛ parũper: ⁊ ſi non in balneuꝫ mittaꝛ. Pẽna quoqꝫ qua ſit vomitus inungenda eſt ex aliquo qd̃ ſit ſicut oleum ſiſaminum.

¶ Hic Aui. ponit can. in vſu foꝛtis vomitꝰ: ⁊ lꝫ miniſtret regulas cognoſcẽdi vomitũ iuuatiuũ a nocitiuo: tñ hoc facit abſqꝫ oꝛdine: ⁊ iõ pars iſta diuidiꝛ vt ꝑcedens in tot partes quot ſunt canones in dicta lr̃a. In pꝛima ergo parte enumerat qũo ſumẽdũ ẽ vomitiuuꝫ foꝛte ⁊ qũo vomendũ eſt cũ illo. Et ponit. 7. ꝯditiões ĩ his ſeruãdas. Pꝛima ꝙ ſi ſumaꝛ vomituũ foꝛte ſicut helleboꝛus dꝫ ſumi ſtõ ieiuno vbi non fuerit aliud ꝓhibens. Scda ꝙ ſumaꝛ poſt duas hoꝛas diei. Tertia ꝙ ſumaꝛ poſt euãtionẽ vẽtris a ſtercoꝛe. Quarta ꝙ vomat ꝑ impoſitionẽ pẽne in gula cũ qua ſi vomat bene erit. Quinta ꝙ ſi nõ vomat hꝫ mõ moueaꝛ paꝝ. Sexta ꝙ ſi motus nõ ſufficit mittaꝛ ĩ balneũ. Septĩa ꝙ pẽna vngaꝛ cũ aliquo qd̃ ſit ſicut oleũ ſiſaminũ. ¶ Ubi pꝛĩo cõſidera ꝙ dixit bibere dãs intelligere ꝙ talia medicamina: qꝛ ſunt abhominalia trãſglutiunꝛ ſine maſticatiõe: ⁊ illud large dr̃ bibere ſiue illud ſit in ſolida ſubã ſiue molli: vñ ſupꝛa dicit ꝙ bibunꝛ pillule. Dy. tñ dicit

ꝙ laboꝛat

UVA. BHSC. IyR_044_1

ꝙ laborat ad docendū ꝙ in forma apozimatis ⁊ pota/
bili ⁊ fluxibili melius adminiſtrātur vomitua fortia:
q: vt dicit facilius deſcēdāt remanēte virtute in ore ſto
machi. Sed ego nō puto verū ꝙ in forma potabili fa
cilius deſcendāt cum ſupradictū ſit ꝙ illud pharma/
cum vomitiuū ſit ſeceſſiuū ſi def in ſuba ſolida: q: faci
lius deſcēdit: ⁊ hic nō intendo aliter arguere niſi q: fa
cili⁹ ad ſupiora agitanf in forma liqda q̄z ſolida. ℭ Sz
circa primā cōditōez cuz dr̄ ꝙ dz ſumere ieiun⁹ tale vo
mituū: attende ꝙ vna cā eſt: q: vomituū debile nō da
tur niſi ad educendū humorē q eſt in ſtō: ⁊ talis facili⁹
cū cibo exit vt ſupra dicif. Sed forte vomitiuū daf ad
attrahēduz a longinquo ⁊ impedireſ opatio ſua p cō/
mixtionē eius cū cibo. Scđa cā eſt: q: cuz ſit plurimuz
res maligna nō dz ſumi: ita ꝙ aliqd ex ea penetret in
venas: mō ſi cū cibo ſumereſ trāſumpta pte cibi attra/
het aliqd de vomitiuo. Tertia cā: q: facta agitatōe cito
a ſtō pellereſ cū ſupnataret cibo: ⁊ ſic nō retinereſ ſuffi
cienti tpe ad attrahēduz illud qđ attrahēdū eſt: ⁊ ēt q:
talis medicina nō opatur niſi reducaf ad actū a calore
corporis humani vt ſupra dictuz eſt: ⁊ cib⁹ impediret
opatōez p quā ad actū reducereſ. Cā aūt quā aſſignat
Dy. ſup hoc eſt: q: vomitiua fortia nō eūant niſi cum
forti motu: ⁊ fortior motus requiriſ ad vomēdum ſtō
vacuo a cibo q̄z ſtō pleno. Judicio meo nihil eſt: qñqz
fortia vomitiua faciūt fortē motuz p quē ēt ſtomach⁹
plenus facilius eūatur q̄z vacuus. ℭ No. vlterius: q:
Aui. hic dicit: detur ſtō ieiuno niſi fuerit qđ ꝓhibeat.
Tale aūt ꝓhibens qñqz eſt diſpō medicine q ꝑꝑ que/
daz nocumenta que facit indiget vt detur cū re cibali:
aut qñ aliqd cibi eſt in ſtō vt p̄cipue helleborus alb⁹:
qñqz ē ex pte nāe ſuſcipiētis vt ſi eēt valde ſenſibilis
ſtōi aut debilis: qñqz ex pte accidētiū vt ſi ſumereſ in
hora famis. Jn his eniz caſib⁹ opz ꝙ ſumaf ſupra cibū
vt maiora nocumēta vitenf. ℭ Circa ſcđaz cōditionez
nota ꝙ due ſunt cauſe ꝑꝑ quas forte vomitiuuz dz ſu
mi poſt duas horas diei. Prima q: dz ſumi hora qua
hūores nō ſunt a ſomno imobilitati vt citi⁹ egredian/
tur. Nam cū pharmacū vomitiuū ſtet in ſtō in ſupiori
pte agitat ⁊ incitat ad ſui expulſionē: iō nō tādiu tene
tur ſicut ſeceſſiuū: ⁊ opz ꝙ citius a ſe trahaf: ⁊ iō dz eē
poſt excitationē ⁊ ſubtiliationē humoꝝ a lumine diei
⁊ ne ſumaf in hora vehementis caloris: dr̄ poſt horas
duas: q: in eſtate qñqz dz fieri: ⁊ ſi ampli⁹ ſtareſ eſſet
hora nimiū calida. Scđa cā eſt: q: ſumēdo illa hora ac
cidit ꝙ ſit actus vomendi circa meridiē vt pōt patere
ex ſupradictis: q: in tpe q̄ttuor horarū cōiter complet
ſuā opationē. ℭ Tertia cōditio eſt ꝙ ſit poſt fecū emiſ
ſionē ab inteſtinis. Et cā eſt prio ne fecū agitatio ſit cā
aut putredinis aut mot⁹ eius ⁊ ſui vaporis ad loca no
biliora. Scđo ne oppilatio meſeraicaꝝ ex fecib⁹ faciat
attractionē difficilē. ℭ Quarta ꝯditio eſt ꝙ vomat cū
poſitōe pēne in gutture: hec eniz eſt minima agitatio
poſſibilis ad vomitū excitādū ⁊ minie corp⁹ ꝯmouēs
poſt medicinā aſſumptā: ⁊ iō ab illa incipiēdū ē. Et h̄
p pēnaz itelligim⁹ ⁊ digitos ⁊ res alias mobiles in gu
lam imittēdas cā vomēdi. ℭ Quinta cōditio eſt ꝙ ſi
pēne imiſſio nō ſufficit dz moueri paꝝ: ⁊ h̄ vt fiat agi/
tatio paulatiz mouēs mām verſus ſurſuz. Sepe. n. cū
ſubito ⁊ fortiter moueſ mā verſus ſurſuz vt aſcendat
ſtōi ptes ſupiores claudunf ⁊ ꝓhibeſ incitatio ad vo/
mitū. Sed cū paulatiz ꝯ ſit accidit ꝙ vſqz ad meri ⁊ os
⁊ ſupiores ptes paulatiz cōicaf nocumētū: vñ moueſ
ad expellēdū p os: ⁊ p viā nālis ſubordinatōis mouē
tur inferiora ad trāſmittēdū ad os. Et tu vide moduz
quo motus ⁊ nauigatio agitāt ad vomituz in cōmēto
apho. Cū volueris helleboꝝ ⁊c̄. ℭ Cōditio ſexta ē ꝙ
mittaf in balneū nō qdez tm̄ vt divertaf mā ab iterio
ribus ad exteriora: ſz vt mollificeſ ſtōus ⁊ relaxeſ os
ei⁹ ⁊ mā ſubtilieſ ⁊ ꝯmoueaf. Hec. n. p̄parāt ⁊ incitāt
ad vomitū plus q̄z leuis motus. ℭ Septia ꝯditio eſt
ꝙ pēna cū q̄ ſit vomit⁹ ē vngēda cū oleo ſiſamino: q:
ē oleū multū mollificatiuū: ⁊ cū nō hr̄: loco ei⁹ vtimur
oleo dulci cōi aut cū oleo anetino. Tu tñ in iſtis vide
ꝙ Aui. īnuit ꝙ vbi pēna imiſſa gutturi nō ſufficit ad
incitādū ad vomēdū ſufficit leuis motus corporis: er
go vr̄ inuere ꝙ leuis mot⁹ corporis plus facit ad vo/
mitū q̄z pēna imiſſa gutturi: niſi qs velit ꝙ poſt talez
motū reqraf iterū agitatio cū pēna: q: tūc poſſet ſuſti/
neri ꝙ agitatio cū pēna eſt fortior leui motu.

ℭ Qz ſi incenſio acciderit ⁊ anguſtia ſtoma
chi: def in potu aq̄ calida ei aut oleū: qm̄ aut
vomitū faciet aut vētrē ſoluet. ℭ Ex eo p̄te/
rea qđ ad hoc iuuat eſt ſtomachi ⁊ extremoꝝ
calefactio: qm̄ hoc nauſeam facit.

ℭ Hic docet ſuccurrere qbuſdā accidētibus malis in
his q forte vomitiuū ſumpſerūt. Et dicit ꝙ ſi alicui ta/
li acciderit incēſio. i. ingetudo: aut anguſtia. i. mordica
tio: ſuccurēdū eſt dādo in potu aquā calidaz. ſ. tepidi
caloris: aut oleū ſupple tepidū: q: hec aut faciēt vome
re aut ſoluēt ventrē: ⁊ calefaciat extrema ⁊ ſtōz: q: hoc
faciet nauſeā. ℭ Ubi nota prio ꝙ p incēſionē Aui. in/
telligit mordicationē: ⁊ p anguſtiā intelligit ingetudi/
nē: que ſequunf hmōi dolorē. Et ideo ſeqnif poſt aſ/
ſumptionē vomitiui ꝑꝑ humoꝝ attractoꝝ ad ſtōz ma
litiā: aut ꝑꝑ pharmaci malā qualitatē: aut ꝑꝑ vētoſita/
tes q̄ multiplicanf virtute nō potēte tam cito expelle/
re p vomitum ⁊ per ſeceſſum vt opz. ℭ Scđo nota ꝙ
aqua calida ſui lubricitate mollificat: ⁊ caliditate ano/
dina mitigat mordicationez: ⁊ ſuis qualitatib⁹ tēperat
⁊ premit pharmaci acuitatē ⁊ lubricādo facit vt ſurſuz
aut deorſum citius emittaf: ēt dolorē mitigat ⁊ reddit
ſtōm aptiorē ad faciēdū conatū pro expellendo mate
riā. Oleū aūt qđ nauſeatiuū eſt aptū ad faciēdū vomi/
tū ⁊ medicine acuitatē reprimit: q: vnctuoſa reprimūt
acuitatē acute medicine. ℭ Sed dubiū vr̄ quō ſtoma
chi ⁊ extremoꝝ calefactio ſit nauſeatiua. Naz ſupra de
regulis ſolutionis vētris ſm vnā expoſitionē in eo q
timet ne vomat medicinā debent calefieri ſtomachus
⁊ pedes frigidi. Ex hoc ergo vr̄ ꝙ calefactio poti⁹ hz
ꝓhibere vomitū q̄z facere nauſeā. ¶ Hic rñdet Dy/
nus duobus modis. Primus eſt ꝙ hoc referaf tm̄ ad
ſtomachi calefactionē: que ꝓpterea ꝙ agitat humorez
in ſtō nauſeaz facit: ēt q: rarificat ⁊ debilitat ſuperiora
ſtomachi: ꝓuocato ergo vomitu remoueuf incenſio ⁊
anguſtia ꝑꝑ ablationē cāe: ⁊ intelligif de calefactione
debili. Supius autē intelligebatur de forti ⁊ illa ꝯſtrin
git ⁊ non relaxat partes ſtomachi. Calefactio aūt ex/
tremoꝝ nō facit vomitū: ſed cōuenit in noſtro caſu fa/
ciēdo fluxum vētris ⁊ non nauſeam. Scđa rñſio eſt. ꝙ
qñqz iſta accidentia hic dicta fiunt: q: medicina agitat
materiā: ēt ſtomachus eſt debilis ⁊ non pōt expellere
calefactio aūt ſtomachi ⁊ extremoꝝ cōfortat ſtōm: ⁊ iō
per accidens eſt cā nauſee: q: facit virtutē fortē ad mo
uēdum ſurſum mām. Sed ſupra qñ timebaf de vomi
tu i medicina ſeceſſiua nō erat ſtomachus debilis im
mo fortis: ſed materia inobediēs motui deorſum/ ⁊ p
calefactionē eliquata fiebat obediēs. Ego puto ꝙ ſu/
pra Aui. in. c. allegato nō poſuit ꝙ dz ſtomachus frigi
dus calefieri ad prohibendum vomitū: ſed poſuit: q:
hoc eſt cōueniens in opere pharmaci ſiue ſeceſſiui ſiue
vomitiui ꝙ nō permittanf ſtomach⁹ eſſe frigidus nec
pedes: vnde nō dicit ibi ꝙ ſemper i tali timore ſint ca
lefaciendi: ⁊ hoc intelligo ſiue timeaf ꝙ fiat vomitiua
ſiue nō: hic autē vult ꝙ iſta calefactio potius hz facere
nauſeam ⁊ precipue tepida relaxando ſtomachū.

ℭ Cūqz medicia vomere faciēs ꝑſeuerit
⁊ ſuā inceperit opationem: vomitor quieſcere

Dicit Serapio in aggregatione in capitulo de oleo ſiſamino quod tale oleū eſt maluz ſtomacho ⁊ deſtruit eum. Et Aui. in ſcđo canonis. c. de ſiſamo dixit ēt ꝙ eſt malū ſtomacho faciēs nauſeam ꝓſternēs deſideriuz. Juuat aūt in ꝓuocatione vomit⁹ ex forti pharmaco. primo qdez abhominatione saporis ⁊ odoris eius. ſecūdo ſua vehemēti lēificatione q: lēit vt ita dicā gargareonē ⁊ ꝓhibet ipz ab excoriatiōe ex ꝯcurſu pharmacie ⁊ humoris acuti ſuper eum ⁊c̄.

Scias ēt ꝙ ex aſſumptiōe aq̄ calide magis fiet ꝓuocatio fluxus vētris ex eo qđ lauat ſtomachū ⁊ facit medicinam deſcendere: ſz ex ſumptione olei magis prouocabif vomitus lz poſſit fieri ēt fluxus vētris quare ⁊c̄.

UVA. BHSC. IyR_044_1

debet ⁊ odores bonos olfacere: ⁊ eius extre/ma cõprimẽdo ſunt fricãda: ⁊ parũ aceti ẽ ei in potu tribuẽdum: ⁊ comedat maciana ⁊ cydonia cum pauco maſticis. ¶ Et ſcito ꝙ motus facit magis vomere / ⁊ quies minus.

¶ Hic dat cañ. qñ medicina vomitiua accelerat ĩ operãdo. Et dicit ꝙ medicĩa qñ citi⁹ incepit facere vomitũ ſolito: opꝫ ꝙ vomitor faciat iſta qnqꝫ vel aliqua eo/rũ. Primũ ꝙ qeſcat. Scdꝫ ꝙ olfaciat odores bonos. Tertiũ ꝙ faciat fricare extrema ſua ꝯprimẽdo. Quartũ eſt ꝙ ſumat in potu parũ aceti. Quintũ ꝙ comedat ſtipticũ boni ſaporis ⁊ odoris ſicut maciana aut cydo/nia / aut aliqd de maſtice. Addit in fine ad dãdũ cauſaꝫ vni⁹ dicti ꝙ motus facit maxĩe vomere ⁊ quies min⁹.

De aceto dicit Aui. ſcdo canonis. c. ꝙ prohibet effuſiones materieruꝫ ad iteriora ⁊ reprimit malitiam pharmaci ⁊ cõſtringit ſtomachũ calefactuꝫ vomitiuo confortat ⁊ vnit.

¶ Notãdũ ergo ꝙ cũ pharmacuꝫ vomitiuũ accelerat ſuã opationẽ in faciẽdo vomere ſimul cuꝫ alijs reb⁹ ⁊ humorib⁹ ipꝫ ẽt euomit. Et qꝛ ſumit forte vomitiuũ ad attrahẽdos humores a lõginquo: ideo veriſile ẽ ꝙ tũc eductũ ſit anteqꝫ fecerit opationẽ ſuã: ⁊ iõ medic⁹ dꝫ cito conari ne nimis cito vomat: vt tam diu teneat ꝙ putet opatũ eſſe attrahẽdo illud qδ intẽdebamus ipſum debere extra attrahere. Et per hanc cãm nitit ad prohibendum vomitum per hec quinqꝫ. Quoniã aũt hec qnqꝫ ꝓhibẽt de qͤre dedit cãm Aui. ⁊ dicitur quarta particula aphor. Cum volueris helleborum magis ducere. Et cã eſt qꝛ humores nimis ſtimulant: ⁊ ita quies oppoſito mõ facit min⁹ vomere. Olfacere aũt bonos odores facit ſtõ ſilꝛ motũ localẽ in partib⁹ facere ac ſi ſapida deglutiant vt dixi pria apho. ⁊ ideo ſtomachus ꝯſtringit quo ad ptẽ ſupiorẽ. Fricatio autẽ diuertit vt nõ pcipiat ita in ſtõ nocumẽtuꝫ: ⁊ iõ nõ ita ſtimulat. Et acetũ ꝯſtringit ptes qbus obuiat pcipue parũ vt ſolũ tãgant ſupiora ⁊ nõ ſtomachi fundũ. Reliqua patent qũo ꝓhibeant vomitum. Qδ ſi cõtingat vomitiuũ accelerare ſuã operationẽ nõ ſolũ euãdi ſꝫ attrahendi: qꝛ fuerit nimis forte: dꝫ potari aliquid qδ acceleret exitũ eius ⁊ vigoreꝫ eius frangat. Sed hoc dedit intelligi ſupra in ſolutiuo.

¶ Et eſtas ẽ tp̃s in quo magis eſt digni⁹ vt in ipſo fiat vomit⁹: ꝙ ſi alicui neceſſarius fue/rit ⁊ nõ fuerit figure ipſius conueniens: eſtas erit dignior hora vt in ea concedatur.

Et rõ eſt qꝛ eſtate multiplicat colera que petit partes ſuperiores: quo ſit vt cõueniẽtius per ſuperi⁹ euãcetur. ẽt qꝛ eſtus cõmouet ⁊ ſubtiliat humores inde vomitus patiores reddit quare ⁊c.

¶ Incidenter hic docet que hora eſt ꝯuenientior ad vomitũ de horis anni. dicẽs ꝙ eſtas eſt hora dignior ad vomitum. Et ideo ſi aliqui fuerint inepti ad vomitũ eſtas erit dignior hora: vt in ea deducat ad vomenduꝫ. Et primũ hoꝝ colligit ab Hip. quarta particula apho. illo apho. Purgare qdẽ eſtate ſupiora ⁊c. Et ſecũdũ itelligit ꝙ ſi aliqs fuerit carnoſus iſte erit figure inconuenientis ad vomitũ: ⁊ ſilꝛ habẽtes habitũ ſimilẽ ptiſicis vt dꝛ ſupra. In iſtis ergo nõ eſt adminiſtrandus vomitus ita cõueniẽter ſicut in tpe in quo tpe vomitus eſt facilis: ⁊ qꝛ illud eſt eſtas: ideo in illis q ſunt talis figure oportet pro faciẽdo eos vomere expecta/re eſtatem niſi magna concurrat neceſſitas.

¶ Et finiũ vomitus longinquior ꝺm moduꝫ purgatiõis prime eſt ſtomachi ſolius ⁊ nõ in/teſtinorũ ⁊ ad modũ qdẽ purgationis ſecũde capitis ⁊ totius corporis. Ipſius vero attra/ctio ⁊ eradicatio eſt ab inferioribus.

¶ Hic docet Aui. vñ vomitus euãt ⁊ attrahit. Et di/cit ꝙ finis. i. longinquior locus vñ euãt vomitus ꝺm locũ purgationis prime eſt ſolus ſtomachus. i. nõ hꝫ prĩo euãre niſi a ſtõ ⁊ nõ inteſtinis: ⁊ purgat ſcdo ca/put ⁊ totũ corpus ⁊ ipſius attractio ⁊ eradicatio eſt ab inferiorib⁹. ¶ Ubi nota ꝙ per motũ prime purgationis intelligit Aui. illũ q ſit per vomitũ ſolum ⁊ ime/diate. mõ conſtat ꝙ p vomitũ dũ vomit mã non expellitur niſi a ſtõ. purgatio aũt ſcda nõ ĩtelligit ꝙ ſit poſt pmã ſed ꝙ nõ ĩmediate: ⁊ qꝛ p vomitũ expellit illud qδ fuit attractũ a lõginquo. ſ. a toto ⁊ a capite: iõ dixit ꝙ eſt corpus ⁊ caput p modũ purgationis ſcde. Et tu ex hoc intellige ꝙ id qδ eſt in inteſtinis niſi alio motu ad ſtõꝫ traheret nullo mõ p vomitũ expelleret. ſꝫ hoc dictuꝫ eſt ſupra. c. 4. ¶ Nota ſcdo ꝙ eradicatio qñqꝫ ſumit p euõnẽ de ꝓpinquo: ⁊ hoc mõ dictuꝫ eſt ſupra ꝙ vomitus trahit ab inferiorib⁹ ⁊ eradicat a ſuperiori/bus. Qñqꝫ ãt dicit eradicatio remotio a loco vbi mã fixa erat ſicut in radice: ⁊ hoc mõ vomitus ⁊ alie eua/cuatiões eradicant ab inde vnde trahunt: ⁊ vomitus eradicat ab inferioribus: ⁊ qñqꝫ a ſuperioribus. Hic dant alij modi reſpondendi: de quibus non curo.

¶ Et tu qdẽ cognoſces vomitũ ꝯferentẽ ab eo q nõ fecit iuuamẽtũ: ex eo ꝙ ip̃m ſeqt alle/uiationis ⁊ deſiderij boni ⁊ anhelit⁹ ⁊ pulſus bonitas: ⁊ ſilꝛ ex diſpõnib⁹ aliaꝝ virtutũ. Ei⁹ aũt ĩceptio ẽ nauſea. Et deteri⁹ qdẽ malũ qδ efficit eſt mordicatio fortis in ſtõ ⁊ aduſtio ſi medicĩa fuerit fortis ſicut helleborus: ⁊ qδ ex eo ſit qm̃ incipit a ſaliua q̃ fluit: deinde ſeqtur ipſaꝫ vomit⁹ multi flegmatis multotiẽs: poſt quẽ ſeqt vomitus rei liqde tenacis. Mordicatio quoqꝫ ⁊ dolor erunt manſiui: ita ꝙ ad alia accidẽtia nõ mutent niſi ĩ nauſeã ⁊ anguſtiã. Et qñqꝫ ſoluit ẽt venter: poſtea in hora q̈rta incipit quieſcere ⁊ ad requiem declinat.

¶ Hic ponit ſigna perque cognoſcit vomitus eſſe cõueniens ⁊ cõferẽs: eſto ꝙ fiat cũ qbuſdã accidẽtibus malis. Nã hũc vomitũ fortẽ fere eſt impoſſe ſumere ⁊ operationẽ debitã ſequi abſqꝫ labore. Et prĩo docet ſigna ſignificatiua bonitatẽ que ſigna apparẽt poſt opationẽ ⁊ ſunt ꝓportionabilia ſignis que ſignificãt bonitatẽ operationis ſolutionis ventris. Et ſunt alleuiatio corporis: bonitas deſiderij. ſ. appetitus cibi: bonitas anhelitus: bonitas pulſus: fortitudo reliquarũ virtu/tũ. ſ. digeſtiue ⁊ expulſiue ⁊ aĩalis. Et ſi bene cõſide/res: cã in hoc eſt eadẽ que dicta eſt ſupra in medicina ſolutiua: ⁊ cognoſces ꝙ iſta nõ opꝫ eẽ in actu vomen/di nec ſtatim poſt vomitũ: ſed poſt quietẽ ⁊ agitationẽ vomitus. Scdo docet q̃ malitia vtplurimũ accidit in vomitu forti precedẽte vt dꝫ ⁊ nõ excedente mẽſuraꝫ nocumẽti cõiter expectati in eo. Et dicit ꝙ ĩcipit opatio a nauſea ⁊ poſtea deterius malũ qδ efficit eſt mor/dicatio fortis in ſtõ ⁊ aduſtio. i. dolor aduſtiu⁹ ſicut qñ medicina eſt fortis ſicut helleborus: ⁊ incipit prĩo educi vomitu ſaliua: poſt ſequit vomitus flegmatis multi poſt illud flegma ſequit vomitus rei tenacis liqde: tñ in hoc dolor ⁊ mordicatio ſiunt mãſiui. i. ſtantes ita ꝙ nõ mutabuntur ad alia accidentia niſi ad nauſeã ⁊ an/guſtiã. Et per anguſtiã intelligit Dyn. ſubuerſionem anime. Qñqꝫ ẽt accidit in exhibitõe taliũ ꝙ ſequit fluxus vẽtris: ⁊ poſt in hora q̈rta ab illa in qua fuit aſſumptus vomit⁹ incipit declinare ad reqeꝫ ⁊ qeſcit motus ille pharmaci: ⁊ hͦ totũ intelligat vt ĩ plurib⁹: ⁊ vomi/tu pcedẽti eo mõ q expectat poſt aſſumptioneꝫ fortis vomitiui. ¶ Circa primũ nihil vr̃ addẽdũ niſi ꝙ quẽ/admodũ ex exhĩtiõe pharmaci cõtingit aliqñ ꝙ alle/uiatio ſtatim poſt eius opationem debitã nõ ſentit: ita põt ẽt ſilib⁹ modis ⁊ cauſis accidere in vomitu. ¶ Sꝫ circa ſcdꝫ puto ꝙ qua agitatione ſtomachus expellit ad vomitũ pcedit de neceſſitate inclinatio ad vomituꝫ que dr̃ nauſea: plurimuꝫ ẽt precedit motus ſtomachi abſqꝫ expulſiõe q̃ dr̃ ſubuerſio anime. Sed de ſubuerſione non oportet. Nã poſſibile eſt ꝙ primũ motũ ſtomachi

Circa primum hoc ẽ circa v[…] mituꝫ confer[…] teꝫ: vnde dix[…] hipp. ſecund[…] pnoſticoruꝫ […] vomitus lau[…] dabilis eſt ill[…] cui flegma a[…] mixtum fuer[…] coleribus ne[…]

UVA. BHSC. IyR_044_1

nimis eſt viſco
ſus q̃to vero
a ſimplicitate
remotior: tãto
ſuſpectior. ꝛc.

machi ad vomendũ ſeq̃t expulſio corpulenti: ꝛ ſic fit
vomit⁹ prim⁹. Sꝫ mordicatio fortis ꝛ aduſtio accidit a
q̃litate pharmaci vtplurimũ: ẽt põt eſſe a q̃litate hũo/
ris acuti attracti ad ſtõm. Nõ aũt q̃re incipit eũari ſa
liua eſt: qꝛ plurimũ talis humiditas ↄtinet in ore ſto/
machi ꝛ in capite ei⁹ ꝛ in radice gutturis nãliter: q̃ agi
tata p pharmacũ ꝛ aliq̃n p agitationẽ man⁹ facile pelli
tur cũ ſit in via: ꝛ cũ hoc ex mõ ſubſtãtie ſit parata ad
expulſionẽ. Plurimũ aũt talia vomitiua faciũt ſcðo lo/
co vomere multũ flegma. Nã fortia vomitiua p̃imũ
reſpiciũt flegma: ꝛ cũ hoc ẽt ſtomach⁹ eſt eius lacuna.
Sed ↄtingit aliq̃n pelli multã colerã: ꝛ iõ dicit Auic.
plurimũ ꝛ nõ dicit ſemp. Et qꝛ iſta vomitiua dant ad
eũandũ humores difficilis eũonis q ſunt tenaces: iõ
vtplurimũ p ea iſti humores eũant: ꝛ eũant liq̃di: qꝛ
nõ pñt anteq̃ꝫ eliquent eũari: ſed eũantur in vltio: qꝛ
ſunt magis reſiſtẽtes. Et poſſet hic ordo ex quibuſdã
accidẽtibus variari varijs cãis. ¶ Sꝫ attẽde p̃io q ip
ſe dicit q mordicatio ꝛ dolor ſiũt mãſiui: ꝛ nõ mutant
ad alia mala acc̃ntia niſi ad anguſtiã. Sꝫ tu poſſes di/
cere Aui. ſtati dicit q malũ eſt q magnificet anguſtia.
Si ergo ad anguſtiã dedit erit vomitus malus ꝛ non
ↄferẽs. Ego puto q cogitatio huius difficultatis fecit
Dy. p anguſtiã intelligere ſubuerſionẽ anime: ꝛ hoc
mõ intelligẽdo nõ eſt anguſtia de accidẽtib⁹ malis: qꝛ
eſt mior mot⁹ q̃ꝫ vomit⁹. Ego aũt puto q cũ mordica
tione ꝛ aduſtione ſtomachi plurimũ eſt anguſtia pro/
prie accepta: ꝛ iõ Aui. dicit q nõ pmutant in vomitu
ↄferẽte niſi ad anguſtiã. Cã aũt q anguſtia eſt malum
ꝛ de accidẽtib⁹ mali vomitus dicitur q quãdo eſt mul
tum intenſa ꝛ aſſociata cum alijs que ſtatim dicet eſt
de accidentibus mali vomitus nõ ſemp: immo dolo
rem ꝛ aduſtionẽ plurimũ cõitat. Nec puto q per an/
guſtiam intelligat Aui. abhominationẽ. Quod ẽt di
cit q q̃nq̃ꝫ ſoluitur venter eſt: qꝛ cũ ſtomach⁹ cõprimi
tur accidit aliq̃d emitti p inferius orificiũ aut qꝛ phar
macũ vomitiuũ trahit ad inteſtina: ꝛ cum pro pte ma/
gna eſt expulſuꝫ non eſt potẽs expulſiuã inteſtinorum
vincere: qꝛ inclinat p viaꝫ illã expellere: ꝛ iõ accidit in
fine opatõis vomitiui. Circa vltimũ aũt qð dr̃ q hora
quarta declinat ad quietẽ: intelligit vtplurimũ ſꝫ va
rietatẽ vomitiui ꝛ nature corporum.

Dip. ſcðo pno
ſticorũ ſic loq
tur de malo vo
mitu. Vomit⁹
ſicut ſucc⁹ por
ri vel viridis
vel plumbeus
aut niger ma/
lus eſt. Si om
nibus iſtis inſe
ctus fuerit mor
tis nuncius eſt
cõtinuus. Om
nis odor mal⁹
ẽ i quocũq̃ꝫ vo
mitu malum ẽ
ꝛc.

¶ Malum autẽ eſt vt vomitus nõ ꝓueniat
ꝛ magnificet anguſtia ꝛ accidat tẽſio ꝛ egreſ
ſio oculorum ad exteriora/ ꝛ fortis rubedo in
eis vtriſq̃ꝫ/ ꝛ ſudor multus/ ꝛ ĩterſectio vocis.
Si ergo alicui acciderit niſi ei ſubueniatur:
perueniet ad mortem inde. Illud autem quo
ei ſuccurritur eſt enema ꝛ doſis mellis cum
aqua calida: ꝛ in potu ei dare olea in quibus
theriace virtus exiſtit ſicut oleum de lilio. Et
labora donec vomat: quia ſi vomuerit non ſuf
focabitur: ꝛ adhibe etiam enema quod ſit
apud te preparatum.

¶ Docet hic Auic. cognoſcere vomitũ qui eſt malus:
ꝛ cum peioribus accidẽtibus q̃ꝫ debet. Et primo fa/
cit hoc dicens qð eſt malum q ſumpto vomitiuo non
perueniat vomitus: ſed magnificet anguſtia ꝛ tenſio
accidat. ſ. faciei ꝛ gutturis ꝛ totius corporis: ꝛ egreſ/
ſio oculoruꝫ ad exteriora ꝛ fortis rubedo in eis vtriſ/
q̃ꝫ ꝛ ſudor multus ꝛ interſectio vocis. Et raro fit q
ſi hec acciderint ꝛ non ſubueniatur patiens morietur.
Secũdo dicit q quãdo hec acciderint illud per quod
incurritur eſt enema cuꝫ exhibitione mellis cum aqua
calida in potu. Tertium eſt dare in potu olea lenifica/
tiua: in quibus exiſtat virtus theriace ſicut oleum de
lilio: ꝛ laborare ad faciendum q vomat: quia ſi vomue
rit non ſuffocabitur. Et tandeꝫ repetit q adminiſtre/
tur enema qð dꝫ eſſe paratũ apud te: ne q̃n indiges ſit
opportunũ p̃parare ꝛ tp̃s interponere in ei⁹ p̃paratio
ne. ¶ No. p̃io q pharmacũ vomitiuũ pmanet pluri
mũ in ſupiori pte ꝛ trahit ad ſupiora: ꝛ conat⁹ eſt natu/
re ad expellendũ p ſupiora: ꝛ iõ p ſuas qualitates cuꝫ
ſtet in loco vicino cordi ꝛ ſpũalib⁹: ꝛ p modũ motus
q eſt ad ſupiora cõprimẽdo diaphragma verſus ſpiri
tualia mẽbra cõicant accidẽtia ſua cordi ꝛ mẽbris ſpi/
ritualib⁹ ꝛ ſiũt mala ꝛ piculoſa p̃ſertiꝫ cũ diu moratur
ꝛ nõ eũatur nec ip̃m nec mãe ad ſtõm attracte. Ex q̃/
bus reb⁹ pꝫ cã accidentiũ que hic ponunt ꝛ cã pericu/
loſitatis. Et ſi cũ iſtis adiũgas q talia vomitiua ſũt for
tium qualitatũ: ꝛ q os ſtomachi in quo maxie impri
munt cũ ſint ibi eſt plurime ſubtilitatis ꝛ cõitatis cum
corde ꝛ cerebro res erit clarior. Tẽio eniꝫ accidit aut
conatu forti oĩum neruoꝝ ad expellendũ nociuũ per
cõitatẽ ſtõi aut muſculoꝝ pectoris ꝛ vẽtris motiuoruꝫ
ſtõi ſubordinatoꝝ. Egreſſio oculoꝝ accidit multi hu
moribus motis ꝓpter fortẽ motum partium pectoris
verſus ſupiora ꝛ ſilr̃ rubedo ꝛ ſilr̃ interſectio vocis ꝓ/
pter nocumẽtũ diaphragmatis: ſudor aũt multus ex
fortiſſima agitatiõe toti⁹. Et pꝫ q qꝛ motus iſti ſũt iu
xta cor: accidit inde mors niſi ſubueniat. ¶ Scðo no/
ta q iſtis accidẽtibus vere ſubuenit remouẽdo cãm:
qꝛ faciẽdo pharmacũ ꝛ malũ humorẽ educi per infe/
riora cũ clyſteri: aut per ſupiora cũ ꝓuocatione vomi
tus. Aut ſcðo remouet pmutãdo mãm ꝛ medicinã a
loco nobili ꝛ multi ſenſus ad ignobile ſicut ab ore ſto
machi ad fundũ: ꝛ fit cũ melle ꝛ aqua calida abſtergẽ
do ꝛ lubricare faciẽdo. Aut tertio malam qualitatẽ re
mouẽdo pharmaci qð fit cũ oleis in quib⁹ eſt virt⁹ the
riace. i. virtus reſiſtẽdi male qualitati pharmaci q̃cun
q̃ꝫ ſit illa: vt oleuꝫ de lilio aromaticitate ſua. Sꝫ q̃nq̃ꝫ
facimus cũ eo in quo plures iſtoꝝ modoꝝ ſubuenien
di ↄiũgunt: vt eſt oleũ qð labificãdo medicinã ꝛ nau/
ſeam faciẽdo p̃parat expulſioni ꝛ aromaticitate reſi/
ſtit male qualitati: ꝛ ita diſponẽdo mẽbra vt minus le
dantur. Et in clyſteri ſunt intentio eũandi: diſponẽdi
inferius: reſoluẽdi ventoſitates: mollificandi mẽbra.
Et põt etiã eſſe intẽtio theriacalis: ꝛ iõ Meſue inten/
tione tertia. c. ij. verũ inquit in oĩbus his cõfide ꝛ ex/
pecta maius iuuamentũ ex clyſteribus: tamen nõ eſt
dimittenda ꝓuocatio vomitus: vt patebit per ea que
dicent in vltima parte huius capituli.

¶ Et egritudines quidẽ que ſunt digniores
eo vt in eis fiat vomitus ſunt cronice ſicut hy
dropiſis ꝛ epilepſia ꝛ melãcolia ꝛ lepra ꝛ po
dagra ꝛ ſciatica.

¶ Hic enumerat egritudines ĩ quib⁹ dignũ eſt vt fiat
vomit⁹. Et dicit q ſũt egritudĩes cronice ſicut hydro
piſis ꝛ melancolia epilepſia lepra ꝛ podagra ꝛ ſciatica.
¶ Circa quã ptẽ cadũt aliq̃ difficultates. P̃ria qꝛ nõ Queſtio. I.
vr̃ q vomit⁹ magis ↄferat ĩ cronicis q̃ꝫ ĩ acutis egritu
dinib⁹: qð ꝓbat qꝛ ĩ illis egritudib⁹ magis ↄfert vomi
tus: quaꝝ mã ↄueniẽti⁹ eũat vomitu: ſꝫ iſte ſunt pẽdẽ/
tes a colera ꝛ ille ſũt acute: ergo magis ↄfert ĩ acutis.
¶ Scða difficultas: qꝛ nõ videt q vomitus ↄferat epi
lepſie ꝛ melãcolie cũ Haliabas p̃io ſermone practi/ Queſtio. II.
ce dicat nõ ↄuenire vomitũ partib⁹ ſupioribus: iteꝫ qꝛ
mã manet ad tale membrũ conſtat q nõ ↄuenit.
¶ Tertia difficultas: qꝛ dicit vomitũ ↄuenire leproſis
ſed videt q nõ: qꝛ purgatio cũ pharmaco nõ cõuenit Queſtio. III.
vtentibus malo cibo: ſed leproſoꝝ corpora ſunt huiuſ
modi vt pꝫ tractatu tertio. c. vltimo. ergo ꝛc̃.
¶ Ad primã rñdet notãdo q in egritudib⁹ acutis cor
pus eſt ĩflãmatũ ꝛ paratũ p motũ ledi: ꝛ iõ mot⁹ forti
nõ põt adminiſtrari ſine notabili nocumẽto. Et qꝛ illaꝝ
mã nõ multũ reſiſtit pharmaco: iõ p̃t eũari ↄueniẽter
p fluxũ vẽtris. Et ob hãc cãm partiꝫ: qꝛ nocumẽta vo

UVA. BHSC. IyR_044_1

mitus maiora ſunt in eis: partim qꝛ nō ita cogunt vti pharmacis nō ita in eis cōpetit eūo cū vomitu. Sed in cronicis eſt ecōtrario: qꝛ cū nō ſint multe calidita/tis: iō nō timet inflāmationis magnū nocumentū: ⁊ qꝛ multaꝝ taliū mā nō eūat facile niſi pharmaco mul/tum violento: iō cogit neceſſitas multotiēs ⁊ cōſentit nā ⁊ egritudīes ꝙ in eis fortis vomitꝰ adminiſtretur. Ex hoc pꝫ: qꝛ loquēdo de vomitu forti: vt loqt Auic. ꝙ magis in cronicis ꝯuenit morbis. Nec valet argu/mentū. Conueniētius mā colerica eūatur vomitu q̄ȝ flegmatica vel melācolica: ergo cōuenit qn̄ facit acu/tam egritudinē qꝛ inflāmat: ⁊ ꝑ tunc inflāmatio quaꝫ faceret vomitꝰ eſt ſuſpecta: ſed in diſpōne ſanitatis mā colerica ꝯueniētius ⁊ facilꝰ eūatur vomitu q̄ȝ alia mā alijs paribꝰ. Aliter tn̄ poſſet dici ꝙ in aliqua egritudi ne magis ꝯuenire vomitū pōt intelligi duobꝰ mōis. Uno modo: qꝛ vomitꝰ ꝑ mā illa eūanda ſit facilꝰ ⁊ cuꝫ minori nocumēto. Scōo modo: qꝛ minus ſecure pōt vomitus dimitti. Primo mō in multis egritudinibuꝫ de colera nō acutis ꝯueniētiꝰ ſit vomitꝰ: qꝛ mā eaꝝ faci lius ⁊ cū minori nocumēto eūat. Nō enim eſt impoſſe mām acutā facere egritudinē nō acutā qꝛ nō difficilē. Preterea nō eſt incōueniens eſſe egritudinē colericā nō acutā ⁊ nō cronicaꝫ de dulci flegmate qd̄ vomitu educitur. Sed ſcōo modo cōuenientius adminiſtrat vomitꝰ in cronicis: qꝛ nō dimittit niſi cum maiori no cumēto. Naꝫ ille egritudines nō acute in quibus mā eſt facilis eūonis poſſunt abſqꝫ vomitu cū fluxu vētris curari: cū mā obediat leui medicie. Sꝫ ille cronice de qbꝰ hic dicimꝰ nō pn̄t alr̄ curari: aut cū maxia difficul/tate alr̄ curant: ⁊ ſic pꝫ argumēti ad oppoſitū ſolutio.

Nō tn̄ clarior eſſet dicēduꝫ ꝙ cū egritudines acute ſubtiliū humoruꝫ ſint vt in pluribus febriles: iō non cōpetit in eis ꝓuocatio vomitus cū forti vomitiuo ne violētia motionis vomitus ⁊ ſupcalefactiōe pharmaci vomitiui febris i/cendatur: maxime in cauſonibus ⁊ tertianis cōtinuis ſꝫ in iterpolatis poteſt ſuauiter ꝓuocari vomitus cum pēna aut cuꝫ digito ori impoſito vꝉ cū aqua calida ⁊ oleo cōmuni: quare ⁊c.

¶Ad ſcōam difficultatē dr̄ ꝙ lꝫ non fiat epilepſia aut melancolia niſi nocumēto cōicato capiti: tamen radix male materie a qua hoc nocumentum fit qn̄qꝫ eſt in partibus ſtomachi ⁊ ſibi vicinis: vt in epilepſia q̄ vo/catur ſtomaticha ⁊ in melancolia mirachia. Modo dr̄ ꝙ vomitꝰ nō cōfert iſtis: niſi qn̄ ſunt per cōitateꝫ cum partibꝰ inferioribus in qbus eſt radix materie: Halia/bas aūt intellexit de illis q̄ nō ſunt ꝑ cōitatē: vnde ēt Aui. parū infra dicit ꝙ vomitꝰ nocet epilepſie capitis.

¶Ad tertiā difficultatē dr̄ ꝙ i lepra ꝯfirmata nō con fert vomitus nec alia fortis eūo: ſꝫ in nō cōfirmata cō fert vt hꝫ ſumi tertia quarti. Sed quādo dꝫ purgari dꝫ ꝙ vtatur bono cibo. Et ſi ēt exoluat: nō tn̄ ſequit: ꝙ non dꝫ purgari ꝓpter iuuamentū maius.

¶Uomitꝰ p̄terea cū ſuis iuuamētis plerūqꝫ affert egritudines ſicut qn̄qꝫ gnāt ſurditateꝫ.

¶Hic dicit in generali. Et ſi vomitꝰ habeat facere iu uamēta: tn̄ facit quaſdā egritudines ⁊ p̄cipue ſurdita tem: ⁊ hoc qꝛ mouet materias verſus caput.

¶Amplius minutio nō eſt cum eo ꝯtinuan/da/ſed tardanda tribus diebus: ⁊ precipue ſi in ore ſtomachi fuerit humor.

¶Ponit can̄. in coniunctione vomitus ⁊ flobotho/mie: dicens ꝙ minutio. i. flobothomia non eſt coniun genda cum vomitu: imo opꝫ ꝙ tardet duobꝰ diebus aut tribus: p̄cipue ſi humor fuerit in ore ſtomachi. Et cā eſt qꝛ duos fortes motus inflāmantes ⁊ virtutē ꝓ/ſternētes nō debemus inuicē coniungere. Cum aūt humor eſt in ore ſtomachi/ne fiat attractio humoris il lius in venas eſt cauēda minutio: ⁊ ēt ne os ſtomachi debilitet nimiū: cū ex flobothomia ⁊ vomitu debilitā tur: ⁊ ēt ne accidat cōmotio fortis illius male māe in ore ſtomachi: quā cōmotionē ſepe ſequitur ſincopis: vt dicetur in caplō de flobothomia.

¶Uomitꝰ quoqꝫ multotiens fit difficilis ꝑꝑ humoris ſubtilitatē. Ipſe igit eſt ingroſſan/dus potu ſauich ⁊ granis granati.

¶Docet can̄. quēdā ſpālēꝫ: dicēs ꝙ multotiēs eſt dif ficilis vomitus ꝑꝑ ſubtilitatē materie ⁊ tūc mā eſt in groſſanda cū potu ſauich. i. ptiſane q̄ ē facta cū granis granatorum: ⁊ h̄ eſt cōe cum mā peccat ſubtilitate: ita vt ſit inobediens eūationi: ꝙ dꝫ igroſſari vt dr̄ ſupra.

Sauich ⁊ ſa/oich noīa ſunt arabica ſi noīe generalia ad ordeū fractū ſiue triticū ⁊ ad oēs fructus cō tritos cū multa aqua coctuꝫ ⁊ ideo aliqn̄ ſue niūt i libris ſauich hordei ſauich tritici ſauich pomoruꝫ ſauich prunoꝝ ſauich granatoꝝ ⁊c. hmōi intellige ergo h̄ ꝑ ſauich ex granis granatorū ſcꝫ. grana. ſ. granatorū cuꝫ aqua cōtuſa ⁊ i potu data colerā ſubtilē ni mis inſpiſſant vel intellige ꝑ ſauich hordeū factū ꝑmixtuꝫ his granis aut ſucco eoruꝫ qd̄ inſpiſſat ⁊ in/groſſat colerā: primo ꝑ ſubſtātiā hordei ſcōo per qualitatē ſucci mali granati ⁊c.

¶Et ſcito ꝙ exitꝰ male rei ꝑ iferiora poſt vo mitū eſt ſignū ꝙ illud qd̄ faciebat faſtidiū de ſcēdit inferius. Et vomitꝰ poſt aſcellationē ē ſignū ꝙ eſt ex accidentibus aſcellandi.

¶Hanc partē introducit Dy. ꝙ Aui. cōparat vomi/tum ad ſolutionem vētris: ⁊ ecōtrario: ponendo duas conclnſiones. ¶Quaruꝫ prima eſt hec. Solutio ven tris per quā educit mala res ꝑꝑ quā apparebat vomi tus neceſſarius excuſat a vomitu. verbi grā. ſi ꝑꝑ faſti dium aut morſum cordis aut oculoꝝ tenebroſitatē ſi/ne febre apparet vomitus neceſſarius: multotiēs per fluxū ventris per quē res mala egredit purgat corpꝰ a cauſa eoꝝ accidentiū ⁊ excuſamur a vomitu: ⁊ id qd̄ Aui. poſt vomitū dicit debet intelligi poſtq̄ȝ vomitus apparuerit neceſſarius. ¶Secunda concluſio multo/tiēs vomitus poſt neceſſitatē ſolutionis ventris excu ſat ab ea. patet qꝛ per talem vomitum multotiens eua cuatur illud qd̄ debuiſſꝫ euacuari per ſolutionem ven tris: verbi gratia. lūborum dolor vel genuū grauitas in quibus vuiuerſaliter putat iuxta dicta quarto apho riſmoꝝ neceſſaria ſolutio vētris ⁊ vomitus aliquādo excuſat ab ea. ¶Ego aūt puto ꝙ iſte cōcluſiones ſint vere: ſed Aui. non intēdit eas: qꝛ ſuus modus loquē di hoc non denotat cū dicit eſt ſignū ⁊ non dicit eſt cā remotionis vt intendūt cōcluſiones Dy. Ideo dico ꝙ multotiēs accidit faſtidiū ⁊ vomitus: ⁊ parato mul to vomitu ſiue artificialiter ſiue nāliter cōtingit ꝙ ꝑ ſe ceſſum egreditur humor malus aut mali odoris aut male ſpeciei ſicut colera vitellina vel praſſina: ſignifi/cant tunc ꝙ mā que erat primo cā faſtidij circa ſtoma/chū deſcēdit ad inferiora. Et non puto ꝙ ſit neceſſariū ſignū: imo vt plurimū ē ita ꝙ raro cōtingit ꝙ ſint mul te māe: ita ꝙ oporteat poſt vomitū cito eūari a nā aliā mām deorſuꝫ. Sꝫ ſicut in colirica paſſione multotiēs ⁊ inferius ⁊ ſuperiꝰ eūatur mā que eſt cā faſtidij: ita pu tādū eſt vt plurimū eē cū poſt vomitū ſequat ſolutio vētris. ⁊ ꝓportionali mō intellige ſcōam cōcluſionē.

¶Hora preterea vomendi in eſtate melior cauſa doloris in meridie eſt.

¶Hic docet meliorem horam vomendi in eſtate: ⁊ attende ꝙ hic inuenitur duplex littera. Una dicit ꝙ cauſa doloris: alia ꝙ cauſa caloris: ⁊ vtraqꝫ tolerari po teſt. Dicit ergo ꝙ melior hora vomēdi in eſtate eſt in meridie cauſa doloris ſm̄ vnam litteram: aut cauſa ca loris ſm̄ aliam litteram. Sed vtroqꝫ modo cauſa eſt vna qꝛ in meridie propter caliditatem humores ſunt magis mobiles: ⁊ iſta hora qua humores ſunt mobi les debet prouocari vomitus: qꝛ eſt euacuatio diffici lior q̄ȝ ſolutio: ideo reſpectu caloris adiuuantis debet fieri in meridie. Sed ſi fiat vomitus ad ſedandū dolo/rem ⁊ ad diuertendum: tunc etiam in meridie magis iuuabit: ⁊ vtroqꝫ modo verificatur.

¶Et vomitus corpori confert: ſed viſui no/cumentum facit.

¶Hic cū iuuamento vomitus exprimit nocumentuꝫ ſpeciale: ⁊ dicit ꝙ q̄ȝuis vomitus cōfortet corpus to/tum: tn̄ facit nocumētū in viſu. Et cā eſt qꝛ circa oculū partes ſunt laſſe: ideo multū recipiūt de humore qui ad ſuperiora mouet. vnde ſupra habitū eſt ꝙ faſciēt oculi in hora vomitus: ⁊ iſtoꝝ humorū curſus ad ocu lum nocet. Nota tn̄ ꝙ multotiēs vomitus facit iuua/uamētū maius nocumēto: puta qn̄ viſus eēt leſus ꝑꝑ malā mām in ſtō ⁊ partibus inferioribus contentam.

¶Amplius

UVA. BHSC. IyR_044_1

℄ Ampli⁹ faciēduʒ nō eſt vt p̄gnās vomat: qm̄ ſupfluitates corpis ipſi⁹ in ea nō egrediē/tur. ℄ Et vomit⁹ ⁊ labor eaʒ ad eſtuationeʒ pducēt: faciēdū eſt igit̄ vt qeſcat. ℄ Alij vo quibus accidit vomit⁹ ſunt iuuandi.

℄ Hic docet in vltio cañ. iſti⁹. c. ⁊ eſt intētio Aui. ꝙ lʒ in nō p̄gnātib⁹ cū accidit eis vomit⁹ ſunt incitāde ad vomitū: qꝛ p illud purgant̄ ⁊ eūatur cā vomit⁹ ⁊ faſtidij. Hoc tm̄ nō eſt faciēdū in p̄gnātib⁹. Et cā eſt: qꝛ p vomitū nō purgant̄ ab hūore q eſt cā faſtidij: cū ille n̄ ſit ſaltē ſm multas ptes: niſi in venis: ⁊ nō eūat̄ niſi a pharmaco vomitiuo eūante fortiter ⁊ nō p ſolā incitationē ad vomitū: iō faciēdū ē ꝙ qeſcāt a vomitu: qꝛ ⁊ ſi p illō aliqō hēat̄ iuuamētū/ mai⁹ tm̄ hn̄t nocumētū: qꝛ p vomitū ⁊ laborē q eſt in eo ducunt̄ ad eſtuatōeʒ. Et Hy. intelligit ꝙ p̄gnātes nō debēt vomere vomitu forti: qm̄ vomit⁹ debilis eis cōcedit̄. Et vos p vomitū fortē intelligatis tam vomitū q fit cū pharmaco forti eūante exoluēdo: ⁊ hūc opʒ phibere ex cañ. gn̄ali ꝙ p̄gnātes nō ſunt purgāde taʒ forti pharmaco q̄ʒ vomitu q fit cū magno conatu: vt cū pēna vel cū alio mō laborioſo ſiue pharmaco ſolutiuo. Et ſm hoc ego puto ꝙ Aui. intelligit ꝙ eſtuatio ⁊ labor ſuperāt ī malitia iuuamētū eūonis. Sed qn̄ leuiter pōt fieri vomitus rei ꝯtente in ꝯcauo ſtōi ꝯfert. Et tu ex h̄ intelligis cām quare Aui. xxj. tertij. c. de regimine p̄gnātiuʒ. ⁊ Raſ. 4. Almā. pportionali. c. nō docēt qūo eas pruocare ad vomitū: ſed ꝯfortare cū ſtipticis debeam⁹ ⁊c̄.

Scias tm̄ ꝙ ſi vomitus ex aliqua cā ſit pregnanti neceſſarius: puta qꝛ ſumpſit aliqō venenū: vel qꝛ ſurſuʒ abūdat in furioſis humoribus: tuti⁹ ſibi ſit ī medijs menſibus ī pregnatiōis. ſ. 4. 5. ⁊. 6. q̄ in tribus primis vel vltimis cotilidones. n. ſeu ligamenta qbus appēdunt̄ pāniculi fetus orificijs venaruʒ matricis ſunt fortiores in medijs menſibus iuxta illō Hip. 4. aph. aph. illo. Pregnātes purgare ſi conuenit a. 4. vſqʒ ad ſeptimū ⁊c̄. Et per te videas q̄ dicit Gal. in cōmen. quare ⁊c̄.

℄ De eo qō agere dʒ ille q vomit. Cap. xij.

Um ille q vomuerit a ſuo vomitu euaſerit/ os ſuū ⁊ faciē p⁹ vomitū ablueř dʒ ex aceto aq̄ parato: vt grauitaſ q̄ qn̄qʒ capiti accidit remoueat̄. ℄ Et paꝝ maſticis cū aq̄ macianoꝝ bibat. ℄ Et caueat ſibi a comeſtōe ⁊ potu aq̄: ⁊ diu qeſcat. ℄ Et ipſi⁹ inūgāt̄ hypocūdria. ℄ Et ingrediat̄ balneū ⁊ abluat ſe velociter ⁊ egrediat̄. ℄ Et ſi neceſſarinm ei fuerit dare ad comedenduʒ: ſit res boni ſaporis ⁊ bone ſubſtantie/ ⁊ velocis digeſtionis.

℄ In precedenti caplo habuim⁹ cañ. de vſu vomit⁹. Hic habem⁹ cañ. in vſu annexoꝝ: vel regulā ſeruādaʒ in ānexis vomitui. Et ſunt qnqʒ. Primū eſt qd dʒ facere ille q vomit ſine alio nocumēto. Scōm eſt de iuuamētis vomit⁹. Tertiū eſt de īpedimētis ⁊ nocumētis vomit⁹. Quartū de ſuccurrēdo diſpōnib⁹ accn̄tiuʒ vomētis duʒ vomit vel eſt ī ppinq̄ diſpōne vomēdi. Quintū de ſuccurrēdo ei in q̄ ſupfluit vomit⁹. ſcōa ibi (Hip. p̄cepit). tertia ibi. (Supflu⁹ vomit⁹). quarta ibi. (De phibitōe). qnta ibi. (Fiat vt). In pn̄ti. c. Aui. p̄cepit ſex. ℄ Primū ꝙ qn̄ eſt ꝯplet⁹ vomit⁹ dʒ abluī facies cū aceto ⁊ aq̄ roſata: vt remoueat̄ grauitas capitis: ⁊ remouet illaʒ grauitatē iſta ablutio tpando calorem ⁊ repcutiēdo. ℄ Scōm eſt ꝙ ſtatiʒ bibat paꝝ maſticis cū aqua macianoꝝ hn̄tiuʒ ſtipticitatē: infra tm̄ citonioꝝ ſtipticitatē. Et aq̄ eoꝝ eſt ſucc⁹ eoꝝ depurat⁹: iſta eniʒ ſui ſtipticitate ⁊ aromaticitate ꝯfortāt ſtōm relaxatū in vomēdo. ℄ Tertiū eſt ꝙ caueat a potu aq̄ ⁊ a comeſtione: qꝛ ſtomach⁹ debilitat⁹ nō bn̄ digereret ⁊ grauaret̄ ⁊ relaxaret̄ p aquā. Et h̄ intelligat̄ tpe ppinquo actui vomēdi: ⁊ totū eſt dictū in precedēti ca. ℄ Quartū tm̄ vt qeſcat ⁊ apauſet a labore: ⁊ vngātur hypocūdria cū oleo tepido: ⁊ muſculi vētris q laborauerūt in vomito laſſitudine dimittant̄. ℄ Quintū eſt ꝙ ingrediat̄ balneū ⁊ lauet ſe velociter ⁊ cito egrediat̄ ⁊ hoc totuʒ vt humiditates ⁊ vapores moti ad cutim reſoluantur abſqʒ alioꝝ attractione. ℄ Sextum eſt ꝙ hora qua vr̄ cibus neceſſari⁹: detur ei cib⁹ boni ſaporis vt ipſuʒ bene amplectat̄ ſtōus: ⁊ bone ſub̄e: ne genitum ex eo ſit paratū putredini: ⁊ facilis digōnis digeratur a ſtomacho debilitato in vomitu.

℄ De iuuamētis que affert vomit⁹. Cap. xiij.

Ippocrates p̄cepit vomitū fieri ī vnoqʒ mēſe duobus dieb⁹ ꝯtinuis vt in ſecūdo emēdet̄ id qō ī prio die fuit difficile: ⁊ vt expellat̄ id qō aduenit ſtō. Hip. nāqʒ ſecuritatē fac̄ ꝙ cum eo conſeruat̄ ſanitas: hoc aūt plus eſt malum.

℄ Hoc capꝫ vt dictū fuit. ſ. eſt d̄ iuuamētis vomit⁹. Et diuidit̄ in q̄ttuor ptes. Primo docet q̄lis eſt vſus vomit⁹ ꝯferētis in regi. ſani. Scōo narrat ſua iuuamēta. Tertio addit cōditōes obſeruādas in vſu talis vomit⁹. Quarto qbus corpib⁹ confert. ſcōa ibi ppe. (Et vomit⁹). tertia ibi ppe finē capli. (Ipſe q̄qʒ dʒ fieri.) quarta ibi. (Et ille qdeʒ.) ℄ Dicit primo auctoritate Hip. ꝙ vomit⁹ dʒ fieri in oī mēſe duob⁹ diebus cōtinuis: ⁊ fit duob⁹ dieb⁹ pp duas cās. Una eſt vt ī ſcōo die expellat̄ illō qō fuit difficilis expulſiōis ī prio. Et cā ſcōa ē vt expellant̄ hūores q ad ſtōm a vicinis mēbris cucurrerūt in actu vomitus. De tali eniʒ vomitu teſtat̄ Hippo. ꝙ afferat ſecuritatē: ⁊ cū eo ſeruat̄ ſanitas. Sed illud qō eſt plus qꝛ plurib⁹ diebus eſt malū in cōſeruatōe ſanitatis: lʒ forte in preſeruatōe vel cura qn̄ʒ ſit ampli⁹ vtendū qn̄qʒ minus.

Queſtio. I.

Et ex hoc prio ſoluit̄ vnū dubiū h̄ moueri ſolitū vtrū in alicui⁹ corpis ꝯſeruatōe ſit vtendū vomitu duob⁹ dieb⁹ vno poſt aliū? ℟ Rn̄det̄ ꝙ ſumēdo ꝯſeruatōeʒ large pro p̄ſeruatōe ⁊ ꝯſeruatōe ī multis corporib⁹ eſt plus vtenduʒ vomitu: vt expſſe vult Gal. in. 6. de regimie ſani. in hoīe q hʒ latū porū trāſeuntē a ſelle ad ſtōm verſus inteſtina: ⁊ ſilr̄ in multoꝝ morboꝝ cura: ſed in pura cōſeruatione nō opʒ plus. ℄ Nota tm̄ ꝙ nō oīa corpora cōſeruāda indigēt p̄ciſe equali mēſura vomit⁹: qꝛ q̄daʒ plus q̄daʒ min⁹ vomere debēt: aut vomitu indigent. Oīa tm̄ q̄ vomere debēt aut vomitu indigēt meli⁹ eſt ⁊ ſecuri⁹ vt in oī menſe duob⁹ diebus vomāt vt p̄cipit̄: ſed q̄dā plus: ⁊ q̄daʒ min⁹: ⁊ quedā cū maiori conatu: ⁊ q̄dā cū minori.

Queſtio. II.

Solet etiā moueri ſcōm dubiū: vtrū in ꝯſeruatōe tpati ꝯueniat vomit⁹. Et vr̄ ꝙ ſic: qꝛ Aui. loquit̄ vlr̄. Qō nō arguit̄: qꝛ tpatus tm̄ appetit quātum digerere pōt: ergo nō indiget eūone ſupfluitatum p vomituʒ. ℄ Hic rn̄det̄ ꝙ tpatus aut regit̄ regimine ſibi pportionato aut nō. Si prio mō tm̄ appetit quātuʒ bene digerere pōt: ⁊ ideo nō multiplicatur ſupfluitas vomēda: ideo ſufficit ei exercitiū ⁊ balneū. Si ſcōo mō tunc indiget vomitu: naʒ hoīes tempati qn̄qʒ nō ſequunt̄ regulā ſue nature: ſed pp volūtateʒ nimis comedētes: aut pp occupationē non comedentes horis debitis: aut comedētes res nō bonas congregant ſuperfluitatē expellēdā vomitu. Et ꝯfert eis vomitus modo dicto. Uidetur tm̄ ꝙ ſi optima nā que vere eſt in medio temperamēti tantū appetit quantuʒ digerere poteſt: ꝙ temperat⁹ verſus frigiduʒ in extremo temperamēti appetit plus q̄ʒ poteſt digerere: ⁊ tēperatus in extremo temperamēti verſus calidū min⁹ appetit q̄ʒ poſſit digerere.

Queſtio. III.

UVA. BHSC. IyR_044_1

Tertiū dubiū est vtrū debeat cōseruādus vo/mere duob⁹ diebus īmediatis: Et vr̄ q̄ nō: q2 meli⁹ est interponere aliquē vel aliquos dies inter primū ⁊ scđm vomitū vt vtus restauret̄ p quie/tem: ⁊ melius possit scđm vomitū pficere. ¶ Hic rñ/detur q̄ regula Auic. est melior: ⁊ rō q2 si plus starent humores magis quietarent̄ in stō ⁊ difficilius educe/rentur ⁊ aliqua facerent nocumēta: ⁊ in peiores dispo sitiones mutarent̄. Et ad rōnem dr̄ q̄ in sanis ꝯseruā dis hic vomitus nō ducit ad tm̄ laborē quin in crasti/num posset cōueniēter vomere: in aliis autē aliqñ opʒ spectare subleuationē virtutis.

Et iō tale vo/mitiuū oʒ eē̄ debile ⁊ ñ forte ne virtus notabi liter debilitet̄: quare ⁊c.

¶ Et vomit⁹ qdeʒ q̄ est hmōi eūat flegma ⁊ colerā ⁊ mūdificat stomachū. Ipse nāqʒ non hʒ q̄ ipsuʒ mūdet sicut intestina hñt coleram rubeā que ad ea descēdit ⁊ mūdat ea.

Educit etiam qñqʒ vomitu melancolia vt nature ⁊ vtili ter cum porus plenus ad ori ficium stoma chi trāsiens ef/fundit illic su perfluā melan coliam. De mū dificatōe aūt stomachi lege Gale. in. 4. de iuuamētis mē broꝝ. cap. 4. ⁊ 10. ⁊ ibi multa alia ad ꝓposi tum inuenies: quare ⁊c.

¶ Hic ostēdit iuuamēta vomit⁹: ⁊ prio magis in gñā li. scđo magis in spāli. scđa ibi. (Et remouet.) ¶ In pria pte dicit q̄ vomit⁹ factus mō dicto eūat coleraʒ ⁊ flegma ⁊ mūdificat stōm ab illis hūorib⁹: q̄ stōus indi get mūdificatōe artificiali: q2 nō hʒ a nā id qđ ipʒ mū dificaret: sed bene intestina hñt mūdificatoriū nāle co leram rubeā q̄ transmittit̄ ad ea p poꝝ a kisti fellis: vt dictū est pria fen hui⁹ cañ. ¶ No. ergo prio q̄ p ano/thomiā vr̄ porussellus vadēs ad cōcauū intestinoꝝ p quē trāsmittit̄ colera ad ea ⁊ stimulat ad egestioneʒ: ⁊ cū hoc lauat intestina a flegmatib⁹ que in eis ꝯgregan tur: ad stōm vero vadit paru⁹ porus q̄ non hʒ apertā viam ad trāseūduʒ ad cōcauitatem stōi: imo tm̄ defert aliquā partē ad calefaciēduʒ fundū stōi. ¶ Querit aūt Gal. 4. de vtilitate pticulaꝝ: quare ad stōm nobiliorē ⁊ indigentē nā non misit talē purgationē. Et rñdetur q̄ deijceret appetitū si in cōcauitatē trāsiret. Uñ expe rientia notat q̄ multa colera currente ad stōm sicut fit multotiēs in ictericia aut in aliis casib⁹ statim deijcit̄ appetit⁹. Et in illis in qb⁹ porussellus ad stōm veniēs est latus de qbus Gal. loquit̄. 2. tegni ⁊ multotiēs ali bi. Ad h̄ ḡ nocumētū vitādū nā nō misit talē reʒ pun/gitiuā in stō: ⁊ indiget adiutorio artificiali: ⁊ h̄ pcipue in hoīe. Nec ꝓpterea dr̄ nā deficiēs in necessariis: q2 dedit homini intellectū p quē pōt sibi artificialr̄ ꝓui/dere de mundificādo stōm cū vomitu. ¶ No. scđo q̄ cā q̄re indiget vomitu in regimine sanitatis: est q2 er/ratur vtplr̄m in regimine vite: ⁊ error ille vtplr̄m ē ad grossiorē dietā: vt dr̄ pria pticula apho. ⁊ pria pticula ꝓblematū. Augmētuʒ aūt cibi est cā indigestōis ⁊ per indigestionē in stō multiplicat̄ flegma. Addit etiaʒ q̄ qñqʒ errat̄ in paucitate: ⁊ tunc vtplr̄m stōus trahit cuʒ violētia a vicinis mēbris: ⁊ tūc multiplicat̄ in eo fleg ma: ⁊ ideo oīs fere stōus indiget vomitu mūdificāte ipsum a flegmate vel a colera vel ab ambobus.

Questio. IIII.

Sed tunc cadit dubitatio: q2 vr̄ q̄ meli⁹ sit mūdifi care stōm p secessuʒ q̄ʒ p vomitū: ⁊ p ꝯñs q̄ vomitus nō sit opportun⁹. Et assumptū pbat̄: q2 eūa tio p secessuʒ est magis nālis ⁊ magis facilis: ⁊ habet̄ pria apho. illo apho. Que ducere oʒ. Et q̄ sit facilior dr̄ scđa apho. illo aphori. In oibus morbis ea q̄ circa vmbilicū. ¶ Forte diceret̄ q̄ licet absolute facilior sit eūo p secessum q̄ʒ p vomitū: tñ eūatio materieꝝ in stō existētiuʒ est facilior p vomitū q̄ʒ per secessuʒ. ¶ Con/tra. si mā repit ad stōm decētius est ipsam ad intestina expellere q̄ʒ ad meri: q2 vtus nālis deputauit portam stōi inferiorē expulsioni/⁊ portā supiorē attractiōi. Et pp hoc magis mouet̄ p secessuʒ mā attracta ad stōm a medicina q̄ʒ ad vomitū. Et ideo et materierū q̄ sunt in stō facilior est eūatio p secessuʒ ⁊ nālior: ⁊ argumētū totū est ꝯ Mesue de ꝯsolatōe medicinaꝝ. c. j. post ꝓhemiuʒ cum dixit. Sexta cā est qm̄ si ad stomachū repit mā decētius ē ipsam ad itestina expellere q̄ʒ ad meri. Uirtus. n. nālis iferiorē stōi portā expulsioni: attractio ne vo meri deseruit. ¶ In oppositū est Aui. hic ⁊ au/ctoritas Hipp. q̄ vult q̄ vomitus iste est necessarius ⁊ vtilis in ꝯseruatōe sanitatis. De secessu autē artificiali hoc nō dicūt. iō tertia pmi. c. de exercitio: ꝓhibet vsuʒ pharmacoꝝ: q2 pharmacia purgat ⁊ inueterat. Et. G. 3. de regimine sanitatis vult q̄ sanatiue artis nō est co gnoscere vtutē pharmacoꝝ. ¶ Ad dubiū rñdet Dy. q̄ vr̄ in regimie sanitatis meli⁹ ē vti vomitu q̄ʒ phar maco solutiuo: nisi dispō corporis sit multū extranea: verbi gratia: q̄ stomachus esset valde debilis: aut hō paratus ad ptisim: aut valde difficulter vomēs ꝓpter al's dispōnes ꝓhibētes a vomitu. Et hec pp tres cās. Pria q2 pharmaca solutiua oīa sunt alteratiua corpis: ⁊ in ꝯseruatiōe sanitatis nō indigem⁹ alteratōe. Secū da q2 pharmaca solutiua opant̄ inferēdo violentiā na ture: ⁊ iō debilitāt mēbra: ⁊ cū hoc faciūt pigritiā ī mē bris expulsiōis q̄ nō expellāt absqʒ stimulo: ⁊ hoc est magnū nocumētū in eūone nāli ⁊ necessaria sicut est se cessus. Fieri aūt talē pigritiā a vomitu non est incon/ueniens. Sed tertia cā est: q2 stomachus nō hʒ q̄ ipʒ mundet sicut intestina. Et iō rñdet: qꝫ eūatio in se p actum eūonis per secessum sit naturalior ⁊ facilior: tñ merito illoꝝ cū quibus fit est difficilior: q2 fit cū phar macis facientib⁹ nocumenta dicta: sed vomitus fit so/lū cū cibalibus rebus sumptis ⁊ cū stimulatione cum pēna vel digito vel re alia in ore posita. ¶ Mihi vide tur q̄ hec responsio non sit generalis. nā eūo p fluxuʒ vētris non fit solum cum pharmaco solutiuo: sed cuʒ lenitiuis ⁊ abstersiuis ⁊ labificatiuis ⁊ lubricatiuis: ⁊ cū rebus eque bene cibalib⁹ sicut ille cū quibus ꝓpa/rant̄ ad vomituʒ: de quo hic est sermo. Et iō vr̄ mihi q̄ tertia cā Dy. non est ad ꝓpositū: q2 qđ est de eūatōe eius qđ in stō cōtinet̄: q2 stomachus nō hʒ rem ipsum mūdātē sicut intestina: vtrū sit meli⁹ p vomitū q̄ʒ per secessum eūare. Et iō vr̄ mihi q̄ Dy. ⁊ si nō ex toto rē declarauit: tamen fuit vicinus veritati. Dicitur eniʒ q̄ illud qđ est in stomacho a natura plurimū expellitur p inferiora: q2 illa via est naturalior ⁊ ille motus facilior: ⁊ vtplurimū melius est cōtētus in stomacho q̄ oʒ ex pelli ⁊ trāsmitti per inferiora: q2 plurimū est kilus aut superfluitas prime digōnis que kilo est admixta: vt ḡ res bona ⁊ vtilis sugat̄ a venis meseraicis q̄ terminā/tur ad intestina: bonū fuit q̄ natura hoc mō inclinetur facere. Sed qñ nō intēdimus q̄ tale quid trāseat ī nu/trimentū: melius est nisi fuerit cā īpediens prouocare vomitū. vnde Auic. prima quarti in febrib⁹ in quibus minime cōpetit vomitus pcipit qñ materia iclinat ad stōm. Et rō huius est illa quā dicit Dy. q2 id qđ in stō cōtinet̄ precipue in cōcauo cū re modicū participante nā extranea: aut cibi aut cū solis cibalibus p incitatio nē pōt expelli. Si ēt res aliqua medicinalis det̄: tamē paucū morat̄ p incitationē ad vomitū simul cū humo re cōtento in stō expellit̄. vñ viscosos humores nō fa/cile puro lenitiuo possumus eūare: ⁊ illud opʒ multo tpe morari ⁊ per intestina transireʒ ea ledere: ⁊ cū hoc aliqđ transit de eo ad epar p venas meseraicas qđ nō opʒ in ꝓuocatione vomitus: ⁊ ideo melius est istas ta les superfluitates in regimine sanitatis per vomitum expelli. Secus aūt ē ī superfluitatibus que cōtinent̄: aut in venis: aut in ambitu totius: aut in intestinis. ⁊ hec solutio plus satisfacit videre meo.

¶ Et remouet grauitateʒ q̄ accidit capiti ⁊ clarificat visuʒ: ⁊ aufert fastidiū ⁊ ꝯfert ei ad cuius stōm descendit colera q̄ ipsius corrūpit cibū: qm̄ cū pcesserit vomitus eius cib⁹ semp mūdus veniet: ⁊ remouet abhominationem que fit ꝓpter vnctuositatē ⁊ casum desiderij

ipsius

UVA. BHSC. IyR_044_1

ipſius meri ⁊ qđ facit deſiderare acutū ⁊ ace
toſum ⁊ ponticū: ⁊ cōfert laſſitati corporis ⁊
vlceribus que ſunt in renibꝰ ⁊ veſica: ⁊ eſt le
pre forte medicamentuꝫ: ⁊ malitie coloris: ⁊
epilepſie ſtōatiche: ⁊ icteritie: ⁊ aſmati: ⁊ tre/
mori: ⁊ paraliſi: ⁊ eſt ex curationibꝰ que cōfe/
runt habentibꝰ vlcera nigra magna.

¶ Hic narrat ſpālia iuuamenta vomitus: ⁊ ſunt.xvj.
¶ Primuꝫ eſt qꝛ remouet grauitatē capitis.ſ.qñ eſt ꝑ
cōitateꝫ ſtomachi ⁊ mēbroꝝ inferioꝝ: ſed ſi eſſet ꝑ ꝓ/
prietatē in capite nō confert. ¶ Scōm eſt ꝙ clarificat
viſum ⁊ intelligas qñ eſt turbatus ꝑ cōitatē ſtomachi.
Sed ſi ſit per ꝓprietatē in oculo nocumētuꝫ potiꝰ no/
cet multū vt pꝫ in p̄cedenti caplo. Sed cā tertij quarti
quinti ⁊ ſexti ſimul dicet᷑ in ſequētibꝰ. ¶ Septimuꝫ in
remouēdo faſtidiuꝫ ⁊ ꝯferēdo illi ad cuius ſtōm deſcē
dit colera que corrūpit ſuū cibum: ⁊ remouet abhomi
natiōeꝫ que fit ꝑꝑ vnctuoſitatē. Et remouet caſuꝫ veri
⁊ naturalis deſiderij: ⁊ remouet illud qđ fecit deſide/
rare acetoſuꝫ ⁊ acutū ⁊ poticū: ⁊ ſupple alia magis ex̄/
nea: ſicut gipſum ⁊ carbones. Oia eniꝫ hec remouen
tur ꝑ eūonē humoris in ſtomacho ꝯtēti/ ⁊ ꝑ ſtomachi
mūdificatōeꝫ: qꝛ talis humor erat cā illoꝝ. ¶ Octauū
aūt eſt ꝙ cōfert laſſitati corꝑis: qꝛ illa ꝓuenit ex multi/
tudine flegmatis in toto que remouet᷑ eūato flegmate
a ſtomacho: qꝛ poſtea reſiduū facile reſoluit᷑. ¶ Nonū
eſt ꝙ cōfert vlceribꝰ renuꝫ ⁊ veſice: qꝛ eūat materiā fo
uentē vlcera: ⁊ diuertit᷑ vt dr̄.16.tertij.de h̄. ¶ Deci/
mū eſt ꝙ ē optimū medicamē lepre ⁊ itelligit᷑ ꝙ remo
uetur mā que eſt cā eius ꝑ hunc leuē vemitū. Sed vo
mitus cū helleboro magis ēt cōfert tpe ſuo in lepra.
Eradicat eniꝫ mās quaꝝ difficilis eſt eūatio a quibus
lepra pendet. ¶ Undecimū eſt ꝙ cōfert hñtibꝰ mali/
tiam coloris eūando flegma qđ ꝓhibet bonā digōneꝫ
que bonū colorē facit. ¶ Duodecimū eſt ꝙ cōfert epi
lepſie ſtomatiche: ⁊ nō ꝑꝑ ꝓprietatē capitis. ¶ Deci/
mūtertiū eſt ꝙ cōfert icteritie oppilatiue. Non eiꝫ eſt
putandū in ea ſoluꝫ eſſe flegma qđ eſt in poroſello: ſed
ēt eſſe flegma multū in partibꝰ circūſtantibꝰ: quo eūa/
to cū vomitu facili reſiduū pellit᷑. Aut forte vult ꝙ cō
fert eūando colerā currētem ad ſtōm preternālıter ꝑꝑ
regurgitatōeꝫ a felle: qꝛ paꝝ aut nihil vadit ad inteſti/
na. Et forte iſta expoſitio eſt melior: qꝛ vult ꝙ illud qđ
vadit ad inteſtina nō poteſt vomitu aut cū difficultate
educi vt ſupra patuit. Aut tertio pōt dici ꝙ ꝯfert icte
ritie in via preuiſionis aut preſeruatōis ab ea: qꝛ eua/
cuat flegma qđ eſt in ſtomacho quod futurū eſt cauſa
oppilationis.

Sicut eſt in ca
ceſia in qua in
primis ꝑmuta
tur color corpo
ris ⁊ faciet ad
albedineꝫ ⁊ ci
trinitateꝫ ⁊ eſt
diſpō ātecedēs
hydropiſiꝫ: vt
vult Auic.14.
tertij tract.4.
c.3.cui cōpetit
vomitus: qꝛ ꝑ
vomitū purgā
tur humores:
qꝛ ſi ad cutem
ſpargerent᷑ te
darent colorē.
iuuat ergo vo
mitus diuertē
do hmōi hūo/
res peccantes
a ſuperficie cor
poris ⁊ eos edu
cendo. q̄re ⁊c̄.

Queſtio. V.

Dicit decimūquartū ꝙ cōfert aſmati. Sed ꝯ in
aſmate mā ducit᷑ verſus mēbrū patiēs ꝑ
vomitū: ergo nō confert: imo nocet. Hic rñdet Dy. ⁊
cōcordat cum Haliabate ꝙ quibuſdā mēbris confert
vomitus magis vt ſunt inferiora ⁊ multuꝫ diſtantia a
ſtomacho qꝛ euacuat ⁊ diuertit: ⁊ quibuſdā minus ſi/
cut capiti collo ⁊ pulmoni. Et ideo dicit Dy. ꝙ vomi
tus nō confert aſmati dum mā eſt in fluxu: ſed poſtꝙ̄
iam fluxit. Et hoc ꝑꝑ tres cauſas: quaꝝ vna eſt eūan/
do flegma qđ eſt in ſtomacho eūat illud qđ fouet māꝫ
aſmatis: lꝫ non ſit cā cōiuncta. Scđo qꝛ vomitus cum
forti vomitiuo eūat materias difficilis eūonis: q̄ ſunt
in pectore. Tertio qꝛ in vomitu fortiter cōmouentur
mēbra anhelitꝰ: ⁊ ideo caleſiunt ⁊ iuuant ad ſubtiliā/
dum humorē peccantē. Ego tñ video Raſim preci/
pere vomitū.9. Almāſoris in pria ſeptimana. ⁊ Auic.
precipere decima tertij vomitū cōtinuū: ⁊ ꝓprie poſt
cibū. Et videt᷑ ꝙ hoc ſit: qꝛ ꝑ ipſuꝫ ſit maius iuuamē/
tum eūando mām: que eſt ſub forma cauſe anteceden/
tis ꝙ̄ nocumētuꝫ ex motu viſus pulmonē: ⁊ quia in
tranſitu inciſiuorū ⁊ acutoruꝫ per meri ſubtiles eorum
partes facilius cōicant᷑ pulmoni: bene ēt materia que
eſt in eo ſit facilior ad exiccatū. Quādoqꝫ enim preci
pitur vomitus cū helleboro precipue nigro: ⁊ tūc eua
cuantur materie difficilis euacuatōis ſicut flegma iaꝫ
fixum in pulmone. ¶ Dicit vlterius ꝙ cōfert tremo/
ri ⁊ paraliſi: qꝛ eūat materias eoruꝫ que ſunt difficilis
eūonis: ⁊ hoc eſt maxime de vomitu qui fit cum forti
vomitiuo. Etiā vomitus poſt cibuꝫ eūando materias
cauſe antecedētis eſt vtilis. Et qꝛ Aui. vr̄ hic loqui đ
vomitu qui eſt cōſeruatiuꝰ ſanitatis: ego puto ꝙ non
intelligat in iſto caplo niſi de iuuamēto qđ fit eūando
materiā que eſt in ſtomacho: ⁊ illud iuuamētuꝫ eſt eua
cuando cām antecedentē in oībus alijs morbis exce/
ptis morbis ſtomachi. ¶ Ultimo dicit ꝙ cōfert hñ/
tibus vlcera nigra mala: qđ ſi intelligat᷑ de forti eūan/
te melācolicū humorē res eſt clara: ⁊ iſte eūant a lon/
ginquo. Si vero loquat᷑ de vomitu facto ad cōſerua/
tionē: erit qꝛ iſta mūdificatio eſt cā melioris digōnis in
epate: ⁊ ipſo minus de humore melancolico puto pu
trefieri ⁊ ad cutem moueri.

Scias ꝙ Raſ.
4. Almā. c. de
vomitu: ſic di/
xit de iuuamē.
eius. Uomitꝰ ſi
vt oꝫ tēperate
fiat: ſtomachū
purgat ⁊ dige
ſtiuā melioreꝫ
efficit: ⁊ corpꝰ
renouat ⁊ mū
dat: caputqꝫ ⁊
ſenſuꝫ alleuiat
⁊ viſum acuit
⁊c̄.

¶ Ipſe quoqꝫ debet fieri in mēſe ſemel aut
bis poſt repletionem ita ꝙ nō obſeruet᷑ reuo/
lutio ſcita neqꝫ numerus dierū notus.

¶ Hic vt predicit᷑ addit quaſdaꝫ cōditiōes obſeruan/
das in vſu vomitꝰ. Et dicit ꝙ iſte vomitus dꝫ fieri in
menſe ſemel aut bis modo dicto vno poſt aliuꝫ ⁊ poſt
repletionē ex cibo: ⁊ hoc propter cauſas dictas. Sed
addit hic ꝙ in eo non debet obſeruari reuolutio ſcita
⁊ numerus dierū/ qꝛ non dꝫ ſemꝑ in capite triuꝫ die/
rum fieri: qꝛ quādo ita obſeruaret᷑ fieret neceſſitas cō
tinuandi. Et hoc modo ꝑꝑ aſſuefactionē ⁊ dimiſſionē
ordinis eſſet nocumētuꝫ. Ut ergo nō faciamꝰ hanc cō
ſuetudineꝫ: bonum eſt non obſeruare numerū dieruꝫ
inter vnum vomitū ⁊ aliud.

Scito tñ ꝙ vo
mitus non eſt
macris vtilis
generaliter ex
parte maciei:
qꝛ macris melā
colicis nō mul
tū cōuenit: ſed
īngētū repletio
ni colerice con
iungitur aut ei
atteſtatur qua
re ⁊c̄.

¶ Et ille qdeꝫ cui maiꝰ iuuamētū affert vo/
mitꝰ: eſt cuiꝰ ꝯplo pria eſt colica/ ⁊ eſt macer.

¶ Hic docet qbus corꝑibus magis cōfert vomitus:
⁊ dicit ꝙ cōfert colericis ⁊ macris: ⁊ hoc dictuꝫ eſt ſu/
pra ſatis: ⁊ eſt talis ſentētia quarta apho. illo aphoriſ.
Graciles ⁊ facile ⁊c̄.

¶ De malitijs q̄ ꝓueniūt ex ſupfluo vōitu. Ca.xiiij.

Superfluꝰ vomitꝰ ſtomacho
nocet ⁊ ipſuꝫ debilitat ⁊ re/
ſoluit ipſuꝫ ⁊ facit eū aptum
ita vt māe ad eū ꝓueniant: ⁊
obſtet pectori: ⁊ viſui: ⁊ den
tibus: ⁊ antiqs capitis dolo
ribus/ niſi eis q ſunt ꝑꝑ ſatie
tatem ſtōi: ⁊ facit nocumētuꝫ epilepſie capi/
tis que nō eſt cā inferioꝝ mēbroruꝫ. Supflui/
tas quoqꝫ q̄ eſt in ipſo nocet epati ⁊ pulmoni
⁊ oculo ⁊ aliquā venaꝝ qñqꝫ ſcindit.

¶ Hic narrat impedimēta vomitꝰ ſupflui. Et diuidit᷑
in duas partes. Naꝫ p̄mo facit hoc. Scđa oſtēdit vnā
ſpālem corporis diſpōneꝫ in vomendo: ⁊ ponit illius
regimen in gn̄ali. ſcđa ibi. (Ex oībus.) ¶ Prio ponit
nocumēta ⁊ ſunt decē: quoꝝ primū eſt ꝙ nocet ſtoma/
cho ipſuꝫ debilitādo in operatione ſua digōnis ⁊ appe
titus ⁊ reſoluēdo ſubſtātiaꝫ ſuā ꝑꝑ magnā agitatiōeꝫ
⁊ ꝑꝑ hoc reddit ipſuꝫ aptū vt materie extranee decli/
nent ad ipſum: qm̄ mēbra fortia tranſmittūt ad debi/
lia: ⁊ hoc primū eſt verū nō in omni ſtomacho: ſed in
debili cui nocet. Naꝫ Aui. p̄cipit ꝙ illuꝫ q debilem hꝫ
ſtōm in nulla egritudine vomere facias. Scōm eſt ꝙ
nocet pectori. Tertiū ꝙ nocet viſui. Quartū ꝙ nocet

ventibus. Quintum eſt ꝙ nocet antiqs dolorib⁹ capi tis niſi fuerit cã ſtõi. Et hoc eſt verũ de moderato: q2 mouet mãs verſus caput. Tamen ſupfluus nocet in oĩbus: q2 mouet mãm taz verſus iſta mẽbra q̃z ſupra ſcripta: ⁊ maxĩe in his q hñt h mẽbra debilia: vt pz d pectore in apho. quarte ꝑticule. Ptiſicos võ ⁊c̃. Dixit aũt antiqs: q2 vtplurimũ in illis ꝯfirmatũ eſt nocumẽ tum: ſz tñ ẽt in recẽtib⁹ qui nõ ſunt cã inferioꝝ mẽbro rum nocet. Sextũ nocumentũ eſt in epilepſia que eſt ꝑ ꝓprietatẽ in capite: ⁊ hoc ꝑp cãm eandẽ. Sz in illa que eſt ꝑ cõitatẽ ſtõi dictũ eſt ꝙ ꝯfert. Iſta ſola vocaꝛ hic epilepſia capitis nõ obſtãte ꝙ oĩs epilepſia ſit ĩ ca pite: ⁊ in iſta ẽt vomit⁹ ſupraſcriptis nocet. Septimo nocet epati: ⁊ octauo pulmõi. Nono oculis: ⁊ iſta tria ſunt vera de ſupfluo ſoluz: q2 ꝑp ſolaz agitationẽ debi litãt ẽt epar ⁊ pulmonẽ: verũtamen vr̃ ꝙ oculis noce at tẽperatus. Decimũ eſt nocumentũ ꝙ aliquãdo eſt cã fracture vene: aut in pulmone: aut in epate ex forti agitatione ⁊ tenſione que fiunt in ipſis: ⁊ hoc eſt verũ de ſuperfluo vtplurimũ: lz in multis preparatis quan doqz moderatus hoc facit: ⁊ hic ideo eſt cauendus ⁊ preparãdus in preparatis.

Idez Raſis li bro ⁊ capitulo antea allegatiſ ſic cõmemora uit nocumẽta vomitus dicẽs ꝙ ſi mult⁹ fue rit vomit⁹: cor pus deſiccabit atqz epi ⁊ cor pori necnõ ocu lis ⁊ pulmoni nocebit: venas quoqz ſcindit qñqz ⁊ rumpit ⁊ paſſio accidit emoptoica ⁊c̃.

C Ex hominibus ꝓterea eſt qui vult cito im pleri: deinde nõ tolerat ĩmo preparat ad vo mendũ. Et actio huius ex eis eſt que ꝑducũt eum ad malas egritudines mãſiuas: ipſe er go a repletione ꝓhibendus eſt: ⁊ tu ipſius ci bum ⁊ potum menſura.

C Hic facit hoc qd̃ dictũ eſt: dicẽs ꝙ ſunt quidaz ho mines qui volũt cito ĩpleri. i. qui comedũt multũ in vi ce vna: q2 multũ appetũt ꝑp voluptatẽ: ſz poſt ſtoma chus nõ tolerat: ⁊ opz ꝙ vomãt: ⁊ illud eſt ex reb⁹ que ipſos ducũt ad mãſiuas egritudines: q2 dbilitãdo ſto machum eſt cã corruptiõis digeſtionis q̃ eſt mater fe re oĩuz egritudinũ: vt diciꝛ tertia tertij: ⁊ iõ ꝓhibẽdus eſt hic talis a repletione: ⁊ tu debes menſurare cibuz ſuum ⁊ potuz ⁊c̃.

C De modo ſuccurrendi diſpoſitiõibus que accidũt vomenti. Capl'm. xv.

DE ꝓhibitione aũt vomen di diximus iam qd̃ oporte bat. C Tẽſioni vero ⁊ do lori qui ſub hypocũdrijs fi unt ꝯferũt pãni aq̃ calida ĩfuſi ⁊ ſuppoſiti ⁊ oleis le nificãtib⁹ ⁊ vẽtoſe cũ igne.

C In iſto capl'o vt ſupra dixi docet Aui. ſuccurrere q buſdã diſpõnibus que veniũt in actu vomẽdi: aut cuz hõ eſt in ꝓpinq̃ diſpõne ad vomitũ. Et diuidiꝛ in du as. Prio excuſat ſe: q2 hic nõ dicit in qb⁹ dz ꝓhiberi vo mit⁹. Scd̃o exeqꝛ ꝓpoſitũ ibi. (Tẽſioni võ). Hic exeq tur ꝓpoſitũ: ⁊ diuidiꝛ in tot ꝑtes quot ſunt accidentia.

C Prio ḡ docet ſuccurrere dolori ⁊ tẽſioni q̃ fiũt ſub hypocũdrijs: ⁊ dicit ꝙ ꝯfert ſuppõere pãnos ĩfuſos in aq̃ cal'a actu cal'os: q2 cũ dolor ille ſit vẽtoſus ⁊ tẽ ſio ꝑ mollificatiua mitigeꝛ: iõ pãni in aq̃ cal'a reſoluẽ do ſui cal'itate vẽtoſitatẽ: ⁊ mollificãdo locũ mitigant dolorẽ ⁊ tẽſionẽ. Sil'r ꝯferũt olea lenificãtia ſicut aneti nus ⁊ camomellin⁹. Et ſil'r ꝑp eãdẽ cãm: ⁊ vẽtoſe cuz igne poſite abſqz ſcarificatõe ml'tũ diſſoluũt vẽtoſitatẽ

C Fortem autez mordicationẽ in ſtomacho remanentẽ remouet bibere iura vnctuoſa q̃ cito digeranꝛ / ⁊ inũgere locuz ex aliquo qd̃ ſit ſicut oleum violaceum mixtuz cum oleo keiri ⁊ pauca cera.

C Hic docet ſuccurrere dolori mordicatiuo q fit in ſto macho: ⁊ iſte aut fit ꝑp acuitatẽ pharmaci: aut ꝑp acui tatẽ humoris attracti ad ſtomachũ. Et dicit remanen tẽ: ⁊ vr̃ intelligere de mordicatõe q̃ remanet fixa: aut remanet poſt actũ vomẽdi: ⁊ h puto ver⁹. Conueni unt enĩ iura pinguia facile digeſtibilia: q2 ſtomach⁹ ẽ debilis: ⁊ ꝯfert inũctio cũ oleo violato ad reprimẽdaz acuitatẽ: ⁊ cũ oleo de keiri in quo eſt virt⁹ mollificati ua caloris ⁊ doloris ſedatiua: lz hẽat aliq̃d caliditatis: ſz ſui aromaticitate vr̃ ꝯfortare ſtomachũ debilitatuz. Eſt aũt keiri viola ſaracena cuius alia eſt citrina: ⁊ na ſcitur in antiqs muris in tuſcia: ⁊ alia eſt rubea: ⁊ alia eſt alba: ⁊ ſunt placidiſſimi odoris: ⁊ habentur Bono nie ⁊ Tuſcie in hortis preſertim puellarum.

C Singultũ vero ſi cuz eo acciderit ⁊ ꝑman ſerit: retinebit ſternutatio ⁊ dare ei ex aqua ca lida ad traijciendum paulatim.

C Docet ſuccurrere ſingultui. Et not. ꝙ aliqs eſt ſin gult⁹ ꝓcedẽs euõnẽ: aliqs accñs dũ fit euõ: aliqs acci dens cõpleta euõne. Ille q eſt ante euõnẽ aut in actu eius: eſt vtplurimũ aut ꝑp mordicationẽ medicĩe: aut humoris ad ſtõm tracti: aut ꝑp vẽtoſitatẽ groſſam im bibitã in ſtomacho: aut ꝑp corrugationẽ factã a medi cina vel humore. Et iſti moueꝛ cũ ſternutatione vt di citur ſexta ꝑticula apho. A ſingultu habito ſternutatio ſuperueniens ſoluit egritudinẽ: ⁊ remoueꝛ etiam cuz paulatino ⁊ frequẽti potu aque calide: qm̃ ſternutatio excutit tunicas ſtomachi fortiter: ita vt ab eis ſepara ri faciat illud qd̃ adherẽdo faciebat ſingultũ. Et aq̃ ca lida iuuat abſtergẽdo ⁊ acuitatẽ remouẽdo: que ideo paulatiz datur vt pluries ſup locũ trãſeat. Quãdoqz aũt ſingultus eſt poſt euõnẽ: ⁊ iſte lz poſſet eſſe ex eiſ dem cãis remanẽtibus ⁊ curari hoc mõ: tñ plurimum eſt ꝓpter ſiccitatẽ: vt dr̃ in aphoriſmo quinte ꝑticule. Spaſmus ⁊ ſingultus poſt nimiã inanitionẽ eſt ma lum: ⁊ de iſto nõ loquiꝛ Auic. hic ꝙ ſi remedia hic po ſita tibi non ſufficiunt: vade ad decimãtertiam tertij: vbi etiam videbis quid eſt ſingultus.

Hoc ẽt remedi um cõmemorau it Aui. 13. ter tij. tracta. 5. c. 21. de cura ſin gult⁹ circa pri cipiũ capituli paragrapho ſi lo. Et ſternuta tiõi qdẽ i ſupe rando mãz ⁊c̃. Quid ãt ſit ſin gultus: videb eo eodẽ tract. cap. 19. Gal. in quinta ꝑticula ꝯmẽ. illi⁹ aph. apho. In imo derata purga tione ſpaſmus aut ſingultus malũ z dixit ſin gultũ eſſe ſpaſ mũ z ſtomach in initio plen autõ ſiccatiuũ mordicatõe al qua icitati ⁊c̃. Sz dubito na idẽ Gale. 6. de accñti ⁊ morbo ꝓbat ſingultũ nõ eſſe ſpaſmũ ex eo ꝙ ſpaſ mus eſt paſſio mẽbri lacertoſi ſed ſtomachus non eſt mẽbrũ lacertoſum. er go ⁊c̃. hoc reli quo ꝓuectioni bus. quare ⁊c̃.

C Et de ſanguine quidez iam diximus in ca pitulo de impedimentis vomitus.

C Pro vomitu ſanguinis qui fuerit ex potu pharma ci: remittit nos ad decimãtertiã tertij ſtatiz allegataz. Sed ſcitote ꝙ vomitus ſanguinis qñqz eſt ꝑp vltimã euõnem in qua pharmaca ſupfluentia vltimo trahunt ſanguinem ⁊ huic ſuccurrit vt dicitur ſequenti capitu lo: qñqz aũt eſt ꝓpter impetuoſum motũ ⁊ fracturam alicuius vene: ⁊ de hoc loquitur hic.

C Alcuzez vero ⁊ egritudinib⁹ frigidis ⁊ in terſectioni vocis que accidit poſt ipm̃ cõfert ligare extrema ⁊ ſtringere ea / ⁊ ſuperponere ſtomacho pãnum infuſum oleo in quo cocta fuerit rutha ⁊ ſicidis: ⁊ dare ei ad bibenduz mel cum aqua calida.

C Quid in hac parte dicat pz. Ubi nota alcuzez qñ ſu mitur ꝓprie vt eſt tetanus a ventoſa mã: ⁊ illud nos vocamus ranfuz: ⁊ eſt ex ventoſitate ita tendẽte lacer tum vt nõ poſſit flecti: ⁊ qñqz ſumitur vt conuertitur cum ſpaſmo de tali materia vel tetano: ⁊ qñqz contra huntur muſculi ꝓpter ventoſitatez. Sed videtur hic Aui. ſumere abſolute pro ſpaſmo vel tetano.

C Nota ſcd̃o ꝙ iſti ſpaſmi aut fiunt in actu euacuatio nis aut ante aut poſt. Cum aũt fiunt poſt multã eua cuationem plurimuz ſunt de inanitione ⁊ ſunt multũ mali: vt diciꝛ in cõmento illius apho. Spaſm⁹ ex hel leboro. Et nota vlterius ꝙ ſpaſmus ⁊ ſingultus poſt talem euõnem nimiã ſunt mali: ⁊ de iſtis nõ loquitur hic Aui. Aut enim nõ ſunt curabiles aut vix: ⁊ ꝑ eoꝝ cura vide ſcd̃a tertij. Sed in ipſo actu euacuatiõis ſunt ſpaſmi quandoqz. Et ſm̃ Meſue cõtingit a quattuor cãis. Una eſt motus multe mãe ſimul que nõ euãtur

ſed ſpargiꝛ

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſed ſpargiṫ ad lacertos ⁊ neruos: ⁊ facit eos ſm̄ latuz
creſcere ⁊ breuiari ſm̄ longū: vn̄ accidit mēbris icur/
uatio ſicut arcui: cuiꝰ chorda breuiaṫ. Scd̄a cā ē alleuia
tio multi vaporis turbidi cuz vētoſitate groſſa ad ner/
uos: ⁊ fit ſic̄ dictū eſt ſtatiz. Tertia cā eſt qꝛ tp̄e q̄ ſumiṫ
medicina pori apiunṫ: ⁊ multe ptes medicie ꝯuertunṫ
in vapores ſubtiles. Cuz ḡ ille q medicinā ſumpſit ſe
exponit frigori iſti vapores ingroſſanṫ: ⁊ nerui pp̄ fri/
gus penetratuz aptis poris incuruanṫ ⁊ fit ſpaſmꝰ pp̄
ꝯctionē ad eoꝝ ꝑncipia. Quarta cā ē mala q̄litas cōi/
cata neruis ⁊ lacertis: vn̄ refugientes ab ea ꝯhunṫ. Et
vr̄ mihi vt dixi ſup apho. p̄rio q̄nte ꝑticule: ꝙ nō ſolū
ex multitudine humoꝝ aut vētoſitate: ſ; ex acuitate pt̄
fieri ſpaſmꝰ q dr̄ nō ꝓportionatꝰ ad mā̈z. ¶ Sed no.
ꝙ cū fit ſpaſmꝰ ex iſtis cauſis h̄ mō cōicatis muſculis
totius nō curaṫ vt dicit Aui. hic. ſ. ꝑ ligaturā extremi/
tatū ⁊ poſitionē pāni ſup ſtōm in quo coctū fuerit ꝯ ru
tha ⁊ ſicidis. i. cucumere aſinino: aut ꝑ potū mellis cū
aq̄ calida: imo vt pꝫ ꝑ Meſ. qn̄ eſt ex p̄ria cā curaṫ cū
eūantibꝰ cito mām̄: aut clyſterijs: aut pharmacijs ebi/
bitis: ⁊ poſt eūonez cū rectificatōe ꝯctionis neruoꝝ ⁊
cōfortatōe cerebri ⁊ nuce: vn̄ nec vult febrē in tali ſpaſ
mo cōferre: qꝛ inflāmat pharmacū ⁊ mouet mām̄ ver
ſus lacertos: quāto ḡ magis nō cōfert ligatura extre/
moꝝ ꝑ quā de directo trahiṫ mā̈ ad lacertos ⁊ poſitio
olei ſupraſcripti cū calefaciat pharmacū. Sed qn̄ eſt a
ſcd̄a cā opꝫ facere qd̄ dictū eſt de p̄ria. ſ. facere eūonē ⁊
poſtea cōuertere vapores ad diuerſuz fortiter cū frica/
tionibꝰ: cū h̄ forte nō nocet ligatura. Cū aūt eſt pp̄ fri/
gus cōfert vaporatio ⁊ calefactio. Et cū eſt pp̄ malam
q̄litatē pharmaci: cura eſt cū remouētibꝰ pharmaci au
daciā. ſ. potu aq̄ cal'e. ſ. tepide ⁊ ſil'iuz ⁊ cū ꝯfortātibꝰ
neruos. Et iō pꝫ ꝙ expoſitores volētes ꝙ h̄ Aui. po
nat curā illoꝝ modoꝝ ſpaſmi de qbꝰ dicit Meſue nō
ſufficiēter dixerūt. ¶ Pro ꝯcordia Aui. cū Meſ. ⁊ ꝑ
expōne Aui. no. ꝙ iſte q̄ttuor cāe ſcripte a Meſ. qn̄qꝫ
inueniunṫ in neruis ſtōi: ſed ꝑ cōpaſſionē reliq corpis
nerui ꝯhunṫ ⁊ ſpaſmanṫ. Et ꝑ mēte Aui. tene ꝙ i opa
tione pharmaci pl'm cōtingit ſpaſmꝰ ꝑ cōpaſſionē ad
ſtōm: ⁊ iō diuertēdo mām̄ ⁊ vētoſitatē ꝑ ligaturā dolo
roſam extremitatū ⁊ reſoluēdo cū oleo dicte decoctio
nis ⁊ abſtergēdo illud qd̄ adheret villis ſtōi cuz potu
mellis in aqua fit cura taliū ſpaſmoꝝ. Sed Meſ. po
nit curā qn̄ tam in alijs mēbris ⁊ lacertis eēt nocumē
tum per eūonez. Et tu hanc expōnez ⁊ diuerſitatem
nota: naz ēt vocis abſciſio fit ex ſil'i cā laborātibꝰ lacer
tis pectoris ⁊ epigloti per viā ꝯpaſſionis.

¶ Et habenti quidē ſubeth fiat hoc ⁊ in au
rem eius mittatur.

¶ Hic docet ſuccurrere ſubeth. i. ſomno ꝓfundo. Nā
h̄ accidit pp̄ multos vapores frigidos eleuatos ad ca
put. Et iō ligare extrema eſt valde bonū remediū di/
uertēdo ad ꝯriuz capitis: ⁊ ēt ꝯfert potus mellis cum
aqua calida vt deponaṫ mā̈ a ſtō que euaporādo facit
ſubeth. Omnia aūt illa meliꝰ ponunṫ in aure vt meliꝰ
diſſoluaṫ vapor ex pōne medicine ſolutiue in loco ꝓ/
pinquiori cāe ſubeth: ⁊ tu ex iſto ponere potes alia re/
media ſcripta prima tertij. cap. de ſubeth. vt cū clyſte
rijs ⁊ ſuppoſitorijs ⁊ vomitū ꝓuocātibꝰ ⁊ diuerſioni/
bus ⁊ embrocis ⁊ euaporationibꝰ vt opꝫ.

¶ De eo in quo ſupfluit vomitus. Cap. xvj.

Fiat vt ipſe dormiat ⁊ ige/
nieṫ q̄ꝫto plus poſſe fuerit
qūo dormiat: ⁊ ligenṫ ipſiꝰ
extrema tal'r qual'r liganṫ
cū fluxū vētris retineṙ vo/
lumus. Et ipſius mediceṫ
ſtomachꝰ cum emplaſtris
ponticis fortitudinē facientibus.

¶ In iſto cap. Aui. docet ſuccurrere vomitui ſupfluē
ti ex pharmaco. Et diuidiṫ in tres partes: Primo do
cet ſuccurrere ſupfluo vomitui. Scd̄o docet ꝓuidere
ne ſuperfluat. Tertio remittit nos ad aliū locum pro
quibuſdā cognoſcēdis. ſcd̄a ibi. (Cum aūt.) tertia ibi
(Et opꝫ q̄dem). Prima in duas. Primo docet qn̄ vo/
mitꝰ eſt ſupfluꝰ: ſed non adhuc vomat vt ſanguis fluat
vomitu. ſcd̄o qn̄ ex ſupfluitate eūonis vomitur ſan/
guis. ſcd̄a ibi. (Qd̄ ſi vomitus). Prima pars patet: qꝛ
prouocatio ſomni ⁊ ligatura extremitatum ⁊ appoſitio
emplaſtroꝝ conſtringentiū ⁊ confortātiū ſtomachū ex
eodem capite fiunt ex quo facte ſunt ſuperius in ſup/
fluo fluxu ventris.

¶ Qꝛ ſi vomitꝰ ſupfluerit ⁊ inceſſanter egre
dianṫ humores donec ſanguis exeat: da ei ad
bibēduz lactis vino mixti q̄ttuor cotilas: qm̄
medicie vomitiue malitiā reprimit ⁊ ſangui/
nez ꝓhibet ⁊ nā̈z lenit. ¶ Qꝛ ſi ꝑtez pectoris
⁊ ſtōi a ſanguine cū h̄ mundificare volueris
ne ex eo aliq̄d coaguleṫ: da ei ad bibēdū ſyru
pum acetoſuz ſiue ſit ex melle ſiue ex zuccaro
cū niue īfrīdatū paulatiz: cū h̄ q̄qꝫ qn̄qꝫ ꝯfert
bibere ſuccū portulace cū bolo armeno.

¶ Facit qd̄ dictuz eſt miſcēdo modū quo cauenda eſt
coagulatio ſanguinis in ſtomacho. Nam iſta coagula
tio eſt periculoſa: qꝛ ſanguis in ſtomacho coagulatus
eſt venenū ⁊ interficit aliq̄n. ¶ Sed ad ꝓhibendū ſan
guinis vomitū docet offerre lac vino mixtum: qꝛ ſui
aquoſitate lenit vētrez ⁊ deponit medicinā ⁊ ſanguinē
q eſt in ſtō per inferiora: qꝛ ſui caſeitate oppilat ⁊ clau
dit orificia venaꝝ ꝑ que currit ſanguis: ⁊ ſuis qualita/
tibus ⁊ mō ſubē reprimit acuitatē pharmaci. Sed vi
num iō miſceṫ vt cōfortet ſtōm ſui aromaticitate ⁊ ꝓ/
hibeat lactis coagulatōez in ſtō. ¶ Aliud remediū eſt
ſuccus portulace cū bolo armeno. Nam ſuccꝰ portu/
lace eſt repreſſiuus acuitatis pharmaci: ⁊ cū hoc ſtrin/
git ⁊ claudit vias ꝑ quas mā̈ currit ad ſtōm: ⁊ multo
magis qn̄ cum bolo armeno miſceṫ. ¶ Immiſcet aūt
moduz quo prohibeṫ coagulatio ſanguinis in ſtō per
potuz ſyrupi aceto q abſtergit ⁊ incidit ſiue fuerit de
melle ſiue de zuccaro: ⁊ dꝫ offerri infrigidatus in niue
vt prohibeat opationē venaruz. Coagulatio autē ſan
guinis ideo fugiēda eſt: qꝛ facit accidētia veneni terri/
bilia: vt ſexta quarti. ⁊ octauo interiorū. ⁊ deciatertia
tertij. Qd̄ ſi h̄ remedia non ſufficiunt: recurre ad lo/
ca propria ſtatim allegata.

¶ Cum ergo terrefactꝰ fueris pro aliquo in
quo ſupfluit medicina fac ipſum vomere.

¶ Docet ſuccurrere ei in quo timemus de ſupfluitate
vomitus: dicens: ꝙ facias euz vomere vt medicina ci
to a corpore expellaṫ: facias aūt hoc incitāduz ad vo/
mitum cū potu aque tepi. aut olei.

¶ Et opꝫ q̄dez te querere medicinas vomi/
tiuas ſm̄ ſuos gradus: ⁊ qūo queqꝫ earuz ad
bibēdū ſint dande/ ⁊ ꝑcipue helleboꝝ a ntido
tario ⁊ medicinis ſimplicibus.

¶ De hac parte patet quid dicat.

¶ De enemate. Cap. xvij.

Enema eſt medicamē nobile
in expellendo ſupfluitates q̄
ſunt in inteſtinis: ⁊ in ſedādo
dolores renū ⁊ veſice: ⁊ apa
ta ipſoꝝ ⁊ egritudinis colice
⁊ i attrahēdo ſupfluitates a
mēbris p̄cipalibꝰ ⁊ ſupio/

Quia ſomnus
fortes euacua
tiones retinet
⁊ ſtiptica forti
ficāt ſtomachū
vnde non reci
cipit humores
quare ⁊c̄. Gen
tilis.

Dicit Gentilis
ꝙ cuz exit ſan
guis ſtat tri/
plex intentio.
Pria eſt remit
tere acuitatem
pharmaci. ſe/
cūda eſt ſtipti
care orificia ve
naꝝ ne aperiā
tur. tertia eſt
eūare medici/
nam de ſtō: mō
lac facit hoc ⁊
tu lege ibi qūo:
quare ⁊c̄.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ribus. ℭ Que vero ex eis ſunt acuta debili/
tant epar ⁊ perducūt ad febrē. ℭ Ex enema
tibus preterea fit iuuamen in expellēdo reli/
quias quas inanientia relinquunt.

ℭ Supius Aui. docuit modos admiſtrādi euōneſq̄
fiunt ꝑ exhibita ꝑ os. Hic docet regulas obſeruādas ī
euōnib⁹ q̄ fiunt ꝑ imiſſa inferi⁹. ſ. ꝑ clyſteria. Et diui/
dit in duas ptes. Prio ponit iuuamēta ⁊ nocumēta ī
gn̄ali enemat̄. Scd̄o pōit regulas ꝺ mō obſeruādo ī
adminiſtratōe ei⁹. ſcd̄a ibi. (Forma aūt.) Dicit p̄rio ꝙ
enema eſt nobile medicamē in qnq̄ʒ reb⁹. p̄rio ī expel
lendo ſupfluitates q̄ ſunt in īteſtinis. ſcd̄o ī ſedādo do
lores renū ⁊ veſice. tertio in ſpatib⁹ eoꝝ. ſ. renū ⁊ ve/
ſice. q̄rto in egritudinib⁹ colice. qnto ī attrahēdo mā̈s
a mēbris p̄cipalib⁹ ſupiorib⁹. Scd̄o dicit ꝙ enema/
ta acuta ꝑducūt ad febres ⁊ debilitāt epar. Vltio dicit
quo ad hāc ptēʒ: ꝙ ex ipſis hr̄ iuuamētū in expellēdo
reliq̄as q̄s reliq̄runt inanientia. ſ. pharmaca ſolutiua
bibita. ℭ Ubi p̄rio no. ꝙ enema ꝓprie eſt decoctio q̄
iniĳcit aut iniecta eſt ꝑ anū. Clyſtere aūt eſt in q̄ fit ta/
lis iniectio. ℭ Scd̄o no. ꝙ eedē medicine pn̄t ꝑ infe
rius iniĳci ⁊ dari ad potādūʒ: ſed in h̄ ꝙ iniĳciunt per
inferi⁹ ſunt meli⁹ opatiue ꝓ qbuſdā finib⁹. Et iō Aui.
nō dixit abſolute ꝙ enema eſt nobile medicamē: ſʒ eſt
nobile in illis qnq̄ʒ q̄ narrauit. Cōſtat autēʒ nobilitas
medicine ex duob⁹: quoꝝ vnū eſt efficacia in ꝯſequē/
do finē. ſcd̄ʒ eſt ſecuritas ⁊ lenitas ſup nām. Et in his
qnq̄ʒ dictis ab Aui. enema eſt efficax: ⁊ cū h̄ eſt valde
ſecurū. Efficax q꞉ ꝑ ipſuʒ ponunt medicine ī ipſomet
loco patiēte: aut in valde ꝓpinq̄. Securꝝ aūt q꞉ ponit ī
mēbro ignobili deputato ad expulſionē: vn̄ ſi in illud
mēbꝝ īprimit aliquā diſpōnē nō eſt tm̄ nocumētū ſic
in medicis īmiſſis ſtō: qd̄ ē mēbrū nobile. Sʒ lʒ Aui.
dicat ei⁹ nobilitatē tm̄ in ſupradictis: eſt tn̄ ēt nobile ī
ꝯſtringēdo qn̄ flux⁹ eſt cā īteſtinoꝝ: ⁊ nobile in cōſoli/
dādo vlcera īteſtinoꝝ. Sʒ iſta nō ita ptinēt ad euōneʒ
ſicut qnq̄ʒ p̄dicta. Cū ḡ Aui. hic de euōne intēderet: n̄
curauit ponere iſta iuuamēta. ℭ Tertio no. ꝙ lʒ tm̄ ſit
vn⁹ modus imiſſionis enematis: tn̄ enemata variant
in v̄tute ⁊ ſm̄ varietatē eoꝝ ex qb⁹ fiūt. Siſr ēt variāt
res ex qb⁹ fiūt ſʒ varietatē mā̈eꝝ q̄s itēdim⁹ euāt. Nā
qn̄ intēdim⁹ euāre rem q̄ nō indiget niſi mollificatiōe
ſicut feces dure: tūc fit ex vnctuoſis pinguib⁹ ſubtilib⁹
aptis ad ſe imbibēdū: ſicut cū oleo puro: aut cū re pin
gui vt cū iure galli: aut cuʒ ſil'i re. Qn̄q̄ʒ aūt intēdim⁹
ad ſbtilitatiōeʒ ſicut in flegmate: ⁊ tūc fit cū ſubtilitate:
qn̄q̄ʒ intendim⁹ abſterſionē: ⁊ tūc fit cū aq̄ mellis vel
hordei ī qua mel vel aliq̄d abſterſiuū abſolutū ſit: qn̄/
q̄ʒ aūt intēdim⁹ vt irritet virt⁹ expulſiua: ⁊ tūc appo/
nunt medicatiua ſicut ſal: qn̄q̄ʒ aūt intēdim⁹ vētoſitat̄
diſſolutionē: ⁊ tūc apponim⁹ carminātia: qn̄q̄ʒ aūt in/
tendim⁹ attractōeʒ a longinquoꝝ ⁊ tūc apponunt attra
hentia: q̄ ſunt duoꝝ modoꝝ. Quedā. n. trahūt cū vir/
tute attractōis ꝓpria. ſ. a ꝓprietate reſpiciēte determi
natū hūoreʒ: nam q̄ multū ſtimulāt expulſiuā faciēdo
mordicatōeʒ ī iteſtis ſunt cā attractōis hūoꝝ faciēdo
quēdā dolorē: ſed iſta attractio nō reſpicit determina/
tum hūoreʒ. Sed turbith ⁊ collogntida cucumer aſi/
nin⁹ ⁊ ſcamonea nō ſolū trahūt: q꞉ irritāt ſʒ actuant ſi
ꝑmāſerint ſufficiēti tp̄e: ⁊ euāt determinatū humorē.
ℭ Quarto no. ꝙ cū clyſtere ſit iḡra euōnis eius qd̄ in
inteſtinis ꝯtinet alĳs parib⁹ dʒ eſſe leui⁹ q̄ʒ ſi intēdat
ad euōneʒ a longinquo: q꞉ clyſtere vadit ſup loco a q̄
faciēda ē euō. ℭ Quinto no. ꝙ clyſtere vt pʒ ex textu
nō ſit ſolū ad itētionē euandi: īmo qn̄q̄ʒ alterādi: qn̄/
q̄ʒ abſtergēdi: qn̄q̄ʒ ꝯſolādi: qn̄q̄ʒ ad dolorē mitigan/
dūʒ. Et ſm̄ h̄ oīa fiunt ex diuerſis reb⁹: vt pʒ in libris
p̄tic'arib⁹. ℭ Sexto no. ꝙ q̄ʒuis enema nō trāſeat ad
veſicaʒ nec in venas: tn̄ q꞉ iteſtina circūdant h̄ mēbra

Clyſteria autē ſiue enemata q̄ ſunt apta vētri cōſtipato ſiue alio morbo: ſci as ex Ga. i ſuo ꝺ clyſteribus. ca. v. ⁊c.

iō enema vadēs ad īteſtina pōt ſuis q̄litatib⁹ h̄ mēbra
alterare ⁊ ſedare dolorē: maxie q꞉ cuʒ mēbra interiora
ſint rara / euaporat ab īteſtinis aliqd̄ ſubtile de ſubā cly
ſteris / qd̄ attigit vtrūq̄ʒ iſtoꝝ mēbroꝝ dictoꝝ: ⁊ ꝑ hūc
modū ꝯfert in eoꝝ ſpatib⁹ ſiue fuerit intētio repcute/
re ſiue reſoluere ſiue alterare. Vex q꞉ ſupiora inteſtina
ſunt renib⁹ viciniora ⁊ īferiora veſice: iō opʒ in dolore
vel cura renū ꝑ clyſtere conari ꝙ clyſtere magis pene
tret q̄ʒ in cura veſice. Et pariter ītelligatis de cura ma
tricū in mulierib⁹ ⁊ lacertoꝝ qb⁹ renes colligant: qm̄
inteſtina adiacēt iſtis locis. ℭ Qd̄ ſi q̄rat qūo enema
ſedat ſiue clyſtere: dr̄ ꝙ v̄a ſedatiōe: ſicut clyſtere cum
mollificatiuis ⁊ lenitiuis anodis: ⁊ ſedatōe ꝑ remotio
nē cāe ſiue ſit humor q euāt: ſiue mala ꝯpl'o q̄ remoue
tur: ſiue ſol'o cōtinuitatis q̄ ſolidat ēt ꝑ ſtupefactioneʒ
ſicut multotiēs fit in diſinteria: ſed hoc vltimū facien/
dū ē raro ⁊ cū timore ⁊ cautela. ℭ Septio nota ꝙ ene
ma ſedat egritudines colice. i. oppilationes vel alios
morbos q ſunt de genere colice. Eſt aūt colica egritu
do īteſtinalis doloroſa: cū q̄ ſit difficilis exitus ei⁹ qd̄
dʒ egredi ſʒ nāʒ: ſiue ḡ fiat oppilatio a fece vel humo
re vel mala ꝯpl'one cū mā vel ab ſpate vel ab alio ſe/
dat enemate: ſʒ tn̄ variū modū facta iuxta diuerſitatē
cārū: vt hʒ videri. 16. tertĳ. Et p̄t ēt dolorē ī ea exn̄tē
trib⁹ modis ſupradictis remouere: ſʒ tn̄ īteſtinoꝝ que
dā ſunt quoꝝ egritudīes magis iuuant clyſteri q̄ʒ me
dicina ſūpta ꝑ os: q̄dā eꝯ: ⁊ q̄dā medio mō: ſʒ h̄ dcm̄
ē. ſ. c. i. hui⁹ fen: q꞉ ſupiora ⁊ gracilia meli⁹ iuuant bi/
bitis: īferiora clyſteri: finis colō v̄ſus ſupiora ⁊ mono/
culū ⁊ medio mō. Et ſʒ hoc ēt q̄ʒtitas clyſteris eſt va
riāda. nā maioris quantitatis ſit clyſtere qn̄ intēdim⁹
ꝙ vadat ad ſupiora inteſtīa: ⁊ minoris qn̄ intēdim⁹ ad
monoculū ⁊ medio mō qn̄ ad media. ℭ Octauo nō ꝙ
clyſteria dn̄r acuta ī qb⁹ ponunt medicīe multū cal'e ⁊
acute īprimētes ſicut collogntida euforbiū ⁊ ſil'es. Et
q꞉ medicīe iſte p̄cipue ī multa q̄ʒtitate poſite reſoluūt
⁊ calefaciūt: talia clyſteria ſunt diſſolutiua ſpūūʒ ⁊ par
tiū ep̄is ⁊ ipʒ debilitāt. Nā tales medicine multū ac/
cedūt ꝓpe epar ⁊ plurimū eoꝝ vapores ꝑ organa va/
dūt ad epar: ⁊ ꝑ eādē fere cāʒ ꝑducūt ad febrē calefa/
ciēdo ſanguinē: q ē in vena magna chilis deſcendētis
ad ipʒ epar: ex quo dat ītelligi ꝙ ſunt magis cauēda
in febrib⁹. ℭ Vltio nō ꝙ inanientia ſunt medicine ſolu
tiue q̄ in īteſtinis relinquūt aliq̄d de humorib⁹ quos
attraxerūt: ⁊ iſta hoc mō relicta euāt clyſteri cōiter la
uatiuo niſi multā viſcoſitatē habuerint ⁊ groſſitiē: quo
caſu addimus aliqd̄ inciſiuum ⁊ ſubtiliatiuū.

ℭ Vſq̄ʒ huc fuit expō. d. M. Ugonis de Se/
nis: nunc incipit expoſitio Marſilĳ.

ℭ Formaʒ vero clyſteris ⁊ qūo clyſterizetur
iam retulimus in capitulo de colica.

ℭ Nūc Aui. ponit q̄ſdā ꝯditōes ī clyſteribus attēdē/
das. ⁊ duo facit. Prio facit qd̄ dcm̄ ē. Scd̄o docet ſuc
currere cuidā ꝺfectui. ibi ſcd̄a. (Qd̄ ſi qs.) Pria pars
ꝯtinet tres ptes. In p̄ria remittit nos ꝓ ſufficientiori
declaratiōe forme clyſteris ad aliū locū. Scd̄o exeq̄t
modū clyſterizādi exēplificādo ſitū. Tertio tāgit ꝯue
niētē horā applicādi clyſtere. ibi ſcd̄o. (Vt quoq̄ʒ.) ibi
tertia. (Et clyſterizādi.) ℭ De p̄ria dicit ꝙ ipſe iā re/
tulit formā clyſteris: ⁊ qūo clyſterizet co: p⁹. c. de coli/
ca q꞉. 16. tertĳ. forma tn̄ ſatis ē nota. Naʒ p̄ dʒ hr̄e cā
nā oblōgā ad formā palmi cōis vt īgrediat ſufficiēter
īteſtinū rectū ī cui⁹ extremitate dn̄t eē multa foramina
ne ſubito exiſtēte vno magno foramine liquor trāſeat
ad inteſtina: ne ēt ad vnā ptē ſʒ ꝑ multa foramina diſp
ſus multas ptes attingat. Et dʒ eē terſum ⁊ politū: in
ꝓmptu ē cā: īmo dʒ eē cāna vncta oleo q̄ īpōit. Dʒ ēt
cāna eē ligata corio aut veſica ī ſua pte latiori: in q̄ ve
ſica aut corio liquor teneat: ⁊ ꝯpmēdo coriū ingrediat
cānam

UVA. BHSC. IyR_044_1

cãnã qđ in corio ꝯtieſ. Dꝫ ẽt eẽ ſtrictũ ꝑpe cãnã: ⁊ in cedere ſe ampliãdo v̄ſus aliã ptẽ: ⁊ hꝰ vt cõpſſo corio ⁊ exñte ſtricto v̄ſus cãnã melius liquoꝛ valeat igredi.

C Uidetur quoqꝫ ꝙ clyſterizati ſitus melioꝛ ſit vt ſupinus iaceat: deinde reuoluat ſe ad latus dolens.

C Nunc tãgit ſitũ clyſterizãdi: dicens ꝙ vꝛ melius vt clyſterizatꝰ ſtet ſupinus: deinde voluat ſe de latere ĩ latus. C Pro parte no. ꝙ alter eſt ſitꝰ clyſterizandi: ⁊ alter ſitus clyſterizati. Nam clyſterizãdus dꝫ ſtare cum poſterioꝛibꝰ eleuatis ⁊ anterioꝛibꝰ depſſis: ⁊ debꝫ ſtare ſup genua ſua ⁊ ſup manus a pte anterioꝛi: cuiꝰ cã eſt vt liquoꝛ meliꝰ ingrediaꝛ a ſurſum in deoꝛſuꝫ: ſi tñ infirmus eſſet debilis ipſo iacẽte nos opoꝛteret ponere enema. C Sitꝰ vero clyſterizati duplex eſt: gdã immediate poſt acceptionẽ clyſteris: ⁊ tũc deberet ille ſtare ſupinus: qꝛ liquoꝛ melius poterit deliniri cuꝫ ſit getioꝛ ſitus ꝓ retẽtione liquoꝛis: ⁊ ille appellaꝛ ſitus cõmunis: qꝛ coꝛpa ſic clyſterizãda debẽt ſic ſituari. Alter v̄o eſt ſitus magis mediatꝰ vt poſtq̃ꝫ liquoꝛ iam quietatus eſt ⁊ iaꝫ ſufficiẽter retẽtus: tũc moueaꝛ infirmus de latere in latus: vt liquoꝛ bñ vndiqꝫ attingat inteſtina. Alter eſt ſitus magis ꝓpꝛiꝰ qui ſit rõne ꝓpꝛij cãus qꝛ rõne doloꝛis aut moꝛbi in determinata pte ſic aſſumptꝰ: ⁊ poſtq̃ꝫ infirmꝰ ſtetit ſupinꝰ dꝫ ſe voluere ad latus dolẽs: vt enema plus attingat ad alterã parteꝫ. Ad ꝓpoſitũ Aui. nõ poſuit ſitũ ꝓpꝛiũ hunc: dans euꝫ intelligere tanq̃ꝫ notũ. Poſuit aũt clyſterizati ſitũ cõeꝫ deinde ꝓpꝛium dum dixit: deinde voluat ſe.

Gal. in libro de cliſteribus ⁊ capĩo. 4. docet ſitũ clyſterizandi dicẽs. Et tibi quidẽ neceſſariũ eſt qñ volueris inĳcere clyſtere ⁊c. Nos autẽ hodiernus eſt ad placitum: ⁊ parum obeditur pceptis medicoꝝ: quare ⁊c.

C Et clyſterizãdi hoꝛa melioꝛ ẽ cũ eſt aeris friditas: qm̃ ſequeꝛ inde vt augmẽteꝛ grauitas ⁊ doloꝛ ⁊ eſtuatio ⁊ nauſea. C Balneuꝫ pterea ſolet facere vt ebulliãt hũoꝛes ⁊ ſpargaꝛ. Clyſteris quoqꝫ ꝯditio eſt vt aerẽ ⁊ humoꝛes retẽtos attrahat. Et pp hoc ſꝫm plurimũ nõ eſt bonũ vt balneuꝫ enemati pmittas.

C Nunc tãgit hoꝛã ꝯuenientẽ ꝓ clyſteri exhibẽdo dicens ꝙ melioꝛ hoꝛa clyſterizãdi eſt aere exiſtente frigido ne grauitas doloꝛ nauſea ⁊ ſupcalefactio ꝯſequãtur. Scđo ponit aliã cõditionẽ dicẽs ꝙ balneũ diſpergit ⁊ facit ebullire humoꝛes: iõ nõ eſt bonũ vt pꝛeponas balneũ enemati: ⁊ hoc ſꝫm plurimũ. Dicit vltio ꝙ cõditio clyſteris eſt vt attrahat vẽtoſitates ⁊ humores. C Ad intellectũ ptis notãdũ ꝙ hoꝛa clyſteris poteſt ſumi ex multis. Primo ex diſpõne coꝛpoꝛum aut mẽbꝛoꝝ. Scđo ex pte ſtõi: qꝛ ſtõ exñte repleto nõ eſt regulꝛr enema faciẽdũ: ne agiteꝛ cibꝰ in ſtõ: ⁊ indigeſtꝰ attrahaꝛ ad inteſtina niſi in caſu pp debilitatẽ virtutis nos opoꝛteret aliqñ exhibere cibũ. Itẽ ex pte coꝛpoꝝ qꝛ clyſtere nõ eſt exhibẽdũ coꝛpe exñte valde debili: ĩmo loco eiꝰ ponẽdũ eſt ſuppoſitoꝛiũ. Itẽ ſumiꝛ hoꝛa ex parte aeris: qꝛ clyſtere ſaltẽ acutũ eſt exhibendum hoꝛa ſupioꝛi: ⁊ maxie tpe multũ calꝛo. Cã tãgiꝛ in lr̃a ſicut ſuperius etiã tpe exiſtẽte multũ frigido dũ ẽ aeris frigiditas minꝰ exhibendũ eſt: qꝛ tũc hũoꝛes ſunt ĩdiſpoſitioꝛes ad exitũ. Sumiꝛ ẽt hoꝛa ex pte alteriꝰ: qꝛ clyſtere nõ eſt faciẽdũ poſt balneũ ĩmediate: qꝛ cuꝫ balneũ humoꝛes facit ebullire: eos ẽt diſpergit ⁊ trahit ad exterioꝛa. Clyſtere ſequẽs ampliꝰ nocebit calefaciẽdo: ⁊ nõ bñ educet: cũ hũoꝛes ad ĩterioꝛa vel exterioꝛa ſint diſperſi. In caſu tñ quo eſſet doloꝛis vehemẽtia poſſet ĩmediate ſeq enema. Multotiẽs bonũ ẽ pmitti balneũ p tp̃s multũ: qꝛ pparabit ad enema aliqñ ⁊ diſſoluẽdo hũoꝛes ⁊ mãs. C Ultĩo no. ꝙ clyſtere attrahit vẽtoſitatẽ. i. eſt cã attractiõis ⁊ expulſionis vẽtoſitatis ad exterioꝛa ĩcitãdo v̄tutẽ expulſiuã: aut ẽt attrahit vẽtoſitatẽ. i. remouet diſſoluẽdo ſicut clyſtere factũ ex rebꝰ carminãtibꝰ ⁊ diſſoluẽtibꝰ vẽtoſitatẽ.

C Et ſiquis in inteſtinis puſtulas habẽs ipſo indiguerit cã febꝛis/aut alicuius egritudinis/ ⁊ timuerit ne enema retineaꝛ: ſupponere dꝫ ano ſuo ⁊ femoꝛi ⁊ locis que ſunt ĩ circuitu ſpeltam calefactam cum panno.

C Docet nũc ſuccurrere cuidã defectui: dicẽs ꝙ ſiqs patiens puſtulas in inteſtinis pp febꝛẽ indiguerit clyſteri: aut pp aliũ moꝛbũ: ⁊ timeaꝛ ne retineaꝛ enema: dꝫ ſuo ano ſupponere ⁊ ẽt femoꝛi ⁊ alĳs locis qui ſunt in circuitu ſpeltã calefactã cũ pãno. C Pro pte no. ꝙ exiſtẽte puſtula vel emoꝛroyde ſopiꝛ ⁊ hebetaꝛ virtus ad expellendum: qꝛ cũ expellẽdo extendaꝛ pars hñs puſtulas: aut trãſeat liquoꝛ aut ſupfluitas circa illã ptẽ tunc dolet illa pars. Pigritaꝛ ergo virtus ad expellẽdum ne doleat. Et ideo per remediũ qđ in hac parte poniꝛ cõtingit pꝛio ꝙ pp caliditatẽ tẽperatã cõfoꝛtaꝛ virtus ſenſitiua. Itẽ pp ſpeltã hñteꝫ aliquã abſterſiuã virtutẽ pꝛeparaꝛ enema extenſioni ⁊ expulſioni: ⁊ bꝛeuiter incitaꝛ virtus ad expellendũ aliqualiter. igiꝛ ⁊c.

Scias ꝙ ſpelta eſt genꝰ frumẽti quaꝫ gdã dicunt alicã: gdaꝫ vero cãdarusuꝫ ⁊ ipſa calefacta adhibita ano femoꝛi ⁊ locis q ſunt in circuitu trahit inferiꝰ enema retentũ tã ſuo caloꝛe q̃ꝫ ſibi inſita virtute attractiua cuius ſignũ ẽ qꝛ ea repoſita in loco humido cito tumeſcit ⁊ germẽ emittit trahẽs ſibi humoꝛem ⁊c.

C De epithimatibus. Cap. xviij.

Epithimata ſunt ex medicinis bonis que ad ipſaꝫ perueniũt egritudinẽ.

C In pñti ca. Aui. dterminat de gbuſdã medicinis q̃ exteriꝰ applicanꝛ. Et duo facit. Pꝛio dterminat đ epithiatibꝰ Scđo de ẽbꝛocis. ibi ſcđa (Embꝛoce ſunt) Pꝛia ps ꝯtinet ptes duas. Pꝛio explicat epithimata bonas eſſe medicinas. Scđo ponit q̃dã iuuamẽta ⁊ modos epithimatũ ibi. (Et medicina) De pꝛia parte dicit ꝙ epithimata ſunt medicine bone ꝯuenientes ad moꝛbũ. C Pro pte no. ꝙ reperiunꝛ iſta noĩa fomẽtatio: vapoꝛatoꝛiũ/ſeu calefactoꝛiũ: ſuffumigatio: emplaſtratio: epithimatio: vnctio ⁊ ẽbꝛocatio. Unñ fomẽtũ nõ eſt niſi qñ medicamẽ ſic applicaꝛ vt p ipſũ queramus vapoꝛatõeꝫ ſeu reſolutionẽ ĩ vapoꝛẽ ſicut qñ applicaꝛ multũ cũ camomilla vt fiat reſolꝛo. Suffumigatio nõ eſt aliud niſi qđdã medicamen qđ trãſmutaꝛ in fumũ: ⁊ iſte fumus a mẽbꝛo capiꝛ aut pãno ⁊ coꝛpi applicaꝛ: ſicut qñ thus aut maſtix ĩponiꝛ pꝛunis. Epithimatio vero eſt applicatio liquoꝛis ad coꝛpꝰ aut ad mẽbꝛũ vt qñ balneaꝛ pãnus in liquoꝛe ⁊ applicaꝛ coꝛpi. Emplaſtrũ aũt idẽ eſt qđ dura ꝯfectio medicinaꝝ: vñ vt in pñti caplꝛo dꝛ vel poniꝛ: ex eiſdẽ pt cõfici emplꝛꝫ ⁊ epithima: ſed epithima eſt liqdũ: emplꝛm v̄o duruꝫ. Embꝛoca ꝓpꝛie eſt liquoꝛ cũ motu a ſurſuꝫ in deoꝛſuꝫ applicatus mẽbꝛo ſicut ſpõgia madefacta in aq̈ camomille ⁊ expꝛeſſa a ſurſuꝫ in deoꝛſuꝫ: hꝰ vocaꝛ embꝛoca. Unguẽtũ vero ꝓpꝛie ẽ medicamẽ cõpoſituꝫ ex re vnctuoſa ⁊ cera ⁊ eſt aliqualiter ꝯſtãs. Dꝛ aũt vnguentũ ab vngẽdo. Et differũt iſta medicamina q̃ꝫtũ ad intẽtiones q̈s vult medicus exigi. Nã ſi vult medicamen multo tpe opari: tũc facit ipſuꝫ in foꝛma durioꝛi ⁊ foꝛtioꝛi vel cõſtãtioꝛi vel ĩ foꝛma emplaſtri: deinde ĩ foꝛma vnguẽti: deinde in foꝛma epithimatis: vltĩo ĩ foꝛma ẽbꝛoce. Si v̄o q̄ratcitã ⁊ ꝓfundã medicamĩs penetratõeꝫ applicabit ĩ foꝛma ẽbꝛoce tãq̃ꝫ ĩ foꝛma medicamĩs magis penetrãtis. C Scđo no. ꝙ epithĩa dꝛ bonũ medicamẽ: qꝛ ſecurũ cũ exterioꝛibꝰ applicaꝛ. bonũ ẽt qꝛ penetrãdo ſuã pficit opõnẽ cũ ꝯuenit ad moꝛbũ.

C Et medicĩa foꝛtaſſe duas hꝫ v̄tutes: vnaꝫ ſubtiliatiuã: ⁊ alterã ĩgroſſitiuã: ⁊ erit maioꝛ nec̃itas ſubtiliatiue q̃ꝫ inſpiſſatiue. Cũqꝫ eius inſpiſſatio fuerit tẽperans ſubtiliationẽ cũ ex ea fiet ẽplaſtruꝫ penetrabit ſubtilitas ⁊ remanebit ſpiſſitudo: ⁊ illa quidẽ q̃ penetrat ꝯfert

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſicut facit coriandrum cū hordeo fracto cum ex eis fit empl'z ſuper ſcrophulas. ¶ Empl'a ꝑterea ſunt talia qualia epithimata: ſed ēplaſtra ſunt dura ⁊ epithimata currētia. Eſt quo q̄ʒ cū epithimata fiunt cū pānis. ¶ Cūq̄ʒ mēbris principalibus ſupponunt ſicut epi ⁊ cordi ⁊ non fuerit ibi quod prohibeat conferunt pāni ſuffumigati ex xiloaloe crudo ⁊ virtutibus epithimatum bonum tribuunt odorem quem principalia diligunt.

¶ Nunc Aui. exequitur ponēdo iuuamēta ⁊ opationes epithimatū. Et p̄io tāgit vnā opatiōeʒ. Scđo ponit ꝯparationē iter epithima ⁊ empl'a. Tertio tāgit ſpālē ꝯditionē quorūdā epithimatū. ibi ſcđa. (Empl'a pterea). tertia ibi. (Cunq̄ʒ mēbris). ¶ De p̄ia pte dicit q̄ forte medicīa duas h̄ʒ virtutes: ſupple ꝯrias. ſ. ſubtiliādi ⁊ ingroſſandi: ⁊ maior eſt neceſſitas ſubtiliādi q̄ʒ ingroſſandi. Jnſpiſſatōe ergo tēperatē ſubtiliatiōnē in hac medicina facta empl'o penetrabit ſubtilitas nō penetrāte ſpiſſitudine hac ſubtilitate penetrāte cōferente: ſicut facit empl'z factum ex coriādro ⁊ hordeo fracto poſito ſupra ſcrophulas. Dicit ſcđo: q̄ empl'a ſunt talia qualia epithimata: ſʒ epithimata ſunt fluida currētia. empl'a vero dura. Dicit vlterius q̄ cōtingit epithimata fieri cū pānis. Ultimo dicit q̄ cum epithimata ſupponunt mēbris principalibus vt epi ⁊ cordi nō exn̄te impedimēto: cōferunt pāni ſuffumigati ex ligno aloes crudo: ⁊ virtute epithimatū tribuētiuʒ bonum odorem quē diligūt mēbra principalia. ¶ Pro intellectu partis nota q̄ vna medicina pōt habere virtutes ꝯrias. vt patet experientia: vt q̄ partes exteriores ſint frigide ⁊ interiores calide vt p̄ʒ de pſilio: cui⁹ cortex multa frigiditate pticipat: ⁊ medulla multo calore: ⁊ in tali caſu nō eſt incōueniēs frigide partis preuenire opationē: vt circūdata parte calida frigida non inchoet aut expleat ſuā opationē. Aliqñ aūt eſt econtra: q̄ pars corticalis ē calida: cētralis vero ⁊ interior frigida vt in endiuia caule ⁊ multis alijs. Pat3 ēt i p̄n̄ti propoſito q̄ coriandrū: qđ eſt granū apud Mundinum frigidū h̄ns virtutē ſubtiliādi ⁊ reſoluēdi p partem calidā: ⁊ inſpiſſandi ⁊ igroſſandi p partē frigidā. Fit ergo vt pars vna cōtraria p accn̄s iuuet ad operationē alteri⁹ vt parte ſubtili eius penetrāte ſubſequēte groſſa cōſtipāte ⁊ poſtponēte ſubtilior magis ꝓfundat fortius opat'. Preuenit aūt ſubtilis pars tāq̄ʒ actiuioris opatōis: ⁊ ēt eius pars ſubtilis calida facilius actuat' q̄ʒ frigida: cuius cōſimilē opationē tetigit Gal'. 2. de ſimplici meſticina: vbi vult oleū ro. plus humectare q̄ʒ oleū nō roſatū vel cōe: cū tn̄ hoc reſpectu cōis ſit ſiccū: nō pp aliā cām: niſi q̄ perueniēte operatione olei ⁊ ſubſequēte preſſione pp ſtipticitatē roſaꝝ maior ⁊ profundior ſequit' humectatio. ¶ Ulterius nota q̄ quāuis coriandrū cū hordeo fracto qđ h̄ʒ virtuteʒ abſterſiuā ⁊ reſolutiuā valet ad ſcrophulas reſoluendas approximatū exterius. Aſſumptū tn̄ interius actualr̄ ⁊ partibus ſubtilibus reſolutis cōſequit' coriādrū infrigidatio ⁊ non calefactio. Jō exhibitū poſt cibuʒ p ſuā virtutē infrigidatiuaʒ prohibet ad caput euaporationē: in quo coriādo virtus ingroſſatiua tēperat reſolutiuā: q̄ facit ipm̄ tēperate ſubtiliare. Ex quo p3 liquorē appoſitū mēbro quo mēbrū eſt madefactū dici poſſe epithima: ſicut ſi ſit pānus poſitus in liquore ⁊ ſuppoſitus mēbro ſiue nō: p3 q̄ dicit epithimata q̄nq̄ʒ ſunt cū pānis q̄nq̄ʒ nō. ¶ Ulteri⁹ nota: q̄ dicit. ⁊ non fuerit ibi qđ ꝓhibeat: q̄ ſuffumigiū ligni aloes nō ponat' cordi pōt eſſe cōplexio valde calida. ¶ Nota vlteri⁹ q̄ lignū aloes h̄ʒ odorē valde aromaticū. Etiaʒ eſt vt puto a ſua forma cordiale. Si ergo cordi vel epi applicemus epithima qđ ſit reſolutiuū aut alteratiuū in tētione eoꝝ ꝯſeruare aut refocillare virtutē: epithimatibus odorifera ſunt admiſcēda: aut epithimata membris applicāda ſicut ſuffumigiū ligni aloes. Et notanter applicat' in fumo vt ſi euaporās forte faciat opationē euaporātibus ēt partib⁹ odoriferis ⁊ cordialib⁹. Et notāter dictū eſt crudū: ne forte pp decoctionē ſubtiles partes abijciant'. ¶ Ultimo nota q̄ mēbra principalia diligūt bonū odorē vt ſic dicam dilectione nāli: nō q̄ habeāt potētiā odoratē: ſʒ q̄ cū odor fundetur in ſubſtātia vaporoſa cōſimili ſpiritui: aut ēt ſit ſecūda qualitas ꝓportionata ꝯplo'ni ſpiritui: iō naturalr̄ mēbra appetunt hunc odorem bonum ⁊c.

Sciaſ q̄ in coriādro eſt ſubſtātia ſubtilis ꝓfundās ⁊ ſubſtantia frigida q̄ nō ꝓfundat' iuxta illō Aui. 2. huius. ca. de coriandro. Jn hordeo vero ē virtus ſubtiliatiua abſterſiua ⁊ reliqua: q̄ vide a Gal. i p̄io de elemētis. c. 6. cū dicit. Hordeū aūt ſubtile ⁊ abſterſiuum ⁊ aliqđ h̄ntem generatiōnū ⁊ hoc ex partibus eius ſubtilibus ⁊c. a Serapione in aggregatore. c. d hordeo ⁊ reliqua.

¶ De embrocis. Capi. xix.

Embroce ſunt medicamenta congrua ei quod ex capite ⁊ alijs mēbris op3 reſolui ⁊ illi cui cōplexioneʒ neceſſariū eſt permutare.

¶ Jn p̄n̄ti Aui. ꝓſequit' de alio medicamine exteri⁹ applicādo qđ dr̄ embroca. Et diuidit' in duas. P̄io Aui. tāgit opatōes ⁊ iuuamēta embrocaꝝ. Scđo tāgit ordinē applicādi ꝯrias embrocas ibi ſcđa. (Jn mēbris āt.) Jn p̄ia pte dicit q̄ embroce ſunt ꝯuenientes medicine ad reſoluēdū qđ op3 reſolui ex capite ⁊ mēbris alijs: ac ēt ꝯueniūt illi cui⁹ neceſſariū eſt pmutare ꝯplonē. ¶ Pro pte nota q̄ i p̄n̄ti pte ꝯcipit' iuuamētū ⁊ opatio embrocaꝝ: naʒ h̄nt alterare ſʒ diuerſitatē eoꝝ q̄ ingrediunt' embrocas. p3 ēt ſcđo: q̄ ſunt magni vigoris cuʒ habeāt reſoluere māꝫ capitis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ ⁊ ꝓfundas eradicare māꝫ. Propter qđ dubitat' vtrū embroce ſint forte remediuʒ. Et vr̄ p̄io q̄ ſic ex Aui. loco p̄n̄ti. Qđ nō ex auctoritate Aui. 13. tertij: capl'o gnāli de curatōe mēbroꝝ ſtō. ad ꝑncipiū. vbi vult embrocas eſſe debile medicamē liq̄dū ab alto ꝓiectū ſupra mēbrū. ¶ Scđo ex heri dictis nota q̄ medicamē q̄ʒtū ptinet ad ꝓpoſitū pōt dici forte: q̄ fortis ⁊ cite opationis ⁊ impreſſiōis. Scđo forte: q̄ conſtans ⁊ permanens in operādo. Penes hāc diſtinctionem ſunt ponende due concluſiones. P̄ia embroca eſt forte medicamen mō p̄io. hec ſit pro mente Aui. loco p̄n̄ti. Scđa embroca eſt debile medicamē mō ſcđo: q̄ eius ſubſtantia fluida ⁊ liq̄da eſt modice permanēte. hec ſit pro mente Aui. 13. tertij.

¶ Jn mēbris aūt q̄ embrocare op3 ex caſo ⁊ frigido ſi nō in eis fuerint ſupfluitates que deſcēdāt fiat prius embroca ex calefacto: deide fiat ex aqua frigida ⁊ conſtringant'. Qz ſi res diuerſa fuerit a frigida incipiatur.

¶ Nūc ponit ordinē applicatōis embrocaꝝ ꝯriaꝝ: dicēs q̄ in mēbris egētibus embrocatione calida ⁊ frigida ſupfluitat ib⁹ nō fluētib⁹ ſed defluxis p̄io fiat embrocatio ex calida: deinde ex frigida ꝯſtringēte membra. Si tn̄ res ſit diuerſa ab hoc: q̄ humores deſcēdāt ⁊ ſint i fluxu: p̄io a frigida embrocatione inchoādū ē. ¶ Pro parte p̄io nota q̄ materia exn̄te fluxa mēbra egent calefactione vt apiant' pori: ſubtilief' mā: ⁊ reſoluat'. Embroca igit' calida d3 ꝓcedere frigidā: cū frigida nō iuuet: imo noceat huic opationi. Ulꝫ q̄ mēbꝝ eſt debilitatū pp aptionē a calido factā vt mēbrū iuuetur ⁊ fortificet' eget embroca cōſtipāte iuuāte ⁊ ifrigidāte. Si vō mā ſit i fluxu cū itētio ſit repcutere ⁊ phibere fluxū p̄io frida embroca eſt mēbrū embrocādū ⁊ nō cal'a: q̄ flux⁹ māe eēt maior. Hāc ſcđaʒ ſn̄iaʒ ponit Aui. xxij. tertij. c. de curatione doloris iūcturaꝝ: ſatis ad principiū p colūnā: ⁊ hoc quidē vtplurimuʒ: q̄ materia exn̄te valde frigida ⁊ exiſtēte in fluxu non eſt incōueniēs

Scito q̄ſi q̄ in eadē egritudine ſuper idem mēbrū cōueniunt diuerſas embrocas. Prius idem frigidas poſt tēperatas deinde calidas ſicut in frenit... iuxta illō Aui. p̄ia tertij. tr. ctatu. 3. cap. cura eius.

incōueniens calidam ⁊ ſtipticam applicare medicinā vt colligitur tertia ſen quarti can̄.⁊c̄.

¶De flobothomia. Cap̄m.xx.

Flobothomia eſt eūo vniuerſalis q̄ multitudinē eūat.

¶In precedētibus Aui. determinauit de ſolutione vētris ⁊ vomitui curā intēdēs male complexionis cū mā̄ exiſtētis que curat̄ vel eūando mām̄ vomitu vel ſolutione vētris. In pn̄ti p̄te determinat de flōmia eūone ſibi ān̄exa. Et p̄io cōtinet hec pars partes duas. Nam p̄io determinat de eūone ꝑ flōmiaz. Scd̄o de eūone per ventoſas ⁊ ſanguiſugas tanq̄ȝ de ān̄exis eūonibus flōmie. ibi ſcd̄a. (Ventoſe partē cutis). Capitulū primū ꝯtinet tres p̄tes principales. In prima tāgit iuuamēta ⁊ operationes flobothomie: ⁊ ponit can̄. attēdēdos rōne eius qd̄ eūatur. Scd̄o tangit can̄. attēdendos rōne partiū que flobothomant̄: aut a quib⁹ eūantur. Tertio ponit can̄. attēdendos rōne inſtrumēti cū quo fit flōmia. ibi ſecūda. (Et debes ſcire). ibi tertia. (Scias ēt ꝙ flōmus). Prima in duas. In p̄io facit qd̄ dictū eſt cū hoc ponēdo caſus in quib⁹ cōpetit flōmia. Scd̄o ponit can̄. attēdēdos rōne ei⁹ qd̄ eūat̄. ibi ſcd̄a. (Flōmia quoq̄ȝ ⁊ euacuatio. Pria in duas. P̄io pōit iuuamēta magis generalia. Scd̄o in ſpāli magis. ibi ſcd̄a. (Et nemo quidē). Pria in duas. Nā p̄io ponit operatiōes flōmie. Scd̄o exponit quoddā vocabulū poſitū in diffinitōe. ibi ſcd̄a. (Multitudo vero eſt augmentū). ¶Dicit primo ꝙ flōmia eſt vniuerſalis ⁊ gn̄ālis euacuatio euacuans multitudinē humoꝝ. Ad intellectū partis nota ꝙ flōmia dicit̄ vniuerſalis eūatio: q2 multū eūans a mēbris corporis ſiue toto: vt quinta apho. cōmēto ſcd̄o ſatis ad principiū. ⁊ ſcd̄o regimīs acutoꝝ cōmēto decimo ſatis ad finē. Et eſt cā̄ p̄tis: q2 oēs vene cōtinuitatē hn̄t adinuicē: ſanguis ēt cōtentus in venis habȝ quādā ꝯtinuitatē cū partiali ſanguine: iō aliqual̄r partes fluētes ſanguinē trahūt ⁊ faciūt aliū fluere: ⁊ in illo partial̄r ꝯuenit flōmia cū pharmacia. nam pharmacia ēt pōt eūare a toto. Dicit̄ ēt ſcd̄o vniuerſalis eūo: q2 general̄r oēs educit humores ⁊ nō eligit aliquē: ex q̄ differt a pharmacia: que eūat a forma ſpecifica determiatū humorē: flōmia aūt eūans a venis multos educit humores. ¶Hic tn̄ nota ꝙ flōmia licȝ poſſet dici a toto eūare: plus tn̄ ⁊ īmediate eūat a parte ꝓpinquiori eradicādo mām̄ partis ꝓpinquioris: ⁊ iſtud colligit̄ pro p̄te ſcd̄o regimis acutoꝝ cōmēto. x. circa finem. ¶Tertio no. ꝙ lȝ flōmia humoꝝ eūet multitudineȝ: cōuenit ēt peccato qualis. p̄io per quale intelligendo quale generale. nā flōmia nō eūat niſi nocentē humorem aut nocitiuū. Conuenit ergo generali peccato q̄lis. Itē ꝯuenit peccato qualis ſpāli. Fit enim flōmia ſanguine ebulliēte: vt ſanguis euentet̄ ⁊ nō putrefiat ſicut pharmacia d̄bet̄ peccato quāti ⁊ peccato qualis. Nā p̄io pctō quāti gn̄ālis: q2 oē nocitiuū ⁊ peccās in quali ſicut ſupfluū quātū eſt a corpe eijciēdū: vn̄ medicina nō ē aliud q̄ȝ attractio vel eductio: vt. 10. terapē. Itē ꝯuēit pctō quāti ſpālis. nā pharmacū cōpetit humore peccāte ꝑ quātitatē ſuā: q2 tn̄ nullū v̄r pharmacū ad oīum humoꝝ multitudinē educēdā debitū ⁊ cōueniēs: ſȝ h̄ debite facit flōmia: iō dictū ē flōmiā multitudinē humoꝝ eūare. ¶Itē nota ꝙ ꝑ multitudineȝ humoꝝ nō ſolū habem⁹ intelligere multitudinē oīuȝ humoꝝ ſimul: vt hic intelligit Aui. ſed ēt augmentuȝ humoꝝ maius q̄ȝ in corpe cōuenit eſſe vt ſanguis: huiuſmodi enim augmēto cōuenit flobothomia.

¶Multitudo aūt eſt augmentū humorū ſuper equalitatem ipſorum in venis.

¶Nunc notificat vnū vocabulū in deſcriptione poſitum: dicēs ꝙ multitudo eſt humoꝝ augmentū ſuper equalitatē in venis. ¶Pro parte nota ꝙ augmētū ſupra equalitateȝ pōt intelligi dupl̄r: Uno modo ſuper equalitatē. i. ſup equā quātitatē humoꝝ cōſimili ꝓportione ſeruata: vt quantū auget̄ flegma tm̄ auget̄ ſanguis ꝓportional̄r: ⁊ ſic de alijs. ⁊ tale augmentuȝ dicit vera plectoria: cui vere ꝯuenit flōmia: cuȝ pharmacia nō poſſit has quattuor ſupfluitates eūare vel hūores. Scd̄o ꝑ tale augmentū intelligere poſſum⁹ augmētū ſupra equalitatē. ſ. debite ꝓportōis adinuicē humoꝝ ⁊ huic multitudini aliqn̄ cōpetit flōmia: aliqn̄ pharmacia. Sanguine eniȝ ſolo augmētato ꝑ amplius nō eſt ſibi appropriata pharmacia: ſȝ ꝯuenit flōmia. Alijs aūt humorib⁹ exauctis nō peccāte ſanguine ſolū cōuenit pharmacia. Flobothomia enī nō ꝯuēit: q2 ⁊ ſi peccātē educat humorē nimiū euacuabit de ſanguīe. Primo ergo intelligit Aui. multitudinē tanq̄ȝ illā cui appropriat̄ flōmia. ¶Scd̄o diceret quis. cuȝ humores ſunt extra venas: quare Aui. dixit multitudinē humorum in venis. Eſt breuiter dicendū primo ꝙ hic locutus eſt de multitudine cui cōuenit flōmia: talis autem eſt multitudo humorū in venis: cuȝ eūet a venis: ideo tātū de humoribus venarū locutus eſt: qm̄ humores exiſtētes extra venas cū ſint p̄ter nām̄ facti ſunt poti⁹ educēdi pharmacia. Quod vero mutent̄ p̄ter naturaȝ ſalteȝ ſanguinis: pȝ ſexta apho. cōmento illius apho. Si in ventrem ſanguis effundat̄ preter naturā: neceſſe eſt in ſaniem conuerti. ¶Hic tamen nota ꝙ licet flobothomia immediate euacuet a venis vt dictuȝ eſt: ex conſequēti tamen inanitis venis poteſt euacuare materiam extra venas ipſa intrante venas: vt colligitur tertia quarti de cura eriſipile. ⁊ quarto de regimine ſanitatis ad finem.

¶Et nemo quidē eſt flōmandus niſi vnus duorum. Unus eoꝝ eſt egritudinib⁹ preparatus: qui cū ipſi⁹ ſanguis multiplicat⁹ fuerit cadet in eas: ⁊ alter eſt cadēs in eas. Unuſquiſq̄ȝ autē eorum aut flōmatur ꝓpter ſanguinis multitudinem: aut propter ipſius malitiam: aut propter vtrūq̄ȝ.

¶Nunc ponit ſpālia iuuamēta tāgēdo cās in qb⁹ cōuenit flōmia. Et diuidit̄ in duas. Prio Aui. tāgit duos generales caſus: in quibus cōuenit flōmia. Secūdo ſpecificat dicta ſua ibi: ibi. (Et his quidē). Prima in duas. Nam primo facit qd̄ dictū eſt. ſcd̄o tāgit cās quare illa corpora ſūt flōmāda: ibi ſcd̄a. (Unuſquiſq̄ȝ autem.) ¶De prima dicit ꝙ nullus flōmat̄ niſi q eſt aptus cadere in morbos ſanguine eius multiplicato: aut q2 actualiter habet morbū: ꝓ cuius cura egemus flōmia: ⁊ cuilibet illoꝝ cōuenit flōmia: aut ꝓpter ſanguinem multū: aut ꝓpter malitiā eius ſupple qualitatiuā: aut ꝓpter vtrūq̄ȝ. ¶Pro parte nota ꝙ cū flobothomia ſit quedā eūatio ipſa reſpicit repletionē. Cum vero omnis repletio ſit aut quo ad vaſa aut quo ad virtutem: vt ſumit̄ ſcd̄a primi cap̄l'o de his que ꝓueniunt ex repletiōe: ⁊ ſcd̄a apho. cōmento. 17. iō flōmia aut fit ꝓpter ſanguinē multū: ⁊ fit pp repletionē quo ad vaſa: aut pp malū ſanguinē: ⁊ fit pp repletionē quo ad v̊tutē: aut pp vtrūq̄ȝ vtraq̄ȝ cōcurrente repletione. ¶Secundo nota ꝙ cum repletio ſit remouenda: aut q2 ledit leſione ſenſibili vel inſenſibili preter naturaȝ: vel etiā q2 ſit leſura: ideo flobothomia fit vel pp corpa actualiter egra: vel parata cadere in morbos: ſiue ſint neutra decidentie: ſiue ſana nunc: ſiue multum lapſa. Uere autē ⁊ perfecte ſanis vtentibus perfecto regimine non conuenit flōmia: īmo exercitiū ⁊ fricatiōes: vt colligit̄ tertia primi cap̄l'o de exercitio.

Scias tn̄ hic vltra dicta magiſtri ꝙ declaratio flobothomie poſita ab. A. nō eſt ꝓpria ipſius diffinitio q2 cōuenit alijs a declarato vt fluxibus ſāguinis ꝑ nares ꝑ mēſtrua ꝑ emorroydas ⁊c̄. ſed eſt quedaȝ ſuperficialis notificatio: quā ſic potes ſi vis quodāmodo adequare diffinito. Flobothomia eſt eūatio vniuerſalis m̄ltitudīneȝ humorum euacuās ꝑ apertionē vene cuȝ lanceola certa intētione aperiendi eaȝ que multitudineȝ humorum euacuat ⁊c̄.

Dubitatur an qs ſit flōmādus q nō ſit flōmādus pp multū ſanguinez ⁊ malū. ¶ Affirmatiue arguiẜ auctoritate Aui. tertia q̄rti.c. de cura flegmonis. ⁊ auctoritate Gal. 13. de ingenio ſanitatis.c.2. vbi vult ꝙ cū moderatione exñte cōuenit flōmia. ¶ Scđo ſic: alicui nō egēti flōmia cōpetit flōmia: ergo ⁊c. Cōſequētia nota: q₂ oīs q flōmaẜ nō flōmaẜ pp ſanguinē multū ⁊ malū: tñ eget flōmia. Añs pȝ p dicta īfert⁹ illo capl'o vt q hȝ apa. ¶ Ad oppoſitū eſt Aui. ¶ Reſpōdendū ꝙ omnis qui flōmaẜ: flōmaẜ pp ſanguinē multū ⁊ malū principal'r exiſtētez in parte aut futurū eſſe. Ex quo ſoluunẜ obiecta: q₂ p/cuſſiōe aut caſu corpore exñte tēperato: lȝ nō ſit repletio in toto q₂ tñ futura eſt in parte pp materiā fluentē: ideo ꝯuenit flōmia. Sic ēt dicēdū ꝙ aliquis nō egeɔ flōmia. ſ. pp ſanguinis repletionem: eget tñ flobothomia pp futurā repletionē aut apationē maiorē in pte. Uel ſecūdo dicēdū ꝙ oīs flobothomia p quaȝ intēdiẜ eūatio ⁊ abſolute humorū remotio fit pp alterā cāruȝ. Illa tñ que fit cā diuerſionis nō neceſſario fit propter aliqđ iſtoꝝ exiſtēs principal'r: ergo dicendū Auic. hic loqui de pria. de ſecūda vero cōcludunt argumenta.

¶ Et his quidez egritudinibus preparatus eſt ſicut qui ē expoſitus ſciatice ⁊ podagre fortib⁹ ⁊ artetice ſanguineis: aut ille cui accidit ſputū ſanguineū ex fixura vene que in pulmone eius exiſtit tenuiter cōſolidata: qm̄ cū ipſi⁹ m'tiplicabiẜ ſanguis fūdeẜ. Et apti epilepſie ⁊ apoplexie ⁊ melācolie cū ſanguis multitudine: ⁊ ſquinātie ⁊ apatibus inferioꝝ ⁊ obtalmie calide: ⁊ ex quibus emorroydaꝝ ſanguis qui fluere ſolebat eſt retētus: ⁊ mulierib⁹ quibus mēſtru⁹ ſanguis reſtrictus. Horū tamē colores non demonſtrant ꝙ flōmari debeant propter ipſorū obſcuritatē aut albedinez aut viriditatē: ⁊ illi qui in interioribus mēbris cū cōplexione calida debilitatē patiunẜ: nā iſtis melius eſt vt in vere minuanẜ licet in has nōdum inciderint egritudines.

¶ Superius numerauit Aui. corpora quibus flōmia eſt cōueniēs in gnāli explicādo cās pp quas flōmanẜ: nūc determinat magis in ſpāli alioꝝ corpoꝝ tāgendo diſpōnes: pp quoꝝ ꝑuiſionē opȝ nos facere flōmiam. Et cōtinet hec pars ptes duas. Primo facit qđ dictū eſt. Scđo penes flōmiam cōparat corpora adinuicem actual'r egrotātia ⁊ egrotatura. ſcđa ibi. (Et debes ſcire.) Pria in duas. Prio tangit corpora qbus debetur flōmia preuiſiua p quā magis ītēdimus remouere repletionē. Scđo quibus magis cōuenit flobothomia diuerſiua. ibi ſcđa. (Et illis.) Prima in duo. Primo facit qđ dictū eſt. Scđo tāgit cōuenientē horā flōmie. ſcđa ibi. (Nā iſtis melius eſt.) Pria in tot quot caſus ⁊ morbos explicat: pp quos ꝑmittere đbemus flobothomiam. Sine partiū aſſignatione dicit de toto ſic: ꝙ paratus his morbis. ſ. pp quos opȝ premittere flobothomiaȝ ne incidat in morbos: eſt ille qui eſt paratus ſciatice podagre ⁊ artetice. Et caſus ſecundus eſt ille cui accidit ſputū ſanguinis pp rupturaȝ vene debiliter conſolidate in pulmone: eius. n. multiplicatio ſanguine vena ſcindiẜ. Itē flōmandi ſunt illi q ſunt apti apoplexie: epilepſie: melācolie cū ſanguine multo. Item apti ſquinātie: apatibus interioribus ⁊ obtalmie calide. Itē ꝯuenit flōmia his qb⁹ ſanguis emorroydalis ſolitus fluere reſtrictus eſt. Itē mulieribus qbus ſanguis mēſtruus ē reſtrictus ꝯuenit flōmia quāuis colores hoꝝ corporū in quibus ſanguis eſt reſtrictus non oſtēdāt hmōi corpora flōmanda eſſe pp eoꝝ obſcuritatē/albedinē aut viriditatē. Itē habētes debilitatē in mēbris interioribus cū calida cōpl'one egent flōmia. Dicit vltimo ꝙ melius eſt flobothomare illa corpora in vere dato ꝙ non ſint egra his morbis. ¶ Ad intellectū partis nota ꝙ flobothomia cōuenit aut ſolo peccāte ſanguine ex parte quātī: aut alȳs peccantibus humoribus: ſed ſanguine principalius vel alȳs peccantibus humorib⁹ principal'r ⁊ peccante ſanguine. Primo ꝙ in his oībus cōueniat flōmia notatū eſt: vñ ſtāte peccato ſanguinis ꝟm vnāquāqȝ febrē cōuenit flobothomia vt ſumiẜ. xj. terap. ¶ Ad ꝓpoſitū flōmia q̄ conuenit preuiſione morboruȝ in parte dictoꝝ eſt aut rōne primi: aut ſcđi: aut tertȳ: ꝟm ꝙ ſtatim dicetur in parte. ¶ Propterea ⁊ ſcđo notandū ꝙ artetica eſt nomē generale ad podagrā ⁊ ſciaticā. Naȝ artetica quaſi articulorū paſſio. In ſciatica aūt ⁊ in pede ſunt articuli. Paſſio tñ podagrica ⁊ ſciatica dici poſſunt artetice. Arteticas tñ ab alȳs articulis pedū ⁊ ſciatice dearticulauit Aui. paſſiones. ¶ Tertio nota ꝙ duplici intētione ꝯuenit flōmia. Nam prio ex quo paſſiones vēture ſunt aut debēt eē ſanguinee ꝯuenit flōmia: vt eūetur ſanguis q aptus erat facere hos morbos. Item q₂ hi morbi erant futuri fortes ꝯuenit flōmia ne pp fortitudinē morboꝝ trahaẜ multa materia ſanguinea: fortaſſe apatura illa mēbra. Et notāter dictū ē ſanguineis: q₂ ſi ſint ex materia alia nō ſanguinea vel nō peccāte ſanguine nō cōuenit qđ poniẜ in ſcđo can. vt notatū eſt. ¶ Sed pp tertiū nota ꝙ flōmia nō ꝯuenit: q₂ principal'r peccet ſanguis vt colligiẜ ex parte: ſed q₂ cū peccato ſanguinis eſt ēt peccatū alioꝝ humoꝝ. Hic tñ iūgendū eſt ꝙ ſi alȳ peccent humores cū ſanguine ⁊ nō recedūt multū a natura ſanguinis cuȝ ſint reducibiles p flōmiā ꝯuenit flōmia. Si vero multū recederēt a nā ſanguinis: ⁊ cū hoc eſſet peccatū ſanguinis: nō cōpeteret flōmia niſi rōne ſanguinis peccātis. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ in patiētibus reſtrictionez emorroydaꝝ aut ēt mēſtruoꝝ color nō indicat đ flōmia ſupple neceſſario: imo pallent aliqñ pp hebetationē calidi naturalis: aut etiā humoribus exiſtentibus difformibus in mulieribus vt aliqui ſint ad exteriora ⁊ aliqui ad īteriora. Nā color corporis humoꝝ dñiū oſtēdit ſi non intus accubuerūt. ſ. diuerſi: vt patet prio apho. cōmēto. 2. auctoritate Hip. Ex quo inferẜ dū volumus facere flōmiaȝ nō eſſe tātū attēdēdū ad colorē corporis ⁊c.

Queſtio. II.

Dubitatur an hñtes debilitatē in mēbris interioribus cū cōpl'one calida ſint flōmādi. ¶ Negatiue arguiẜ. Debilitas ꝓhibet a flōmia: ergo ⁊c. Cōſequētia nota cū añte: ⁊ colligitur añs prima apho. cōmēto. 3. Propterea queriẜ qđ faciat cōplexio calida: ad hoc vt fiat flōmia aut nō. Naȝ ſi ſit ſine materia nō indicaret vt fiat flōmia. ¶ Ad oppoſitū eſt Aui. ¶ Et breuiter dicēdū ꝙ p' debilitatem intelligit debilitatē per viā aggrauationis ⁊ non reſolutionis que ꝓueniēs a cōplexione calida ꝓbabiliter oſtēdit materiā eſſe ſanguineā: eo ꝙ talis debilitas cū calida cōplexione nō prouenit probabiliter a colerica materia: cū pp ſui ſubtilitatē ꝟm plurimum non faciat hanc aggrauationē. ¶ Aut ēt ſcđo dicēdū ꝙ per debilitatē in interioribus intelligit aliquem morbuȝ debilitantē interiora: aut debilitatē ſequentem illū morbuȝ coniunctā male cōplexioni calide tanq̄ȝ foventi illam debilitatē in illo caſu cōuenit flōmia vt eūetur ſanguis ⁊ prohibeaẜ fomētum talis debilitatis. Prima ſol'o: q₂ clarior ⁊ tutior teneatur: ex qua pȝ ſolutio ad obiecta. ¶ Ulterius nota ꝙ he flobothomie poti⁹ debent fieri in vere: q₂ tunc eliquari ⁊ extendi incipiunt humores: q₂ etiā iſtud tp̄s eſt tēperatū in quo corpus ſuſtinere pōt eūones: gratia tñ curationis coacte ⁊ nō ſic electiue in alȳs pōt flōmia celebrari temporibus.

¶ Et

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Et illis quibus ꝑcuſſio accidit aut caſus: qm̃ quãdoqꝫ minuunt̃ timẽdo ne eis accidat apã. Et qui hꝫ apã minuẽdus ẽ: qm̃ timet̃ ne aperiat̃ anteq̃ꝫ maturet̃: licꝫ non indiguerit ⁊ non fuerit ibi multitudo.

¶ Nunc Aui. tãgit caſus ⁊ corpa quibꝰ magis flobothomia ꝯuenit gr̃a diſtractiõis aut diuerſiõis. Et duo facit ſm ꝙ duas tangit cãs. ibi ſcõa. (Et q h̃et apã). De prima dicit ꝙ flõmia ꝯuenit his qbus ꝯtingit ꝑcuſſio aut caſus timẽdo ne apoſtemet̃ corpus ſm aliquã partẽ. Dicit ſcõo ꝙ h̃ns apã qñqꝫ eſt minuẽdus: ne aperiat̃ apã ãteq̃ꝫ maturet̃: lꝫ nõ egeat flõmia ⁊ nõ ſit ſil'itudo ſanguĩs. ¶ Pro parte nota ꝙ q̃ꝫuis ꝑcuſſus aut q cecidit actual'r nõ egrotet: tñ flõmia ꝯuenit in iſto caſu ꝓuidẽdo corpus a morbo quo egrotaret: iõ põt dici flõmia fieri in corpore nõ actual'r egrotante ꝓpter morbũ q ſit ſi nõ flõmabit̃. Scõo nota ꝙ illa flõmia nõ ſit gr̃a euõnis: qꝛ ſupple ſit repletio ſanguinis in toto aut in ꝑte: imo in ꝑpato vt allegatuꝫ eſt decio terapẽtice ſcõo capl'o. Fit aũt gr̃a diuerſionis: qꝛ diuertẽdo mãm ne currat ad locũ ꝑcuſſionis. ¶ Ulterius no. ꝙ q̃ꝫuis h̃ns apã actual'r egrotet: non tñ ſit flõmia gr̃a pñtis morbi ſed ꝓuidẽdo ne mã multa fluat: ita ꝙ mã multa extẽdente mẽbruꝫ: aut mã multum opprimẽte virtutẽ vt ipſa nõ valeat digerere mãꝫ: immo oportebit aperire apã. ¶ Ulterius no. ꝙ lꝫ corpꝰ nõ egea: flõmia ꝑꝑ repl'onẽ actual'r exiſtentẽ: ꝯuenit tñ flõmia nõ gr̃a euõnis proprie / ſed gr̃a diuerſionis mãe ne ad locum apoſtematum fluat.

¶ Et debes ſcire ꝙ dũ iſte egritudines timẽtur ⁊ nondũ ĩ eas ceciderit plus ſecure eis cõcedit̃ minutio: ⁊ cuꝫ in eis ceciderit in earum principio: penitus flõmia dimittat̃: qꝛ humores ſubtiliat ⁊ eos per corpꝰ fluere facit ⁊ eos ſano ſanguine admiſcet. Et eſt ẽt cũ nihil euacuat̃ ex eo qd opꝫ: ⁊ facit ꝙ neceſſaria ſint medicamenta alleuiãtia. Cũq̃ꝫ maturatio apparuerit ⁊ egritudo principiũ aut ſtatum preterierit: tunc ſi oportuerit vt minutio fiat ſi non fuerit qd ꝓhibeatur fiat flobothomia.

¶ Nũc ponit cõparationẽ inter corpa parata ad morbos ⁊ q̃ ĩciderũt ĩ morbos penes flõmationẽ: dicẽs ꝙ tu debes ſcire ꝙ dũ enumerati morbi timent̃: q tñ nõdũ aduenerũt ſecuriꝰ ꝯcedit̃ flõmia: qñ v̊o venerũt in ꝓncipio hoꝝ flõmia dimittat̃ penitꝰ: qꝛ ſubtiliat humores: ⁊ facit eos fluere ꝑ corpꝰ: ⁊ cõmiſcet eos ſano ſanguini: ⁊ ꝯtigit ẽt ꝑ ipaꝫ nõ euãri illud qd neceſſariũ erat euãre: ⁊ facit neceſſaria eẽ medicamẽta alleuiãtia. Si v̊o appuerit digeſtio ⁊ morbi ꝓterierit pricipiũ ⁊ ſtatũ: tũc ſi flõmia ſit neceſſaria fiat ſi nõ eſt ꝓhibens.

Queſtio. III.

Sed dubitat̃ vtrũ flõmia ſit magis fienda ante aduentũ morbi q̃ꝫ qñ aduenerunt morbi. ¶ Arguit̃ ꝙ ſic. Neceſſitas eſt tũc flõmie: ergo ⁊c̃. Cõſequẽtia nota: qꝛ maior exiſtẽte neceſſitate remedij: remediũ plus eſt applicandũ: pꝫ añs cũ morbus actual'r neceſſitet ad ipaꝫ exequẽdaꝫ. ¶ Scõo ſic arguit̃: añ aduẽtũ morbi ſit flõmia ꝓpter morbũ euitãdũ: g̃ tꝑe morbi deberet fieri ad remouẽdũ: ⁊ ſic dꝫ magis fieri cũ ipſe aduenit cũ maior ſit neceſſitas remouere morbũ q̃ꝫ ꝓuidere ne eueniat. ¶ Ad ꝑtẽ oppoſitã ẽ Aui. ¶ Pro dubio ꝓ notãdum ꝙ corpa añq̃ꝫ incurrãt dictos morbos h̃nt v̊tutẽ ꝯſtãtiorẽ cũ debilitent̃ poſtea ex morbis. ¶ Scõo not. ꝙ ẽt ante ĩcurſus morboꝝ h̃ corpa h̃nt ſanguinẽ minus malignatũ dũ ẽt ĩcurrũt hos morbos eoꝝ ſanguis plꝰ malignat̃ ⁊ corrũpit̃. ¶ Tertio no. ꝙ h̃ lr̃a plus ſecure põt exponi dupl'r. Uno mõ cõponendo ly plus cũ ly ſecure vt ſit ſenſus plus ſecure. i. ſecurius. Alio mõ apponit̃ iſti dictioni ꝯcedit̃ flobothomia vt ſit ſenſus ꝯcedit̃ plus ſecurre flõmia. i. flõmia amplior. ¶ Iſto poſito pr̃ia cõcluſio eſt h̃. Securius cõcedit̃ flõmia añq̃ꝫ hec corpa incurrãt morbos q̃ꝫ poſt. Cõcl'o ꝓbatur ſic. nã tũc virtus eſt cõſtãtior ⁊ virtus ãplior: ergo tũc plus ſecure cõcedit̃ flõmia. Añs cũ ꝯñia ꝯtinet euidentiã. ¶ Ex pr̃ia ĩfert̃ ſcõa cõcl'o. Qd ãplior flõmia ꝯcedit̃ iſtis: pꝫ ꝑ primã ⁊ ſcõaꝫ ꝓbatões. ¶ Ad primũ obiectũ dõꝫ ꝙ q̃ꝫuis tꝑe morbi ſit maior neceſſitas: qꝛ tñ nõ ſic cõſentit virtꝰ non ita ſecure poſſumus facere flõmiã: vl' poſſumus dicere ꝙ dũ ſanguis ẽ malignatus ⁊ corruptꝰ nõ eſt tãta neceſſitas flobothomie ſicut añ.

Queſtio. IIII.

Dubitat̃ an in pricipio morbi cõueniat flõmia. Prĩo ꝙ ſic arguit̃ auc̃te Hip. ſcõa aph. aph. 29. Inchoãtibus morbis ⁊c̃. Scõo auctoritate Aui. in pñti. c. vbi vult ꝙ ꝓparare eſt meliꝰ. Tertio auc̃te Aui. in pr̃ia q̃rti. c. de cura putridarũ in gnãli: cũ dicit. Et cũ poſtponit̃ flõmia nõ eſt ei ãplius ĩtẽtio: q̃ſi velit ꝙ a pricipio eſt fiẽda. ¶ Scõo arguit̃ rõne: ſic in pricipio horũ morboꝝ mã põt eẽ multa ⁊ furioſa: ſꝫ tũc faciẽda eſt flõmia vt pr̃ia q̃rti. de cura putridaꝝ in gnãli. ¶ Tertio ſic: flõmia cõuenit his corpibus añq̃ꝫ incurrãt egritudines: igit̃ ⁊ ĩ pricipio. Añs in lr̃a ponit̃: ꝯñia tꝫ: qꝛ ſicut mã non eſt digeſta in pricipijs morboruꝫ: ita nec ante. ¶ In oppoſituꝫ eſt Aui. ¶ Pro dubio nota hic ſumi principiũ ꝓut eſt vnũ de q̃ttuor tꝑibꝰ morbi ĩ quo nõ apparẽt ſigna manifeſte digõnis / ſed occulte: quõ ſumit Ga. pr̃ia apho. cõmẽto. 12. illius aph. Paroxyſmos ⁊ cõſiſtentias declarãt ⁊c̃. ¶ Scõo eſt premittẽdũ flõmiã eſſe duplicẽ quãdã mãm peccantẽ euãntẽ q̃ dr̃ eradicatiua: quãdã aũt minorantẽ: q̃ dr̃ minoratiua. ¶ Iſto poſito pr̃ia cõcluſio eſt hec. In pricipijs hoꝝ morborũ nõ cõuenit flõmia ſaltꝫ eradicãs regl'r. Cõcluſio arguit̃ ſic: in pricipijs horuꝫ morboꝝ mã ſanguinea ẽ corrupta ⁊ malignata: ⁊ humores non ſunt digeſti: ergo ꝯñia colligit̃ prima aph. cõmẽto. 2. ⁊ pr̃ia q̃rti. c. de cura putridarũ in gnãli. Añs ex dictis cõtinet verũ. ¶ Scõa cõcluſio. ſi mã ſit furioſa nõ eſt incõueniẽs ĩ pricipio euãre. Colligit̃ cõcluſio ex locis allegatis. pr̃ia igit̃ cõcl'o ſit ꝑ textu Ex pr̃ia ꝯcl'one pꝫ dr̃ia inter flõmiã exhibẽdã anteq̃ꝫ incurrant morbos ⁊ poſtq̃ꝫ incurrunt: qꝛ anteq̃ꝫ incurrunt morbos ꝑꝑ predictas cauſas amplior cõpetit flõmia. ¶ Iſta ſit tertia cõcl'o. In pricipio hoꝝ morboꝝ põt minoratiua cõpetere flõmia. pꝫ cõcluſio ꝑ vnũ obiectũ: qꝛ multã mãm cõtingit eſſe ſanguineã. ¶ Iſtis cõcluſis põt patere ſol'o ad obiecta. Nã prĩo ad aph. rñdendũ ẽ ꝙ in principio nõ eſt minorãdũ: ⁊ h̃ nõ eſt ꝯ lr̃aꝫ. ¶ Ad ſcõꝫ ⁊ tertiũ dꝛ ꝙ in morbis ſanguineis in qnibꝰ nõ eſt malignatio ſanguinis: ſꝫ ſolũ ex ꝑte q̃ꝫtitatis peccatũ: a pricipio cõuenit copioſior flõmia: ĩ ꝓceſſu ꝑꝑ ſanguinis maiorẽ malignationẽ ⁊ maiorẽ debilitatẽ virtutis cõuenit minor flõmia: iõ cũ poſtponitur flõmia non amplius eſt ad eã intentio que ſupple erat a principio. Intendebas enim ⁊ poteras eradicare: nunc malignato ſanguine virtute ẽt debilitata non poteſt eradicari. Alia rõ ꝓbat cõcluſionẽ ſcõaꝫ. ¶ Ad vltimũ dicẽdũ ꝙ anteq̃ꝫ incurrãt morbos ſanguis eſt digeſtus: ſed non eſt malignatus ⁊ corruptus ſicut in morboꝝ principijs. ¶ Tertio nota ꝙ hec pars. penitus. dupl'r ꝑt exponi aut cõponi. primo cũ hac lr̃a dimittat̃ vt ſic dicat̃ penitus. i. ex toto dimittat̃ flõmia eradicatiua. ſcõo põt cõponi cũ flobothomia ⁊ eſt ſenſus dimittat̃ flõmia totalis ⁊ eradicatiua. ¶ Quarto nota ꝙ cum flobothomia agitet ⁊ commoueat humores eos ꝯmouẽdo ⁊ extẽdẽdo ſubtiliat ⁊ eos agitãdo facit fluere ꝑ corpꝰ: iõ cõmiſcet eos ſano ſanguini cũ

Clarior ac tutior eſſet cõcluſio iſta ſcõa ſi diceret̃ ſic. ſ. ꝙ ĩ pricipio egritudinũ ſanguineaꝝ vel quaꝝ mãe ſanguini ſunt admixte nõ datiũ inducias medico donec nã ſeipſaꝫ recolligat materiã digerat ⁊ maluꝫ a bono ſeparet flõmia cõpetit nõ ſolũ minoratiua: ſꝫ ẽt iterdũ eradicatiua. ⁊ huic cõſentit Hipp. in q̃rta particula aph. aph. ſi lo. Medicari in valdõ acutis cõuenit eadeꝫ die: differre. n. talibus malũ. Et ẽt Ga. in cõmẽto huius ⁊ in prima particula in cõmento illius aph. Que egerunt ⁊c̃.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ēt a principio ſint indigeſti ⁊ recedētes a nā ſanguinis
contingit euacuare bonos malis remanentibus.

Queſtio. V.

Dubitaẜ an ſlōmia ſit ſiēda poſt ſtatū. ¶ Negatiue arguiẜ ſic. nā eūat in ſtatu: ğ
medicus dꝫ in ſtatu eūare. ꝯñtia ꝫ p Aui. ī p̄ria quarti. c. de cura putridaꝝ in gnāli. Et ſi nā nō mouet mo
ue tu in hora motus eius: pꝫ antecedēs cū nā facit criſim in ſtatu vt colligiẜ ſcða quarti. ¶ Scðo in declina
tiōe nā ſuperat morbū. ergo ⁊c. añs notū ⁊ cōſequentia ꝫ: qꝛ tunc nā impediret in tali ſuperatione. ¶ Ad
oppoſitū ē Aui. ¶ Pro dubio nota ꝙ per ſtatū poſſumus intelligere ſtatū quo ad accidentia ⁊ ſtatū quo ad
digeſtionē māe. Tūc dicēdū ꝙ poſt ſtatū quo ad accidentia cōuenit ſlōmia cū non ſint intēſa: ⁊ mā pōt eſſe
digeſta. Scðo dicēdū ꝙ in augmēto quo ad digōneꝫ māe humorib⁹ nō multū recedētibus a nā ſanguis pt
ꝯpetere ſlōmia: cū tūc ſit peccatū ſanguis ⁊ ſint humores educibiles p ſlōmiā. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ in declina
tione ſi natura nō bene eūauit pōt fieri ſlōmia vt eūeẜ reſiduū materie. In ſtatu aūt melius eſt nām dimitte
re operari ſi apparet ꝙ poſſet eūare. ¶ Et nota ꝙ prohibēs a tali ſlōmia pōt eē debilitas virtutis / aut etas
decrepita / aut etiam etas valde parua / aut aliquod accidens proſternens virtutem ⁊c.

¶ Flobothomia quoqꝫ neqꝫ eūatio vētris ē faciēda in die mot⁹ egritudinis: qꝛ eſt dies re
quieſcēdi ⁊ ingrēdi ſomnuꝫ ⁊ dies ebullitōis egritudinis. ¶ Et cū egritudo eſt hñs criſiꝫ
in cuius tpe eſt lōgitudo: nullo modo ſanguis mult⁹ eſt minuēdus. Sed ſi poſ̄e fuerit qes ē
faciēda: ꝙ ſi non fuerit poſſibile vt quies fiat: ex eo parum minuaẜ: ⁊ in corpore ſanguis vt
theſaurus recondatur ad flobothomiam faciendam ſi apparuerit: ⁊ virtus conſeruetur
ad reſiſtenduꝫ in criſibus.

¶ Nūc ponit can. attendēdos in ſlōmia rōne eius qð euacuaẜ: ⁊ tot facit quot cañ. ponit. ¶ Dicit primo ꝙ
ſlōmia nec eūatio alia eſt faciēda in die motus morbi qui eſt dies quieſcendi ⁊ querendi ſomnū ⁊ dies ebul
litionis morbi. ¶ Secundus cañ. eſt ꝙ cuꝫ egritudo eſt hñs criſim ⁊ eſt longi temporis nullo modo eſt ſan
guis multus euacuandus: imo ſi eſt poſſibile dimittatur flobothomia: ⁊ ſi non / paruꝫ ſanguis euacuetur ⁊
recondatur ſanguis vt theſaurus ad faciendū flobothomiā cū fuerit neceſſaria: ⁊ reſoluetur virtus ad re
ſiſtendum ipſis morbis in criſibus.

Queſtio. VI.

Circa primū dubitaẜ an in die mot⁹ egritudinis ſit eūandū. ¶ Affirmatiue arguiẜ auctoritate Aui. p̄ria q̄rti. c. de cura q̄r
tane: vbi ꝯcedit fieri vomitū in die poxyſmi. Etiā medici hoc volūt. ¶ Scðo in die poxy. nā eūat: ğ ⁊ me
dicus dꝫ eūare. ꝫ ꝯña: qꝛ ars imitaẜ nām. pꝫ añs q̄rta particula apho. illo apho. 36. ſ. ſudores febricitāti ⁊c.
¶ Tertio ſic in die poxy. mā ē habilior expulſiōi. igiẜ ⁊c. ꝯña nota de ſe. pꝫ añs cuꝫ ſit agitata mā ⁊ cōmota
p inſtātiā morbi. ¶ Quarto ī die poxy. pōt eūari mā ꝯiūcta morbi: ⁊ nō ita ī die qetis: ğ ⁊c. Tenet ꝯña: qꝛ
cū mā ſit res p̄ter nāꝫ valde indicat de ſui remotione. añs pꝫ: qꝛ tūc eſt valde agitata ⁊ cōmota. ¶ Vltio ſic:
in febre cōtinua ꝯcluſa vel nō ꝯcluſa in febre ēt quotidiana ⁊ in pluriū febriū ꝯplicatiōib⁹ oī die ſit poxyſ
matior afflictio: ⁊ tñ cōuenit eūatio vt notū ē: igiẜ ⁊c. añs eſt notū cū tota ꝯña. ¶ Ad oppoſitū eſt hic cañ. ⁊
Aui. p̄ria quarti. c. de cura putridaꝝ in gnāli. ¶ Pro rñſione nota ꝙ p diē motus egritudinis duo poſſum⁹
intelligere. Prio diē criſis qui eſt velox ⁊ vehemens
motus morbi cū īfirm⁹ ad ſalutē aut mortē p̄duciẜ: vt colligiẜ ſcða apho. cōmēto. 13. Itē ſcðo poſſum⁹ ītel
ligere diē exacerbatōis. In hoc. n. die morb⁹ ē ītēſior. hec ğ dies pōt dici dies mot⁹ egritudinis. ¶ Itē no
ta ꝙ febriū q̄dā dicunẜ īterpolate ⁊ q̄dā ꝯtinue. Et cōtinuarū q̄dā dicunẜ ꝑportionales ꝯtinue: q̄ quāuis cō
tinue affligāt: in affligēdo tñ ꝑportionē ſeruāt magis affligendo de die tertio ī tertiū. Quedā v̄o dicunẜ cō
cluſe ⁊ vniformiter affligētes corpora: ita vt nō notabilis excreſcētia ap̄eat aut diuerſitas. Itē nota ꝙ flo
bothomie hora ē duplex: quedā electiua: ⁊ quedā coacta. Electiua ē qua qs eligit ſlōmiā eſſe ſiēdā cū appa
rētib⁹ iuuamētis ⁊ notabili nocumēto ſecluſo. Illa dr̄ coacta q̄ cogimur facere flobothomiā lꝫ grāde ſequaẜ
nocumētū: hoc tñ facim⁹ p̄eligēdo iuuamētū ⁊ p̄uidēdo grādius nocumētū. ¶ Iſtis notatis poniẜ p̄ria cō
cluſio. In die criſis medico ꝯprehēdēte nāꝫ facturam criſim: nō dꝫ medicus eūare aut flobothomare. Pro
baẜ ſic ꝯcl̄o. qꝛ hec eſt dies quieſcēdi ⁊ q̄rēdi ſomnū ⁊ ebullitōis morbi vitāde. ğ nō eſt mouēdū. Tenet ꝯña
quātū ad añs primum ⁊ ſcōm. quātū ad tertiū ꝫ ꝯña: qꝛ ſlōmia aut alia eūatio ē cā maioris ebullitōis. Añs
pꝫ p̄io quo ad primā ptē. Nā dies criſis ē dies maioris qetis: qñ. n. nā intendit expellere mām morbi opꝫ
īfirmū qeſcere ne īpediaẜ nā. opꝫ ēt querere ſomnū vt calor nālis fortificeẜ quo vt inſtro poſſit nā depellere
morbū. Et criſis eſt ēt dies ebullitiōis. Añs pꝫ p diffinitionē criſis. ¶ Scða ꝯcl̄o: in die criſis nā nō nāliter
operāte: nō ēt p cōueniētē regionē eūante nō eſt incōueniens ſlōmare aut alr̄ eūare. Cōcl̄o ꝑbaẜ ſic: ex ta
li opatione nocumētū grāde euitaẜ: ergo ⁊c. Cōſequētia nota ⁊ pꝫ añs. Nā p̄io ſi expellaẜ ſanguis ſupflu⁹
p os aut fiat fluxus ſanguinis nariū nimius nō ē incōueniens ſlōmare venā inferius vt diuertaẜ ſanguis ⁊
nō ſuperfluat eūatio. ¶ Tertia ꝯcl̄o: in die poxyſmatōis aut exacerbatōis regul̄r nō eſt ſlōmādū aut eūan
dum pharmaco ſatis forti. Probaẜ: qꝛ in tali die virtus debilitaẜ a morbo ⁊ ebullit mā morbi ⁊ agitaẜ: er
go ⁊ tales eūones nō ſunt ſiēde. Cōſequētia nota: qꝛ adderet debilitas debilitati: ⁊ tūc nimis ebulliret mā.
¶ Quarta ꝯcl̄o: aliqſ coacte in die paroxyſmi eſt flobothomādū aut eūandū. Pꝫ ꝯcl̄o: qꝛ ex hoc aliqñ eui
taẜ mors potēs ꝯtingere ex ſuffocatione ⁊ conſimili. ¶ Quinta ꝯcl̄o: aliqñ tpe afflictionuꝫ coacte opꝫ nos
euacuare aut ſlōmare. Pꝫ p rōnes ante oppoſitū vt in ꝯtinua ꝯcluſa aut in cōtinuis ꝑportionalib⁹ aut in fe
bribus ꝯplicatis: ita vt nūqꝫ infebriēs maneat corp⁹. ¶ Nota tñ ꝙ faciēdo ſlōmiā aut aliā eūonē in his fe
bribus debemus ſeruare horā. nā in ꝯtinua ꝑportionali ſlōmare debemus ī die minoris afflictōis. Et qñ
eſt febriū cōplicatio: tunc ſlōmādū aut eūandū ē in horis remiſſioris afflictionis. Qñ ēt eſt febris ꝯcluſa: tūc
in hora minoris caloris ſlōmādū eſt. ¶ Ad rōnes añ oppoſitū pꝫ ſol̄o. Pꝫ primo de quotidiana ⁊ cōplica
tione pluriū febriū. De vomitu in quartana dicēdū ꝙ hoc ſit coacte. nā qꝛ tūc mā melancolica eſt mobilior ⁊
aptior exitui: iō tūc illo tempore eſt expellēda vomitu. ¶ Ad aliā rōnē cū dr̄ materiā eſſe mobiliorē: dico ꝙ
cū hoc ſtat ipſam nō eſſe aptā motui ad exteriora. vel diciẜ ꝙ quāuis ſit mobilis nocumēta ſequerenẜ ſi eūa
reẜ rōne debilitatis nāe. Sil̄r nocumenta ſequerenẜ ſi eūareẜ cauſa cōiuncta. ¶ Ad aliā dū diciẜ nā eūat: ğ
⁊ medicus. Negaẜ ꝯña. nā natura melius regulat euacuationē ne hoc corpus ducaẜ ad malā ebullitionē vbi
ducereẜ p flobothomiā aut pharmaciā. Ad ꝑbationē ꝯñtie medicus dꝫ imitari naturam. Dico ꝙ dꝫ in hoc
imitari: qꝛ eūare talē materiā ⁊ taliter qualē ⁊ qualiter euacuaret natura operans natural̄r: nō tñ ī quocūqꝫ
in quo eūat nā dꝫ medicus euacuare: igitur ⁊c.

Queſtio. VII.

Dubitaẜ

UVA. BHSC. IyR_044_1

Dubitat an dies criſis ſit dies q̄rēdi ſomnū? Ad affirmatōez eſt Aui. ad negationē eſt Gal. ſcōa pticula apho. cōmēto p̄. ¶ Pro dubio nō q̄ p ſomnū intelligit hic Aui. q̄etez quo ad accidētia aīe ꝛ eſt ſenſus lr̄e q̄ in die pox̄yſmi dꝫ corpus q̄eſcē: q2 nō mouēdū motib⁹ corpeis: dꝫ ēt dormire: q2 ſtare q̄eti⁹ ꝛ ſedari ab oīb⁹ accidētib⁹ aīe ac ſi dormiat ne p accn̄a aīe debilitet̄ ꝛ īflāmet̄. Aut dicēdū q̄ talis eſt dies q̄rēdi ſomnū nō in q̄cūq3 tpe ſ3 tpe declinatōis vt velit q̄ illa nō eſt dies agitatiōis in qua dꝫ fieri reſtauratio p ſomnū ꝛ nō debilitas p eūonē. Qd̄ v̄o in declinatōe ꝯueniat ſomn⁹: pꝫ in cōmēto allc̄ato. Ad Gal. dicēduꝫ q̄ nō cōuenit ſomn⁹ in prin. pox̄yſmi: imo nō cōuenit niſi in declinatōe. ¶ Ulteri⁹ no. q̄ morb⁹ hꝫ criſim longi tpis: nō q2 eius criſis longo tpe duret: ſed q2 longū tp̄s eſt ante eius euētū. ¶ Ulteri⁹ nota q̄ talis morb⁹ hn̄s criſim longi tpis eſt morb⁹ d̄ mā̈ groſſa frigida: ideo in eius prin. nō eſt minuēdus mult⁹ ſanguis ne debilitet̄ valde virtus: imo ꝯſeruet̄ ſanguis vt qn̄ mā̈ fuerit digeſta ꝛ obediēs expulſioni poſſit fieri flōmia copioſa. Etiam reſeruet̄ ſanguis vt v̄tus maneat ꝛ criſi longo tpe reſiſtere poſſit. In morbo vero acuto q2 mā̈ eſt habilior euacuationi ꝛ criſis eſt breuis nō curādo tantuꝫ de virtute/ flobothomiaꝫ facere poſſumus.

¶ Qr ſi multuꝫ preterierit tēporis ex quo q̄s minutus fuerit ꝛ in hyeme fuerit conqueſtus q̄ ſe quaſi fractū ſentiat minuatur ꝛ ſanguis pro theſauro recondatur.

Sciendū eſt q̄ cōfractōes ſpōtanee mēbrorū nō ꝓueniētes ab exercitijs: morbos denūciāt eēvēturos iuxta illō Hip. ſcōa aph. aph. illo. Labores ſpontanei narrāt morbos. q̄ labores ſi tenſiui fuerit ſignificant multitudinē humoruꝫ vt vult Gal. q̄rto de regimine ſanitatis. c. xxiiij. paragrapho illo. Tēſiuus labor cū ſine exercitio cōſiſtat ꝛc̄. Sꝫ ſi iſti labores inflatiui ſint ſiue apoſtemoſi neceſſario īdigēt flobothomia. vt ēt vult ibidē Gal. c. xv. paragrapho illo. Inflatiu⁹ ſpōtane⁹ labor ꝛc̄.

¶ Nunc Aui. ponit can̄. oñdēdo neceſſitatē flōmie ꝛ eius quātitatē: ꝛ dicit q̄ multo tpe elapſo ex quo quis flōmat⁹ eſt ſi cōqueſt⁹ eſt q̄ q̄ſi hyeme ſe ſentiat fractū tunc fiat flobothomia ſanguine ꝓ theſauro recōdito. ¶ Nota q̄ ex pte pn̄ti ꝯcipit̄ neceſſitas flōmie ex quo eniꝫ multū tp̄s eſt q̄ nō eſt facta flōmia. Corpe ēt vſo regimine multiplicāte ſanguinē: aut ꝯſueto vti bono regimine imaginamur eſſe multuꝫ ſanguinē eūanduꝫ flōmia. Scōo ꝯcipit̄ quāta flōmia eſt fienda dum vult ſanguinē eſſe recōdendū tanq̄ꝫ theſaurū: nam in hyeme cū humores ſunt cōgelati non multū de ſanguine auferendū eſt. Tertio colligit̄ ſignū aliud ex pte p qd̄ cōprehēdere poſſum⁹ ſanguinis abundātiaꝫ: nam cōfractio apparēs poſt dimiſſionez flōmie notat ſanguinem abundantē ꝛ corpus frangentem.

¶ Amplius q2 flobothomia ꝓpterea q̄ ad diuerſuꝫ trahit nām̄ ſm plurimū retinet.

¶ Nunc ponit aliū can̄. dicens q̄ q2 flobothomia trahit ad diuerſaꝫ partē: ſupple parti per quā fit ſolutio: ideo cōſtringit ventrē aut fluxuꝫ vētris ſm plurimū. Sed circa hoc eſt dubiuꝫ.

Queſtio. VIII.

Dubitat an flobothomia ꝯſtringat ventrē. ¶ Qd̄ nō arguit̄ aucte Gal. pria apho. ꝯmēto. 23. in fi. cōmēti: vbi vult q̄ pluries poſt flōmiaꝫ ſoluit̄ venter ꝛ accidit ſudor. ¶ Ad ptem oppoſitam eſt Auic. hic. ¶ Pro dubio ſunt tenēda duo. Primū flōmia hꝫ de p ſe ꝯſtringere ventrē. Patꝫ ꝯclō ex textu pro quāto ſolō ventris ꝯtingit mā̈ tracta verſus inteſtina ꝛ interius. Flōmia aūt eūat trahēdo mā̈s magis verſus circūferētias. Quia ergo trahit ꝛ diuertit ad partē ꝯ̄riaꝫ: ideo de per ſe hꝫ ꝯſtringere ventrē. ¶ Scōa ꝯclō flōmia per accidens hꝫ ſoluere vētrem. probat̄ q2 poteſt ad flōmiaꝫ ſequi aliqd̄ accidēs ad qd̄ ſequit̄ ſolutio ventris: igitur ꝛc̄. ꝯn̄tia nota quatuꝫ ad moduꝫ loquendi medicoꝝ: ꝛ pꝫ antecedēs: nam facta flōmia ꝛ exonerata virtute aliquātuluꝫ pōt virt⁹ ꝯfortata ſuperare mā̈m ꝛ expellere ipſaꝫ per fluxū vētris. Item poſſibile eſt q̄ per flōmiaꝫ debilitet̄ virtus ꝛ cōtingat pp iſtam debilitatē fluere ventreꝫ. ¶ Ex predictis primo infertur q̄ conſtrictio ventris prohibet a flobothomia: patet ex quo flobothomia hꝫ cōſtringere ventreꝫ. ¶ Secūdo infertur q̄ fluxus vētris q̄n̄q3 prohibet a flobothomia: q2 cū natura euacuet̄ p fluxū ventris flobothomia nō cōuenit ne impediat̄ ſolutio ventris. Et hoc ſcōm illatū tangit Auic. decima tertij tractatu. 5. ca. de cura pleureſis ad fineꝫ: dum dixit q̄ aſſelatio omni die bis vel ſemel excuſat a flōmia. Iſto poſito patet intellectus Gale. per concluſionē ſecūdā quomodo flobothomia retinet fluxum ventris nālem ſm plurimū: patet per textum.

¶ Cunq3 ex multa minutiōe debilitabit̄ virtus multi generabūtur humores.

¶ Nunc ponit aliuꝫ can̄. dicēs q̄ virtute debilitata ex flōmia multi generabunt̄ humores. ¶ Pro parte no. q̄ virtute debilitata ex multa minutione virtute digeſtiua nō potente debite digerere nutrimētuꝫ generabuntur multi humores ſupfluentes.

¶ Sincopis p̄terea accidit in pria minutiōe cū ſubito euenerit ei q nō ꝯſueuit: ſed vomitū p̄mittere eſt ex eo qd̄ eaꝫ ꝓhibet: ꝛ ſilr̄ vomere hora qua accidit. ¶ Et debes ſcire q̄ minutio eſt perturbās donec quieſcat.

¶ Nunc ponit alium can̄. dicēs q̄ ſincopis ex ſubito facta flōmia accidit corpori nō ꝯſueto: ſꝫ facere vomitum ante flōmiaꝫ p̄ſeruat ab hoc accidēte. Facere etiā vomitū hora qua accidit ſincopis curat ipſaꝫ ſincopiꝫ. Dicit vlteri⁹ q̄ tu debes ſcire flōmiā pturbare donec quieſcat. ¶ Nota tn̄ pro pte ſincopim q̄n̄q3 contingere incipiēte flōmia pp debilitatē ſtomachi. Nam pp flobothomiā facta ampliori debilitate cauſatur ſincopis. Iteꝫ defluēte colera ad os ſtomachi agitata p flōmiā cōtingit ſincopis. Iteꝫ ſi fuerit aliq̄s humor in ore ſtomachi: vt coleric⁹ aut cōſimilis: ille cōmot⁹ ꝛ agitat⁹ per flōmiā erit cā ſincopis. Iteꝫ pōt fieri ſincopis pp ſupfluitatē flōmie vt ē euidēs. ¶ Ad ꝓpoſitū in corpe non cōſueto pp timorē ꝛ terrorem ꝛ cōmotionē circa ſtōm pōt cōpetere vomit⁹. Item in ſincopi pp debilitatem ſtomachi melius eſt exhibere bucellā panis infuſam in vino granatoꝝ aut agreſta. In ſincopi vero pp cōmotionē humoꝝ cōuenit vomitus. ¶ Nota vlterius q̄ illa turbatio ꝯtingens ex flōmia durat donec quieſcat corp⁹: quieſcāt ēt humores agitati p flōmiā. ¶ Item nota q̄ q2 in fluxu ſanguinis ex vulnere magno eſt dolor vehemēs: ſanguis etiā a parte fluit nec agitatio fit circa īteriora: ideo nō ita cōtingit ex fluxu ſanguinis ex vulnere magno ſincopis ſicut ex flobothomia. Si querat̄ quare ſtricto foramine fit ſincopis ꝛ non ante. Cauſa eſt: q2 quādo ſanguis fluebat: tunc humores ꝛ materia euacuabant̄. Stricto aūt foramine nō diuertitur amplius ꝛc̄.

¶ Flōmia q̄q̄ꝫ ꝛ colica raro ſimul eueniunt.

¶ Nunc Aui. ponit alium can̄. dicens q̄ flōmia ꝛ colica raro ſimul eueniunt. ¶ Pro parte nota q̄ hic duplex littera reperit̄. Una dicit colica: alia dicit colerica. Si dicit colica verificatur pars iſto modo. Nam paſſio colica contingit plurimuꝫ ex flegmate aut ventoſitate groſſa: ideo ſm plurimuꝫ flobothomia nō eſt neceſſaria. Poteſt tamē quādoq3 ꝯtingere ex calido apoſtemate: iō flobothomia pro diuerſione materie a fluxu eſt conueniēs maxime ſanguinea exiſtēte materia. Item raro etiā cōuenit flobothomia exiſtēte fluxu vētris cū natura euacuat ſufficiēter p fluxum ventris materiam: aliq̄n̄ tamē vbi vellemus diuertere ipſam a fluxu ventris cōuenit flobothomia. Littera que dicit colica eſt melior ꝛc̄.

Et dixit raro ex eo q̄ flōmia q̄n̄q3 cōfert in cura colice facte ab apoſtēate vt vult Aui. 16. tertij tract. iiij. c. xix. de cura colice apoſtemoſe in principio. Iam facta q̄dē ab apoſtemate opꝫ vt euacuetur ſanguis per flobothomiam baſilice: ꝛ reliqua.

¶ Pregnās preterea ꝛ menſtruata nō minuant̄ niſi ꝓpter magnā neceſſitatem ſicut eſt

UVA. BHSC. IyR_044_1

Auerrois tñ ſe ptimo colliget ca.iiij. ɔtrariũ huius vř aſſerere dicẽs. Dicit Hip. mulier p̃gnãs flobothomari nõ dz ⁊c. Ego autẽ dico ꝙ flõmia quãdo embrio non indiget non ẽ mala ⁊c. ⁊ tu vlterius lege ſi vis.

neceſſitas retinẽdi fortem ſanguinis ſputum cum virtus fuerit conueniẽs.

¶ Nunc Aui. ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ pregnans ⁊ mẽſtruata nõ flobothomenť niſi pp neceſſitatẽ multã: ſicut conſtãte virtute ɔuenit flõmia pp retinere fluxum ſeu fortẽ ſputũ ſanguĩs. ¶ Nota ꝙ flõmia nõ cõpetit regulř in p̃gnãte timẽdo aborſum: aut pp diminutionem ſanguĩs: aut agitationẽ ⁊ cõmotionẽ quam facit flõmia. Cãvero ſumiť quinta apho. cõmẽto. 24. Propter neceſſitatẽ tñ p̃gnans aliqñ minuẽda eſt vt euitemus aborſuȝ ⁊ mortẽ matris: vt ſi mulier fuerit multũ repleta ſanguĩe ⁊ valde carnoſa cuiꝰ vene late ſunt i h̃ caſu ſequiť aborſus p viã ſuffocatiõis aut p viam fractiõis ligamẽti pp repletionẽ mẽbri. Jtẽ ſi mulier habuerit ſputũ ſanguinis intẽſuȝ facerem' flobothomiã euitando maius nocumentũ: ꝓpter quã etiã neceſſitatem mulier mẽſtruata eſt flõmanda. Regulř tñ mulier ſufficiẽter mẽſtruata nõ eſt flõmanda ne addať debilitati debilitas. Et vt nõ diuertať mẽa loco expulſionis qñ mẽ nõ debite eũatur volendo ꝓuocare ampliꝰ menſtrua debemus flobothomare ex ſaphena vt ſanguis trahatur verſus matricẽ ⁊ ſequanť menſtrua: aut etiã pro ſupfluitatibus cõuenit flobothomia gratia diuerſionis ex baſilica facta.

¶ Et debes ſcire ꝙ non quotiens nominata ſigna repletionis apparuerint opȝ vt minuas: ideo qñqȝ eſt repletio ex humoribꝰ crudis: ⁊ eſt tunc flõmia multũ impediens: qm̃ ſi minueris non maturabis eos / ⁊ timebitur ne eger perdatur.

¶ Nunc ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ nõ qñcũqȝ ſigna apparent replõnis opȝ flõmare. Exiſtẽtibus eni humoribus crudis flõmia ĩpediret multũ: vñ ſi facis flobothomiã nõ maturabunť hũores ⁊ erit timor d̃ pditione egri. ¶ Pro pte no. ꝙ q̃ȝuis replõ abſolute dicat plectoricã diſpõnẽ aut abundãtiã ſanguĩs q p̃ ceteris plus repleť: ſumiť tñ repletio taȝ ꝓ repletione humoris alteriꝰa ſanguĩe q̃ȝ ẽt ſanguis ſicut ſumiť hic. Vult ergo Aui. ꝙ nõ ſemp qñ eſt repletio dȝ fieri flõmia: qr qñ eſt ex humore crudo nõ dȝ fieri. Eodẽ modo ſi repletio fuerit ex humore colerico multũ recedẽte a natura ſanguĩs. Poteſt tamen intelligi ps hoc mõ ꝙ exiſtente replõne ⁊ ſtante peccato ſanguinis nõ conuenit flõmia copioſa ꝓpter cãm aſſignataȝ.

¶ Non aũt eſt incõueniens vt ille in quo melãcolia ſuperabũdat minuatur: poſtea medicina ſolutiua euacuetur. Sȝ ſollicitꝰ eſſe d̃bes ex diſpõne coloris ƀm cõditionẽ quã nunc dicemus / ⁊ cõſiderare tenſionẽ: qm̃ pp tenſionẽ per totũ corpus incidentẽ magis eris ɔfidẽs ꝙ flobothomare debes. ¶ Cũ vero ſanguis alicuius fuerit bonus paucus ⁊ fuerint in ipſius corpe multi mali humores flobothomia bonum rapiet ⁊ malũ relinquet. ¶ Et cũ alicuius malus ſanguis fuerit paucus ⁊ declinauerit ad mẽbrũ aliqd̃: qd̃ eius declinatio vehementer impedit: ⁊ fuerit neceſſariũ vt ipſe minuatur ex eius ſanguine paruȝ erit aſſumẽdum / ⁊ cibo bono erit alendus: deinde erit minuẽdus iterũ poſt aliquot dies vt malus ſanguis ab eo extrahatur ⁊ bonus reſtauretur. Qȝ ſi mali humores colerici in eo fuerint ĩgenietur quatenus ſubtili pharmacia eũenť aut vomitu aut vt ſedenť: ⁊ ſtude in hoc vt eger quieſcat ⁊ ocietur vt digerať. Et ſi groſſi fuerint / antiqui p̃ceperunt vt balneeť ⁊ in ſuis miniſterijs moueatur. Et dabant ei ad bibendũ ante flobothomiam ⁊ poſt ipſam anteq̃ȝ alia fieret minutio ſyrupũ acetoſum ſubtiliatiuuȝ coctum cum hyſopo ⁊ haſce.

¶ Nunc ponit cañ. dicẽs ꝙ nõ eſt incõueniẽs vt ille in quo abũdat melãcolia flõmeť: deinde eũetur p medicinã ſolutiuã: attẽto tñ colore corpis: attẽta etiã corporis tenſione: qr pp ipſam p totũ corpus poteris magis cõfidere in faciendo flõmiã. Deinde ponit alium cañ. dicẽs ꝙ ſanguine alicuius exiſtẽte pauco: multis vero exiſtẽtibꝰ malis humoribꝰ flõmia rapiet bonuȝ ⁊ dimittet malũ. Dicit vlterius. Si ſanguis alicuiꝰ paucus ⁊ malus declinet ad aliqd̃ mẽbrũ vehemẽter ĩpediens ⁊ neceſſaria fuerit flõmia: modicuȝ extrahať de ſanguine ⁊ nutriať bono cibo: deinde minuať aliquãtulum poſt aliquos dies: vt malus ſanguis extrahať ⁊ genereť bonus. Si v̊o humores mali fuerint colerici: debes ingeniari vt educanť leui pharmacia p inferiora aut vomitu aut vt ſedẽť in ſua malitia. Stude ẽt vt eger qeſcat ⁊ ocieť vt talis humor digerať. Dicit vltimo ꝙ ſi humores fuerint groſſi: antiq p̃ceperunt iſtũ balneari ⁊ iſtũ moueri ad faciẽdũ ſibi neceſſaria. dabant. n. ante flõmiã ⁊ poſt ſyrupũ ſubtiliatiuũ factum de hyſopo ⁊ haſce. ¶ Pro parte no. primo: qr dicit ꝙ abũdante melancolia ⁊ ſtante peccato ſanguĩs minuẽdum eſt pp peccatũ ſanguĩs flõmia ſaltẽ minoratiua: poſtea vero vt cõplete eũeť meľia ſupabundãs faciẽda eſt ſolutio vẽtris. ¶ Nota ſcd̃o quibꝰ ſignis cõprehẽdimus melãcoliã cuȝ ſanguine ſimul peccare. Hoc eniȝ cõprehendimus colore corpis ⁊ ſanguinis: ⁊ corporis apparẽte tẽſione. primo ex colere ſanguĩs ſi rubeus fuerit ad nigredinẽ tendẽs: ex quo p̃dictoꝝ humorũ cõprehendamus abundantiã. Ex colore etiam corpis ſi talis extiterit. Jtẽ ex quadã tenſione apparente in cute corpis: ⁊ maxime humoris plurimũ extẽdentis: qr ſanguis denotať. ¶ Tertio no. ꝙ ſanguine exiſtẽte bono ⁊ pauco: plurimis vero exñtibus malis humoribus flõmia rapiet bonũ ⁊ dimittet malum. Bonũ qdẽ rapiet tanq̃ȝ habilẽ expulſioni: nõ qdẽ qr eũat eligẽdo bonos. Malos v̊o dimittet tanq̃ȝ ĩeptos expulſioni. Ex quo inferť ꝙ in tali nõ dȝ fieri flõmia: ĩmo potiꝰ pharmaciã eſſe exhibẽdã. Et notãter dictũ eſt paucus: qr ſi ſanguis eſſet ſupabũdans: flõmia eſſȝ ɔueniẽs: aut ſi ſanguis eſſet q̃ȝtitatis tẽperate: nõ tm̃ nocumẽtũ ſeqreť ex flõmia ex pte incrudatõis hũorũ crudoꝝ: aut ebullitionis humoꝝ colericoꝝ: quantũcũqȝ ſanguine pauco exiſtẽte ⁊ malo: ad aliqd̃ mẽbruȝ tñ fluẽte neceſſaria eſt flõmia ſaltẽ ꝓhibendo fluxum. Et qr ſanguis paucus eſt ⁊ malus rõne paucitatis parum extrahendũ eſt: ⁊ rõne malitie ille nutriẽdus eſt cibo generãte bonũ ſanguinẽ: deinde minutio fienda ẽ vt paulatine malus educať ſanguis: ⁊ ɔtinue bono cibo nutriẽdus ẽ: vt in iſto bonꝰ ſanguis reſtauretur. ¶ Vlterius nota ꝙ ſi humores peccãtes fuerint colerici: ⁊ ſupple ſi non fuerit peccatũ ſanguinis ⁊ fuerint educẽdi p flõmiã: prio educanť p pharmaciã leuẽ: qr ſunt obediẽtes motui ⁊ eũoni: ꝓ quãto ẽt ſunt calidi: timor eſſet de nimia eũone ⁊ inflãmatione ⁊ vomitu ẽt ſunt educẽdi: maxĩe ſi circa os ſtomachi extiterint: aut ſedãdi ſunt in ſua colericitate ⁊ caliditate alterãdo ipſos. Jtẽ ſtudendũ eſt vt quieſcat eger ⁊ ocietur: vt talis humor colericꝰ digerať: i ꝓmptu eſt cã. Omnia eni iſta ſunt cã rehumectatiõis colere. ¶ Jtẽ no. ꝙ balneum groſſis hũoribꝰ exñtibꝰ eſt ɔueniẽs: in quo nõ contrahať multa mora ſȝ modica: vt fiat aliq̃ hũoꝝ groſſoꝝ ſubtiliatõ. Jdẽ d̃ ſyrupo acetoſo dicẽdũ. Balneũ aq̃ multũ caľe: in q̃ magna ɔhiť mora nimiuȝ agitãdo mẽs incõueniẽs eſt. Jdẽ de motu forti dicẽduȝ eſt.

Jdẽ Gale. no p̃docuit quarta de regimine ſanitatis. ca. vij. paragrapho ſo. Si alia q... eadeȝ fuerit ⁊ reliqua: ⁊ tu lege ibi: q̃re ⁊c.

¶ Cum

Docet vt inue re Gal. in libro d flōmia.c.xij. cuz dicit. In q bus igitur eūa tiōis est opus multe:non for tis aūt virtus: in his oꝫ repe tere eūonē ⁊c̄.

¶ Cum autez flobothomia neceſſaria fuerit cū debilitate virtutis cā febris aut alioꝝ hūorum partire flobothomiā ſicut diximus.

¶ Nunc in parte iſta Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ flobothomia exñte neceſſaria cū debilitate ṽtutis ꝑꝑ febres aut ꝑꝑ humores alios:tu debes partire flōmiā vt dictum eſt. ¶ Pro pte no. primo flōmiaꝫ vt appa/ret in prīn. capl'i eſſe neceſſariā ꝑꝑ malitiā ſanguinis: aut eius nimiā quātitatē:aut ꝑꝑ vtrūqꝫ ad quoꝝ quolibet ſequiſ debilitas virtutis. ¶ Hic tñ notandum ꝙ debilitas virtutis pōt intelligi tripliciter:aut dbilitas valde intēſa oīno ꝓhibēs flobothomiā: aut debilitas cōparatiua reſpectu vigoris qui cōiter dꝫ eſſe in eūa/tionibꝰ obſeruādis: aut pōt eſſe debilitas compando ipſam ad vigorē tpe ſanitatis exiſtentez. Hanc diſtin/ctionez ad pñs deduco ad propoſitū:qꝛ de ſcōa debilitate intelligit Auic. ¶ Scōo nota ꝙ hec lr̄a cā febris aut alioꝝ humoꝝ pōt dupl'r intelligi. Uno mō ꝙ hec debilitas virtutis cōtingeret cā feb. aut alioꝝ humoꝝ a ſanguine. Scōo pōt exponi cuꝫ flobothomia fuerit neceſſaria cauſa febris: qꝛ feb. fuerit de ſanguine: aut cauſa alioꝝ humorū ſupple cū ſanguine peccantium. ¶ Tertio nota ꝙ merito flobothomia eſt partienda vt non proſternatur virtus:⁊ vt etiam partita humor peccans educatur.

¶ Amplīꝰ flōmia ſtricta magis eſt ꝯſeruatina ṽtutis:ſꝫ tñ ſubtilē ⁊ claꝝ iterdū ſanguinē fluere facit:⁊ ſpiſſuꝫ ⁊ turbidū tꝫ. ¶ Ampla vero velociter eſt ad ſincopiꝫ ⁊ magis opatiua in mūdificādo ⁊ tardior ad cōſolidādū:ſꝫ tñ eſt dignior ei q ſcōꝫ ꝑſeruatōez flōmaſ ⁊ in groſſis. ¶ Et amplā qdez efficere in hyeme eſt dignīꝰ ne cōgeleſ ſanguis:⁊ anguſtā efficere in eſtate eſt dignīꝰ ſi neceſſariū fuerit.

¶ Nunc Aui. alium cañ. explicat: ⁊ dicit ꝙ flobothomia ſtricta eſt magis cōſeruatiua virtutis: interduꝫ tñ ſubtilem ⁊ claruꝫ ſanguinē fluere facit:ſpiſſum ⁊ turbidum retinēdo. Ampla ṽo flōmia citius facit ſincopim magis opatiua in mūdificādo corpora ⁊ tardioris cōſolidationis :dignior tñ corpori preſeruādo: dignior ēt in humoribꝰ groſſis. Dicit ēt melius eſt facere flobothomiā amplā in hyeme ne ſanguis cōgeletur ꝑꝑ ſtricturā:⁊ ſtrictā in eſtate ⁊c̄.

Queſtio. IX.

Dubitatur vtrum ſtricta flobothomia ſit magis ꝯſeruatiua āpla. ¶ Negatiue arguiſ ſic. Per ſtrictā euacuātur humores ſubtiles ⁊ ſpūs:igitur ⁊c̄. Cōſequentia nota:qꝛ his ꝯſeruatur virtus:antecedēs tangiſ in littera. ¶ Scōo ſic eūatio humoꝝ ſubtiliū plus debilitat virtutez: igiſ ⁊c̄. Conſequētia nota pro tanto:qꝛ ꝑ ipſaꝫ ſubtiles educūtur humores. Añs aūt ſumiſ. c. de humoribꝰ:igiſ ⁊c̄. ¶ Ad oppoſitū eſt Aui. ¶ Pro dubio ſit hec prīa cōcluſio. Ceteris paribꝰ per flobothomiā amplaꝫ plus de ſubtili humore eūatur ꝙꝫ per ſtrictā. Cōcl'o eſt euidens:nam ſubtilis humor aut alius qualiſcūqꝫ facilīꝰ educiſ per locuꝫ amplū ꝙꝫ per ſtrictum. ¶ Scōa ꝯcl'o ſtricta flōmia appropriaſ humori ſubtili ſic:qꝛ eūat humorez ſubtilem ⁊ non groſſum in quātitate notabili. Hec ꝯcl'o nota eſt. ¶ Tertia ꝯcl'o:ampla flōmia:quia euacuat groſſum humorez ⁊ ſubtilem: ita ꝙ alia non euacuat niſi ſubtilez ipſa groſſo hūori diciſ appropria/ri. Hec ꝯcluſio euidens eſt. ¶ Ex iſtis ꝯcl'onibus in/fertur ꝯcluſio reſponſalis. Flobothomia ſtricta eſt magis cōſeruatiua virtutis. Cōcluſio ꝓbatur:qꝛ ꝑ ipſam minus de ſpiritu ⁊ alijs vigoratibus virtutē eūatur: vt pꝫ ex prehabitis. ¶ Iſtis poſitis pꝫ ad obiecta reſponſio. Probāt enim ſtrictaꝫ ſubtiles humores plus euacuare cuius oppoſitū dictum eſt. ¶ Scōo nota ꝙ notanter dictū eſt interdū: nam talis euacuat ſangui/nem ſubtilē dupl'r. Prīo cōmixto ſubtili ⁊ groſſo per foramen ſtrictū educeſ ſubtile per qđ nō educiſ groſ/ſum. Item ſubtili exiſtēte ꝓpinquiori foramini citius ſubtile educeſ: vbi aūt eſſet oppoſituꝫ ꝙ groſſus eſſet ꝓpinqor foramini ptialiter primo groſſus educereſ. ¶ Tertio no. ꝙ ampla flōmia cito euacuās de ſpiritu ⁊ ſanguine cito ēt ꝑducit ad ſincopiꝫ. ¶ Ulterius no. ꝙ ēt ipſa magis opatur in mūdificādo cum ipſa: eūat groſſum ⁊ ſubtile. Tardioris tñ eſt cōſolidatōis vt notum eſt. ¶ Ulterius no. ꝙ corpori ꝑſeruādo ipſa melior eſt:qꝛ multi humoris magis eductiua: ⁊ qꝛ ſibi vt fortior amplior cōuenit. ¶ Ulterīꝰ no. ꝙ hec littera in groſſis tripliciter exponi pōt. Uno mō ī groſſis. ſ. humoribꝰ vt ſit ſenſus ꝙ ad eūandū groſſos hūores melior eſt ampla eoruꝫ eductiua. Scōo mō in groſſis qꝛ denſis ⁊ groſſis corporibꝰ in qbus opꝫ magnificare foramen ne mā carnoſitate obtureſ. Tertio mō in groſ/ſis. ſ. venis aut arterijs:ne etiam ꝑꝑ groſſitudinez ſue ſubſtantie foramen obtureſ:prīa expoſitio eſt melior. ¶ Ulterius notāduꝫ ꝙ in hyeme melius eſt facere flobothomiā amplā vt ſanguis groſſus ⁊ ſubtilis melīꝰ educaſ:ne etiam ſanguis groſſus ⁊ ſpiſſus exñs ꝓpe foramē cōgeleſ a frigore hyemis. In eſtate aūt melīꝰ eſt ſtrictā facere propter debilitatem virtutis:⁊ qꝛ humores ſunt apti eductioni.

Cōuenit ēt flobothomia lati foramis in hyeme ne ſanguis ſubtilis exiēs ꝑ foramē anguſtum ad ſimilitudinem linee gracilis frigore deuictus corā foramine ſtatim congeleſ ⁊ exire nō poſſit nō ſic autē vinciſ ſanguis q defluit ꝑ latuꝫ foramē: etiā qꝛ maſſa humoralis in hyeme ñ eſt apta effluere ꝑ ſtrictuꝫ foramē. ⁊ dico h̄ iuxta ſententiā Auic. ſcōa primi. doctrina ſecūda ſūma prima. c. vj. paragrapho illo. Et hyems eſt magis cōſtringēs mās ⁊c̄. Et ſi vlterius legeris colliges cāꝫ ſtricti foraminis in eſtate q̄re. ⁊c̄.

¶ Flōmādus ꝑterea ſupinꝰ iaceat qñ flōmatur:qm̄ hoc eſt cōueniētius ad hoc vt ipſīꝰ cōſerueſ virtus ⁊ ne ei ſupueniat ſincopis.

¶ Ponit aliuꝫ cañ. dicens ꝙ flōmādus dꝫ iacere ſupinus. Naꝫ iſte ſitus ꝯueniētior eſt vt ꝯſerueſ virtꝰ ⁊ nō ꝯtingat ſincopis. ¶ Pro pte no. ꝙ ille ſitus querēdus ēſt in corpe ſano egro vel neutro. In corpe aūt robu/ſto nō eſt querēdus hic ſitus. ¶ Scōo reddenda eſt cā ptis duas dimittēdo quas tetigit expoſitor. Nō ſi corpus ſtat ſupinū ſtat ſupra ſpinā ⁊ corpis fundamētuꝫ: vñ ex hoc corpus nō fatigaſ ſicut ſi ſederet. Si aūt ſtaret cū corpore deorſuꝫ: prīo nō poſſet afferre brachiū: ſtantibꝰ ēt inteſtinis penſis ⁊ dorſo inteſtina ꝑmente nō tanta ſtaret virtutis cōſtantia.

¶ In febribꝰ aūt a minutōe cauēdū ē. ſ. ī his q̄ vehemētis ſunt calefactōis ⁊ iflāmatōis ⁊ ī oībꝰ ñ acutis febribꝰ in ſui prin. ī die piodica.

¶ Nunc ponit Aui. quoſdā cañ. in flōmia obſeruan/dos exñte ſe. Et duo facit. Primo ponit quoſdā cañ. nō darticulādo ſe multū ad febres ſpāles. Scōo cañ. ponit ſpālez in febre ſinocha. ſcōa ibi. (In febre aūt.) Itez duo facit. prīo facit h̄. ſcōo quoddā ſpāle flōmie explicat iuuamētū. ſcōa ibi. (Multotiēs ꝑterea.) Prima in duas. primo facit hoc. ſcōo ponit quoſdaꝫ cañ. erroris correctiuos. ſcōa ibi. (Et ſūmopere.) Prima adhuc in duas. Naꝫ prīo tangit quedā ſigna qbus cōprehēdimꝰ ⁊ ſcimus regulare flōmiaꝫ. ſcōo quedā ſi/gna ponit ex parte ſanguinis. ſcōa ibi. (Amplius ſan/guis.) Item quattuor facit. Primo ponit ſigna ex q̄litate morbi. Scōo docet modificare flōmiā ex quodaꝫ accidēte in febre cōplicato. Tertio ponit ſignificatōes oſtendentes flōmiā eſſe fiendā:aut nō ſumptas ex pte cauſe morbi. Quarto docet regulare flōmiā ex parte accidentis. ſcōa ibi. (In febribus.) tertia ibi. (Et ſil'r opꝫ.) quarta ibi. (Diſpoſitionem.) ¶ De prima dicit ꝙ in febribus vehemētis calefactōis ⁊ inflāmatiōis ⁊ in omnibus febribus non acutis cauēdum eſt a minutione a principio ⁊ in die periodica.

Queſtio. X.

Dubitaſ an hec ps ꝯtineat ṽitatē. ¶ Negatiue arguiſ ſic. In ſinocha ⁊ cauſone cōuenit flōmia:ergo ⁊c̄. Cōſequētia no. qꝛ ſunt ve/

hementis calefactōis. Antecedēs pꝫ p̄ria quarti de cura putridaꝝ. ¶ Scd̄o in talibus cōuenit infrigidatio: ergo flōmia. Cōſequētia ꝫ: qꝛ flōmia infrigidat. Antecedēs pꝫ p̄ria aphoriſmoꝝ: apho. 23. ⁊ nono terapē. ¶ Tertio auctoritate Hippo. q̄rto regi. acutoꝝ: cum dixit: acutas egritudines flōmabis. ¶ Quarto in tertiana pura cōuenit flōmia: ergo in febre acuta. Conſequentia ꝫ: qꝛ eſt morbus acutus. ¶ Ad oppoſituꝫ eſt Aui. in littera. ¶ Pro dubio no. ꝙ per febres vehementis calefactōis intelligere poſſumꝰ febres pendētes a mā calida multa que plus multa quātitate calefacit q̄ꝫ humore multū calido: ſicut ſunt febres ſanguinee. Scd̄o per febres magne calefactionis intelligere poſſumꝰ febres pendētes a mā multū calida: ſicut pēdentes a multa colera. ¶ Scd̄o no. ꝙ per febres non acutas poſſumꝰ intelligere morbos longos cronicos qui ſunt de mā groſſa: poſſumꝰ ēt intelligere morbos ꝗ nec ſunt acuti nec cronici: ſicut tertiana pura ⁊ ephimera. ¶ Penes hoc ſit hec p̄ria ꝯclō: in febre multe inflāmatōis mō primo cōuenit flōmia. hec ꝯclō pꝫ ex nono terapētice. ¶ Scd̄a ꝯclō in febre multe inflāmationis mō ſcd̄o non cōuenit flōmia: hec ſit pro mente Aui. ⁊ pꝫ: qꝛ he febres ſunt tante inflāmatōis vt cōſequat vehemēs ſiccitas ⁊ ariditas corporū: ideo ſi fiat flōmia copioſa nimia ſequitur inflāmatio ⁊ exiccatio. ¶ Tertia cōcluſio in feb. multe inflāmatōis ſtāte peccato ſanguinis cōuenit flōmia hec ꝯclō: pꝫ in cauſone ex Aui. loco allegato. ¶ Quarta ꝯclō in febribus nō acutis, qꝛ cronicis: nō ꝯuenit flōmia ſalteꝫ multa. Pꝫ cā ne proſternat virtus: ⁊ ꝓꝓ mām groſſaꝫ nō bn̄ educibilem: ⁊ ꝓꝓ morbi longitudineꝫ. ¶ Quinta ꝯclō in morbis nō acutis q̄ꝫuis nō cronicis de per ſe ⁊ merito materieꝝ flōmia nō conuenit. Patet ꝯclō: cuꝫ māe talium morboꝝ ſunt alie a ſanguine. ¶ Sexta ꝯclō ī his morbis rōne augmēti poteſt flōmia cōpetere. Pꝫ ꝯclō: ſi peccent aliȷ̄ humores cuꝫ ſanguine. ¶ Septīa cōcluſio nec in cronicis nec in acutis conuenit flōmia in die periodicatiōis eius paroxyſmali. ¶ Ex his pꝫ ſolutio ad obiecta per cōcluſionē primā. Ad primam partē obiecti patet per tertiā ⁊ ſecūdam cōcluſionem. ¶ Ad ſecundā rationē dico ꝙ flobothomia facta ſm̄ ſenſum prime cōclōnis refrigerat: facta vero ſm̄ ſenſum preſentis can̄. inflāmationē cauſat ⁊ ebullitioneꝫ. ¶ Ad aliam rationē dicēdum ꝙ in acutis morbis cuꝫ peccato ſanguinis conuenit flobothomia vt vult tertia concluſio. ¶ Ad alias rationes patet per penultimas concluſiones.

¶ In febribꝰ p̄terea cū qbꝰ aduenit ſpaſmꝰ eſt a minutōe/ lꝫ cauēduꝫ fuerit neceſſaria: qm̄ cum ſpaſmus accidit vigilare facit ⁊ ſudare multuꝫ ⁊ deiȷ̄cit virtuteꝫ: quapropter ſanguinis theſaurus eſt dimittendus.

¶ Nunc ponit can̄. iſtum dicens. Dato ꝙ flobothomia ſit neceſſaria: vitanda eſt tn̄ in febribꝰ. cū quibꝰ cōiungitur ſpaſmus. Nam facit vigilare ⁊ ſudare ⁊ debilitat virtuteꝫ: ideo dimittēdus eſt ſanguis vt theſaurꝰ. ¶ Pro parte nota vt colligitur ſecūda tertiȷ̄ ſpaſmuꝫ eſſe triplicem. ſ. de inanitiōe ⁊ repletione ⁊ non ꝓportionatuꝫ ad materiā. In ſpaſmo de inanitione notum eſt ꝙ nō conuenit flobothomia amplꝰ inaniēs ⁊ exiccans corpus: in aliȷ̄s autem ſpaſmis nō conuenit flobothomia: quāuis forte eſſet neceſſaria ꝓpter ſanguinis abundātiam: eo ꝙ propter motuꝫ continuuꝫ ſpaſmuꝫ ſequit dolor: ſudor: vigilatio: ad que omnia ſequtur magna virtutis debilitatio. Ne ergo addat debilitas debilitati vitanda eſt flobothomia regulariter: quāuis coacte quādoqꝫ opꝫ nos facere timēdo ſuffocationem. Ideo regulariter teneatur ſanguis vt theſaurus ⁊ fortificans virtutem: igitur ⁊c̄.

Sclas ꝙ ſpaſmus facit vigilare: qꝛ cōmouet vehemēter cerebrū vna cū febre prouocat ſudorē ex vehemētia doloris ⁊ āguſtie in cōtractiōe neruorum cuꝫ febrili calore poros aperiente deiȷ̄cit etiā virtutē ex vigiliȷ̄s ſudoribus ⁊ doloribus inteſiſſimis quos infert.

¶ Et ſilr̄ opꝫ vt ex minutione febricitātis cuius febris non eſt ex putrefactione minoratio fiat ꝓꝓea vt ad reſoluēdū febrē theſaurus relinquatur. ¶ Et ſi fortis inflāmatōis nō fuerit ⁊ fuerit febris putrida: attende decē regulas ⁊ poſtea intuere in vrinali. Et ſi vrina fuerit groſſa ⁊ rubedini attinēs: ⁊ pulſus ēt fuerit magnus/ ⁊ facies tumida/ ⁊ febris in ſuo motu non properet: flobothoma in hora qua ſtomachus a cibo eſt vacuus. Et ſi vrina fuerit ſubtilis aut ignea/ aut facies a p̄īcipio egritudinis fuerit tornatilis: caue tibi a flobothomia. Qꝛ ſi interpolatio in ea fuerit ⁊ quies febris in ipſa fiat minutio.

¶ In parte p̄cedēti Aui. docuit euitare flobothomiā rōne cuiuſdā accidētis cōplicati febri. nūc docet regulare flobothomiā rōne modi febris. Et duo facit. Primo facit qđ dictū eſt. Scd̄o explicat quaſdā ꝯditōes. ibi ſcd̄a. (Et ſi fortis.) De p̄ria pte dicit ꝙ ſilr̄ opꝫ minorare flobothomiā in febricitāte febre putrida vt theſaurus ſup. ſang. dimittatur ad reſoluendum febrem: in qua putrida febre ſi non fuerit fortis inflāmationis vt ſupple conueniens fiat flobothomia: deceꝫ regule ſunt attendende: que ſupra tacte ſunt caplō. 3. ſ. qn̄ ⁊ qualr̄ euacuare opꝫ. Quibus attentis vide vrinaꝫ que ſi fuerit groſſa attinens rubedini: ⁊ fuerit pulſus magnus: ⁊ facies tumida: ⁊ febris non ꝓperet in ſuo motu: hunc flobothoma hora qua ſtomachus eſt vacuus a cibo. Et ſi vrina fuerit ſubtilis aut ignea ⁊ facies a principio fuerit tornatilis tibi caue a flobothomia. Si autē febris fuerit interpolata hn̄s quietem tūc flobothoma. ¶ Pro parte nota p̄io ꝙ hic duplex littera reperitur. Una affirmatiua dicens: ⁊ ex putrefactione: ⁊ hec lr̄a nota eſt: qꝛ in principio fe. pu. maxime de mā alia a ſanguine paucior ꝯpetit flōmia q̄ꝫ ſupple in fe. hu. ſine putrefactione: eo p̄io ꝙ cū putrefactione virtus ē debilior: ⁊ ꝑ ꝯn̄s minorē ſuſtinēs flobothomiā ꝓꝓ putrefactionē ⁊ indiſpoſitionē materie eductioni ꝑ flobothomiā. Ideo attēdendū eſt ne virtus debilitet: īmo conſeruet ſanguis vt nā ſit potēs ad reſoluendū .i. remouēdū febrem digerendo ⁊ eius mām remouēdo. ſcd̄o reperit littera negatiua dicēs: ⁊ febris nō eſt ex putrefactiōe. Et eſt ſenſus ꝙ febre exiſtente humorali ⁊ non ex putrefactione fiat paucior flobothomia q̄ꝫ appareat fienda vt virtus nō debilitet fortiter: immo dimittatur ſanguis vt febris abiȷ̄ciat. P̄ria littera melior eſt. de ſcd̄a eſt dubiū. ¶ Scd̄o notāter dictū eſt ſi non fuerit vehementis inflāmationis: qꝛ ex canone dicto ſupra patet nō cōuenire flobothomiam in febre vehemētis inflāmationis ꝓꝓ cām dictā. ¶ Tertio nota ꝙ vrina groſſa tendens ad rubedineꝫ ſignificat ſuꝑ abūdantiam ſanguinis: ⁊ pulſus ēt magnus ſignificat ſupra fortē virtutē: ⁊ facies ēt tumēs ſignificat virtutis fortitudinē. His igit apparētibus flobothomia faciēda eſt cū denotetur ſanguinis abūdātia. ¶ Quarto nota ꝙ hic adhuc duplex repit littera. Una dicit ⁊ nō properet. Alia aūt eſt affirmatiua. Negatiua melior eſt. Et intelligit illo mō ꝙ ſi febris nō properet in ſuo motu. ſ. cretico qꝛ nō fit. ſ. actualr̄ criſis nec ē propinquo futura eſt fieri: tūc flobothomia nō cōueniret ne īpediat virtus: aut ēt non properet in ſuo motu paroxyſmali. Properāte enim fe. in paroxyſmo nō eſt minuendū. Ex dictis pꝫ cā. Si aūt littera ſit affirmatiua pōt exponi iſto mō: qꝛ ſi citi motus: qꝛ acuta febris ⁊ ꝯtinua: tūc illis obſeruatis cōditionibus conuenit flobothomia. ¶ Ulterius nota ꝙ per faciē tornatilē ītelligit. A. macrā faciē ⁊ excarnatā cuius color tendit ad cineritiū

Scito vlteriu[s] ꝙ ſi in ſpaſm[o] de repletiōe ſ[i] ne febre ſign[a] dn̄i ſanguini[s] apparuerit c[ō]uenit flōmi[a] ſꝫ minor q̄ꝫ i[n] egritudinibu[s] aliȷ̄s ſimilis [re]pletōis: vt vul[t] Auicē. 2. terti[i] trac. ſ. c. vȷ̄. pa[ra]grapho illo. Et ſi tu videri[s] ſigna ſangu[i]nis dominatiu[e] manifeſta v[i]de flōma ⁊c̄.

Et iuxta han[c] lr̄am negatiu[am] intellige eē du[plex] genus fe[]briū non putr[i]daruꝫ in qbus cōpetit flōmia. Primū ē ephi[]mera ex opila[]tione ⁊ ꝓ hoc vide Gal. 8. de ingenio ſani. c. q̄rto paragra[]pho illo. Nece[ſ]ſe eſt vt aduiue[]mꝰ naturā ⁊c̄. Scd̄m eſt ſino[]cha inflatina ſ[i]ne putredine quā de genere ephimere repu[]tat Gal. 9. eiuſ[]dem. c. v. para[]grapho illo. Reuertor igit[ur] ad primā inte[n]tioneꝫ ſinoch[e] ⁊c̄.

De hoc ēt meminit Aui.pri ma q̄rti tractatu.2.c.7.paragrapho illo. Cuꝫ ergo exerces eūonē: tūc ꝯſidera horaꝫ interpolatiōis ⁊c̄. Et ſubdit: ⁊ nō eūes per fluxū vētris i diſpoſidi neqꝫ flō mes. ⁊ cā dicti pōt eē quadruplex. pria q: horageris virtus fortior ē ad tolerantiā flobothomie. ſcōa q: facta tali hora quietis nō ſic ꝑducit ad eſtuationeꝫ ⁊ ebullitōeꝫ ſicut ſi fieret hora paroxyſmi. tertia q: periculoſum ē ſimul ſuſtinere debilitatē que a paroxyſmo eſt ⁊ que a flō mia. q̄rta q: in poxyſmo interpolate febris materia mouetur a venis vbi eſt ad mſeram febris: ⁊ flōmia ſi tūc fieret hāc retraheret i venas: ⁊ de interpolata forte cō tinuā efficeret febrem. q̄re ⁊c̄.

cineritiū ⁊ aſſimilat̄ faciei mortue: tunc denotat̄ debilitas virtutis: q: illic nō ſit ſpiritus neqꝫ ſanguis. Cuꝫ ergo vrina apparente ſubtili aut ignea: facie ēt a prin. morbi apparente tornatili: colerica mā denotet̄: ⁊ debilitas virtutis: a flōmia cauendū eſt. Quare auteꝫ in die quietis interpolate febris ſit fienda minutio ⁊ non in die paroxyſmi: nota eſt cā ex dictis.

¶ Diſpōneꝫ quoqꝫ tremoris ꝯſidera: qm̄ cū tremor fuerit fortis a minutiōe tibi cauēdum erit. ¶ Ampliꝰ ſanguinis q̄ egredit̄ coloreꝫ attēde: ⁊ ſi fuerit ſubtilis albedini attinēs ipꝫ ilico retine. ¶ Et ſūmope tibi caue ne egruꝫ ad vnā duaꝝ ꝑducas reꝝ. ſ. humoꝝ colericoꝝ ebullitionē/ ⁊ frigidoꝝ cruditateꝫ.

¶ Nūc pōit aliū cañ. docētē vitare flōmiaꝫ rōne alterius accidētis: dicēs ꝙ cōſiderare debes tremoreꝫ: q: tremore exiſtēte forti cauendū eſt a flōmia. Conſideres ēt coloreꝫ ſanguinis egrediētis per flōmiaꝫ. Naꝫ ſi fuerit ſubtilis attinēs albedini ſtatim retine ipſuꝫ ne fluat: vñ ſummopere caueas tibi ne egruꝫ ꝑducas ad alteram duaꝝ rerum. ſ. humoꝝ flegmaticoꝝ cruditatē aut colericoꝝ ebullitionē. ¶ Pro parte no. ꝙ tremor poteſt dici fortis: aut q: valde intenſus: aut q: valde longus. Si ſit intenſus tūc cauſat̄ a mā colerica acuta mordaci diſperſa ſupra ſenſibile mēbruꝫ in quo nō cō uenit flobothomia cuꝫ materia ſit colerica a ſanguine ſeparata. Si aūt ſit tremor fortis q: valde longus: q: ꝑꝑ talem tremorē forteꝫ debilitat̄ virtus ne debilitas iungatur debilitati opꝫ cauere a flōmia. ¶ Ulterius no. ꝙ ſi ſanguis ſit ſubtilis attinens albedini: denotat̄ ipſum atteſtari flegmati: ⁊ ſic eſt a minutione cauēdū. Si etiam ſit ſubtilis ⁊ citrinitati attinēs: tunc etiā non cōuenit flobothomia. ¶ Ulterius nota ꝙ ſicut colericus humor nō temperatꝰ cum ſanguine vel per ſanguinem tanq̄ꝫ per frenuꝫ ducendo ſe ad caloreꝫ intenſiorem ebullit: ſic etiā flegmaticꝰ humor nō temperatus a calido per partes frigidas ⁊ terreas veniēdo ad ampliorem frigiditateꝫ incrudat̄. ¶ Ulterius nota ꝙ ſtante peccato illorum humoꝝ ⁊ nō ſanguinis a minutione ſiue flōmia cauendū eſt.

¶ Cūq̄ꝫ in febre te oportebit flōmare nō attendas qđ q̄daꝫ dicūt. ſ. ꝙ nō eſt bonū vt poſt quartū diem fiat: qm̄ bonuꝫ eſt vt fiat ēt ſi ſit poſt quadraginta dies: ⁊ hoc ꝭm ſn̄iaꝫ Gal. lꝫ premittere ⁊ ꝓperare ſit melius cū ſignificationes certe fuerint. Qz ſi in hoc erratū fuerit quacūq̄ꝫ hora inueneris egrum ⁊ oportuerit flobothoma ipſum poſtq̄ꝫ decem rerū ſollicitudineꝫ habueris. ¶ Multotiēs preterita flobothomia in febribꝰ licet neceſſaria non ſit efficit vt natura fortis fiat ſuper materiam propterea ꝙ eam efficit paucaꝫ: ⁊ hoc quidē cum fuerit figura ⁊ etas ⁊ virtus ⁊ reliqua talia vt permittant.

¶ Nunc ponit alium cañ. dicēs ꝙ cum in febre eges flōmia non attendas dictū quorūdaꝫ dicentiū flōmiā non eſſe fiendā poſt diem quartā. Nam bonū eſt eam etiam facere poſt dieꝫ quadrageſimā ꝭm ſn̄iam Gal. licet premittere flobothomiā aut ipſaꝫ ꝓperare ad faciendū ſit melius apparētibus certis ſignificatōibus: ſi tñ errat̄ ſic ꝙ non ſit facta flōmia ⁊ debeat fieri quacunqꝫ hora videris ipſaꝫ neceſſariā fac: tamē ſollicitudinē habeas decē reruꝫ de q̄bus facta eſt mētio tanq̄ꝫ de ſignificātibꝰ eūoneꝫ cap. 3. de qñ ⁊ qualiter euacuare oꝫ. ¶ Dicit ſcđo ꝙ lꝫ flōmia multotiēs non ſit neceſſaria in febre: facit tñ nām potentē eſſe ſupra materiaꝫ paucificādo materiā habitudine totius etate virtute ⁊ aliꝭ ꝯſentiētibus flōmie. ¶ Pro ꝑte no. ꝙ ſtante peccato ſanguinis quāto citiꝰ ſit flōmia tanto melius eſt: q: ſanguis in ꝓceſſu magis malignat̄ ⁊ ineptior redditur expulſioni: eo etiaꝫ ꝙ virtus redditur debilior. ¶ Secundo nota ꝙ ſtante peccato ſanguinis ceteris paribꝰ non ſolū poſt quartū diē eſt flobothomanduꝫ: imo multotiēs poſt quadrageſimū cū iuuamētū ſequatur. Jmmo multotiēs in principio nō ꝯuenit flōmia: ſed in proceſſu ſic: q: aliqñ in principio humores nō ſunt apti educi per flōmiā. Jn ꝓceſſu aūt pn̄t eſſe habiliores: q: ſanguis aptus educi ꝑ flōmiaꝫ. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ lꝫ flōmia multotiēs nō ſit neceſſaria rōne febris vel rōne māe febris nō ꝯueniret flōmia: q: tñ ſanguis eſt multū grauās virtuteꝫ: vt virtus reddat̄ potentior ſupra materiā digerendā cōuenit flōmia. Exempli cā vt ſiquis patitur tertianā cum dn̄io ſanguinis: tunc lꝫ in tertiana rōne ꝓprie materie non cōueniret flōmia: rōne tamē ſanguinis peccātis vt natura reddatur potentior ſupra colerā: flobothomia cōpetit. Jteꝫ ſuppoſito adhuc ꝙ mā ſanguinea nō ſit multa: timore tñ cōuerſionis ſanguinis ad naturā colere vt ſanguis euacuetur cōuenit flobothomia.

¶ Jn febre autē ſanguinea neceſſe eſt vt eūo fiat minutōe nō ſuꝑflua in pricipio/ ⁊ ſuꝑflua cuꝫ affuerit maturatio febris q̄ multotiēs remouet̄ in hora flōmie. ¶ Tibi quoqꝫ cauere debes a minutōe in cōplexione vehemētis frigiditatis: ⁊ in regionibꝰ fortis frigiditatis: ⁊ in hora fortis doloris: poſt balneū reſolutiuū ⁊ poſt coitū: ⁊ i etate que eſt minor. xiiij. ānis quāto plus poteris: ⁊ in etate ſenū quāto magis poteris: niſi in figura ꝯſiſus fueris ⁊ in ſoliditate muſculoꝝ ⁊ venaꝝ āplitudine ⁊ eaꝝ repletiōe ⁊ colorū rubedine: hos nāq̄ꝫ ex adoleſcētibus ⁊ ſenibus flōmare audebis. Adoleſcentes tñ ꝭm ordineꝫ ad flobothomādum paulatiꝫ ꝓuehere debes cuꝫ pauca minutione. ¶ Jn corporibꝰ quoqꝫ fortis maciei ⁊ fortis groſſitiei ⁊ raris ⁊ albis ⁊ laſſis ⁊ citrinis ſanguinē nō habentibus a minutōe tibi quātum plus poteris cauere debes.

¶ Jn parte pn̄ti Aui. ponit aliuꝫ cañ. ſpālem: dicens ꝙ in febre ſanguinis neceſſaria eſt eūatio non ſuꝑflua in prin. ⁊ ſuꝑflua cuꝫ apparet maturatio māe febris q̄ multotiens remouet̄ in hora flōmie. Dicit vlterius ꝙ cauendū eſt a flōmia in cōplexione multū frigida ⁊ in regionibꝰ frigidis ⁊ in hora fortis doloris ⁊ poſt balneum reſolutiuū ⁊ poſt coituꝫ: ⁊ quāto plus potes in etate minori. xiiij. ānis: ⁊ in etate ſenili niſi ꝯfiſus fueris de figura ⁊ ſoliditate muſculorū ⁊ venarum amplitudine ⁊ multitudine ⁊ earuꝫ repletione ⁊ coloris rubedine: tales eniꝫ audebis flobothomare. Adoleſcentes autē debent paulatine ad minutionē promoueri: prio minutionē faciendo paucam. Dicit etiaꝫ ꝙ quanto plus potes debes vitare flobothomiā in corporibus macris ⁊ craſſis raris ⁊ albis ⁊ laſſis ⁊ in citrinis nō habentibus ſanguinem.

Queſtio. XI.

Dubitat̄ circa ꝑtem an in pricipio febris ſanguinis fienda ſit maior eūatio q̄ꝫ in ꝓceſſu? ¶ Affirmatiue arguit̄ ſic. Jn ſanguine nō expectatur digeſtio: ergo ⁊c̄. Conſequētia no. ⁊ antecedens patet: prima quarti. cap. de cura putridaꝝ in generali: dum dicit. Et ſcias ꝙ flōmia qñ eſt intētio ſanguinis non eſt de genere eius in q̄ expectat̄ digeſtio. ¶ Scđo arguit̄ ſic. Anteq̄ꝫ corpa cadāt i morbos am

UVA. BHSC. IyR_044_1

plioꝛ ꝯuenit flõmia q̃z poſtq̃z actualr̃ egra ſunt:g̃ ẽt in
fe.ſanguinea in pꝛīcipio āplioꝛ ꝯpetit flõmia q̃z poſt
in ꝓceſſu.Antecedẽs ſupius eſt tactũ:tenet ꝯñã.Naʒ
anteq̃z coꝛpa ſint actualr̃ egra copioſioꝛ ꝯpetit flõmia:
eo ꝙ nõdũ ſanguis malignat⁹ ė.Dũ aũt actualr̃ egra
ſunt cuʒ ſanguis malignat⁹ eſt:tunc nõ tãta conuenit
flõmia ſicut ante.Silr̃ cũ in pꝛīcipio febꝛis ſanguinis
ꝯtingat ſanguinẽ malignari plus q̃z in ꝓceſſu:ꝛ in ꝓ/
ceſſu magis intẽſa putrefactiõe putrefieri:iõ in pꝛin
cipio intẽſioꝛ cõpetit flõmia.℄ Tertio arguit̃ ſic. In
febꝛe ſanguinea in p̃ncipio cõuenit flõmia vſq̃z ad ſin
copim:g̃ in pꝛīcipio ſupflua flõmia ſiẽda eſt.Conſe/
quẽtia no.eſt:ꝛ añs eſt Gal.9.terapen.℄ Quarto ar
guit̃ ſic.Sanguis ſub ꝓpꝛia foꝛma manẽs eſt parati/
oꝛ expulſioni colera q̃ztũcũqʒ digeſta:igit̃ in ꝓpoſito
iſto nõ eſt expectãda digeſtio.Añs ꝓ tãto tʒ:cũ ſit hu
moꝛ tẽperat⁹ reſpectu illi⁹ colere.Tenet ꝯñã:qꝛ in co
lera ſic digeſta nõ ampli⁹ expectat̃ digeſtio.℄ Ad par
tem oppoſitã eſt Auic.in textu.℄ Pꝛo dubio nota ꝙ
ſanguis põt peccare in q̃zto:põt ẽt peccare in q̃li.Si
aũt peccet in q̃li aut eſt ꝑ admixtionẽ alicui⁹ humoꝛũ
aut ꝑ extractionẽ in ſeipſo factam nullo ſibi alio cõmi
xto.Si pꝛĩo mõ:aut hic humoꝛ extraneat ip̃m q̃litati
ue:qꝛ calefacit aut infrĩdat:aut ex ꝑte modi ſubẽ:qꝛ
ſubtiliat vel ĩgroſſat.Scõo v̊o mõ extraneat̃ ſanguis
vel ꝑꝑ intrinſecã cãʒ vel extrĩſecã:ſi ꝑ cãs p̃dictas al/
terat̃/aut in mõ ſubſtãtie mutat̃ aut in q̃litatib⁹ mani
feſtis.Uel tertio qꝛ putreſit ꝛ diſponitur ad ſue foꝛme
coꝛruptionẽ.Qui modi extraneationũ colligunt̃ pꝛi/
ma pꝛimi cap.de humoꝛib⁹ ad principiũ.Aliud ė pec
catũ ſanguĩs in q̃zto dato ꝙ nõ peccet in q̃li ſaltẽ pec
cato notabili.Ex iſto vt ẽt tãgit expoſitoꝛ pʒ drĩa iter
ſanguinẽ ꝛ alios hũoꝛes.nã cũ ſanguis ſit humoꝛ tẽ/
perat⁹ ꝛ a nã dilect⁹ ipſo aucto ꝓm q̃ztitatẽ nõ ſit eius
qualitatiua extraneatio neceſſario:ſʒ alijs hũoꝛib⁹ au
ctis cũ ſint diſtẽperate cõplõnis ẽt q̃litatiue mutant̃.
Non g̃ ſit ipſoꝝ pctm̃ ꝓm q̃ztitatẽ qn ſiat ꝓm quale:
niſi foꝛte ſanguĩe eos refrenãte:ſicut pʒ in plectoꝛica
diſpõne in qua ė pctm̃ quãti oĩum humoꝝ non exñte
pctõ qualis vt ſanguĩe moderãte dictoꝝ hũoꝛes ne ad
malã deueniãt q̃litatẽ.℄ Scõo p̃mitto febꝛẽ ſangui
neã duplicẽ eẽ.ſ.ſiñ putrefactõe ꝛ cũ putrefactiõe:vt
pʒ pꝛĩa q̃rti.c.d̃ feb.ſanguinea.In feb.aũt ſanguĩea
ſine putrefactõe q̃ ſinocha inflatiua appellat̃ eſt pctm̃
quãti:ꝛ nõ talis notabilr̃.In febꝛe v̊o cũ putrefactõe
q̃ ſinoch⁹ appellat̃ eſt pctm̃ q̃lis dato ꝙ quãti ꝛ q̃lis
poſſit ꝯiungere pctm̃.℄ Tertio no.digõnẽ eẽ dupli
cẽ.ſ.in nocitiuo ꝛ iuuatiuo.Digõ iuuatiui nõ eſt niſi
p̃paratio mãe iuuãtis:vt tãdeʒ in nutriti nãm ducat̃.
Digõ in nocituo nõ eſt aliud q̃z p̃paratio mãe noci/
tiue ſiue hec ſit p̃paratio q̃ nociua mã ducat̃ ad beni/
gnum:ſiue h̃ ſit p̃paratio mãe ad expulſionẽ.℄ Iſtis
notatis ſit hec pꝛĩa ꝯ̊.In febꝛe ſanguinea ſanguine ſo
lo quãto peccãte nõ eſt expectãda digõ.Hec ꝯ̊ ſit pꝛo
mẽte Aui.pꝛĩa pꝛimi allegato ca.Pꝛopterea ꝑſuade
tur ꝓpoſitio ſic.Stãte tali pctõ eſt ſufficienter aptus
educi:g̃ ꝛc̃.Antecedẽs notũ eſt:ex quo eſt pctm̃ ſolũ
q̃ztitatis:ꝯñã nota eſt.℄ Scõa ꝯ̊ ſtãte ſolũ pctõ ſan/
guinis in q̃li nõ eſt minuẽdũ:ſʒ eſt expectãda matu/
ratio.Pꝛobat̃:qꝛ tali ſtante pctõ ſanguĩs:ſanguis eſt
inept⁹ eductiõi:igit̃ ꝛc̃.Añs tʒ ꝓ tãto:qꝛ h̃ de pctõ lo
qmur q̃litatiuo quo ſanguis ĩdiſponit̃ eũoni.℄ Ter
tia ꝯ̊:ſtãte pctõ ſanguĩs q̃ztitatiuo ꝛ q̃litatiuo minoꝛã
dũ eſt a p̃ncipio ꝛ in ꝓceſſu eradicãdũ.Pʒ ꝯ̊ q̊ ad par
teʒ p̃mã:qꝛ cũ ſanguis ſit mult⁹ vt virt⁹ ſit potẽtioꝛ ſu
pꝛa mãm:mã eſt minoꝛãda.Non g̃ eſt eradicãda niſi
cũ debite ſanguis ſit diſpoſit⁹ eductioni.In ꝓceſſu v̊o
maturatiõe facta ꝯuẽit flõmia copioſa totã eradicãs
mãm tãq̃z eductiõi paratã.Et iſta tertia ꝯ̊ ſit ꝓ intelle
ctu ꝑtis pñtꝭ.Loq̃t g̃ Aui.d̃ febꝛe ſanguĩea cũ putre

factiõe ſanguis ꝛ pctõ quãti.℄ Iſtis cõcluſis omittẽ
do multa pʒ rñſio ad obiecta oĩa.Ad pꝛimũ enim re
ſponſum eſt ꝑ vnã ex ꝯclõnibus.Ad aliud ẽt ꝑ p̃ha/
bita pʒ rñſio.pʒ ẽt q̃ digeſtio ꝯuenit ſanguini ꝛ q̃ non.
℄ Scõo notãdũ ꝙ aliqua eũo p̃t dici ſupflua.Pꝛĩo
qꝛ plus eũat de mã q̃z ſit eũandũ:ꝛ h̃ mõ ſumit̃ ſup/
fluũ in pñti.Scõo mõ põt dici ſupflua:qꝛ eũans totũ
humoꝛẽ:ꝛ ꝑ ꝯñs ſupflua reſpectu eũonis minoꝛatiue
ſaltẽ ꝓm plurimũ:qꝛ ꝯtingit aliqñ eũonẽ eradicãtem
minoꝛẽ eſſe eũone minoꝛatiua.Tertio ꝑ eũonẽ ſuper/
fluã poſſum⁹ intelligere eũonẽ ad quã ſequit̃ vltra de
bilitas v̊tutis:de qua ẽt nõ ĩtelligit̃ in pñti.Quarto
ꝑ eũonẽ ſupfluã poſſum⁹ intelligere eũonẽ q̃ ſit vltra
aliq̃le poſſe v̊tutis:qꝛ ad ipſaʒ ſequit̃ aliq̃lis d̃bilitas
cũ ſufficiẽter eũat mãʒ peccãtẽ:de qua intelligit̃ in p̃/
ſenti.Per eũonẽ ẽt ſupfluã poſſum⁹ ĩtelligere eũonẽ
multã q̃ ſupfluit reſpectu pauce eũonis:ꝛ h̃ expõ te/
neat̃.℄ Tertio no.ꝙ ex ꝑte cõcipit̃ hãc eũonẽ eẽ ſiẽ
dã in ſtatu:in quo mã eſt ſũme digeſta:vt colligit̃ pꝛĩa
q̃rti.c.tertio.Et h̃ ꝯtinet v̊itatẽ cũ nã nõ tentet ꝓ tũc
eũare ꝑ nares:aut aliã regionẽ.℄ Ulteri⁹ no.ꝙ h̃ di/
ctio q̃ põt ad duo referri.Pꝛĩo ad febꝛẽ vt dicat̃:q̃.ſ.
febꝛis multotiẽs remouet̃ in hoꝛa flõmie.ſ.in ꝓceſſu ꝛ
copioſe ꝛ poſt digõnẽ mãe.Et notãter dictũ eſt mul/
totiẽs:qꝛ quotiẽs ſanguis ꝓpꝛiã ſeruauerit nãʒ:ꝛ bñ
digeſt⁹ eſt.Quãdo v̊o ꝓm ꝑteʒ ſit mutat⁹ ad nãm alte/
rius humoꝛis ꝯtĩgẽs eſt febꝛẽ nõ ceſſare flõmia:aut
remanẽte mã ſolutione v̊etris educẽda:aut alia regio
ne ꝑ pharmacũ.Scõo põt referri ad ly maturatio:ꝛ
eſt ſenſus ꝙ maturatio multotiẽs remouetur in hoꝛa
flõmie.Nã facta iſta flõmia ſtante iſto pctõ colere aut
flr̃atis ꝯtĩgit fieri incrudationẽ aut colere ebullitionẽ.
pꝛĩa relatio tãq̃z verioꝛ teneat̃.℄ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ a
minutõe ſaltẽ copioſa in ꝯplõne calida aut frigida ca
uendum eſt.In frigida tanq̃z debilioꝛi ꝛ apta magis
ledi cũ flõmie ſit per ſe infrigidare ſanguinẽ paucifi/
cando ſpũs.In cõplõne calida timẽtes ebullitionẽ:flo
bothomiã ergo vitare debem⁹:per calidã colericã in/
telligẽdo ꝛ calidã in quãto ꝛ q̃li:qualis eſt ſanguinea.
℄ Nota vlteri⁹ ꝙ in regione multum frigida cõiter a
flõmia eſt cauendũ:ne paucificato caloꝛe ꝛ ſpiritu ve
hemẽtis aeris frigiditas illa coꝛpa debilitet ꝛ moꝛtifi
cet.Et notãter dictũ eſt cõiter:qꝛ quedã ſunt coꝛpo/
ra illaꝝ regionũ que multiplicãt ſanguinẽ multo exi/
ſtente frigoꝛe aeris:que etiã copioſaʒ pñt ſuſtinere flo
bothomiã.In regionib⁹ ergo frigidis coꝛpoꝛũ pari/
tate poſita a flõmia cauẽdũ eſt ꝑꝑ cãm aſſignatã.Cõ/
ſimiliter ẽt in regionibus valde calidis ꝓpter paucita
tem ſanguinis ꝛ ſpũum:ꝛ ꝑꝑ ebullitionis timoꝛeʒ.Et
de ꝑ ſe plus eſt vitãda flõmia in regione frigida q̃z ca
lida.In quibuſdã tñ coꝛpoꝛib⁹ rõe effect⁹ per accidẽs
cõtingentis(vt tactũ eſt)põt fieri flõmia ſanguĩe mul
tum exaucto.℄ Ulterius nota ꝙ in pñti parte reperi
tur triplex lr̃a.Una dicens:ꝛ hoꝛa foꝛtis coloꝛis:cui⁹
cauſa eſt ſnĩa habite partis.Alia v̊o dicens:doloꝛis:q̃
põt exponi triplr̃.Uno modo doloꝛis.ſ.virtutis ani
me valde ꝓſtratiui ne debilitas iungatur debilitati:ꝛ
ſic a minutione ſaltẽ copioſa cauendũ eſt.Scõo ꝑ do/
loꝛẽ intelligere poſſumus doloꝛeʒ a mã flegmatica ꝛ
viſcoſa ꝓcedentẽ qualis eſt colica paſſio ꝓcedẽs a fleg
mate viſcoſo ꝛ vitreo:in quo vt notũ eſt nõ conuenit
flõmia.Sed dum Gal.pꝛima apho.cõmẽto.23.vult
ꝙ in foꝛti doloꝛe nulla eſt melioꝛ medicina q̃z flõmia:
iſtud continet veꝝ mã exiſtente ſanguinea in fluxu ad
dolentẽ partẽ de qua non loquitur pꝛeſens expoſitio
Per foꝛtẽ doloꝛẽ tertio intelligere poſſumus non ſo/
lum foꝛtem ex ꝑte intenſionis triſtis ſenſationis:ſed
foꝛtẽ reſpectu ꝓſtrationis virtutis:qꝛ ꝓſternit virtu/
tem:ꝛ de hoc loquit̃ Auic.Cuius cã eſt:qꝛ vel in tali
cõpeteret flõmia copioſa de qua hic loquit̃:ꝛ hoc nõ:
qꝛ virtutẽ

Hic vr̃ aduer/
ſari Gale.9.de
ingenio ſani.c.
7.vbi dicit ꝙ
frigiditas ꝛ hu
miditas aeris
eſt ſignificatio
ꝙ flõmia cõue
niat.Etiaʒ ſcri
bit Auice.ſcõa
p̃mi.doc.ſcõa.
c.xj.ꝙ in locis
habitabilibus
frigidis mora
tes ſunt foꝛtio
res ꝛ audacie
maioꝛes ꝛ me
lius digerẽtes
igit̃ merito in
ſanguine abũ
dare dñt ꝛ flo
bothomijs q̃ñ
q̃z indigere:ꝛ
eas bene ferre
ꝛc̃.Sed tu dic
ꝙ iſti ĩtelligũt
de aere ſiue re
gione culus fri
gus non ſit pe
netrãs ſed cir
cunſtãs coꝛpo
ri foꝛtificãs in
tus caloꝛẽ ina/
tum:ꝛ in h̃ ca
ſu cõuenit fre
quenter flobo
thomia.In ae
re anteʒ ſiue re
gione cuius fri
gus coꝛpa ſub
ſtantialiter foꝛti
ter penetrat re
mittẽs viʒ ina
ti caloꝛis vias
cõſtringens ꝛ
hũoꝛes cõpin
gens reglr̃ nõ
cõpetit flõmia:
quare ꝛc̃.

UVA. BHSC. IyR_044_1

q꞉ virtutē ꝓſternēdo ꝑduceret ad mortē. Nec ēt ꝺ nō
copioſa ꝯtinet verū꞉ eo ꝙ iſta nō ſufficeret ad diuer/
tendū mām a mēbro dolēte꞉ imo in illo caſu applicā/
da ſunt mitigātia dolorē ⁊ refouētia virtutē. ¶ Ulte/
rius no. ꝙ ꝑ balneū reſolutiuū Aui. intelligit balneū
aque notabilr̄ calide in quo magna mora ꝯ̄cta ē꞉ ꝙ q꞉
calefaciēdo ⁊ potēter agēdo reſoluēdo ſpūs ⁊ ſangui/
nem in vaporē valde debilitat virtutē꞉ iō nō ſtatiꝫ ſeq
dꝫ flōmia ne debilitas iūgat̄ debilitati꞉ ne ēt corpus
ad nimiā ebullitionē ꝑducat̄. Poſt vō balneū mollifi/
catiuū in quo paruā morā ꝯ̄xit infirmꝰ tanq̄ꝫ poſt rem
liquentē ⁊ diſponētē humores exitui ꝯuenit flōmia.
¶ Ulteriꝰ nota ꝙ poſt coitū ſaltē ſuperfluū nō eſt faciē
da minutio ꝑꝑ debilitatē ꝯtingentē ex coitu ⁊ ꝑcuſſio
ne ex eodē ꝓueniēte ne fiat ebullitio꞉ ēt in die coitus
nō dꝫ fieri flōmia ſaltem ꝑꝑ cōmotionem ⁊ agitatōeꝫ
factā꞉ ⁊ hoc regulariter operādo. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ in
etate ſenili potiſſime debemus vitare flōmiā quātum
poſſumus ꝑꝑ paucitatē ſanguīs ⁊ ſpūūꝫ. In etate ve
ro puerili vitāda eſt flōmia꞉ eo ꝙ primū calr̄m illiꝰ eta/
tis agit cōſumēdo multū de humido apto reſolutiōi
tanq̄ꝫ aereo꞉ eo ēt ꝙ illa corꝑa egent multo ſanguine
vt nutriant̄. In etate vero media ⁊ magis in etate iu
uentutis ſanguine exiſtente multū calido ⁊ corpore
non parato reſolutioni pōt fieri flobothomia multa.
¶ Ulterius nota ꝙ ſi expedit fieri flōmiam in his pro
hibitis etatibus quedā cōſiderāda ſunt. Primo figu
ram intelligendo per figurā corporis macieꝫ aut car/
noſitatē꞉ per ſoliditatē muſculorū intelligendo quan/
dam duritiē ex multo ſpiritu ⁊ humoribus cōtingen
tem꞉ per amplitudinē venarū intelligēdo amplitudi/
nem denotantē caloreꝫ꞉ ⁊ denotantē mām multā ex/
tendentē꞉ per rubeū colorē intelligēdo rubeū colorē
in facie ⁊ ambitu totius apparenteꝫ. Que oīa cum ſi/
gnificant virtutis ꝯſtātiā ⁊ ſanguinē abundare꞉ ſigni/
ficant ſanguinē conſentire flōmie. ¶ Ulterius notan
dum ꝙ adoleſcentes ordinate ꝓmouendi ſunt ad flo/
bothomiā꞉ vt primo fiat pauca꞉ deinde maior ne ex
multa flōmia ꝓſternat̄ virtus꞉ que pōt amplior fieri i
ꝓceſſu iam corꝑe aſſueto flōmie amplius cōſolidato ⁊
fortificato. ¶ Ulterius no. ꝙ corꝑa valde macra non
ſunt flōmanda ꝑꝑ paucitatē ſanguinis ⁊ ſpūum꞉ eo ēt
q꞉ ea vtplr̄m ſunt colerica꞉ in quibus ex flōmia iuxta
ꝓ̄habitū colere timemus ebullitionē forteꝫ. Fortiter
etiā craſſa nō ſunt flobothomanda꞉ q꞉ vtplurimū ſunt
frigida꞉ ne etiā inanitis venis ꝓpter flobothomiā ſuf
focatio ⁊ caloris oppreſſio ꝯſequat̄. Alba etiā ⁊ laſſa ⁊
hn̄tes carnes laſſas nō denſas nec cōſpectas꞉ vt pau
cificato calore ⁊ ſpiritu nō ſunt flōmāda꞉ in ꝓmptu eſt
cauſa. Citrina ēt corpora ⁊ abūdantia colera ⁊ in ſan
guine paucificata quantū poſſibile eſt debent euitare
flōmiā. Et hic ꝑ non habentia ſanguinem intelligere
poſſumus macra꞉ craſſa꞉ rara꞉ alba꞉ laſſa ⁊ citrina.

Sciās ꝙ in ve
nis notabiliter
macrorūꝫ ſepe
ſanguis ſuper/
abūdat ⁊ eſt co
pioſior q̄ꝫ in ve
nis pinguium
vt experientia
notat in porco
macro ⁊ alijs
qn̄ accidit꞉ ⁊ hu
ius cā pōt eſſe
vl̄ q꞉ fortitudo
caloris innati
ſufficit digere
re magnā cibi
quātitateꝫ꞉ qui
ſi nutritiuus ⁊
humidus fue/
rit a leni cā nō
colerizabit̄ ſā/
guinē in venis
multiplicabit꞉
vl̄ q꞉ vehemēs
mēbrorūꝫ ſicci
tas ꝓhibet ex
ſanguine ꝑlm
vniri ⁊ inuiſca
ri mēbris ma/
cris. manet er
go in vēīs ⁊ dū
occultat̄ vel ſu
perabūdat vel
vias oppilat vl̄
minuēdus eſt
per flobotho/
miā non obſtā
te macie꞉ maxi
me dum bene
tendunt̄ ⁊ in/
groſſant̄. qua/
re ⁊c̄.

¶ Ampliꝰ in corꝑibꝰ que ꝓlixas ꝑpeſſa ſunt
egritudines caue tibi a flōmia꞉ niſi ſanguinis
affuerit corruptio q̄ te ad hoc perducat꞉ qm̄
tunc flōmabis ea. Et cōſidera ſanguineꝫ꞉ ⁊ ſi
ipſum videris nigrū ⁊ ſpiſſuꝫ extrahe euꝫ꞉ ⁊ ſi
ipm̄ videris albuꝫ ⁊ ſubtilē eum ilico cōſtrin/
ge꞉ qm̄ in ipſo exiſtit vehemens timor.

¶ Nunc Aui. ponit alium cañ. dicens ꝙ in corpori/
bus hn̄tibus valde longas egritudines caue a flobo/
thomia niſi ad hanc faciendam ꝑducat corruptio ſan/
guinis꞉ nam tunc facias flōmiam viſo ſanguine nigro
ſpiſſo꞉ viſo aūt albo ſubtili ſtatim cōſtringe꞉ nā in eua
cuādo talem timor eſt. ¶ Pro parte nota ꝙ corpora
paſſa valde lōgos morbos꞉ aut ēt īfeſtata a lōgis mor
bis꞉ q꞉ valde debilitata non ſunt flōmāda ꝓpter debi
litatē virtutis꞉ aut ꝑꝑ mām groſſam flōmie ineptā niſi
adſit corruptio ſanguīs ꝑꝑ euōnē ſolitā retētā꞉ vt mē/
ſtruoꝝ emorroydaꝝ ⁊ ſimiliū. In his enī caſibus cō/
uenit flōmia꞉ vt hec corruptio remoueat̄ apparēte ſan
guine nigro aut ſpiſſo. Nam cum ſanguis declinat ad
quandā rubedinē obſcuraꝫ꞉ ſi appeat niger ⁊ ſpiſſus
denotat̄ corpus ex ſpiſſitudine nō aptum reſolutiōi.
Denotat̄ ēt humorē nō multū recedere a nā ſangui/
nis cū ſanguīs tēdat ad nigrum꞉ iō ſecure pōt flōmia
fieri. Sanguīe vō exn̄te albo ⁊ ſubtili cū denotet̄ pau
citas ſanguīs ⁊ ſpūūꝫ ⁊ corpꝰ aptū reſolutiōi꞉ timor ē
in euāndo ipm̄ ne debilitas nimia corpori cōiungat̄.

¶ A minutiōe p̄terea tibi cauere debes ſu/
per cibi repletionē꞉ ne mām nō maturā ad ve
nas trahas loco eius qꝺ ab eis euacuaſti.

¶ Nunc Aui. ponit alium cañ. dicēs ꝙ tu debes tibi
cauere ne fiat flobothomia ſtomacho exiſtente reple
to cibo꞉ ne materiam indigeſtaꝫ trahas ad venas. Ad
intelllectum partis dubitatur.

Queſtio. XII.

Utrum ſtōacho repleto cibo flōmia facta mā
indigeſta trahat̄ ad venas. ¶ Uidet̄
ꝙ nō꞉ q꞉ nulla eſt cā talis attractionis꞉ ergo ⁊c̄. Con
ſequētia nota ⁊ antecedēs pꝫ. Nā primo inanitio ve/
narum nō eſt cā attractionis꞉ cū vene eſſent ante hoc
magis plene debito. Non eniꝫ virtus eſt talis attra/
ctionis cā꞉ cuꝫ virtus nō indigeat recōpenſa ſangui/
ne exiſtēte ampliori debito꞉ nō etiaꝫ rōne vacui cum
adhuc ſtet repletio debita venarū. ¶ Scđo arguitur
ſic. Corpore habēte talem repletionē ſanguinis quā/
ta eſt cū fit flōmia ſi repleatur cibo non trahit̄ mā in/
digeſta꞉ ergo ⁊c̄. Añs eſt conceſſum cōiter. Tenet cō
ſequētia cū ſtet vtrobiq̄ꝫ repletio cōſimilis. ¶ Tertio
ſic꞉ in famelico cibo repleto non trahit̄ mā indigeſta꞉
ergo ⁊c̄. Antecedēs videt̄ notū ſatis꞉ ⁊ tenet ꝯſequē
tia꞉ q꞉ cū ſit inanitio maior dꝫ ēt fieri attractio. ¶ Ulti
mo arguit̄ ſic. Si dictū Aui. eſſet verū ſequeret̄ ꝙ nul
lum corpus poſſet vere reſumi꞉ cōſequens eſt contra
dicta auctoꝝ. Et arguit̄ cōſequētia꞉ q꞉ aſſumpto cibo
virtus mēbroꝝ inanita partē indigeſtā attraheret.
¶ Ad oppoſitam partem eſt Aui. in cañ. preſenti.
¶ Pro dubio p̄io p̄mitto qꝺ notāter dictū eſt ſuper
repletionē cibi ⁊ nō aſſumpto cibo꞉ q꞉ ſtō repleto ci/
bo꞉ ſtō quaſi poſt repletionē faſtidito꞉ mēbra meliꝰ pn̄t
indigeſtā attrahere mām꞉ ſꝫ exiſtēte cibo pauco i ſtō
aut tꝑe pauce q̄ꝫtitatis reddit̄ ſtōus auarus in deti/
nēdo cibū꞉ iō mēbra nō pn̄t ſic attrahere mām īdige/
ſtā. Itē ꝯceſſuꝫ eſt fieri flōmiā cibo exn̄te in ſtō꞉ vt iſe
rius dicet̄. Scđo p̄mitto attractionē fieri a v̄tute a ca
lido ⁊ a vacuo. Tertio p̄mitto ꝙ quātūcunq̄ꝫ peccans
educat̄ mā ēt iuuās educit̄꞉ ⁊ ꝯueniēs ſiue peccet ſm̄
quātitatē ſiue ſm̄ q̄le. ¶ Eſt ēt ſupponēduꝫ ꝙ ſi in ali
quo ꝯcauo teneat̄ aliq̄d liq̄dū q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ſit plenū euā/
ta aliqua ꝑte extrema quaſi totus liquor ponit̄ in mo
tu vt notū eſt. ¶ Quibꝰ ſuppoſitis ponat̄ concluſio
rn̄ſalis. Qꝺ ſtante repletione ſtomachi nō eſt fienda
flōmia ne agitet̄ mā exiſtens in ſtomacho ⁊ corrūpat̄
ne etiā rōne vacui ꝑꝑ exitū ſanguinis attrahat̄ mate/
ria cibalis indigeſta. Iſto cōcluſo pꝫ rn̄ſio ad primuꝫ
obiectū. ¶ Ad ſcđm de famelico dicendū꞉ ꝙ cibo aſ/
ſumpto tꝑe famis꞉ q꞉ ſtomachus eſt valde auarus in
detinēdo꞉ mēbra nō attrahunt cibū indigeſtū. Et ſi po
natur ſtomachi repletio꞉ nō eſt incōueniens ad mem
bra indigeſtā duci mām. ¶ Ad vltimū negatur con/
ſequentia. Ad punctū dico ꝙ corpora cōualeſcentia ſi
ſumant debite cibū ſtomacho exiſtente cupido in de
tinendo ipſum mēbrum nō attraheret materiā indi/
geſtam꞉ ſi vero fiat repletio ſtomachi꞉ non eſt inconue/
niens tunc trahi materiam indigeſtam.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Et opʒ ēt vt tibi caueas ab ea ī repletio
ne ſtomachi ⁊ inteſtinoꝝ facta ex fece iaʒ con
ſequuta ⁊ ꝓpīqua: īmo in eā eūando ſtude:
⁊ illud quidē qđ eſt in ſtō aut corā eo vomitu:
⁊ qđ in inteſtinis inferioꝛib⁹ quo poteris ⁊ ſi
non alio ſaltē clyſteri. ¶ Caue ꝑterea tibi ne
faſtiditū flobothomes: ſʒ ꝓlōga ipʒ ab hoc
vt eius faſtidiū digeraꝛ. ¶ Et tibi ēt caue ne
ſubtilitatē ſenſus oꝛis ſtōi habētez/ aut ipſius
debilitatē flōmes ⁊ infelicē ex generatione co
lere rubee in ipſo/ hmōi nāq; ſibi cauere dʒ: a
nimia quoq; audacia in minuēdo ſibi cauere
debet: ⁊ ꝓpꝛie cum eſt ieiunus. ¶ Senſus
vero ſubtilitatem oꝛis ſtomachi habentem di
gnoſces ꝓpterea ꝙ moꝛdicatiua traijcere ei
nocet. ¶ Et habentem oꝛis ſtomachi debili
tatem cognoſces ex deſiderij ipſius debilitate
⁊ doloꝛibus oꝛis ſtomachi. ¶ Et habentem
os ſtomachi aptuʒ receptioni colere rubee in
quo ipſa multū generatur dignoſces ex perſe
uerantia nauſee ipſius: ⁊ ꝓpterea ꝙ colerā
quaq; hoꝛa vomit ⁊ ex oꝛis ipſius amaritu/
dine. Jſtis nāq; cū flobothomati fuerint oꝛis
ſtōi cōſeruatione nō pꝛemiſſa accidet inde ti/
moꝛ magnus ⁊ quādoq; moꝛiuntur inde.

¶ Nunc Aui. ponit can. aliū repetēdo ꝑtactū dicens
ꝙ ſtāte repletione ſtōi ex cibo: ēt ſtante fece cōſueta. i.
antiqua: aut etiā de nouo facta ex cibo tibi caue a flō/
mia: īmo remoue pꝛimo fecē ⁊ repletionē ſtōi. Reple
tionē ſtōi vomitu: aut qđ ē corā ipſo. Cōtētū aūt ī ite
ſtinis inferioꝛib⁹ ſi nō cū alio poteris eūare/ eūa ſaltem
cuʒ clyſteri. Dicit ſecūdo ꝙ cauere debes ne euacues
hn̄tē faſtidiū: ſed expecta ad faciendū flōmiā vſq; quo
mā faciēs faſtidiū digeraꝛ. Caue ēt nō flōmes habētē
os ſtōi ſenſibile aut debile. Et ēt nō flōmes infelicē ⁊
ꝓpꝛie ieiunū ꝓp generationē colere: aut ꝓp pꝛeſentiaʒ
colere rubee in ſtō: quā ſenſibilitatē oꝛis ſtomachi co/
gnoſces: qꝛ ſi ille comedit aut bibit moꝛdicatiua nocēt
ſibi. Debilitatē vero ſtōi cōpꝛehendēs ex doloꝛe oꝛis
ſtomachi: ⁊ deiectione appetitus ſupple frequēter cō/
tingētibus. Jtē aptos receptioni colere: aut multipli/
cationi cognoſces ex perſeuerante nauſea: ⁊ qꝛ quali/
bet hoꝛa vomit colerā: ⁊ qꝛ hʒ os amaruʒ. Jn quibus
coꝛꝑib⁹ hn̄tib⁹ tale os ſtōi nō pꝛemiſſa pꝛeſeruatione
ſi fiat flōmia accidit ex ipſa timoꝛ magn⁹ ⁊ qn̄q; moꝛiū
tur inde. ¶ Pꝛo intellc̄u partiū nota ꝙ fece exn̄te no/
ua vel antiqua in inteſtinis eūandum ē ante flōmiā: ne
mēbꝛa inanita trahāt māʒ fecalē v̄ſus ſe. ¶ Scđo no/
ta ꝙ hec lr̄a: aut corā eo: pōt dupl'r exponi notādo ꝙ
ꝑ repletionē intelligere poſſumus repletionē/ aut a ci
bo factā aut ex humorib⁹: quocūq; fit pꝛīo eſt eūandū
ne mā indigeſta trahaꝛ ad venas. Jntelligit ergo per
id qđ eſt in ſtō humoꝛes in poꝛis ſtōi exn̄tes: ꝑ illud
aūt qđ eſt corā eo intelligit cibū q nō ingreſſus ē ſub/
ſtātiā ſtōi: ſed adheret ſtō: iō dꝛ corā eo: aut ꝑ illud qđ
eſt in ſtō intelligit illud qđ eſt in fundo ſtōi: ⁊ ꝑ illđ qđ
eſt corā eo ītelligit exn̄s in oꝛe ſtomachi. ¶ Tertio no
ta ꝙ illud qđ eſt in ſtō eſt vomitu eūandū tanq̄ʒ citioꝛi
⁊ facilioꝛi eūone. Jllud. n. qđ eſt in inteſtinis inferioꝛi/
bus de fece antiqua aut noua: eſt ſaltē eūandū clyſteri
aut laxatiuo. Et vbi materia exn̄te in ſuperioꝛib⁹ nō
confert clyſtere: eſt pharmacū ſumēdū per os.

Hāc egritudi
nē ſeu hāc cole
re effuſionem
ſtō cōmemoꝛa
uit nobis Aue.
tertio colliget
capitulo. xxij:
cū dixit. Mala
cōplexio cali
da materialis
fit ab hūoꝛib⁹
colericis ⁊c̄.
Colera aūt ge
nita in ſtō ab il
la q̄ ſibi infun
diꝛ diſcerniꝛ
ex ipſius colo
re: vt vult Ga/
le. ſecundo de
ꝯplexionibus
cap. xviij. para
grapho illo
Cū in alicuius
ſtomacho gn̄a
tur colera ⁊c̄. le
Sexbi.

Queſtio. XIII.

Dubitatur an in hn̄te faſtidiū ſit expectā
dū quouſq; digeraꝛ faſtidiuʒ.

¶ Ad ꝑtē negatiuā arguiꝛ ſic. Flōmia remouet faſti/
diū: ḡ nō eſt expectādum. ꝯn̄a nota ⁊ an̄s colligiꝛ. 13.
tertij. c. de cura vomit⁹. Colligiꝛ ēt ſcđa pꝛimi. c. đ ſi/
gnis repl'onis. ¶ Scđo arguiꝛ ſic. Faſtidiū pōt eē ex
mā ſanguinea replēte in q̄ non expectaꝛ digō: igiꝛ ⁊c̄.
Cōſequētia nota: ⁊ an̄s declaratū ē. ¶ Tertio ſic. Exi
ſtēte faſtidio nec̄ia ē flōmia: ḡ ipſaʒ ꝓlōgare eſt malū.
An̄s ſumiꝛ ex can. Cōſequētia tʒ: qꝛ ſi dimittaꝛ flōmia
grāde ſeqꝛ nocumētū: vt putrefactio. ¶ Ad ꝑtē oppo
ſitā ē Aui. in can. pn̄ti. ¶ Pꝛo dubio omittēdo multa
v̄ba expoſitoꝝ nota pꝛīo ꝙ ꝑ faſtidiū intelligit Auic.
abhominationē ⁊ ꝓſtrationē appetitus cōtingētē ex
humoꝛib⁹ crudis flegmaticis reducibilib⁹ ad benignū
aut intelligit repletionē ex cibo cōtingētē q eſt aptus
digeri ⁊ in bonū cōuerti chilū. Nō aūt intelligit reple
tionē venaꝝ ⁊ ſtomachi ex quocūq; humoꝛe ꝯtigētē.
¶ Pꝛo hoc dubio ſit pꝛīa ꝯcl'o. Q đ nūq̄ʒ flōmeꝛ faſti
ditū coꝛpus: īmo flōmia dimittaꝛ donec faſtidiū dige
raꝛ: qꝛ ſi fiat flōmia/ mā cruda ⁊ īdigeſta traheꝛ ad ve
nas ⁊ ad inanita mēbꝛa: vnde grāde ſeqꝛ nocumētuʒ.
¶ Secūda ꝯcluſio. Aliqn̄ coacte opʒ nos faſtiditū eua
cuare. Pʒ cōcluſio: vt euiteꝛ magnū nocumētuʒ: vt in
ꝑcuſſionibus aut caſu ⁊ ſiſibus. ¶ Jſtis cōcluſis patet
r̄n̄ſio ad obiecta: qꝛ faſtidiū illud eſt ꝓueniēs ex reple/
tione ſanguinea de qua nō intēdit in pn̄ti remouere ꝑ
flōmiā. ¶ Secūdo notādū ꝙ ꝑ ſubtilitatē oꝛis ſtōi ha
bemus intelligere acuitatē ſenſus ſtōi ꝯtingentē eo ꝙ
os ſtomachi eſt valde diſcopertuʒ: vn̄ ex qualibet leui
cā ſentit: aut cōtingētē ex calida ꝯpl'one ſpūuʒ. Eſt. n.
notū ſenſatioꝛē a frigido fieri magis hebeteʒ: a calido
vero fieri acutioꝛē: vnde os ſtomachi appellaꝛ valde
ſenſibile nō ꝙ optimū habeat iudiciū in ſentiēdo: ſeu
qꝛ optime mediāte ipſo iudiceꝛ de qualitate tangibi/
li: ſed qꝛ a qualibet leui cauſa patiꝛ ⁊ triſtatur. ¶ Ulte
rius notādum ꝙ ꝑ debilitatē ſtomachi intelligere de/
bemus debilitatē appetitiue virtutis contingenteʒ ex
laſſitate aut raritate texture. ¶ Ulterius nota ꝙ ille ap
pellatur infelix ad cuius ſtōʒ ꝯtinuo multa eſt apta co
lera fluere: qꝛ talis eſt in doloꝛe cōtinuo: ⁊ ꝯtinua affli
ctione. ¶ Nota ēt ꝙ ſubtilitas ſenſus oꝛis ſtomachi
cōpꝛehendiꝛ ex aſſumptione moꝛdicātiū leuiū que al/
teri ſtomacho nō inferūt nocumētū. Jtē cōpꝛehendiꝛ
debilitas ſtomachi ex doloꝛibus ⁊ debilitate appeti/
tus circa ipm̄. Hec eniʒ oīa denotāt debilitateʒ virtu/
tis ⁊ impotētiā. Jtē aptus ad recipiendū colerā ꝯpꝛe
hendiꝛ: qꝛ ꝓp faſtidiētē colerā nauſea ꝑſeuerat: ⁊ qꝛ ēt
appareat os amarū: ⁊ quaſi omni hoꝛa pellit coleraʒ.
¶ Ulterius notandū ꝙ niſi pꝛemittatur hoꝛū coꝛpoꝝ
pꝛeſeruatio/ magnus timoꝛ eſt: qꝛ tantū debilitanꝛ ꝙ
inde aliqn̄ moꝛs ſeqꝛur ⁊ magnū nocumentum.

De hac ſubtili
tate ſiue ſenſi
bilitate nimia
oꝛis ſtomachi
meminit Gale.
4. de accn̄ti ⁊
moꝛbo cap. xi.
paragrapho il
lo. Ex mēbꝛis
nullum tn̄ hʒ
ſenſum ⁊c̄. De
debilitate aūt
Auic. 13. tertij
tracta. ij. capi
tu. iiij. de debi
litate ſtōi qđ in
cipit. đbilitas
ſtō eſt nota di
ſpoſitionis ⁊c̄.

¶ Subtilitatē v̄o ſenſus habenti ⁊ debilita
tē/ bucelle mūdi panis in rob acetoſo bonum
habēte odoꝛem infuſe ſunt dande. Et ſi fuerit
debilitas ꝯpl'onis frīde/ ſint intincte in aliquo
qđ ſit ſicut aqua cū zuccaro cuʒ aleſeniati/ aut
in ſyrupo mēte muſcato aut in miua muſcuta:
poſtea minuatur. ¶ Aptitudinē vero gene/
rationis col'e hn̄s eſt mūdandus dādo in po/
tu ei ml'titudinē aque cal'e cū ſyrupo acetoſo:
poſtea dantur ei bucelle panis ad manducan
dū: deinde fiat vt parūper quieſcat/ poſtea mi
nuatur. ¶ Pꝛeparanduʒ pꝛeterea eſt vt qđ
ex bono ſanguine reſolutuʒ fuerit reſtauretur
ſi fuerit foꝛtis cum aſſatura carnis que fit ſuꝑ
pꝛunas: quoniam ſi digeritur nutrit multum
⁊ bene: verumtamen opʒ vt ſit pauca: qn̄ ſto
machus ꝓpter flobothomiam eſt debilis.

¶ Nūc

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Nunc Aui. docet ſuccurrere nocumentis iſtoꝝ. Et
pꝛio docet ſuccurrere ſubtilitati ſenſus oꝛis ſtōi. Se/
cūdo docet ſuccurrere aptitudini generatiōis colere.
Tertio ponit cañ. obſeruādū poſt flōmiā. ibi ſecunda
(Aptitudinē v̾o.) ibi tertia. (Preparandū preterea.)
¶ De pꝛima dicit ꝙ hn̄ti ſubtilitatē ſenſus oꝛis ſtoma
chi ⁊ eiꝰ d̾bilitatē ꝯferūt bucelle panis mūdi infuſe in
rob hn̄te ſapoꝛē acetoſuꝫ ⁊ bonū odoꝛē. Et ſi debili/
tas ſit ꝑꝑ ꝯpl̾onē frigidā ſint ille bucelle intícte in aq̈
cū zuccaro ⁊ aleſeniati: aut in ſyrupo de mētha muſca
to: aut in miua muſcata: poſtea v̾o minuat̾. ¶ Dicit ſe
cūdo ꝙ hn̄s aptitudinē ad generādū ⁊ recipiēdū cole
ram mūdādus eſt potādo multā aquā calidā cum ſy/
rupo acetoſo: deinde dent̾ ſibi bucelle panis ad come
dendū: poſtea qeſcat ⁊ minuat̾. ¶ Dicit tertio ꝙ pꝛe/
parandū eſt vt illud qꝺ per flōmiā reſolutuꝫ eſt bono
ſanguine reſtauret̾ ſi flōmatus ſit foꝛtis cū carne aſſata
ſuꝑ pꝛunas: nā ſi digeritur nutrit bn̄ ⁊ multū: ſit tamē
quātitas pauca: qꝛ ſtōus eſt factꝰ debilis ꝑꝑ flōmiam.
¶ Circa ꝑtē aliq̈ ſunt notāda. pꝛio ꝙ ꝑ bucellas intel
ligit ꝑua fruſta panis. Per panē vero mundū intelli/
git panē factū ex bona ⁊ mūda farina nō furfuratum.
Et ꝓ in h̾ caſu ꝯuenit bucella ⁊ nō magna q̄ꝫtitas pa/
nis ne ſtōus ipleat̾: ⁊ cibꝰ trāſeat ad mēbꝛa idigeſtus.
Opꝫ ēt ꝙ panis ſit mūdus: qꝛ ſtōus magis in iſto de/
lectat̾ ⁊ cibꝰ in ſtō maioꝛē ꝯhet moꝛā. nā furfur abſter/
gendo ⁊ moꝛdēdo aliqualē hꝫ v̾tutē ſeceſſiuā. Per rob
v̾o habemꝰ intelligere ſuccū tal̾r inſpiſſatū vt valeat cō
ſeruari: ꝙ rob eſt acetoſuꝫ ex quo eſt factū ex re aceto/
ſa: vt agreſta amarilis ⁊ ſil̾ibꝰ. Sit tn̄ acetoſuꝫ nō ꝯiū/
ctum acuitati pūgitiue q̈le ē acetū vini: ſꝫ ſit acetoſum
ꝯiūctū ſtipticitati aut pōticitati q̈le eſt agreſta ⁊ neſpila
⁊ ſil̾ia: ⁊ ꝯfert h̾ rob coꝛrugādo os ſtōi ⁊ ꝯfoꝛtādo. No
tāter ēt dꝫ eſſe factū ex re boni odoꝛis: qꝛ factū ex re d̾
ſeipſa odoꝛifera ſicut ſunt poma ſilueſtria ⁊ ſil̾ia: aut qꝛ
in tali rob ſit poſita res odoꝛifera vt aq̈ roſ. ¶ Ulteriꝰ
no. ꝙ cōpl̾one exn̄te frigida notāter ꝯuenit aq̈ in qua
ſit poſitū zuccaruꝫ aut in qua ponant̾ aleſeniati. i. aliq̈
odoꝛifera calida ꝯfoꝛtatiua digōnis q̄ dr̾ a Meſ. ale/
ſangina: iō aliq̄ pillule dicunt̾ a Meſ aleſangie. Has
aūt ſpēs poſſumꝰ videre a Meſ. in deſcriptiōe pillula
rū. Et ſyrupꝰ de mētha muſcatꝰ ꝯuenit. nā pꝛio ꝑ mē/
thaꝫ hꝫ ꝯfoꝛtare ſtōm: ꝑ muſcū ēt cal̾m aromaticū idē
operat̾. Miua v̾o nō ē aliud q̄ꝫ ſyrupꝰ factꝰ ex aqua ⁊
zuccaro ⁊ ſucco alicuiꝰ fructꝰ: vn̄ miua citonioꝝ nō eſt
aliud q̄ꝫ ſyrupus citonioꝛū. Miua aūt citonioꝝ eſt du
plex. nā q̄dā eſt ſimplex in q̈ non ſunt poſite aliq̄ ſpēs
que dr̾ miua ſine ſpēbus. Alia aūt eſt cōpoſita cū ſpe
ciebus ⁊ dr̾ miua cū ſpeciebꝰ. Per miuā aūt muſcatā
intelligimꝰ ſyrupū citonioꝝ cū ſpeciebꝰ: que miua ca
leſaciēdo ſtōm ꝑ aromatica cōfoꝛtatiua iuuat. ¶ Ulte
rius pꝫ ꝙ multa aqua calida cū ſyrupo acetoſo potata
ꝯfert in apto generatiōi colere. Nā pꝛio lauat ⁊ ducit
inferiꝰ colerā a ſtō: ⁊ ꝑ ſyrupū infrigidantē. ſ. acetoſuꝫ
coꝛrigit malitiā colere ⁊ inſpiſſat: ⁊ ipſam exitui ꝓpa/
rat. Itē vigoꝛat aliqual̾r ſtōm. Mundificato vero ſto
macho dent̾ bucelle panis ad comedēdū: ſupple etiā
infuſe in aliquo acetoſo hn̄te bonū odoꝛē vt magis vi
goꝛet ſtōm: vt nō recipiat nouā colerā: deinde qeſcat
vt cibus melius tangat̾ a ſtō. ¶ Ulterius nota ꝙ cuꝫ
flōmia non eūet eligendo: cum ēt in ſanguine cōtinea
tur multa ſpumoſa ſubſtātia: iō quelꝫ flōmia bonum
ſanguinē ⁊ ſubam ſpumoſam eūans hꝫ debilitare vir
tutē: quā debilitatē poſſumus remouere exhibēdo bo
nū cibū: ⁊ ſic reſtaurando deꝑditū. ¶ Ulterius notan/
dum ꝙ ꝑ aſſaturā carnis nō intelligit̾ aſſatura que dr̾
carbonella: qꝛ carnea illo modo aſſate nō debite ⁊ tē/
perate aſſant̾: qꝛ cū pꝛune attingāt valde partes car/
nis: ille ꝑtes multū aſſant̾ nō coctis itermedijs. Sed
intelligit aſſaturā q̄ ſit carnibꝰ poſitis in veru: ⁊ moto
veru circūquaqꝫ. Talis enim eſt ꝯueniens modus aſ
ſandi: nam applicato igne debite: cōuenienter coquū
tur ꝑtes interioꝛes ⁊ extreme: idē talis modus aſſan/
di dꝫ eſſe paulatinus ⁊ non citus. Et talis caro conue
nit rōne multoꝝ. Primo qꝛ ipſa eſt humida multa hu
miditate nāli incluſa humiditate in medio ꝑꝑ calidita
tē circūſtātē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s humiditatē intrinſecus claudētē.
Itē gr̄a aſſationis ipa participat virtute ſtiptica coꝛru
gāte ⁊ ꝯfoꝛtante ſtōm. Itē ſi bn̄ digerat̾ multū nutrit
cū ſit expurgata a ſuꝑfluitatibꝰ ꝑ aſſationē. Et cū mul
tū hēat de humido ſubſtātifico multū pōt nutrire. Itē
bonū exhibet nutrimētū tāq̄ꝫ bene purgata a ſuꝑflui/
tatibus. ⁊ notāter eſt dictū ſi bene digeratur: qꝛ ipſa ꝑ
aſſationem ſit vt ſit inobediēs digeſtioni. Et per ꝯn̄s
vt in littera ponitur ſolū foꝛti exhibenda ſunt coꝛpoꝛi:
que debent exhiberi in pauca quātitate: qꝛ ſtomachus
debilitatus eſt per flobothomiam.

Marginal note: ⁊ non in veru. Naꝫ dicit ipſe caro ſuper pꝛu nas aſſata mul tū nutrit coꝛpꝰ nāqꝫ coꝛrobo rat: neqꝫ velo citer nutrit h̾ ēt eis q multū ſanguis fluxū perpeſſi ſūt cō fert: ⁊ tu lege vlterius cōcoꝛ da. qꝛ facile q̄ re ⁊c̄.

¶ Amplius vene qn̄qꝫ flobothomant̾ ꝓpte
rea vt fluxus ſanguinis ex naribus ⁊ matrice
⁊ ano ⁊ pectoꝛe pꝛohibeat̾ aut ex alijs exitu/
ris: ideo vt ſanguis ad id qꝺ a parte illa eſt di
uerſum pꝛotrahatur: ⁊ hoc quidē medicamē
eſt foꝛte i iuuādo. Opꝫ vero vt flobothomus
ſit vehemēter ſtrictus ⁊ ſint vices multe que
non ſint in vna die/ niſi magne neceſſitatis cā
fuerit: ſed in die poſt dieꝫ: ⁊ quacunqꝫ vice mi
noꝛatio fiat q̄ꝫtū poſſibile fuerit: ⁊ ad ſūmum
melius eſt vt flobothomie vices ſint multe q̄ꝫ
vt ipſiꝰ q̄ꝫtitas ſit multa. ¶ Et flobothomia
quidē cū non eſt neceſſaria colerā rubeā ebul
lire facit: ⁊ poſtea aduenit lingue ſiccitas ⁊ q̄
ſibi ſunt ſimilia: eſt igitur ei ſuccurrendū cum
aqua hoꝛdei ⁊ zuccaro.

¶ Nunc ponit cañ. aliū dicens ꝙ qn̄qꝫ flōmant̾ vene
vt ꝓhibeatur ⁊ remoueat̾ fluxus ex naribus/ aut matri
ce aut ano vel ēt pectoꝛe aut pulmone: vel vt retineat̾
ex alijs exituris. i. ex alijs ꝑtibus ꝑ quas exit: ad hoc
vt ſanguis diuertat̾ a parte: ſupple ꝑ quā exit ad aliaꝫ
ꝑtem diuerſam. Subdit ꝙ talis flōmia diuerſa eſt foꝛ
te medicamen in iuuādo. Subdit vlterius ꝙ neceſſe
ē flōmū eē valde ſtrictū: ⁊ ꝙ vices flōmie ſint multe q̄
nō fiant in vno die: imo die poſt diē: niſi ſit magna ne/
ceſſitas minoꝛādo qualibet vice flōmiaꝫ: ſm̄ qꝺ poſſi/
bile eſt. Et in ſūma melius eſt vices flōmie eē multas
q̄ꝫ ſupple eius q̄ꝫtitatē ſupple in vna vice eſſe multā.
¶ Ultīo ponit cañ. ſcōm dicēs ꝙ cū flōmia ſit qn̄ nō
eſt nec̄ia facit ebullire colerā. vn̄ cōſequit̾ ſiccitas lin/
gue ⁊ alia ꝯſil̾ia: cui ſuccurrendū eſt cū aqua hoꝛdei ⁊
zuccaro. ¶ Pro ꝑte pꝛimo notandū ꝙ ex parte cōcipi
tur pꝛimo flōmiā nō fieri gratia eūationis ſꝫ gratia di
uerſionis: vt pꝫ i caſibus numeratis in ꝑte: in quibus
oꝫ foꝛamē eē ſtrictū vt modicū eūetur de ſanguine q̄ꝫ/
uis opoꝛteat aliqn̄ vices eſſe multas: vt faciamus ſuf
ficientē diuerſionē ⁊ non ſubito multaꝫ diuerſionem.
Hoc aūt foꝛamen ſit ſtrictū cū intēdimus facere ſcōaꝫ
apertionem ⁊ poterimus tenere foꝛamen apertuꝫ po
nendo ſupꝛa foꝛamen aliqꝺ ſalis aut aliqꝺ olei. ¶ Ul/
terius no. ꝙ melius eſt vices eſſe multas q̄ꝫ q̄ꝫtitateꝫ
eſſe multam: qꝛ tpe intermedio virtus pōt confoꝛtari
per cibum aut aliam rē. Que vices non ſunt fiende in
vno die niſi ꝑꝑ magna neceſſitateꝫ: qꝛ iminet magnū
periculum de nimio fluxu. quare ⁊c̄.

Queſtio. XIIII.

Dubitat̾ vtrū flōmia cū nō ē nec̄ia faciat ⁊c̄.
¶ Negatiue arguit̾ ſic. Flōmia cū
nō eſt nec̄ia aliqn̄ cōfert igitur ⁊c̄. Cōſequētia no. An̄
tecedens patuit ſuperius. ¶ Scōo flōmia non neceſ/

Marginal note: Raſis tn̄ quar to Almā. capi tulo de virtuti bus carniū ex artificio intelli gít de aſſatura que ſit imedia te ſuꝑ pꝛunas

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſaria pôt pducere ad eradicationẽ humoꝝ frigidoꝝ.
ĝ ꝛc̃. Cõſequẽtia nota ꝛ añs patuit ſupra. ¶ Ad op/
poſitũ ẽ. A. in lr̃a. ¶ Pro dubio nota ꝙ hic p flõmiaꝫ
nõ neceſſariã intelligi pôt nullatenꝰ iuuãtẽ: imo dãno
ſaꝫ. ſupiꝰ aũt intellexit p nõ neceſſariã eã q̃ nõ fuit ne/
ceſſaria ex pte morbi principalr̃ in q̃ fit. ¶ Scḋo pre/
mittẽdũ ꝙ p corpus in q̃ fit flõmia nõ neceſſaria intel
ligit. A. corpꝰ pfecte ſanũ. De corpe aũt alio lapſo nõ
ĩtelligit Aui. quãuis in aliq̃ ps ꝯtineat ṽitatẽ. ¶ Sit
igiꝶ pria ꝯcl̃o hec: flõmia nõ neceſſaria facta ĩ corpore
pfecte ſano fecit ebullire colerã. Hec ꝯcl̃o fit pro lr̃a: ꝛ
pꝫ p tãto: qꝛ euãꝶ ſanguis ꝛ bonũ humidũ: vñ calidũ
p agitationẽ ꝛ motũ: ꝛ pp exiccationẽ fit potẽtiꝰ ſupra
humidũ: vnde colerã tanq̃ꝫ humorẽ calidiorẽ ebulli/
re cõtingit. Calidũ enim vt intenſum ꝛ ignitum ducit
ſanguinẽ ad naturã colere. ¶ Scḋa concluſio. flõmia
non neceſſaria facta in corpore colerico facit ebullire
ſanguinẽ. Patet ex dictis ĩ notatis: pꝫ ſolutio ad ob
iecta. ¶ Nota ẽt ꝙ notanter aduenit ſiccitas lingue:
qꝛ lingua eſt mẽbrum molle ad qḋ determinanꝶ actio/
nes ꝛ impreſſiones ſpiritualiũ: ſpiritualia aũt ſunt ca/
lefacta ꝛ ſtomachus quare exiccatur lingua. Item no/
tatur ſiccitas cũ ſit organuꝫ guſtus: ſicut ẽt notamus ꝛ
attendimus multũ ad ſtõm tãq̃ꝫ ad labetẽ totius: pp
cuius leſionem contingit totum valde ledi.

Queſtio. XV.

Dubitatur vtrũ poſt flõmiaꝫ cõpetat caro
aſſata aut elixata. ¶ Arguiꝶ ꝙ
elixata: nã caro elixata ẽ faciliores digõnis q̃ꝫ caro aſſa
ta. ergo ꝛc̃. Cõſequẽtia nota p tãto qꝛ cũ ṽtꝰ digeſtiua
ſtõi ſit debilitata p flõmiã: id qḋ eſt facilioris digõnis
ꝯuenire vr̃. Añs vr̃ eẽ notũ qꝛ humidiora ꝛ molliora
faciliꝰ nutriũt. ¶ Scḋo arguiꝶ ſic. caro elixata ẽ humi
dior ꝛ mollior aſſata. ĝ ꝛc̃. Cõſequẽtia nota vt ſupra:
ꝛ añs. ſ. ꝙ ſit mollior ꝛ humidior: pꝫ p experientiã ꝛc̃.
¶ Ad oppoſitũ eſt Aui. ¶ Pro rñſiõe ad dubiũ pre/
mittẽdũ ꝙ aſſata ſunt humidiora elixatis humiditate
nãli ꝛ ſubſtãtifica calido aſſante corrugãte ꝛ cõſtringẽ
te poros exteriores vt humidũ naturale ad exteriora
nõ trãſeat ſed reclaudaꝶ. Elixa autẽ p caliditatẽ elixã
tẽ: quãuis earũ humidũ aqueũ magis penetret: diſſo
luta tñ in brodio humido nãli aſſatis remanent ſiccio
ra ſiccitate vt ſic dicã naturali: aut meliꝰ p priuationeꝫ
humidi nãlis. Unde ſi elixũ notabili tpe retineatur vt
humidũ aqueũ ab eo recedat: appebit ſatis notabilr̃
ſiccũ. ¶ Iſto premiſſo omittẽdo multa expoſitoꝝ ver
ba ponã iſtã cõcluſionem. Elixata ſunt facilioris dige
ſtionis aſſatis ceteris paribus. Pꝫ cõcluſio qꝛ p cali/
ditatẽ aſſantẽ aſſata reddunꝶ dura ad digerẽdũ: vbi eli
xata p caliditatẽ elixãtẽ reddunꝶ molliora ꝛ digeſtibi/
liora. ¶ Ex iſta inferꝶ ſcḋa ꝙ vbi ſit notabilr̃ debilita/
ta digeſtiua cõpetũt elixata ꝛ non aſſata. Pꝫ ꝯcluſio p
ſuppoſitionẽ. ¶ Tertia ꝯcluſio ẽ: aſſatũ digeſtũ conue
niẽter ẽ amplioris nutrimẽti ꝛ melioris elixo. Cõcl̃o
hec pôt colligi ex textu. ¶ Et perſuadeꝶ qꝛ plus ḋ hu
mido nutrimẽtali ꝛ ſubſtãtifico hꝫ aſſatũ q̃ꝫ elixũ. ergo
ꝛc̃. Item cũ humidũ ſit naturaliꝰ eſt melius in digerẽ
do. ¶ Ex dictis infero ꝯcl̃onẽ pro Aui. ꝙ aſſatura car
nis virtute exiſtẽte forti pro recuperando ſanguinem
bonũ conueniens eſt. Patet ex dictis cũ multum nu/
triat ſi ſit bene digeſta. ¶ Iſtis cõcluſis dicendũ ad ob
iectũ negãdo ꝯſequẽtiã. Nã in caſu illo nõ ſunt eligẽ/
da ea que ſunt citioris digõnis: ꝛ melioris: ſꝫ q̃ ſunt ci
te ſatis digõnis ꝛ multũ exhibẽt nutrimẽtũ ꝛ bonuꝫ.

¶ Qui aũt ſecũdare voluerit ꝛ nõ acciderit
ex prima minutõe malitia paralyſis aut ꝙ ſit
ſibi ſilr̃: venaꝫ manus in longitudine flõmare
dꝫ: ppea vt iuncture motio ipſius ꝓhibeat cõ
ſolidationẽ ꝛ vt ãplificeꝶ. Qꝛ ſi cũ hoc timor
affuerit ꝙ cito ꝯſolideꝶ: ſupponaꝶ ipſi pãnus
oleo cuꝫ pauco ſale infuſus ꝛ deſuper ligetur.
¶ Et ſi flõmus ẽt oleo inunctus fuerit cũ fiet
flõmia: ꝓhibebit cõſolidationis velocitatẽ ꝛ
minueꝶ dolor. Et hoc qdẽ eſt vt ſup ipm oleũ
aut ſibi ſilr̃ leuiter inũgaꝶ: aut ipſe ĩ oleo mit
tatur: poſtea cũ pãno exiccetur. ¶ Inter flo/
bothomiã quoq̃ꝫ ꝛ ſecũdationeꝫ dormire flo/
bothomie cõſolidationẽ feſtinare facit.

¶ In pcedẽtibꝰ Aui. tetigit nocumẽta flõmie incõue
nienter facte: nũc ponit can. circa ſecundationẽ flõmie
dicẽs ꝙ volẽs ſecũdare. i. duas facere flõmias: ſi ex p̃/
ma facta nõ ꝯtingit paralyſis aut ſibi ſilr̃ dꝫ facere ſci
dẽdo venã manus ſ̃ꝫ lõgũ vt motus iũcture ꝓhibeat
ꝯſolidationẽ poſt amplificeꝶ vulnus. Et ſi hoc facto ti
meaꝶ cita ꝯſolidatio: ſupponaꝶ foramini pãnus infu/
ſus oleo cũ pauco ſale ꝛ ligeꝶ ſup foramẽ. Et ſi flõmꝰ
inungaꝶ oleo dũ ſit flõmia ꝓhibet citã cõſolidationeꝫ
ꝛ minor erit dolor: poſtea flobothomus exiccetur cum
pãno. Dicit vlterius ꝙ dormire inter primã ꝛ ſecũdaꝫ
flobothomiã facit cõſolidationẽ eſſe citiorem. ¶ Pro
pte prio nota ꝙ p paralyſiꝫ intelligere poſſumꝰ quãcũ
q̃ꝫ corporis laſſitatẽ ꝛ ad motiões ĩpotẽtiã ꝛ ſincopiꝫ:
hoc mõ paralyſim eẽ credimus: qꝛ tũc eſt corpus ac ſi
vere foret mollificatũ. Si ergo qs vult facere ſecũdaꝫ
flobothomiã ꝛ nõ cõtigerit ex pria talis laſſitas aut de
bilitas virtutis: tũc ſiẽdũ eſt vt in parte poniꝶ. Si ve/
ro ꝯtigiſſet debilitas ṽtutis: tũc ḋbemus conari vt fo
ramẽ cito cõſolideꝶ ne eiꝰ ſequaꝶ debilitas maior. Se
cũdo p paralyſim intelligere poſſumꝰ mollificationeꝫ
totius: aut ptis cõtingẽtẽ ex pũctura nerui ex pria flõ
mia aut ſibi ſilr̃ eꝫ: qꝛ leſionẽ neruoꝝ ex tali pũctura cõ
tingẽtẽ: qualis leſio eſt ſpaſmus vel ꝯſil̃e: que ps veri
ficaꝶ vt dictũ eſt. ¶ Itẽ nota ꝙ notãter dictũ eſt de ve
na manus quaſi ſcindaꝶ ſ̃m lõgũ pp vel ꝓpe iũcturaꝫ
maxime eſt apta aperiri: intelligẽdo p manum illḋ qḋ
eſt a cubito vſq̃ꝫ ad extrema digitoꝝ. Nã ſi ſcindaꝶ ve
na brachĳ ſ̃m longum: notuꝫ eſt ꝙ in retractione bra
chĳ aperitur foramen ꝛ prohibetur cita conſolidatio.
¶ Ulterius notãdũ ꝙ oleũ cadẽs inter extrema vene
inciſe prohibet cõſolidationẽ cũ pars nõ poſſit debite
vniri parti. vñ cũ querimus citã ꝯſolidationẽ: vidẽdũ
eſt ne aliqd cedat inter labia vulneris vt pꝫ. 3. tegni.
Uiſcoſa tñ ſumpta interiꝰ ꝛ trãſmutata in ſanguinẽ vi
ſcoſum iuuãt ad cõſolidationẽ. Sed applicata exteriꝰ
ponẽdo ea inter labia ꝯſolidãda ꝓhibẽt ꝯſolidationẽ
citã. Sed etiam pungẽdo exiccãdo totales partes la/
bioꝝ que debent conſolidari prohibet cõſolidationẽ.
Et notanter dꝫ eſſe pauce quãtitatis: ne ſua quãtitate
multa nimis exiccaret ꝛ mordicaret. ¶ Ulterius nota
ꝙ flõmus dꝫ vngi duabus de cauſis. Nã citius pene/
trabit qꝛ factus mollior: ꝛ minorẽ dolorẽ inducet. Itẽ
dimittens aliquid in foramine de oleo prohibet citam
conſolidationem. Item poſtq̃ꝫ flobothomus ſtetit in
oleo dꝫ abſtergi aliqualiter ne lubricet propter ſuam
magnam humiditatem ꝛ non debite attingat venam.
¶ Nota ꝙ dormire facit conſolidationem citaꝫ: qꝛ in
ſomno fortificanꝶ virtutes nãles: ꝛ per ꝯñs eius opa/
tiones: qꝛ eius partes conſolidande melius adinuiceꝫ
applicanꝶ in ſomno vbi in vigilia non poſſunt illa cõ/
iũgi inuicẽ. Etiã in ſomno humores ꝛ ſpũs retrahunꝶ
verſus iteriora: ꝛ nõ ita ṽſus foramẽ ipm extẽdẽdo.

¶ Recordare pterea eiꝰ qḋ diximꝰ de euõne
in hyeme cuꝫ medicina ꝙ dies eſt eligẽda au/
ſtrina qm̃ ſilr̃ ĩ flõmia. ¶ Et ſcire debes ꝙ cũ
minuuntur melãcolici ꝛ epileptici ꝛ illi quos
minuere opꝫ in nocte in hora dormiendi: opꝫ
vt ſit

UVA. BHSC. IyR_044_1

vt ſit anguſtus.ſ.flõmus:iõ ne ſanguis exitus accidat:⁊ ſilr in oib⁹q ſecũdatiõe nõ idigẽt. ¶ Scire quoqꝫ debes ꝙ ſecũdatio ſm debilitatis menſuraꝫ eſt tardanda. Et ſi debilitas quidẽ nõ affuerit:ſit vltima eius tardatio vna hora:qui voluerit eam facere vt ſanguis ipſius trahatur:ſit dies vnus. ¶ Amplius flobothomia tranſuerſa melioꝛ eſt ei qui ſecũdationeꝫ vult in eadem. Et illa que eſt ſm latitudinẽ:ei qui vult ſcdatiõnẽ in eadeꝫ hoꝛa. Et illa que eſt ſm longitutudinem:ei qui vult nõ vna eſſe contentus ſecũdatione:imo in coꝛde tenet ꝙ eaꝫ per multas faciet dies quaqꝫ die. ¶ Cũqꝫ flobothomie doloꝛ maioꝛ fuerit:tãto erit eius conſolidatio tardioꝛ.

¶ Nunc ponit Aui.alium cañ.dicens ꝙ ſis preterea memoꝛ dicti de eũone fienda in hyeme ꝙ dies eſt eligenda auſtrina. ¶ Scdo ponit alium cañ.dicẽs ꝙ cuꝫ flõmant melãcolici epileptici ⁊ alij quos flõmare vis in nocte tpe ſomni:opꝫ flobothomũ eſſe ſtrictũ ne accidat ſanguis exitus multus. Et ſilr eſt fiendũ in omnibus nõ egentibus ſecũdatione. ¶ Dicit tertio ꝙ debes ſcire ꝙ ſecũdatio eſt tardãda ſm debilitatẽ virtutis. Et ſi debilitas nõ affuerit vltimũ tps tardationis ſit vna hoꝛa. Volens tñ flõmiaꝫ facere vt divertat ſanguis tardet ſecũdationẽ ad vnuꝫ dieꝫ. ¶ Dicit penultimo ꝙ trãſuerſa flõmia melioꝛ eſt volẽti facere ſecundationẽ in eadẽ hoꝛa:⁊ facta ſm longũ melioꝛ eſt illi q non cõtentat in vna ſecũdatione:imo dꝫ menti facere multas ſecũdatões multis diebus. ¶ Vltimo dicit ꝙ quãto doloꝛ eſt maioꝛ dum fit flõmia:tãto cõſolidatio erit tardioꝛ. ¶ Pro parte no.ꝙ regulr ⁊ electiue flõmia fienda eſt de die ⁊ mane:qꝛ digeſtio eſt melius celebꝛata qꝫ nocte vtentib⁹ coꝛpoꝛib⁹ cõi regimie. Item nox eſt tps deputatũ doꝛmitionibus ⁊ non euacuationibus nec motionibus. Item de die humoꝛes ſunt magis eliquati ⁊ magis mobiles:⁊ ſic per flõmiã magis educibiles. Itẽ minutoꝛ melius põt cõpꝛehẽdere venã flõmandã. ¶ Coacte tñ opꝫ nos nocte flobothomare pꝛio dũ non habemus inducias ad expectandũ diẽ:vt in ſinocha inflatiua timẽdo ſanguis putrefactionẽ ſi nõ fiat cito ſm ꝙ fecit Gal.nono terapẽ. ſicut etiam in ſquinãtia timentes ſuffocationẽ ſicut ẽt in pcuſſione aut caſu timẽtes apationẽ:aut ẽt hoc facimus pp quietẽ infirmoꝝ:aut ẽt ꝓpter quietẽ humoꝛum tpe noctis ſicut eſt in caſu pꝛeſenti. Nam pꝛimo melancolici.i.hñtes paſſionẽ melancolicã aut maniã aut ſilia:qꝛ in nocte ſunt magis quieti:magis etiã in nocte ſunt flõmandi:qꝛ ẽt coꝛpoꝛa epileptica hñt humoꝛes magis cõmotos in die:⁊ paroxyſmus eſt magis aptus eis aduenire:ideo in nocte pñt melius flobothomari. ¶ Vlterius nota ꝙ flõmus dꝫ eſſe ſtrict⁹ in talibus caſibus:qꝛ qꝫuis habeãt groſſum ſanguinẽ ꝓpter quẽ opꝫ foꝛamẽ eſſe amplũ:tñ qꝛ timemus ne ex inoꝛdinatis motib⁹ exeat multũ de ſanguine facim⁹ foꝛamen ſtrictũ. ¶ Vlterius nota ꝙ coꝛpoꝛa nõ egentia ſecũdatione flõmie de quibus intelligit Auic.ſunt coꝛpoꝛa debilia in quib⁹ flõmus debꝫ eſſe ſtrictus ne debilitent per exitũ multi ſanguinis. ¶ Vlterius nota ꝙ flobothomia notãter eſt tardanda ſm debilitatẽ virtu. Cum enim in omni eũone pꝛincipalr intendimus virtuti nõ exiſtente tñ debilitate dꝫ tardari vna hoꝛa.i.modico tempoꝛe. ¶ Vlterius nota ꝙ volẽs facere flõmiaꝫ gratia diuerſiõis dꝫ tardare per vnũ dieꝫ. Et hoc cõtinet veruꝫ maxime ſi intendimus diuertere ꝓpter ſedare alium fluxum ſuperfluentẽ:naꝫ bonũ eſt tardare flõmiã vno die. ¶ Etiaꝫ nota ꝙ flobothomia facta ſm latum eſt faciliozis cõſolidationis iuuante plicatione iuncture ad plicationẽ ⁊ cõſolidationeꝫ. Facta vero ex tranſuerſo capiens de longo ⁊ lato difficilioꝛ eſt ad cõſolidationẽ. Ea vero que eſt ſꝫ longũ difficilioꝛis eſt cõſolidationis. Quanto vero doloꝛ eſt maioꝛ:tãto difficilioꝛ cõſolidat. Nam quanto doloꝛ eſt maioꝛ:tanto ad locum dolentẽ currunt humoꝛes impedientes conſolidationẽ. Item quanto doloꝛ eſt maioꝛ:tanto plus debilitatur pars dolens:⁊ per conſequens fit impotentioꝛ ad conſolidandum.

¶ Multis pterea in ſecũdatiõe eũo ſincopiꝫ affert:niſi fuerit poſtqꝫ aſſature aquã ſumpſerit. ¶ Inter flõmiã quoqꝫ ⁊ ſcdationeꝫ doꝛmire ꝓhibꝫ:ne ſupfluitates que extrahunt cũ ſanguine incedant:ꝓpterea ꝙ ſupfluitates in ſomno ad coꝛpis ꝓfundũ trahunt. ¶ Ex iuuamẽtis vero ſecũdatiõis eſt ꝙ flobothomati virtutẽ cum perfectione ſue eũonis que eſt neceſſaria cõſeruat. ¶ Et melioꝛ ſecũdatõis termin⁹ eſt vt duob⁹ aut trib⁹ tardet diebus.

¶ Nunc ponit alium cañ.dicẽs ꝙ preterea eũo in ſecũdatione affert ſincopim multis niſi facta fuerit ſecũdatio poſt potum aque aſſature carnis. ¶ Dicit ſecũdo ꝙ doꝛmire poſt flobothomiã ꝓhibet ne ſupfluitates eũentur:imo trahunt ad fundũ coꝛpis. ¶ Dicit tertio ꝙ ex iuuamẽtis ſecũdationis eſt ꝙ conſeruat virtutẽ flõmati pficiẽdo neceſſariã eũonẽ:cuius ſecũdationis melioꝛ termin⁹ eſt tardare duob⁹ aut tribus diebus. ¶ Pro pte nota pꝛio notãter dictũ eſſe multis:qꝛ hñtibus os ſtomachi debile aut colericũ ⁊ bꝛeuiter flõmatis per flõmiaꝫ multã. ¶ Scdo no.ꝙ per aquã carnis aſſate nõ habem⁹ intelligere vnctuoſitatẽ que liquatur in aſſatione. Illa eniꝫ inducit faſtidiũ ⁊ ꝓuocat vomitũ. Sꝫ habemus intelligere humiditatẽ ſubſtantificã que emanat a carnibus aſſatis cõpꝛeſſis carnibus. Talis enim aqua dr facilis digeſtionis ⁊ citiſſime reſumptiõis. De qua aqua habem⁹ textũ Auic.in de viribus coꝛdis. ¶ Vlterius nota ꝙ doꝛmire inter pꝛimã flõmiã ⁊ ſecũdationẽ facit vt ſupfluitates ⁊ humoꝛes qui erãt moti per pꝛimaꝫ flõmiaꝫ ad exterioꝛa trahantur ad ꝓfundũ coꝛpoꝛis. Ex quo pꝫ ꝙ ille qui vult facere ſecundationẽ vt debite eũet humoꝛes debet cito facere anteqꝫ ille doꝛmiat aut per duas hoꝛas aut quattuoꝛ. Si vero vult facere ſecundationẽ gratia diuerſionis opꝫ ipm plus tardare vt dictuꝫ eſt ſupꝛa. ¶ Nota ꝙ ſecũdatio naturalis eſt vt cõplete euacuetur mã virtute conſeruata. ¶ Nota ꝙ ſecundatio dꝫ tardari duobus diebus aut tribus:vbi habem⁹ intentionẽ euacuare totam materiã ⁊ multũ conſeruare virtutẽ:vbi aũt vellemus eũare totam mãm ⁊ virt⁹ cõſtaret:tunc in eadẽ die poſſumus ſecũdare flõmiam:⁊ ſic non eſt contradictio in dictis Aui.⁊c̃.

¶ Ex doꝛmitiõe vero flõmie ꝓpinqua plerũqꝫ accidit in mẽbꝛis cõfractio. ¶ Balneatio quoqꝫ anteqꝫ minutio fiat/plerũqꝫ aggrauat minutionẽ:ꝓpterea ꝙ cutẽ ingroſſat ⁊ eã lenificat ⁊ ad labendũ aptã efficit niſi flobothomãdus multã ſanguinis habuerit groſſitiem. ¶ Et opꝫ ne flõmatus in ſe replendo ſit audax:ſed ſm oꝛdinem nutriat:⁊ cibum pꝛimitus ſubtiliet. ¶ Et ſilr opꝫ ne poſt ipſam exercitetur:ſed declinet ad hoc vt ſupinus iaceat. ¶ Neqꝫ poſt eam balneo vtatur reſolutionem faciente.

¶ Nunc ponit aliũ cañ.dicẽs ꝙ ex ſomno ꝓpinquo flobothomie accidit ſm plurimũ mẽbꝛoꝛuꝫ cõfractio.

Idẽ ẽt dixit ſupra de pharmacia iuxta fineꝫ quinti.c.paragrapho illo. Et illecui i hyeme neceſſariuꝫ fuerit ⁊c̃.⁊ legas ibi ãnotationem ⁊ habebis cãm dicti. Cã aũt huius ꝙ h dr põt eẽ:qꝛ in hyeme vene cõſtricte ſũt ⁊ ſanguis ꝯpactus a frigoꝛe hyemis:quare ſanguis difficulter effluit vl ſubtilis exit ⁊ groſſus remanet:vẽtus aũt auſtralis ſua caliditate ⁊ humiditate hũoꝛes diſſoluit ⁊ venas relaxat:quare ⁊c̃. Et ſcito vlterius diẽ auſtrinã ſolũ i hyeme eligẽdã eſſe:ex eo ꝙ auſter nõ ẽ illius malitie in hyeme ſicut eſt in alijs tpibus ẽt qꝛ hyems ſuo vehementi frigoꝛe oĩa ꝯſtringit coartat ⁊ opprimit i quo penetrat auſter ⁊ ad veris nãm declinare facit. Hoꝛã vero eligendã in alijs tpibus.j.dicet Auic.in iſto.c. paragrapho illo. Hoꝛa vo eı⁹ electa eſt que ẽ in lumine diei ⁊c̃.

¶ Dicit ſcḋo ꝙ balneū añ flōmiā ſꝫ plurimū facit flōmiā eē graue aut difficilē: qꝛ igroſſat cutē ⁊ lenit ipaꝫ: ⁊ facit ipſaꝫ aptā ad labēdū aut lubꝛicādū niſi flōmandus habuerit ſanguinē groſſum. ¶ Dicit penultio ꝙ flōmatꝰ nō ſit auſus i replēdo ſe: imo ordinate nutriat̃ ⁊ nō ex toto ſubtilitet cibū. Et ſilr̃ opꝫ ne poſt flōmiaꝫ exercitet̃: imo iaceat ⁊ ſtet ſupinꝰ. Itē nō vtat̃ poſt flōmiā balneo reſoluēti. ¶ Pro pte nota ꝙ ſomnus poſt flōmiā facit cōfractionē. pꝛio qꝛ facta eſt agitatio ⁊ ſanguinis cōmotio. ſi ergo fiat ſomnus ꝯtrahunt̃ humores cōmoti verſus interioꝛa ⁊ ex tali cōmotione cōfractio ſeqt̃. Itē in ſomno ſpūs ⁊ humores trahunt̃ ad interioꝛa: vñ exterioꝛa remanēt depaupata: vñ ex tali retractiōe apparēt mēbꝛa laxata ⁊ fracta. Silr̃ videmꝰ in fatigatis q nō pcipiūt ꝯfractionem ⁊ laſſitudinē ī die illa ſꝫ in die ſequēti poſt ſomnū. Et notāter dcm̄ ē plurimū: qꝛ maxīe hoc ꝯtingit ſi coꝛpa nō ſint valde robuſta ⁊ foꝛtia: aut nō ſint cōſueta doꝛmitioni poſt flōmiā. Quedā eniꝫ ſunt que nō ledunt̃. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ balneū trahēdo ſuperfluitates ad cuteꝫ ⁊ replēdo poꝛos cutis facit ingroſſari cutē ⁊ facit flobothomiā eſſe grauē: vt pꝫ. Balneū enim cōuenit ſi ſanguis ſit groſſus: ⁊ in illo caſu qñ fit flōmia eſt exiccanda cutis ne lubꝛicet. ¶ Ulterius nota ꝙ talis poſt minutionē nō debet ſe replere. pꝛimo qꝛ virtus debilitata p flobothomiaꝫ non pōt digerere multū cibū. ſecūdo qꝛ cū mēbꝛa ſint inanita ſi caperet multū cibuꝫ ſtomachus nō eſſet auarus in retinēdo ipſuꝫ: ideo tranſiret indigeſtus ad mēbꝛa. ¶ Ulterius nota ꝙ īmediate poſt flobothomiam nō dꝫ ille exercitari ne addat̃ debilitas debilitati: ne ēt per exercitiū ponant̃ humores in amplioꝛi ebullitiōe ⁊ motu. Et maxime debet ſtare ſupinus qꝛ ſtās ſupꝛa doꝛſum ſtat quaſi ſupꝛa fundamentū totius coꝛpoꝛis: ⁊ ille eſt melioꝛ ſitus pꝛo foꝛtificando virtutē. ¶ Ulterius nota ꝙ ille non dꝫ balneari balneo reſoluēte quale eſt balneū aque calide multū i qua ꝯhat magnā morā. cā ē ne addat̃ debilitas debilitati. Sed vtrū debeat balneari balneo nō reſoluēte: eſt dubiū. Regulr̃ tamē non eſt conueniens niſi pꝛopter alia iuuamenta.

Sciās tñ ꝙ lꝫ ſtatim poſt flobothomiā non ſit doꝛmiendū ſōnus tñ cōpetit tribꝰ aut q̈tuoꝛ hoꝛis poſt ipſaꝫ. ſ. dū anguis flobothomia motus pfecte reſedit: naꝫ ſoluꝫ poſt tres vel quatuoꝛ horas immo poſt duas ſomnus concedit̃ ⁊ p h vide Gal. 9. de ingenio ſani. c. 3. vbi d̓ quodā patiente ſino chā dicit. Cuꝫ ergo minut extrahēs ſanguineꝫ vſqꝫ ad defectioneꝫ poſt duas āt horas minutionis cibū aliquātulū ei dedi: iubēs vt quieſceret ⁊ doꝛmiret ⁊c.

¶ Cum autē aliqs flobothomat̃ ⁊ poſtea ipſius bꝛachium apat̃: ex altero bꝛachio minuatur ſm ꝙ tolerauerit: ⁊ ſuper ipm empl̓ꝫ de ceruſa ponatur: ⁊ ex foꝛtiter infrigidantibus in circuitu eius fiat cataplaſma.

¶ In pꝛecedentibus Aui. poſuit cañ. obſeruādū poſt flobothomiam: nūc docet ſuccurrere cuidā accidēti. ſ. apati cōtingēti ex flōmia. Dicit ſic. ꝙ cū bꝛachiuꝫ alicuiꝰ flōmati apatur ſupple pp flobothomiā: flobothometur ex alio bꝛachio ſm tolerantiam virtutis. Item ponat̃ deſuper emplaſtruꝫ de ceruſa: ⁊ fiat in circuitu loci apati cataplaſma ex rebus īfrigidātibus foꝛtiter. ¶ Pro parte nota ꝙ bꝛachiū pōt apari multis de cauſis. Aut pp doloꝛē contingentē ex punctura nerui pp quā currunt humoꝛes ⁊ apoſtemant neruum: ⁊ in illo caſu non competunt emplaſtrū de ceruſa: nec etiam infrigidantia foꝛtia poſita in circuitu: qꝛ illa habent claudere nerui puncti foꝛamen: īmo in illo caſu conueniūt aperientia. Secūdo pōt cauſari apa facto empoꝛiſmate aut materia ſanguis. ſ. qñ foramen cutis non fuerit debite aptū ſed remanſerit ſanguis inter venā ⁊ cutē in illo caſu ꝯuenit empl̓ꝫ dcm̄: īmo intētio eſt vlterius apiendo ducere ſanguinē aut reſoluere ſanguinē fluxū. Tertio pōt hoc apa cōtingere retēta vētoſitate in foꝛamine vene: ⁊ ēt ibi retēto ſanguine. ⁊ ſilr̃ ēt in iſto caſu nō cōpetit dictū remediū: īmo potius reſoluētia. Quarto cōtingere pōt hoc apa pp ſolutā cōtinuitatē vene ⁊ cutis: ⁊ in iſto caſu loqtur Aui. ita ꝙ pp doloꝛē fluant humoꝛes ad locū dolentē: ⁊ inde apatio ſeq̈tur. In iſto caſu conuenit flōmia in alio bꝛachio facta ad diuertēdū mām fluētē quāuis mā exiſtēte fluxa de bꝛachio eodē debemus facere flōmiā nō diuertendo ſm quā intentionē loquit̃ Raſ. 5. Almā. Item in iſto caſu conuenit empl̓m de ceruſa qḋ empl̓m hꝫ repcutere ⁊ excitare. Cataplaſma aūt qꝛ decoctio facta ex foꝛtiter infrigidātibus poſitis in circuitu vt materia debita repellat̃ conuenit. Notanter dictū eſt in circuitu qꝛ cataplaſma non eſt ponendum ſupꝛa foꝛamē: ne materiam fluxam amplius conſtringendo incuniet.

¶ Cūqꝫ aliquis eoꝝ flōmat̃ in quoꝝ coꝛpibꝰ ſuperabūdantes exiſtunt humoꝛes: flobothomia fit cā ebullitionis illoꝝ humoꝝ ⁊ eoꝛum curſus ⁊ ipſoꝝ permixtionis: fit ergo frequēs flobothomia eis neceſſaria.

¶ Nūc Aui. ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū aliquis flōmatur de numero eoꝝ in qbꝰ hūoꝛes ſupabūdāt flōmia fit cā ebullitionis illoꝝ humoꝝ ⁊ fit cā fluxus ipſoꝝ ⁊ permixtiōis ipſoꝝ: iō frequēs flōmia ē ſumme necīa.

Queſtio. XVI.

Dubitatur an hñti ſupabūdātiā humoꝛū a ſanguie ꝯueniat frequēs flōmia. ¶ Et arguit̃ ꝙ nō. hñti ſupabūdātiā humoꝛum flegmaticoꝝ frequēs flōmia nō ꝯuenit: igit̃ ⁊c̃. Cōſequētia nota intelligēti ꝯclōne Aui. vlr̃. Pꝫ añs qꝛ talis flōmia ē cā talis īcrudatōis. ¶ Scḋo ſic: hñti ſupabūdātiā humoꝝ colericoꝝ non ꝯuenit flōmia. ḡ ⁊c̃. ꝯña tꝫ: ⁊ pꝫ añs: qꝛ inde coꝛpus incurrit ebullitioneꝫ. ¶ Tertio ſic: frequēs flōmia ducit multitudinē humorū ad curſuꝫ ⁊ ebullitōeꝫ. igit̃ ⁊c̃. Añs ponit̃ ī pte. ꝯña tenet: qꝛ coꝛpus nō eſt ducēdū ad ebullitionē. ¶ Ad oppoſitū eſt Aui. ¶ Pro dubio nota ꝙ coꝛpoꝝ q̇daꝫ ſunt cachochimia quedaꝫ plectoꝛica. Plectoꝛica ſunt duplicia quedā ſunt plectoꝛica vera in quibus eſt quattuoꝛ humoꝝ ꝓpoꝛtionalis excreſcētia. quedam ſunt plectoꝛica nō vera in quibus eſt peccatū ſanguinis in quāto ſanguinis. Coꝛpoꝛa v̊o cachochimia ſunt multiplicātia humoꝛes ſm pctm̄ qualis. Iteꝫ q̇dā ſunt in qbꝰ eſt multitudo ſanguis: q̇dā aūt ī qbꝰ eſt paucitas. ¶ Iſto poſito pono aliquas ꝯcluſiones ad queſituꝫ. ¶ Pꝛia eſt. Coꝛpi v̊o plectoꝛico ꝯuenit flōmia. Concluſio pꝫ: qꝛ ī tali coꝛpe ē peccatū coꝛrigibile p flōmiā copioſam: igit̃ ⁊c̃. ꝯña nota ⁊ añs pꝫ cuꝫ ſit hic ꝓpoꝛtionalis humoꝝ excreſcētia aut ſaltē ſanguinis. ¶ Secūda ꝯcluſio. In hñte ſupabūdātiā humoꝝ colericoꝝ ⁊ cōmixtionē humoꝝ maloꝝ cū bonis agitāte flōmia nō ꝯuenit flōmia copioſa. Hec ꝯ̊ ſit ad mentē Auic. ⁊ arguit̃ ex cā qꝛ ſtante illa ſuperabūdantia ⁊ ſtante paucitate ſanguinis ſi flobothomia eſt copioſa: ⁊ ſi tūc euābitur multū de colera ēt euābit̃ d̓ ſanguine: vñ ſequetur ebullitio ⁊ curſus humoꝝ colericoꝝ ⁊ cōmixtio humoꝝ maloꝝ cū bonis agitāte flōmia. ¶ Tertia ꝯ̊. In tali caſu cōuenit frequēs flōmia. Pꝫ cōcluſio ex eo: qꝛ facta aliquali flōmia euacuat̃ de humoꝛe colerico: ⁊ nō euacuatur etiam multū de ſanguine bono: nec etiaꝫ ſequetur ebullitio ⁊ accidentia mala non euāto ſanguine multo: deinde facta natura potētioꝛi ſupꝛa materiaꝫ ſi fiat etiā ſecūdo flobothomia confert nec nocumēta ſequentur. Frequens igitur flobothomia eſt vtilis ⁊ neceſſaria. ¶ Iſtis poſitis patet Aui. intelligere de humoꝛibus colericis. Ad ſecūdam ⁊ tertiaꝫ rōnes dicentes ꝙ talis flobothomia multa perduceret ad humorū colericoꝛū ebullitionē: ſed pauca flobothomia ⁊ frequēter facta non: vbi colera eſt ducibilis per flobothomiā cum parua quantitate ſanguinis.

¶ Sāguis quoqꝫ melācolicꝰ facit vt frequēs minutio ſit neceſſaria q̄ in pñti qdē alleuiat: ſꝫ in ſenio peruenit̃ inde ad malas egritudines ex quibus eſt apoplexia.

¶ Nunc

UVA. BHSC. IyR_044_1

Hoc etiã cõmemorauit nobis Raſis q̃rto Almã. c. de iuuamentis ⁊ nocumentis flõmie cunt dixit. Ex frequẽti ſãguinis minutiõe malignitas cõplexionũ atqꝫ hydropiſis ⁊c. ⁊ lege tu vlterius ⁊c. Huius aũt cã põt eſſe: qꝛ in omni flõmia cũ eductione mali ſanguinis multuz de benigno ſolet educi tam ſub forma ſanguinis q̃ ſub forma ſpiritꝰ vñ cõſumptio radicalis humidi paſſiui acceleratur ⁊ calor innatus citius perit ⁊ digeſtionis vigor minuit ⁊ flegma ſurrepit tãdez ipſuz ſuffocãs quare ⁊c.

¶ Nunc Aui. ponit alium cañ. dicens ꝙ ſanguis melancolicus facit flõmiaz frequẽter eſſe neceſſariã. Que ſi alleuiat in pñti: in ſenio tñ ducit ad malos morbos ſicut eſt apoplexia. ¶ Pro parte no. ꝙ per ſanguinez melancolicũ intelligimꝰ talem de melancolia nãli aut aduſta. ¶ No. prio ſi ſit melãcolicꝰ melãcolia educibili per flõmiaz copioſam flõmia nõ competit nõ ſtante peccato ſanguinis. Competit tñ flõmia cũ euãatur humor melancolicꝰ: ergo opz flõmiã paucã eſſe ⁊ frequẽtem vt totus ſanguis melancolicꝰ educat. Si vo per ſanguinẽ melancolicũ intelligimꝰ melancoliã aduſtam nõ conuenit flõmia copioſa pp cãm aſſignatam. Ut tñ ſanguis remoueat ⁊ aduſtio euẽtur cõuenit flõmia vt inde euẽtur ſanguis: tñ ipſa non dz eſſe copioſa pro vice: imo opz ipſam eſſe frequẽtem. ¶ Et nota vlteriꝰ ꝙ flõmia ⁊ maxime in corpibus frigidis aliqñ in pñti iuuat vt. ſ. in tpe iuuẽtutis aut primi ſenij. In ſenio tñ quãtuz ad magnũ ſui proceſſuz facit peruenire ad malos morbos ſicut eſt apoplexia. Nam euãdo ſanguinem ⁊ ſpiritũ debilitat cerebrũ multiplicãdo multam materiã flegmaticã q̃ poſtea eſt cã apoplexie aut epilepſie aut ſimiliuz morboꝝ frigidoruz. Poteſt tamen intelligi de flobothomia facta frequẽter in tẽpore iuuentutis: que ⁊ ſi in illo tempore aut etate non faciat notabile nocumẽtum: eſt tamẽ cauſa futuri nocumẽti in etate futura frigida.

¶ Amplius flõmia multotiens cõmouet febres ⁊ multotiẽs reſoluit putrefactionẽ.

¶ Nunc Aui. ponit aliuz cañ. dicens ꝙ flobothomia multotiens cõmouet febrem ⁊ multotiẽs remouet putrefactionez. ¶ Pro parte nota ꝙ flobothomia poteſt eſſe cauſa feb. ephimere putride ⁊ ethice. Naz primo flobothomia ſatis ſuperfluẽs facit ebullire ſpiritus: ⁊ ſic poteſt eſſe cauſa ephimere: vt colligitur pria quarti. cap. de feb. ephimera cauſata ex euacuatõe. Poteſt ẽt eſſe cã putride: cuz eiz coleraz ebullire facit aut humorez alium: tũc põt eſſe cã putrefactiõis cũ ad ebullitionẽ humoris ſequat putrefactio. Item poteſt eſſe cã ethice: nam inaniẽdo multũ corpora faciẽdo ẽt corpus ebullire põt cauſari caliditas fixa in corde: ⁊ per ꝯñs febris ethica. ¶ Scdo no. ꝙ flobothomia remouet putrefactionẽ: remouendo primo ſanguinẽ opillantem ⁊ ꝓhibentẽ debitã trãſpirationẽ: naz ꝓhibita trãſpiratio eſt cã putrefactõis: vt prio de accidẽti. Itẽ cũ per flõmiaz educant fumi capinoſi q ſua caliditate erant cã putrefactõis flõmia remouẽdo illos remouet putrefactionez. Item remouet putrefactionẽ euãndo rem putridaz. Item remouet putrefactionẽ exonerando virtutẽ. Nam ſicut cauſat putrefactio mã nõ regulata imo ſuperãte virtutẽ: ita remouet putrefactio virtute exonerata ⁊ facta potẽtiori ſupra mãm. ¶ Tertio nota ꝙ nõ eſt incõueniẽs idem agens ꝫm diſtinctõez paſſoꝝ diſtinctos ꝓducere effectus: vt ſi primo flõmia fiat in colico corpore in quo abundãt colerici humores ipſa perducit ipſuz ad eorũ ebullitionẽ ⁊ putrefactionẽ. Si vero fiat flõmia debita ſanguine exiſtente putrefacto ⁊ corrupto: ipſa remouet putrefactionem. ¶ Ultimo no. ꝙ flõmia reſoluit putrefactõez: qꝛ ſolo quãtuz eſt pñti nõ ſumit ꝓprie pro ꝯuerſione humoꝝ in vaporẽ: vt q̃nta apho. cõmẽto. 49. Sed ſumitur h̄ reſoluit. i. ꝓhibet aut remouet putrefactionez.

¶ Omnis quoqꝫ ſanus q flõmat: illud qđ i caplo de potu diximꝰ accipere debet.

¶ Nunc Aui. ponit aliuz cañ. dicens ꝙ ois ſanus flobothomatꝰ: dz accipere qđ dictum eſt in cap. de potu. ſ. tertia primi. ¶ Ad intellectũ partis: prio nota ꝙ notanter dictum eſt ſanus: qꝛ infirmꝰ ꝫm exigentiã morbi nos opz variare potum vt ſi febriat acute multus exhibẽdus eſt potus aque cocte aut vinum granatoꝝ ⁊ ſimilia. Quare aũt potus cõueniat poſt flõmiã ſaltez tpe notabili eſt: nam cuz facta ſit inanitio ⁊ exiccatio ꝓ recõpenſatione deperditi aliqs potus eſt dãdus. Sano aũt corpori ex loco allegato cõuenit potꝰ vini vt reſtauret deperditũ per flõmiaz. Qđ vinuz oz eſſe aliud ⁊ aliud ꝫm diſtinctõez corpoꝝ. Opz ẽt eſſe amplioris ⁊ paucioris quãtitatis ꝫm hanc diſtinctionez. Non tñ poſt flobothomiã imediate potandũ eſt. Nam cuz ſit facta ebullitio humoruz: timor eſſet de ebullitione potus ⁊ eius corruptione. Item etiaz conſiderãdum eſt in hoc cõſuetudo potus. Sunt enim aliqui plus ⁊ minus conſueti vino ⁊ potui.

¶ Et debes ſcire ꝙ venaruz que flõmantur alie ſunt que ſunt tantuz vene: ⁊ alie ſunt que ſunt tantum arterie.

¶ Nunc ponit Aui. cañ. obſeruãdum in flõmia rõne eius a quo ſit euãtio. Et quattuor facit. Nam primo cañ. ponit circa flõmiã venaꝝ ⁊ arteriaꝝ manꝰ. Scdo ponit cañ. circa flõmiã venaꝝ pedis. Tertio põit cañ. circa flõmiã venaꝝ capitis ⁊ colli. Quarto ponit cañ. circa flõmiaz partiũ magis mediaꝝ. ſcda ibi. (Etiam qdez accidit nobis.) tertia ibi. (In venis aũt.) q̃rta ibi (Ex venis.) Prima in duas. Primo Aui. determinat de flõmia venaꝝ manus. Scdo de flõmia arteriarum manus. ſcda ibi. (Arteria vero manꝰ). Prima pars cõtinet partes duas. Primo Auic. ponit quaſdã diſtinctiones quãdaz notitiaz gñalem ⁊ cõferentiã ponendo de flõmia venarum ⁊ arteriaꝝ. In parte ſcda exequet de flõmia venarũ. ſcda ibi. (Vene ꝑterea manꝰ). Prima in duas. Primo Aui. ponit quãdaz diſtinctionem gñalem. Scdo ponit notitiaz flõmie arteriaꝝ. ſcda ibi (Arterie vero minus.) ¶ De prima pte dicit ꝙ tu debes ſcire ꝙ venaꝝ que flõmant quedaz ſunt tm̄ vene quedã ſunt tm̄ arterie. Pro parte nota ꝙ vena eſt nomen cõe ad venaz pulſantẽ que appellat arteria: ⁊ nõ pulſantẽ que appellat abſolute vena: tñ qꝛ vene pulſans ſibi appropriat hoc nomẽ arteria: idõ nomẽ cõius impoſitũ eſt abſolute vene nõ pulſanti. Dum aũt dicimus venã abſolute: intelligimꝰ venã nõ pulſantẽ. Ad ꝓpoſitũ dum dr̄ venaꝝ: hic ſumit vena pro noie cõi. ¶ Scdo no. ꝙ venaꝝ quedã dicunt tm̄ vene: qꝛ non noiant arterie nec arteriales: q̃dam vo ſunt nõ tm̄ vene: ſed cũ hoc dicunt arteriales: qꝛ in aliquo cuz arterijs cõicantes: vñ cũ arteria ſit hñs duas tunicas: vena hñs duas tunicas põt dici vena arterialis: qualis eſt vena pulmonis per quã ſanguis ⁊ nutrimẽtũ ſubtile vadit ad pulmonez: ⁊ idõ ne exeat ⁊ vaporet duas hz tunicas ſicut arteria. Arteriaꝝ vero quedã ſunt tm̄ arterie que dicunt tm̄ arteriales. Quedã vero dicunt venales: qꝛ cõicant in aliquo cũ venis: qꝛ hñt vnã tunicã ſicut arteria venalis ꝑ quã fumꝰ capinoſus extra fertur. Ad ꝓpoſitũ qꝛ vena arterialis aut arteria venalis nõ flõmant: ſed ille q̃ ſunt aut vene tm̄ / aut arterie tm̄: ideo dixit venarũ ⁊ arteriarum.

¶ Arterie vo minꝰ flõmant pp errorẽ eiꝰ qđ in eis exiſtit de timore curſus ſanguinis.

¶ Nunc ponit generalẽ notitiã flobothomie arteriarum. Et tria facit. Nam primo Aui. ꝑmittit raritatem flõmie arteriaꝝ ⁊ cãm huius flobothomie. Scdo premittit vnum nocumẽtuz qđ ſequit ad hanc flõmiam. Tertio tangit caſus in quibꝰ flõmia arteriaꝝ cõuenit. ſcda ibi. (Et ſuarũ quidem). tertia ibi. (Cum autem). ¶ De prima dicit ꝙ arterie minus flõmant pp timorem decurſus ſanguinis. ¶ Pro parte nota ꝙ in arterijs continet multꝰ ſpiritus ⁊ ẽt ſanguis valde ſubtilis calidus quare magnus timor eſt in fluxu talis ſanguis. Nam ex hoc timet magis debilitas virtutis ex quo iſte ſanguis eſt multũ ſpirituoſus. Item qꝛ eſt valde ſubtilis timet de nimio exitu. Item qꝛ arteria pul/

UVA. BHSC. IyR_044_1

Galenus. 5. d ingenio ſanitatis. ca. vj. : recitat opinioneꝫ quoꝛundaꝫ veterū volentiuꝫ vulnera arterie nō poſſe cōſolidari: ⁊ multa alia que per te vide q̄re ⁊c̄.

ſat: timoꝛ eſt ne propter motuꝫ exeat multus ſanguis ⁊ difficile conſolidetur.

¶ Et ſuarū quidē diſpoſitionnꝫ minoꝛ eſt ꝙ ex ea ꝓuenit empoꝛiſma: ⁊ hoc qdem eſt cuꝫ flexura fuerit vehemēter anguſta.

¶ Nunc tangit vnū nocumētū qđ ſequit̄ ad flōmiam hanc: dicens ꝙ minoꝛ diſpōnuꝫ malarū ſequētiuꝫ ad hanc flōmiā eſt empoꝛiſma: ⁊ tale empoꝛiſma ſequit̄ certe cū fixura ſit valde ſtricta. ¶ Pꝛo ꝑte no. ꝙ nō ſp mala accidētia ſequūt̄ ad flōmiam arterie ſi fiat ex arteria parua ⁊ ſm ꝯditiōes dicēdas inferꝰ. Inter tñ accidentia mala que ſequunt̄ ad flōmiam arterie magne empoꝛiſma vr̄ eſſe minꝰ mala diſpō: ex eo ꝙ pōt ſequi ſincopis: imo ⁊ moꝛs cōſequitur aliqñ. ¶ Et nota ꝙ empoꝛiſma ſeu mater ſanguinis nō eſt aliud q̄ꝫ repletio poꝛoſitatū carnis ⁊ cutis ſanguine: ita ꝙ ꝑmēte digito ille ſanguis ingredit̄ venā ⁊ poſtea exit adhuc venaꝫ cū foramē arterie nō ſit clauſuꝫ. Nō exit tñ cutim cū foramē cutis ſit ſtrictū: ſanguinē ḡ nō potēte exire ꝑ foramē remanet inter cutē ⁊ venam ſiue arteriaꝫ.

¶ Cum aūt fuerit ſecuritas ꝙ ex ea ſanguis non fluet maxime eſt iuuatiua in egritudinibꝰ ꝓpꝛijs ꝑꝑ q̄s flōmant̄. Maius tñ iuuamētuꝫ qđ ex minutōe arterie ꝓuenit nō eſt niſi cuꝫ in mēbꝛo ſibi vicino male ſunt egritudīes: quarum cā eſt ſanguis ſubtilis ⁊ calidus. Cunq̄ꝫ arteria flōmabit̄ que eſt ei vicina in qua non erit timoꝛ maximū affert iuuamentuꝫ.

¶ Nunc Aui. tangit gñalem cōferētiā talis arterie dicens ꝙ cū fuerit ſecuritas: ſupple ꝙ nō fluat ſanguis nimius ꝑ talem flōmiā ipſa maxime cōfert in moꝛbis ꝓpꝛijs ꝑꝑ quos flōmat̄: iuuamētū tñ nō eſt niſi qñ in mēbꝛo ꝓpinquo flōmando loco ſunt moꝛbi ex ſanguine ſubtili calido: naꝫ flōmia arterie ſibi vicine maximū facit iuuamētuꝫ. ¶ Pꝛo parte nota breuiter ꝙ qñ ad mēbꝛum fluit ſanguis ſubtilis ꝑ poꝛoſitates arterie: flōmia arterie euāando cām antecedētem moꝛbi: ⁊ euāndo ſanguinē maximū affert iuuamētum.

¶ Vene ꝑterea manꝰ que flōmant̄ nō pulſatiles qdem ſunt ſex: cephalica/ nigra/ ⁊ baſilica/ ⁊ funis bꝛachij/ ⁊ ſceylez/ ⁊ illa que ꝓpꝛio noīe aſcellaris vocat̄: ⁊ ipſa quidē eſt ramus baſilice: eis vero ſanioꝛ oībus eſt cephalica.

¶ Opꝫ aūt vt oēs tres ſupꝛa iūcturā apiantur ⁊ nō ſub ea neq̄ꝫ in ea: ideo vt egrediatnr ſanguis bene taliter vt ſaliat ⁊ vt ſit ſecuritas a nocumētis neruoꝝ ⁊ arteriarū ⁊ ſilr̄ cephalica. ¶ Earuꝫ vō flōmia que fit ſm longitudineꝫ ad ꝯſolidandū eſt tardioꝛ: qm̄ ipſe ſunt cōiunctionales. In nō ꝯiunctionalibꝰ vō res eſt ad hoc diuerſa: ⁊ in ſciatica quideꝫ ⁊ ſceylem ⁊ in alijs venis melius eſt vt ſm longitudinem flobothomētur.

¶ Nunc Auic. exequit̄ enumerādo venas que cōiter flōmantur. Et duo facit. Pꝛimo facit qđ dictū eſt tangendo modos flobothomādi. In ſcđa ꝑte tangit nocumenta que cōtingunt aut cōtingere pñt ex dictaruꝫ venarū flōmijs. ſcđa ibi. (Et cuꝫ hoc.) Pꝛia in duas. Pꝛima has venas enumerat. Scđo tangit modū flothomandi. ſcđa ibi. (Opꝫ aūt.) ¶ De pꝛia ꝑte dicit ꝙ vene manꝰ que non pulſant ⁊ flōmant̄ ſunt ſex. pꝛima cephalica. ſecūda baſilica. tertia nigra. quarta eſt funis bꝛachij. quinta eſt noīata ſceylez. ſexta eſt aſcellaris ramus exñs baſilice. Ceteris vero ſanioꝛ ad flōmāduꝫ ē cephalica. ¶ Dicit ſcđo ꝙ opꝫ apire oēs tres. ſ. cephalicā nigrā ⁊ baſilicā ſupꝛa iūcturā: nō aūt ſub iunctura aut in iūctura vt ſanguis ſaliēdo egrediat̄: ⁊ fit ex hꝛ ſecuritas a nocumētis tactis ſupꝛa. ſ. pūctura neruoꝝ ⁊ arteriaꝝ. Et ſilr̄ hoc ī cephalica obſeruādū eſt. Iſtarū aūt venaꝝ flōmia ſm lōgū facta eſt tardioꝛis cōſolidatōis: qꝛ iſte vene ſunt cōiunctionales. In nō cōiunctionalibus vero ꝯſolidatio alr̄ ſe hꝫ: qꝛ flōmia facta ſꝫ lōgū in quibuſdā non eſt difficilioꝛis conſolidationis. ¶ Dicit vltiō qꝛ in ſciatica ⁊ ſceylē ⁊ alijs venis melius eſt flōmare ſm longū. ¶ Pꝛio nota hic ſumi manū pro tota diſtātia ab humero vſq̄ꝫ ad extrema digitoꝝ: vt ēt ſumit Gal. in libꝛo de malitia cōplōnis diuerſe. ¶ Scđo nota ꝙ iſtaꝝ ſex venaꝝ quedā ſunt ꝑncipales: quedā ſunt eaꝝ rami. Pꝛincipales ſunt maxime tres. ſ. cephalica euāns a capite ſupꝛa iuncturam cubiti pꝛotenſa vel aſayd. Scđa eſt baſilica ſeu vena epatis. Tertia ē nigra dicta purpurea vel fuſca aut appellata cōis: qꝛ cōiter a ſuperioꝛibꝰ euāns ⁊ inferioribus q̄ cauſat̄ ex cōiunctione baſilice cū cephalica. Funis vero bꝛachij eſt ramus cephalice ꝓcedēs infra iūcturas cubiti verſus digitos: ⁊ flexuoſe incedēs v̄ſus partē inferioꝛē domeſticā bꝛachij: ꝑꝑ qđ flexuoſe incedere funis appellat̄/ quaſi flexuoſe incedēdo liget bꝛachia. Quinta vena eſt ſceylē: cuius ſitus eſt inter policē ⁊ indicē ramus exñs cephalice aut ſm expoſitoꝛeꝫ vene cōis. Sexta ⁊ vltima eſt aſcellaris: cuius ſitus ē inter annularē digituꝫ ⁊ auricularem alio noīe noīata ſaluatela ⁊ eſt ramus baſilice. ¶ Tertio nota ꝙ cephalica dictis oībus eſt ſanioꝛ ad flōmādū: qꝛ minus propinqua arterijs ⁊ neruis minoꝛē timoꝛē inducit de pūctura venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ſufficienter diuertēs ⁊ euāns a ſuperioꝛibus intelligēdo ꝑ eā oēs alꝛ̄s potiſſime pꝛincipales vt nigrā ⁊ baſilicam. ¶ Quarto nota ꝙ ille vene ſunt aperiende ſupꝛa iūcturā. Naꝫ ibi radicales exiſtentes ⁊ maioꝛes melius poſſunt flōmari: ⁊ ſaliendo melius emittere ſanguinē. Item cum ibi paucioꝛibus neruis ⁊ arterijs aut minoꝛibus cōmiſceant̄ nunq̄ꝫ timoꝛ eſt de nocumentis que ſequi poſſunt. Item facta ligatione ſupꝛa iūcturā: he vene pñt melius apparere quare ibi potiꝰ ſunt flōmāde. ¶ Quinto no. Aui. ſpecificaſſe cephalicā ad denotādū ꝙ quāuis alijs ſit ſanioꝛ: tñ in eius flōmia pōt accidere nocumētū: iđ hāc regulam ſpecificauit. ¶ Sexto nota ꝙ ille vene poſſunt dici coniunctionales que ita coniungunt̄ iuncturis ꝙ ad coniunctionē ⁊ applicationē earū ſequat̄ extēſio ſm latum: quales ſunt noīate vene vt experientia notat. Que aūt ſunt non coniunctionales notum eſt. Flobothomia ergo facta ſm longū tardioꝛ eſt ad conſolidādum in cōiunctionalibus ꝑꝑ cām aſſignatā. In alijs autē cū facta flōmia ſm longū partes melius applicent̄: ipſa eſt citioꝛ ad conſolidandū. ¶ Vltimo nota ꝙ in venis nō cōiunctionalibus ꝑꝑ quas ſupple intēdimus modicū euāre ⁊ nō ſecūdare flōmiā melius ē ipſam efficere ſm longū ꝑꝑ citioꝛē conſolidationē. Et qꝛ ſciaticavena pedis quantū ad partē exterioꝛē in hoc cum alijs venis manus conuenire videtur: ideo de ipſa intra venas manuum fecit mentionē ⁊c̄.

¶ Et cū hoc opꝫ ī cephalica vt a capite muſculi moueat̄ ad locū lenē ⁊ dilatetur flōmus: ⁊ flōmus flōmum nō conſequat̄ quoniā faciet apa. Plurimū auteꝫ erroꝛis qui euenit in minuendo cephalicā nō prouenit ex percuſſione vna licet ſit magna: imo non accidit nocumētum niſi propter iteratione percuſſionuꝫ. Et q̄ ex ipſius flōmia plus tardat̄: eſt illa que fit in longitudine: cuius quidem flobothomi dilatandi ſunt ſi voluntas affuerit vt ſecundatio fiat. Cum autem eam non inueneris: quere aliqueꝫ ramoꝝ eius qui ſunt in ſilueſtri aſeid.

¶ Et in

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Et in vena q̄dem nigra eſt timoꝛ pp neruum qui eſt ſub ea: ⁊ q̄nq̄ʒ etiaʒ eſt inter duos neruos: tibi igiť cauere debes vt ipſaʒ in longitudine flobothomes ⁊ ad inferioꝛa: ⁊ foꝛtaſſe ſuper ea erit neruꝰ ſubtilis tēſus ſicut choꝛda: ⁊ tunc quidē opoꝛtebit vt hoc cognoſcať: ⁊ caueatur ne percuſſio in eo cadat ⁊ proueniat inde ſtupoꝛ perſeuerās. In eo autem cuius nerui ſunt groſſioꝛes: ramꝰ iſte eſt magis manifeſtus. Et erroꝛ quidē in ipſo eſt deterioris nocumēti quare cum erroꝛ accidit ⁊ neruꝰ ille percuſſus fuerit nō cōſolides flōmiā: īmo ſuper eam pone qđ ipſius ꝓhibeat cōſolidationē. Et eius q̄dē medicamētuʒ eſt ſicut medicamētuʒ vulneris neruoꝝ: ⁊ nos iam locuti ſumus de ipſo in libꝛo quarto. Caue tibi preterea ne res infrigidans ad ipſum perueniat: qđ ſit verbi gr̄a ſicut ſolatruʒ ⁊ ſandalum: ſed ipſuʒ ⁊ totū coꝛpꝰ oleo calefacto frica. ¶ Funis autem bꝛachÿ melius eſt vt tranſuerſe minuatur niſi vtrinq̄ʒ fuerint flexuoſa: qm̄ tūc in longitudine flomothomatur.

¶ Nunc ponit iuuamēta ⁊ nocumēta que contingere pn̄t. Et cōtinet hec pars ptes duas. Primo ponit nocumēta docēdo p̄ſeruare ab illis: docēdo ēt ſuccurrere illis nocumētis. Scđo tangit ptes a qbꝰ he vene euacuant: ⁊ per ↄn̄s iuuamēta ipſarū. ſcđa ibi.(Preterea ſcire debes.) Prima in quattuoꝛ. pꝛīo facit qđ dictuʒ eſt de cephalica. ſcđo de vena nigra. tertio de fune bꝛachÿ. quarto de baſilica. ſcđa ibi.(Et ī vena.)tertia ibi (Funis v̄o.)quarta ibi.(Baſilica quoq̄ʒ.) ¶ De pꝛīa dicit ꝙ cū hoc dictū eſt: ſupple flōmiam cephalice eſſe ſanioꝛē: ēt opʒ dum vis flōmare cephalicā ipſam mouere a capite muſculi verſus locū leueʒ: ſupple carnoſum in quo nō eſt pars muſculi. Et bꝛeuiter cā eſt: qꝛ ſi pūgereť caput muſculi: qꝛ choꝛda: grāde inde ſequeretur nocumētuʒ ex doloꝛe. ¶ Dicit vlterius ꝙ foꝛamen ſupple factū per flōmiam dʒ eſſe amplū ſupple ſi intēdimus facere ſecūdationē ne flōmus ſequať flobothomū in vna vice: qꝛ duo conſequanť ⁊ ſit aliud a pꝛīo foꝛamine: eo ꝙ pp plures punctiōes doloꝛes inducētes ad locū dolentē currentibꝰ humoꝛibꝰ ſit apa̅tio. Ideo dicit Aui. ꝙ plurimū erroꝛis in minuēdo cephalicā ↄtingit ex multis ꝑcuſſionibꝰ ⁊ nō ex vna magna: cuius flōmia facta ꝑm longū eſt tardioꝛ ad cōſolidanduʒ pp cām aſſignatā: cuius ēt foꝛamē ſit dilatatuʒ ſi intendis ſecūdare flōmia vt iaʒ dictū eſt. Quā. ſ. cephalicā ſi reperire nō potes flōmia aliquē ramū exn̄tem in aliqua pte exterioꝛi cubiti. Cōiter tn̄ flōmamꝰ funē bꝛachÿ exiſtentē in parte domeſtica. ¶ Scđo dicit ꝙ in flōmia vene nigre aut cōis timoꝛ eſt pp neruū qui eſt ſub ea ſupple quē potes reperire p anothomiā aut elixādo bꝛachiuʒ: ⁊ q̄nq̄ʒ eſt talis vena inter duos neruos. Hic tn̄ dicit pꝛīo ꝙ coꝛpa aliqua poſſunt plures habere neruos alÿs. Aut qꝛ vt notuʒ eſt ad experientiā coꝛpa nō hn̄t venas vniformiter ſituatas: īmo vidit magiſter: ⁊ ego vidi ēt arteriam in ſummo bꝛachÿ. Ideo dicit Aui. ꝙ cauere debes tibi ne tu ipſuʒ flobothomes ꝑm longū trahendo ad inferioꝛa verſus ēt loca neruoſa: qꝛ ſi ſoluať neruus ꝑm latum ſiue ꝑm tranſuerſuʒ peius eſt q̄ʒ ſi ſolutꝰ ſit ꝑm longū. ¶ Dicit vlterius ꝙ foꝛte pp variam ſituationē neruoꝝ ſup tali vena eſt neruꝰ tenſus vt choꝛda: quē debes cognoſcere ⁊ cauere ne percutiatur: ita ꝙ non accidat perſeuerans ſtupoꝛ ſoluto ſupple neruo deferente ſenſuʒ: quē vero neruum cognoſcere poteris ex duritie ⁊ reſiſtentia tactus: qꝛ eſt neruus manifeſtioꝛ. In habentibus neruos groſſioꝛes hoc eſt notum: in quo ſi errať talis erroꝛ punctōis eſt peioꝛ cū ille ſit maioꝛis ſenſationis: cum ēt peius ſit incidere neruū groſſum q̄ʒ ſubtilem. ¶ Dicit vlterius cū eſt erroꝛ ex ꝑcuſſione nerui nō cōſolides flobothomiā. i. foꝛamen flōmie ne obturetur ⁊ retineať virtus ſupꝛa neruū: vn̄ appone ꝓhibētia cōſolidationē ⁊ medicamen neruoꝝ/ſupple punctoꝛuʒ: de quibus quarto can̄. dictū eſt. ¶ Dicit etiā ꝙ cauere debes tibi ne in illo cāu apponas infrigidātia vt ſolatrum qđ eſt herba valde frigida/ ⁊ ſandaluʒ qđ eſt lignum frigiduʒ ſtipticū. In pꝛomptū eſt cā ne incunietur materia ⁊ conſequať apoſtemť ⁊ ſpaſmus: īmo dicit Aui. frica totum coꝛpus oleo calefacto: qꝛ per caliditatem cōſequiť mollificatio ⁊ pꝛohibitio ↄtractiōis. ¶ Ultimo dicit Aui. ꝙ melius eſt flobothomare funē bꝛachÿ per tranſuerſum. In pꝛomptu eſt cauſa: qꝛ cū ipſa incedat flexuoſe: tūc talis flobothomia capiet de lōgo ⁊ lato vene: vnde bene ſic educetur ſanguis. Si vero pꝛocedat flexuoſe ex vtraq̄ʒ parte bꝛachÿ ad modum funis: tunc melius eſt flobothomare ꝑm lōngū: quia cōmotio iuncture iuuat ad bonū exitum ſanguinis: ⁊ etiā ſic flobothomando bene educetur ſanguis ipſa ſic pꝛocedente valde dilatata.

Idē ꝓmonuit vos Raſis .7. Almā. c. de flōmia dicēſ. Opʒ ne ꝑcuſſio fiat ī initio muſculi: ſed locus inquirať mollioꝛ ⁊ ibi percuſſio fiat qꝛ vulnus in capite muſculi valde doloꝛoſuʒ eſt: ⁊ de ſpaſmo valde ſuſpectum ⁊c̄.

¶ Baſilica quoq̄ʒ magni eſt timoꝛis ꝓpterea ꝙ arteria cadit ſub ea: ⁊ ꝙ nerui ⁊ muſculi etiā ſub ea cadunt: in ipſaʒ ergo flōmiā tibi caue: qm̄ ſi percuſſio fuerit in arteria/ſanguis nō reſtringeť aut reſtrīgeť difficulter. ¶ Hominuʒ quoq̄ʒ ſunt quidā quoꝛum baſilice due aſſociātur arterie: quarū vna cum ſignata fuerit exiſtimabitur ꝙ iam ſit ſecuritas ⁊ foꝛtaſſe ꝑcutieť altera: hoc enim ſcire debes. ¶ Cūq̄ʒ ligaueris ꝑm plurimū rei accidet tibi inflatio q̄nq̄ʒ ex arteria: q̄nq̄ʒ ex baſilica: ſed qualitercunq̄ʒ fuerit ligaturam ſoluere debes ⁊ inflationem molliter inungere: deinde ad ligāduʒ redi: ⁊ ſi inflatio reuerſa fuerit reitera: ꝙ ſi nō iuuerit q̄d erit in hoc ſi baſilicam dimiſeris ⁊ ad ramum qui aſcellaris vocať redibis: que quidē eſt que ſuper domeſticū aſeid exiſtit ad inferioꝛa ⁊ inflatio nāq̄ʒ erroꝛē multotiēs efficit ⁊ ligatura ſepe arterie pulſuʒ quieſcere facit ⁊ ipſam eleuat ⁊ ponit ipſam ſupꝛemaʒ: ⁊ exiſtimatur ꝙ ſit vena ⁊ flōmatur. ¶ Cunq̄ʒ quālibet ligaueris venaʒ ⁊ ex ligatura ſuper eam pꝛouenerit qđ ſit ſimile ſicut lenti aut ciceri fac in ipſam qđ in baſilica diximꝰ. ¶ In baſilica quoq̄ʒ flōmanda quāto plus ad bꝛachium deſcēderit erit ſanius. ¶ Flōmus p̄terea in venā ꝓcedere dʒ ad diuerſitateʒ ptis arterie. ¶ In baſilica quoq̄ʒ nō ſolum cōtingit erroꝛ ex parte arterie: ſed ēt muſculus ſub ea eſt ⁊ neruus pꝛopter quos etiam pꝛouenit erroꝛ: hoc quidem iam tibi diximus. ¶ Signum vero erroꝛis in baſilica ⁊ ꝙ arteria iaʒ ſit percuſſa eſt ꝙ ſanguis egreditur ſubtilis ruffus qui ſaliendo manat ⁊ lenificať cum eo tactus ⁊ ipſa ſit inferioꝛ.

¶ Nunc tangit nocumēta que ſequunť ad flobothomiā baſilice. Et pꝛīo facit hoc. Scđo docet ſuccurrere dictis nocumētis. ſcđa ibi.(Tūc g̃ ſuccurre). Itē pꝛīa in duas. Pꝛīo facit qđ dictū eſt. Scđo ponit ſignuʒ p nō ↄpꝛehēdimus erroꝛē. ſcđa ibi.(Signū g̃ erroꝛis).

UVA. BHSC. IyR_044_1

Prima poſſet diuidi:ſ3 nō curo. ¶ Dicit ḡ Aui. ꝙ ba
ſilica eſt magni timoris eo ꝙ arteria ⁊ nerui ⁊ muſcu
li cadūt ſub ea:iō caue tibi ne aliqd illoꝝ percutias.
Nam pcuſſa arteriaꝝ nō ꝯſtrigetꝰ ſanguis aut difficul
ter ꝯſtringetꝰ. ¶ Dicit ſcḋo Aui. ꝙ baſilice quorūdaz
hoīum aſſociantꝰ due arterie pp diſtinctū inceſſuz ar/
teriarū:⁊ vna cognita ⁊ ſignata forte alta pcutietꝰ:⁊ iō
ꝯſidera an ſint due an vna ſola ꝙ cōprehēdere potes
ex pulſu. ¶ Dicit tertio Aui. ꝙ cū tu ligauer] brachiū
qn̄qz tumebit arteria qn̄qz vena. Debes ḡ remouere
ligaturā ⁊ inūgere leuiter inflationē:vt ſupple īflatio
debite remoueatꝰ vt cōphēdas venā ab arteria:⁊ ite/
rato liga vt iterū appeat inflatio.ſ.arterie aut vene cō/
uenīēs:⁊ tūc nō flōmes baſilicā:ſ3 ramū eiꝰ q dr̄ aſcel
laris q tēdit v̄ſus ptē domeſticā verſus inferiora bra/
chij q̄3uis nō ita flexuoſe icedat vt funis brachij. Nā
ex quo ramꝰ baſilice flōmatꝰ ſimile affert iuuamētum.
¶ Dicit vlteriꝰ ꝙ inflatio multotiēs facit te errare: qꝛ
facit qeſcere arteriā ⁊ eſtimari ipſaz eſſe venā. ¶ Di/
cit vlteriꝰ ꝙ q̄cūqz vena ligata ſi ex ligatura accidit ali
qḋ ſilꝰe ciceri vel lenti:fac qḋ dictum eſt de baſilica: qꝛ
diſſolue ligaturā ⁊ vnge inflationē cū oleo:qꝛ diſper
getꝰ mā̈ fluxa. ¶ Dicit vlteriꝰ ꝙ q̄3to in flōmādo baſi
lica plus deſcēdēs in brachio ſupple mouēdo baſili/
cā a loco arteriaꝝ ⁊ neruoꝝ hoc erit ſanius:iō flōmus
d3 ꝓcedere ad diuerſaz ptē arterie vt ſupple.ſ.ſi arte
ria eſt verſus dextrū pergatꝰ verſus ſiniſtrū ⁊ econtra.
Poſtea Aui. repetit qḋdā dictū ſupius ꝙ in flōman/
do baſilicā nō ſolū errare ꝯtingit ex pte arterie īmo ex
p te muſculi ⁊ neruoꝝ vt dictum eſt ſupius. ¶ Ultio
Aui. ponit ſignū erroris: qꝛ arteria ſic pcuſſa egreditur
ſanguis ſubtilis: nam ſanguis arterialis ſubtilior eſt
venali. Eſt ēt ruffus: qꝛ rubeus clarus tendens ad ci
trinū pp multos ſpūs clarificātes ⁊ irradiātes ſangui
nem. Eſt enim ſpūs de nā̈ lucis:vt in de viribus cor
dis.c.ij. Eſt eni3 talis ſanguis colorationis venali: ideo
plus tendēs ad citrinū ⁊ clarū. Itē talis ſanguis fluit
ſaliēdo pp caliditatē ipſiꝰ mobilē:⁊ ebullire faciētē ſan
guinē. Item appet talis ſanguis valde leuis quo ad
ad actū pp vehementē raritatē ⁊ aereitatē. Itē pcuſſa
arteria tali ipſa ſit inferior:cu3 primo tumeret ⁊ altior
eſſet ꝓpter ſanguinis eūati preſentiā.

¶ Tunc ergo ſuccurre ei ⁊ in vulneris orifi/
cio parū de pilis leporis pone cu3 pauco pul
ueris thuris ⁊ ſanguinis draconis ⁊ aloes ⁊
myrrhe ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi: ⁊ ſuper
ipſam ex aqua frigida q̄3tu3 poteris rora. Et
ſuper locū ipſu3 flōmatū ligaturā appone te
nacem. Qꝛ ſi ſe tenuerit vſqz ad tres dies non
ſoluas:⁊ poſt etiam tres dies q̄3to plus pote
ris tibi cauere debes:⁊ loco emplaſtrū ex ſti/
pticis ſuppone. Multi p̄terea hominū arte/
riam illam incidunt penitus vt ipſa cōtrahatꝰ
⁊ caro deſuper eā cooperiatꝰ ⁊ teneat.

¶ In p̄cedentibꝰ docuit Aui. errorē in flōmando ba
ſilicā qꝛ qn̄qz pcutitꝰ arteria:nunc docet ſuccurrere illi
pcuſſioni. Et tria facit. Primo enim facit qḋ dictū eſt.
Scḋo ponit quēdā cañ. erroris correctiuū. Tertio ſa/
tiſfacit cuidā dubio. ibi ſcḋa. (Amplius plurimū.) ibi
tertia. (Et ſcias ꝙ curſus.) Prima in tres:ſm qḋ po/
nit tria generalia remedia. ibi ſecūda. (Et ſuper locu3
ipſius.) ibi tertia. (Multi p̄terea hominum.) De pria
parte dicit ꝙ ſuper pcuſſa arteria tu ſuccurrere debes
cum impoſitione piloru3 leporis in orificio vulneris
cum pauco pulueris thuris ſanguinis drac. myrrhe ⁊
aloes:etiā ponēdo paucu3 de alcolcotar ⁊ alzegi:⁊ ro
ra illam partē ex aqua frigida q̄3tum potueris ⁊ loco
pōe emplꝰm ſtipticū. ¶ Dicit ſcḋo ꝙ ēt ſuper flōma/

Gal. 5. de inge/
nio. c. 4. dictat
medicamen cō
tra fluxum ſan
guinis d thure

tū locū apponas ligaturā tenacē quā nō remouere de
bes ſi firma fuerit vſqz ad dies tres:⁊ ēt poſt tres tibi
cauere debes q̄3tū poteris:⁊ loco pone emplꝰm ſtipti
cum. ¶ Dicit vltīo ꝙ multi incidūt totalꝰr illā arteriā:
ita vt ipſa ꝯhatꝰ ⁊ caro teneat eā ⁊ deſup coopiat. Iſta
eſt ſnīa Aui. ¶ Pro pte nota ꝙ in ꝓhibēdo fluxum
ſanguinis ab arteria multiplicē poſſumꝰ hr̄e intentio/
nem. Una eſt īuiſcare labiū inciſu3 cū labio cu3 aliquo
īuiſcāte ⁊ ꝯglutināte ex quo oppilabitꝰ foramē ⁊ con/
glutinabitꝰ:⁊ ſic obturabitꝰ ne ſanguis exeat. Scḋa in/
tētio ē exiccare ⁊ ꝯſolidare. Eſt ēt intentio infrīdare ⁊
ſtipticare:ex qbꝰ opationibꝰ refrenabitꝰ ſanguis in ſuo
motu ne fluat. Etiā intētio eſt repcutere ⁊ ingroſſare
ſanguinē:⁊ p ꝯn̄s a ſuo fluxu ꝓhibere. Tertia intētio
eſt tenere firmū medicamē vt firmiter adhereat loco
⁊ oppilet foramē. Itē intētio eſt aliqn̄ cooperire fora
men aliquo tenaci ⁊ forti medicamīe ſiue ſit ſm nām
ſiue p̄ter nām. Ad quas oēs intētiōes reſpiciēs Aui.
hec remedia multiplicauit in pte. ¶ Pro quo nota ꝙ
pili leporis in hoc caſu ⁊ in alijs caſibꝰ fluxus ſangui
nis retinēdi ꝯueniūt:ſicci ſunt lepore melācolico exi
ſtēte. Eo ēt ꝙ frīdi ſunt aliquali ſtipticitate pticipan/
tes. Eo ēt ꝙ p ipſos meliꝰ inuolui pn̄t medicamīa in
uiſcātia:⁊ maxīe pili īteriores ⁊ molliores ad modu3
lanuginis exn̄tes vt meliꝰ vulneri ſint applicabiles.
Si aūt hos pilos nō poſſemus hr̄e: ſumantꝰ alij pili
aut ſumatꝰ cotū:aut ſumatꝰ tela aranea:maxīe reperta
in vaſe farine:aut repta in ſupioribꝰ molendini. Hec
eni3 pticipāt virtute exiccatiua ⁊ in ꝯſtringēdo ſangui
ne3 mirabilē hn̄t ꝓprietatē inuiſcādo ēt cōglutinādo
p ptes farine volatilis. Loquēdo maxīe de farina fru/
mēti cuiꝰ eſt inuiſcare ⁊ ingroſſare. Aut ſumatꝰ cartha
bōbacina.i. papirꝰ cōbuſta:q̄ ēt pp ptes terreas obtu
rare ⁊ exiccare h3 foramen. Tertio ponitꝰ in pte thus
qḋ h3 v̄tutē cōglutinatiuā ⁊ īuiſcatiuā ⁊ aliqualꝰr exic/
catiuā. Hic tn̄ notādū ꝙ ēt thus eſt duplex.ſ. gumo/
ſum groſſu3 ⁊ minutū ſubtile ⁊ ſiccius. Cū ḡ querimꝰ
maiorē exiccationē ⁊ ꝯglutinatōe: thus minutū ē ap
plicandū. Dū vero ꝯglutinationē maiorē exiccatione
thus gūmoſu3 eſt applicādū. Cadit hic ēt electōis di
uerſitas rōne cōplꝰonis: qꝛ facta ſolꝰone in corpe mol/
liori ⁊ humidiori cū ſibi minꝰ ſicca cōpetāt: vt colligitꝰ
tertio ꝺ ingenio ſanitatis:thus gūmoſu3 minꝰ ſiccum
p̄eligēdū eſt. In ſenioribꝰ v̄o corpibꝰ cū cōpetāt ſiccio
ra:thus ſiccū magis minutū eſt eligēdū. ¶ Ulterius
no. ꝙ ſanguis dra. eſt ſuccꝰ exn̄s rubeꝰ cuiuſdā herbe
⁊ friditate pticipat ⁊ ſtipticitate:iō p ipm̄ cōpletꝰ intē
tio repcuſſiōis p frigidū:⁊ p idē intētio īgroſſatiōis ⁊
īmobilitatis. Per ſtipticitatē v̄o ſit ꝯſtrictio ⁊ aduna/
tio ptiū ſolutaꝝ. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ aloe cōpetit pp cō
ſolidationē ⁊ exiccationē ſiēdas:tn̄ no. ꝙ ſolꝰone exi/
ſtēte pua ſufficit puluis ex thure ⁊ aloe:vt colligitꝰ qn
to de ingenio ſani. vbi mirifice hunc puluerē extollit
Galꝰ. cū cōpleat debite intētionē ꝯſolidatiōis ⁊ inui
ſcationis. Ubi v̄o querimꝰ ex puluere infrigidatione3
cū ſtipticatiōe ſanguis dra. his ēt ē cōmiſcēdus. Etiā
nota ꝙ myrrha ponitꝰ pp inuiſcationē cōplendā: cum
ēt aliquali pticipet exiccatione. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ alcol/
cotar nō eſt aliud q̄3 vitriolū citrinū:vt p3 ſcḋo cañ. c.
de attramēto:ad principiū. p alzegi vero intelligit vi/
triolū alioꝝ colorū:de qbus in prehabito. c. tractauit
Aui. quare vitriola ponuntꝰ ad cauſticādū cum ſint ve
hementer calida:⁊ cauſticādo generāt vnū corticē ſeu
cruſtā ſupra locū vulneratū obturantē foramē ⁊ ꝓhi/
bentē exitū ſanguis. Et notāter debēt eſſe pauca:ne
nimiū dolorē inducāt:ne nimiū etiā cauſticent:quorū
enim remedioꝝ talis poteſt eſſe deſcriptio. ℞. pulue
ris thuris:myrrhe:ſanguinis draconis:ana.ʒ.j. alo/
es.℈.ij. alcolcotar ⁊ alzegi ana.℈.j. terenda terantꝰ
⁊ miſceantur albumine oui:deinde ſumantꝰ pili lepo
ris:⁊

UVA. BHSC. IyR_044_1

riſ: ⁊ cū iſto medicamine extendant̃ ſupꝛa foramē. Et notāter ponit̃ albu. oui: qꝛ in ipſo detinētur hi pulueres ⁊ inuiſcant̃: qꝛ ēt hȝ virtutē infrigidādi ⁊ inuiſcandi. Harum tñ medicinarū doſes multis intētionibꝰ ⁊ cauſis poterunt variari. Et ideo ꝑꝑ caſuū occurrētias aliqñ attendā magis cauſticationi: ⁊ aliqñ magis exiccationi: ⁊ aliqñ ꝯglutinationi. Ideo aloe aliqñ opȝ applicare ⁊ amplificare ſupꝛa thus: aliqñ equare: aliquādo paruificare. Item qñqȝ egemus oīuȝ harꝝ medicinarū cōmixtione fluxu exiſtēte ſatis magno ⁊ tedioſo: aliqñ ſufficit aloe thus ⁊ ſang. drag. vt pȝ octauo Almanſoꝛis. ca. de flōmia: aliqñ aloe ⁊ thus ſufficiūt i caſu quē dixi: vt tangit Gal. 5. de ingenio ſani. ¶ Ulterius no. ꝙ irroꝛatio q̄ eſt aſperſio ad modū roꝛis repercutiendo mām ⁊ ingroſſando ⁊ remittēdo caloꝛē valde cōuenit. Et ſi eſſet ex aq̈ roſarꝝ eſſet cōueniētioꝛ qꝛ eſt aromatica ꝯfoꝛtatiua ptis ⁊ cōſtipādo iuuāſ: ſic tñ ꝙ aq̈ nō ingrediat̃ foꝛamē: qꝛ frigidū inimicū eſt vlceribus. ¶ Ulterius no. ꝙ ligatura tenax. i. firma ⁊ firmiter tenēs mēbꝛū ideo cōuenit: qꝛ ꝯſtrigēdo ꝓhibet fluxū ſanguinis: ⁊ qꝛ facit medicamē adherere que nō eſt remouēda vſqȝ ad dies tres: qꝛ. ſ. vſqȝ ad tp̄s quo ſciatur aut ꝯiecturet̃ coꝛticē eſſe firmū aut medicamē foꝛtiter adherere. Foꝛtiter autē coꝛtex vel ex ligatura foꝛti vel cauſtico foꝛti q̈le eſt alcolcotar ⁊ alzegi. ¶ Ulterius no. ꝙ cū poſt tres dies opoꝛteat diſſoluere: qꝛ ſaltē medicamē eſt foꝛtiter exiccatū cauēduȝ eſt quāto plus poſſumꝰ ne remoueamꝰ medicamē ſtipticū: ſed iungamꝰ emplꝛȝ ꝙ actuali hūiditate hūectet ꝑmū ꝑ q̄ duo debita vehemēs fluxꝰ ꝯſtrictio ꝯſequat̃: qð regimen ēt eſt obſeruādū fluxu exñte multo. ¶ Ulterius no. ꝙ notāter dixit Aui. multi hoīuȝ nō ex toto illud aſſerēdo: qꝛ talis opatio nō dȝ fieri niſi i caſu q̈ſi deſpato: qꝛ ex tali opatōe magna nocumēta ſequunt̃. Nam cū arteria mēbꝛis ſanguinē ꝑbēdo ⁊ ſpūȝ eoꝝ nālez caloꝛē ꝯſeruet ipſa ex toto inciſa mēbꝛū valde depaupat̃ ⁊ infrigidat̃ ⁊ ꝑducit̃ ad moꝛtificatōez: q̈re cauēdū eſt quāto plus poſſumꝰ ne vllatenꝰ ex toto incidamꝰ venā ſicut cōiter faciunt inſcij medici mēbꝛa tandē ad moꝛtificationē perducētes. In caſu tñ vbi vehemētiſſimū periculū euitaremꝰ: qꝛ ſubitam moꝛtē: hoc eſt fiendū. Cuius cām ēt tangit in pte Aui. Nam cū per ꝑſentiaȝ ſanguinis ⁊ ſpirituū arteria ſit extenſa ipſa inciſa ptes eius cōtrahent̃ ſub carne latentes: vnde ꝑ carneȝ fiet obturatio ne exeat ſanguis.

¶ Amplꝰ pleriqȝ hoīuȝ ꝑꝑ ſanguinis exitū moꝛiunt̃. Et qdā eoꝝ ſunt q moꝛiunt̃ ꝑꝑ foꝛtitudinē doloꝛis ligature quā voluerūt ꝑꝑ foꝛtitudinē ꝓhibitōis fluxꝰ ſanguinis arterie donec mēbꝛuȝ factū eſt ſm viam moꝛtis.

¶ Nunc ponit quoddā coꝛrectiuū dictoꝝ: qꝛ dictū eſt ꝙ dȝ fieri ligatura tenax: hoc coꝛrigēs dicit ꝙ plurimi hominū moꝛiunt̃ ꝑꝑ exitū ſanguinis: potiſſimū qñ eſt ꝑcuſſa arteria. Multi ēt moꝛiunt̃ ꝑꝑ vehemētē doloꝛē cōtingēteȝ ex ligatura vt mēbꝛū ſit factū q̈ſi moꝛtuuȝ. Ex quo inferēduȝ eſt ꝙ vehemētiſſima ligatura nō eſt fienda: pꝛīo qꝛ ipſa vehemētē inducēdo doloꝛē valde ꝓſternit virtutē: aut ēt eſt cā vt hūoꝛes fluant ad locuȝ ⁊ mēbꝛuȝ apoſtemēt: aut ēt qꝛ ꝓhibeat delationē ſanguinis ⁊ ſpirituū ad mēbꝛa: vñ ea remanēt quaſi moꝛtificata: ideo videmꝰ pullos ⁊ alia aīalia que ligata ſteterunt amittere pedes ſeu ſaltē ire nō poſſe.

¶ Et ſcias ꝙ curſus ſanguinis qñqȝ pꝛouenit etiam ex venis.

Hoc eſt etiā ſm ſententiā Gal. in libꝛo ð vtilitate pulſus. c. x. cum dicit. Poſtq̈ȝ venas inuenimus nō

¶ Nunc ſatiſfacit dubio. Et ſic ſuppleat̃ foꝛmatio dubij. Dictū eſt multos moꝛi ꝑꝑ exituȝ ſanguis ex arteria. Sed vtrū aliq moꝛiant̃ ꝑꝑ exitū ſanguis ex vena. Rñdet dicēs te eſſe ſcituruȝ fluxum ſanguinis ſupple magnum ⁊ nocentē quandoqȝ ēt pꝛouenire ex venis.

¶ No. ꝙ fluxus ſanguinis ex arteria plus nocet q̄ȝ fluxus ſangis ex vena multis ex cauſis. Pꝛīo qꝛ citiꝰ pōt exire in magna quātitate: vt pȝ ſatis ex ductis in illa pte: ſignū ğ erroꝛis euidens eſt. Scðo qꝛ cū talis ſanguis ſit ſpirituoſioꝛ ⁊ plus ꝯſeruatiuꝰ caloꝛis nālis mēbꝛi ad eius euōnez maioꝛ ſeqt̃ debilitas ⁊ nocumētū.

pulſatiles euārī per euōnem pulſatiliū: cōſiſtit nobis ſententia illius q videt ⁊c̃. lege tu.

¶ Scðo no. ꝙ vene que ſunt ꝑiculoſe ad exituȝ ſanguinis ſunt maxime magne: a qbus multꝰ pōt fluere ſanguis: ſituate ꝓpe arterias magnas ⁊ i mēbꝛo calꝺo. Harum eniȝ ſanguis eſt exitui ⁊ eductioni.

¶ Preterea ſcire debes ꝙ ſanguis q plꝛm de caphalica euātur: eſt q ex collo ⁊ eo qð eſt paruȝ ſupꝛa ipſuȝ ⁊ parū ſub ipſo egreditur: ⁊ terminū ptis epatis nō pertrāſit ⁊ hipocūdꝛioꝛuȝ ⁊ inferioꝛa nō taliter mūdificat vt inde ſit cura. ¶ Nigre vō iudiciū inter cephalicam ⁊ baſilicā eſt mediū. ¶ Et baſilica qdem euāt qð eſt a pte ſumis ⁊ vētris inferiꝰ. — Raſis. 7. almanſoris. c. 21.

¶ Funis vero bꝛachij ſimilis eſt cephalice. ¶ De ſceylem vero dicunt ꝙ que dextra eſt doloꝛibꝰ epatis cōfert: ⁊ que ſiniſtra doloꝛibꝰ ſplenis: ⁊ ꝙ ſanguis fluere dimittat̃ donec ꝑ ſe ſtringat̃. Manus quoqȝ illius q flōmat̃: in calidam aquā eſt ponēda ne ſanguis cito reſtringatur ⁊ vt facile egrediatur ſi eius egreſſio debilis fuerit ſicut eſt in pluribus eoꝛum qui ex ſceylem minuūtur. Et ſceylem quidem flobothomia melioꝛ eſt ea que ſit in longitudine. ¶ Aſcellaris autem iudicium eſt ſicut iudicium baſilice.

¶ Nunc tāgit ptes a qbus flōmie dictaꝝ venaꝝ pꝛincipalr̃ euāt. Et pꝛīo facit hic de cephalica. Scðo de nigra. tertio de baſilica. q̈rto de fune bꝛachij. qnto de ſceylē. ſexto ⁊ vltio de aſcellari. ſcða ibi. (Nigre vō.) tertia ibi. (Baſilica qdē.) q̈rta ibi. (Funis vō.) qnta ibi (Sceyleȝ vō.) ſexta ibi. (Aſcellaris vō.) ¶ De oībus ſimul ponendo dicit ꝙ debes ſcire ꝙ ſanguis vt plꝛm euātus ex flōmia cephalice ē ſanguis ex collo ſumptꝰ aut ex pte parū ſupꝛa collū exñte vel paruȝ ſub collo: ita tñ ꝙ nō trāſit ad euāndū a ptibꝰ epatis ⁊ hipocundꝛioꝝ: nec ēt taliter mūdificat inferioꝛa vt ex tali mundificatōe alqua cura hēat̃. ¶ Scðo dic̃ ꝙ iudiciū ſupple flōmie nigre vene vt cōis eſt mediū inter cephalicaȝ ⁊ baſilicaȝ. ¶ Tertio dicit ꝙ certe baſilica euāt qð eſt a pte ſuminis vētris inferiꝰ. ¶ Quarto dicit ꝙ funis bꝛachij ſupple i euāndo ſilat̃ cephalice. ¶ Quinto dic̃ ꝙ qdaȝ dixerūt de ſceylē ꝙ dextra ſceylē cōfert doloꝛibꝰ epatis ⁊ ſiniſtra doloꝛibus ſplenis. Sic tñ ꝙ ſanguis ex flōmia iſtaꝝ venaruȝ dimittat̃ fluere donec pꝛo ſe ſtringat̃: ⁊ manꝰ illius q flōmat̃ ponat̃ in aqua calida: ne cito reſtringat̃ ſanguis: ſed egrediat̃ facile ſi egredit̃ debiliter ſicut debiliter in multis flōmatis ex ſceyleȝ: cuius ſceyleȝ eſt melioꝛ flobothomia ſm longum. ¶ Ultimo dicit ꝙ iudicium flōmie aſcellaris eſt ſicut iudicium baſilice ⁊c̃.

Scias ꝙ Auī. hic per ſumen intelligit vmbilicum: ⁊ ꝙ hoc veritatē contineat: vide ab eo decimoq̈rto tertij. tract. 4. c. v. dicēs ꝙ infantes dū ſunt in ventre mingūt ex ſumine. De hac autem euōne que ſit ex baſilica meminit Raſis. 7. Almā. c. de flobothomia paragrapho illo. Sed ex baſilice inciſione ⁊c̃. ⁊ Gal. S. de ingenio. c. vj. ꝟbo illo. Sanguis q in epate ⁊c̃.

¶ Arteria vō manus q̄ flōmat̃ eſt arteria q̄ inter pollicē exiſtit ⁊ indiceȝ ⁊ eiꝰ quidē iuuamentū in antiqs doloꝛibꝰ epatis ⁊ diaphꝛagmatis eſt mirabile. ¶ Et Gal. quidem iam vidit hoc in ſomnis: ꝑcipiebat enim homini hāc facere flōmiā cā doloꝛis quē in epate habebat: qui eā fecit ⁊ ſanꝰ effectꝰ ē. ¶ Plerūqȝ ēt flōmat̃ alia arteria q̄ ad interioꝛē ptem palme decliuioꝛ hac exiſtit: cuius iuuamentū eſt ꝓpinquuȝ iuuamento iſtius.

¶ Nunc determinat de flōmia arteriaꝝ manꝰ. Et pōt diuidi in duas ptes. Quia p̄io facit qđ dictū eſt. ſcđo iterato reuertiť ad determinādū de flōmia venaꝝ manus. ſcđa ibi. (Qui aūt venā manꝰ). Pria in duas ſm ꝙ tangit duplicis arterie flōmiam. ſcđa ibi. (Plerūqꝫ aūt.) Prima in duas. p̄io facit qđ dictū eſt. ſcđo dicta ſua aucte Gal. confirmat. ſcđa ibi. (Et Gal. quidem). ¶ De prima dicit ꝙ arteria manꝰ que flōmať eſt īter pollicē digitū ⁊ indicē mirabile afferēs iuuametū anti qs dolorībꝰ epatis ⁊ diaphragmatis. ¶ Scđo dicit ꝙ Gale. vidit hoc in ſomnis. ſ. ꝙ flōmia talis arterie illa afferebat iuuamēta: vñ ꝑcipiebat homini hanc facere flōmiā ꝑꝑ dolorē in epate habitū: q̈ facta ſanꝰ eſt factꝰ. ¶ Ultio dīc ꝙ pluries flōmať alia arteria inferior declivior exꝰns ad partē inferiorē palme cuius iuuamentum approꝑinquat flōmie arterie habite.

Queſtio. XVII.

Dubitať cira ptez ꝑhabitā an ptes ꝯtineant veritatē. ¶ Qđ non arguiť. Prio de cephalica que eūat a capite: ǧ nō tm̄ a pte modicuꝫ exiſtēte ſupra collū. Conſequētia ex eo tꝫ ꝙ caput eſt multū ſup̄ collū. Pꝫ añs ꝑ cōez expiētiā. ¶ Scđo ſic cephalica nō hꝫ originē a ptibꝰ colli: nec ēt vene colli originanť ab ipſa: ergo ipſa nō eūat a collo. Añs pꝫ ꝑ anothomiā: ⁊ tꝫ ꝯña: qꝛ nō eūaret a dictis ptibus niſi ꝑꝑ dictas cauſas. ¶ Tertio ſic cephalica originať ab epate: ǧ ab epate ⁊ a ſuis partibꝰ eūat. Añs eſt medicoruꝫ ponentiū omniū venaꝝ epar eſſe principiū. Et ꝯña tenet: qꝛ vena maxime dꝫ eūare a parte ſibi mittēte ſanguinē. ¶ Quarto ſic oēs vene adinuicē hñt cōtinuitatē vt per quālibet a toto ſanguis poſſit eūari: ǧ cephalica tam ſupiora q̄ȝ inferiora mundare pōt. Añs notum eo ꝙ flōmia eſt eūatio a toto eūans q̈rta apho. ſcđo cōmēto. ꝯña eſt ſatis apparēs. ¶ In oppoſitum eſt Aui. in parte. ¶ Pro dubio nota ꝙ vena aliqua dī eūare ab aliqua pte qñ de propinquo ſatis ⁊ īmediate ab ea eūat. ¶ Scđo no. cephalicaꝫ venam ex vena ad furculā aſcendēte ortam colligari ramis venaꝝ vadētium ſupra collū ⁊ aliqualiter infra. ¶ Iſtis premiſſis ſit hec prima ꝯcl̄o. Flobothomia cephalice pōt a toto eūare. Patet primo ꝑ multas rōnes ante oppoſitum. ¶ Scđa ꝯcl̄o flōmia cephalice nō īmediate eūat a toto: hec eſt pro mēte Aui. in textu. ¶ Tertia flōmia cephalice īmediatius ⁊ citius a ptibus brachij ſeu humeri pōt eūare q̄ȝ ab alijs partibꝰ. Patet ꝑꝑ maioreꝫ ꝓpinquitatē. ¶ Quarta ꝯcl̄o flōmia cephalice eūat a collo ⁊ a pte aliqualr̄ ſuperiori: ⁊ aliqualr̄ inferiori: vt ī textu colligiť. Etiā ex vno ꝑmiſſo ꝑꝑ affinitatē ⁊ colligātiaꝫ quā hꝫ cephalica cū ramis venaꝝ colli ⁊ ptiū ſibi ꝓpinquaꝝ. Iſtis ꝯcluſis: ꝑ rñſali pꝫ ſolutio ad oppoſita. ¶ Ad primū cephalica eūat a capite: pōt ꝯcedi dicēdo ꝙ caput nō ē ꝑs multū remota a collo. ¶ Ad aliaꝫ dr̄ ꝙ cū cephalica nō īmediate oriať ab epate: iō non īmediate eūat ab epate: ſed a partibus predictis. ¶ Ad aliam etiam breuiter patet ſolutio ex dictis: ⁊ ꝑ conſequēs quid ſit reſpondenduꝫ.

¶ Qui aūt venā manus flōmare voluerit ⁊ nō potuerit: nō erit in ligādo eaꝫ fortiter cum inuolutione ⁊ iteratione faciēdo: ſed vna die aut duabꝰ dimittat. Uerūtñ ſi ꝑcuſſionē iterare neceſſariū fuerit: a prima ꝑcuſſione ſe remoueat ⁊ nō ab ea deſcendat.

¶ Nunc reuertitur ad determinādu ſecūdario de flobothomia venaꝝ manus. Et quāuis poſſet diuidi: qꝛ tñ partes nō habent adinuiceꝫ cōtinuitatē ⁊ ordineꝫ: ideo poſſet diuidi in tot partes quot ponit cañ. Et primo ponit cañ. obſeruādos ante flōmiam ⁊ ex parte ligature. ¶ Primus cañ. eſt volens flōmare venā manus ⁊ nō potēs: ſupple qꝛ nō īuenit venā nō erit fortiter ligādū ⁊ inuoluēdū fortiter brachiū ⁊ faciēdo iteratā ligationē: ſed dimittat vna die aut duabus. Et ſi neceſſariū fuerit iterū facere percuſſionē: remoueat. ſ. a pria percuſſione nō deſcēdendo. Iſte eſt primꝰ can. ¶ Pro parte nota ꝙ vena manus aliqñ ꝑꝑ ſubmerſionē aut ꝑꝑ paruitatē īueniri nō pōt pro qua inueniēda ligať brachiū. nā preſſo ſanguine ꝑ ligaturā in venā: vena appet magis tumēs ⁊ ſit altior. ¶ Ponit igitur can. ne nos erremꝰ in valde fortiter ligādo: qꝛ poſſet ſeq apā ſeu mortificatio mēbri. Si ǧ facta ligatura ſatis forti ñ īueniať vena: remoueať ligatura ⁊ dimittatur ſic duobꝰ diebꝰ aut tribꝰ. nā ꝓpter ligationē ⁊ dolorē attraheť ſanguis ad locū flōmādūꝫ: vnde ipſa tumēte vena poterit fieri flobothomia. ¶ Ulterius dicit ꝙ ſi eſt neceſſe facere nouā flōmiā alias percuſſioneꝫ: nō dꝫ fieri in eodē foramine: ſed remouēdū eſt paruꝫ a p̄io ne forte nimiū amplificemꝰ foramē: aut cū doleat illa pars nimiū dolorē inducamus nō diſcedēdo tñ multū a primo foramine. Nā cū ſanguis ſit tractus verſus illud foramē: ſi foramen fieret multum diſtans humores male euacuarenť: igitur ⁊c̄.

¶ Ligatura v̄o preterea fortis apā affert: ⁊ infrigidatio pāni ⁊ ipſius humectatio ex aq̈ roſata aut aq̈ īfrigidata eſt bona ⁊ ꝯueniēs. ¶ Ponit aliū can. dicēs ꝙ ligatura fortis facit apā cui conuenit humectatio ⁊ infridatio cū pānis infuſis in aqua roſaꝝ aut aqua frigida. ¶ Pro parte nota ꝙ fortis ligatura pōt facere apā ⁊ mēbri mortificationem. Dū aūt ſit apā: ita ꝙ materia eſt in fluxu: conueniunt repcutientia: quale eſt aq̈ roſata frida exꝰñs ⁊ ſupple ſtiptica: aut aq̈ frigida repcutiēs ꝑꝑ friditatē. Ubi v̄o timeremꝰ mortificationē mēbri: debemus dare cal̄a attractiua vt ſanguis ⁊ ſpiritꝰ attrahanť ad membrum.

Hác infrigidatione pannoꝝ cū diſſolutione ligature cōſuluit Raſis. 7. al man. in ſuper lefactione loci flōmie verbo illo. Locus quoqꝫ ſi calefactꝰ fuerit ⁊c̄.

¶ Oportet ēt ne ligatura cutem de ſuo loco ante flobothomiā aut poſt eam remoueat. ¶ Ponit aliū can. dicēs ꝙ opꝫ ēt ligaturā ante flobothomiā ⁊ poſt nō remouere cuteꝫ a ſuo loco. Cauſa ē iſta: qꝛ remota cute a ſuo loco ⁊ ipſa reuertente ad primū locū ⁊ poſt flobothomiā cooperiente foramen vene: ſanguis exire nō poterit: ǧ ſtans inter venā ⁊ cutē cauſabit emporiſma: cuius generatio mala eſt: qꝛ putrefiet ⁊ corrūpetur ſanguis.

¶ Et corꝑibus qdē macris ligature fortitudo eſt cā eūandi venas ⁊ retinēdi ſanguineꝫ ex eis. In craſſis aūt corꝑibus ꝓpter laſſitudinem vene non apparēt niſi cōſtringantur. ¶ Nūc ponit aliū can. dicēs ꝙ fortis ligatura in macris corporibus eſt cā eūandi ex venis ſanguinē ⁊ retinēdi ipſuꝫ in venis. Sed in groſſis corporibꝰ ꝓpter groſſitiē ⁊ laſſitatē carnis nō apparēt vene niſi reſtringātur. ¶ Pro parte nota ꝙ corpora macra habent venas valde eminentes. Fortis ergo ligatio retinet ſanguinē ſupra locū flōmādū: ita ꝙ vbi dꝫ fieri flōmia nō eſt ſanguis: ⁊ ſic nec exire poterit. Ex quo inferť in macris corporibus nō fortiter eſt ligādū. In craſſis āt propter humiditatem vene ſunt laſſe: ꝑꝑ etiaꝫ pinguedinē aut carneꝫ vene ſunt valde ſubmerſe: vt ergo appareat eſt fortis ligatura neceſſaria que non poterit nocumentum inducere cum vena ſit ſubmerſa.

¶ Minutorum preterea ſunt quidā qui ingenianť qualiter dolor regať ſtupefaciendo manum conſtrictione brachij ⁊ dimiſſione hore vnius. Et ſunt quidā qui flobothomum oleo inungunt: ſed hoc totū ſicut iam diximus dolorem lenit / ⁊ cōſolidationem retardat.

¶ Nūc pōit aliū can. dicēs ꝙ qdā minutoꝝ ſūt īgeniātes ī regēdo dolorē ſtupefaciēdo manū ꝑꝑ ſtricturaꝫ

quā vna

quã vna hora dimittũt. Quidã ẽt eoꝝ ſunt inũgẽtes flobothomũ oleo. Hoc tñ vt dictũ eſt mitigat dolorẽ ⁊ tardat cõſolidationẽ. ¶ Pro pte nota ꝙ prim⁹ modus opationis nõ eſt ꝯueniẽs. naz facto mẽbro ſtupido per ligationẽ nõ tranſeuntib⁹ debite ſpiritibus ſenſitiuis ledit valde mẽbruz: ⁊ nõ debite ẽt vitalib⁹ trãſeuntibus mẽbrũ aliqualr̃ mortificat. ſcðm aũt remedium vtile eſt ſatis. Nam q̃zto flõmus lenior eſt: tanto minorẽ inducit dolorẽ. Fit aũt lenior p oleũ. Itez oleum cutem facit leniorẽ ⁊ magis obedientẽ pcuſſioni vt nõ tantus inde dolor pcipiat. Oleuz autẽ ſtans inter labia foraminis tardat cõſolidationẽ.

¶ Et ſi vene quidẽ quas in manu nominauimus nõ apparuerint: ſed apparuerint ipſarum rami p̃mat manus digito ꝓtrahẽdo inferius. Et ſi ſanguis cito ad ſeipſuz reuerſus fuerit cũ digit⁹ remouet ⁊ intumuerit flobothometur: ⁊ ſi non: non minuatur.

¶ Ponit alium cañ. dicẽs ꝙ ſi nõ appareãt noĩate vene: ſz appareãt rami ipſaꝝ: tunc rami p̃munt digito trahẽdo inferius. Et ſi ſanguis cito rcuertet ad ramũ digito remoto ⁊ tumeat ramus flõmatur tũc ramus: ⁊ ſi nõ tumeat: nõ flõmat. ¶ Pro pte nota ꝙ licz ſm plurimũ ramus ſit minor radice: qr tñ põt radix ſubmerſior eſſe ⁊ ramus eminẽtior: iõ nõ apparẽte radice põt ramus appere. Circa quã flõmiã reſpiciẽdum eſt: vt no. Aui. Nã p̃mat iſeri⁹ cũ digito: deide remoueat digit⁹. Et ſi videat cito tumeſcere: ſignũ eſt ꝙ repletio ẽ ĩ ramo ⁊ ꝙ ſanguis ſue radicis optĩe tranſit ad ramũ. Si vero oppoſitũ ſignũ apparet: hoc eſt iõ qr repletio nõ eſt in ramo nec ſanguis libere tranſit in ramum qui non minuatur.

¶ Cũqz lauandi affuerit voluntas cutis trahatur: ideo vt percuſſio cooperiat ⁊ fiat ablutio: deinde ipſa ad ſuuz ſitũ reducat. Pannus quoqz eminentiã hñs rectificet q eſt melior cum pilã hz ⁊ deſuper ligetur.

¶ Nunc ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ cũ aliqs voluerit lauare. ſ. brachiũ mũdãdo ipm a ſanguie trahat cutis: vt pcuſſus locus cooperiat: ⁊ tũc deinde reducat cutis ad locũ ſuum ſeu ſitum priorez. Deinde rectificet pãnus hñs eminẽtiã melior exñs ſi habuerit pilã ⁊ ligetur deſup. ¶ Pro pte no. cutẽ eſſe lauãdã poſt flobothomiã ne ſanguis remanẽs inficiat brachiũ vl' ibi putreſiat. Fit aũt lotio cõiter cũ vino exiccãte ⁊ ꝯfortãte brachiũ. ¶ Scðo no. ꝙ notãter cutis dz remoueri a. foramie ne vinũ aut ali⁹ liquor itret foramẽ: deide pp cãm aſſignatã reducat cutis ad locũ ꝓprium.

¶ Tertio no. ꝙ notãter pila. i. res rotũda ad moduz pile ſeu ad modũ plumaceoli poni dz ſupra foramen vt eum claudat ⁊ debite premat ⁊ p preſſionẽ hũores q erant tracti ad foramẽ diſpergant ⁊ nõ faciãt tumores: ⁊ notãter dz pãnus rectificari: qr dz fieri planus ⁊ eq̃lis ne pp inequalitatẽ ſtringat ita vt brachiũ doleat: ⁊ iõ bindellũ dz eſſe de pãno antiquo: ⁊ nõ dz eẽ facĩũ cõiter cuz qbuſdã puncturis de ſerico ⁊c̃.

¶ Cuz aũt in orificio pcuſſionis adeps egreditur molliter ĩteri⁹ reducẽda erit ⁊ nõ erit incidẽda. Et in hoꝝ qdẽ ſecũdatiõe nõ eſt fiducia habẽda ſine pcuſſione: ⁊ hoc quidẽ in fine capituli vehementer perſcrutabimur. Nã ſermo iſte accidentaliter hic ingreſſus eſt.

¶ Nũc ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ ſi egrediat ab orificio pcuſſiõis adeps leuiter reducat iteri⁹ ⁊ ñ icidat. Subdit ꝙ i faciẽdo ſcðaz flõmiã nõ eſt ꝯfidẽdũ niſi fiat noua pcuſſio de q̃ dicet in fine caplĩ: vñ h̃ eſt hic incidẽtalr̃ poſitũ. ¶ Pro pte no. ꝙ adeps põt exire aut pp aſpitatẽ flõmi vt in egreſſione ſecũ trahat adipẽ: aut pp amplitudinem percuſſionis: tñ cũ adeps eſt pauce q̃ztitatis ⁊ modico tpe ſteterit extra reducat interius. Et cã eſt: qr ſi incideret remanẽte vna vacuitate inter foramẽ vene ⁊ cutẽ poſſet cãri emporiſma. ¶ Not. vlterius ꝙ cũ adeps non põt totaliter reduci ad ſuuz locum: ideo oppilãdo foramen vene ꝓhibet ne ſanguis exeat p primũ foramen: iõ oz nouũ facere foramẽ ⁊c̃.

¶ Amplius ſcire debes ꝙ ſanguĩs retentio ⁊ pcuſſionis ligatio terminatã hñt horã/ lz ſit diuerſa. Nã qdã ſunt qui tolerare poſſunt ẽt ſi febricitãtes eẽnt: vt qnqz aut ſex ſanguinis libre auferant. Sũt ⁊ aliꝫ qui nõ pñt tolerare ipſis ẽt ſanis vt vna ſanguinis libra auferat.

¶ Nũc ponit aliũ cañ. in quo docet flõmiã debitã mẽſurare. Et duo facit. Prĩo facit qð dcm̃ ẽ. Scðo oñdit tria eẽ obſeruãda indebite mẽſurãdo flõmiã. ibi ſcða. (Uerũtñ). De prĩa dicit ꝙ retẽtio ſanguinis ⁊ ligatio pcnſſionis hñt horã determinatã: lz iſta hora in diuerſis ſit diuerſa. Nã qdam ſunt qui febricitãtes tolerant eũonẽ. v. librarũ aut. vj. ſanguinis. Quidã aũt ſunt q ⁊ ſi ſani ſint nõ tolerãt eũonẽ vnius libre. ¶ Pro parte litteraliter aduertendũ ꝙ cũ ſanitas ⁊ vita debitã requirãt q̃ztitatẽ humorũ: ideo notanter debita hora eſt eligẽda qua ſanguis reſtringat ne nimia debilitas inferat virtuti. ¶ Scðo no. ꝙ quedaz ſunt corpa valde plena ſanguine valde robuſta ⁊ ſpũoſa: in qbus ſeu a qb⁹ multus ſanguis põt auferri lz ſint febricitãtia. Ex quo ꝯcipit in febricitãtib⁹ minus ſanguis eẽ eũandũ: prĩo qr v̾tus eoꝝ eſt debilior facta: ẽt qr ſanguis eorũ aliq̃lr̃ eſt malignatus. In qbuſdã ẽt ſanis modicũ ſanguis ẽt auferẽdũ ẽ pp paucitatẽ ſanguinis ⁊ ſpiritũũ.

¶ Uerumtñ tres in hoc cõſiderãde ſunt diſpoſitiones: quaꝝ vna eſt lenitas corpis ⁊ ipſius laſſitas. ¶ Et alia eſt color ſanguinis: nam in hoc etiam multotiẽs accidit error: quoniã in principio ſui egredit ſubtilis ⁊ albus: quare cum repletiõis ibi affuerit ſignatio/ ⁊ oportuerit te flobothomiam facere nõ decipiaris propter hoc: nam color ſanguinis in eis qui repletionis ſigna habent permſcetur quãdoqz: ſed tamẽ inde non eſt curanduz: in eis quoqz qui apoſtemata habent color ſanguinis errorem facit: quoniam apoſtema ſanguinem ad ſeipſum trahit. ¶ Et tertia eſt pulſus a quo recedere non debes.

¶ Nũc enumerat quedã attẽdẽda pro mẽſuranda flõmia. Et prĩo facit qð dictũ eſt. Scðo docet modũ mẽſurãdi ex illis ibi ſcða. (Cũqz ergo ptrãſierit.) Prĩo dicit ꝙ in illo caſu tres diſpõnes ſunt ꝯſiderãde. Una ẽ ſubtilitas ⁊ fluxibilitas ſãguinis. Scða ẽ color. Nã ẽt multotiẽs errat in h̃: qr ſanguis in prĩcipio egredit ſubtilis ⁊ albus apparẽtibus tñ ſignis repletõis: ſi apparuerit neĉiam fore flõmiã nõ differas ne decipiaris pp talẽ ſanguinẽ. Nã color ſanguinis aliqñ mutat apparẽtibus ſignis repletõis: ſz nõ eſt inde curãdũ. In hñtibus ẽt apa color ſanguinis facit errare cũ apa trahat ad ſe ſanguinẽ. Tertia ẽ diſpõ pulſus a quo pulſu nõ debes recedere. ¶ Pro parte no. ꝙ ſanguine exiſtente ſubtili denotat ſanguinẽ eẽ retinẽdũ: qr ex h̃ denotat aquoſitas ſanguinis ⁊ abundãtia flãtis aut abũdãtia colere: iõ ſanguis eſt retinẽdus. In h̃ aũt caſu errare cõtingit: qr poſſe eſſet repletionẽ eſſe multaz: ⁊ ꝙ ſanguis ſm aliquam ptẽ ſit alb⁹ ſubtilis ⁊ aq̃ſus: ⁊ tñ ſz aliquã ptẽ nõ ſit talis coloris. Nõ decipiaris ĝ qr ſi adſint ſigna repletõis potes vlteri⁹ eũare. Itẽ errat i

UVA. BHSC. IyR_044_1

colore ex parte alterius: q̄ ap̄a exempli gratia eſt ī interioribus trahens ad ſe mām vt ventoſa ſicut colligitur. 7. apho. cōmento p̄rio: ideo ſanguis apparet poſtea ſubtilis ⁊ bōi coloris: cū tñ ſit magna repletio ſanguinis. ¶ Ultimo nota ꝙ notanter eſt ad pulſum conſiderandum per quē comprehendimus tenorem virtutis vitalis. In oī enim eūone valde attendendum virtuti vt colligitur prima apho. cōmēto tertio.

¶ Cūq̄ʒ ergo pertranſierit pulchritudo coloris aut mutabit̃ color ſanguinis: aut mutabitur pulſus: ⁊ proprie ad debilitatem retine. Et ſil̃r ſi aduenerit oſcitationis accn̄s/ aut alicum/ aut ſingultus/ aut nauſee/ aut ſi cito mutabitur color/ aut pulchritudo ītitere pulſui.

¶ Qui vero magis preparati ſunt ad hoc vt ſincopis vt eis velociter accidat: ſunt illi q̄ calidarum exiſtunt complexionū macri laxa habentes corpora: ⁊ qui ſunt preparati ad hoc vt iſtud eis eueniat tarde ſunt corpora habētes temperata ⁊ carnes duras.

De alicib⁹ meminit Auerro. tertio colliget. c. xlj. paragrapho illo. Alices fiūt ꝓpter motum v̄tutis expulſiue ⁊c̄. ⁊ Gal. ēt ſeptima aphor. cōmēto illi⁹ apho. Brachiorū extenſiones ⁊c̄. pagrapho illo. Alices dicimus eē ⁊c̄. De ſingultu dicit Hip. quinta aph. Sāgui ne multo fluente ſpaſmus aut ſingultus ſnn̄s tus malū. Propter qd̄ autem accidat ſingultus ꝑquire ab Auerro. tertio colliget. c. xxv. verbo illo. Singultus quidez accidit ꝓꝑ rem que ledit ⁊c̄.

¶ Nunc ponit modos ſignificandi dicēt ꝙ cū ſit mutata pulchritudo coloris: aut color ſanguinis ēt ſupple mutetur in aliū colorē: aut mutet̃ ſanguis: aut pulſus ⁊ proprie pulſus fiat debilis: tunc retine. Subdit ꝙ ſi adueniāt accidētales alices: oſcitatōes: ſingultus aut nauſea: aut ſi cito mutet̃ color: aut pulchritudo. ſ. corporis: attende ad pulſum: ⁊ ſi tibi appareat debilis retine ſtatim. Subdit etiā ꝙ magis parati ad velocez incurſum ſincopis ſunt cal'as habētes cōpl'ones vt macri ⁊ laſſa hn̄tes corpora. tardi vero ad ſincopim ſunt habētes cōplexiones tp̄atas ⁊ carnes duras. ¶ Pro parte nota ꝙ color ſanguis pōt dupl'r mutari. Primo vt color ſanguinis pulchri mutet̃ in colorē turpis ſanguinis. Exēpli grā ap̄ate in parte interiori ad ſe trahente ſanguinē pulchrū cū ſanguine malo' ſi fiat flobothomia apparebit ſanguis pulcher cū ſanguis malus exn̄s circa partē ap̄atā non eūet̃. Eūato aūt multū de ſanguine pulchro cōtingit tandē eūari turpē. Talis ergo mutatio pulchri in turpē ſignificat eūonē eſſe retinendā. Nā cū in tali caſu fiat flōmia vt diuertatur aut eūet̃ mā fluxura ad ap̄a: ⁊ ꝓꝑ māʒ fluxurā talis mutatio ſanguinis ſignificat eūonē abundantez eſſe. Scḋo pōt mutari color in colorē: vt q̄ p̄rio apparebat ſanguis rubeus groſſus quē intēdebas eūare: nūc autez appet albus ſubtilis: iō ſignū eſt eūationē eſſe abūdantē: q̄ tñ ſigna ſumpta ex colore fallere pn̄t: vt patuit ex dictis Aui. Jō dicit ēt pulſui eſſe attēdendū. Nā ſi appareat ex pulſu virtutē cōſtare nō ꝓꝑ hoc debem⁹ deſiſtere a flōmia: ſil'r ēt ſi accidat oſcitatio: ⁊ ſil'r ſi ēt alices accidāt attēdēdū eſt pulſui. Nā hec accidētia poſſunt cōtingere vt alices ⁊ oſcitationes eleuatis vaporibus ſeu vētoſitatibus ad ꝑtes oris ſeu etiā brachiorū: pn̄t ēt contingere ꝓpter quādā debilitatē ⁊ corporis laſſitudinē. Pn̄t etiā ſingultus: nauſea: ⁊ color mutat⁹ contingere: aut ꝓpter humorē ſtōm mordicantē: aut propter debilitatez virtutis: pro quibus ēt cognoſcendis aſpice pulſuʒ. ¶ Ulterius nota ꝙ corp̄a calidaꝝ cōplexionū vt corpora macra: q̄ colerica ſunt apta incurrere ſincopiʒ multis ex cauſis. Prīo q̄ in eis aptus ē hūor ad os ſtomachi currere: ⁊ ſua mordicatione inducere ſincopim. Itē q̄ talia corpora ſunt cite reſolutionis ꝓpter paucitatē ſanguinis ⁊ ſpirituū ⁊ eorū ſubtilitatē. ¶ Tertio nota ꝙ per corpora laſſa intelligere poſſumus. Primo corpora colerica: q̄ habēt carnes laſſas ⁊ raras diſpoſitas reſolutioni. Secūdo poſſumus itelligere flegmatica: que ēt ꝑ multā humiditatē hn̄t carnes laſſas: que vulgariter appellant̃ carnes confuſe. Iſta etiā corpora ſunt parata ad ſincopiʒ ꝓꝑ paucitatē ſanguinis ⁊ ſpirituū: iō prona ad debilitatez virtutis. Tertio ꝑ corpora laſſa poſſumus intelligere oīa corp̄a hn̄tia carnes raras: ⁊ ꝑ ꝯn̄s hn̄tia ſpūs aptos r̄ſol'oni. ¶ Nota quarto ꝙ corp̄a tp̄ata hn̄tia humores debite quātitatis ⁊ ſpūs: ⁊ breuiter valde reſiſtētia egris cauſis tarde pn̄t incurrere ſincopim. Itē corp̄a hn̄tia duras carnes nō dico duras ꝑ pn̄tiā m'l'ti nutrimēti groſſi ⁊ melācolici: aut terreſtris: ſed dico duras per pn̄tiā multi humidi ſubſtātifici extēdentis cutiʒ: ⁊ ſic indurāt: qualia ſunt corpora ſanguinea robuſta ⁊ lataꝝ venarū. In his. n. corporibus ꝓꝑ abūdātiā ſanguinis ⁊ ſpūuʒ tarde cātur ſincopis. Exēplū āt diſtīcte duritiei eſt in prōptu. Nā corpora iuuenū ſunt dura mō ſcḋo. vn̄ etiā quāuis ſit turpe dictū videmus mām̄illas iuuenū eſſe duras ⁊ carnes ſil'r. Senū aūt carnes ⁊ mām̄illas nō eē duras imo laſſas: cū tñ multā hēant terreſtreitatē reſiſtentē coctioni vt notat experientia: vn̄ carnes iuuenuʒ animaliū duriores iſto mō exiſtentes citius coquunt̃ carnibus ſenū: ⁊ habētes multū ḋ humido ex coctione nō multū minuunt̃: ſed carnes ſenū habentes multū de humido anteq̄ʒ debite molleſcāt ⁊ coquant̃ ꝑ coctionem minuuntur.

¶ Oportet preterea vt minutor flobothomos habeat multos quorum quidam ſint pilum habentes ⁊ quidam pilo carentes. Et pilum quidem habentes ſunt conuenientiores venis labentibus ſicut guidez.

¶ Nūc ponit can. obſeruādū ex ꝑte minutoris. Et ꝑ̄ facit h̄. Scḋo q̄ fecerat mentionē ex flōmia accidere ſincopiʒ: iō oñdit quo tp̄e magis accidat ſincopis. ibi ſcḋa. (Sincopis v̇o.) ¶ De tota p̄ria ꝑte dicit ſic: non vlteri⁹ diuidēdo illā ꝙ opʒ minutorē hr̄e multos flōmos: quoꝝ q̄dā hēant pilū ⁊ q̄dā nō: q̄ hn̄tes pilū ſūt cōuenietiores venis labētib⁹ vt guidez. ¶ Pro parte nota ꝙ ꝑ hr̄e pilū poſſum⁹ duo intelligere. Prīo ꝑ pilū poſſum⁹ itelligere pūctā vt ſit ſenſus ꝙ q̄daʒ flōmi ſunt habētes pilū vltra pūctā ſeu cuſpidē cōſuetā. Secūdo intelligere poſſum⁹ pūctā tranſeuntē ex trāſuerſo flōmi. Et nota exēpluʒ: q̄ ſit talis trāſuerſatio circa punctā ne flōmus poſſit ſe multū fundare: ſicut de ſagittis q̄ habēt barbulā: q̄m habēt ī circuitu q̄ſdā eminētias pūctuales q̄ ꝓhibēt ne ſagitta multuʒ penetret niſi ꝓꝑ magnū ipetū. ¶ Secūdo nota ꝙ ꝑ venas labētes poſſumus intelligere illas que ſi tangant̃ nō bene ſtāt firme ſicut vene colli: que ꝓꝑ eaꝝ ſituationē/ ⁊ q̄ non ſunt bene īnexe carni ſi tangant̃ labiles fiunt. ſi ergo debēt flōmari flōmus debet habere pūctas ſ̄ʒ primā expōnē: vt ſi non tangat venā cū vna puncta: tangat tamē cū alia. vel flōmus dʒ hr̄e barbulā vt ſi minutor pūgit ⁊ non pupugerit venā non profundet ſe in pūgendo neruū vel carnē aut partē aliam ⁊c̄.

¶ Et vt hēat glomorem ex cuculo aut ſerico ⁊ inſtrumētum vomitiuū ex ligno aut pēna: ⁊ vt ſecum teneat pilos leporis ⁊ medicamentum ex aloe ⁊ thure ⁊ ſoliculum muſci ⁊ diamuſcatum ⁊ trociſcos de muſco. Jō vt ſi ſincopis acciderit que eſt vna ex rebus que ex minutione timetur ⁊ fortaſſe habēs hoc non vomuerit ſuccurat ⁊ glomoren in os eius mittat ⁊ ipſum cuʒ inſtr̄o vomere faciat ⁊ ſoliculū ei ad olfaciendum tribuat: ⁊ faciat ipſuʒ traijcere aliquid ex electuario diamuſcato ⁊ ex trociſcis eius propterea vt eius virtus viuificetur. Et ſi accidat vt ex arteria ſanguis egrediat̃: ſuccurat ⁊ repleat vulnus pilis leporis: ⁊ cuʒ medicamine ex aloe ipſos retineat.

¶ Tangit

UVA. BHSC. IyR_044_1

Scias ꝙ fere omni ſincopi cõuenit vomi tus preterꝙ ſi li que fit ex ſu dore vel motu ſpirituũ ad ex teriora vt vult Auice.xj.tertij tractatu .ij.ca. viij.paragra/ grapho illo.⁊ fricatio extre/ mitatum ⁊ con ſtrictio carum ⁊c.

¶ Tangit alium canõ. dicens ꝙ neceſſe eſt minutorez habere glomorẽ ex cotulo aut ſerico. Glomor aũt nõ eſt aliud ꝙ̃ quoddã rotũduz factũ ex cotulo aut ſeri/ co. Jtẽ habeat ẽt ſecũ inſtr̃m vomitiuũ factũ ex ligno aut factũ ex pẽna. Fit aũt ex pẽna ſumẽdo pẽnã ꝙ̃tũ ad ſuos pilos ⁊ ponẽdo pẽnaz interius per os:aut ſu mendo lignũ oblongũ ſibi inuoluẽdo ſericum aut co/ tum ⁊ imponendo ori. Jtem opz ipſum habere pilos leporis. Jtem medicamẽ factũ ex aloe thure. Jtẽ fo/ liculum muſci. Jtẽ diamuſcatũ ⁊ trociſcos de muſco: ad hoc vt ſi accidat ſincopis que eſt vna rerũ que timẽ tur ex flõmia:ſuccurraẽ. Si ẽt iſte nõ vomuerit põat in ore eius glomorẽ ⁊ faciat ipſum vomere cuz inſtru/ mento. Jtẽ faciat ipm olfacere foliculũ muſci: ⁊ det ſi bi modicũ electuarij diamuſcati aut trociſcoꝝ de mu ſco vt virtus ꝯfortet. Et ſi ꝯtingat ſanguinẽ fluere ex arteria ſuccurrat replẽdo vulnus pilis leporis ⁊ reti/ neat ſanguinẽ cum medicina ex aloe. ¶ Ex parte col ligitur ꝙ minutor dz ſecũ deferre ea quibus qbuſdam ſuccurrat nocumentis poſſibilib⁹. Nã primo expedit aliqñ vomitũ ꝓuocare vt repleto ſtomacho vel ex ci/ bo vel humorib⁹ alijs:tõ opz minutorẽ ſecum habere glomorẽ ⁊c̃. Scðo aliqñ opz minutorẽ ꝓhibere vomi tum:ideo habeat ſecũ rem odoriferã vt muſcũ:gario. ⁊ ſimilia. Jtẽ opz ipm aliqñ ſuccurrere debilitati vir/ tutis:ideo diamuſcũ ſecum habere dz ⁊ electuarium diamuſcatũ ⁊ ex trociſcis eius. Jtez ſi accideret egreſ ſus ſanguinis ab arteria:repleaẽ vulnus de pilis lepo ris ⁊ cum aloe ⁊ thure ipſi retineanẽ.

¶ Sincopis vero raro accidit ſanguĩe egre diente:imo ſm plurimũ nõ accidit niſi poſt re tentionẽ niſi ſuperfluus fuerit ſauguis exitus licz in febribus ſinochis non curremus ſi vſqz ad ſincopiz ꝑueniat:⁊ in principio apoplexie ⁊ in ſquinãtijs ⁊ in magnis apoſtematib⁹ ꝑ/ nitioſis ⁊ fortibus dolorib⁹: hoc tñ facere nõ debemus niſi cum virtus fuerit fortis.

¶ Nunc oñdit quo tpe maxime accidit ſincopis ex flo bothomia:⁊ dicit ꝙ ipſa raro accidit ſanguine egredi ente:imo ſm plurimum retẽto ſanguine niſi ſupfluat euõ ſanguinis:ꝙ̃uis nõ curemus in febre ſinocha in/ firmũ pducere vſqz ad ſincopiz ⁊ in principio apople xie ⁊ in ſquinãtijs ⁊ in magnis apatibus ⁊ in dolori/ bus fortibus:qð tñ nõ dz fieri niſi virtute exñte forti. ¶ Pro pte nota ꝙ ſanguĩe egrediẽte raro accidit ſin copis:q: ſanguine egrediẽte ſpũs ⁊ ſanguis trahun/ tur verſus exteriora:vñ exteriora nõ remanẽt depau/ perata calore:⁊ p ꝯñs nõ cãtur ſincopis pp caloris re uocationẽ factã/niſi ꝯtingat hãc eſſe ſupfluentẽ: vnde regitiua virtus caloris ⁊ ſpũs cauſet reuocationẽ: ſan guine vero retẽto vt plurimũ cãtur ſincopis cum fa/ cta euõne ⁊ retẽtione facta humorib⁹ agitatis ⁊ cõmo tis ex dolore in ſtõ genito ſincopis ſubſequaẽ. ¶ Ul/ terius no. ꝙ flõmiã vſqz ad ſincopim.i.lipothomiam facim⁹ in ſincopim:q: in ſinocha inflatiua ſine putredi ne tutius ꝙ̃ in ſinocha cum putredine timẽtes mor/ tem ⁊ ſuffocationẽ pp multã mãm. Silr̃ in principio apoplexie ⁊ ſquinãtie:⁊ in magnis apatibus multa exiſtente repletione ⁊ intẽdẽtes vltimate diuertere fa cimus flõmiã vſqz ad ſincopim virtute tñ cõſtante: q̃ ſnĩa de dolorib⁹ habita eſt pria apho.cõmen.23.

¶ Et iaz quidẽ accidit nobis vt in venis ma nus ſermonẽ amplificarem⁹ ſm aliorũ ſnĩas ⁊ obliuiſcemur venis pedis ⁊ alijs venis: nos ergo in eis ſermonẽ noſtrũ ꝯtinuare opz.

¶ Nunc determinat de flõmia venaruz pedis. Prio ponit intẽtionẽ. Scðo exequiẽ.ibi.(Dicemus ergo.) ¶ De prima pte dicit ꝙ iaz accidit nobis ſi amplius determineẽ de venis manus.ſ.vt faciamus ampliorẽ ſermonẽ ſm ſnĩam aliorum amplius dicentiũ de hac flõmia:⁊ ne obliuiſcamur flõmiam venarum pedis: ⁊ aliarum. Nos vero reſecãtes ſuperflua opz noſtruz continuare ſermonem determinãdo ſupple de flobo/ thomia venarum pedis.

¶ Dicemus ergo ꝙ ex venis pedis eſt ſciati ca que flõmaẽ a pte ſilueſtri alcabi aut ſub eo aut ſupra ipm: ⁊ ligaẽ illud qð eſt ſupra ipm a ſũmitate coxe vſqz ad cabi ⁊ inuoluiẽ faſcia fortiter aut inſtita:⁊ melius quidẽ eſt vt ante balneeẽ in aqua calida/⁊ vt ipſa in longitudi ne flõmetur. Qz ſi ipſa fuerit occulta: aliquis ſuorũ ramoꝝ flõmeẽ qui inter minimũ ⁊ ſcðz digitum ab eo exiſtit. Et iuuamentũ quidem in flõmia ſciatice eſt magnũ in dolore ſcie ⁊ ſi/ militer in podagra ⁊ in varice ⁊ in elephan/ tia:ſed ſciatice ſecundatio eſt difficilis.

¶ Et ex eis eſt ſaphena que eſt ſup partẽ do meſticã alcabi ⁊ eſt manifeſtior ſciatica:⁊ ip/ ſa quidẽ flõmatur ꝓpterea vt euacuetur ſan guis ex membris q̃ ſunt ſub epe:⁊ vt ſanguis a partibus ſuperiorib⁹ ad inferiores declineẽ quaẽ mẽſtrua vehemẽter ꝓuocat ⁊ emorroy darũ orificia aperit. ¶ Et rõ qdẽ facit opor tere vt ſciatica ⁊ ſaphena ſilr̃s exiſtãt iuuamẽ ti ſed experimentũ facit vt operatio ſciatice plurimũ cõueniat dolori ſcie ſicut ſi hoc eſſet debituz ⁊ ſaphene quidẽ flobothomia melior eſt que ſit tranſuerſe latitudini attinens.

¶ Et ex eis eſt vena curuature q̃ flõmaẽ ſub genu poplitis que tm̃ efficit quãtuz ⁊ ſaphe/ na:ſz eſt fortior ſaphena in ꝓuocatione men/ ſtruoꝝ ⁊ in doloribus ani ⁊ emorroydibus.

¶ Et ex eis eſt vena que eſt poſt alaurchob que eſt quaſi ramus ſaphene ⁊ operaẽ ꝙ̃tuz ipſa. ¶ Et ad ſũmũ quidẽ venaꝝ pedis flo/ bothomia cõfert egritudinib⁹ que fiũt ex ma/ terijs ad caput declinãtibus ⁊ egritudinib⁹ melancolie. ¶ Et ipſa quidez magis debili/ tat virtutẽ ꝙ̃ flõmia venarum manus.

¶ Nunc determinat de venis pedũ. Et diuidiẽ in du as. Nã primo facit qð dictũ eſt. Scðo ponit in ſũma iuuamẽta flõmie venaꝝ pedis.ibi ſcða.(Et ad ſum/ mũ). Pria in q̃ttuor ſm ꝙ determinat de flõmia quat tuor venaꝝ pedis. Prio de flõmia ſciatice. Scðo ſa phene. Tertio de vena q̃ eſt ſub genu. Quarto de ve na q̃ eſt circa calcaneuz. ſcða ibi.(Et ex eis.)tertia ibi. (Et ex eis eſt vena.)quarta ibi.(Et ex eis ẽ vena q̃ eſt poſt.) ¶ Primo dicit ſe dicturũ ſciaticã eſſe venã pe/ dis que flõmatur ex parte exteriori alcabi.i. cauicule aut ſupra aut infra ligãdo illud qð eſt ſupra a ſummi tate coxe vſqz ad calcaneum:⁊ inuoluẽdo forti faſcia: vnde melius eſt vt inde balneetur pes aut tibia: ⁊ fiat flõmia ſm longum. Et ſi ſit ſciatica occulta flobotho/ metur aliqs ramoꝝ ſeorũ exiſtens inter paruũ ⁊ mini/ muz digitũ pedis ⁊ ſcðm ab alio. ¶ Ulterius dicit ꝙ iuuamẽtũ flõmie ſciatice magnũ eſt in podagra ⁊ do/ lore ſciatice in varice ⁊ elephantia:cuius ſciatice ſecũ/ datio ſupple in flobothomia eſt difficilis. ¶ Dicit ẽt ⁊ eſt ſnĩa ſcðe partis ꝙ ex venis pedis ẽ ſaphena exi ſtens in parte domeſtica ſeu in parte interiori cauicu/ le:maior ẽt exñs ſciatica:q̃ ſaphena flõmaẽ vt euẽtur ſanguis ex mẽbris ſub epate exiſtẽtibus vt diuertaẽ

Scias ꝙ licet Aui. in ſangui nea podagra cõmendet flõ/ miã de oppoſi ta parte:hz ta men hanc ſu ſpectã in prin. egritudinis vt ipſe ſcribit.xx/ ij.tertij tracta.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſ.c. de cura elꝰ paragrapho illo. Et ſi fuerit ſanguinea aut cū dñio ſanguinis oportebit vt adminiſtres flōmiā ex parte contraria. ⁊ paulopoſt ſub dit: lȝ tñ meliꝰ ſit vt blāde tractet in principio ⁊ non fiat flōmia: flōmia enīȝ accreſcere facit humores ⁊ facit eos vrere in corpus ⁊ non extrahit illud qđ neceſſe eſt vt extrahat ⁊c.
Nota ꝙ hmōi vene debēt flōmari tranſuerſe q: parue ſūt vnde niſi fiat ſic flōmia cōſolidaret nimis cito quare ⁊c.

aut deriuet ſanguis a ptibꝰ ſupioribꝰ ad partes inferiores. ⁊ iō flōmia ſaphene vehemēter ꝓuocat menſtrua ⁊ aperit orificia emorroydaꝝ. Et certe rō facit eē neceſſariū vt flōmia ſciatice ⁊ ſaphene vene ſilr̄is exiſtāt iuuamēti. Experiētia tñ oſtēdēte flōmiā ſciatice dolori ſcie eſſe cōuenientē magis. Saphene vero flōmia melior eſt q̄ tēdit ad trāſuerſum. ¶ Tertio dicit ꝙ ex venis pedis eſt vena q̄ eſt in curuatura genu: q̄ tantuȝ operat̃ quātū ſaphena: fortior tñ ipſa in prouocando mēſtrua ⁊ in doloribus ani ex emorroydibꝰ ſeu in dolore emorroydali. ¶ Ulterius dicit ꝙ ex venis pedis eſt vena q̄ eſt poſt ſupple calcaneū quaſi ramus ſaphene operans tantū quātū ſaphena. ¶ Ultimo oñdit ꝙ certe ſupple ſumādo iuuamēta flōmia venaruȝ pedis ꝯperit morbis factis ex materiebus declinātibus ad caput ⁊ morbis de melācolia: ⁊ ipſa certe debilitat virtutē magis q̄ȝ flōmia venarū manus. ¶ Pro parte intelligi dȝ primo ꝙ notāter ſit ligatio q̄ in lr̄a ponitur atqȝ etiā balneatio vt magis tumeat vena trahat̃ etiā magis ad eā cū ipſa non ſit multū manifeſta. ¶ Secūdo nota ꝙ notanter ipſa dȝ flōmari ſm̄ longū vt exeat ēt liberius ſanguis ⁊ ſtet aptum foramen lōgiori tpe. Iō eius ſecundatio eſt difficilis ⁊ occulta: que ſi non pōt inueniri querat̃ quidā ramus exñs inter minimū digitū ⁊ ſcđm: quāuis ab eo nō euacuet ſicut dicta vena: tñ plus facit ad diuertēdū cū ad longiora faciat diuerſionē. ¶ Ulterius nota ꝙ flōmia ſciatice confert in dolore ſcie ꝓueniēte a mā ſanguinea aut ſibi cōmixta diuertēdo ⁊ etiā eūando. In podagra aūt maxime cōuenit eūando dū podagra ꝓcedat a cā ſilī. Itē confert ēt in varice q̄ nō aliud eſt q̄ȝ venarū eminētia ſiue tumor in tibȳs: vt pȝ in tibȳs portatoꝝ ⁊ ſe fortiter fatigantiū pedibus. Hec. n. flōmia eūat mām varicuȝ aut fluxurā ad varices. Itē ꝯfert elephantie q̄ nō eſt aliud q̄ȝ ꝑter nām magnificatio tibiaꝝ. Confert. n. paucificādo mām que eſt cā augmēti tibiaꝝ. ¶ Ulterius nota ꝙ flōmia ſaphene manifeſtior eſt ſciatica ⁊ non eget tali faſciatione quāuis eget balneatione pedis: que flōmia. ſ. ſaphene confert membris exiſtētibus ſub epate eūando ⁊ diuertēdo. vnde etiā cōfert vt materie deriuent̃ a ſuperioribus ad inferiora. Et ideo vt ipſe tangit confert in prouocando mēſtrua ⁊ aperiendo emorroydas: trahendo. ſ. ſanguinē verſus matricē ⁊ verſus venas emorroydales. ¶ Ulterius nota ꝙ rō ſumpta ſ. ex parte originis venarū facit apparere flōmias vene ſciatice ⁊ ſaphene ſilr̄es iuuamēti: cum vt docet anothomia orian̄t ab eodē trunco circa genu: ſaphena ꝓcedente ad partē domeſticā pedis: ſciatica vero ad ſilueſtrē. Experientia vero facit appere flōmiam ſciatice eſſe maioris iuuamēti ī doloribꝰ ſcie. rō tñ ꝯpleta ⁊ cōpleta cognitio iuuamētoꝝ harū flōmiarū faciunt iuuamenta apparere diſtincta. Nam q: ſciatica eſt plus diſtincta ⁊ protenſa verſus ſciā ſeu verſus partē ſcie: ⁊ ſaphena nō ſit: iō plus ꝯtingit mās ſcie fluxās aut fluxuras ad ſciā eūari ꝑ flōmiā ſciatice q̄ȝ ſaphene. ¶ Ulterius nota ꝙ flōmia ſaphene eſt melior trāſuerſe facta ⁊ latitudini attinens cum ipſa non ſit coniūctionalis. ¶ Ulterius nota ꝙ flōmia coniuncture ſeu curuature poplitis fortior eſt in prouocādo menſtrua q̄ȝ ſaphena: eo ꝙ ſit ſupra ſaphenā: cū ſit ēt propinquior matrici: vt eſt notū: citius ⁊ fortius poterit a ſupioribus ad matricē trahere ſanguinē. Silr̄ dicēdū eſt de doloribꝰ ani ⁊ emorroydibus. ¶ Ulterius nota ꝙ vena q̄ eſt retro ſupra calcaneum eſt quaſi ramus ſaphene propter propinquitatē ⁊ affinitatem quā hȝ ad ipſam. Iō operatur tantū q: tot confert diſpōnibus quot ſaphena: quāuis forte nō tm̄ euacuet quātū ſaphena: cū non ſit tāta vena quāta ſaphena. ¶ Ulterius nota ꝙ flōmia ſaphene diuertit mās a ſuperioribꝰ declinando ad inferiora. ideo eius flōmia cōfert dū māe ſupple ſanguinee aut mixte ſanguini ab inferioribus declināt ad ſuperiora. Item confert morbis de ſanguine melancolico trahendo. ſ. ſanguinē melācolicū: q: grauē a ſupioribus ad inferiora. ¶ Ulterius nota ꝙ quāuis ex venis brachiorū ⁊ manus cōiter plus eūetur de ſanguie q̄ȝ ex venis pedū: tñ q: ſūt cōiter latiores ⁊ pluris ſanguinis ꝯtētiue: tuȝ ēt q: ebullitior ſanguis eſt circa ſuperiora q̄ȝ circa inferiora: ⁊ ꝑ ꝯñs pronior flōmie: tum ēt q: ſuperiora ſaltēȝ pectoralia: ⁊ que ſunt circa epar plus habēt de ſanguine q̄ȝ inferiora. Tamē ſuppoſita paritate ſanguinis euacuati plus debilitatur virtus ex flobothomia venarū pedū q̄ȝ manꝰ: vt dictū eſt. Primo q: cū inferiora minꝰ habeāt đ ſanguine q̄ȝ ſupiora: vt ē dcm̄: tāto eūato ſanguie ꝑ īferiora quāto ꝑ ſupiora: multū debilitat̃ virtus ⁊ in inferioribꝰ vt virtus totius dicatur debilior q̄ȝ tanto eūato per ſuperiora. Secūda cā eē pōt quā tangit expoſitor. Nā cū cor ⁊ cetera membra ſanguine vigeant ⁊ ſpiritu cum ēt virtutis conſtantia ⁊ debilitas maxime cordis tremorē conſequantur. ideo cū per flobothomiaȝ venarū pedū plus diuertatur ſanguis a corde q̄ȝ ꝑ flobothomiaȝ venaꝝ manus contingit plus debilitari cor. Et ſic ex ſecūdo premiſſo plus debilitari totum.

¶ In venis autem que flobothomantur/ ⁊ ſunt in parte capitis excepta guideȝ: melius ē vt tranſuerſe flobothomentur.

¶ Nūc determinat de flōmia venaꝝ capitis. Et diuidit̃ ī duas. Prio ꝑmittit vnū cōe flōmie venarū capitis. Scđo exequit̃. ibi ſcđa. (Et eaꝝ qdeȝ). ¶ Prio dicit ꝙ melius eſt vt vene partiū capitis flōment̃ trāſuerſe excepta guideȝ vena. ¶ Pro parte nota ꝙ ꝑ caput intelligit caput verū cū collo. Nam guideȝ vocātur vene partiū capitis cuȝ tñ ſint vene colli. ¶ Secūdo nota ꝙ iſte vene debēt flōmari tranſuerſe: q: liberiꝰ exhibit ſanguis: ⁊ q: nō ſunt ꝯiūctōales: ꝯiūctōalibꝰ tñ ſimilant̃. Nā cū ſint in collo ad motū colli flōmate ſm̄ longuȝ apient̃: iō ⁊ liberius exhibit ſanguis. Et poſſumus etiam ſi expediret ſecundationem facere: iō bonum eſt flobothomare eas ſm̄ longum.

¶ Et earum quidē quedā ſunt que ſunt vene: ⁊ quedaȝ que ſunt arterie. ¶ Uene ergo ſunt ſicut vena frontis que inter duo exiſtit ſupercilia: ⁊ ipſius quidē flōmia confert grauitati capitis ⁊ proprie illi que eſt in poſteriore parte capitis ⁊ grauitati oculoꝝ ⁊ ſtupori ⁊ dolori capitis perſeuerāti antiquo. ¶ Et vena que ſuper caput flōmat̃ pp̄ emigraneaȝ ⁊ vlcera capitis. ¶ Et due vene tēporū que flexuoſe incedūt. ¶ Et due vene que ſunt in angulis oculoruȝ lachrymalibus ⁊ ſm̄ plurimū non apparent niſi per conſtrictionem ſuffocātem. Et in ipſis quidem flobothomus nō eſt profundandus: q: fortaſſe fient fiſtule ex percuſſione oſſis: ⁊ ex eis non egrediet̃ ſanguis niſi paucus. Iuuamentuȝ vero flobothomie ipſarum duarū exiſtit in dolore capitis ⁊ in dolore emigraneo ⁊ obtalmia antiqua/ ⁊ lachrymis ⁊ pāno ⁊ ſcabiei palpebrarum ⁊ earum bothor ⁊ noctilopis.

¶ Nunc exequitur de flobothomȳs earuȝ venaꝝ. Et prīo de flōmia illarū venarū cōiunctarū. Scđo arteriarū. ibi ſcđa. (Ex arterȳs.) Prima in tot quot venarū capitis ponit flōmiā. ¶ De pria parte dicit ꝙ iſtaꝝ venarum alique ſunt vene abſolute: ⁊ alique arterie. Prima eſt vena frōtis que eſt inter duo ſupercilia ſeu inter duo cilia/ cuius vene flōmia confert grauitati capitis

UVA. BHSC. IyR_044_1

pitis ⁊ maxime in pte ſupiori: ſupple diuertendo ma teriã a poſteriori pte verſus anteriorẽ: ⁊ ſilr̃ euãantur. De qua flõmia habem⁹ quinta apho. poſteriora capi tis dolentia ⁊c̃. Etiã confert grauitati oculoꝝ etiã do lori pſeueräti ⁊ antiquo. ¶ Scdõ vena eſt exiſtens ſu per caput: q: exñs in ſũmitate capitis: aut in ſũmita te frontis que vt dicit Aui. flõmeť pp emigraneã que eſt dolor medie ptis cranei ab emi qd̃ eſt mediũ: ⁊ cra neum quaſi dolor medie ptis capitis. Item cõfert vl ceribus capitis ꝓuenientibus a mã ſanguinea aut ſibi cõmixta. ¶ Itẽ flõmanť due vene tẽpoꝝ flexuoſe aut tortuoſe incedẽtes: quarũ flõmie conferunt in predi ctis caſibus euãando ⁊ diuertẽdo. ¶ Itẽ flõmanť due vene q̃ ſunt in angulis lachrymalib⁹ oculoꝝ nõ appa rentes ſupple niſi apud cõſtrictionẽ ſupple gutturis ſuffocantẽ. i. nõ apparẽtes niſi ſtringať guttur q̃ſi cor pus ſuffoceť. Quare aũt cõſtrictiõe gutturis appare ant notũ eſt cũ tunc magis facies tumeat ⁊ oculi gut tur ⁊ alie ptes faciei: ⁊ in ipſis nõ eſt ꝓfundandus flo bothomus: nã forte fieret fiſtula. Cum enim ibi ſit ca ro mollis ⁊ ſpõgioſa facta flõmia ſeu pforatiõe ⁊ de currẽtibus ſupfluitatibus cito poterit fiſtula cãri: a q bus venis nõ egrediť niſi ſanguis pauc⁹ q: pue ſũt. Addit vlterius ꝙ iuuamentũ talis flõmie cõuenit in dolore totius capitis ⁊ in dolore medie partis ⁊ ĩ ob thalmia antiqua ⁊ in lachrymis ⁊ in panno bothor ⁊ ſcabie palpebrarũ ſi iſta cauſanť a mã ſanguinea aut eius ſuperfluitate. Confert ẽt puſtulis paruulis palpe brarum. ſ. euãando mãs ab iſtis: cum iſte vene ſint ꝓ pinque palpebris. Conuenit etiaꝫ noctilopis: ⁊ ſunt vt patet tertia tertij noctilopi qui de nocte melius vi dent: de die autẽ ꝓpter groſſitudinẽ ſpirituũ ⁊ humo rum non valent videre: ideo cũ hec paſſio poſſit con tingere ꝓpter groſſum ſanguinẽ: flõmia harũ venarũ hunc ſanguinẽ euãando eſt conueniens.

¶ Et tres vene parue quaꝝ loc⁹ eſt poſt illũ vbi extremitas auris tãgit cũ peruenit ad ca pillos. Et vna quidẽ harum trium eſt magis manifeſta que flõmať in principio aque ⁊ cuꝫ caput ſtõi recipit fumũ: ⁊ pp hoc cõferũt vlce ribus aurium ⁊ colli ⁊ poſteriorũ capitis. Et Gal. quidem negat qd̃ quidaꝫ dicunt ꝙ due vene que ſunt poſt aures flõmanť: vt qui fili os gignunt ipſos non gignant. ¶ Et ex ve nis iſtis ſunt guidez que ſunt due ⁊ minuun tur in principio lepre ⁊ fortis ſquinãtie ⁊ co anguſtatiõe anhelitus ⁊ aſmate acuto ⁊ rau cedine vocis. Et in hñte apã ĩ pulmone ⁊ diſ nia que ex multo ſanguine calido ⁊ egritudi nibus ſplenis ⁊ laterum: ⁊ opꝫ vt dixim⁹ an te vt flobothomo pilum habẽte minuantur. ¶ Modus vero ligãdi eas eſt ꝙ opꝫ trahe re caput ad ꝯrium partis flõmie vt vena ex tendendo fiat ſicut chorda: ⁊ cõſideretur que pars ſit magis declinãs ⁊ fiat flõmia ex ꝯtra rio partis illius. ¶ Opꝫ preterea vt ei⁹ flo bothomia fiat in latitudine ⁊ nõ in lõgitudĩe: ⁊ ſicut fit ĩ ſaphena ⁊ ſciatica: ⁊ cuꝫ hoc toto opꝫ vt ipſius flõmia cadat in longitudine. ¶ Nũc determĩat de flõmia aliaꝝ venaꝝ dicẽs ꝙ tres vene pue q̃ aliq̃lr ſunt poſt locũ vbi auris tãgit capil los: quaꝝ triũ vna ẽ manifeſtior: flõmanť in ꝑncipio aq̃ ⁊ in ꝑncipio cataracte: nã an̄q̃ꝫ fiãt cataracte appa rẽt ꝑ imagines ⁊ muſce volare an̄ oculos: deinde fit aq̃ ſiue cataracta ponẽte ſe tali aq̃ ĩter albuginẽ ⁊ cor neã: q̃ aquoſitas aliq̃lr põt eleuari a mã ſanguĩea. Si

Sciás duplex eſſe aque prin cipiũ. Remotũ. ſ. ſeu ꝑncipiãs qñ aq̃ incipit fluere ad ocu luꝫ ⁊ tũc appa rent imagina tiões. Aliud eſt ꝓpinquũ qñ. ſ.

ergo flõmãť iſte vene minuẽt ſanguinẽ ⁊ ꝓhibebũt ip ſum euaporare ſurſuꝫ: id̃ ẽt cõferunt: dũ caput recipit fumũ ſtomachi maxime pp caput eẽ calidũ ⁊ fumoꝝ attractiuũ. Ex hac enim flõmia minuiť feruor ſangui nis capitis: id̃ eſt ꝯueniẽs. Itẽ cõfert vlceribus auriũ ⁊ colli ⁊ poſterioꝝ capitis diuertendo ⁊ euãando mãm ⁊ minuẽdo ebullitionẽ. ¶ Ulterius dicit Gal. negare dcm̃ antiquorũ dicẽtiũ duas venas poſt aures flõma ri vt hoĩes fiãt ſteriles: ⁊ hoc dicebat Hipp. aut vide bať dicere in libro de aqua ⁊ aere ⁊ regionibus: qd̃ di ctũ de per ſe eſt falſũ. nã ſperma nõ venit ꝑ has venas nec ẽt aliqs ſpiritus. hoc tñ põt cõtingere cõpatiẽte ⁊ debilitato cerebro: q: nõ debite ſpũꝫ aĩalez trãſmittit ꝓ generatione fiẽda. ¶ Ulterius dicit ꝙ ex venis ca pitis ſunt guidez. i. vene colli: quaꝝ vna ẽ ab vna pte colli ⁊ altera ab alia: ⁊ flõmanť in pĩcipio lepre diuer tẽdo ſanguinẽ a ſpũalib⁹ ⁊ nobilioribus mẽbris ad ex teriora: diuertẽdo ipſum ẽt a facie que pluries ⁊ prius ſolebat a lepra moleſtari: in lepra vero ꝯfirmata nõ cõ uenit talis euão cũ iam ſit fixa infectiõi. In forti ẽt ſqui nãtia: in cõſtrictiõe anhelitus: in acuto aſmate q: forti ⁊ raucedine vocis ſupple pp mãm ſanguineã: ⁊ in hñ te apoſtemata in pulmone. i. ꝑipleumonio ⁊ in diſnia ⁊ difficultate anhelitus ex multo ſanguine ꝓcedẽte cõ ueni flobothomia harũ venarũ euãando cãm antecedẽ tem ⁊ diuertendo eã a fluxu: ideo maxĩe in principijs horũ morboꝝ cõpetit mã exñte in fluxu. nã mã exñte fluxa non faceret notabile iuuamẽtũ. Itẽ conuenit in morbis ſplenis ⁊ laterum vbi ſupple mãe ſanguinee fluunt a ſupioribus ad inferiora. Nã ſi fiat flõmia ha rum guidez ipſa euacuabit mãs ſuperioruꝫ ⁊ diuertet eas a fluxu ad ptes inferiores. ¶ Ulterius dicit Aui. ꝙ ſicut ante dictũ eſt neceſſe eſt flõmare has venas flõ mo hñte pilũ. Primo q: ſunt vene labẽtes. Scdõ ne flõmus penetret in gutture. ¶ Ultimo Aui. tãgit mo dum ligãdi iſtas venas dicẽs ꝙ opꝫ trahere caput ad ꝯrium partis flõmie vt vena extẽſa fiat vt chorda: cã ẽ in prõptu. Nã facta tali extenſione vena ipã ſit eminẽ tior nam tũc gibboſať iſto mõ. Et dicit Auice. ꝙ debe mus cõſiderare ptes magis declinãtes: q: magis de preſſas: vt exẽplũ q: plicato ſic collo notuꝫ eſt ꝙ pars verſus caput ⁊ verſus extremitates colli eſt magis de clinans. pars vero ꝯria iſtis partibus eſt pars magis gibboſa in qua vt manifeſtior fiat flõmia. ¶ Dicit vl terius ꝙ neceſſe eſt vt fiat flõmia ꝫm latum ⁊ non ꝫm longũ: qd̃ eſt verũ vbi non q̃rimus ſcdãtionẽ ⁊ multi ſanguinis eductionẽ. Nã ſi h̃ q̃reremus fienda eẽt ꝫꝫ longũ: ad quã intentionẽ ſe retulit Aui. in illa parte: i venis aũt. Itẽ ad hãc intentionẽ ſe refert in fine ptis: dũ dicit ꝙ cũ hoc toto oꝫ vt fiat flõmia ꝫm longum.

¶ Et ex eis eſt vena que eſt in lepore: cuius flõmie locus eſt ipſius extremitas que digito preſſa in duo partiť: vbi quidẽ fit flõmia: ſed ſanguis qui inde egrediť eſt paucus: ⁊ ipſius quidẽ flõmia cõfert calips ⁊ turbatiõi oculo rũ ⁊ emorroydibus/ ⁊ bothor que in naribus naſcunť/ ⁊ prurituí qui fit in eis: verũtñ plerũ q; accidit ex eo coloris rubedo perſeuerans que ſimilantur ſafaf ⁊ corrumpit faciem: ⁊ eſt ipſius impedimentum maius ſuo iuuamẽto.

¶ Et vene qdẽ q̃ ſũt ſub aſeſe a pte nocre q̃ rũ flõmia ꝯfert egritudini oculoꝝ ãtique q̃ eſt ex ſãguine ſubtili ⁊ antiqs capitis dolorib⁹.

¶ Et ex eis ſũt vene q̃ ſũt ĩ labijs ⁊ ſũt quat tuor ⁊ ſup vnũqdq; eoꝝ exiſtit par que confe rũt vlceribus oris ⁊ alcola/ ⁊ doloribus gingi uarũ/ ⁊ eaꝝ apoſtematibus/ ⁊ ipſaruꝫ laxita

aqua iaꝫ eſt in oculo: ſed nõ ẽ ꝯgelata nec in groſſata vt q̃ſi non appareat notabilis albe do in pupilla. aqua igiť qñ ẽ in primo prin cipio põt cum medicinis cu rari ⁊ maxĩe cũ flõmia talis ve ne. ⁊ de h̃ prin cipio loquiť h̃ Auic. Cũ vero aqua ẽ ingroſ ſata ⁊ fluxit qd̃ dꝫ fluere: tunc dr̃ cõfirmata ⁊ cura eius non ẽ niſi cũ inſtrũ: vt vult Auice. tertia tertij tra cta. q̃rto. c. xx. de cura aq̃. pa ragrapho illo circa ꝑncipiũ. Illi autez que confirmata eſt ⁊c̃. cuius rõ ẽ: q: aq̃ cõfirma ta eſt difficilis diſſolutiõis de ſe pp eius groſ ſitiem ⁊ mẽbri frigiditateꝫ in quo ẽ. ſ. oculus nõ potẽs reſol uere illaꝫ ẽt q: eſt coopert⁹ tu nicis duris ⁊ multuꝫ ſpiſſis q̃re cõuenit in ſtrumentum ſi cut acus ⁊c̃.

UVA. BHSC. IyR_044_1

ti ⁊ vlcerib⁹ ⁊ fiſtulis ⁊ fixuris ꝗ ſunt in eis.
¶ Et ex eis eſt vena que eſt ſub lingua ſuper occultum menti que minuitur in ſquinantijs ⁊ apoſtematibus duarum amigdalarum.
¶ Et ex eis ſunt vene ꝗ ſunt ſub lingua ⁊ exiſtẽtes ſup ipſaꝫ linguaꝫ ⁊ minuunt̃ pp lingue grauitatẽ ꝗ eſt ex ſanguine: ꝗ quidẽ in lõgitudine ſunt minuẽde qꝛ ſanguinẽ cõſtringere ꝗ fluxit ex flõmia in latitudine facta eſt difficile.
¶ Et ex eis ẽ vena alãſuta que inter mẽtũ ⁊ labiũ eſt inferius que flõmat̃ pp oris fetoreꝫ.
¶ Et ex eis eſt vena furcule que flõmatur in medicationibus oris ſtomachi.

¶ Nũc notificat flõmiã aliaꝝ venaꝝ dicẽs ꝙ ex venis capitis ẽ vena exiſtẽs in lepore naſi: ⁊ eſt naſi extremitas que cõpreſſa digito diuidit̃ in duo: in quo loco fit flõmia ſanguine inde egrediẽte pauco: que flõmia cõfert turbationi ⁊ caleſactioni oculoꝝ ⁊ emorroydib⁹ ⁊ puſtulis naſi ⁊ prurititui nariũ: tñ pluries ex tali flobothomia accidit rubedo ſupple in facie perſeuerãs que ſimilat̃ corruptioni coloris ⁊ corrũpit colorẽ. i. faciem: vel corrũpit faciẽ. i. colorẽ faciei: qđ nocumẽtũ eſt maius iuuamẽto. ¶ Dicit vlteri⁹ ꝙ vene ꝗ ſunt a poſteriori a parte nuche: quaꝝ flobothomia cõfert antiquo morbo oculoꝝ ex ſanguine ſubtili ꝓcedẽte: cõferunt ẽt ſi flõment̃ dolorib⁹ antiquis capitis ſupple ꝓcedẽtibus a mã ſanguinea. ¶ Vlteri⁹ dicit ꝙ ẽt ſunt vene ꝗtuor labioꝝ: ita ꝙ in vno quoqꝫ labio ſunt due vene quaꝝ flõmia ꝯfert vlcerib⁹ oris ⁊ gingiuaꝝ dolorib⁹ ⁊ apatibus ⁊ laſſitudini ipſaꝝ ac vlcerib⁹ fiſtulis ⁊ fixuris ipſaꝝ. ¶ Vlteri⁹ dicit ꝙ ex iſtis venis eſt vna que eſt ſub lingua ſupra occultũ mẽti ꝗ flõmat̃ in ſquinantijs ⁊ in apatib⁹ duaruꝫ amigdalaꝝ. ¶ Vlterius dicit ꝙ ſunt ꝗdã vene exñtes ſub linguaꝫ ſup linguã flobomãde pp grauitatẽ lingue ex ſanguĩe ꝓcedẽte. Flobotomãde ẽt ꝑ lõgũ qꝛ difficile eſt ꝯſtringere ſanguinem his flõmatis ẽm latũ: ħ tñ alia dñia repit̃ vt dicã ĩ notãdis. ¶ Dicit penultĩo ꝙ ex iſtis venis ẽ vena exñs inter labiũ inferius ⁊ mẽtũ ꝗ flõmat̃ pp fetorẽ oris remouẽdũ. ¶ Vltĩo dicit ꝙ ex iſtis venis ẽ vena furcule ꝗ flõmat̃ pp mederi ſtõ. ¶ Nota pro ꝑtib⁹ ꝓlectis ꝙ qꝛ vena exñs in lepore naſi eſt parua: iõ ab ipſa etiã paucus exit ſanguis cuius flõmia ꝯfert calefactioni. i. infectiõi naſi eũando cãꝫ ꝯiunctã: turbationi ẽt oculoruꝫ ꝓueniẽti ex ſanguine aut ſuis vaporib⁹ diuertẽdo ab oculis ⁊ eũando. Cõfert ẽt paſſionib⁹ nariũ ex ſanguine ꝓuenientib⁹ eũando cauſaꝫ ꝯiũctã: aut dictaruꝫ paſſionũ ãtecedẽtẽ cãꝫ. Ex ipſa tñ aliqñ ꝓuenit rubedo ꝑſeuerans ſimilata ſafat̃ ſeu ſafati. i. rubori puſtuloſo faciei: ⁊ hoc eſt ꝙ corpus plenũ ẽ ⁊ nõ ꝓceſſerũt alique fortes diuerſiue eũones: ħ aũt infert nocumẽtuꝫ plus attrahendo de ſanguine ad faciẽ ꝗꝫ diuertat aut eũet cũ ſit vena valde ꝑua: ⁊ nocumẽtũ in iſto caſu eſt mai⁹ iuuamẽto. ¶ Nota vlteri⁹ ꝙ ꝑ venas ꝗ ſunt ſub alſaſe: ꝗ ſunt vene a ꝑte poſteriori nuche intelligit venas ꝗ ſunt aliqual̃r infra locũ vbi collũ ꝯiũgit̃ capiti: ꝗrũ flõmia ꝯfert morbo antiquo oculoꝝ ex ſanguine ſubtili ꝓcedẽte diuertẽdo ſanguinẽ ſubtilẽ ne trãſeat ad oculos ꝗ ſanguis ſubtilis pp ꝯtinuã renouationẽ ⁊ fluxũ antiquũ põt cãre morbũ: ſil̃r dicẽdũ de antiquis dolorib⁹ capitis. ¶ Vlterius nota: ꝙ flõmia venaꝝ labioꝝ dictis diſpõnib⁹ conuenit eũando ⁊ diuertẽdo a partib⁹ ꝓpinqs: ⁊ ſil̃r exñs ſub lingua ſupra occultuꝫ mẽti intelligendo ꝑ occultũ mẽti ſi volumus partẽ intrinſecã aut ꝑtẽ ꝗ eſt intra guttur ⁊ partẽ exteriorẽ mẽti: ꝗ vena appet ſubleuata plicata lingua. Valet ẽt flõmia eius in ſqnãtia diuertẽdo ⁊ eũando ſanguinẽ peccãtẽ ꝓcedẽte ſemp flõmia vl̃i de vena cephalica. Apa/

tibus ẽt duarũ amigdalarũ magis eſt cõpetens tanqꝫ potens magis ⁊ citius eũare a parte propinquiori. ¶ Vlterius nota ꝙ vene ſupra linguã exñtes faciunt iuuamẽta que ponunt̃ in littera cõiũctã lingue educẽdo mãm: quaꝝ flõmia ẽm lõgũ ⁊ nõ ẽm latũ eſt fiẽda qꝛ pp plicationẽ lingue facta ẽm latũ multũ apit̃ vena vt inde multus exeat ſanguis: vt vidit magr̃ Marſil. in experiẽtia. ¶ Nota ꝙ flobothomia illius vene ꝗ eſt inter labiũ ⁊ mentũ cõuenit fetori oris cõtingẽti ꝓpter ſanguinẽ corruptũ gingiuarũ eũando. ſ. ſanguinẽ illũ ⁊ diuertendo a partibus illis: fetori vero prouenienti a ſtomacho nõ confert. ¶ Vlterius nota ꝙ flõmia vene furcule cõfert pro medicãdo os ſtõi ſupple leſum pp defluxũ ſanguinis ad ipm. Nã flõmia talis pp propinquitatẽ euacuat ⁊ diuertit quãuis non ſit in vſu.

¶ Ex arterijs vero que ſunt in capite eſt arteria tꝑis que qñqꝫ flõmat̃ / ⁊ qñqꝫ ĩcidit̃ / ⁊ quãdoqꝫ extrahit̃ / ⁊ qñqꝫ adurit̃: ⁊ hoc fit ꝓpea vt acuti reumatiſmi ⁊ ſubtiles ꝯſtringantur ꝗ ad oculos deſcendũt: ⁊ pp amplificatõis principiuꝫ. ¶ Et due arterie que ſunt poſt aures que flõmant̃ pp ſpẽs obtalmie ⁊ principium aque ⁊ pãnũ ⁊ noctilopas ⁊ antiquũ doloreꝫ capitis: in earũ tñ flõmia ſemp exiſtit timor ⁊ cũ hoc tardetur conſolidatio. ¶ Gal. quoqꝫ dixit ꝙ cuiuſdã in gula vulnerati arteriã per cuſſio parũper tetigit ex qua magna ſanguis ps manauit: ſed Gal. ei ſubuenit cũ medicamẽto thuris ⁊ aloes ⁊ ſanguinis draconis ⁊ myrrhe: ⁊ reſtrictus fuit ſanguis: ⁊ dolor antiquus queꝫ in exteriore parte coxe poſterius conſueuerat habere / receſſit.

¶ Nũc Aui. exequit̃ de flobothomia arteriaꝝ capitis ⁊ dicit ꝙ ex arterijs capitis ẽ arteria tẽporũ ꝗ qñqꝫ flõmat̃: qñ ĩcidit̃: qñqꝫ extrahit̃: ⁊ qñqꝫ adurit̃: ⁊ hoc fit iõ vt cõſtringant̃ reumatiſmi acuti ⁊ ſubtiles defluentes ad oculũ ⁊ ẽt pp principiũ amplificatiõis pupille. ¶ Nota pro parte ꝙ ẽm medici diſtinctas intẽtiones ħ opatio quadrupl̃r fit. Nã p̃io vbi querimus eũare ⁊ diuertere ſatis ſufficit flõmia. Vbi aũt plus querim⁹ ꝓhibere defluxũ: incidimus ex trãſuerſo arteriã cũ flobothomo aut ipaꝫ cũ vncino ſubleuãdo. Qñqꝫ ẽt querẽtes vt tẽpora ⁊ partes ꝓpinque oculis minori ꝑticipẽt ſanguine ⁊ calefactiõe extrahimus ꝑtẽ arterie excarnãdo ipaꝫ ligãdo in duob⁹ locis ⁊ auferẽdo parteꝫ intermediã. Aut quarto adurimus apponendo aliqđ cauſticũ ſupra arteriã vt ẽt ꝓhibeat̃ defluxus humoꝝ ad locũ: tutior tñ modus eſt ꝑ ſolã flõmiã. ¶ Vlterius nota ꝙ cũ rõne inciſiõis arteriaꝝ maxĩe ſunt apti fluere humores ſubtiles ⁊ acuti: iõ vocat̃ talis opatio in arteria grãde inferẽs nocumẽtũ. Itẽ cõfert in principio amplificationis aut dilatationis pupille diuertendo mãs dilatãtes. ¶ Scđo dicit Aui. ꝙ due ẽt arterie ꝗ ſunt poſt aures flõmãt pp ſpẽs obtalmie pp principiũ aque pãni ⁊ noctilope ⁊ pp antiquũ doloreꝫ capitis: qđ ſupple efficit hec flõmia diuertendo ⁊ eũando mãs: in quaꝝ flõmia ſemp extat timor cũ tardet̃ cõſolidatio: ⁊ timeat̃ ꝯ̃ nimio fluxu ſanguinis. ¶ Dixit tñ Gal. ꝙ cuiuſdã vulnerati in gula vulneratio modicũ tetigit arteriaꝫ ex qua fluxit magna ps ſanguinis: cui ſubuenit medicamẽ factũ ex aloe thure ⁊ ſanguĩe draconis: ⁊ dolor antiquus quẽ cõſueuerat hr̃e in parte exteriori coxe ſanatus ẽ: hoc aũt ſumit̃ a Gal. de flõmia noue trãſlatõis. Cã vo ſanatõis doloris coxe fuit qꝛ cõtingẽs erat a ꝑtibus ſuperioribus trãſire ſanguinem ad coxã: vnde diuerſo ſanguine per percuſſioneꝫ arterie gule conſecuta eſt remotio doloris.

¶ Et ex

¶ Et ex eis venis que in corꝑe flōmant̄ ſunt
due vene ſuꝑ vētrē:q̄ꝝ vna ſuꝑ epar ꝯſiſtit:⁊
altera ſuꝑ ſplenē ē poſita:⁊ flōmat̄ dextra in
hydropiſi:⁊ ſiniſtra in egritudinibꝰ ſplenis.
¶ Nunc determinat de flōmia venaꝝ vētris dicēs ꝙ
ex venis que in ventre ſeu corpore flōmant̄ ſunt due
vene. Una poſita ſupra epar:alia poſita ſupra ſplenē.
Et ſunt iſte vene ēt ſupra muſculos vētris. Una in di
recto epatis:alia in directo ſplenis. Et flōmat̄ dextra
in hydropiſi ſupple ꝯtingēte ꝑꝑ multā retentionē ſan
guinis ſupra epar:hec enī ꝓpinqua epati euābit ab ip
ſo. Alia vͦo flōmatur in morbis ſplenis:q᷑ in oppila/
tionibus ēt cauſatis ꝑꝑ retentum ſanguinem.
¶ Scito ꝓterea ꝙ flōmia duas hꝫ horas:ho
rā electā ⁊ horā neceſſariā. Hora vͦo electa ē
eiꝰ q̄ ē in lumīe diei ⁊ poſt digōnis cōplemen
tū ⁊ ſuꝑfluitatū expulſionez. Et hora neceſſa
ria eſt hora que fieri opꝫ ⁊ que tardari nō po
teſt:⁊ in qua res ꝓhibitoria nō attēdit̄.
¶ Nunc Aui. tangit horas flōmie:dicēs flōmiam du
as hr̄e horas:electiuā.ſ.⁊ neceſſariā. Electiua eſt vt
fiat flōmia in lumine diei ⁊ poſt cōpletā digōnē ⁊ ex/
pulſis oībus ſuꝑfluitatibus. Hora vͦo neceſſaria ē ho/
ra q̄ flōmia nō pōt tardari nec attēdimus ad rem ꝓhi
bentē flōmiā. ¶ No. ꝓ ꝑte ꝙ illa hora vocat̄ electiua
que eſt apta eligi cū iuuamētis ⁊ nō exiſtēte nocumē/
to notabili:in qua ēt nō ſunt ꝓhibētia ſaltē notabilr̄
vt ꝙ fiat flōmia in die:aliȷ̄s ēt ꝯditionibꝰ obſeruatis
limitata de quibꝰ ſupra eſt habitū. Illa aūt flōmia vo/
cat̄ neceſſaria ⁊ coacta q̄ fit in alia hora neceſſario:q᷑
flōmia nō pōt tardari ꝑꝑ eminēs periculū q̄uis mul
ta ſint ꝓhibentia ⁊ notabile inde ſequatur nocumen/
tum. Exēpli cā īmediate poſt cibū ⁊ ēt ante expulſio/
nem ſuperfluitatū ſi fiat flōmia nocte corpori facta:ta
men percuſſione aut caſu volentes euitare aduentuꝫ
apatum facimus flobothomiam.
¶ Scias ēt ꝙ flōmus obtuſus ē magno im/
pedimēto qm̄ errat ⁊ nō cōſequit̄.ſ.qꝺ debet
⁊ apare facit ⁊ dolere. Cū ergo flōmo opera
beris nō manu ꝓmēdo īpellas:ſꝫ ſuauiter blā
diēdo ⁊ ēt furtiꝫ agas vt flōmi extremitas ad
īteriora vene ꝑueniat:qm̄ ſi illud duriter fece
ris ſepe caput flōmi intꝰ ī vena occulta rūpet̄
fractura:⁊ facit vt vena refugiat ⁊ vulnera/
bit venā. Et ſi perfidioſe inſteteris vt cum eo
flōmes augmentabis malitiā:quaꝑꝑ experi/
ri debes qualr̄ flōmus ingrediat̄ cutez an̄q̄
cum eo flōmes:⁊ cuꝫ percuſſionē ſecūdare vo
lueris ſi tibi neceſſarium fuerit.
¶ Nunc exequit̄ can̄. attendēdos circa inſtrumentuꝫ
quo fit flōmia. Et primo facit hoc. Scꝺo ex accidenti
ponit duos. ibi ſcꝺa. (Et ſcito). Prima pars breuiter
cōtinet tot partes quot can̄. ponit circa hanc operatio
nem manualē. Primo ponit can̄. ex ꝑte flōmi dicens
ꝙ flōmus obtuſus.i. male acutus eſt magni impedi/
menti ſiue ꝑūgat venam ſiue nō:nam dolorē facit ⁊ fa
cit apare. ¶ Unde no. ſi flōmꝰ eſt obtuſus:nō ita po/
teſt penetrare venā ſicut acutus:⁊ iꝺ non ita contin/
git errare cum acuto ſicut cum obtuſo:⁊ ſi homo non
erret adhuc cuꝫ illo:q᷑ difficulter ꝑūgit faciendo ma/
gnum foramen facit dolere ⁊ apare currentibꝰ humo
ribus. ¶ Ulterius dicit ꝙ cū flōmas nō debes impel/
lere flōmuꝫ imprimēdo ſed ſuauiter blandiēdo:⁊ ſe/
riatim agas ſic ꝙ extremitas flōmi ad interiora ꝑue/
niat vene vt ſupple libere exeat ſanguis. Nam ſi duri
ter imprimas ſepe caput flōmi occulta fractura frāget̄
eo ꝙ caput flōmi eſt multū ſubtile ⁊ multū frangibile
cito. Itē ex tali impreſſione fugit vena:vn̄ nō ꝑcuties
ipſaꝫ.i. malitioſe:q᷑ ſi volēs te oñdere bonū inſtr̄m in
ſteteris flōmie:⁊ cū flōmo obtuſo augebis malitiaꝫ.ſ.
apatis dolorē ⁊c̄. Iꝺ anteq̄ flōmes ꝺbes expiri qūo
flōmus ingrediat̄ cutē. Et eodem mō debes facere ſi
vis facere ſcꝺam flōmiā ſi ſit neceſſaria. Nā ex pria flo
bothomia pōt caput flōmi eſſe plicatū aut factū obtu
ſum:iꝺ facta pria flōmia videas qūo ſtat caput flōmi.
¶ Tibi ꝓterea cauere ꝺbes ne venā īpleas ⁊
ſāguīe īfles:qm̄ tūc lapſus ⁊ rēotio minꝰ erūt
¶ Nunc Aui. ponit aliū can̄. dicens ꝙ tibi cauere de/
bes ne impleas venā ſanguine ⁊ inflet:nā tūc lapſus ⁊
remotio erit minus. Hec ꝑs pōt duobꝰ modis expo/
ni. Nā prio eſt aliqn̄ ꝙ vena multū reſiſtit ne flōmus
ipſaꝫ ꝑūgat. Dicit ergo ꝙ tu debes tibi cauere ne in/
fles valde venā:nā q̄uis aliqs tūor vene iuuet:mul/
tus tn̄ tumor ⁊ multa inflatio facit venā eſſe labilē:iꝺ
lapſus ⁊ remotio.i. preſſio vene eſſet minor:q᷑ quan
do ꝑcutit̄ vena cum flōmo:vena labit̄ aliquātulum a
ſuperiori ad inferius ⁊ aliquantulū remouet̄:tunc iſte
lapſus ⁊ iſta preſſio ſi vena moderate tumeret eſſet mi
nor q̄ deberet. ¶ Scꝺo ſic exponit̄:ſi nō infletur ve
na tn̄ lapſus:q᷑ remotio vene ſupple a ſuo ſitu erit mi
nor:prima expoſitio melior eſt.
¶ Cūq̄ vena tibi rebellauerit ⁊ occultaue/
rit ⁊ ipſius repletio ſub ligatura nō aꝑꝑuerit
ſolue ipſam ⁊ multotiēs liga ⁊ inūge eam ⁊
cōprimēdo deſcēde ⁊ aſcēde donec eā mani/
feſtare ⁊ apparere facias. Et hoc quidē expe
rieris cū duobꝰ digitis vnūquēq̄ locoꝝ tan/
gens in qbus ſcis venā extēdi:⁊ qn̄q̄ tāgens
vtriſq̄ ⁊ qn̄q̄ vno ipſoꝝ:⁊ cum altero facies
ſanguinē deſcendere donec altero cadēte ip/
ſius ſentias ſanguis acceſſionē cū ad ipſuꝫ ꝓ/
ducit̄ ſanguis ⁊ eius receſſionē cū dimittitur.
¶ Pōit aliū can̄. dicēs ꝙ cū vena tibi rebellauerit.ſ.
ī ꝑcutiēdo:q᷑ retropellat flōmū vel ſe occultauerit dū
ꝑcutis q᷑ labit̄:aut nō aꝑꝑuerit repletio ſub ligatura
multotiēs liga ⁊ inūge eā ꝓmendo ⁊ aſcendēdo ⁊ de/
ſcendēdo donec facias eam aꝑꝑere:q᷑ fricādo. Ex ta
li enim fricatiōe ⁊ vnctiōe cōſequit̄ cōpulſio ſangui/
nis in venā:⁊ quedā rarificatio ⁊ tumor vene. Et hoc
pōt expiri cū duobꝰ digitis tāgēdo ſic.i. qn̄q̄ cū vno
faciēdo deſcēdere ſanguinē cum altero:vt etiā vno di
gito percipias acceſſum ⁊ receſſum ſanguinis.
¶ Et ſcito ꝙ caput flōmi hꝫ ſpatiū ī quo pe
netrat qꝺ tn̄ nō ē lōgū ne ad arteriā aut neruū
penetret:⁊ ipm̄ qdē plurimū īpellere debes
cū vena fuerit magis ſubtilis. ¶ Opꝫ aūt vt
flōmi apph̄enſio fiat pollice ⁊ īpudico ⁊ di/
mittat̄ index ad palpādū ⁊ vt in medio fieri
fiat apph̄ēſio pollice ⁊ nō apph̄ēdat̄ superiꝰ
qm̄ nō bene tenebitur īmo erit vacillans.
¶ Ponit aliū can̄. dicens te ſciturū caput flōmi habe
re ſpatiū quo penetret:qꝺ tn̄ non dꝫ eſſe longum ne
ꝑcutiat arteriā.ſ. exiſtentē ſub vena:aut ne penetret
neruū:vena tn̄ exiſtente ſubtili ⁊ magna dꝫ fieri ma/
gna penetratio. Opꝫ aūt vt flōmus apprehendat̄ di/
gitis pollice ⁊ impudico:⁊ dimittatur index ad pal
pandū ⁊ apprehendat̄ flōmus in medio ferri ⁊ nō ap
prehēdat̄ ſuperius:q᷑ nō teneret̄ bene firmiter ⁊ va/
cillaret in ꝑcuſſione. Et primo dꝫ apprehēdi iſtis duo
bus digitis vt primo iſte index remaneat ad palpan/
dum venā:ſi bene tumet bene ſtat:⁊ tenebit̄ etiam fir
miter cū iſtis duobus digitis quos tibi dixi.
Ugo ſuꝑ q̄rta primi Aui. Mm

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Cūq₃ vena remouēdo ſe ad ptē vnā mutabiť: oppones ei ligaturā ⁊ ſtricturā ꝯ̄rio ptis illi⁹: ⁊ cū remouēdo ſe ad duas ptes eq̄lr mutabiť nō debebis eā in lōgitudine flōmare.

¶ Nūc pōit alios cañ. dicēs ꝙ cū vena mouerit ſe ad vnā ptē debes ponere ligaturā ⁊ ſtricturā ad aliā ptē ꝯ̄riaz: ⁊ ſi ſit mobilis ſm vtrāq₃ ptem flōma ſm latuz. Cā eſt q꜡ tūc nō ſequiť tanta leſio ex mobilitate.

¶ Et ſcito ꝙ opz vt ſtrictio ⁊ ꝯpreſſio ſint ſz q̄ztitatez diſpōnis cutis in duritie ſui ⁊ groſſitie/ ⁊ in multitudine carnis ⁊ abūdātia: ⁊ oz vt ēt ligatura ſit ꝓpinq̄. ¶ Cūq₃ ligatura venā occultauerit fac ſignū ſup eā ⁊ caue tibi ne a ſigni rectitudine remoueať cuz ligaturā facies: ⁊ cū h̄ toto īpelle flōmū. ¶ Cū āt vene declinatio ⁊ ipſi⁹ eleuatio tibi rebelles extiterint: ſinde locuz q eſt ſup eā in corpib⁹ macris ꝓprie cū vncino opare. ¶ Caſus ꝑterea ligationis ⁊ ꝯſtrictionis in iunctura prohibet venaꝝ īpletōez. ¶ Cūq₃ voluris lauare digito tuo tēde cutē vt a rectitudine remoueať foraminis deinde laua ⁊ exicca ⁊ pone pānū eminētiā hn̄tez ⁊ dimitte cutē vt ad locuz ſuū redeat. ¶ Et ſcito ꝙ q multuz ſudat cā replōnis: eſt flōmia indigēs: ⁊ multotiēs ⁊ hn̄ti febrez ēt habēti dolorē capitis q ex ꝯſilio flobothomia eſſet medicādus ſuperuenit flux⁹ ventris naturaliter qui flōmiaz excuſat.

¶ Ponit modū ligature dicēs: ꝙ ꝯſtrictio ⁊ ēt cōpreſſio. ſ. dum ligas ſint ſm quātitatē cutis in duritie: groſſitie: multitudine ⁊ abundātia carnis: neceſſe eſt ēt vt ligatura ſit propinqua loco flobothomādo: q꜡ ex ligatura ſit tumor in parte ꝓpinqua ⁊ ſic manifeſtatio vene. Et ſi ligatura occultet venā: q꜡ eam nimis ſubmergat fac ſignum ſupra venā vt de incauſtro vel alio aut alio colore. Facta ligatura noli recedere in flobothomādo a ſigno facto: īmo in illo ſigno impelle flobothomuz. Si vero depreſſio ⁊ eleuatio vene fuerint tibi rebelles: q꜡ ꝓpter depreſſionez nimis occulteť: ⁊ ꝓpter eleuationē fiat vena mobilis: ſcinde cutez ſupra venā exiſtentez: ⁊ ꝓprie in corporib⁹ macris in qbus nō eſt timor de nimia ſciſſura carnis: ⁊ cape tunc venā cum vncino deinde flōma. ¶ Deinde dicit ꝙ caſus ligationis ⁊ cōſtrictiōis in iunctura ꝓhibet venaꝝ impletionē: q꜡ cū ꝯſtringat in loco deprehēſo ꝓhibet ne ſanguis trāſeat ad venā. ¶ Penultimo dicit ꝙ cū volueris lauare. ſ. poſt flōmiā extēde cū digito cutē: vt cutiſ remoueať a foramine vene: vt ſupple liquor nō tranſeat ad foramen: deinde laua ⁊ exicca ⁊ poſtpone pannum habētez eminentiā: ⁊ fac cutē reuerti ad ſuū locū vt. ſupple ēt occurrat cutis foramini vene ne fiat emporiſma. ¶ Ultimo dicit ꝙ qui multum ſudat cā ſubtilis repletōis eſt egens flōmia: ſuppoſito ꝙ nō ſudet a cā exteriori: q꜡ vel curſu aut pānis ⁊c. vel ꝙ nō ſudet ꝑꝑ nimiā replōnē cibi aut pot⁹: vel tertio ꝙ nō ſudet ꝑꝑ debilitatē cōtētiue virtutis ſicut hn̄tes ſudorē diaphoreticū. i. reſolutiuū: ſed ſudet ꝑꝑ pn̄tiam multoruz humorū ⁊ maxime ſanguinis in venis. Etiā dicit Auic. ꝙ multotiēs hn̄ti febrē ⁊ dolorez capitis q ex conſilio ſupple recto eſſz flobothomādus ſi ei ſupuenit nāliter flux⁹ ventris excuſat a flōmia. Cōſimile poniť vt allegatuz eſt decima tertij. trac. 5o. c. 2. de cura pleureſis. Hoc eſſe pōt q꜡ mās humorales debitas eūari cū ſanguine per flōmiā nā eūat ꝑ fluxuz vētris. Et eūatis ſuꝑfluitatibus nām aggrauātib⁹ nā ſit potēs ſupra reſiduum ⁊ nō indigemus flobothomia.

Pōt quoq₃ ſolutio vētris excuſare a flōmia ex eo ꝙ ſāguis pōt cōuerti ſeu corrūpi in hu

¶ De flobothomia ſm expoſitionem Ugonis nuper inuentam.

FLobothomia ē eūo vlis q̄ mltitudinē eūat. Multitudo āt ē augmētū hūoꝝ ſup equalitatē ipſoꝝ in venis.

mores melā/ licos ⁊ flegma/ ticos qui eūā/ tur per fluxu₃ ventris: quare ⁊c.

¶ Cum prius Aui. poſuerit regulas circa curaz male ꝯplonis cū mā ꝑ eūonem cū pharmaco qꝺ rōne ꝓprietatis ⁊ q̄litatis eūat ⁊ ꝺ ānexis: h̄ ponit ꝯn̄ter regulas circa modos eūonū: que nō fiunt rōne q̄litatis eūantis aut inſtri in quo ſit eūo nec eūat eligendo ⁊ diuidiť in duas ptes. Et q꜡ tales eūones qn̄q₃ fiunt ꝑ aperitōez venaꝝ: qn̄q₃ aūt alio mō ſolutiuo ſolōne ꝯtinuitatis: q̄ eſt aut ꝑꝑ ſcarificatōez cū vētoſis aut ꝑꝑ aīalia mordētia ſic ſanguiſugas. Iō Aui. prīo ponit cañ. obſeruādos in eūone cū flōmia. Scꝺo cuz vētoſis ⁊ ſanguiſugis. ſcꝺa ibi. (Uētoſe.) Tn̄ ſi dicať ꝙ cū flōmia ſit eūo vlis magis q̄z cuz pharmaco: q̄re nō determinat prius de flōmia q̄z ꝺ vſu pharmacoꝝ. Diciť a magrīs ꝙ nō eſt incōueniēter ꝙ h̄ de modis eūonū ꝺterminať ꝑ q̄zto ꝑ illos curať mala ꝯplo. Et q꜡ facili⁹ accidit mala ꝯplo a pctō in q̄li ſpāli cui plm debeť eūo cuz pharmaco: iō ab illo mō eūandi prius incepit. ¶ Diuidiť aūt pn̄s caplm in q̄ttuor ptes. In prīa pte poſita deſcriptiōe flōmie ponit cañ. in vſu ei⁹ rōne diſpōnis corpis ⁊ hūoꝝ q ſunt eūandi. Scꝺo ponit cañ. in vſu ei⁹ rōne loci a q̄ faciēda eſt eūo ⁊ ꝑ quē locuz. Tertio ponit regulas in vſu flōmie rōne tēpis. Quarto rōne inſtrī cū quo ſit flōmia. ſcꝺa ibi. (Debes ſcire.) tertia ibi. (Et ſcito ꝑterea). q̄rta ibi. (Scias ēt). Prīa diuidiť ī tres ptes. Prīo ponit deſcriptiōez flōmie. Scꝺo corpa ꝑparata ⁊ qb⁹ flōmia ꝯueniat enumerat. Tertio dat cañ. in vſu ei⁹. ſcꝺa ibi. (Et nemo). tertia ibi. (Et debes ſcire.) Prīa in duas. prīo deſcribit flōmiā. ſcꝺo exponit vnū mēbrū ꝺſcriptōis ſupraſcripte. ſcꝺa ibi. (Multitudo v̄o.) ¶ Dicit g̃ ꝑ̊ ꝙ flōmia eſt eūo vlis q̄ eūat multitudinē: ⁊ in ſcꝺa pte diċ multitudo eſt augmentū humoꝝ in venis ſup equalitatē. ¶ Ubi no. prīo ꝙ qdā dicūt hāc eſſe deſcriptōez flōmie ſm ꝙ ipſa locať ſub organo medicinali. Sed cuz deſcribiť vt locať in manuali opatōe dr̄ ꝙ eſt recte vene inciſio: vt diċ Cōmēta. in lib. ſecretoꝝ. Ego aūt puto ꝙ hec nō ſit v̄a diffinitio: q꜡ n̄ ꝯuertiť cū diffinito. Eūo. n. q̄ ſit ꝑ exercitiū ⁊ balneū ⁊ abſtinētiā ſunt eūones vles eūantes multitudinez: ⁊ nō ſunt tn̄ flōmia: ⁊ ſilr ſcarificatōes ⁊ fricatōes: vt ſumiť ex Gal. ſcꝺa pticula apho. cōmē. illi⁹ apho. Ubicūq₃ cibus ꝑter nām intrat: ⁊ iō puto ꝙ Aui. h̄ nō poſuit ꝓ v̄a diffinitōe ſeu deſcriptōe: ſz pro q̄daz accn̄tali notificatiōe ꝑ quoſdā ſuos effect⁹ quos optīe faċ reſpcū aliaꝝ eūonū. Naz ⁊ ſi pharmacū poſſz vlr eūare multitudinē: nō tn̄ ita cōmode ſic flōmia: q꜡ nō eūat multitudinē ſm modū loquēdi medicoꝝ: niſi tn̄ ſupfluit ei⁹ opatio vſq₃ ad ſanguinē eūandū. Et iō Gal. ꝑmū adiutoriū eūans mltitudinē poſuit flōmiā. ſcꝺz ſcarificatōez īter ſpatulas: ⁊ poſt alia q̄ vide loco illo. Cā aūt q̄re vlr ⁊ multitudinē eūat eſt cū multitudo ī venis ꝯtineať: iō ꝑ venaꝝ apertionē optīe eūať cū ibi nulli⁹ hūoris ſit electio ſz effluit ſui liqditate. Et iō ſm ſpēs eūanť: qꝺ eſt eūare multitudinē ſm medicos: ⁊ q꜡ oēs ſunt inuicē colligate: iō ꝑ vni⁹ flōmiā pōt ab oīb⁹ fieri eūo: ⁊ illa pōt dici vlis: q꜡ a vaſis toti corpi ſeruiētib⁹ ⁊ a totius ambitu eūat. Dicunt tn̄ aliq ꝙ ⁊ ab oīb⁹ mēbris ⁊ a locis ex̄ venas eūat: vt colligiť ab Auic. tertia quarti. c. de heriſipila. ⁊ prima q̄rti cap. de cura variolaruz: ſed ego puto ꝙ hoc nō obſtāte: mea expoſitio ſit nulla. ¶ No. ſcꝺo ꝙ q꜡ in flōmia non eſt aliqd eligens prius vnū humorē q̄z reliquū: ideo oēs hūores q in venis cōtinenť mouentur

UVA. BHSC. IyR_044_1

uenť ad exitū: ⁊ nō ſoluz vnꝰ ſʒ duo aut tres: ⁊ iō proprie dr̄ ꝙ eūat multitudinē: ⁊ qḋ nō fit aliqn̄ pp peccatum multitudinis nō eſt incōueniēs quin multotiens fiat pp peccatū in quali vt ſtatiʒ habebitis: ſed qꝛ pharmacū eligit iō non dať ꝓprie ad eūandū multitudinē.

℄ Tertio no. ꝙ lʒ ſit poſſibile in aliquo loco q̄ʒ in venis augeri humores ſupra mēſurā nālez abſqʒ peccato in quali ſpāli vt in cōcauo cordis vbi ſanguis non moueť ad putredinē: tñ medici nō vocāt multitudinē niſi augmētuʒ ꝓportionale oīum humoꝝ in venis: qꝛ tale peccatū nō accidit alibi niſi in venis: vnde prima apho. cōmē. 3. nō magnificatis vltra modū hūoribus ad corpꝰ nutriēdū: īpoſſibile eſt corpꝰ vltra modū augeri: ⁊ ꝯſtat ꝙ Gal. loqtur de his q ſunt in venis.

℄ Et nemo qdē eſt flōmādus niſi vnus duorum. Unus eorū eſt egritudinibꝰ preparatꝰ: qui cū ipſius ſanguis multiplicatus fuerit cadet in eas: ⁊ alter eſt cadens in eas.

℄ Enumerat hic in gn̄e pro pte ēt in ſpē corpa qbus flōmia cōuenit. Et prīo magis in gn̄ali. ſcḋo magis ī ſpāli. ſcḋa ibi. (Ex his.) Prīo ponit duo gn̄a corporū preparatoꝝ qbus flōmia ꝯuenit. ſcḋo dat intētōes pp quas flōmenť. ſcḋa ibi. (Unuſqſqʒ.) ℄ De prīa dicit ꝙ nemo eſt flōmandus niſi ꝯtineať ſub aliquo duoruʒ generū. Unuʒ eoꝝ eſt corpꝰ p̄paratū cadere in egritudines: ita ꝙ cū ipſiꝰ ſanguis multiplicatꝰ fuerit cadet in eas. Aliud genus eſt corpus cadēs in egritudines.

℄ Ubi no. ꝙ cōīter ſolet exponi ꝙ duo ſunt modi corpoꝝ flōmandoꝝ. ſ. actu egrū ⁊ neutruʒ decidētie: ⁊ rō vt dicūt ē ꝙ cū flōmia ſit eūatio nō cōuenit niſi reſpcū alicuiꝰ p̄ter nām exn̄tis: mō illa q̄ ſunt inculpate ſana ſūt ḃʒ nāʒ: ſana. n. oīa ſunt ḃʒ nāʒ ī quātū ſunt ſana. Mihi tñ vr̄ vt ſupra dixi ꝙ tpata corpa ⁊ debite recta ſunt qn̄qʒ flōmāda: naʒ ⁊ ſi oīa q̄ ſunt in eis ſunt ḃm nām: tñ poſſibile eſt ꝙ ex aeris diſpōne fiant p̄ter nām: qḋ in debito eoꝝ regimine eſt ꝓuidēduʒ vt fiat: ⁊ iō ego p corpa p̄parata cadere in egritudines nō intelligo ſolum neutra: īmo ſana ⁊ aliq̄ tpata in qbus ex mutatōe aeris de hyeme ad eſtatē ⁊ p̄cipue futuraʒ vehemēter calidaʒ poſſibile eſt vt ſanguinē hēant: q cuʒ multiplicať p rarefactōeʒ faciet cadere in morbū: nec pp h̄ dicēdum diſtēperatū aut neutrū aliqḋ eoꝝ: ſed de h̄ dictū eſt in cap. 4. In oībꝰ ḡ corpibꝰ in qbus fit flōmia: illa fit ad remouēdū morbū: aut fit ad remouendū diſpōnem: p cuius augmētuʒ aut pmanentiā timeť morbꝰ.

℄ No. tñ vlteriꝰ ꝙ nō ſoluʒ flōmať ex timore de euentu egritudinū pp ſanguinis multitudinē in toto: ſʒ qn̄ ēt timeť multiplicatio in pte vna vt in pcuſſione ⁊ cāu diceť infra: nec ſolū intelligas de multitudine in quāto: ſed ēt de multitudine in quali: intelligēdo per ſanguinē tam quartū humorez q̄ʒ maſſam.

℄ Unuſquiſqʒ aūt eorum aut flōmať ꝓpter ſanguinis multitudinē: aut ꝓpter ipſius malitiam: aut ꝓpter vtrūqʒ.

℄ Hic exequiť ponēdo ītentōes pp q̄s flōmeť dicēs: ꝙ vnuſqſqʒ eoꝝ qbus cōuenit flōmia ſi flōmatur: aut flōmať pp augmētuʒ quātitatis ſanguis: aut pp eiꝰ malitiam: aut pp vtrūqʒ. ℄ Ubi prīo vides Aui. velle ꝙ flōmia cōuenit peccato ſanguis in quali: abſqʒ peccato ſpāli in quāto: nam p malitiā vt diſtinguiť ꝯ multitudinē non intelligiť niſi peccatū in quali ſpāli. ℄ Ur̄ tñ ꝙ hoc nō ſit verū. ſ. ꝙ qlibet qui flōmať pp alteruʒ dictoꝝ flōmetur. Nam Gal. in. 13. de ingenio ſani. dixit ꝙ eūamus corpus totuʒ nō ſolū in diſpōne plectorica: veruʒ etiam cū moderatione eoꝝ exiſtēte in toto. Et idem innuit Aui. infra de his q paſſi ſunt percuſſionem aut caſum. ℄ Ad hoc diceť prīo ꝙ ſanguinē eſſe multum pōt intelligi duobꝰ modis: aut. n. eſt multus reſpectu diſpōnis debite in ſanitate: aut eſt multꝰ reſpectu diſpōnis in corpore actu inuente: v̄bi gr̄a: pono ꝙ ſortes in diſpōne ſanitatis reqrat lib. x. ſanguis ⁊ hēat. ix. ⁊ cadat: ita ꝙ caput offendať fortiter: tūc lib. ix. ſanguīs non ſunt multꝰ ſanguis reſpectu eiꝰ qḋ dʒ eē in ſorte tpe ſanitatis: ſʒ paucꝰ: eſt tñ multꝰ reſpectu diſpōnis nūc inuente in eo: qꝛ pp dolorē tāto exiſtēte ſanguine plus de eo curret ad locū q̄ʒ opʒ: ⁊ forte faceret ap̄a. Uult ḡ Aui. ꝙ vnuſqſqʒ cū flōmať facit h̄: aut pp malitiā: aut pp multitudinez reſpectu eiꝰ qḋ in tali diſpōne indiget corpꝰ. ℄ Aut ſcḋo dr̄ ꝙ flōmia qn̄qʒ fit gr̄a eūonis aut gr̄a diuerſiōis. Et dr̄ ꝙ gr̄a eūandi nō fit niſi altq̄ triū cāꝝ dictaꝝ ab Aui. ſʒ gr̄a diuertendi bene pōt fieri ſine iſtis. Et hos duos modos ponit Dy. Ego tñ puto ꝙ qn̄qʒ minuiť ſanguis nō ꝙ ſanguis ſit ſupfluus reſpectu alicuiꝰ diſpōnis p̄exn̄tis: ſʒ pp futurā q̄ timeť vt in iter agere debētibꝰ. Unde Raſis. 6. Almanſo. c. de hac mā dicit: q vult iter longum pagere / dʒ ante ipſius inceptionē minui ⁊ medicinam ventris ſolutiuā ſumere dʒ. Sed cōſtat ꝙ hoc nō ſit ꝓpter aliquā diſpōnem preternaturalē que nūc ſit ſed q̄ timeť: ⁊ eſt gratia eūonis ⁊ non diuerſionis. Et ideo dico ꝙ quilibet qui flōmať pp multitudinē aut ꝓpter malitiā: flōmať. ſ. que eſt aut timeť: ⁊ per ꝯn̄s dico inculpate ſanū ⁊ tēperatū quādoqʒ debere flobothomari vt ſupra dixi: ⁊ ēt innuit Gaľ.

℄ Et his quidē egritudinibꝰ p̄paratus eſt ſicut qui eſt expoſitus ſciatice ⁊ podagre fortibus ⁊ artetice ſanguineis: aut ille cui accidit ſputū ſanguineū ex fixura vene que in pulmone eius exiſtit tenuiter cōſolidata: qm̄ cū ipſiꝰ multiplicať ſanguis findeť: ⁊ apti epilepſie ⁊ apoplexie ⁊ melācolie cū ſanguinis multitudine ⁊ ſquinātie ⁊ ap̄atibus interiorū ⁊ obtalmie caľe: ⁊ ex eis quibꝰ emorroydaꝝ ſanguis qui fluere ſolebat eſt retentus: ⁊ mulieribus quibꝰ menſtruus ſanguis eſt reſtrictus: horū tñ colores nō demōſtrāt ꝙ flōmari debeāt pp ipſoꝝ obſcuritatē aut albedinē aut viriditatē ⁊ illi qui in interioribꝰ mēbris cuʒ cōplexione calida debilitatem patiuntur.

℄ In iſta pte ſpāli narrat corpa ⁊ diſpōnes eoꝝ: rōne quoꝝ ꝯuenit flōmia: qꝛ cū dixerat de egris: ⁊ illa dn̄r in capľis de cura ſuaꝝ egritudinū: iō Aui. hic nō narrauit ſpāľr egritudines in qbꝰ ꝯuenit flōmia: ſʒ narrauit ſpāľr plura parata cadere in egritudines. Et ſolet diuidi ps iſta in duo. Nā prīo narranť corpa parata cadere ī egritudinē in qbꝰ fit flōmia p̄ncipaľr cā eūonis. Scḋo illa in qbꝰ fit flōmia cā diuerſiōis. ſcḋa ibi. (Et illis quibꝰ percuſſio). Prīa in duas. Prīo facit qḋ dictū ē. Scḋo oñdit tp̄s optimū ad flōmiā in iſtis. ſcḋa ibi. (Nā iſtis). ℄ In prīa narrat decē maneries p̄paratoꝝ. Prīo ſunt parati ad arteticā ⁊ podagrā vel ſciaticā fortē vel ſanguineā. Scḋo parati ſputo ſanguinis maxie cū poſt illud paſſi ſunt fracturā vene in pulmōe vel in pectore: ⁊ fuit tenuiter cōſolidata: qꝛ multiplicato ſanguie ſcindať iteꝝ. Tertio ſunt parati epilepſie cū ſanguis multitudine. Quarto pati melācolie cū ſilľi multitudie. Quito ſūt pati ſqnātie. i. ap̄atibus capitis gutturis vel muſculoꝝ epiglotis ⁊ meri aut amigdaľ. Sexto ſūt pati ap̄atibꝰ neruoꝝ. Septio ſūt pati obtalmie caľe. Octauo ſūt illi q̄rū ſanguis emorroydaꝝ q fluē ſolebat ē reſtrictꝰ. Nono ſunt mulieres qbꝰ reſtrictꝰ ē fluxꝰ mēſtruaľ ſupple p̄ter nāʒ. Et ī iſtis docet cōſiderare ꝙ eoꝝ colores nō oſtēdūt: ꝙ debeāt flōmari pp eoꝝ obſcuritatē aut albedinē aut viriditatē. Decio ſūt q cū ꝯpľone caľa ī iterioribꝰ patiunť debilitatē. Et tu p̄ ꝯſidera ꝙ haꝝ egritudinū ī qbꝰ iſta corpa ſūt pata

cadere:ꝗdā ſūt a ſanguīe:ꝗdā ⁊ ſi nō ſint a ſanguīe tñ
accidūt cū ſanguinis multitudine vt epilepſia ⁊ melīa
⁊ ꝯuenit flōmia ad exonerādū nām vt ſit potētioꝛ ſupͣ
mām ꝓpꝛiā illaꝝ egritudinū:⁊ qꝛ cuꝫ flōmia aliqd de
mā eaꝝ eūatur:nō tñ negaꝉ has egritudines a ſangui
ne poſſe pēdere:ſꝫ eſt raro:⁊ iō magis de directo con
uenit flōmia qñ ſunt egritudines a ſanguine pēdētes
ꝙ̃ in aliijs. ℂ Sed ſpāliter deſcēdēdo. De pꝛīa mane
rie nota ꝙ artetica eſt nomē gñale paſſiōis iūcturaꝝ:
ſed podagra eſt nomē ſpāle doloꝝ iuncturaꝝ pedū: ⁊
ſciatica eſt doloꝛ iuncturaꝝ anche dicte a ſcia ꝗ eſt ꝯca
uitas oſſis ſupioꝛis cui ꝯtinuaꝉ vertebꝛū coxe. Et cuꝫ
hmōi doloꝛes ſunt foꝛtes qꝛ intolerabiles:tūc eſto ꝙ
non ſint a ſanguine:timeꝉ tñ de ſanguīs nimio curſu:
⁊ iō ꝯuenit flōmia. Cū aūt ſunt cū ſanguine non cadit
dubiū ꝙ flōmia ꝯueniat. De paratis ſputo ſanguinis
ꝯſtat ꝙ cuꝫ ſanguīs multiplicaꝉ magis extēdiꝉ vena ⁊
facilius ſcindiꝉ. De ſqnātia ⁊ apātibꝰ mēbꝛoꝝ īterioꝝ:
iterū ⁊ de obtalmia nō cadit difficultas. Sꝫ notāter di
xit de obtalmia calīa qꝛ qñ ſit a flegmate magis opꝫ fa
cere purgatōeꝫ ꝙ̃ flōmiā. ℂ Sed de illis qbus cōſtri
ctus eſt ſanguinis hemoꝛroydaꝝ q fluere ſolebat: aut
ſanguis mēſtruus:ſunt due difficultates. ℂ Pꝛīa qꝛ ſi
reſtrictꝰ ē ſanguis hemoꝛroydaꝝ eſt ex ſanguīs pauci
tate:aut qꝛ nō ſit ampliꝰ groſſus pp mutationē regimi
nis:⁊ in iſtis nō eſſe indigētiā flōmie qꝛ nec timeꝉ pec
catuꝫ in quāto nec ī quali:⁊ ſilr̄ ꝯtingit in mulieribꝰ:
vñ ⁊ pp febꝛes paucificato ſanguine ī eis deficit fluxꝰ
⁊ ꝓpter partuꝫ plurimū retinetur pluribus menſibus
⁊ pp lactationeꝫ:⁊ tñ nō cōuenit in caſibꝰ iſtis flōmia.
ℂ Scōa difficultas ſi hoīuꝫ coloꝛes nō oſtēdūt ꝙ flō/
mari debeāt:qꝛ ſunt albi aut virides vel obſcuri:tunc
ſequiꝉ ꝙ in iſtis nō eſt ſanguis abūdans:qꝛ vt dꝛ cō/
mēto ſcōe pticule apho. Coloꝝ coꝛpis humoꝝ abun/
dātiā ⁊c.⁊ iō flōmia nō cōuenit:ſcōo qꝛ tales coloꝛes
nō accidūt niſi ex abūdātia aut flegmatis aut melan/
colie vt obſcurꝰ:aut amboꝝ vt viridis: qꝛ ex ambobꝰ
eſt pmixtꝰ:ſed mixtis humoꝛibꝰ dominātibꝰ cauēda ē
flōmia vt diceꝉ:ꝗ nō ſunt flōmādi. ℂ Ad pͥmū hoꝛuꝫ
dꝛ ꝙ veruꝫ eſt qñ reſtringiꝉ circa fluxū hemoꝛroydaꝝ
aut menſtruoꝝ qui fluere ſolebat:⁊ pꝛo tunc nō cōue/
niunt flōmie. Quis eniꝫ dubitat ꝙ qñ poſt nimiū cur
ſuꝫ hemoꝛroydaꝝ ⁊ plurimā virtutis debilitatē ex eo
reſtringatur aut nāliter aut accidentaliter: ꝙ nō ſtatim
poſt eſt facienda flōmia cū tunc ſit ſanguis defectus.
Sed Aui. intētio eſt ꝙ vtplurimū ita eſt ꝙ qñ poſt tē
pus multū aliquis eſt reſtrictꝰ aliquis iſtoꝝ curſuuꝫ eſt
flōmandus:⁊ hoc eſt vtplurimū in his quibus accidit
hemoꝛroydaꝝ curſus:⁊ ſit ꝯſuetudinariꝰ:ſicut in qui/
bus multiplicaꝉ ſanguis groſſus: ⁊ in mulieribꝰ vſqꝫ
ad debitaꝫ etatē merito diſpōnis ſexus eſt aptus mul
tiplicari ſanguis quo nō indigent dum nō ſunt ꝑgnā
tes:⁊ ideo in iſtis cum retineꝉ fluxus notabili tēpoꝛe
ſignificaꝉ ꝙ ſanguis malus ē multiplicatꝰ vtplurimū:
⁊ ideo indigent flōmia vt preſeruenꝉ a moꝛbis qui ex
tali malo ſanguine ſunt apti generari. ℂ Sed ꝓ ſcōo
dubio nota ꝙ tam ſanguis menſtruus ꝙ̃ ſanguis qui
ſolet fluere per hemoꝛroydas vtplurimuꝫ eſt ſanguis
aut aquoſitate multa pticipās aut groſſitie: ⁊ ideo qñ
diu retinetur accidunt tria ꝓpoſito pertinētia. Pꝛimo
qꝛ talis ſanguis mittiꝉ per partē ad exterioꝛa:qꝛ mem
bꝛa intrinſeca ſunt multū foꝛtioꝛa mēbꝛis exterioꝛibꝰ:
⁊ preſertim emittiꝉ:qꝛ ille qui iam eſt malignatꝰ ⁊ ma
gis factus diſtans a natura boni ſanguinis. Secūduꝫ
eſt ꝙ hic ſanguis recipit alterationē ab exterioꝛibus:⁊
ſit declinās ad humoꝛis dicti nām. Et humoꝛes etiaꝫ
dicti qui cum ipſo multiplicanꝉ remanēt in maioꝛi ꝓ/
poꝛtione: ſolito in exterioꝛibꝰ:⁊ ideo ſit coloꝛ aliquis
de tribus dictis vtplurimū. Tertiū autē eſt ꝙ ſanguis
denouo multiplicatꝰ nōdum malignatꝰ eſt adhuc in
venis maioꝛibus: nā nō taꝫ cito eas egrediꝉ ⁊ in cute
diffundiꝉ niſi poſt malignationē:⁊ iō remanet neceſſi
tas eūonis eius ne maligneꝉ:dꝫ tñ medicus cōſidera
re vtrum pꝛius ſit pharmacāduꝫ aut non per regulas
poſitas ſupꝛa cap. 4. ℂ Et tunc ad argumentū patet
ſolutio. Ad pꝛimū qꝛ coloꝛ coꝛpoꝛis oſtēdit abūdātiaꝫ
ſanguinis ſi nō aliqñ fuerit in īterioꝛibꝰ:⁊ aliqñ in ex/
terioꝛibꝰ:ſed ad ſcōm pꝫ ſolutio ꝑ vltīa dicta. ℂ Sed
vlterius no. ꝙ Aui. dicit ꝙ indigent flōmia illi qui in
interioꝛibꝰ membꝛis cum ꝯplōne calida patiunꝉ de/
bilitatē:ergo cuꝫ pꝛohibeat a flōmia ſequiꝉ ꝙ nō ſunt
merito illius flōmandi:ꝑterea mala cōplo calida pōt
ita bene eſſe a dñio colere ſicut ſanguinis: ergo nō iu/
uat flōmia cū colere dñio:vt ita diceꝉ:ſequiꝉ ꝙ nō indi
cat flōmiaꝫ qꝛ plurimū eſt cū ſiccitate vt in ethica. Hic
ergo vꝛ ꝙ Aui. incōuenieter hec coꝛpoꝛa numerauit.
ℂ Ad hoc dubium cōiter rñdit Dy. duobus modis.
Pꝛimo ꝙ per debilitatē intelligamꝰ hic nō illam que
eſt pp reſolutōeꝫ/ ſed illam ꝗ eſt cuꝫ virtutis agitatōe:
talis eſt a ſanguine:qꝛ nullus alius humoꝛ eſt aptꝰ ge
nerare ⁊ caleſacere:nam colera ſui leuitate ⁊ paucitate
nō grauat:⁊ aliij nō ſunt frigidi:⁊ ideo hec debilitas ē
a ſanguine ſupfluo ⁊ in ea ſit flōmia: debilitas aūt ar/
guens non debere fieri flōmiaꝫ eſt de reſolutione de
qua non loquiꝉ hic Aui. ℂ Scōa rñſio eſt ꝙ ēt veruꝫ
eſt ꝙ patiētes malaꝫ ꝯplōnē calidaꝫ pp quā fiunt de/
biles in interioꝛibꝰ ſunt flōmandi: nō ꝙ mala ꝯplo a
ſanguine pendeat:ſed qꝛ ab illa ſaltem eſt apta foueri
ſicut. 7. terapētice Gal. patientes malā ꝯplexionē fri/
gidam ſtomacho factā cā eſt cuꝫ pñtia flegmatis eūat
flegma tanꝙ̃ fouēs illam malaꝫ ꝯplōneꝫ. Ego autem
puto ꝙ addere poſſet ꝙ mala cōplexio calida eſt cā at/
tractionis ad locuꝫ:⁊ debilitas eſt cā ꝙ alia mēbꝛa ad
debile trāſmitant:vt pꝫ pꝛima pꝛimi. c. de humoꝛibꝰ:
vt ne ergo adhec mēbꝛa debilitata currat ſanguis fa/
ciēda eſt flobothomia. ℂ Qō ſi dicat ꝙ ſunt debiles:
⁊ ideo nō ꝯuenit diciꝉ ꝙ nō opꝫ in iſtis debilitatā eſſe
virtutē agitatiuā totius:ſꝫ ex vno mēbꝛo pticulari: ⁊
talis non arguit ꝙ dimittaꝉ flōmia. Aut dicaꝉ de qua
loquiꝉ eſt ꝑ aggrauatiōeꝫ ⁊ nō ꝑ reſolutionē:⁊ in hoc
nō ꝯfert flōmia. Et ſi hec cōiungas cū dictis Dy. erit
reſponſio completioꝛ.

ℂ Nam iſtis melius eſt vt in vere minuanꝉ
lꝫ in has nōduꝫ inciderint egritudines.

ℂ Hic oñdit tp̄s aptius ad iſtoꝝ flōmiā:⁊ dicit ꝙ iſtis
eſt melius ꝙ flōmenꝉ in vere lꝫ nō inciderint ad has
egritudines: ⁊ intelligiꝉ de flōmia preuiſiua ꝙ tēpus
magis aptuꝫ vlr̄ ad hanc flōmiaꝫ eſt ver:lꝫ quibuſdaꝫ
ex particularibus diſpōnibus cōtingeret aptius eſſe
aliud tēpus:⁊ pp hoc vide illud ꝙ dictū eſt ſuper cap.
4. de aliaruꝫ eūonuꝫ cōuenientia: in vere:eedem ſunt
cauſe in illis ⁊ in flobothomia.

ℂ Et illis qbus ꝑcuſſio accidit aut cāus:qm̄
qñqꝫ minuunꝉ timendo ne eis accidat apa:⁊
qui hꝫ apa minuēdus eſt:qm̄ timeꝉ ne aperia
tur anteꝙ̃ matureꝉ lꝫ nō indiguerit ⁊ non fue
rit ibi multitudo.

ℂ Hic oſtendit que ſunt coꝛpoꝛa que ꝓculdubio indi
gent flōmia ſm pꝛimā ītroductionē:⁊ ponit tres ma/
neries. Pꝛima ſunt coꝛpa quibꝰ accidit ꝑcuſſio. Scōa
ſunt coꝛpoꝛa qbus accidit caſus ab alto. Tertia eſt ma
neries illoꝛū q patiunꝉ apata calida. Nam pꝛime due
minuunꝉ timēdo ne pp doloꝛē aut mēbꝛi debilitateꝫ
accidat apa ſi ſanguis dimittaꝉ. tertia coꝛpa minuunꝉ
timēdo ne apa rumpaꝉ ante maturatōeꝫ:⁊ ſunt iſti mi/
nuendi licet non indigeant ⁊ non ſit in eis multitudo.
Et hoc eſt quod īuenitur ex deſcriptione Ugonis ſu/
pꝛa cap. de flobothomia ⁊c.

ℂ De ventoſis

UVA. BHSC. IyR_044_1

C De ventoſis. Cap. xxj.

Entoſe cutis ptem magis mundificant q̃ꝫ flõmia: ⁊ plus extrahũt ſanguinem ſubtilẽ q̃ꝫ groſſuz. Et ipſarum quidẽ iuuamẽtum in corpibꝰ cõpoſitis groſſis ⁊ craſſis groſſum habẽtibꝰ ſanguinẽ eſt paruũ: qm̃ ex iſtis nõ extrahunt ſanguinẽ neqꝫ extrahũt ſicut opꝫ: imo qui ex eo vehemẽter eſt ſubtilis ⁊ cuꝫ difficultate ⁊ in mẽbro vẽtoſato debilitatẽ efficiunt.

C Capl'm pñs ſic cõtinuaꝛ ad p̃cedens: qꝛ in p̃cedẽti determinauit de eũone p flõmiaꝫ: nũc determinat de quibuſdã eũonibus ãnexis vt fiẽdis p ventoſas ⁊ ſanguiſugas q̃ notabil'r ãnectunꝛ flõmie. Prĩo qꝛ ſanguinẽ eũantes. Secũdo qꝛ nõ eũantes eligẽdo ſicut nec flõmia. Et diuidiꝛ i duas. Nã prĩo determiat de eũone fiẽda p vẽtoſas. Scõo d̃ eũone p ſanguiſugas. ſcõa ibi. c. ſequẽti. (Indi dixerũt.) Et merito prius de vẽtoſis eſt determinatũ vt de affiniorībꝰ flõmie: ventoſatiõe facta cũ ferro ſcarificãdo ſicut in flõmia: plus ẽt ⁊ a pluribꝰ partibꝰ eũare vẽtoſaꝫ q̃ꝫ ſanguiſugaꝫ. Et diuiditur hoc. c. in duas. Nam primo determinat de vẽtoſis magis in gnãli. Scõo magis in ſpãli. ibi ſecũda. (Plurimi aũt hoĩum.) Prima in duas. Naꝫ prĩo facit qd̃ dictũ eſt. Scõo ponit quẽdã cañ. obſeruãduꝫ in applicatiõe vẽtoſaꝝ. ibi ſcõa. (Et opꝫ quidẽ.) Prima in tres. Prĩo tangit iuuamẽta ⁊ nocumẽta ventoſarũ. Scõo opinionẽ quorũdã tangit circa tp̃s applicandi ventoſas. Tertio etiaꝫ p̃mittiꝛ qua hora illiꝰ tẽporis ſit applicãda ventoſa. ibi ſcõa. (Quidam aũt.) ibi tertia. (Ex ſuis vero horis.) C De prima dicit ꝙ vẽtoſe plus mũdificãt cutem ⁊ eius ptes q̃ꝫ flõmia: plus ẽt educũt ſanguinẽ ſubtilẽ q̃ꝫ groſſum: quarum iuuamentũ in corporibꝰ duris groſſuꝫ hñtibꝰ ſanguinez eſt paruũ: qm̃ nõ trahũt ſanguinẽ groſſuꝫ ſꝫ ſoluꝫ ſubtilẽ: ⁊ eũando difficulter efficiũt debilitatẽ mẽbro vẽtoſato. C Nota p pte Aui. loq̄ de vẽtoſis factis cũ ſcarificatiõe q̃ eũant ſanguinẽ exñtẽ circa cutẽ: eo ꝙ ſcarificãdo vtplurimũ ſoluũꝛ rami parui venaꝝ diſpſi circa cutẽ. Cõiter vero p flõmiã ſoluiꝛ vena pfundior nõ ita ãnexa cuti. Item plus eũat ſanguinẽ ſubtilem q̃ꝫ groſſum: eo ꝙ ſanguis diſperſus p illas venas ſubtiles cõiter eſt ſubtilis. Itẽ modicũ cõferũt corporibꝰ de quibꝰ in lr̃a diciꝛ cũ ex eis ſubtilis ⁊ non groſſus ſanguis educaꝛ. Item cuꝫ difficultate eũatur iſte ſanguis cum opꝫ ſcarificari ⁊ ventoſa attrahere. Item efficiunt ventoſe debilitatẽ in mẽbro ventoſato reſoluẽte ſpiritus illius mẽbri: ⁊ ſic calidum naturale debilitando: reſoluẽdo ẽt d̃ humido ſubſtãtifico ⁊ etiã euacuãdo ſpãliter ſanguinẽ illius mẽbri ⁊c̃.

C Quidã aũt p̃cipiũt vt vẽtoſe ĩ pricipio mẽſis nõ apponãꝛ: qm̃ hũores nõdũ amoti fuer̃t neqꝫ ebullierũt: neqꝫ ĩ fine mẽſis: qm̃ hũores tũc ſunt miuti: ſꝫ ĩ medio mẽſis cũ hũores ſũt ebulliẽtes ⁊ ĩ ſui augmẽto lumĩs ĩ corpe lune augm̃tũ ſequẽtes ⁊ augmẽtaꝛ cerebꝝ ĩ crãeiſ ⁊ aq̈ ĩ flumĩbꝰ acceſſionẽ ⁊ receſſionẽ hñtibꝰ.

Sciaſ p menſeꝫ intelligere mẽſem lunarẽ. vñ in pricipio talis mẽſis lumen eſt paucũ in luna: ſicquo ꝙ hũiditates ⁊ hũores pauci ſunt in tali principio. In medio aũt cuꝫ luna habeat multũ lumẽ ⁊ ſit augmentata: humores ẽt augmẽtati ſũt: ⁊ ſic de ſinequa

C Nũc ꝺm opinionẽ aliquoꝝ tãgit tp̃s ꝯueniẽs ad vẽtoſandũ: dicẽs aliquos p̃cipere nõ apponi vẽtoſas in pricipio mẽſis nõdũ motis ⁊ nõ ebulliẽtibꝰ humoribus: nec ĩ fine mẽſis ĩ quo ſunt minuti: ſꝫ ĩ medio mẽſis in quo ebulliũt ⁊ ſunt aucti lumĩs lune ſequentes augmẽtũ: quo ẽt tpe in craneis cerebruꝫ augeꝛ: ⁊ aq̈ augeꝛ ẽt in flumĩbꝰ hñtibꝰ acceſſum ⁊ receſſuꝫ. Et notãter dr̃ q̄dã. Naꝫ ⁊ ſi hoc ſit aliqual'r experiẽtia verificatũ: huiꝰ tñ nõ põt afferri demonſtratio. Sꝫ ex parte ſupponiꝛ hũores corpis regulari ⁊ depẽdere a lumĩe lune q̃ cũ ſit in medio potẽtior ſup̃ nos: id̃ augenꝛ humores: augeꝛ ẽt ⁊ craneũ: ⁊ hoc ꝯtinet veritatẽ de tẽpore electiuo. De coacto aũt non ſic: cum aliq̃ñ coacte nos oporteat facere etiam in fine menſis.

C Ex ſuis vero horis in die melior eſt hora ſecunda ⁊ tertia.

C Nũc Aui. tãgit horã magis ꝯueniẽtẽ p pte vẽtoſationis dicẽs ꝙ ſit hora ſcõa vel tertia diei. C Pro pte no. ꝙ prĩo meliꝰ eſt vẽtoſare de die q̃ꝫ de nocte cum hũores ſint magis habiliores motui: cuꝫ ẽt locꝰ applicãdi meliꝰ poſſit eligi. Itẽ melior hora eſt ſcõa vel tertia: cũ tũc nec ſit frigꝰ ĩmobilitãs hũores: nec ẽt ſit caliditas nimia nimiũ reſoluẽs ⁊ debilitãs humorẽ ⁊ virtutẽ. Et hoc eſt verũ maxĩe tpe calido aut tpe tpato ĩ quo eſt electiue eũandũ vel flõmãdũ: in tpe v̊o valde frido nõ ẽ ĩcõueniẽs vt eligaꝛ hora tardior ⁊ calidior.

C Et opꝫ quidẽ vt a vẽtoſis ſibi q̄libet caueat poſt balneũ: niſi cuiꝰ ſanguis fuerit groſſus qm̃ ipſe ſe prius balneare dꝫ ⁊ vna hora morari ⁊ poſtea ventoſas apponere.

C Aui. ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ opꝫ quẽlibet ſibi cauere a vẽtoſatiõe poſt balneationẽ niſi vẽtoſandus haberet ſanguinẽ groſſuꝫ: qꝛ tũc prĩo dꝫ ſe balneare poſtea morari vna hora deĩde vẽtoſari. C Pro pte no. ꝙ notabil'r poſt balneũ nõ fiat vẽtoſatio. prĩo ne debilitas debilitati coniungatur: ne ẽt ebullitio facta p balneum cõiungaꝛ ebullitioni ventoſaꝝ. In caſu tamen maius eligẽdo iuuamentũ nocumẽto ventoſatiõi p̃mittẽda eſt balneatio vt fiat per balneũ ſanguis ebullitio ⁊ ſubtiliatio diſponens ſanguinẽ ad eũandum p ventoſas: vna tñ hora poſt: ⁊ breuiter tanto tpe poſt q̃ꝫto humoꝝ ſint ſedate ebullitiones.

C Plurimi aũt hominũ abhorrẽt vẽtoſas in anterioribꝰ capitis apponere: ⁊ reperiunt in hoc ſenſum ⁊ intellectum impediri.

C Nunc Aui. in ſpãli determinat de ventoſis. Et diuidiꝛ in duas. Prĩo ponit aliquos cañ. ⁊ aliqua iuuamẽta vẽtoſaꝝ nõ multũ ipſas diſtinguẽdo ꝺm ꝙ ſũt cũ ſcarificatiõe vel ſine. Scõo exequiꝛ ponendo plura iuuamẽta. ibi ſcõa. (Uẽtoſe aũt.) Pria ĩ tot quot cañ. ponit vẽtoſaꝝ: ptes patebũt legẽdo. C Primo ergo ponit talẽ cañ. ꝙ multi hoĩum abhorrẽt ptibꝰ anterioribus capitis apponere vẽtoſas q̄bꝰ repiunꝛ ſenſum ⁊ intellectũ debilitare. C Pro pte no. ꝙ anteriora quibus applicanꝛ vẽtoſe vt ſic debilitẽt poſſent eſſe frõs ⁊ tpa. C Scõo nota ꝙ pp has vẽtoſas ſenſum ⁊ intellectũ ꝯtingit debilitari: qꝛ cũ reſoluunt ſpũs ab organis ſenſuũ ⁊ motuũ interioꝝ: v̊tutes ĩteriores in ſuis debilitanꝛ opationibꝰ. Ex ꝯſequẽti ẽt cũ intellectꝰ ex ſenſuũ vigore dependeat in ſua opatione neceſſe eſt vnũquẽqꝫ intelligentẽ phantaſmata ſpeculari: ideo leditur intellectꝰ: intelligẽdo aũt per intellectũ virtuteꝫ cogitatiuã de qua tertio de anima dictũ eſt. Hic auteꝫ intellectus corruptibilis eſt: ⁊ ſine hoc nihil intelligit ſupple verus. ſ. intellectus. Per ſenſum auteꝫ alium interiorem intelligendo ſpiritum ſiue ſenſum in parte anteriori cerebri vigenteꝫ: quas oẽs virtutes dicta de cauſa debilitari contingit.

C Et vẽtoſe quidẽ ſup nocrã q̃ eſt ĩ collo poſite nigre vicarie exiſtũt ⁊ cõferũt ſupciliorũ grauitati ⁊ alleuiãt palpebras: ⁊ cõferũt ſcabiei oculoꝝ ⁊ fetori oris. C Et ſup alcheel vicẽ tenẽt baſilice ⁊ cõferũt doloribꝰ humerorum ⁊ gule. C Et ſup alchadã poſteriꝰ ſunt vicarie cephalice ⁊ ꝯferũt tremori capitis ⁊

mēbꝛis q̄ ſunt ī capite ſic̄ facies ⁊ dētes ⁊ mole ⁊ aures ⁊ ocl̄i ⁊ gula ⁊ naſus. ¶ Uētoſe āt q̄ nocre ſuppōnūt obliuionē hēditaꝛ faciūt ṽaciter ſic̄ qdā dixerunt: qm̄ poſterioꝛ ps capitꝭ ē locꝰ ꝯſeruatiōis quē vētoſe debilitāt. ¶ Alcheelie ṽo debilitāt os ſtōi. ¶ Et pp alchadaꝫ qdē qñqꝫ accidit capitiſ tremoꝛ parūper: ita ꝙ mutemꝰ nos a nocra ⁊ ab alcheel parūp aſcēdamꝰ niſi cū fuerint neceſſarie pp fluxum ſanguīs ex tuſſi: qm̄ tūc cū eis ē deſcēdēdū ⁊ ñ aſcēdendū. ¶ Et he qdē vētoſe q̄ alcheel ſuppōnunꝭ ⁊ inter duas ſpatulas ꝯferūt egritudinibꝰ ſanguīeis ⁊ ſpaſmo ſanguineo ⁊ aſmati ſanguineo: ſed ſtōm debilitāt ⁊ coꝛdis tremoꝛē gnānt. ¶ Et vētoſe qdē q̄ cruribꝰ ſuppōnunꝭ ſunt minutōi ꝓpinq̄ ⁊ mūdificāt ſanguinē ⁊ ꝓuocāt mēſtrua. Et ei qdē q̄ ex mulieribus alba exiſtit ⁊ laxa ſanguinē hñs ſubtilem ventoſe in cruribus poſite ſunt melioꝛes q̄ꝫ flōmia que fit in ſaphena.

¶ Nunc ponit alios can. dicēs ꝙ ventoſe nodo colli ſuppoſite vicē tenent vene nigre ſiue cōis cōferentes grauitati ſupciliōꝝ alleuiātes palpebꝛe grauitatē. Cōferunt ēt ſcabiei oculoꝝ ⁊ fetoꝛi oꝛis. Poſite vero ſup alcheel viceꝫ tenēt baſilice: ⁊ cōferūt doloꝛibꝰ humerorum ⁊ gule. Suppoſite ṽo ſup alchadā poſteriꝰ viceꝫ tenent cephalice cōferētes tremoꝛi capitis ⁊ mēbꝛis q̄ ſunt in capite: vt faciei: dentibꝰ: maxille: ocl̄is: auribꝰ gule ⁊ naſo. ¶ Alter cañ. quē pōit eſt ꝙ vētoſe ſuppoſite nocre faciūt hereditare obliuionē: ſicut ēt dixerūt qdam: qꝛ ꝑ has debilitaꝭ ps poſterioꝛ capitis: locꝰ cōſeruatōis memoꝛie exiſtens. Sed ventoſe alcheyl debilitant os ſtōi. Et ēt ꝑ vētoſas alchadaꝫ qñqꝫ accidit tremoꝛ capitis. Et iō nos parum recedamꝰ a nucha ⁊ paruꝫ aſcēdamꝰ alcheyl niſi ventoſe ſint neceſſarie pp reſtringēduꝫ ſanguinē ex tuſſi: nam tūc debemꝰ deſcēdere ⁊ nō aſcēdere. Et certe he ventoſe q̄ ponunꝭ circa alcheyl inter duas ſpatulas cōferūt moꝛbis ſpatularuꝫ ⁊ pectoꝛis ſanguineis ⁊ ſpaſmo ſanguineo ⁊ aſmati: ſed debilitāt ſtomachū ⁊ faciūt tremoꝛē coꝛdis. ¶ Ultimo dicit ꝙ vētoſe ſuppoſite cruribꝰ ſunt ꝓpinq̄ flōmie ⁊ mūdificāt ſanguinē ⁊ ꝓuocāt mēſtrua. Albe tñ mulieri ⁊ laxe ſanguinē hñti ſubtilē vētoſe in cruribus poſite melioꝛes exiſtunt flōmia ſaphene. ¶ Pꝛo partiū intellectu no. ꝙ per nocrā intelligit mediā ꝑtē colli ſeu nuchā in medio exiſtentē. ¶ Scđo no. ꝙ eūo alicuius vene pōt dici vicaria eūoni alterius vene tripliciter. Pꝛimo qꝛ ēt eūata ſimili ꝑte tanq̄ꝫ talis vene ramus: ſicut dicimꝰ venā inter auricularē digitū exiſtētem vicariā eſſe baſilice. Scđo mō dꝛ aliqua eūo vicaria: qꝛ a ſimili ꝑte eūans alterius vicē obtinet dato ꝙ ñ ſit ramificata ab altera: ⁊ iſto mō vētoſa poſita nocre obtinet vicem cephalice: qꝛ eūat a ſuperioꝛibꝰ capitis vt cephalica. Tertio modo dicitꝭ aliqua eūatio alteriꝰ eſſe vicaria: qꝛ conſil̄r eūans vt alia aut a ſil̄ibus partibus ipſam ad aliaꝫ cōparādo: ⁊ iſto mō ventoſa poſita ſupꝛa nuchā nigre obtinet vicem. Sicut eniꝫ nigra ſeu cōis a ſuperioꝛibꝰ euacuat ⁊ inferioꝛibꝰ: ſic ēt hec ventoſa reſpectu ventoſarū que in collo ponunꝭ a ſuperioꝛibꝰ euacuat ⁊ inferioꝛibꝰ media exiſtēs inter vētoſam que colli ſuꝑioꝛibus partibus applicatur ⁊ qua inferioꝛibus. ¶ Tertio nota ꝙ hec ventoſa cōfert grauitati ſuperciliōꝝ ⁊ ēt palpebꝛaꝝ a ſanguine euenienti aut groſſis ſuꝑfluitatibꝰ que attrahunꝭ ⁊ diuertuntur ad locū ventoſatū: ſimil̄r cōferūt ſcabiei oculoꝝ: confert etiā fetoꝛi oꝛis coꝛruptū ſanguinē aut ſanguineaꝫ mām ab oꝛe diuertēdo. ¶ Quarto nota ꝙ ventoſe alcheyl. i. inferioꝛis partis colli vbi doꝛſuꝫ furcule iungitur obtinet vicē baſilice: hanc. ſ. ad alias colli comparādo ventoſas: ſicut eniꝫ baſilica ab epate a ꝑtibus inferioꝛibus plus eūat: ſic ēt hec vētoſa reſpectu aliaꝝ in collo poſitaꝝ plus a ꝑtibus vt inferioꝛ eūat inferioribus: pp qđ doloꝛibꝰ hūeroꝝ ēt gule ſanguineis aut vētoſis reſoluēdo aut diuertēdo ⁊ attrahēdo magnuꝫ affert iuuamētū. ¶ Quinto no. ꝙ vētoſe ſup alchadā i. partē poſterioꝛē colli ſuꝑioꝛeꝫ vt ibi caput cōiungiꝭ collo aut eꝯ vicem obtinēt cephalice: ipſas ēt aliȷ̄s colli cōparādo ventoſis ſicut eniꝫ cephalica plus a capite ⁊ ſuꝑioꝛibꝰ eūat ſic h̄ reſpectu aliaꝝ in collo poſitaruꝫ vt ſuꝑioꝛes plus eūant a capite ⁊ ſuꝑioꝛibꝰ. ¶ Sexto no. has cōferre tremoꝛi ⁊ mēbꝛis narratis in ꝑte cū ab ipſis vt ꝑtibus ꝓpinqs eūetur ⁊ diuertaꝭ. ¶ Septīo no. ꝙ ventoſe appoſite nocre narrate in textu inferūt nocumēta ſi ſupple frequēter ⁊ indebite applicentur. Idem dicendū de poſitis in ꝑte anterioꝛi: cuꝫ tñ aliqñ inferāt iuuamēta: ⁊ de poſitis in anterioꝛi loqꝭ Gale. in decīo terapen. ¶ Octauo no. ēt ꝙ ventoſe appoſite ſupꝛa alcheyl ſupple frequēter ⁊ indebite debilitando meri: tuꝫ qꝛ verſus meri ſuꝑfluētes attrahūt mās: tū ēt qꝛ eius attrahūt ⁊ reſoluūt ſbam ſpūoſaꝫ hñt os ſtōi per colligātiaꝫ ac meri debilitare. ¶ Ulterius no. ꝙ qñ vētoſe alchadam duꝫ. ſ. ſunt frequēter applicate ad caput ēt pauco ſanguine eūato reſoluendo ſpūs ⁊ debilitādo virtutē tremoꝛē faciunt accidere. ¶ Nono no. ꝙ notāter vētoſe debēt poni in loco ſatis tacto in l̄ra: qꝛ dicta euitanꝭ nocumēta tanq̄ꝫ loco ſatis medio ⁊ tꝑato ventoſis applicatis. ¶ Ulterius no. ꝙ ſanguine fluēte ex ꝑtiſi pp venā fractā intēdendo īmediatiꝰ diuertere cōuenietius eſt vētoſas alcheyl vt locis ꝓpingoꝛibꝰ aut ēt aliqual̄r locis inferioꝛibꝰ applicare. ¶ Ulterius nota ꝙ ventoſe applicate alcheyl ⁊ inter duas ſpatulas poſite cōferūt dictis moꝛbis a mā ſanguinea ꝓcedētibus pp cām ꝑaſſignatā. ¶ Nota ēt ꝙ hñt ſtōm debilitare pp cām ꝑaſſignatā: hñt ēt tremorem facere coꝛdis reſoluēdo ⁊ attrahēdo multā ſbam ſpumoſaꝫ a coꝛde cū ſint mēbꝛo appoſite ſatis ꝓpinq̄. ¶ Ulterius no. ꝙ ventoſe ſuppoſite cruribus appꝛopinquāt flōmie. ſ. reſpectu aliaꝝ ventoſaꝝ eo ꝙ in cruribus cū ſit ſanguis multus: cū ēt ibi ſit caro mollis ⁊ tenera pōt multū de ſanguine eūari: vel ēt ꝓpinquat flobothomie. ſ. facte ꝓuocādo verſus matricē mēſtrua ꝓuocant: ⁊ ex hoc mundificāt ſanguinē ⁊ ēt coꝛruptū expellendo ſanguineꝫ ſunt cā mundificationis eius. ¶ Ulterius nota ꝙ mulieri in littera poſite ꝯueniētiores ſunt ventoſe flōmia: qꝛ ſufficiēter ꝓuocāt mēſtrua: ⁊ quia nō tantū ſanguinis eūant ſicut flōmia: ideo hāc mulierē in ſanguine paucificatā nō debilitant ita ⁊c̄.

Sciās ꝙ vētoſe poſite ī illis locis vt hic dꝛ non ſunt per ſe ꝓuocātia menſtruoꝝ ⁊ maxime vbi retētio menſtruoꝝ fiat pp groſſitiem ſāguinis a flegmate vel coagulatiōe frigidi aut ab oppilatione pp humores groſſos frigidos: ſꝫ ipe ꝓuocant quaſi per accidēs attrahēdo materiaꝫ. poſſent ēt pꝛouocare ſubtiliando ⁊ aperiendo qđ euenire poſſet pꝛopter illū motū attractōis per ſe aūt hoc modo ꝓuocantia ſunt aromata ſua mediāte calefactione: vt innuit Gal. qnta ꝑticula aph. cōmento illius aphoꝛ. Mulierib' menſtrua educit ex aromatibus calefactio ⁊c̄. quare ⁊c̄.

¶ Quidam ꝑterea dixerunt ꝙ vētoſe ſuper occiput poſite ⁊ ſummitatē capitis conferūt amentie ⁊ ſcotomie ⁊ tardant canos quēadmodum dixerūt in hoc cōſideratio eſt hñda: iſtud in his operanꝭ coꝛpoꝛibus ⁊ nō in aliȷ̄s: qm̄ plurimis coꝛpoꝛū feſtinare faciunt canos ⁊ impediūt intellectū ⁊ conferūt egritudinibus oculi: ⁊ hec qdeꝫ eſt maioꝛ earū vtilitas: qm̄ cōferūt eoꝝ ſcabiei ⁊ bothoꝛ ⁊ almuſeragi ⁊ egreſſioni vuee: ſed ītellectū īpediūt ⁊ faciūt hꝛ̄ditare ſtupiditatē ⁊ obliuionē ⁊ malitiā cogitationū ⁊ egritudīes ꝑmanētes/ ⁊ nocent aquā in oculo hñtibus: ſꝫ foꝛtaſſe ſi hoꝛa ſe ꝑñtauerit qua illud fieri debet/ nō īpediūt.

¶ Nūc Aui. tāgit iuuamēta aliquaꝝ vētoſaꝝ auctoꝛitate aliquoꝝ: eoꝝ tñ coꝛrigēdo dcā: dicēs ꝙ qdā dixerunt vētoſas occipiti. i. cuppe capitis ſiue ſūmitati appoſitas ꝯferre amētie ⁊ ſcotomie q̄ ſupple veniunt ex

Hoc ēt innuit Aui. ꝑma tertij. trac. v. c. iij. de cura verti/ginis paragra/

pho Mo. Ven toſe quoqꝫ poſite ⁊c. ⁊ ñ plures cupis õ hac mã recurre ad Raſiꝫ in primo cõtinẽtis c.ij. ⁊ Gal. tertia de interioribus. c. viij. ⁊c. debent aũt hmõi vẽtoſe applicari factis prꝰ euacuationibꝰ ſufficiẽtibꝰ ꝙ ppꝛie vniuerſalibus ḡre ⁊c.

mã ſanguiea aut vapoꝛe ſanguineo ⁊ ꝙ tardãt canos vt dictũ eſt ꝑ eos. Hoc tñ dictũ quãtũ ꝯtineat veritatis eſt ꝯſiderãdũ. Nã he ventoſe in hiis coꝛpoꝛibꝰ hec iuuamẽta opant̃ ⁊ nõ ĩ aliĳs. nã in pluribꝰ coꝛpibꝰ faciunt feſtinare canos ⁊ ĩpediũt intellectũ. Maioꝛ tamen vtilitas eaꝝ eſt: qꝛ cõferũt ſcabiei ⁊ puſtulis oculoꝝ ⁊ almuſeragi. i. exitui vue: ĩpediũt tñ intellectũ faciẽdo hꝛ̃ditare obliuionẽ ⁊ malas cogitatiões ⁊ moꝛbos ꝑmanẽtes. Nocet ẽt aquã hñtibus in oculo ⁊ cataractã que tamen debite applicate coꝛpoꝛibꝰ nõ inferũt nocumẽta. ¶ Nota ꝓ pte ꝙ vbi he leſiones ꝓueniant a ſanguĩs repletiõe ⁊ ꝯſtante virtute ſunt cõuenientes: vñ canitiẽ tardãt euãdo mãm ſanguineã q̃ ſuffocabat caliditatẽ nãlem: applicate tñ frequenter ⁊ ſtãte paucitate ſpũuꝫ ⁊ ſanguĩs ſiue caloꝛis ſic debilitando ſtomachũ ⁊ cerebꝛũ dicta inferunt nocumenta.

¶ Ventoſe aũt ſub mẽto poſite ꝓſunt dentibus repletis ⁊ faciei ⁊ gutturi: ⁊ mundãt caput ⁊ mãdibulas. ¶ Et ventoſe renibꝰ ſuppoſite cõferũt apatibus coxaꝝ ⁊ eaꝝ ſcabiei ⁊ bothoꝛ ⁊ podagre ⁊ emoꝛroydibꝰ ⁊ elephantie ⁊ vẽtoſitatibꝰ veſice ⁊ mr̃icis ⁊ pꝛuritui doꝛſi. Cũqꝫ ventoſe iſte fuerit cũ igne ſiue ſint cũ ſcalpellatõe ſiue abſqꝫ ea iuuabũt ẽt ĩ hoc Sꝫ ille qdẽ q̃ ſunt cũ ſcapellatiõe ſunt foꝛtioꝛes ꝑterqꝫ in ventoſitate. Nã q̃ ſine ſcalpellatione ſunt in remouẽdo ventoſitates fridas ⁊ vt radicitꝰ euellant̃ hic ⁊ vbiqꝫ ſũt foꝛtioꝛes.

¶ Ventoſe ꝑterea in anterioꝛi pte coxaꝝ teſticuloꝝ apatibꝰ cõferũt ⁊ vulneribꝰ coxarũ ⁊ cruriũ. ¶ Et ventoſe poſterioꝛi pti coxaruꝫ ſuppoſite ꝓſunt apatibus ⁊ exituris que ĩ natibus fiunt. ¶ Et ventoſe poſite ſub poplite cõferunt pulſatiõi poplitis que ex calidis generatur humoꝛibus ⁊ exituris malis ⁊ vlceribus putridis in crure ⁊ pede. ¶ Et ventoſe ſuper duas alcabi conferunt ꝓhibitioni menſtruoꝛũ ⁊ ſciatice ⁊ podagre.

¶ Nũc determĩat de vẽtoſis aliaꝝ partiũ dicẽs ꝙ vẽtoſe poſite ſub mento ꝓſunt dentibus faciei ⁊ gutturi mũdificãdo caput ⁊ mãdibulas dũ ſupple horũ mẽbꝛoꝛum leſiones ꝓueniũt a mã ſanguinea euãdo. ſ. aut diuertendo. ¶ Vlteriꝰ dicit ꝙ vẽtoſe ſuppoſite renibus cõferũt apatibus ⁊ ſcabiei ⁊ puſtulis paruis coxarũ. Nã cũ ſint poſite in partibꝰ ꝓpinqs coxis diuertunt mãs ab illis. Conferũt etiã podagre ⁊ emoꝛroydibus ꝑ idẽ. Itẽ cõferũt elephantie q̃ eſt vehemens cutis maioꝛatio aut tibie euãdo mãm fluentẽ ad tibiam. Conferũt ẽt vẽtoſitatibꝰ veſice ⁊ matricis: ⁊ maxime ſine ſcarificatione attrahẽdo ⁊ reſoluendo ventoſitatẽ a locis ꝓpinquis. ¶ Tertio Aui. ponit vnam cõparationẽ inter vẽtoſas cũ ſcarificatõe ⁊ ſine: dicẽs ꝙ ſiue vẽtoſe cũ igne applicate fiãt cũ ſcarificatõe aut ſine iuuabũt in hoc qd̃ dictũ eſt. Facte tñ cũ ſcarificatione foꝛtioꝛes ſunt in oĩbus preterqꝫ in reſoluendo ventoſitates. ¶ Notãdũ eſt enĩꝫ ꝙ ꝑ ſcarificationem fit maioꝛ attractio ⁊ euãtio ſanguĩs. Sꝫ facte ſine ſcarificatione foꝛtioꝛes ſunt in remouẽdo vẽtoſitates frigidas: calido plus conſeruato a quo fit frigide ventoſitatis reſolutio. Vbi vero vẽtoſitas foꝛet calida egẽs infrigidatiõe ⁊ ingroſſatiõe cum ꝑ ventoſas cũ ſcarificatione nõ fiat tanta calefactio ſanguĩe exeũte ⁊ debilitante calidũ ventoſo ẽt ſanguine euãto ⁊ mẽbꝛo aliquali ĩfridato: tũc cũ ſcarificatiõe eſſent potẽtioꝛes: ſꝫ ſine ſcarificatiõe potentes ſunt vt radicitus frigidas euẽnt ſupfluitates in quocũqꝫ extiterit loco.

¶ Quarto dicit ꝙ vẽtoſe pti ãterioꝛi coxaꝝ applicate ꝯferũt apatibꝰ teſticuloꝝ diuertẽdo mãs fluẽtes ad teſticulos: ſic ẽt cõferũt ꝓuocãdo mẽſtrua. Sꝫ appoſite parti poſterioꝛi coxaꝝ iuuãt vulneribꝰ coxarũ ⁊ cruriũ ⁊ apatibꝰ ⁊ exituris natũ: totũ ẽ notũ. Poſite vero ſub poplite. i. genu ꝯferũt pulſatiõi: qꝛ apati ad qd̃ ſequit̃ pulſatio genito ex humoꝛibꝰ calidis. Itẽ cõferũt malis exituris: qꝛ ꝓueniẽtibus ex ſanguine malo aduſto Itẽ vlceribꝰ putridis ꝓueniẽtibꝰ a mã cõſili in crure ⁊ pede ꝑꝑ ꝑaſſignatas cãs. Sꝫ poſite ſupꝛa duas alchaab. i. duas cauiculas cõferũt ſupple in ꝓuocãdo menſtrua ⁊ remouẽdo ꝓhibitionẽ mẽſtruoꝝ ad inferioꝛa ſcꝫ trahẽdo ſanguinẽ. Conferũt ẽt ſciatice ⁊ podagre ſanguineis ſeu ventoſis ꝑꝑ cãs aſſignatas.

¶ Ventoſe aũt ſine ſcarificatiõe qñqꝫ ponũtur ꝓpterea vt mã a pte ſui motus trahatur ſicut cũ mãmillis ſupponũt̃: iõ vt curſus ſanguinis mẽſtrui retineat̃. ¶ Et qñqꝫ requirũtur vt apa ꝓfundũ ad exterioꝛa trahat̃: iõ vt medicamentuꝫ ad ipſum ꝓueniat. ¶ Et quãdoqꝫ reqrunt̃ ꝓpterea vt apoſtema ad aliud mutet̃ mẽbꝛũ qd̃ ignobiliꝰ ĩ vicinitate exiſtit. Et qñqꝫ reqrunt̃ ꝓpterea vt mẽbꝛũ calefiat ⁊ ſanguis ad ipſum trahat̃: ⁊ ipſiꝰ reſoluant̃ vẽtoſitates. ¶ Et qñqꝫ reqrunt̃ ꝓpterea vt mẽbꝛũ ad ſuũ nãlem locũ reducat̃ a quo remotũ fuit ſicut fit in ruptura inguinis. ¶ Et qñqꝫ reqrunt̃ iõ vt doloꝛ ſedet̃ ſicut cũ ſuper ponunt̃ vmbilico in doloꝛe colice vehementer cogẽte ⁊ in vẽtoſitatibꝰ ventris ⁊ in doloꝛibus mr̃icis: q accidũt apud motũ mẽſtruorum ⁊ ꝓpꝛie in adoleſcẽtibus: ⁊ ſup laſſitatẽ partis exterioꝛis coxe ſicut fit in ſciatica: ⁊ cũ timetur oſſis exitꝰ a iunctura ⁊ inter duas anchas ꝓſunt duabꝰ anchis ⁊ duabus ptibꝰ interioꝛibus coxaꝝ ⁊ emoꝛroydibꝰ ⁊ hñti rupturaꝫ inguĩs ⁊ podagricis. ¶ Ventoſe quoqꝫ ſup nates poſite a toto coꝛpe trahunt vt a capite ⁊ ꝯferũt inteſtinis ⁊ menſtruoꝝ ſanãt coꝛruptionem ⁊ alleuiat̃ per eas coꝛpus.

¶ Nunc determinat de diuerſitate vẽtoſaꝝ ſm ꝙ ſũt cũ ſcarificatione aut ſine. Et pꝛio facit hoc. Scđo docet ſuccurrere qbuſdã nocumẽtis. ibi ſcđa. (Locꝰ pꝛeterea.) Pꝛia in duas. Nã pꝛimo tãgit opatiões ventoſaꝝ ſine ſcarificatiõe. Scđo cũ ſcarificatiõe. ſcđa ibi (Et dicemꝰ quidẽ.) Pꝛima in tot quot opatiões põit ventoſaꝝ ſine ſcarificatiõe. ¶ Pꝛia eſt vt mã diuertatur a pte ad quã mouet̃ ſicut cũ mãmillis apponimꝰ vt fluxus ſanguĩs mẽſtrualis retineat̃. ¶ Qñqꝫ etiã ponunt̃ vt mã apoſtemãs in ꝓfundo attrahat̃ ꝑ vẽtoſam ad exterioꝛa vt ſibi melius poſſit applicari medicamen. ¶ Qñqꝫ aũt vt mã apta apare trahat̃ ad mẽbꝛum ignobilius ſibi vicinũ vt cuꝫ ſupponimus emũctoꝛio ventoſam vt mã diuertat̃ a mẽbꝛo pꝛincipali. ¶ Quandoqꝫ autem apponitur ventoſa ſupꝛa membꝛum vt ipm calefiat ⁊ trahat̃ ad ipſum ſanguĩs ⁊ reſoluant̃ ventoſitates. ¶ Qñqꝫ auteꝫ ponunt̃ ventoſe vt mẽbꝛũ reducat̃ ad locũ nãleꝫ: ſicut fit in ruptura inguĩs deſcẽdẽte ĩteſtino: nã apponit̃ vẽtoſa circa nates vt ĩteſtinũ ꝑ attractionẽ ſupioꝛa petat ⁊ ſequat̃ q̃dã ꝯctio ⁊ motꝰ ad ſupioꝛa. ¶ Qñqꝫ autẽ ponunt̃ vt ſedet̃ doloꝛ vt in colica ſup. vẽtoſa apponit̃ vmbilico: ⁊ ſilr̃ in doloꝛibꝰ ventris ꝓuenientibꝰ a ventoſitate: ⁊ hec ventoſa illas attrahente ⁊ carminante ventoſitates: ⁊ cõſilr̃ in doloꝛibꝰ ꝓuenientibꝰ a vẽtoſitate apud

Scias ꝙ vẽtoſaꝝ quedã ſunt parue nõ potẽtes multum attrahere: qdaꝫ magne in quibus fit multa attractio ex eo ꝯrecipit maioꝛem qn̄titatem ſtuppe incẽdẽde que cũ accẽſa fuerit ⁊ poſt extincta fiet maioꝛ neceſſitas vacui ⁊ ꝑ ꝯñs multo foꝛtius attrahẽt. ⁊ de iſtis magis credo ꝙ intẽdat h Aui. Similẽ ſentẽtiã poſuit etiaꝫ Aui. xxi.

UVA. BHSC. IyR_044_1

tertij trac.3.c. 4.de cura flu/xus mēſtruoꝝ. paragrapho il lo. Deinde po nanť vētoſe ⁊c̄. Hoc etiā cōme moꝛauit Hip. qnta particu/la apho. aph. illo. Mulieri mēſtrua ſi reti neanť ⁊c̄. Et ſi vis alia ad pro poſitum vide Gal. in cōmen to:quare ⁊c̄.

cōmotionē mēſtruoꝝ in iuuēculis. Dū eniz mēſtruuz augeť agitatis materijs fit vētoſatio ⁊ doloꝛ vijs etiā nō ita latis exiſtētib⁹: apponunť circa ptē laxā.i.tene/rā ⁊ mollē in exterioꝛib⁹ coxe ſicut in ſciatica dū timeť exit⁹ a iunctura. Nā vētoſa trahēdo ⁊ exiccādo eſt cā illi⁹ exiccatiōes ſiue cōſumptiōis illius humiditatis. Ulteri⁹ dicit ꝙ vētoſe poſite inter duas anchas ꝓſunt duab⁹ anchis ⁊ ptib⁹ duab⁹ interioꝛib⁹ coxaꝝ diuertē/do.ſ. ꝓſunt ēt emoꝛroydib⁹ ꝑ diuertēdo mās fluētes Itez ꝯferūt hn̄ti rupturā inguis. Cā eſt aſſignata vt ſcz ītestina ſupioꝛa petāt. Cōferūt ēt podagre maxie diuertēdo. ¶ Ulteri⁹ dicit ꝙ ventoſe poſite ſupꝛa na/tes trahunt a toto coꝛpe: qꝛ a drījs totius coꝛpis qꝛ a ſupioꝛibus ⁊ inferioꝛib⁹: in loco tn̄ plus inferioꝛi exi/ſtentes plus a ſupioꝛibus dicunť attrahere ⁊ diuerte re. Itē cōferūt inteſtinis diuertēdo vētoſitates ab eis: ſanāt ēt coꝛruptionē menſtruoꝝ ſupple ꝓuocādo mē ſtrua vt ſanguis coꝛruptus educať. Alleuiatur etiam coꝛpus per eas ꝑpter cās aſſignatas ⁊c̄.

¶ Et dicem⁹ quidē ꝙ in ventoſis cuz ſcarifi/catione tria exiſtūt iuuamēta. Primū eoꝛuz eſt euonis ex ipo mēbꝛo. Et ſcōm ē repoſitio nis ſubſtantie ſpiritus ne euonem humoꝛis q educit ſequendo euetur. Et tertiū ē qm̄ nō eu ratur vt ex pꝛincipalibus mēbꝛis fiat euacua tio. Scarificatio vero eſt pꝛofunda vt ex pꝛo/fundo trahatur.

¶ Supꝛa poſuit iuuamēta vētoſarū ſine ſcarificatiōe: hic facit hoc idē cū ſcarificatiōe: dicēs ꝙ ex vētoſis cū ſcarificatiōe tria ſunt iuuamēta. Primū qꝛ ex ipſo mē bꝛo vētoſato euať mā: qꝺ pꝛimo pōt abſolute intelligi cū ipſa vētoſa mēbꝛo appliceť: cū ēt ſcarificenť vene mēbꝛo appꝛopꝛiate. Scōo pōt intelligi comparando ventoſas flōmie: per quas vt in cōi vena flōmata non ſic ꝓpꝛia euatur mēbꝛi mā. ¶ Scōm iuuamentū eſt: qꝛ reponiť ſubſtantia ſpirituoſa vt ipſa nō euacuetur hūoꝛē ſequēdo euatū: ⁊ ħ cōparādo ipſaz flōmie. Nā nō eſt dubiū qn ꝑ vētoſaz cū ſcarificatiōe ēt educanť ⁊ reſoluanť ſpūs. Uerūtn̄ qꝛ non ſcarificanť vene ita magne vt ſunt ſolute per flōmiam qbus ēt nō magna quātitas ſpūum ꝯtineť: iō ſic cōparādo per ipſuz ſub/ſtātia reponiť ſpūoſa. ¶ Tertiū iuuamētū eſt: qꝛ non curam⁹ in applicādo vētoſas timoꝛē ne fiat euō a pꝛi cipalibus mēbꝛis ſupple eas cōparādo flōmie cū nō euent a venis ita magnis: nec ſic ſint potētes in edu/cendo ſanguinē aut ſubſtantiam ſpūoſam. ¶ Ultimo dicit Aui. ꝙ ſcarificatio ꝓfunda fit vt a ꝓfundo traha tur: nota eſt cā: vel ſupple etiā vt multus ſanguis ⁊ ci to educať: vel tertio mēbꝛo exiſtente duro ⁊ multum carnoſo: cuius venas ꝓfundādo reperire poſſumus.

¶ Locus ꝓterea vbi vētoſa adheret qn̄qꝫ apatur ⁊ fit difficile ad ipſaz remouēdā. Pā nus ergo aut ſpōgia in aqua tepida infuſa q̄ caliditatē attineat ſumať ⁊ cū ea in circuitu fiat embꝛoca. Et hoc quidē frequēter cōtin/git cū ſup māmillaꝝ partes vētoſas ponim⁹ vt ſanguis mēſtruoꝝ fluxus ⁊ ex narib⁹ arcea tur: quāobꝛē ſup ipſas māmillas eas ponere nō debemus. ¶ Cūqꝫ locus vētoſe inungeť ꝓpe ipſaz ſuſpēde ⁊ nō tardes ſed ad ſcarifi/candū feſtina. Sitqꝫ pꝛima poſitio leuis ⁊ ci/to remoueať ipſa: deinde ſm̄ oꝛdinē tardetur ipſius remotio ⁊ tolerātia. ¶ Et opꝫ quidez vt ventoſatus poſt vnam hoꝛam cibetur.

¶ Nūc docet ſuccurrere aliqbus nocumētis. Et duo facit. Nā pꝛio facit ħ qꝺ dictū eſt. Scōo quoſdā āne/ctit cano. ibi ſcōa. (Infans ꝓterea.) Pꝛia in tres. Naz pꝛio facit qꝺ dictū eſt. Scōo modū applicādi vento/ſas explicat. Tertio tāgit hoꝛā cibādi poſt vētoſam. ibi ſcōa. (Cūqꝫ locus.) ibi tertia. (Et opꝫ quidem.) ¶ Pꝛio dicit ꝙ qn̄qꝫ loc⁹ vbi adheret vētoſa apatur inquā vera apatiōe hūoꝛe decurrēte ⁊ attracto malaz cauſante cōplōnē cōpoſitionē ⁊ ſolutā cōtinuitatem. Aut ēt apatur qꝛ tumeſcit ad modū apatis: qūocunqꝫ apetur difficile eſt remouere vētoſaz carne tumēte re plente vētoſaz vt fiat maioꝛ quātitas contente carnis q̄ foꝛamis ꝑ qꝺ dꝫ exire caro: iō pānus infuſus in aq̄ tepida eſt applicādus aut ſpōgia. Et nota bene ꝙ fiat in circuitu embꝛoca qꝺ medicamē laxādo carnē extrin ſecā cuti erit cā cite remotiōis. Contingit aūt frequē/ter ſupple tale īpedimētū cū māmillis apponiť ven/toſa vt ꝯſtringať fluxus mēſtrualis: aut fluxus ex nari bus: nā ſupple cū māmillares carnes ſint laxe ⁊ mol/les: iō ventoſa illis maxie eſt apta repleri ꝑꝑ qꝺ ſupꝛa ipas māmillas nō debem⁹ applicare ventoſas ſed ſub māmillis: vt vult Gal. qnta apho. cōmēto qnto illi⁹ apho. Mulieri mēſtrua ſi retineanť. Scōo dicit ꝙ cuz loc⁹ cui applicāda eſt vētoſa vngeť ſuſpēde vētoſaz ꝑ/pe ⁊ nō tardes ſꝫ feſtina ad ſcarificādū. Fit autez iſta inūctio ad ſubtiliādū ⁊ lenificandū cutē: ⁊ etiā mām humoꝛalē lentēduz: ⁊ iō in hn̄tibus cutē laxā ⁊ raram iſta inūctio nō ꝯuenit. Debet ēt feſtinare ad ſcarifican dum ex quo eſt facta diſpō partis: ⁊ pꝛimo leuiter ap plicetur ventoſa ⁊ cito remoueať: vt nō fiat ſubita ſed paulatina attractio: deinde tardeť oꝛdiate remotio vē toſarum ⁊ ſuſtentatio earū vt ſupple cōpleať toti⁹ hu moꝛis attrahēdi euō. ¶ Ultio dicit ꝙ certe opꝫ ven/toſatū cibare per vnam hoꝛā poſt ventoſitatē.i.tēpo/re tanto vt motus quieſcat ⁊ ebullitio poſt ventoſam ⁊ coꝛpus ſit debite quietatum.

¶ Infans ꝓterea ī tertio āno vētoſeť ⁊ poſt trāſactis duob⁹ annis: qm̄ pꝛoꝛſus non dꝫ vē/toſari cum eſt vnius āni. ¶ In vētoſis quo/qꝫ fit ſecuritas ne materie ad inferioꝛa deſcen dāt. ¶ Et colericus quidē ventoſat⁹ poſt vē toſas comedere debet grana mali granati ⁊ ipſoꝛum ſuccuz ⁊ ſuccum ſcariolarum cū zuc/caro aut lactucas cum aceto.

¶ Nunc ponit aliquos cañ. Et diuidiť in tres ſm̄ nu merū triuz cañ. ibi ſcōa. (In ventoſis quoqꝫ.) ibi ter/tia. (Et colericus.) Pꝛio dicit ꝙ infans pōt vētoſari in tertio āno: maxie ſupple ſine ſcarificatiōe aut val/de leuiter ſcarificādo. Iō iam ampli⁹ foꝛtificata virtu te nō nimiā ſpūum timēdo reſolutionē ⁊ trāſactis ēt duob⁹ ānis poſt: qꝛ verſus tertiū pōt ventoſari ꝓpter cām ſupꝛaſcriptā. Cuz aūt eſt vnius āni ꝓꝛſus.i. oīno nō dꝫ ventoſari ꝑꝑ doloꝛē timēdo nimiā virtutis pꝛo ſtrationē: nimia ēt humoꝛū ⁊ ſpūuz ſubtilitate timēdo reſolōnē. ¶ Cañ. ſcōs eſt ꝙ ꝑ vētoſas ſecurať ne māe deſcēdāt ad iferioꝛa.i. īterioꝛa. Naz mēbꝛa exterioꝛa iuxta cōe vulgare ſupioꝛa dicunť reſpectu interioꝛū. Cū igiť vētoſe ab īterioꝛib⁹ trahāt ad exterioꝛa: iō per eas ſecurať ne mā deſcēdat ad ipa. ¶ Terti⁹ cañ. vēto ſat⁹ coleric⁹ poſt vētoſationē comedē dꝫ grana pomi granati ⁊ ſuccū ipſoꝝ granatoꝝ: granati īquā acetoſi aut muſci vt ꝑ friditatē eoꝝ ceſſent ebullitio ⁊ caleſa/ctio ex vētoſatōe gēite: aut ſuccū ſcariolaꝝ q̄ ſcariola ē ſpēs endiuie. Eſt.n. ēdiuia q̄ folia hꝫ īciſa q̄ frida ē: ⁊ refractiua ei⁹ qꝺ dictū ē. Debꝫ āt comedi cū zuccaro ad dulcoꝛādū ipas zuccaro aliq̄lr refouēte ꝯturē: aut ſumat lactucā cū aceto ꝑꝑ illud: cuz ħ ēt colericā hēat refrenare mām. Cū aūt q̄rim⁹ maioꝛē īfrigidationem cruda comedāť ⁊ nō cocta. Digerere tn̄ nō potēte vꝯtu te poti⁹ cocta comedanť aut facilioꝛa digōni: ꝑ ħ alia

intelligēdo

Sclas ꝙ vēto ſe applicantur coꝛpoꝛi cū ſca rificatione ⁊ ſi ne ſcarificatio ne: cū ſcarifica tōe applicať vel apoſtema vel mā apoſtema tis ad ꝓfundā exiſtens traha tur ad exterio ra aut a nobili a dignobilē mē bꝛū applicanť ēt vt alicuius meatus perma neat apertio ſi cut in ſquinan tia applicanť collo vt ſcribit Aui. nona ter tij.c.xj. de cu ra ei⁹ paragra pho illo. Et cū deglutio ſit dif ficilis ⁊c̄. ⁊ ct am ad alias in

tentiones. Si ne ſcarificatõe aũt applicant̃ primo vt membrũ cui ſupponũt caleſiat propter attractionez ſanguinis ⁊ ſpiritus ad ipſum ⁊ vẽtoſitates reſoluantur eo q̃n̄q; ỽo applicat̃ vt ſedetur dolor vt pz in colica: vt idez Aui. dicit xvj. tertij tra. 4. cap. ij. paragrapho illo. Et q̃n̄q; ſufficit ponere ventoſas ⁊c. q̃n̄q; aũt vt mẽbruz permaneat in ſuo vigore ſicut in iunctura anche frequẽter ponunt̃: q̃n̄q; vt reducat̃ vt in ruptura inguinis: q̃n̄q; vt venenuz ad exteriora trahat̃ ſicut in morſu alicuiꝰ animalis venẽoſi: q̃n̄q; poſt remotionez ſanguiſugarum: vltimo vt materia diuertat̃ ⁊ ad locum trahat̃ oppoſitũ ⁊c.

intelligendo ꝯſilia vt ſyrupũ acetoſuz oxizaccarã ⁊ ſimilia. Uentoſato vero exiſtẽte frigide ꝯplexionis q̃uis agitato per ventoſationẽ ⁊ infrigidato tamen propter paucificationez caloris calida ⁊ refouentia cõpetunt vt poteſt comprehendi ⁊c.

De ſanguiſugis. Cap. xxij.

Indi dixerũt ꝙ in quarũdaz ſanguiſugaꝝ nã exiſtit venenoſitas: ab eis igit̃ cauendũ eſt q̄ ſunt ex genere magna hñtiũ capita ⁊ q̃ꝝ colores ſunt ãtimoniales: ⁊ nigre: aut quaꝝ color eſt viridis: aut q̄ ſunt lanuginez hñtes ⁊ ſil̃es mezameiz: ⁊ ſup q̃s exñt fila coloris azuli/ ⁊ quaꝝ color ſimilatur madion. In oĩbus. n. iſtis exiſtit venenoſitas ⁊ proueniunt ex eis a̅pata ⁊ ſincopis ⁊ ſanguis fluxꝰ ⁊ febris laſſitas ⁊ vlcera mala. ¶ Eas q̃q; nõ accipias ex aqs malis ĩ qbus limus aluei eſt niger ⁊ cenoſus ⁊ motꝰ ſtatiz turbat aquã ⁊ fetet. ¶ Sed illas elige q̄ in aqs colligunt̃ ocalibꝰ tobabiatu ⁊ ĩ qbꝰ morant̃ rane. Neq; attẽdas illud qđ qdam dicũt ꝙ ſi ſint in aqs vbi morant̃ rane ſunt male. Sitq; earũ color ſil̃is rei ſup quã exiſtit viriditas ⁊ tẽdant̃ ſup eas fila duo colorez arſenici hñtia ⁊ ruffe rotunde q̄ ſunt coloris epatis. Et ille q̄ ſimilant̃ parue locuſte ⁊ q̄ caude muris ſil̃es exiſtũt ⁊ minute parua hñtes capita: oẽs iſte eligende ſunt. Et nullas magis eligas q̃ȝ habẽtes ventres rubeos ⁊ dorſum viride: ⁊ precipue ſi ex aquis fuerint currentibus.

¶ In precedẽti ca. Aui. determinauit de eũone fienda ꝑ ventoſas: nũc in iſto cap. determinat de eũatione fiẽda ꝑ ſanguiſugas. Et p̄ıo docet eligere bonas ſanguiſugas euitãdo malas. Scđo exequit̃ de eũone earum determinãdo. ſcđa ibi. (Extractio p̃terea). Pria in duas. Nã p̄ıo noĩat malas ſanguiſugas. Scđo bonas. ſcđa ibi. (Sed illas.) ¶ De prima ꝑte dicit ꝙ indi dixerunt quaſdaz ſanguiſugas eſſe nãe venenoſe a qbus eſt cauẽdũ hñtes. ſ. capita magna coloris antimonialis ⁊ nigri aut viridis coloris: ⁊ hñtes lanuginem ſimilez mezameiç: q2 cuiuſdã herbe hñtis colorẽ nigruz viridi cõmixtũ ſupra quas incedũt fila nigri coloris ſeu azuli: quarũ ẽt color aſſimilat̃ madion. i. auibus diuerſoꝝ coloruz: aut breuiter aui viridi tendenti ab blauũ que vocat̃ plumbiola: nam in oĩbus his eſt venenoſitas: ⁊ faciunt a̅pata: ſincopiz: fluxũ ſanguis: febrem: ⁊ corpoꝝ laſſitatem: ⁊ mala vlcera. Sanguiſugas ẽt non accipias ex aquis malis quaꝝ limus aluei eſt niger ⁊ cenoſus que ſtatim turbantur ⁊ fetent per motuz. Sed elige illas que reperiunt̃ in aquis ocalibus ſupple ⁊ habẽtibus tobabiatũ. i. vt puto habentibus tabium ⁊ in quibꝰ ſtant rane. Unde nõ attẽdas dictum aliquoꝝ dicentiuz illas ſanguiſugas eẽ malas que degunt in aquis ranarum: quaruz ſanguiſugarũ color aſſimilat̃: ac ſi ſupra eas tendãtur duo fila habentia colorem arſenici: que ſunt ruffe rotunde colorate colore epatis ſimiles parue locuſte: ſimiles etiam caude muriũ ⁊ minute parua capita hñtes. Nulle tamen magis eligãtur q̃ȝ rubee ſm ventrẽ ⁊ virides ſm dorſum: ⁊ principaliter ſi inueniãtur in aquis currentibꝰ. ⁊ hoc ſufficit pro preſenti. ¶ Pro partibus nota p̄ıo ꝙ ſanguiſugaruz in littera poſitaruz bonitas ⁊ malitia plus ꝑ expientiã q̃ȝ ꝑ rõnẽ cognoſcunt̃. Aliq̃lis tñ rõ põt aſſignari. Naz hñtes capita magna eo ꝙ fortiter ſoluẽdo ꝯtinuũ: ſe ẽt ſugẽdo ꝓfundãt: idõ male ſunt. nigrũ ãt aut viridẽ aut blauũ hñtes colorẽ pro quãto cõprehẽduntur eſſe genite ex mala aduſta mã: idõ tanq̃ȝ male euitãde ſunt. ¶ Scđo nota eas eẽ venenoſas cũ ex putridis ⁊ venenoſis ſunt genite nutrimẽtis faciẽtes a̅pata. Primo per earũ grauee morſuras ⁊ attractiones: inferentes ẽt ſincopim eaꝝ venenoſitate cõicata cordi: faciẽtes ẽt ſanguis fluxũ. ſ. ſupfluẽtẽ debilitãdo cõtẽtiuã virtutẽ partis morſe. Prio ꝑ morſum. Scđo ꝑ malã cõplexionẽ manifeſtã: aut occultam illi parti cõicatã. faciunt ẽt febrẽ: aut p̄ıo agitãdo ⁊ inflãmãdo ſpũs: febrez ephimerã cauſando aut putridos inde cõicãdo vapores vt putrida febris inde generet̃ huius aut illius humoris ſm eius putredinis diſpõnẽ. Laſſitatẽ ẽt corporis ⁊ debilitatẽ faciũt: q2 laſſuz ⁊ effatigatũ faciũt aggrauando malã ꝯplẽonẽ cãndo: faciũt ẽt fluxũ ſanguinis ſuã ẽt venenoſitatẽ cordi cõicãdo: cãnt ẽt mala vlcera ambulatiua cũ ꝑꝑ ſanguiſuge malitiã in ꝑte morſa fit ſanguis malignatꝰ. ¶ Tertio nota ꝙ ex aquis malis de quibꝰ in lr̃a ponit̃ non ſunt eligẽde ſanguiſuge cũ conſtet eas ex putridioribus ⁊ maligníoribus eſſe genitas nutrimentis. ¶ Quarto nota ꝑ aquas ocales Aui. intelligit aquas aptas velocitati. Et dñr ocales ab ocus oca ocum qđ idẽ eſt qđ citus cita citũ: inde ocius. i. citius. ¶ Ulterius nota ꝙ in aquis reperit̃ herba que dr̃ lentigo aque que ſupnatat aque qua nutriunt̃ anates ſeu paueri iuuenes in q̄ ẽt multũ delectant̃ rane. Reperit̃ ẽt vna alia que vocatur tabiũ magis ſtans circa ꝓfundũ: ex qua ẽt multuz delectant̃ anſeres. Ad ꝓpoſitũ q2 in iſtis aquis reperiunt̃ herbe ⁊ nutrimẽta cõia aĩalibus perfectis: ideo he aque non ſunt ex toto male. ¶ Ulterius nota ꝙ ꝑ ranas Aui. intelligit ranas virides ⁊ nõ ranas diuerſorũ coloꝝ buffonibꝰ ſimiles: nec ẽt ranas magnas ⁊ groſſas que buffonibus ſimilant̃: q̃rũ viridiũ vt bonarũ crura a tuſcis cõiter comedunt̃. Et not. ꝙ he meliores faciũt ſanguiſugas eo ꝙ rane nutriẽtes ſe ſupfluitatibus aq̃rũ illas aliq̃liter mundificãt. Scđo ẽt ⁊ melius ex quo ibi morãt̃ ille rane q̄ nõ ſunt venenoſe nec male: ſignũ eſt aquas illas nõ eẽ malas nec venenoſas ex toto. Et notãter dr̃ ex toto: q2 pro firmo hr̃ ꝙ aqua in qua cõiter inueniunt̃ rane/ ſanguiſuga ẽt eſt mala: imo ⁊ illa in qua reperit̃ anguilla cũ illa. Oĩa generãt̃ ex ſatis notabili putrefactõe. Bonitas aũt illaꝝ de q̄ in lr̃a ponit̃ cõprehẽdit̃ expientia. Quare tñ ex aquis currẽtibus ſunt meliores: cã eſt: q2 iſte aque ſunt meliores ⁊ mũdiores: vt pȝ ſcđa primi: ca. de aqua.

¶ Extractio p̃terea ſanguis a ſãguiſugis facta ꝓfundior eſt extractiõe q̄ fit cum vẽtoſis.

¶ Nũc Aui. determinat in ſpãli de extractõe ſanguis cũ ſanguiſugis ⁊ p̄ıo ponit q̃ȝdã ꝯparationẽ iter eũonẽ ſãguiſugaꝝ ⁊ vẽtoſarũ. Scđo ponit aliq̃ attẽdẽda circa q̄ſdã ſãguiſugas. ibi ſcđa. (Et ipſe gdẽ.) p̄ıo dicit ꝙ ſãguiſuge ꝓfundiꝰ exhũt ſãguinẽ vẽtoſis. ¶ No. ꝑ ꝑte ꝙ q̃uis vẽtoſe abſolute trahãt a ꝑte ꝓfundiori ſanguiſugis: vt no. experiẽtia. Et cã ẽ no. p̄ıo q2 vẽtoſe ne det̃ vacuũ attrahẽtes fortiores ſũt in attrahẽdo ſanguiſugis a ſua attrahẽtibꝰ virtute: ẽt q2 ſcarificationem ꝓfundam cõtingit eſſe ĩmediate: tamen ſanguiſuga ſe magis profundat in attrahendo q̃ȝ vẽtoſa: ſanguiſuga annectit ſe poroſitatibus interioribus membri ſoluendo venam aut orificiuz eius: ventoſa autem ĩmediate ſe applicat parti exteriori.

¶ Et ipſe gdẽ anteq̃ȝ ponant̃ q̃ſi ꝑ vnã diẽ colligẽde ſunt ⁊ cõſtrictionẽ faciẽdũ ẽ vt euomãt donec qđ in eaꝝ exiſtit ventribꝰ egrediat̃ ſi h̃ fieri poterit. Et ipſis paꝝ ſanguinis agni

UVA. BHSC. IyR_044_1

aut alterius rei ꝓijciať vt inde nutrianť añq̃
ponanť: deĩde ſumanť ⁊ eaꝝ viſcoſitas ⁊ ſor
dities cũ aliquo qđ ſit vt ſpõgia mũdeť. Lo
cus p̃terea vbi ſunt apponẽde cũ baurach la
uetur ⁊ fricatiõe rubificeť: poſteaq̃ volũtas
apponẽdi ſanguiſugas affuerit: ĩ aquã ꝓijciã
tur dulcẽ ⁊ mundenť: deinde apponanť.
¶ Ponit aliqua obſeruãda circa ſanguiſugas. Et pri
mo facit hoc. Scđo cuidã docet ſuccurrere nocumen
to. ibi ſcđa. (Qđ ſi ſanguis nõ cõſtringať.) Prima in
duas. Naz p̃rio oſtẽdit quid ſit faciendũ ante applica
tionẽ eaꝝ. Scđo qd poſt. ibi ſcđa. (Cũq̃ he fuerit ple
ne.) Pria in duas. Prio Aui. docet boni facere ſan/
guiſugas: docet ẽt diſponere locuz cui ſunt applican/
de. Scđo ponit quoddã remediũ quo ſanguiſuge lo
co applicenť. ibi ſcđa. (Ex eo aũt.) Pria in tres. Pri
mo docet remouere nocumẽta ab eis remouendo aut
abijciẽdo malas. Scđo eas bonificat ex p̃te nutrimẽ/
ti. Tertio docet p̃parare locũ vbi ſunt applicãde. ibi
ſcđa. (Et eis parũ.) tertia ibi. (Locus p̃terea.) ¶ Pri
mo dicit q̃ ſanguiſuge añq̃ apponanť ſunt colligen/
de ꝑ vnũ diẽ ante: ⁊ eas ꝯſtringẽdo vomere faciamꝰ
vt egrediať in earũ ventribꝰ cõtentum: notũ eſt totum
deinde detur eis de ſanguine agni aut arietis: aut de
alia re bona vt nutrianť ex illa anteq̃ ponanť: deinde
ſumanť ⁊ earũ viſcoſitas remoueať cum aliquo qđ eſt
vt ſpongia. Cauſa huius vltimi eſt. nam primo debet
viſcoſitas remoueri ne nimis adhereant ⁊ ſint valde
difficilis remotionis. Sordities ẽt eſt abijciẽda ne ſor
didet ⁊ inficiat partẽ cui apponiť. Etiã locus cui ap
ponitur dz lauari cuz baurach. i. cum quodã ſale: naz
baurach eſt ſpecies ſalis: ⁊ fricando fiat illa pars ru/
bea: deinde cuz volueris apponere ſanguiſugas ꝓij/
ce eas in aquã dulcẽ ſupple clarã ⁊ mundã: deĩde po
ne eas ſupple mũdas ⁊ bene purgatas. Per dulcẽ il/
lam intelligẽdo aquã in qua nõ eſt notabilis ſapor: ħ
eniz eſt cõis modus vocãdi aquã dulcẽ. Cã autẽ ta/
lis lotionis ⁊ rubificatiõis eſt: q̃ꝛ attrahať ſanguis ad
cutẽ: vnde poterit melius ſanguiſuga attrahere.

Sclas ꝑ iſto ca
pitulo q̃ medi
ci in ſuo opere
apponunt ſan
guiſugas potiſ
ſimum ꝓpter
tria. Primo ap
ponunt vbi flõ
mia fieri non
põt nec vẽtoſe
pñt appõi. Se
cundo q̃ꝛ inue
niunť aliqui q
adhorrẽt extra
ctionẽ ſangui
nis per flõmiã
⁊ vẽtoſas. Ter
tia q̃ꝛ aliqñ vo
lumus eũare a
loco medio nõ
nimis ꝓfundo
quare ⁊c.

¶ Ex eo autem qđ eas efficit voluntarias
ad ſe ſuſpendendum eſt vt locus luto liniať:
aut ſanguine.
¶ Ponit alium cañ. dicens vt adhereant ſanguiſuge
q̃ debes linire locũ cui debẽt ſuſpendi ſanguiſuge lu
to aut ſanguine: q̃ꝛ hoc facit eas eſſe voluntarias ad
ſuſpenſionẽ. ¶ Nota q̃ aliqñ ſanguiſuge reſpuunt ſe
ſuſpẽdere parti ꝓpter fetorẽ aut malitiã partis: aut q̃ꝛ
non percipit obiectũ cõueniens reſiſtente cute. Lini/
re ergo cutem aliquo obiecto cõuenienti vt luto ⁊ ſan
guine facit vt adhereat ſanguiſuga vt obiectum con/
ueniens exequatur.
¶ Cũq̃ he fuerit plene ⁊ eas ꝓijcere volue/
ris pulueriza ſuꝑ eas parũ ſalis: aut cineris:
aut baurach aut ſete cõbuſte aut lini aut ſpõ/
gie cõbuſte aut lane cõbuſte ⁊ cadent. ¶ Et
meliꝰ quidẽ eſt vt poſtq̃ cadũt locus vẽtoſa
ſugať ⁊ ex ſanguine loci parũper accipiatur:
vt morſure ipſarum malitia remoueatur.
¶ Oſtendit quid faciendũ ſit poſt appoſitionẽ earuz:
dicens q̃ cum iſte fuerint plene/ ſupple q̃ꝛ ꝯtraxerũt
multum de ſanguine ⁊ ſufficienter ⁊ volueris remo/
uere eas: tunc proijce ſuper eas parũ ſalis aut cineris
aut determinati ſalis: quia baurach aut ſete combuſte
aut lini aut ſpongie cõbuſte aut lane cõbuſte: nã tunc
cadent. ¶ Scđo dicit q̃ melius eſt vt poſt ſanguiſu/
gas ſugať locus cui appoſite fuerunt cum ventoſa ve
accipiať parũ de ſanguine loci morſi vt remoueať ma
litia morſure ſanguiſuge. ſ. ꝑ remotionẽ huiꝰ eũati ſan
guis. ¶ No. ꝑ p̃te q̃ ſãguiſuga aliqñ multũ adheret
q̃ꝛ ẽ valde auida ĩ attrahẽdo: ⁊ ĩde nocumẽtũ ſeqť q̃ꝛ
eũat ẽt de ſãguine meliori. Scias g̃ q̃ oĩa pũgitiua ⁊
diſſoluẽtia ſanguinẽ remouent eã a loco cui adheret.
¶ Nõ ẽt q̃ locꝰ merito ẽ vẽtoſa ſugẽdus: nã ſanguiſu
ga malignat quãtũcũq̃ ſit bona: vt ergo remoueatur
hec malitia parũ ſanguinis ſugendũ eſt cũ ventoſa.
¶ Qz ſi ſanguis nõ cõſtringeť galle cõbuſte
aut calx aut cinis aut tegula ꝯbuſta ⁊ ſubtilr
puluerizata ſupponať/ aut reliq̃ ab iſtis ex eis
q̃ ſanguinẽ cõſtringunt. Et hec quidẽ opz vt
ſint apđ eũ preparata qui ſanguiſugas appo
nit cuz ipſe ſe ſuſpẽdũt. ¶ Appoſitio p̃terea
ſanguiſugarũ ꝯfert egritudinibꝰ ſubcutaneis
ſicut ſahaf ⁊ alcuabe ⁊ eis ſimilia.
¶ Nũc Aui. docet vni ſuccurrere nocumẽto dicẽs: q̃
ſi ſanguis poſt remotionẽ ſãguiſuge nõ ꝯſtringať: tũc
galle cõbuſte ſubtilr trite aut calx aut cinis vel tegula
cõbuſta ſupponanť: aut ſĩlia ex cõſtringẽtibus ſangui
nẽ que parata ſunt apud ponẽtes ſanguiſugas cũ ipſe
ſe ſuſpẽdũt. Ultimo infert vtilitatẽ ſanguiſugaꝝ: qua/
rũ appoſitio morbis cõfert ſubcutaneis ſicut ſahaf al/
cuabe ⁊ ſĩlibus. ¶ Pro parte nota q̃ poſt remotionẽ
ſanguiſugaꝝ aliquotiẽs fluit multꝰ ſanguis: vt in vno
ſocio vidi cui ſe balneãti ĩ aqua adheſit ſanguiſuga cir
ca teſticulos a quo tãtus ſãguis exiuit vt putaret ami
ſiſſe teſticulos. Cuius cã eẽ potuit apertio orificij ve/
ne ſatis magne vel malitia morſure aut venenoſitas:
aut q̃ꝛ vehemẽter ſanguinis cõtẽtiua fuit debilitata vt
multus inde flueret ſanguis. Ex quo patet cã quare
facta ſcarificatione nõ tãtus fluit ſanguis quãtus fluit
multotiẽs poſt appoſitionẽ ſanguiſugaꝝ: q̃ꝛ cã eſt ma/
litia cõplexionis aut venenoſitas debilitãs p̃tẽ. ¶ Se
cũdo no. q̃ remedia que in p̃te ponunť cõferũt aut ſti
pticãdo ⁊ ſic claudẽdo viã ꝑ quaz dz venire ſanguis:
vt galle cõbuſte ⁊ tegula cõbuſta ⁊c. aut cauſticãdo ⁊
corticem generãdo vt calx ⁊c. ¶ Ulterius nota q̃ he
ſanſuiſuge cõferũt ſahaf ⁊ morbis ſubcutaneis cũ im
mediate educãt hãc mãz ſubcutaneã. Sahaf. n. rubo
res puſtuloſi. Alcuabe ſunt loca nigra melancolica ad
ſanandũ difficilia: vt littera notat exterior.

¶ De retentione eorum que euacuanť. Cap. xxiij.

EA q̄ eũanť retineẽť aut ꝑꝑ
mãe ĩclinationẽ abſq̃ alia
eũone: aut ꝑꝑ inclinatiõez
cũ alia eũone: aut ꝑpea q̃
ipſamet eũo iuuať: aut me
dicinis ĩfrigidãtibus: aut
ſtipticis: aut viſcoſis: aut
adurentibus: aut ſtrictura.
¶ Nũc Aui. exequiť ponendo cañ. circa retentionez
eoꝝ que ſuperflue euacuanť ⁊ maxime circa retẽtio/
nẽ ſanguinis: ſicut eniz ſuperius determinauit de eũo
ne ꝑ pharmacũ: deinde ẽt poſuit cañ. circa retẽtionez
eũonis ſupfluẽtis: ſic ⁊ hic determinato de eũone ſan
guinis habuit determinare de retẽtione eũonis ſuper
fluẽtis. Et diuidiť pñs capitulũ in tres partes princi/
pales. Prio Aui. premitit modos retẽtionis eũonis.
Scđo illos declarat. Tertio oñdit intẽtiones que hñť
in retẽtione eũonis. ibi ſcđa. (Et retẽtio qdez.) ibi ter
tia. (Et dicemꝰ.) ¶ Dicit p̃rio q̃ ea q̄ eũanť retinenť:
aut inclinando: aut deriuãdo mãm ſupple a p̃te a qua
declinat ad p̃tẽ aliã: ⁊ ħ aut eũando aut ñ eũando. aut
retineť eũo augẽdo ⁊ iuuãdo eũonẽ: aut retineť ꝑ me
dicinas infrigidãtes aut ſtipticas aut viſcoſas aut adu
rentes: aut vltimo ꝑ ſtricturã partis. ¶ No. pro parte
q̃ cañ.

Sclas q̃ in re
tentiõe ⁊ maxi
me fluxus m
dorũ oĩum c
ueniunt iſte i
tentiones. P
ma ẽ diuerſio
ſine eũone que
ſit per vẽtoſa

UVA. BHSC. IyR_044_1

ꝗ fricatões ⁊c. hmõi: ⁊ cũ euõ ne que fit per ꝓ uocationẽ vri/ ne vel ſudoꝛis vel vomitus ⁊ ẽt per flõmiaꝫ vel vẽtoſas cũ ſcarificatione ⁊c. Scõa ẽ euõ que ↄtringit fie ri per pharma cia: Tertia ẽ in groſſatio ⁊ im mobilitatõ ma terie que cõple ri põt per frigi da ⁊ narcotica Quarta eſt ſti pticatio que fit ꝑ medicias ſti pticas. Quita ẽ uiſcatio ſiue glutinatio que cõpletur per ſi miles medici/ nas: ⁊ hoc pro prie ↄuenit qñ eſt ſolutio cõti nui vel fractu ra. Sexta ẽ cau ſticatio: ⁊ adu ſtio que cõplet ẽt cũ cauſticis ⁊ adurẽtibus. Septima põt eſſe clauſura q̃ cõpleri põt ali qñ cũ ligatura ⁊ cũ adherẽti/ bus ad foramẽ vie ſiue cũ pili leporis appo/ nunt in forami ne arterie ad re ſtringendũ flu xuꝫ ſanguinis ⁊ in fluxibꝰ vẽ tris exhibemꝰ genera gummi aut dragagan tum gũmi ara bicum: maſticẽ thus ⁊ alia hu iuſmodi q̃ ha/ beãt adherere oſificijs venaꝝ inteſtinoꝛũ ⁊c.

ꝙ can. hic poſiti differunt ab aliqbꝰ ſupius poſitis: q2
iſti ſunt cões ad quãcũqꝫ euãtionẽ retinẽdã ꝗuis ma
xie itelligat ꝑ ſanguis retẽtõe: ibi ãt maxie attẽdunt
ꝓ intẽtõe euõnis ꝑ pharmacũ. ⸿ Scõo no. ꝙ ſi ꝑ ape
ritiua retineat fluxꝰ: reducit tñ hec retẽtio ad aliquem
modũ retẽtõis dictoꝝ. Nã ſi fiat fluxus vẽtris ꝑꝑ op/
pilationẽ apitiua apiendo ⁊ deriuãdo mãe ad vias vri
ne retinẽt fluxũ aut augendo euõnẽ ꝑ partẽ eandem.
Uel dicẽdũ ꝙ aperitiua nõ de ꝑ ſe remouẽt fluxũ ſed
ꝺ ꝑ accidẽs: nõ. n. opponũt ſe fluxui: q2 mãe opponãt
ſe: ſed remouẽt aliqꝺ vt oppilationẽ: ꝑꝑ cuiꝰ pñtiã ſe/
quebat fluxus. ⸿ Nota vlteriꝰ ꝙ hoꝝ retinẽtiũ euõ/
nes talis põt dari ſufficiẽtia. Nã exñte fluxu aut mã ẽ
in fluxu ad ꝑteꝫ ꝑ quã eſt fluxus: aut mã eſt in ꝑte in q̃
vel ꝑ quã eſt fluxus. ſi mã eſt in fluxu ⁊c. aut fit reten/
tio diuertẽdo mãꝫ ne fluat ꝑ illã ꝑtẽ: euãndo. ſ. illã ma
teriã ꝑ ꝑtẽ aliã: aut nõ euãndo: ſꝫ ipſaꝫ ꝑ al's diſpergẽ/
do ꝑtes: ⁊ ſic habemꝰ duos modos retẽtõis q ponun
tur in pꝛincipio. ſ. ꝑ inclinationẽ mãe ad ꝑtẽ aliã a ꝑte
in q̃ ſeu ꝑ quã fit fluxus. Et h̄ aut abſqꝫ alia euõne: ⁊
ſic hẽmus ꝑmũ modũ. vel cũ euõne alia: ⁊ ſic hẽmꝰ ꝫ
modũ: quoꝝ modoꝝ exẽpla in ſequẽtibus ponaꝫ. Si
ꝟo mã ſit fluxa ⁊ nõ mobilis ad ꝑtẽ: tũc aut retinet iſta
euãtio euãndo illã mãm que eſt cã fluxus: ⁊ ſic retinet
iuuãdo aut augendo fluxũ: ⁊ ſic hẽmus tertiũ modũ:
q2 retẽtio fit dũ ipſamet euãtio iuuat. Fluxus. n. reti/
net fluxu ⁊ vomitus vomitu. i6. tertij. c. de cura fluxꝰ
oium modoꝝ. Aut fit retẽtio imobilitãdo mãm ipſaꝫ
⁊ ingroſſando ſiue ſit mobilis ad partẽ ſiue ſit i parte
cõtenta: ⁊ ſic habemꝰ quartũ modũ retẽtionis ꝑ infri/
gidãtia. Aut fit retẽtio ↄſtringẽdo vias ꝑ quas fluẽtes
dꝫ trãſire mã qꝺ fit pꝛio ꝑ ↄſtipãtia cõſtrigẽtia vniẽdo
vias: aut hoc fit ↄiũgẽdo ꝑtẽ ſolutã parti nõ ſolute fa/
ciẽdo ẽt mãm adherere: q̃ intẽtiões ↄplent ꝑ viſcoſa.
Aut fit iſta retẽtio ex parte ſupꝛa oꝛificiũ apponẽdo ⁊
generãdo aliqꝺ: que intẽtio cõplet per adurẽtia ⁊ cau
ſticantia coꝛticẽ ſeu cruſtã generãtia in ſuperficie mẽ/
bri. Aut vltimo ꝓhibet fluxus artificial'r materie trãſi
tum pꝛohibendo vt conſtringendo.

⸿ Et retentio quideꝫ euacuationis pꝛopter
attractionẽ ſine alia euõne eſt ſicut appoſitio
ventoſaꝝ ſuper mãmillas facta ad hoc vt ſan
guinis fluxus ex matrice pꝛohibeat: ſꝫ melioꝛ
attractio eſt cum qua exiſtit ſedatio doloꝛis il
lius a quo trahitur.

⸿ Nũc Aui. exeqt de iſtis modis retentionũ. Et diui
dit in tot quot modos ponit retẽtionũ. ibi ſcõa. (Euã
tionis qdẽ.) ibi tertia. (Et medicine.) ibi quarta. (Et
ſtiptice.) ibi quita. (Et adurẽtẽs.) ibi ſexta. (Sed eius
quidem). Pꝛima in duas. Pꝛimo determinat de re/
tẽtione per inclinationeꝫ ſine alia euacuatione. Scõo
de retẽtione q̃ fit cũ alia euõne. ibi ſcõa. (Et ea qdeꝫ.)
⸿ Pꝛio dicit ꝙ retẽtio euõnis ꝑꝑ attractionẽ/ ſupple
aut inclinationẽ ad ꝑtẽ aliã nõ al'r euãndo eſt ſicut ap
poſitio ventoſaꝝ ſub mãmillis ad hoc vt retineat flu/
xus matricalis. Melioꝛ tñ inclinatio ⁊ diuerſio eſt que
fit ſedato doloꝛe ꝑtis a q̃ trahit. ⸿ Pꝛo parte nota ꝙ
appoſitio vẽtoſaꝝ in hoc caſu intelligi põt. ſ. ꝙ ponã/
tur vẽtoſe ſupꝛa mãmillas: q2 in loco pectoꝛis exñte ſu
pꝛa radicẽ mãmillaꝝ ⁊ nõ ſupꝛa mãmillas ꝓpter cãm
dictã in capl'o ꝺ ventoſis. Scõa fit appoſitio ⁊ melioꝛ
eſt apponendo ventoſas ſub mãmillis: vt vult. G. cõ
mento allegato qnta apho. cõmento. 51. ⁊ tũc exponi/
tur ſupꝛa mãmillas. i. circa mãmillas. ⸿ Scõo nota
ꝙ cũ vene ſanguinẽ deferentes ad mãmillas colliga/
te ſint venis ad matricẽ ſanguinẽ deferentibꝰ vt notat
anothomia: ideo ventoſe mammillis appoſite aut ſub
mãmillis per illas attrahendo venas inclinant mate/
riã ad partẽ oppoſitã. ⸿ Tertio nota ꝙ inclinatio ad
ꝑtẽ oppoſitã ſine alia euõne in qbuſdã caſibꝰ fieri põt.
Pꝛimus caſus ẽ nõ exñte repletõe totius: imo potiꝰ
quaſi inanitiõe vt mã q̃ inclinat ſeu diuertit locũ hẽat
ad quẽ. ſ. poſſit inclinari vt ẽt mẽbꝛũ ad qꝺ inclinatur
mã repellẽda nõ ex toto reſpuat hãc mãꝫ declinãdaꝫ.
Scõs caſus eſt mã declinãda exñe pauca q̃ declinata
⁊ diſperſa ꝑ mẽbꝛa poſſit a mẽbꝛis ſuperari. Tertiꝰ ca
ſus eſt qñ hec mã nõ fuerit vehementer aut ipetuoſe
fluẽs: q2 mãꝫ impetuoſe fluẽtẽ nõ poteris al'r ꝗ euan
do ſufficiẽter declinare. Quartus caſus eſt: mã nõ exi
ſtẽte furioſa: ita vt eius retẽtione nõ timeat nocumen
tũ in toto. Quintus caſus eſt: virtute exñte debili nõ
tolerãte aliã euõnẽ ⸿ Ultimo ex ꝓhabitis memoꝛan
dũ ꝙ cũ doloꝛ attrahat meliꝰ eſt ipꝫ pꝛius ſedare tãꝗ
rem pꝛohibentẽ vt fiat debita inclinatio.

⸿ Et ea qdẽ q̃ fit ꝑꝑ attractionẽ q̃ ẽ cũ euõ/
ne ẽ ſicut flõmia baſilice facta ꝑꝑ h̄: aut reten
tio vomitꝰ fluxu vẽtris: aut fluxꝰ vẽtris vomi
tu: aut vtroꝛũqꝫ retẽtio ꝓuocatione ſudoꝛis.

⸿ Nũc determinat de retẽtõe ꝑ inclinationẽ q̃ fit cuꝫ
alia euõne: dicẽs ꝙ retẽtio facta ꝑ inclinationẽ cũ alia
euõne ẽ ſicut flõmia baſilice ꝑꝑ hoc facta: aut ſicut retẽ
tio vomitꝰ ꝑ fluxũ vẽtris aut ecõtra: aut ſicut vtroꝛũqꝫ
retẽtio ꝓuocãdo ſudoꝛẽ. ⸿ Pꝛo ꝑte nota ex dictis ꝙ
exñte repletiõe in toto. Scõo multa ⁊ furibũda fluẽte
mã. Tertio mã exiſtẽte furioſa. Quarto ẽt cõſtãte vir/
tute diuertẽdũ ẽ euãndo mãꝫ. Dictoꝝ cã pꝫ ex dictis
in ꝑte ꝓhabita. ⸿ Scõo nota ꝙ flõmia baſilice vt col
ligit. 10. tertij. ⁊ a Meſue in ſuo de appꝛopꝛiatis. in
c. de cura fluxus ſanguinis: cõfert in ſputo ſanguinis
euãndo a pectoꝛe ⁊ diuertendo ſanguinẽ a fluxu. Aliꝺ
quod ponitur in exemplis notum eſt.

⸿ Et euõnis qdẽ iuuamẽtũ ẽ ſicut ſtomachi
⁊ inteſtinoꝝ mũdificatio ab hũoꝛibꝰ viſcoſis
malis labere faciẽtibꝰ cũ pigra: ⁊ ſicut ſtudiuꝫ
qꝺ adhibet ad os ſtomachi mũdificãdũ vo/
mitu ꝑꝑ inciſionẽ materie vomitus manſiue.

⸿ Determinat de retẽtione q̃ fit augendo ſiue vigo
rãdo euõnẽ quã volumus retinere dicẽs ꝙ iuuamen
tũ euõnis. ſ. aucte ⁊ vigoꝛate in retinẽdo. ſ. euõneꝫ eſt
ſicut mũdificatio cũ pigra aut hyerapigra ab humoꝛi/
bus viſcoſis faciẽtibꝰ fluxũ: ſicut ẽt ſtudiũ adhibitũ ad
mundificãdum os ſtomachi per vomitũ quo euãt in/
ciſa mã mãſiua. ⸿ Pꝛo parte pꝛimo nota ꝙ euãtio vi
goꝛatur vel auget pꝛo retinẽdo fluxũ in quibuſdã caſi
bus vbi ſit mã in mẽbꝛo cõtẽta ⁊ nõ fluẽs: q2 in coꝛꝑe
manẽs que ſit cã fluxus. Exẽpli cã: qs hꝫ humoꝛes in
ſtõ qui ſui viſcoſitate faciũt cibuꝫ lubꝛicare: aut ẽt hꝫ in
inteſtinis colerã cõmixtaꝫ flegmati tenaci ⁊ viſcoſo q̃
ſtimulãdo virtutẽ ⁊ excoꝛiãdo eſt cã fluxus ſanguinis
tunc cũ remota cauſa remoueat effectus/ augendus ẽ
fluxus aut vigoꝛandus dictam educendo materiam.
⸿ Hic tamen notandũ eſt euacuationẽ augeri aut vi/
goꝛari reſpectu eiuſdem materie cũ intendis etiã flu/
xũ retinere aut reſpectu alterius. Exempli cã: aliquo/
tiens euãndo coleram aut flegma viſcoſuꝫ retinemus
fluxum lientericum aut ſanguineum.

Pꝛo cauſis aũt euõnis aucte lege Aui. in ſe cunda huiꝰ do ctrina ſcõa. ſũ ma pꝛia. c. xviij. paragrapho il lo. Euãtio aũt. Et pro iuuamẽ tis lege Me/ ſue i ſuo de cõ ſolatione. intẽ tione tertia. c. iij. ꝑagrapho. illo. Auxiliabi mur ergo ⁊c.

Queſtio. I.

Dubitatur ſine argumẽtis ⁊ ẽ bonũ i pꝛa
ctica. Utrũ talis euõ debeat au
geri aut vigoꝛari ꝑ medicinas attrahentes a ſpecifica
foꝛma: an per medicinas euãntes cõpꝛimendo. ⸿ Et
reſpõdẽdũ eſt: ⁊ ſit pꝛia ꝑꝑõ ꝙ ſi fluxus vẽtris ſit oppi
latiuus: exẽpli cã ſit fluxus ventris chiloſus factus
ꝑꝑ oppilationẽ venaꝝ meſeraicarũ: tũc ſtiptica ⁊ euan
tia cõpꝛimẽdo nõ ↄueniũt. Cã ẽ hec: q2 hmõi ampliꝰ
oppilãdo ⁊ ſtipticãdo augerẽt fluxũ. ⸿ Scõa ꝑꝑoſi/
tio: mã oppilãte exiſtẽte multa ⁊ groſſa euacuãtia at

UVA. BHSC. IyR_044_1

trahẽdo ꝯueniũt: ꝓpõ p3 ſic. Talis mã educenda eſt p ſeceſſum: ğ ꝛc. Añs colligit. 7. terap. ad finẽ in illa pte renes aũt ꝛ veſica. Cõſequẽtia t3: q2 nõ vr̃ iſta mã alio pharmaco educẽda. ¶ Tertia ꝓpõ: mã exñte pauca ꝛ in cõcauitate epatis aut meſaraicaꝝ cõiter pharmaco a tota ſpecie attractiuo talis mã eſt educẽda. ꝓpõ pꝛo bat: cũ h̃ educẽda ſit p ſeceſſu3: vt colligit dicto loco. ꝛ ſen pñti pꝛio. c. ¶ Quarta ꝓpõ. mã exñte modica ꝛ circa epatis gibbũ nõ eſt vigoꝛãda euãtio p ſeceſſu3: ꝓ poſitio arguit ſic. Alijs partib⁹ hec mã educenda eſt p vias vꝛine: ğ ꝛc. nota ẽ ꝯñtia. p3 ẽt aſſumptũ ex locis iã dictis. ¶ Quinta ꝓpõ: mã exñte viſcoſa aut ſubtili valde imbibita talia cõpꝛimẽtia nõ cõueniũt in ꝓpoſi to: q2 p ampli⁹ inuiſcãt ꝛ ĩpingũt mãm. ¶ Sexta pꝛo poſitio. in alijs materieb⁹ humoꝛalib⁹ ab iſtis: ſtipticã tia ꝛ ẽt euãntia cõpꝛimẽdo conueniũt. p3 ꝓpõ: pꝛio p auctões ꝛ ex cã: q2 poſtq̃ iſta euãuerũt mãs cõſtipãt ꝛ cõfoꝛtãt ꝛ vniunt duct⁹ ꝛ canales: vñ in fluxu colerico ſeu diſinteria colerica ꝯuenit reubarbarũ aſſatu3: qd̃ p aſſationẽ ſit magis ſtipticũ. Cõpetũt ẽt mirabolani aſ ſati: ꝛ exhibet etiã medicina dicta mileleta.

Queſtio. II.

Dubitatur vtrũ in quolib3 fluxu mãli ſeu ꝯueniẽte pp malã cõplõne cũ mã ſit neceſſariũ euãre. ¶ Qd̃ ſic arguit: mala ꝯplo cũ mã p euãtionẽ euãt: ğ ꝛc. Cõſequẽtia vr̃ ſatis nota: ꝛ aſſumptũ eſt Aui. in hac ſen. c. 2. ¶ Oppoſitũ arguit mala cõplexio cũ mã qñq3 curat ſola alteratione: ergo nõ ſemp reqrit euãtio. Añs fuit tactu3 ſupꝛa: vt p3 in mã reducibili ad benignu3. ¶ Pꝛo dubio ſit hec pꝛia ꝯclõ. In fluxu ꝯueniẽte pp malã cõplonẽ ſine mã ſo la ſufficit alteratio: hec ꝓpõ inde terminate arguit ſic: in tali fluxu remotio cãe ſufficit. ergo ꝛc. Añs eſt notũ ꝛ t3 ꝯñtia vbi mala cõplo ſine mã ſit cã huius fluxus. ¶ Scd̃a cõcluſio: in fluxu ꝯueniẽte a mala cõplexiõe ſine mã multotiẽs ꝯuenit euãre ſine foꝛmicatione rõ nis. p3 ꝯclõ exẽplo ſic. Sit. n. q ſtomachus hẽat ma lã cõplonẽ humidam aut frigida3: ſit vltra q flegma multiplicet i ſtõ ꝛ foueat malã cõplonẽ frigidã aut hu midã in ſtõ: ita tamẽ q ad malã cõplonẽ frigidã factã ſequat fluxus lientericus: in iſto caſu eſt euãndũ fleg ma vt illud ſine cuius euõne nõ curat fluxus. ¶ Ter tia ꝯclõ: fluxus mãlis vtplurimũ curat p euõnẽ mãe a qua dependet. P3 cõcluſio. cũ plurimũ materia cau ſans fluxũ ſit pꝛeter nãm. ¶ Quarta ꝯcluſio: in fluxu ꝯueniẽte pp malã cõplonẽ cũ materia aliquando ſola ſufficit alteratio. Patet per rationem poſt oppoſitum. ¶ Iſtis habitis p3 ſolutio ad obiectũ pꝛimum. Ad qd̃ dicit q mala cõplo cu3 mã nõ reducibili ad benignu3 curat per euõnẽ: mala aũt cõplo cũ mã reducibili ad benignũ põt curari per ſola alteratiua. ¶ Ulteri⁹ nota q in lr̃a ponit pigra: qd̃ ide3 eſt qd̃ amara: hyera aũt idem eſt q bñdicta: inde hyerapigra quaſi benedicta amara medicina. Que aũt ſint operationes hyerepi gre videatis quinto cañ. c. de hyerapigra. ¶ Ulteri⁹ nota q mã exñte in ſtõ que vomitu curat aliqñ eſt vi ſcoſa adherẽs que ob iſta3 cãm vocatur mãſiua quaſi apta manere q̃ mã purgat per vomitu3 ꝓpter factam inciſionẽ pꝛeparatã ad talem euonem: nam inciſio vi ſcoſi eſt eius pꝛeparatio ad expulſione3.

¶ **Et medicine quidẽ infrigidãtes liqde cõ gelant ꝛ oꝛificia cõſtringũt ꝛ coanguſtant.**

¶ Nunc notificat aliã rem retinentẽ euãtionẽ: dicens q certe medicine infrigidãtes cõgelant rem liquida3 ꝛ cõſtringunt ꝛ coanguſtãt oꝛificia per que debẽt tran ſire mãe. ¶ Pꝛo parte notandũ hanc pte3 intelligi tã de medicinis frigidis actu q̃ potentia q̃uis pꝛinci paliter intelligat de frigidis in potẽtia. ¶ Scd̃o not. q cu3 de nã frigidi ſit infrigidare/cõgellare ꝛ imobili tare: ideo vbi fluens mã ſit ſubtilis ꝛ liquida ꝛ ſuppl calida acuta frigida cõueniũt igroſſando refrigerãdo ꝛ cõgelãdo mãm. In fluxu tñ mãe viſcoſe frigide fri gida p amplius inuiſcantia nõ cõueniẽt. Conferũt ẽt frigida cõſtringendo meatus ꝛ vias per quas he me dicine tranſire debẽt. ¶ Ulterius nota q non ſolum ſtiptica cõueniũt in fluxu: imo multotiẽs ſtupefacien tia pꝛimo vbi materia ſit ſubtilis acuta moꝛdax. Hec enim ſtupefaciẽtia ꝓuocãdo ſomnũ ꝯueniũt ĩmobili tando mãm ꝛ ingroſſando: ſomnũ ẽt ꝓuocando fluxũ ꝓhibent ꝛ cõſtringunt: que tñ nõ ſunt miniſtrãda niſi vbi alia remedia nõ cõtulerunt ꝛ magis exterius q̃ interius ſunt appꝛoximanda: cum nocendo notabili ter ſuum afferant iuuamentum.

¶ **Et ſtiptice quidẽ medicine materiã coar ctant ꝛ canales conſtringunt.**

¶ Nunc Aui. tangit aliud cõſtringens fluxu3: dicens q ſtiptice medicine cõſtringunt materia3: conſtringũt etiam canales. ¶ Pꝛo parte nota q cu3 ſtipticas ſun detur in ſubſtantia terrea ꝛ ſicca cuius eſſe eſt conden ſum ꝛ vnitũ: ideo ſtiptice medicine habẽt cõdenſare ꝛ vnire ꝛ ingroſſare materiã: habent etiã canales cõ ſtringere ꝛ adunare: tutius eſt ergo applicanda coꝛpo ribus frigida medicina: vitanda tñ in fluxu oppilati uo: vt eſt tactũ ꝯueniente a mã ſubtili indebita: aut ẽt a materia viſcoſa.

¶ **Et viſcoſe quide3 medicine oppilationes in canaliu3 oꝛificijs efficiunt: que ſi fuerint acu te exiccatiue plus operabunt illud.**

¶ Tangit aliud dicens q medicine viſcoſe ideo con ſtringunt: q2 in oꝛificijs canaliu3 efficiũt oppilationes que hoc foꝛti⁹ operãtur exiccatiue exiſtentes ꝛ acute. ¶ Nota pꝛo parte q de ratiõe viſcoſi eſt viſcare ꝛ ad herere: ꝛ ideo ſi ponatur in oꝛificijs aut in vijs adhe ret parietibus vie ꝛ pariete3 trahit verſus parietem: ꝛ taliter oppilando fluente3 tenet materia3: ac etiã po ſitum ſupꝛa oꝛtificiu3 cõtinuũ exiſtens ꝛ tenax materie pꝛohibet exitum. ¶ Secũdo nota vt euitetur dubiu3 q viſcoſum poteſt intelligi acutu3: q2 penetratiuũ per aliquas ptes acutas que penetrãdo magis ꝓfundan tur ꝛ inuiſcãtur. Exiccatiuũ etiam exiſtẽs viſcoſitate ẽt oppilatione3 cauſat tenacioꝛe3: vt patet in experiẽtia de viſcoſa aliqualiter exiccante: vt de bitumine ꝛ ſimi libus. i. de colla. Scd̃o per rem viſcoſam exiccatiuam intelligere poſſumus rem viſcoſa3 ſui acuitate ꝛ exic catione cauſticam: per quas medicinas cauſatur eſca ra ſeu etiam coꝛtex durus ꝛ tenax: quomodocũq3 ps exponatur cõtinet veritatem.

Sclas q medi cina viſcoſa eſt duplex. Que dam eſt actua lis ſicut viſcus quedam in po tẽtia talis ſicut fungi poꝛtula ca ꝛ oẽ ex quo ſit humoꝛ viſco ſus. Hec diſtin ctio colligitur ex dictis Aui. ſecũdo cãonis tracta. pꝛimo. c. iiij. paragra pho illo. Per viſcoſam vero ſignamus ꝛc. ꝛ ibi tu lege ſb tile3 ꝛ ſcies ei⁹ vtilitatem ꝛc.

¶ **Et adurẽtes qdẽ coꝛtices efficiunt vt ſup canalis oꝛificiũ maneant ꝛ ipſum claudant ꝛ confirmẽt: ſed tñ eaꝝ impedimẽtu3 timet: ꝛ h̃ eſt qm̃ poſſibile eſt vt coꝛtex rumpat ꝛ eradi cetur ꝛ amplificatio foꝛaminis augmentetur.**

¶ **Et ex adurẽtib⁹ quidẽ ſunt quedã in qui bus exiſtit ſtipticitas ſicut attramentũ: ꝛ que da3 in qbus nõ: ſicut calx non extincta. ¶ Et adurentes quidem ſtiptice ſunt neceſſarie vbi volũtas eſt vt coꝛtex ſit fixus. Et alie ſunt ne ceſſarie vbi voluntas eſt vt coꝛtex cito cadat.**

¶ **Et eius quide3 que ſit ſtrictura: alia eſt cũ clauſura foꝛaminis ꝛ coarctatione ad hoc vt ipſius partes in vnum cõducant: ſicut cõſtrin gitur illud qd̃ eſt ſupꝛa cubitum cũ flobotho matoꝛ in baſilica errans percutit arteriam: ꝛ alia eſt que ſit oppilatione oꝛificij vulneris ꝛ clauſure vie euacuati ſicut pilos lepoꝛis ĩ vul nus ponim⁹.**

UVA. BHSC. IyR_044_1

nus ponimꝰ. ¶ Dicemꝰ ergo ꝙ ſi ſanguis cur/
ſus ex aptione orificioꝝ venaꝝ fuerit: ſtipticis
medicabit vt orificia venaꝝ ꝯſtringant. Et ſi
ex ruptura fuerit ſtipticis glutinoſis ſicut terra
ſigillata. Et ſi ex corroſiõe fuerit: eo ꝙ carnē
naſci facit cũ eo qd corroſionẽ abſtergit.
¶ Tangit aliud reſtrictiuũ fluxus ꝑ aduretia: dicẽs ꝙ
medicie aduretes faciũt cortices manẽtes ſupra orifi/
cia canaliũ: quaꝝ tñ medicinaꝝ aduretiũ timet ipetꝰ:
qr poſſibile eſt rũpi corticẽ ⁊ radicari: vñ augmẽtat fora/
men. Ex aduretibꝰ tñ medicinis qdaꝫ ſunt ſtipticita/
te ꝑticipãtes: ſicut eſt attramẽtũ: ꝑ attramẽtũ intelligẽ
do vitriolũ aut ſpẽs eius: qdã ſunt nõ ſtiptice ſicut calx
nõ extīcta: aduretes aũt ſtiptice ſunt neceſſarie vbi vo
lumꝰ corticẽ ⁊ fixã remanere: alia vero vbi volumꝰ corti
cem cito cadere. ¶ Dicit penultio ꝙ retentio ſupple
fluxus q fit ꝑ ſtricturã alia fit claudẽdo ⁊ ꝯſtringẽdo fo
ramẽ vt ꝑtes foraminis reducant in vnũ: ſicut ſtringit
ſupra cubitũ cũ fune aut corrigia cuꝫ flõmator errans
flõmãdo baſilicã ꝑcuſſit arteriã. Alia eſt oppilãdo ori
ficiũ vulneris: ⁊ ēt claudẽdo viã ſicut cũ vulneri pilos
leporis iponimꝰ. ¶ Ulteriꝰ Aui. tangit intẽtões hñ/
das in fluxu ſanguinis dicẽs. Si fluxꝰ fiat ex aptione
orificioꝝ venaꝝ debes medicari ſtipticis medicinis vt
fiat applicatio ſtipticoꝝ orificijs: ⁊ ſi fluxꝰ fiat ex ruptu
ra cõpetũt glutinoſa ſicut terra ſigil. ⁊ ſi fiat ꝑꝑ excoria
tionẽ vel corroſionẽ curet ꝑ generãtia carnẽ aut ꝑ cõ/
ſtringẽtia rem corrodẽteꝫ. ¶ Pro ꝑte no. prio ꝙ iter
medicinas aduretes cauſticas ſiue corroſiuas ⁊ putre
factiuas eſt dria. Aduretes .n. ſeu cauſtice dñr q ꝑtem
mẽbri cõuertẽdo i fumoſitatẽ terreũ ſiccũ cinereũ relin
quũt ſiue ſint tales actualr ſiue potẽtialr. Medicie aũt
putrefactiue dñr q hũoreꝫ aut ꝑtẽ mẽbri cõuertunt in
putredinẽ. Ille vero dñr corroſiue q corrodũt ſeu ſeꝑãt
ꝑtem a ꝑte dato ꝙ nõ putrefaciãt. Ad ꝓpoſitũ qrimꝰ
aliqñ retinere ſanguinẽ ꝑteꝫ cinereã terreſtrẽ relinquẽ
do: vt tanqꝫ eſcara ſeu cruſta claudat ⁊ oppilet orificiuꝫ
canalis: ideo tunc medicine aduretes ⁊ cauſtice ꝯueniũt.
¶ Scdo nota ꝙ medicine adurentes ſeu cauſtice ſunt
cauẽde in mẽbris principalibꝰ ⁊ in mẽbris neruoſis ⁊
vehemẽtis ſenſus: cũ nõ faciãt nocumẽta ꝑtem corrũ
pendo mẽbri. ¶ Tertio no. ꝙ in approximatiõe horũ
cauſticoꝝ multiplex eſt timor. Primꝰ q tãgit in lra ne
rumpat cortex ⁊ remaneat foramẽ ampliꝰ ꝑ extñte. Se
cũdus timor eſt de nimia intenſiõe doloris: ⁊ ideo iſta
cauſtica nõ ꝯueniũt niſi vbi alia remedia nõ iuuerint.
¶ Ulterius no. ꝙ approximãdo cauſticũ aliqñ intẽdi
mus corticẽ gñare fixũ vbi nimiũ timemus fluxuꝫ ex
amotiõe corticis: aliqñ vero nõ timemꝰ hoc: ⁊ tunc cauſti/
cũ magis applicat gra remotõis putrefactõis aut al/
teriꝰ: qꝫuis ēt intẽdamꝰ ꝑ ipſuꝫ ſedare fluxũ. Ex dict
ēt pꝫ ꝙ cauſtica ſecuriꝰ applicant exterioribꝰ qꝫ iterio
ribus: imo interioribꝰ nõ pñt niſi cũ magno applicari
periculo ⁊ pluriũ partiũ cauſticatione.

Queſtio. III.

Dubitat qs an calx extincta ſit ſtiptica. Q ꝺ
ſic arguit ꝑ modũ loquẽdi Auic. q
dixit calx nõ extincta qſi denotet talẽ calcẽ extinctã eẽ
ſtipticã. ¶ Oppoſitũ arguit: qr calx nõ extīcta nõ eſt
ſtiptica: ergo minꝰ extincta. Añs in lra ponit: ꝯña tꝫ:
qr per extinctionẽ retinet ſiccitas calcis. ¶ Pro parte
dubij ꝓbabilr teneri põt calcẽ extinctã nõ extincta eẽ
ſtipticiorẽ. Probat: qr appoſita aq calci actuatis ꝑtibꝰ
igneis fit ſubtiliũ ꝑtium calcis reſolo ⁊ euaporatio: ideo
ꝑtibus terreſtribꝰ remanẽtibus calx põt eẽ ſiccior ⁊ ēt
magis ſtiptica. ¶ Scdo tenẽdũ calcẽ nõ extinctã for/
tius exiccare: pꝫ ꝓpoſitio ꝑꝑ partes igneas ⁊ acutas i
ipſa plus abũdare: tunc pꝫ ſolo ad obiectũ. ¶ Et no.
primo ꝙ ſi volumꝰ tenere viã oppoſitã habemꝰ rñde/
re ad Aui. ꝙ notãter dixit calx nõ extincta: nõ qr calx
extincta ſit ſtiptica: ſed qr extincta nõ eſt cauſticũ forte:
ꝑ qd intẽdimꝰ gñare corticẽ. ¶ Pro ſcda ꝑte no. ꝙ ex
ꝑte cõcipit duplex modus ſtricture. Unus q fit ſtrin/
gendo ꝑtem ſuperioreꝫ vulneris: ne ꝑ ipſaꝫ mã fluat ad
vulnus: ſicut ꝯſtingit ſupra cubitũ cũ flõmata eſt arte
ria intẽdẽdo flõmare baſilicã. ¶ Scdus aũt modus ē
ligãdo aliqd ſupra orificiũ: ⁊ differũt iſti duo modi: qr
primꝰ non eſt ſine impedimẽto: naꝫ cũ ꝑ primã ligatu
ram ꝓhibeat trãſitus ſpũuꝫ ⁊ humoꝝ per ipſaꝫ valde
debilitat mẽbrũ: ꝑ ſcdaꝫ nõ fit tanta mẽbri debilitas.
¶ Ulterius no. pro ꝑte tertia ꝙ intẽtio Aui. eſt princi
palr determinare de retẽtione fluxus ſanguinis expli
cãdo q directe opponunt fluxui: ideo dictas intentiões
ſolũ explicauit in ꝑte. Nam ſanguis fluit ex vena: aut
qr orificiũ debilitatũ eſt ⁊ apertũ: ⁊ qꝫtuꝫ ad hoc cõue
niunt ſtiptica q hñt ꝯſtringere ⁊ adunare orificiũ. Aut
fit iſte fluxus ꝑꝑ rupturã vene: ⁊ in iſto caſu ꝯueniunt
ſtiptica cõglutinoſa ſicut terra ſigil. q cõſtipãdo ꝯſtrin/
git foramẽ ⁊ viam: glutinãdo ēt ꝑtes ſolutas applicãt
parti. Aut tertio cauſat iſte fluxus ſang. facta excoria/
tione ⁊ remotõe ꝑtis: ⁊ tunc gñatiua carnis ⁊ recõpẽ/
ſantia deperditũ conueniũt. Si tñ fit corroſio proue/
niens ex mã putrida corrũpente ſeu corrodẽte conue/
niunt abſtergẽtia ꝑtem corroſaꝫ ⁊ mãm corrodẽteꝫ: in
applicando tñ talia medicamina eſt talis ordo. Nam
vbi corroſio eſt vehemens primo eſt abſterſio fienda:
deinde carnis gñatio: vbi vero corroſio eſſet pauca ſi/
mul poterit abſterſio fieri ⁊ carnis gñatio.

¶ De ſanationibus oppilationuꝫ. Cap. xxiiij.

Oppilationes auteꝫ ſunt ex
humoribꝰ groſſis aut viſco/
ſis aut multis.
¶ In hoc caplo ꝓſequit determi
nãdo de quodã morbo ꝯpoſitio/
nali .ſ. de oppilatõe. Quare autẽ
nõ de alijs in fine ca. dicet. Diui
ditur aũt caplꝫ in tres ꝑtes princi
cipales. Prio oñdit a qbꝰ cãnt cõiter oppilatões qbꝰ
ēt curent. Scdo inter oppilatões rõne mẽbroꝝ oppi
latoꝝ quãdaꝫ ponit driaꝫ. Tertio Aui. quẽdaꝫ ãnectit
cañ. ſcda ibi. (Et ex oppilonibꝰ.) tertia ibi. (Ergo cũ)
Pria in duas. Nã prio tãgit cãs oppilãtes. ſcdo põit
intẽtiões curatiuas. ſcda ibi. (Et multoꝝ qdẽ hũoꝝ.)
¶ Primo dic ꝙ oppilatões cãnt ab hũoribꝰ viſcoſis
groſſis aut multis. ¶ Pro ꝑte no. prio oppilonẽ eſſe
triplicẽ .ſ. attenuatoriã coarctatoriã ⁊ carnoſaꝫ. Pria ē
q cauſat ꝑ ꝯſtrictõeꝫ mẽbri ⁊ applicatõeꝫ ꝑtis ad ꝑteꝫ
ſicut vena vehemẽter exiccata aut arteria eorũ ꝯſtringit
ꝯcauitas ſicut fit ēt cõſtricta vena cũ fune: qr eiꝰ ꝯcauita/
tis fit cõſtrictio ſeu paucificatio. Quedã vocat oppilo
carnoſa qñ res carnea oppilat ꝯcauitatẽ vt i polypo na
riuꝫ fit: qr auctis carnibꝰ nares ꝯſtringunt. Tertia vo
cat coarctatoria qñ res oppilãs ⁊ coarctãs meatũ non
eſt caro: ſed hũor aut aliud ꝑter nãꝫ. ¶ Applicãdo ad
ꝓpoſitũ Aui. h põit curã oppilationũ ꝓcedẽtiũ ex hu
moribꝰ. Ex dcã diſtõne qꝫuis nõ ſit nimiũ ad ꝓpoſitũ
poterit iueſtigari an oppilo ſit morbꝰ ſiẽs aut factus.
Nã ꝓbabilr ꝑ teneri põt ꝙ oĩs oppilo eſt morbꝰ ſiẽs.
Nã ꝓbat ad modũ medicoꝝ: qr oĩs talis pẽdet a cã: ergo
⁊c. Cõſequẽtia no. ⁊ aſſumptũ pꝫ. Nã prio coarctato/
ria ⁊ carnoſa pẽdẽt a carne aut alia re oppilãte ⁊ coar/
ctãte. Itẽ attenuatoria pẽdet a ſiccitate aut a re ꝯſtrin/
gẽte. Scdo ē ēt tenẽdũ nõ qualꝫ oppilonẽ eẽ mãlẽ: qr
nõ qlꝫ pẽdet a mã hũorali: ergo ⁊c. Cõſequẽtia no. ⁊ añs
pꝫ: cũ aliq pẽdeat a lapide. ¶ Tertio no. ꝙ via oppi/
lat aut qr aliqd adheret vie: ⁊ ſic hũorẽ hẽmꝰ viſcoſuꝫ
ſui adherẽtia ⁊ corpulẽtia oppilãteꝫ. ſcdo via oppilat:
qr in ipſa aliqd icuniat ſicut eſt hũor groſſus q ſua groſ/

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſitie adheret. Aut tertio oppilat via: qꝛ aliqḋ ꝯculcat in ipſa vt humoꝛ mult⁹ dato ꝙ ſubtilis ⁊ nō viſcoſus. Tres ḡ cās in lr̄a ſufficiēter tetigit Aui. ⁊c̄.

¶ Et multoꝝ qdē humoꝝ qn̄ cū eis alia nō fuerit cā malitia remouebit̄ ex̄ctiōe ipſoꝝ flō/mia aut vētris fluxu facta. Et ſi groſſi fuerint indigebūt eis q̄ reſoluāt. Et ſi fuerint viſcoſi ⁊ maxime ſi fuerit ſubtiles erūt eis neceſſaria ea q̄ incidāt. ¶ Et tu qdez iam ſciuiſti dr̄iaz inter groſſuz ⁊ viſcoſuz: ⁊ ꝙ eſt ſicut dr̄ia īter gluten liqduz ⁊ lutū: ⁊ groſſo qdē reſolutiuū ē neceſſariū: iō vt ipſuz attenuet ⁊ ei⁹ expulſio fiat facilis: ⁊ viſcoſo īciſiuū eſt neceſſariū: iō vt inter ipſuz ⁊ id cui adheſit penetret ⁊ īter ea ſepationē faciat ⁊ vt ipſuz in pua ſecet fruſta: qm̄ viſcoſuz oppilat propterea: qꝛ adheret ⁊ pp ſuarū partiuz cōtinuationez.

¶ Exequit̄ Aui. tāgēdo cās haꝝ oppil̄onū. Et pͥo facit h̄. ſcd̄o tāgit can. erroꝛis coꝛrectiuū. ſcd̄a ibi. (Oz aūt.) ¶ Dicit p̄ fine vlteriori diuiſiōe ꝙ malitia multoruz hūoꝛuz remouet̄ p eūonē flōmie aut vētris. Si v̄o hūoꝛes ſint groſſi egēt reſoluētib⁹. Si v̄o ſunt viſcoſi ⁊ maxime ſubtiles indigēt inciſiōe. Et certe tu iaz ſciuiſti dr̄iaz inter groſſuz ⁊ viſcoſuz ſcd̄a p̄mi. dū loqbat̄ de vrinis. Nā eſt talis dr̄ia q̄lis eſt inter gluten ⁊ lutū: nā gluten ſubtile eſt ⁊ viſcoſuz: lutū v̄o groſſuz ⁊ nō viſcoſuz. Groſſo neceſſariū eſt reſolutiuū ſubtiliās ipſuz ⁊ faciēs ei⁹ facilē expulſionē. Viſcoſo aūt neceſſariū ē inciſiuū vt penetrādo īter viſcoſuz ⁊ membri ſupficiē vnū ſepet̄ ab alio: ⁊ viſcoſum diuidat̄ in ptes puas: eo ꝙ viſcoſuz oppilat ⁊ adheret ⁊ ꝯtinuū ē in ſuis ptib⁹.

¶ Pro ītellectu ptis vt vitet̄ dubiū: pͥo no. ꝙ multitudo hūoꝝ q̄dā dr̄ abſolute multitudo q̄ nō eſt aliḋ q̄ȝ oīuz hūoꝝ ꝓportionalis excreſcētia vl̄ hūoꝛis abſolute multi ſic̄ ſanguis cui vt eſt notū debet̄ flōmia. Naz flōmia eſt eūo vl̄is q̄ multitudinē hūoꝝ eūat: vt dcm̄ eſt ſupra. c. de flōmia ad p̄n. Quedā v̄o vocat̄ multitudo ſ̄m qd dcā excreſcētia talis vel talis hūoꝛis. Ad ꝓpoſitū cū dic̄ h̄ multitudinē hūoꝝ ītelligit multitudinē cōez ad p̄mū aut ſcd̄z. ¶ Scd̄o no. ꝙ p fluxū vētris intelligit q̄zcūq3 aliā eūonē a flōmia vt ſit ſenſus ꝙ hūoꝛ mult⁹ oppilās aut eūat̄ p flōmiā aut aliā eūonē: qꝛ tn̄ ꝯtingit hūoꝛes multos eūari vtpl̄z fluxu. ſ. vētris: iō ſolum de fluxu ventris in textu facit mētionē.

¶ Tertio no. ꝙ cū multitudo ſit qd p̄ter nām ꝯuenit ſibi eūo vt ſibi oppoſita. Nā res p̄ter nāz īdicat p ꝯ̃riā ablatōez ſui: vt coll̄r. 8. terapen. q̄ eūo aliqn̄ ſit ab arte l. nō potēte nā: qꝛ aliqn̄ hec mlt̄itudo ab ipa nā ſupat̄. ¶ Vlteri⁹ no. ꝙ reſol̄o pōt ſumi dupl̄r q̄ztuz eſt ī ꝓpoſito. pͥo ꝓprie ꝑ ꝯuerſione hūoꝝ in vapoꝛē mediāte cal̄itate multa: ⁊ iſto mō ſumit Aui. medicinā reſolutiuaz can. 2. c. 4. ⁊ ēt Gale. ſeptia apho. cōmē. 59. ſcd̄o capit̄ reſol̄o ꝑ diſſolutōe ſeu ſubtiliatōe: q̄ ſubtiliatio ſit p cal̄itatē tpatā. ſ. reſpectu cal̄itatis reſoluentis: vt coll̄r. 2. can. alleg. c. Ad ꝓpoſitū applicādo cū intētio in groſſo ē ſubtiliare: iō. A. p reſol̄onē intelligit diſſolutionē ſeu ſubtiliatōez. ¶ Vlteri⁹ no. vt tangit̄ in pte ꝙ viſcoſuz oppilat: aut qꝛ adheret: aut ēt qꝛ valde cō/tinuū ⁊ tenax ex̄n̄s ſui ꝯtinuitate ꝓhibeat trāſitū p viā l ō merito duplex intētio habet̄ in viſcoſo. Vna eſt ad ſeparāduz inter ptem cui adheret ⁊ viſcoſum qḋ facit medicina īciſiua per ſuas ptes ſubtiles penetrātes in medio viſcoſi ⁊ mēbꝛi ſe ponēdo. Scd̄am etiaz operationem facit inciſiuū cauſa cōſimili viſcoſum in paruas diuidendo partes. Harum tamē operationuz vna eſt principalioꝛ alia: nam cū viſcoſum oppilet maxime qꝛ adheret: iō pͥcipalis opatio īciſiui ī remouēdo oppilationē ē ſe interponere īter ptē cui adheret ⁊ viſcoſuz. Et iō dato ꝙ īciſiuū nō oparet̄ ſcd̄az opationē adhuc remoueret oppilationē: ſ3 ſi oparet̄ opationē ſcd̄az: adhuc adhereret ⁊ remaneret oppilatio: qꝛ dato ꝙ viſcoſuz ſeparet̄ in ptes adhuc ille ptes adhererēt mēbꝛo. ¶ Vlterius no. ꝙ notāter ē dcm̄ maxīe ſi fuerit ſubtiles: qꝛ ſi hūoꝛes fuerint groſſi viſcoſi: tūc nō ſolū ſufficeret īciſiuū: imo ēt reqreret̄ ſubtiliatiuū qḋ oppōeret ſe groſſo. Aut ēt ē hoc dcm̄: qꝛ viſcoſuz ſubtile maxime aptū eſt īpꝛimere ⁊ adherere: iō maxīe ſibi ꝯuenit īciſiuū: qꝛ maxīe adheret ⁊c̄. ¶ Vlteri⁹ no. dr̄iaz eē inter īciſiuū ⁊ ſubtiliatiuū: qꝛ īciſiuū h3 variare ꝯtinuitatē hūoꝛis īciſi: h3. n. diuidere humoꝛē in ptes. ſ3 ſubtiliatiuū h3 ſubtiliare dato ꝙ remaneat cōtinuitas hūoris. Itē īciſiuū nō variat eſſentiā hūoꝛis: ſ3 ſolū incidit ip̄3 in ptes: ſed ſubtiliatiuū ſubtiliādo variat humoꝛis eſſentiam ſaltē humoꝛis permutando modum ſubſtā/tie: ⁊ ſic alia eſt operatio ſubtiliatio ⁊ alia inciſio.

Queſtio. I.

Dubitat̄ vtꝝ ea q̄ ponunt̄ in pte h̄eāt remouere oppil̄onē. ¶ Qꝛ n̄ argr̄: qꝛ tātū apitiua hn̄t remouere oppilationē: ḡ ⁊c̄. Añs vr̄ eē notū cū nihil vr̄ oppōi oppil̄oni niſi aptio. T3 ꝯña: qꝛ q̄ eūant n̄ aplūt. ¶ Oppoſitū ar. ex Aui. ī lr̄a. ¶ Pro dub. no. ex. A. 2. can̄. c. 4. ꝙ medicia dr̄ apitiua dupl̄r Primo ꝓpꝛie: ⁊ eius ē mouere mām opilātē ad exte/rioꝛa ſeu mām ex̄n̄tē ītra ꝯcauitatē remouere faciēdo ꝯcauitatē remāere aptā. Scd̄o aūt ⁊ minus ꝓpꝛie oīs medicia rēotiua hūoꝛis oppilātis: aut remotiua diſpōnis hūoꝛis q oppilat dici p̄t apitiua: iō medicia abſterſiua vocat̄ apitiua. Medicina ēt inciſiua ⁊ ēt māe eūatiua ⁊ humoꝛis pōt dici apitiua. Ex hoc p3 ſol̄o ad rō/nē an̄ oppoſitū. Nā tātū apitiua pͥo mō: aut ſcd̄o mō conueniunt in cura oppilationum.

Queſtio. II.

Dubitat̄ vtrū inciſiua medicina ſit danda ꝓ remotione oppil̄onis ab hūoꝛe viſcoſo. ¶ Qꝛ nō ar̄. qꝛ abſterſiua medicina in hoc caſu cōpetit. ergo ⁊c̄. Cōſequētia no. ⁊ aſſumptuz colligit̄ ex notitia medicine abſterſiue. Nam ipſa h3 remouere hūoꝛes viſcoſos ⁊ ꝯgelatos a ſupficie mēbꝛi. ¶ In oppoſitū ē. A. ¶ Et ē tenēdū ꝙ in tali caſu cōueniūt īciſiua. vt p3 ex dictis. Et ad obiectū dicēdū ꝙ in remotiōe oppil̄onis ꝯuenit abſterſio ⁊ īciſio ⁊ remotio ptis a pte cui adheret: ⁊ diuiſio viſcoſi ſeu ptis. Et qꝛ hec duo pn̄t cōpleri p inciſionē tm̄: iō ipſe de ipſa fecit mētionē ⁊ nō de abſterſiua. ¶ Vel dicēdū ꝙ de rōne medicine abſterſiue ē remouere humoꝛes viſcoſos non a ꝯcauitate: ſed ab oꝛificijs poꝛoꝝ ex̄n̄tiū in ſupficie mēbꝛi: qꝛ ergo hūoꝛ viſcoſus oppilās ē ī ꝯcauitate membꝛi ſibi potius debet̄ īciſio q̄ȝ abſterſio. ¶ Dubitatur cū medicina lauatiua h̄eat apire: vt colligit̄. 2. can̄. allega. c. quare etiā ꝓ cura oppilatiōis nō fecit de ipſa mētionem. ¶ Dicendum ꝙ iſtā dedit intelligere p eūo/nē. nam iſta aperit lauādo ⁊ remouendo humoꝛem.

¶ Oz aūt vt in reſolutione groſſi a duabus ꝯtrarijs caueat̄ reb⁹: q̄rū vna ē reſolutio debilis q̄ in raritate materiei augmētum efficit ⁊ ipſi⁹ locū augmētat: ita ꝙ ad reſol̄onē nō puenit q̄re oppil̄onē augmētat: ⁊ altera ē r̄ſol̄o foꝛtiſſima q̄ua eius ſubtile ſit vapoꝛ ⁊ ſpiſſum ipſi⁹ ſit lapis. Cū ergo reſol̄o foꝛtis ē neceſſaria iuuet̄ lenificāte ſubtili cū mā in qua nō ſit groſſities: ſed ſit in ea caloꝛ temperatus q iu/uet in reſoluēdo totum illud qḋ eſt oppilatuz. ¶ Supꝛa tetigit opatiōes curatiuas oppilationū: nūc vnū can̄. explicat erroꝛis coꝛrectiuū: dicēs ꝙ neceſſe eſt ſupple

Sciās h̄ ſ3 Gēti. ꝙ ſi malitia humoꝛuz ſit in q̄to ⁊ in quali pꝛius tunc vtimur ſubtiliatiōe ⁊ aptione deinde eūone: nō vt ſolū opilatio remoueatur per eūonez ſ3 vt exoneret̄ ꝯtus ⁊ fiat potētioꝛ ſupꝛa reſiduam: vel qꝛ poſſit dari medicina eradicatiua ex qua poſtea oīno opilatio remoueat̄. Si vero ſit malitia in q̄to ſolū fieri poterit eūatio ſine illis. h̄ ille ⁊c̄.

Sciās tn̄ ꝙ medicina que ꝯ ueīt a materia ſtiptica compꝛimendo ſuc… pꝛimēdo vel cō gregādo vel … penetrādo ab ſtergit ⁊ maxīe hūiditates ſub tiles: groſſa … nō occurēte … ſtiptico ſpē … gis apte ſur… tari ⁊ imob… tari q̄ȝ fluer… ideo ſubtile… materie abſ… gunt a ſtiptic… ⁊ non ſolū c… ſtētes ī ſuper… cie ſ3 ī ꝯcauit… te ex eo ꝙ ſa… lius repūt p… poꝛos non … groſſe⁊ h̄ p… parte ē de m… te Ga. xj. ō ſim… plici medici… Auer. in. 5. col… lig. ⁊c̄.

UVA. BHSC. IyR_044_1

eſt ſupple medicũ opantẽ in reſolutionẽ groſſi cauere
a duabus rebus ↄtrarijs. Una eſt reſolutiua res debi
lis extẽdẽs ⁊ ãpliãs mãm ⁊ ſupple extẽdẽdo augens
p amplius oppilationẽ. Alia ẽ res reſolutiua fortis ſu/
btile humorũ cõuertẽs in vaporẽ: groſſum aũt in lapi
dẽ. Et iõ cũ fortis extiterit reſolutio neceſſaria iuuãda
eſt talis medicina cũ medicina lenificãte calore ſubtili
tẽperato eius iuuãte i reſoluẽdo rẽ oppilantẽ. ℭ Pro
parte primo nota ꝙ res reſolutiua debilis primũ tũc
maxime efficit nocumẽtũ qñ mã eſt multa i toto ẽt re
pleto ſui multitudine inobediens ſue reſolutiõi. i. per
reſolutiuum fortiter agitabilis: rarefacta ẽt p tale: aut
maior facta. Itẽ ẽt tũc maxime ſeqꝛ ſcḋm nocumẽtuz
ſeu impedimentũ qñ mã eſt valde dura ⁊ groſſa: tunc
quidem applicato valde reſolutiuo cũ iſta mã ſit valde
apta idurari ⁊ igroſſari cito ſeqꝛ i lapidẽ trãſmutatio.

Queſtio. III

Dubitatur vtrũ mãe minus groſſe cõue/
niat fortior reſolutio q̃ʒ groſ/
ſiori. ℭ Qꝛ nõ aꝛ ſic. Cura ſit p ↄtraria eq̃ta. ergo groſ
ſiori magis reſolutiua ↄuenit medicina. Añs colligitꝛ
tertio teg. ⁊ ↄñtia tʒ: qꝛ ex quo mã eſt groſſior. ergo ſi/
bi ↄtrariũ reſolutiuũ erit fortius. ℭ Scḋo ſic mãe mi/
nus groſſe tãta cõpetit reſolutio quãta mãe groſſiori
⁊ ãpliori. ergo ⁊c̃. ↄña ẽ nota: ⁊ ꝓbaꝛ aſſumptũ. Nam
grã exẽpli ponaꝛ ꝙ a materia ſit in duplo groſſior. b.
notum eſt primo ꝙ mã. a. añq̃ʒ ſit reſoluta prĩo erit
eque groſſa ſicut. b. tũc argꝛ ſic. a. exñte eque groſſa ſi/
cut. b. ↄuenit equalꝛ reſoło. ⁊ añ hoc cõueniebat reſo
lutio iã vſqʒ quo. a. eſt. b. equatũ. ergo tãta reſoło ↄue
nit. a. quãta. b. ⁊ adhuc amplior. ℭ In oppoſitum vꝛ
mẽs Aui. ⁊ arguiꝛ ſic. Maior timor eſt de cõuerſione
in lapidẽ in mã groſſiori q̃ʒ in mã minus groſſa. ergo
remiſſiora reſolutiua competũt mãe groſſiori q̃ʒ mãe
minus groſſe. Añs notũ eſt. ⁊ ↄña no. ℭ Pro dubio
ſit hec prĩa cõcło. Quãtũ ad primas approximatiões
fortiora reſolutiua ↄueniunt in mã minus groſſa q̃ʒ in
mã magis groſſa. Cõcluſio pʒ p rõnẽ poſt oppoſitũ ⁊
arguiꝛ ſic ex Aui. Nã reſołoni mãe i groſſioris ẽ leni/
ficãs admiſcẽdũ ergo ⁊c̃. ℭ Scḋa ↄcło. q̃tũ ad totaʒ
approximationẽ effectiue fortiora reſolutiua ↄueniũt
mãe groſſiori q̃ʒ in mã minus groſſa. Probaꝛ ↄcluſio
ſic. Mã magis groſſa plus reſiſtit reſołoni mã minus
groſſa. ergo ſi dʒ venire ad debitã reſolutionẽ eget re/
ſolutiuo effectiue groſſiori ſeu fortiori. ℭ Tertia cõcło
reſolutiuũ vocaꝛ effectiue fortius: nõ qꝛ in eqs appli/
catiõibus fortiorẽ faciat reſołonẽ: ſʒ qꝛ tãdẽ faciet for/
tiorẽ: aut qꝛ in pluribus applicaꝛ vicibꝰ vt tandẽ faciat
opationẽ. ℭ Quarta cõcło nõ eſt neceſſe groſſius tm̃
reſolutiuũ q̃ʒtũ minus groſſum ad tãtã peruenire ſub
tilitatẽ quãta ẽ ſubtilitas minus groſſi. Cõcluſio argꝛ
ſic. Poſſibile ẽ groſſuʒ p ↄtinuã reſolutionẽ fieri groſ
ſius. ergo ↄcło vera. Cõſequẽtia no. eſt aſſumptũ pʒ.
Applicato fortiter reſoluẽte huic vehemẽter groſſo:
p̃terea magis groſſum põt cõuerti in vaporẽ groſſio/
rẽ. igiꝛ cõcło vera. Aſſumptũ ẽ notũ: ⁊ tʒ ↄña: qꝛ ſicut
vapor groſſior extitit: ita mã groſſior alijs paribus.
ℭ Iſto poſito pʒ ſolutio ad obiecta hincinde currẽtia.
Primũ. n. ꝓbat ſcḋaʒ ↄcłonẽ. ſcḋʒ ſoluiꝛ p quartã. Fa
cta aũt poſt oppoſitũ ꝓbãt primã. Scḋo nota aliḋ eſſe
medicinã iuuari in ſua opatione ⁊ aliud intẽdi. Nã ali
qd p̃parãs mãm in qua dʒ agere medicina iuuat me/
dicinã opari: illud aũt ꝓprie itẽdit opationem medici
ne qḋ auget gradũ virtutis medicine operãtis i mãʒ.
Ad ꝓpoſitũ p medicinã lenificãtẽ poſſumus intellige
re medicinã leuiter facientẽ reſolutionem ſua calidita
te tẽperata: cũ qua ẽt exiſtit aliqua ſiccitas hec. n. leui/
ter reſoluendo ⁊ nõ indurando mãm ipſam habilitat
ad fortẽ reſolutionẽ: ipſa ergo ẽ forti p̃mittẽda reſolu
tiuo. Scḋo p medicinã lenificãtẽ põt itelligi medicia
lenificãs ſeu mollificãs tpati caloris: cuꝰ eſt habilitare
mãm durã: que reſoło ẽt põt cõmiſceri eiꝰ refrãgẽdo
acuitatẽ ex mollificatõe habilitãte mãm.

ℭ Et ex oppiłonibꝰ qdeʒ peiores ſunt oppi
lationes venaꝝ: ⁊ deteriores eis ſunt ille que
ſunt in arterijs: ⁊ adhuc peiores ſunt ille que
in mẽbris exiſtunt principalibꝰ: ergo cũ in api
tiuis ſtipticitas ⁊ ſubtilitas cõiungentur erit
melius: qm̃ ſtipticitas remouebit a membro
ſubtiliatiui grauamen.

ℭ Nunc ponit vnã cõpationẽ inter oppilatões rõne
mẽbroꝝ oppilatoꝝ: dicẽs ꝙ peiores oppiłones ſunt
ille venaꝝ: ⁊ adhuc peiores ſunt arteriaꝝ: ⁊ adhuc pe
iores ſunt ille mẽbroꝝ p̃ncipaliũ. ℭ In vltiã pte po/
nit cañ. qḋ eſt melius vt ſubtilitas ⁊ ſtipticitas iungaꝛ
medicinis apitiuis: qꝛ ſtipticitas remouet a membro
grauatõeʒ q̃ ſit p ſubtiliationẽ ſeu apertioneʒ.

Iuuamẽta aũt
⁊ vtilitates rei
ſtiptice iuncte
alijs ſolutiuis
ptractat Geꝛ.
in ſuo de recti
ficatione medi
cinarũ intẽtio
ne ſcḋa. c. 3. pa
ragrapho illo.
Res vero ſtipti
ca medicinaꝝ
omnium virtu
tes ⁊ opatiões
felicitat ⁊c̃.

Queſtio. IIII.

Dubitaꝛ circa pteʒ q̃ oppiłones ſunt peio/
res. ℭ Prĩo ꝙ ille neruoꝝ arguiꝛ
qꝛ he ſunt difficilioris cure ⁊ citiorẽ faciũt mortẽ ſaltẽ
oppiłonibꝰ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ: g̃ ⁊c̃. Añs pʒ quãtuʒ ad
primã pteʒ ꝓp ſtricturã meatuũ neruoꝝ. Quãtum ad
aliã ptẽ: pʒ aſſumptũ: qꝛ oppilatis neruis aĩalez ſpũʒ:
ad ſpũalia deferẽtibꝰ mors ſtatiʒ ſine dubio cõſequiꝛ.
ℭ Scḋo arguiꝛ ſic oppiłones teſticuloꝝ ſunt peiores
vel maiores oppiłonibꝰ arteriaꝝ aut venaꝝ: ergo ⁊c̃.
ℭ Tertio arguiꝛ ſic oppilatiões epatis ſunt peiores
oppiłonibꝰ venaꝝ aut arteriaꝝ in corde exñtiũ: g̃ ⁊c̃.
ℭ In oppoſitũ eſt Aui. in pte. ℭ Pro pte notãduʒ ꝙ
oppiłonũ peioritas q̃ʒuis poſſit attẽdi penes difficul
tatẽ remotõis eaꝝ: ſicut morbũ dicimꝰ malũ: qꝛ diffici
lem ad curãduʒ: potiſſime tñ eius peioritas attẽdiꝛ pe
nes nocumẽtũ illatuʒ aut aptũ inferri copori. ℭ Scḋo
no. ꝙ cũ de venis arterijs ⁊ neruis ſit mẽtio: itelligiꝛ
de his que cõiter p corporis ſbam ſpargunꝛ. ℭ Ter
tio no. ꝙ hoc maxime intelligiꝛ de mẽbris principali/
bus ad indiuidui eſſe faciẽtibꝰ. ℭ Pro dubio g̃ ſit iſta
prĩa ↄcło: ⁊ ſi neruoꝝ oppilatio alijs paribꝰ difficilio/
ris ſit cure oppilatõibꝰ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ: cõiter tñ mi
nus male exiſtũt mõ ſcḋo. Pʒ ↄ̊ ſic: ex indebita dela/
tione vitalis ſpũs ⁊ nãlis: ac ẽt ſanguis ad mẽbra grã
dius ſequiꝛ nocumẽtũ q̃ʒ cõiter ſequaꝛ ex idebita de/
latiõe aĩalis ſpũs: igiꝛ ⁊c̃. Cõſequẽtia no. cũ ante q̃ʒ/
uis aliq̈ oppiło neruoꝝ vt illa ad quã ↄſequiꝛ ablatio
anhelitꝰ aliqua venaꝝ ⁊ arteriaꝝ oppilatõe ſit peior: vt
argutũ eſt p vnã pteʒ aſſumpti ante oppoſitũ. ℭ Se/
cũda ↄ̊ ceteris paribꝰ oppilatões venaꝝ ⁊ arteriaꝝ mi
nus male ſunt oppilatõibꝰ principaliũ mẽbroꝝ ad eẽ
indiuidui facientiũ. Cõcluſio no. eſt: ex eo ꝙ illis mẽ/
bris leſis plus ledaꝛ totum q̃ʒ leſis venis ⁊ arterijs.
ℭ Ultima ↄ̊ oppilatio mẽbri pricipalis faciẽtis ad cõ
ſeruatiõeʒ ſpeciei ceteris paribꝰ eſt minꝰ mala multis
venaꝝ ⁊ arteriarũ opilationibꝰ. Cõcluſio pʒ cuʒ vene
⁊ arterie multo plus ſint toti neccie q̃ʒ teſticuli. Iſtis
ↄcluſio pʒ ſolło ad obiecta. ℭ Ulterius nota ꝙ ſtiptica
ſunt ↄmiſcẽda apitiuis duplici de cã. Nã apitiua diui
dunt ⁊ diſpgũt ſbam mẽbri: ⁊ ſic laxãdo debilitãt mẽ/
brũ. Stiptica g̃ vniẽdo mẽbrũ ⁊ refrãgẽdo v̓tutẽ api/
tiui ↄſerũt ⁊ ↄfortãt. Secũda cã qꝛ ſtiptica ſic vniẽdo:
imo ⁊ ſpũs vigorãdo ſbam ꝓhibẽt ſpũuʒ euaporatio/
neʒ ⁊ citã reſołonẽ. Ex iſtis pʒ ꝙ i mẽbris hñtibꝰ ſbaʒ
molleʒ quãtũ eſt ex hoc ſtiptica maxime ſunt apitiuis
cõmiſcẽda: ⁊ in mẽbris quoꝝ magnã hẽmꝰ cuſtodiã:
ſicut ſunt mẽbra nobilia ⁊ principalia. In mẽbris aũt
vilibꝰ de qbus nõ eſt cura ſtiptica minime aut modi/
cum ſunt aperitiuis cõmiſcenda. ℭ Ulterius nota ꝙ
mẽſura ſtipticoꝝ põt ex multis cõprehẽdi. prĩo ex re

ꝑter nāz vt morbo. Naz ſi oppil'o eſt fortis pauca ſti/
ptica ſunt cōmiſcēda apitiuis. Itē mēſuraꝛ ab accñte
qđ eſt debilitas v̄tutis: naz virtute exñte debili ⁊ laxa
ta ſtiptica ꝯueniūt fortiora. Sed ſi iunganꝛ ꝯ̄ria vt for
tis oppil'o ⁊ debilitas v̄tutis: tūc ad ꝑpotēs in iudicā
do eſt attēdendū nō neglecto alio iuxta Gal. ſn̄iaz. 8.
terapē. ad finē. Sumiꝛ ēt a diſpōne nāli q̄ eſt latitudo
canaliū aut coāguſtatio eoꝝ qꝛ magis lato exñte cana
li ſtipticiora ꝯueniūt: itez a nobilitate mēbri: nā mēbro
nobiliori ſtiptica magis cōpetūt ⁊ magis aromatica.
¶ Circa prehabitū cañ. omittēdo multa v̄ba Cōmē
tatoris notandū ꝙ alioꝝ morboꝝ cōpoſitionaliū non
expreſſit hic Aui. curā ipſam plus ſeruās ad loca pti/
cularia: qꝛ tanq̄z ex alioꝝ morboꝝ particularibꝰ curis
pendentē: magis poſuit vero hic curā oppilationū vt
plus cōtingentiuz ⁊c̄.

¶ De medicationibus apatum. Cap. xxv.

Poſtematū q̄dā ſunt calida q̄dam ſunt frigida fluxa ⁊ q̄/dā ſunt frigida dura: ⁊ ea iaz diximꝰ. ¶ Et ipſoꝝ qdē cāe aut ſunt primitiue aut añtes: ⁊ añtes qdez ſunt ſicut repl'o ⁊ primitiue ſunt ſicut caſus aut ꝑcuſſio aut morſus. Quedā v̄o que ſunt ex cauſis primitiuis qñq̄z cuz corꝑis repl'one ſe repreſentāt ⁊ qñq̄z eueniūt cū eq̄litate hūo/ruz. Et ea qdez que ſunt ꝑꝑ cauſas añtes aut primitiuas cū repletione corporis repreſenta ta: aut ſunt in mēbris que principalibus ſunt vicina ſicut eñantia/ aut nō ſunt.

¶ In cap. ꝑcedē. determinauit de morbo cōpoſitio/
nali vt de oppil'onibꝰ: nūc morbi cōpoſiti curaz ponit
vt apatū. Et diuidiꝛ in duas. Naz prio facit qđ dictuz
eſt. Scđo quoſdā can. ponit ⁊ explicat circa ſpālez cu
ram apatuz. ſcđa ibi. (Qui plagā ſecare.) Primū cap.
diuidiꝛ in duas ptes q̄ztū eſt pro p̄ñti ꝓpoſito. Quia
prio ponit aliq̄s diuiſiōes cāꝝ apatū. Scđo can. exeq
tur ponēdo curatōes. ſcđa ibi. (Et ſi nō ſunt.) Prima
in duas. Naz prio ꝑmittit vnā diuiſionē apatū. Scđo
ponit quaſdā diuiſiones ibi. (Et ipſoꝝ qdez.) ¶ De
pria dicit ꝙ apatū quedā ſunt calida: q̄dā ſunt frigida.
Et frigidoꝝ quedā frigida fluxa: q̄dā vero frida dura.
Et iam ea. ſ. apata diximꝰ ſcđa ꝑmi: doc. j. ca. de mor/
bis cōpoſitis. De ſcđa dicit ꝙ cāe apatū: aut primiti/
ue: aut añtes. añtes aūt ſunt ſic̄ repl'o corꝑis: ꝑmitiue
vero vt caſus ꝑcuſſio morſus ⁊ ſil'ia. ¶ Scđa diſtin/
ctio cauſaꝝ primitiuaꝝ aliqua qñq̄z repreſentat ſe cor
pore repleto: qñq̄z autez ſtante equalitate humorum.
¶ Tertia diſtinctio eſt hec: ꝙ apata exiſtētia ꝑꝑ cau/
ſas antecedētes: aut primitiuas cū repletōe corporis:
aut ſunt in mēbris pīcipalibꝰ: aut ī eoꝝ emūctorijs:
aut ſupple nō ſunt in talibꝰ mēbris. ſ. emūctorijs: iſta
eſt ſn̄ia totius lectionis.

Nota ꝙ apata calida ſunt duplicia. ſ. ꝑ eēn/tiā vt que ſunt de mā calida: ⁊ quedā ſunt calida ꝑ accidēs vt qñ materia ē frigida ⁊ putreſcit ⁊ d̄ vtriſq̄z intelligiꝛ h̄ quare ⁊c̄.

Queſtio. I.

Dubitaꝛ vtrū priꝰ Aui. habuit determinare de mala ꝯpl'one ⁊ d̄ mala ꝯpōne q̄z de apatibꝰ. ¶ Prio ꝙ priꝰ fuerit de ſoluta ꝯtinuitate determinādū arguiꝛ: qꝛ ſoluta ꝯtinuitas eſt notior nobis: vt pz: ḡ ⁊c̄. ꝯñа nota: qꝛ a nobis notis prio eſt inchoandū prio phyſicoꝝ. ¶ Scđo arguiꝛ ex mō Aui. ſcđa primi qui ſolute ꝯtinuitatis notitiā apatū notitie prepoſuit. ¶ Tertio ad aliam ꝑtem arguiꝛ ſic. Apata ſunt cōiora reſpectu malaꝝ ꝯpl'onū: ḡ ab eis vt notioribus inchoāduz: ꝯña tz: qꝛ tota cōpoſita ſuis ꝑtibus nobis ſunt notiora: ꝑ̊ phyſi. ⁊ añs ꝓbaꝛ: qꝛ in apate ē mala ꝯpl'o/ mala ꝯpō ⁊ ſoluta ꝯtinuitas: vt pz ſcđa pri

mi cap. all'a. ⁊ prio de accidēti ⁊ morbo. ¶ In oppo/
ſitum eſt ordo in p̄ñti Fen ſeruatꝰ. ¶ Pro dubio ex
dictis memorādum apud medicos iſta noīa īueniri:
morbus ſimplex: morbus cōpoſitꝰ ⁊ morbꝰ cōplicatꝰ:
ille dr̄ ſimplex qui ē lapſus vna ſimplici nā morbi: cui
ēt debeꝛ vna ſimplex intentio curatiua q̄uo malā com
pl'onez calidā aut frigidaz ⁊c̄. ſimplicē morbū dicimꝰ:
qꝛ vnam ꝯpl'onalē ledat nām cui vna debeꝛ intentio
curatiua: hec aūt ideo dicta ſunt vnus lapſus vniꝰ nāe
cui debeꝛ vna intentio curatiua: naz ⁊ ſi mala ꝯpl'o ca
lida ⁊ frigida vnam ledat ꝯpl'onalez nām: nō tñ vno la
pſu vt notuz eſt: nec ēt vna ei debeꝛ intentio curatiua
ſeu curatio: per morbū aūt cōpoſitū quē medici vnuz
appellant intelligo morbuz in quo triplex nā lediꝛ: ſic
tñ ꝙ vnus actus curatiuꝰ ad oēm talē ſufficit leſionez
raſoluendā ſeu remouēdaz. In hac ēt notificatōe no/
tanter poniꝛ triū nārum leſio. Nam nō credo eē neceſ
ſariuz q̄zuis ſit ꝯm pl'm in apate ꝯiungi morbū ꝯpl'o/
nis vnitatis ⁊ cōpoſitiōis: imo credo eſſe ꝓbabile vt
al's tenui fore apa: ⁊ tñ in apate nullū eē partialē mor
bum. Hoc ſemꝑ ſuppoſito qđ hz tenere quilibet ſane
mētis: ꝙ ſi neutralitas vniꝰ nāe neutralitati alteriꝰ nāe
ꝯiungaꝛ: maior ſequiꝛ leſio opatiōis q̄z ſi vna ſit ſola
neutralitas. Iſto ſuppoſito iuxta cōem modū talē ſup
pono caſum: ꝙ neutralitas in ꝯpl'one terminaꝛ exclu/
ſiue ad ſenſibilē leſionē opationis cui ꝯiungaꝛ neutra/
litas vnitatis: ⁊ neutralitas cōpōnis pendētis ab alia
mā a qua pendet illa mala ꝯpl'o. Iſto habito pz ꝑ pre/
ſuppoſitū opationē ſenſibil'r ledi ⁊ eſſe morbū cōpoſi
tum vt ēſt notū nullo partiali exiſtēte morbo. Dicēdū
ergo ꝙ apata cōponunꝛ ex triplici genere morbi. i. ex
lapſibus īportatis ꝑ triplex genus morbi. ſ. ꝑ iſta tria:
vz: mala ꝯpl'o / cōpō ⁊ ſolutio continuitatis. ¶ Nota
ēt ꝙ vnitas morbi cōpoſiti inquātuz ſufficit propoſito
ſumiꝛ ab vnitate cāe a qua pendet: ac ēt vnitate actus
curatiui. Etiaz ex ꝑte accñtis vnius ꝑter nām qđ ſeq
tur qđ eſt tumor vtpl'm: vñ dicimꝰ apa eſſe vnū mor/
bum hoc mō vnitatis: huius vnitatis notitiā ſumen/
tes ab vnitate cāe ⁊ māe lapſu in ꝯpl'one. cōpoſitiōe ⁊
vnitate faciētes: ad cuius māe replētis poroſitates re
motionē oīuz triuz lapſuū remotio cōſequeꝛ: ⁊ ſi apa/
te remoto male cōpl'onis veſtigiuz remanſerit nō eſt
illud pars apatis dicēduz. Ex dicta notificatōe ſaluaꝛ
ꝙ ſi ab aliq̄ mā fiat mala ꝯpl'o calida ⁊ ſicca hūc mor/
bum ꝓbabiliter vnū ⁊ cōpoſitū poſſumꝰ appellare: qꝛ
tñ clarius eſt apa eſſe morbū cōpoſitū vnuz: ideo ab/
ſolute auctores ipſa dixerūt eſſe vnū. ¶ Ulterius no/
tanduz ꝙ per morbū ꝯplicatū morbū alteri morbo cō
iunctū habemꝰ intelligere: cuius nō vna: imo diuerſa
⁊ multiplex eſt intentio curatiua. ¶ Iſto notato po/
no ꝯcluſionē reſponſalē. Qđ poſt determinationē op
pilationū apatis rōnabil'r debuit ſequi d̄terminatio.
Patet ꝯcluſio eoꝙ ad oppilatiōes apata cōſequūtur:
ſeu qꝛ in apatibus reperiunꝛ oppilatōes repletis mē/
broꝝ medijs regionibꝰ. Et ex iſto inferꝛ ꝙ cū ſoluta
cōtinuitas cū oppilationibꝰ nō tantā habeat ꝯtinuita/
tem ſeu affinitatē quātaz hñt apata: qđ notāter Auic.
poſt oppilatōes de apatibus d̄terminauit: ⁊ nō de ſo
luta cōtinuitate. ¶ Iſto poſito pz ſolutio ad obiecta
ante oppoſitū. Nam primo dicēduz nō nobis notiorē
eſſe ſolutā cōtinuitatē apate: vel dicendū ꝙ qꝛ apatuz
cura oppilationū cure eſt affinis: ideo notāter vt tactū
eſt poſt determinationē de oppilatiōibꝰ determinauit
de apatibꝰ. ¶ Ad aliū dicēdū: ꝙ cū in apate ſoluta cō
tinuitas īcludaꝛ: ideo ꝑfecta apatū cognitio ſolute cō
tinuitatis ꝑſupponit notitiā. In debite ergo notificā
do apa debuit ſolute ꝯtinuitatis ponere notitiā: habi
ta vero notitia apatū ⁊ ſol'onis ꝯtinuitatis debuit pri
mo apoſtematum premittere curaz ꝑꝑ cām aſſignatā.
¶ Ulteriꝰ aduertendū ꝑ̊ ad ꝑtis euidētiā ꝙ illa apata
vocanꝛ

UVA. BHSC. IyR_044_1

vocant̃ cal'a ab Aui.q̃ ſunt cal'a ꝑ eſſentiã: eo ꝙ ꝺ mã q̃ ſui nã cal'a eſt exiſtãt: vt ſanguinea: aut colerica: nõ aũt ĩtelligit q̃ ſunt cal'a accñtal'r: q2 ꝑ putrefactionem eiſdẽ accidẽtẽ: q̃ ſnia ẽt colligit̃ ſcða primi.c.de apati bus. ¶ Scðo no.ꝙ ꝑ apata frida fluxa ĩtelligit apata ex mã fl'atica fluxibili: q̃le eſt apa dictũ vndimia: aut fl'aticũ: aut ẽt aq̃ſuꝫ vt hydrops aquoſa aut hernia aq̃ ſa. Per frida ṽo ⁊ dura intelligit apata ꝓuenientia ex mã melãcolica aut flegmatica cõgelata vt ſui cõgela/ tione in duritiẽ tranſeat. Per ipſa ẽt intelligẽdo ven/ toſa que dura ſunt ꝑꝑ intẽſionẽ ventoſitatis extẽdẽtĩ. ¶ Tertio no.ꝙ ꝑ cãs apatũ intelligit cãs primitiuas effectiuas: cãe.n.primitiue efficiunt apata: vt caſus ⁊ ꝑcuſſio. Añtes ṽo vt repletio dñr apata facere: q̃zuis nõ ĩmediate ſed mediate. ¶ Quarto no.ꝙ cã antece dens nõ ſolũ ſumit̃ hic ꝓ cã ꝑcedente: ſed ꝓ cã corpo rali nõ ĩmediate: ſed mediate cãnte morbuꝫ: vt hũor putridus mediãte putrida fuligine inficiẽs cor: añs vocat̃ cã: nõ q2 ĩmediate efficiens morbũ ſꝫ mediate. Ex dictis inferendũ: humorẽ nõ actual'r humidũ pu tridũ: ſꝫ aptũ putrefieri nõ vere debere dici cãm ante cedentẽ putride febris: ꝓpoſitio ꝓbat̃: q2 hic hũor nõ ĩmediate: nec mediate cãt febrẽ: g̃ ⁊c̃. Nota ꝯña: ⁊ pꝫ añs. nã primo nõ ĩmediate cãt febrẽ vt notũ eſt: nec etiã mediãte alio: q2 maxime hoc eſſet mediãte putre dine. Sꝫ ꝯ̃ hoc arguit̃: q2 hic hũor nec cauſat nec cau ſauit putredinẽ q̃ faciebat febrẽ: ergo ⁊c̃. Añs eſt no/ tum cũ ꝯña. Aliquo mõ tñ põt dici cã añs: q2 cã cor/ poralis ꝑcedens ad quã nõ ĩmediate: q2 nõ ſtatiꝫ ſeq tur morbꝰ ſꝫ mediate: q2 mediãte tꝑe cãbit febrẽ: ⁊ iõ exponẽdo verã cãm añcedentẽ dicẽdũ ſic. Cã añs eſt corporalis qua nõ ĩmediate fit morbꝰ aut pẽdet: ſꝫ me diãte alio qꝺ cãt morbũ aut cõſeruat. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ ꝑ repletionẽ ĩtelligere poſſumꝰ reꝫ replentẽ: aut mẽ brũ: aut corpꝰ repletũ. Si prĩo intelligit̃ res replens: q2 humor pꝫ repletionẽ eſſe cãꝫ corporeã: q2 humor ẽ res corꝑalis. Hic tñ no.ꝙ talis humor replẽs talem ꝑtẽ apatã: tũ dr̃ cã ꝯiuncta ⁊ nõ añs: nã eſt cã corpo/ ralis a qua ĩmediate pendet apa. Si ṽo repleat aliam partẽ aptã replere ꝑtẽ apataꝫ: dici põt cã añs nõ ĩme diate apans: ſed mediãte ꝑte fluẽte: ſeu dici põt añs: q2 cã corporea nõ ĩmediate: q2 non ſtatim: ſed media te: q2 tꝑe intermedio apta replere cãre dr̃ apa. Si ṽo repl'o ĩportet mẽbrũ repletũ: aut ꝙ̃ importat membrũ apatũ aut aliud. Si nõ ĩportat mẽbruꝫ apatũ: tũc non eſt cã apatis niſi ſicut groſſe loquẽdo ꝑs dr̃ mã ⁊ cau/ ſa totius. Si ṽo dicat aliud mẽbrũ repletuꝫ ſic aliquo mõ põt dici cã añs: q2 eſt cã corꝑea a qua pendet apa mediate ⁊ nõ ĩmediate. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ iſte cãe di/ cuntur primitiue que ſunt in corꝑe: ſꝫ nõ dignoſcitur corpis eſſentia ĩmediate vel mediate cãntes morbũ: q̃ iõ dñr primitiue: q2 prime in cãndo morbũ: mouẽt eniꝫ corporeas ad ſuos morbos cãndos. Cãe eni pri mitiue plerũqꝫ mouẽt añtes: prĩa quarti ca.de ephi/ mera. Hic tñ aduertẽdũ ꝙ nulla cã ꝑmitiua põt aliqꝺ apa ĩmediate cãre: ꝓpõ arguit̃ ſic. Oẽ apa dependet ĩmediate a mã replente: ergo ꝯ̃ vera. Añs notũ ꝺ ve ro apate. Nota ꝯña: q2 morſus ꝑcuſſio/ aut caſus rõe doloris attrahũt mãm ⁊ replent: apa ergo ĩmediate pẽdet a repl'one mãei. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ per eq̃litateꝫ humoꝝ nõ intelligit Aui. abſolutã humoꝝ equalita tem: ſꝫ ꝑ equalitatẽ intelligit equã ⁊ tẽperatã quãtita tẽ: vt ꝓ opationibꝰ ꝯuenit. ¶ Ulteriꝰ no.ꝙ iſta diuiſio põt ſic ſuppleri. Cãrũ primitiuaꝝ q̃dã ſe repñtãt cor/ pori cũ humoꝝ quãtitate: q̃daꝫ ſe repñtant corpori vl tra debitũ eũato: nã adhuc corꝑe fortiter eũato ꝑcuſ/ ſo aut morſo apatio ꝯſequet̃ vt notuꝫ ex experientia. ¶ Ulteriꝰ notãdũ ꝙ ex hac ꝑte hãc poſſumꝰ ſumere di ſtinctionẽ ꝙ apatũ aliq̃ ſunt vicina aut in locis vicinis mẽbris ꝑncipalibꝰ: q̃dã ſunt ẽt ĩ locis diſtãtibꝰ. Sil'r quedã ſunt in locis q̃ ſunt emũctoria ſeu eũatoria pri cipaliũ: quedã ṽo non. Nã lꝫ oẽ emũctoriũ ſit ſuo pri cipali vicinũ: non tñ omne principali vicinũ eſt ipſius emũctoriũ. ¶ Ulterius no.ꝙ mẽbrũ illud vocat̃ emũ ctoriũ principalis ad qꝺ principale ſuas nãles expel/ lit ſuꝑfluitates. Idẽ ẽt vocat̃ emunctoriũ: q2 ſuꝑflui ta tes extrahit ab his mẽbris vt emulgẽdo ad hec mem bra tranſeat. ¶ Uñ nota ꝙ multiplices ex iſta ꝑte col ligunt̃ apatũ diſtõnes. Nã diſtiguunt̃ apata: aut rõe materieꝝ vt dũ dicimꝰ aliqua eſſe calida ⁊ aliqua frigi da: ⁊ hanc diſtõnẽ tetigit Auic. in principio ꝑtis. Aut diſtinguunt̃ apata rõne modi apantis: q2 vel apa ge/ neret̃ ꝑ viã fluxus mãe vel ꝑ viã paulatine digõnis: q2 tñ apata gñant̃ ſm plurimũ ꝑ fluxũ: iõ hunc ſolum modũ tetigit Aui. Itẽ tertio diſtinguunt̃ apata ex ꝑte bonitatis ⁊ malitie mãe apantis. Naꝫ apatũ ⁊ maxi/ me ſanguineoꝝ q̃dã fiũt ex ſanguĩe laudabili: q̃dã ex ſanguine malo: vt pꝫ tertia quarti ſatis ad pricipiuꝫ. Quia tñ mãs defluẽtes vtpl'm ꝯtingit eſſe malas aut paulatine cõgeſtas: ideo etiam iſtã diſtinctionẽ omi/ ſit. Sumit̃ ẽt diſtinctio rõne cãꝝ vt ſm ꝙ cãe ſunt cor poree aut ĩcorporee: quã diſtõnẽ poſuit ſcða huiꝰ ibi. (Ipſorũ quidẽ.) Diſtinguunt̃ ẽt apata rõne diſpõnis corpis cui ꝯiungunt̃ ſm qꝺ ꝯiungunt̃ repletioni to/ tius aut non: quã ẽt ex illa ꝑte colligere poſſumꝰ: ibi (Quedã ṽo ſunt q̃.) Diſtinguunt̃ vlteriꝰ rõne locorũ ſeu mẽbroꝝ: q2 aut ſunt in principalibus aut nõ. Itẽ aut ſunt in vicinis aut emunctorijs principaliuꝫ aut non: que diſtinctiones ratione locorum cõprehendũ/ tur ex ea parte. (Et hoc quidem ⁊c̃.)

¶ Et ſi nõ ſunt nullo mõ aliquid ex reſoluen tibus eſt eis applicandũ in principio: immo mẽbrũ expellens eſt meliorànduꝫ ſi ibi fuerit mẽbrum expellens aut totũ corpus melioret̃: ſi nõ fuerit ibi membrũ ſingulare quatenꝰ ad ea ꝑueniat quicquid refrenat ⁊ ad diuerſum trahit ⁊ ſtipticũ efficit. ¶ Et tñ cũ diuerſita/ te illius mẽbri fit attractio ad illud qꝺ in alio latere diuerſo eſt poſitũ ꝑꝑ exercitiũ ipſiꝰ aut ꝓpter rem põderoſam ſuꝑ ipm delataꝫ: nam multotiẽs a manu apoſa trahitur mã qñ cuꝫ alia res defertur põderoſa/ ⁊ hora vna tene/ tur. ¶ Opꝫ aũt vt ſtiptica cõſtrictiua reper/ cuſſiua frigide cõpl'onis pure exiſtãt ſi apata fuerint acuta. Qꝛ ſi apata fuerint frigida opꝫ ꝙ alicui ſint admixta in quo virtus ſit calida cuꝫ retentione ſicut ſquinãtũ ⁊ blacte biꝫãtie.

¶ Nunc Aui. ponit cañ. curatiuos apatũ. Et diuidit in duas. In prima ponit curã apatũ extinſecoꝝ. Se cũdo occultoꝝ. ibi ſcða. (Occultoꝝ aũt.) Prima ĩ du as. Prĩo Aui. ponit curaꝫ apatis ſiue cañ. curatiuos apatũ ꝑdictis diuiſionibꝰ diuiſoꝝ. Scðo diuiſoꝝ alia diuiſiõe. ibi ſcða. (Ex apatibꝰ preterea.) Prĩa in du/ as. Prĩo ponit curã apatis ſeu apatũ molliũ ſiue laxo rum. Scðo duroꝝ. ſcða ibi. (In apate aũt duro.) Pri ma in duas. Prĩo ponit curã apatis per reſolutionẽ terminãdi. Scðo terminãdi ⁊ curãdi ꝑ collectionẽ pu ris ⁊ opationẽ. ibi ſcða. (Cũqꝫ ad collectionẽ.) Prĩa in duas. Primo ponit curã apatis dum nõ ſit ĩ emũ/ ctorijs mẽbroꝝ pricipaliũ. Scðo qñ ſit in dictis emũ ctorijs. ibi ſcða (Si vero mẽbrum.) Prima in duas. Prĩo ponit curã apatũ dũ ꝓueniunt a cãis añtibus. Scðo dũ ꝓueniũt a cãis ꝑmitiuis. ibi ſcða. (Ea aũt.) Prĩa in tres. Prĩo põit curã apatũ ĩ pricipio exñtiũ. Scðo exiſtentiũ in ſtatu aut augmẽto. Tertio exñtiuꝫ in declinatiõe. ibi ſcða. (Cum aũt volueris.) ibi tertia (Cum aũt declinatio.) Prima in tres. Prĩo facit qꝺ

UVA. BHSC. IyR_044_1

Dicit Ge. ꝙ ſti
ptica repercuſ
ſiua in princi/
pio ſunt appro
ximāda vbi re
ꝑcuſſio non ſit
īpoſſibilis vt ī
mā venenoſa
in apatibus ēt
emūctoriorum
nō ſunt appro
ximanda niſi
ad remittēduꝫ
acuitatē mate
rie ⁊ non ad re
percutiendū ēt
qn̄ materia eſt
fluxa amplius
non repercuti
mus: ēt qn̄ ma
teria eſt groſſa
viſcoſa: q: talis
materia nō be/
ne pōt repercu
ti: ſꝫ in alijs ca
ſibus poſſibili
bus bn̄ reper/
cutimus ⁊c̄.

dictū eſt. Scḋo q: dixerat in ꝑncipio apatis eſſe diuer
tēdū: ponit quēdā modū diuerſionis. Tertio q: ī ꝑn/
cipio apatū ſtiptica dixit eē approximāda: iō ponit di
uerſitatē ſtipticoꝝ approximādoꝝ in diſtinctis apati/
bus. ibi ſcḋa. (Eſt tn̄.) ibi tertia. (Opꝫ vt.) ⸿Harum
triū ptiū ſimul ponēdo ſniaꝫ. De pria dicit ꝙ ſi apata
ſupple nō ſunt ī mēbris pricipalibꝰ: aut emūctorijs:
aut ſibi vicis nullo mō aliqḋ reſolutiuū a ꝑncipio eſt
applicādū: ſꝫ mēbrū mittēs ē meliorāduꝫ ſiue mittat
totū corpꝰ ſiue aliqḋ ſpāle mēbrū intm̄ ꝙ refrenātia di
uertētia ⁊ ſtipticū faciētia ad ea ꝑueniāt mēbra. ⸿Se
cūdo dicit ꝙ eſt ꝯtigēs fieri attractionē ⁊ diuerſionez
ſm diuerſitatē mēbri ad qḋ attrahit: q: tale mēbrū eſt
poſitū ī latere diuerſo: ſicut apa manꝰ ꝑꝑ exercitiū al/
teriꝰ manꝰ: aut delationē rei pōderoſe pluries a ma/
nu apoſa attrahit ⁊ diuertit mā. ⸿De tertio dic̄ ꝙ ſti
ptica approximāda ī pricipio apatis acuti ⁊ calidi de
bēt eē repcuſſiua: puta ꝯplonis fride. Ea āt q̄ appro
ximant in pricipio apatū fridoꝝ ḋbēt eē cal'a ſtiptica
vt ſquinātū blacte bizātie: ⁊ hoc totū ſit de lectiōe iſta.

Queſtio. II.

Dubitat ꝑ pte vtrū reſolutiua ſint in horuꝫ
apoſteatū ꝑncipio approximāda.
⸿Qḋ ſic arguit: q: in ꝑncipio hoꝝ apatū ꝯueniūt at
tractiua: ḡ reſolutiua. ꝯña tꝫ ꝑ ſile: pꝫ añs: q: pol'e eſt
hāc māꝫ eſſe corroſiuā ⁊ venenoſaꝫ. ⸿Scḋo ſic argr.
Materia dꝫ trahi a pte nobili ad ptē ignobilē: ḡ ī ꝑn
cipio ꝯueniūt attractiua. Añs ſatꝭ notū cū nā nāl'r ope
rās expellat mām a pte nobili ad ptē ignobilē: vt col
ligit ſcḋo ḋ accnti. ḡ ⁊ medicꝰ imitator nāe dꝫ lꝫ facer.
⸿Tertio ſic arguit. In principio apatū cōpetit cura
debita apati: ḡ in ꝑncipio apoſtematis ꝯuēit reſol'o.
Añs vr̄ ſatis notū. Tenet ꝯña: q: cū apa pēdeat a re/
pletiōe ⁊ reſol'o opponat repl'oni: vr̄ ꝙ reſol'o in prin
cipio ꝯueniat. ⸿In oppoſitū eſt Aui. in pte. ⸿Pro
dubio no. Aui. ītelligere de apate dictaꝝ ptiū: cuius
nō eſt venenoſa mā. ⸿Scḋo no. eū ēt intelligere de
apoſtemate qḋ nō ē cū nimia ſeu vera repl'one partis.
Tertio no. ꝙ reſolutiua ſeu ꝯuerſiua humoꝝ ī vapo
rē ſunt ſatis cal'a: vt colligr̄. 2. cañ. c. 4. ⸿Quarto no.
cal'a nāl'r attrahere mās ad locū ⁊ eas mobilitar ⁊ eis
apire. ⸿Ulteriꝰ nota vt colligit pria apho. cōmē. 12.
ꝙ principiū pōt ſumi ꝓ pūctuali initio morbi ꝓ ſpa/
cio triū dierū ⁊ ꝓ vno ex tpibus morbi. ⸿Ulteriꝰ no.
ꝙ tpa pn̄t dupl'r diſtingui in apatibꝰ: prio penes aliq̄
accidētia q̄ ꝯſequunt ad apa: vt dicat eſſe principiū in
choante doloris intēſione ⁊ tumore: dicamꝰ augmen/
tū iſtis auctis: ſtatū vō iſtis vltimatis: declinationem
aūt qn̄ minuunt. Scḋo diſtiguūt penes digōnē māe
vt dicamꝰ pricipiū eē cruda exn̄te mā: augmētū vō ap
parēte manifeſta digōne: aut ſibi ꝯrio ſꝫ nō in vltimo
ſtatū aūt ſūme digeſta aut deprauata mā: declinatōeꝫ
aūt qn̄ reſoluit vel minuit apa: qbꝰ duobꝰ mōis q̄ꝫuis
oppoſitū dicat expoſitor ītelligit Aui. pricipiū: naꝫ hi
modi ſic ītellecti oibꝰ pn̄t aptari apatibꝰ. ⸿Ulterius
ex dictis memorādū vt euitet dubiū ꝙ nō hic ꝯſidera
tur pricipiū ꝓ tpe in quo inchoat morbꝰ inq̄ꝫtuꝫ tpꝰ:
hmōi. n. ꝯſideratio tpis pho ptinet nāli: ſꝫ ꝯſiderat tē
pus in morbo ⁊ pricipiū ꝓ diſpōne morbi tal'r mēſu/
rata. ⸿Iſtis notatis ſit hec pria ꝯ̊ ad queſitū. Reſo/
lutiua in pricipio taliū apatuꝫ mā nō exn̄te venenoſa
nō ꝯueniūt. Arguit ꝯcl'o. Augētia apata nō ꝯueniūt:
ḡ aſſumptū tꝫ: ⁊ ꝯña ꝓbat: q: reſoluētia attrahētia ma
teriā augēt apa. ⸿Scḋa ꝯ̊. mā apatis exn̄te veneno/
ſa ⁊ mala attrahētia ⁊ reſoluētia cōueniunt. Patet ꝯ̊.
q: in hoc caſu nō curamꝰ augere apa maius volētes
euitare nocumētū. ſ. raptū māe ad interiora. ⸿Tūc
pꝫ ſol'o ad rōnē primā: pꝫ ēt ſol'o ad aliam punctum:
q: nō ſemꝑ mā eſt extrahenda ad quodcūqꝫ mēbrum
ignobile vt dicet. ⸿Ad aliā dicendū ꝙ apati inquā/
tum apa in pricipio reſolutiuo nō eſt cura: ⁊ de lꝫ dice
tur infra. ⸿Ulterius no. ꝙ corpꝰ mittēs ac mēbrum
meliorari nō eſt niſi ipſuꝫ ꝑ euōnez facere melꝰ ne māꝫ
mittat: aut ēt eſt eius cōfortare virtutē ne multiplican
do ſuꝑfluitates eaſdē mittat mēbro apando: exēpli cā
ſi ſit reſolutio totius aut ptis mittētis: vel ſi membrū
ꝑꝑ ſuam malā ꝯpl'onē multiplicet humorē quē aliqn̄
ſibi trāſmittat: tūc eſt corrigēda mala mēbri ꝯpl'o que
eſt cā huius multiplicatōis. ⸿Ulterius no. ꝙ nō ſo/
lum mittēs mēbrum eſt meliorāduꝫ: īmo ēt recipiēs:
qḋ ꝑꝑ ſui malaꝫ ꝯpl'onez: aut ꝑꝑ aliqḋ accidens trahit
ad ſe mām: dato ꝙ membruꝫ de ſe nō tranſmitteret:
vtputa calefacto membro: aut ēt dolente: q: vtpl'm
tn̄ mēbra mittētia ſunt cā delatiōis māe: ideo de eorū
meliorātiōe expreſſit potius. ⸿Ulterius no. ꝙ nō ſo
lum mēbra ſunt euāda ꝑꝑ repletionē ſupple pn̄teꝫ:
ſed ſupple pluries ſunt euanda gr̄a preuiſionis ne re/
pletio ſequat in parte: vt dato ꝙ corpꝰ nō multis abū
det humoribꝰ: ꝯtingit tn̄ materiā ad determinatā par
tem eſſe fluxurā: ne igit mā fluat ⁊ partim repletio cō/
ſequat: premittit melioratio cū euōne. ⸿Ulterius no
ta ꝙ apate exiſtēte in prin. nō ſoluꝫ intētio eſt abſolu/
te ad māꝫ que fluxit ⁊ apat: ſed ēt ad ꝓhibendū fluxū
ne augeat apa: prohibet aut ꝑꝑ recurſuꝫ. i. retrocurſuꝫ
q: mām faciēdo currere ad pteꝫ diuerſaꝫ: q: recurſus:
vt pꝫ. 3. teg. vel fit per pulſum: aut per tractum: aut ꝑ
trāſmiſſuꝫ. Fit aūt pulſus per medicinā frigidā ſui fri
giditate cōdenſantē ⁊ humiditatē exprimētē ⁊ expel
lenteꝫ: ſicut ēt expreſſa ſpongia fit humiditatū expreſ
ſio: queādmodū tetigit Gal. tertia apho. cōmē. 13. il/
lius apho. Si vō auſtrina hyems. Fit aūt trāſmuta/
tio a mēbro ad mēbrū ad qḋ currebat mā per ſtipticā
confortādo medicinā teſte Gale. dicente. 3. tegni. Et
trāſmittunt a ſe vaſa cōfortata ſtipticis pharmacijs:
Confortat aūt ſtipticū vniēdo mēbruꝫ cū ipſuꝫ vnitū
fortius ſit laxato: ſed ēt ſtipticuꝫ iuuat cōprimēdo vel
expellēdo: non tn̄ q: verū faciat pulſum cuꝫ principal'r
operet cōfortādo mēbri virtutē. Fit aūt tractꝰ a mem
bro diuerſo trahente vel ꝑꝑ dolorē vel ꝑꝑ vacuū: aut
aliam rem ad diuerſaꝫ partem trahendo diſtrahentē.
⸿Ulterius nota ꝙ in mō faciēdi recurſuꝫ ꝑ iſta dꝫ eē
ordo: nam tractꝰ dꝫ precedere pulſum aut trāſmiſſuꝫ:
vt colligit qnto tegni. Nam nō facta diuerſiōe nō re/
pugnabit ꝙ ad mēbruꝫ cui mittet nō tranſeat mā. Si
ēt ſit repletio totiꝰ aut mēbri nō erit locꝰ in quo replē/
da mā capi poſſit. Facta vero attractōe erit locus cō/
ueniens. Inter vero pulſuꝫ ⁊ trāſmiſſuꝫ nō neceſſario
cadit ordo: q: tn̄ tutius eſt pluries applicare ſtipticuꝫ
cōfortādo virtutē q̄ꝫ frigidū repcutiēs: ideo ſtiptico fa
ciente trāſmiſſuꝫ preinchoāduꝫ eſt. Item inter facien
tia recurſum ⁊ euantia ꝑ partē eandeꝫ dꝫ eſſe ordo: q:
pluries ⁊ regul'r recurrēduꝫ q̄ꝫ ꝑ eandē pteꝫ euandū.
Nam ſi euetur ꝑ eandē ptem nō facto recurſu amplꝰ
attraheret q̄ꝫ ꝑ illam euaret ptē. ⸿Notabil'r aūt dcm̄
eſt pluries ⁊ regul'r: q: multa mā fluxa ſuffocāte mē/
bri caloreꝫ ſcarificāduꝫ eſt anteq̄ꝫ faciamus recurſum:
īmo nō eſt recurrendū ne recurſu amplius incuniata
materia ſui quātitate multa ex toto mēbri virtutē op/
primat caliduꝫ ſuffocādo: quā ſniam poſſumꝰ collige
re ex tertia quarti. ca. de cura flegmonis. ⸿Ulterius
nota ꝙ hec lr̄a ad duo pōt referri. primo ad ea. ſ. apa/
ta membra: ⁊ eſt ſenſus: primo facienda eſt melioratio
quatenus. i. vt refrenātia attrahentia ad diuerſum ⁊
ſtipticantia perueniant ad ea. ſ. mēbra apoſtemata vel
apanda. ſ. ipſaꝫ iuuando. Uel q̄tenꝰ perueniāt ad ea:
q: ſic fiant vt ipſa poſſint mēbris applicari q̄ nō ḋbite
poterant applicari ante totiꝰ aut partis meliorationē.

Queſtio. III

Dubitatur vlterius an in principio huius
apatis conueniat repercuſſio.

⸿Qḋ nō

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Q̄d nõ arguitur per vnum mediũ al's tactum: naʒ mã non eſt pellenda de pte ignobili ad nobileʒ: ergo ⁊c. Tenet ꝯña: q: repercuſſa mã ipſa ab exterioꝛibus ignobilib⁹ ad interioꝛa nobilia pellit. ¶ Scđo ar̄ aucte Hip. ſexta apho. apho. 25. heriſipilã ex̄ fcãʒ int⁹ ꝯuerti nõ bonuʒ ⁊c. ḡ ẽt repcuſſio q̄ mã ad interioꝛa trahit nõ eſt fienda. ¶ In oppoſitũ ẽ Aui. in pte. ¶ Pro dubio no. mẽbrũ aut cretice apari aut nõ. ¶ Scđo nota ꝙ mẽbrũ cretice apatũ aut apandũ: aut eſt mẽbrũ val de nobile aut ignobile. ¶ Et penes hãc diſtõneʒ ſit h̄ pmũ rñſale. In pzin. nõ cretici apatis de q̄ h̄ itelligit A. repcuſſio cõuenit. Probat: q: repcuſſio nõ nocet ⁊ phibet apatis augmẽtũ: ḡ fiẽda. ꝯña no. nã p̄ repcuſſio nõ nocet valde incuniãdo mãm niſi phabit⁹ eẽt caſus: q: mã eſt mala: repellẽdo võ phibet fluxuʒ mãe ⁊ augmẽtũ apatis. ¶ Scđa ꝯ̄. In pn. cretici apatis nã nãliter opante facti non cõpetit repcuſſio. Probat: q: euõ ſeu pmutatio nãe nãl'r opantis nõ eſt ipediẽda: ḡ ⁊c. Añs eſt notũ: q: medic⁹ eſt imitatoꝛ nãe nõ impediẽs eã: tʒ ꝯña. ¶ Tertia ꝯ̄. In pn. cretici apatis a nã nõ nãl'r opante facti vt ĩ indebita pmutatõe ꝯueniunt repcuſſiua. Probat taleʒ explicãdo caſuʒ ꝙ pmutetur mã verſus coꝛ vel epar vel aliud pncipale mẽbruʒ: q: tũc nulli dubiuʒ hanc mãm eſſe repellendã. Preterea arguit: mala nãe opatio cohibẽda eſt: ḡ ⁊c. Añs notũ cũ tota ꝯña. ¶ Iſto ꝯcluſo ad pmũ dicẽdum: ꝙ aliqđ mẽbrũ põt dici ignobile reſpectu alteri⁹: q: alteri⁹ famulatui deputatũ: nãliter ẽt inclinatũ ad illi⁹ mẽbri recipiẽdas ſupfluitates. Et q̃tũ ad h̄ ſint due ꝯcłones. Pꝛima ꝙ in pn. apatis ptis ignobilis facti ex ſupfluitatibus mẽbri nobilioꝛis vel alteri⁹ mẽbri preter nãm exĩtis nõ eſt fienda repcuſſio: ꝓpoſitio nota eſt: ne pncipali leſo/ cõſequat ẽt nocumẽtuʒ. ¶ Scđo teneatur iſta ꝯcło ꝙuis videat ẽxnea. In pn. alicuius emũctorij apatis cõpetit repcuſſio. Probat ꝯcło ſupponendo caſuʒ ꝙ mẽbruʒ pncipale ſit tpate quãtitatis ⁊ q̃litatis humoꝝ ⁊ ſpũs. Scđo ſuppono emũctoꝛiũ pati malã cõpłoneʒ calidã ſine mã a principali bonam trahentẽ mãm vt ex tali attractione principale ledat: aut ſupponat emũctoꝛiũ foꝛe dolens: iſto ſtante vt poſſibile cõuenit repcuſſio: q: ex hoc phibet pncipale nocumentuʒ: phibet ẽt attractio emũctoꝛij. ¶ Scđo aliqđ mẽbrũ põt dici ignobile abſolute reſpectu alteri⁹: q: minus perfectã efficiat opatioẽʒ: ⁊ q̃tuʒ ad hoc ſit iſta tenẽda ꝯcło ꝙ bonuʒ eſt repellere mãm a mẽbro ignobili ⁊ ipſaʒ diſpergere verſus nobile. Nam pꝛio ꝯſequit iuuamẽtuʒ vtputa phibitio augmenti apatis ne nobili ſequat nocumẽtũ. nam cũ mã ſit diſpſa leuiter a pluꝛib⁹ ptibus ſuperat. ¶ Ad aliam rõneʒ de heriſipila. pꝛimo põt dici ꝙ loquit de cretica heriſipila. Uel aliter ⁊ meli⁹ ꝙ malum eſt heriſipilã extra factam ꝯuerti itus: q: ad ptes valde intrinſecas ⁊ nobiles: ita ꝙ ex toto deliteat. i. nõ appeat vel ſe abſcondat: tñ nõ eſt malũ repellere mãʒ q̄ fluebat ad heriſipilam.

Queſtio. IIII.

Dubitat vlterius vtrũ ante aduentũ apatis cõueniat recurſus. Et tenẽduʒ eſt ꝙ ſic: naʒ ex tali recurſu phibet aduẽtus apatis ⁊ maxime duʒ timem⁹ apã eſſe venturũ in pte nobili.

Queſtio. V.

Dubitat vtruʒ repcuſſio ſit fiẽda rõne mãe fluxe actual'r apantis. ¶ Ad negatiuã arguit aucte Gal'. 3. teg. vbi vult mãm non recurſuʒ hẽre: q: groſſa: aut q: viſcoſa: vł q: in mẽbri medias regiones diſpſa: ergo cuʒ mã ſit in illas diſperſa regiones nõ põt repcuti. ¶ Scđo arguit aucte Aui. tertia q̄rti. ca. de cura flegmonis: ad pꝛĩcipiũ: vbi vult ꝙ cura apatis inquãtũ apã eſt fienda p mollificãtia ⁊ reſolutiua: ergo mãe apanti debet mollificatio ⁊ reſolutio ⁊ nõ repcuſſio. ¶ Tertio arguit ad cãdeʒ ptem. Si repcuſſio eẽt fienda rõne mãe fluxe actual'r apantis ſequeret iſta ꝯcło ꝙ p ſola repercuſſiua poſſet apa curari. Iſta ꝯcło eſt ꝯ̄ cõeʒ modũ opandi. Tenet ꝯña: q: tunc poterit tota apans repenti mã. ¶ Oppoſituʒ q̄nis arguit ſic. Repcuſſio ẽ retro mãe pcuſſio: ergo mã apans poterit repcuti. Cõſequẽtia tʒ: q: ipſa poterit retro pelli potẽte nã. ¶ Pro dubio teneant pꝛimo iſte ꝯcłones. pꝛĩa cõtingẽs eſt ⁊ nõ neceſſariũ ptẽ ſubtilem apatis repcuti. Cõcluſio pbat: iſta ps ſubtilis a venis pulſa eſt in medias regiones: ergo añs eſt notũ ſciẽti modum gñationis apoſtematis. Et tenet ꝯña: q: ſicut nã expulit mãm a venis ad mẽbꝛoꝝ poꝛoſitateſ: ita eꝰ ipſam a poꝛoſitatib⁹ in venis poterit retropellere. Preterea arguit: poſe eſt apa deliteſcere p repcuſſionẽ ſeu repcuſſiuoꝝ applicatiõeʒ: ergo ⁊c. Añs notuʒ expientia. Tenet ꝯña: q: talis deliteſcẽtia multotiẽs pcedit apationeʒ in pte interioꝛi. ¶ Scđa ꝯ̄ pp ſcđm argumẽtuʒ poſe eſt curari apa p ſola repcuſſiua nullo alio applicato medicamine exterioꝛi. Concluſio pʒ ex tertio argumẽto ante oppoſitũ: ⁊ pbat: naʒ particulariter repcuſſa mã nã poterit potẽs fieri ſupꝛa reſiduũ: vt nõ egeat medicamie exterioꝛi. ¶ Tertia ꝯcło principalis: repcuſſio maxie fit rõne mãe fluẽtis nondum diſpſe aut defluxe. Pʒ: q: maxie ſit repcuſſio ad phibẽduʒ aduentũ apatis: qđ ſit repellẽdo materiaʒ. ¶ Quarta ꝯcło principalis: mã exiſtẽte groſſa aut viſcoſa in mẽbꝛi poꝛoſitatib⁹ incuniata nõ ſit debita repcuſſio. Cõcluſio pʒ pp eius indiſpõnẽ ad recurſum. ¶ Iſto cõcluſo pʒ ſolo ad pꝛimũ obiectũ: ꝙ pp hanc triplicẽ cãm mã nõ recurrit: nõ tñ q̄ncunqʒ aliq̄ iſtarũ cauſaꝝ exiſtit eſt repcuſſiua ĩpoſſibilis. ¶ Ad ſcđm dicendũ: ꝙ cura apatis inquãtũ apa ẽ ẽm plurimuʒ eſt p mollificãtia ⁊ reſoluentia: q: vtpl'm mãe apantes non ſunt retropellẽde: ſed p eandẽ pteʒ euãri debẽt. ¶ Ad tertiũ pʒ qđ ſit dicendũ. ¶ Ulterius nota ꝙ ex parte cõcipit diuerſionẽ aliqñ per euõneʒ eſſe fiendã: aliqñ vero per quãcũqʒ aliaʒ ptem attrahentẽ ad oppoſituʒ ſeu diuertentẽ nõ exiſtente repletõe coꝛpoꝛis. ¶ Ulterius no. ꝙ repercuſſiua appꝛoximãda in pꝛĩcipio apoſtematũ calidoꝝ debẽt eſſe pure frigida vt repcutiãt: ac etiã apponant calide ꝯpłoni humoꝝ: ſed ſi apoſtema fuerit ex materia frigida dʒ eſſe calida ſicut ſquinãtum qđ eſt ad modũ paleeꝝ vocatur palea camelloꝝ: ſic eſt blacte bizantie que ſunt de gñe oſtracoꝝ vnguľs aĩaliuʒ aſſimilate boni odoꝛis ẽm Aui. ſcđo can.

¶ Cum aũt maturare volueris minues retẽtiuũ ⁊ admiſcebis ei qđ ſit reſolutiuuʒ donec ad ſtatũ ꝑueniat: tũc. n. ipſa admiſcẽda erunt eq̄l'r. Cum aũt declinatio fuerit nõ ſit tibi niſi qđ reſoluat ⁊ laſſuʒ efficiat. Et oʒ qdẽ vt illđ qđ frida fluxa reſoluit ſit abſtergẽs ⁊ exiccãs ⁊ hoc qdẽ pl'm iuenit in calidis. ¶ Ea autẽ q̄ pp cãs accidũt pꝛimitiuas vbi nõ eſt bũoꝝ repletio medicari debẽt in pꝛĩcipio rei cuʒ eis q̄ fluxa faciant ⁊ reſoluãt: ⁊ ſi nõ cuʒ eo qđ ſit ſicut illđ quo pꝛimũ medicatũ fuit. ¶ Si võ mẽbꝛuʒ apoſum mẽbꝛi principalis euãtoꝛiuʒ fuerit ſicut loca glandoſa in collo q̄ ſunt in circuitu auriũ cerebꝛi aut aſcelle coꝛdis ⁊ inguina epatis: nullo mõ erit ei applicãdũ aliquid qđ refrenet: nõ ideo ꝙ hoc nõ ſit medicamẽtũ apatum eoꝛũ: qm̄ hoc eſt ipſoꝛuʒ medicamentum: ſed q: nolum⁹ ipſoꝛum medicari apata: ĩmo ſtudiũ ad hoc impẽdere vt ea augmẽtemus ⁊ materiã ad ipſa trabam⁹: ⁊ non curamus ſi malitia in mẽbꝛo augmentata fuerit

UVA. BHSC. IyR_044_1

nō eniȝ curam⁹ niſi de eo qḋ mēbro principa/
li eſt meli⁹. Et timem⁹ ꝙ ſi mām refrenaueri/
mus: redibit ad mēbruȝ pꝛīcipale: ⁊ ꝑuenie/
mus ide ad illud qḋ emēdare nō poterim⁹: ꝗ
propter volumus vt malitia in mēbꝛū cadat
ignobile: cū pꝛincipali cōtulerit mēbꝛo: ita vt
ſtudiū īpēdam⁹ in attrahēdo māȝ ad mēbꝛū
ignobile: ⁊ facē vt ipāȝ apemeᷓ. Et ſi nō cum
alijs / ſaltē cū vētoſis ⁊ ēpl'is attractiuꝭ acutꝭ.
¶ Nunc ponit curā apatū q̄ȝtum ad augmētū ⁊ ſtatū
dicens ꝙ ſi volueris maturare debes minuere reper
cuſſiuū ⁊ augere reſolutiuū vſqȝ ad ſtatū in quo reper
cuſſiuū ⁊ reſolutiuū ſunt equal'r cōmiſcenda. ¶ Scḋo
dicit ꝙ exiſtēte declinatiōe ſolū reſolutiuū laxū faciēs
eſt applicādū ei: ⁊ certe opȝ. ſ. reſoluēs apata frigida
fluxa eſſe abſtergēs ⁊ exiccās: qualia ſunt plurima ca/
lida. ¶ Tertio ponit curā apatū ꝑuenietiū a cā ꝓmi/
tiua dicens: ꝙ apata ꝑuenietia a cauſis pꝛimitiuis nō
ꝯiuncta repl'oni corpis debēt curari a pꝛīcipio per re/
ſoluentia ⁊ fluxa facietia: ſi vō iungant repl'oni corpo
ris: curari debēt vt pꝛimo. ¶ Ultio poit curā apatuȝ
exiſtentiū in emūctorijs dicēs: ſi mēbꝛū apatuȝ fuerit
emūctoriū ſeu euatoriū mēbꝛi pꝛīcipalis ſicut loca glā
doſa circa aures exn̄tia ſuut emūctoria cerebꝛi: ⁊ aſcel
le cordis ⁊ inguina epatis: repcuſſiuū ſiue recurſiuuȝ
nullo mō eſt applicādū: nō q: hec nō ſint medicamen
ta apatis: ſȝ q: nō volum⁹ apata talia medicari: immo
ipſa ſtudemus augmētare: ⁊ ad ipſa trahere materiā:
nō curātes ſi in mēbꝛo augeatur malitia: q: non cura
mus de eo: niſi qḋ melius eſt de mēbꝛo principali: ti/
mentes effrenatā māȝ ad pꝛincipale redire: ⁊ timētes
ēt ad nō emēdabile nocumentū ꝑuenire: iō volumus
malitiā ꝯtineri mēbꝛo ignobili: dū h' cōtulerit mēbꝛo
pꝛīcipali ſtudiū īpēdēdo vt mā trahaᷓ ad mēbꝛū igno
bile: qḋ ēt apaᷓ: ⁊ ſi hec attractio nō fiet cum alijs ſal/
teȝ fiet cū vētoſis ⁊ empl'is attractiuis acutis calidis.

Queſtio. VI.

Dubitatur an in quolibet apate cal'o con
ueniāt eque frigida. ¶ Et ſi/
ne argumētis ꝙ negatiua ſit iſta tenēda: ꝙ nō compe
tunt eque frigida. Cōcl'o arguiᷓ: q: frigidiora cōueni/
unt corpi colerico apato q̄ȝ ſanguineo: ꝗ ⁊c. Añs col/
ligiᷓ tertia quarti. c. de eriſipila. Et ſic rōne ꝯfirmaᷓ:
q: colera calidior ē ſanguie: ꝗ frigidiora ſunt adhibē/
da. Añs eſt notū: q: calidi⁹ qḋ eſt ī corpe eſt colera: vt
Gal'. vult in libꝛo de malitia cōpl'onis diuerſe. Et te
net ꝯña: q: frigida applicanᷓ nō ſolū gr̄a recurſus: ſed
gr̄a refrigerāde māe. Propterea arguiᷓ ſic: minus re
curribilis eſt ſanguine: ergo ex hoc magis frigida cō/
petunt: pȝ aſſumptū: q: ſubtilis valde.

Queſtio. VII.

Dubitatur ſcḋo an cuilibet apati cōueni/
ant eque ſtiptica aut eq̄ ſicca.
¶ Quātū ad hoc ēt ſit iſta ꝯcl'o ꝙ nō: ⁊ argr̄ ſic. Sti
pticiora ⁊ ſicciora cōueniūt apati flegmatico ſanguieo
ergo ⁊c. imo ēt humida ſaltē refrenātia aliqual'r cole/
ram cōueniūt etiā melancolico apoſtemati.

Queſtio. VIII.

Dubitatur tertio cui apati in pꝛīcipio cō
ueniāt magis ſtiptica ſeu ſic/
ca: an colerico apati vel ſanguineo. ¶ Pro quo du/
bio ſit iſta ꝙ. Sicciora ſeu ſtipticiora conueniūt magis
apati colerico q̄ȝ ſanguineo. Probaᷓ: q: frīdiora con
ueniūt colerico apati: ꝗ ſicciora aut ſtipticiora. Añs iā
dictū. Tenet ꝯña: q: ſtiptica aut ſicca: que applicanᷓ in
eriſipila: q̄ſi ſunt ſuperātia frig⁹: vt ſumiᷓ tertia quarti
ca. de cura eriſipile. Scḋo ꝓbaᷓ: q: mēbꝛū apatū cole
ra plus eget ſtipticitate q̄ȝ mēbꝝ apatū ſanguie: ꝗ ⁊c.
pȝ añs. Nā pꝛio colera hȝ plus laxare ⁊ debilitare mē
bꝛū ſanguie: ꝗ mēbꝛū plus eget appꝛoximatiōe ſtipti
coꝝ ⁊ ꝯfortatiōe. Itē colera plus eget vnione ⁊ īgroſ
ſatione ſanguie: iō plus diſponiᷓ expulſioni p ſtipticū
q̄ȝ diſponaᷓ ſanguis: imo ſanguis aliqual'r īcuniatur
⁊ diſponiᷓ. ¶ Scḋa ꝙ ſtiptica q̄ applicanᷓ in pꝛīcipio
apatis colerici plus debēt humiditati ꝯiūgi q̄ȝ ea q̄ in
pꝛīcipio flegmonis applicanᷓ. Concl'o arguiᷓ ſic: q:
hūidiora ꝯueniūt magis in colerico apate q̄ȝ in ſan/
guineo: ꝗ ⁊c. notū eſt aſſumptuȝ ex dictis: ꝯña eſt eui
dens. ¶ Ad ītellectū ꝑtis vltime notādū ꝙ notanter
eſt dictū loca glādoſa q̄ ſunt in collo: eo ꝙ loca glādo
ſa ſunt multiplicia: q: q̄dā ſunt qbuſdā opationib⁹ de
putata ⁊ nō alijs pꝛīcipal'r ſubordīata mēbꝛis: ſicut ca
ro glādoſa māmillaꝝ ſaltē mulierū generatōi lactis ē
deputata. Sicut ēt caro glandoſa exn̄s in radice ligue
eſt deputata generatiōi ſaliue: ⁊ alijs opationib⁹ que
in pn̄ti omittāᷓ. Sicut ergo caro glādoſa repta ī me
ſentereon hūectatiōi eſt deputata ītestinoꝝ. Sicut ēt
teſticuloꝝ caro glādoſa generatōi eſt ſpermatis depu
tata. Notāter ēt dixit in collo: ad denotādū ꝙ loquiᷓ
de carnib⁹ glandoſis q̄ ſunt pꝛīcipaliū emunctoria.
¶ Scḋo no. ꝙ aliqḋ medicamē dr̄ apatis inquantum
apa. Pꝛio q: ꝯuenit apati rōne māe apantis a quo to
tum apa pēdet: ⁊ iſto modo reſolutiua ⁊ mollificatiua
ſunt medicamē aptis ꝓ quanto p ea intēdiᷓ remotio
māe apantis a quo totū apa pendet: vt colligiᷓ tertia
quarti. c. de cura flegmonis ad pꝛincipiū. ¶ Scḋo ali
quod dᷓ medicamē apatis inquātū apa: q: cuilibet vt
plurimū ꝯuenit apati: nō rōne apoſtemantis materie
pꝛīcipal'r: ſed rōne ꝯtenti cōiter ī quolibet apate. Eſt
eniȝ vt pl'm a pꝛīcipio cuiuſlibet apatis ītētio ꝓhibeᷓ
fluxū ⁊ apatis augmētuȝ: ⁊ iſto mō recurſiuū eſt medi
camē apatis in pꝛincipio: ſm̄ quaȝ intētionē loquitur
Aui. in pn̄ti. ¶ Tertio no. ꝙ apa emūctorij vel factū
eſt a cā pꝛimitiua vel factū eſt pp ſupfluitates aliūde: lȝ
nō pꝛincipali ſupfluentes vel defluētes: in qb⁹ caſib⁹
nō intēdimus augmentū apatis: immo aut curamus
apa ꝓhibendo eius augmentū: nō quidē faciēdo re/
curſum ad repcuſſiua aut ſtiptica: ſed faciēdo tractuȝ p
diuertētia aut euantia. Si vō apemeᷓ emūctoriū a pn̄
cipali ſupfluitate in eo recepta ſi non cretice ſit expulſa
ſupfluitas: tūc ēt euando poſſum⁹ recurrere. Et ſic ēt
de emūctorij curamus apate. Si vō pꝛīcipale pepu/
lerit cretice mām apantē emūctoriū: de emūctorij nō
curamus apate. Ad hūc ītelligēdo ſenſuȝ ꝙ nō cura/
mus ſi pꝛimit⁹ augeaᷓ apa. Nā ītēdim⁹ augmētū apa/
tis: vel ex h' pꝛīcipale in creticādo totā mām expellat
q̄ȝuis tādē: q. ſ. in ꝓceſſu curem⁹ de apate reſoluēdo
⁊ q̄l'rcūqȝ al'r operādo vt remoueaᷓ. Nō curam⁹ ꝗ ad
ītellectū Aui. curā q̄ adhiberi ſolet ī pꝛīcipijs apatū.
Alia q̄ in pꝛte ponunᷓ vt nota in preſenti relinquanᷓ.

Queſtio IX.

Dubitaᷓ an in augmēto apatis ꝯueniat ma
turatio. ¶ Qḋ n̄ arguiᷓ: q: ī aug/
mento nō ꝯuenit ſaniatio: ergo nec maturatio: ꝯña tȝ:
q: maturatio apoſtematis nō eſt aliud q̄ȝ ſaniatio. Aſ
ſumptū pȝ: q: ſaniatio ſit ī ſtatu: nā tūc ſit ſaniatio qn̄
dolor augeᷓ ⁊ febꝛis. 2. apho. illo apho. Circa gene/
rationē ſaniei. ¶ Scḋo ſic ad idē. Reſol'o nō ꝯuenit ī
augmēto: ꝗ nec maturatio ꝯña tȝ: eo ꝙ h' p maturatio
nē ītelligit reſol'onē. Añs ꝓbaᷓ: mā in augmēto ē ma
gis ī fluxu q̄ȝ fuerit in pꝛīcipio: ꝗ reſolutiua ī augmē/
to nō ꝯueniūt. Et pȝ ꝯña: ex q̄ in ꝓncipio nō ꝯuenie/
bāt pp fluxū māe. Añs pȝ pp augm̄tū dolorꝭ ⁊ cal'ita
tis ꝓter nāȝ ī augm̄to: igiᷓ ⁊c. ¶ Oppoſitū vr̄ eē ſn̄ia
Aui. dū hāc maturationē ī augmēto vult eſſe ſiēdaȝ.
¶ Pro dubio no. ꝙ maturatio apatꝭ pꝛio abſolute ſm̄
cōem modū loquēdi ſumiᷓ ꝓ ſaniatione. Scḋo ſumi
tur maturatio ꝓ q̄cūqȝ pꝛepatiōe māe ad expulſionē:
maxime

UVA. BHSC. IyR_044_1

marime tñ in ꝓpoſito ſumiť ꝑ ꝑparatiõe mãe vt iſen
ſibiľr euaporet ſiue euẽť.¶Ulterius notãdũ ex dictis
augmẽtũ dupľr poſſe diſtingui:qꝺ nõ dicã gr̃a breui
tatis.¶Iſto habito ſit hec pr̃ia ↄcľo. Saniatio ẽ ſien
da ĩ ſtatu quo ad accñtia:aut ẽt taľr diſticto. Cõcluſio
pꝫ ex argumẽto ſcꝺo ante oppoſitũ. Et pſuadetur ſic.
Nã tũc ẽ ſaniãda qñ ẽ totaľr fluxa ergo ⁊c̃. Añs notũ
eo ꝙ tũc ſaniãda ẽ qñ totaľr ẽ in cupũ reducibilis:qꝺ
nõ niſi in ſtatu ↄtingit ꝑ deſcriptionẽ ſtatus. ¶Scꝺa
ↄcľo maturatio ſcꝺo mõ dicta ẽ in augmẽto ptiaľr fiẽ/
da.hec ſit ad mẽtẽ Aui.in tex.⁊ pſuadeť ſic. Nã in au
gmẽto mã eſt notabiľr fluxa.ergo nõ pure repcuſſiua
ſꝫ aliquaľr reſoluẽtia ↄueniũt. Notũ eſt añs pp diffõ/
nẽ augmẽti. Tꝫ ↄña:qꝛ ex quo mã ẽ notabiľr fluxa .er
go ẽ intẽtio ad ꝑparãdũ vt extrahať:ſꝫ nõ niſi ꝑ reſol/
uentia.ergo ⁊c̃.Ex hac ſcꝺa cõcľone licet ĩferre iſtud
correlariũ.ergo reſoluẽtia ſunt hoc modo maturãtia.
Hoc correlariũ eliciť ex ſcꝺe ↄcľonis ꝓbõne:⁊ euidẽ/
ter inferť.¶Tertia ↄcľo.in aliquo apate q̃ꝫtuꝫ ad au/
gmẽtũ nõ cõpetit reſoľo.Cõcluſio põt ſic ꝓbari.Ali/
qꝺ ẽ apa qꝺ ẽ nã remouibile ſine adiutorio medici.er/
go ⁊c̃.Cõſequẽtia euidẽs ẽ ex hoc:qꝛ vt dr̃ interiorũ
prio:nã nõ ĩdiget adiutorio medicaminũ:niſi dũ mor
bo magnificato nequerit dñari. Añs notũ eſt. ¶Ad
obiectũ aũt ante oppoſitũ dicendũ ad punctũ ꝙ lꝫ mã
ſit in fluxu:⁊ nõ cõueniãt maturãtia prio mõ : tamen
ſcꝺo mõ ↄueniũt:qꝛ mã fluxa ẽ.Et ad pũctũ mã plus
ẽ in fluxu in augmẽto q̃ꝫ in principio. Hic pñt due te
neri vie.Una dato ꝙ mã plus ſit in fluxu in augmẽto
qꝛ tñ eſt magis fluxa:nos ẽt attẽdere oꝫ ad mãꝫ fluxã:
iõ nec pura r̃ſolutiua nec pura repcuſſiua ↄueniũt. Ex
quo iſerẽdũ ꝙ reſolutiua q̃ offeruntť in augmẽto non
ſolũ applicanť pp remittere repcuſſiua:ſꝫ vt circa mãe
fluxe ptẽ efficiãt opationẽ. Exquo iſerť ꝙ repcuſſiua
ita remiſſa ſicut ſunt remiſſa ꝑ reſoluẽtia ſibi cõmixta ĩ
augmẽto nõ cõueniũt ita ſicut reſoluẽtia cõmixta rep/
cuſſiuis.Cã ẽ in promptu:qꝛ nõ efficerẽt reſolutionis
opationẽ. Aut aľr rñdẽdo dicẽdum ꝙ in principio ſit
maior fluxus mãe.¶Ad aliud autem eſt reſponſum.

Queſtio. X

Dubitať circa prehabita an in ſtatu apatis ſit
facĩẽda eq̃lis pmixtio reſoluẽtiũ ⁊
repcutiẽtiũ.¶Qꝛ nõ arguiť. In ſtatu apatũ mã non
ẽ in fluxu.ergo nõ cõuenit repcuſſio. Tꝫ ↄña:qꝛ reper
cuſſio nõ cõuenit niſi ad ꝓhibẽdũ fluxũ mãe.Añs eſt
notũ:qꝛ tũc nõ eſſet ſtatus:ſꝫ augmẽtuꝫ ex quo mã ẽ in
augeri ⁊ fluere.¶Scꝺo ſic.In principio ⁊ in fine ſta/
tus nõ ẽ hoc remediũ fiẽdũ.ergo nec ĩ toto ſtatu.ↄña
no.⁊ pꝫ aſſumptũ.Nã prio ſi in medio ſtatus cõpete
ret hoc medicamen:tũc in pr̃icipio ſtatꝰ ĩ quo timemꝰ
plus fluxũ mãe plus dꝫ poni ꝺ repcuſſiuis: ⁊ ĩ fine ſta
tus ĩ q̃ minꝰ timemꝰ fluxũ mãe:dẽmꝰ repcuſſiuuꝫ mi/
nuẽ. ¶Tertio ſic.In ꝺclinatõe ↄuenit pura reſoľo.ğ
in fine ſtatꝰ.Añs poniť in lr̃a.Tꝫ ↄña:qꝛ finis ſtatꝰ aſſi
milať principio declinatõis:⁊ tꝫ ẽt ↄña:qꝛ in fine ſtatꝰ
fluxa ẽ mã:⁊ nõ ãplius timemꝰ fluxũ. ¶Penultimo
arguiť ſic.In ſtatu apatũ aliquaľr calidoꝝ cõpetit hoc
medicamẽ.ergo in ſtatu apatũ valde calidorũ repcuſ/
ſio dꝫ eẽ valde intenſior.Añs colligiť ex lr̃a.tꝫ ↄña : qꝛ
plus in ſtatu apatũ caľoꝝ pp caľitatẽ mãe ĩtẽdimꝰ re/
pcutere q̃ꝫ in ſtatu aliorũ apatũ.¶Ultio argr̃ ſic.Hu/
iuſmodi ↄ̃riorũ medicaminuꝫ pmixtio ẽ inutilis. ergo
nõ ẽ fiẽda.No.ↄña:⁊ pꝫ aſſumptũ:qꝛ vnũ alterius im
pedit opationeꝫ : ⁊ ſic nec fietre pcuſſio/nec reſolutio.
¶In oppoſitũ ẽ Aui.¶Pro dubio no.ꝙ ſtatus diui
diť in principiũ:mediũ ⁊ finẽ:que in hoc differũt.Nã
in principio ſtatus maior timor ẽ de fluxu mãe quo in
cidẽte pr̃icipio ſtatꝰ fini augmẽti.In fine ãt ſtatꝰ ꝺ flu
xu mãe eſt minime timor fine ſtatꝰ ꝺclinatiõi appropi
quãte.Mediꝫ ꝟo ſtatꝰ iudiciũ ẽ mediũ iter pr̃icipiũ ⁊
finẽ ſtatus.¶Iſto notato ſit pr̃ia ꝓpoſitio ad q̃ſitum.
Per auxiliũ medicaminũ aliqñ ſit ſtatus:ſic aliqñ mã
ita eſt fluxa ꝙ ãplius nõ ẽ in fluxu.ğ ꝓpõ ꝟa.Pꝫ añs:
qꝛ ꝑ recurſuꝫ facimus mãꝫ nõ amplꝰ fluere.tꝫ ↄña:qꝛ
tota fluxa mã vt apa ad ſui terminũ ꝑuenerit dr̃ eẽ ſta/
tus.¶Scꝺa ꝓpõ.In ſtatu q̃ ad principiũ vt ſit ſtatus
ↄpetũt recurrẽtia.Propõ arguiť ſic.Ut ſtatꝰ ſit ſtatus
ꝓhibẽdũ eſt mãꝫ fluere.ğ ꝓpõ ꝟa.Añs ẽ notũ:qꝛ mã
nõ ſtãte ſiue fluẽte nõ ãplius ẽ ſtatus.¶Tertia ꝓpõ.
Exñte ſtatu ⁊ cõprehẽſo nõ ãplius fluxurã eẽ mãm in
ſtatu nulla cõpetunt repcuſſiua.Propõ ꝓbať:qꝛ tunc
ſola hr̃ intẽtio ad mãm fluxã.igiť ⁊c̃.Añs eſt notũ ex
caſu:⁊ tꝫ ↄña:qꝛ intẽtio que hꝫ ad mãm fluxã eſt ad re
ſoluẽdũ:aut ad maturãdũ:nõ aũt ad principaľr recur
rẽdũ.¶Quarta ꝓpõ iuxta cõeꝫ opinionẽ. In princi
pio ſtatꝰ repcuſſiua ſũt cõmiſcẽda equaľr reſolutiuis.
Pꝫ ꝓpõ ſic. Tãta intẽtio eſt ad reſoluẽdũ q̃ꝫta eſt ad
recurrẽduꝫ.ğ ⁊c̃.Nota ↄña:⁊ pꝫ añs timore noui flu/
xus mãe pp dolorẽ:calorẽ:aut aliã agitationẽ factã in
mẽbro apato.¶Quinta ꝓpõ.In medio ſtatꝰ reſoluti
ua dñt ſupare repcuſſiua.Propõ pro tãto pꝫ.qꝛ ĩ me
dio ſtatus paucus timor ẽ de fluxu mãe:magna aũt ẽ
intẽtio ad reſoluẽdũ mãm.¶Sexta ꝓpõ.In fine ſta/
tus reſoluẽtia dñt eẽ pura.Propõ pꝫ ex aliqbꝰ obie/
ctis añ oppoſituꝫ:vt ſcꝺo ⁊ tertio:quã ↄ̃nem ẽt aſſerit
Aui.tertia q̃rti de cura flegmonis.vbi apꝺ vltimitatẽ
ſtatus vult te facturũ reſoluẽtia pura.¶Septĩa ꝓpõ.
Et ſi ĩ ſtatu nõ ſit reſoluẽtiũ ⁊ recurrẽtiũ pũctualis eq̃
litas:hoꝝ tñ eq̃litas põt cõiecturari reſpectu eoꝝ me
dicaminũ q̃ in aliĳs tpibꝰ apatũ applicãť.Cũ.n.appli
cãda in principio ⁊ augmẽto exceſſuꝫ habeãt ex parte
repcuſſiui:in declinatõe ꝟo ſit puritas reſoluẽtiũ: ĩ ſta
tu inter iſta mediũ obtineret eq̃litas.Quibus ↄcluſis
pꝫ ſoľo q̃ꝫtũ ad primũ obiectũ.Nã lꝫ in ſtatu nõ fluat
mã applicato medicamĩe:flueret tñ ſi nõ fieret iſta ap
plicatio:pp qꝺ ↄueñit illa applicatio.¶Ad q̃rtã dr̃ ꝙ lꝫ
eq̃ľr reſoluẽtia ⁊ recurrẽtia nõ cõueniãt in morbo ma
gis calido ⁊ minus calido:equalia tñ reſoluẽtia ſeu re
pcuſſiua:ſeu eq̃ľr pmixta cõpetunt in mẽbro calido:⁊
eodẽ mõ ꝓportionato morbo calido cõpetũl eq̃ľr per
mixta.¶Ad q̃ntã rõnẽ dr̃ ꝙ repcuſſiuũ ñ ĩpedit ope
rationem reſolutiui:nec eꝫ quãuis remittat.Quomo
do autẽ fiat hoc videbitur in lectione ſequenti.

Queſtio. XI

Dubitatur pp vnũ tactuꝫ ſupra. Utrũ me
dicinarũ ↄ̃triarum cõmixtio ſit
cõueniens pro cura apatũ.¶Qꝺ nõ aguiť per rõneꝫ
tactam:qꝛ vna impedit alterã ſiue alterius opationeꝫ.
¶Scꝺo ſic.medicina cõtraria operabiť circa mãꝫ cir
ca quaꝫ non deberet opari.ergo nota ↄña:⁊ pꝫ aſſum
ptũ:nã permixta medicina repercuſſiua reſolutiue cũ
mãe repercutiẽde applicetur reſolutiua ipſa reſoluet
mãm quaꝫ non intendimus reſoluere.¶Tertio ſic.
Nã non hꝫ mentem vt ſcruteť de meliori. ergo cõtra
ria nõ ſunt applicãda.Añs pꝫ q̃rto regiminis acuto
rũ:cõmẽto primo.Tenet ↄña:qꝛ illa ↄ̃ria non applicã
tur niſi vt eis vtatur nã qñ oꝫ ⁊ vbi ⁊ in quo oꝫ.¶Ad
oppoſituꝫ eſt Aui.¶Pro dubio premittendũ primo
ꝙ medicinaꝝ ↄ̃triarũ cõmixtio põt dupliciter ĩtelligi.
Uno modo vt denoteť ſimultas temporis.Scꝺo mõ
vt denoteť eas ſic adinuicẽ applicari:vt plurimũ vni
us cõtingat plurimũ alterius.¶Scꝺo nota ꝙ he me
dicine poſſunt dupľr intelligi cõmiſceri. Prio mõ vt
ex eis tm̃ vna media opatio cõſequať ⁊ perducať.Se
cundo vt ꝑ eas ꝓducãtur due opationes cõtrarie ⁊ re
miſſe.¶Quibus notatis ſit pr̃ia ↄcluſio. Medicine
repercuſſiua ⁊ reſolutiua ſimul tpe ſunt cõmiſcẽde vel
applicãde.Cõcluſio ſic pſuadetur:qꝛ per totũ augmẽ
tuꝫ ſunt applicãde ergo ⁊c̃.ↄña nota.⁊ colligiť aſſum
ptum ex tex.¶Scꝺa cõcluſio.Medicina repcuſſiua

UVA. BHSC. IyR_044_1

p̄ncipal̄r eſt applicāda alteri parti a p̄te cui eſt appli/
cāda reſolutiua. Pꝫ ex hoc ꝯ. Nā rep̄cuſſiua eſt appli
cāda ad ꝓhibēdū fluxū: reſolutiua v̍o ꝑꝑ mām̄ fluxā:
ḡ añs eſt notū. Et tꝫ eo ꝯñtia: qꝛ applicādo rep̄cutiēs
in circuitu fluxū ꝓhibemꝰ mãe. Applicādo v̍o reſolu/
tiuū ſupꝛa tumoꝛē nos reſoluimꝰ fluxā mām̄. ¶ Ter
tia ꝯ. Cōmixtio haꝝ medicinaꝝ maxie dꝫ ītelligi ſil̄r:
qꝛ in eodem t̄pe fiat applicatio eaꝝ. Conclꝰo pſuadeꝫ
ſic. Iſtaꝝ talis dꝫ eē ꝓmixtio ꝑ quā grādiꝰ ſeq̄ꝫ iuua/
mentū: ḡ añs eſt notū ⁊ tꝫ ꝯñã: qꝛ ſic applicādo medi/
cĩas: ⁊ diſtinctis p̄tibꝰ: vt ex ſcđa ꝯne ſumiꝫ: ſequunꝫ
grādioꝛa iuuamēta. ¶ Quarta ꝯ. Harū medicinarū
v̍a cōmixtio aliq̄ñ ꝯueniēs ē. Pꝫ ꝯ ꝓ quāto he medi/
cine adiuicē refrangunꝫ in op̄ando: vñ ſubſequiꝫ me
dia op̄atio. ¶ Iſtis q̈ttuoꝛ ꝯcluſis pꝫ ſol̄o ad obiecta.
¶ Ad primū dicēdū ꝙ vna nō ip̄edit op̄ationē alteri
us cū diſtinctis p̄tibus applicenꝫ. Uel ſcđo dr̄ ꝙ vna
īpedit op̄ationē alteriꝰ extremā q̄zuis inuet illā aliam
vt mediā ꝓducat operationē. ¶ Ad aliud ꝑ idē pꝫ ſo
lutio. ¶ Ad tertiū dr̄ ꝙ nō applicanꝫ he medicine: qꝛ
natura habeat mentē in regulādo eas: ſꝫ regulanꝫ ab
intelligētia nō errāte. 12. metha. cōmen. 18. Si ḡ diſti
cte he medicine applicanꝫ partibus: pꝫ rōnē nō ꝯclu/
dere. Si vero applicеꝫ parti eidem: q̄zuis parti mate
rie inferatur nocumentū: applicatio tamen eligēda eſt
maioꝛi ſequente iuuamento.

¶ Cūqꝫ ad collectōēꝫ ꝑuenerit hm̄oi ap̄ata
aut reliqua ab eis q̄ñqꝫ ap̄ienꝫ ꝑ ſe: aut matu
ratiōis adiutoꝛio: ⁊ q̄ñqꝫ īdigēt maturatōe ⁊
ſectiōe ſimul. ¶ Maturatio v̍o cōpleꝫ ex eo ī
quo cū caloꝛe exiſtit oppilatio ⁊ glutinatio vt
ꝑ ip̄ꝫ caloꝛ retineaꝫ. ¶ Qui aūt maturatiōeꝫ
efficit cū aliquo qđ ſit ſicut hm̄oi maturatiuū
attēdere dꝫ vt ſi viderit caloꝛē īnatū debileꝫ:
⁊ ꝙ mēbꝛū iam declinet ad hoc vt coꝛrūpaꝫ
remoueat ab eo glutinoſa ⁊ oppilatiua: ⁊ po
nat aperitiua: ⁊ ſcarificationē faciat ꝓfundā
deinde adhibeat medicĩas in quibꝰ exiſtit re
ſolutio ⁊ deſiccatio ſicut de eis inueſtigabimꝰ
in libꝛis p̄ticularibus. ¶ Multotiens p̄rete/
rea erit ap̄a ꝓfundum: ⁊ erit nobis neceſſari
um trahere ipſum ad partem cutis: ⁊ ſi nō cū
alio ſaltem cum ventoſis ignitis.

¶ Supꝛa tetigit curā ap̄atū que per reſolutionē po/
tuerunt terminari: nūc exequiꝫ ponēdo curā ap̄atum
terminādoꝝ ad ſanationē ⁊ apertionē. Et diuidiꝫ in
tres. Primo ponit modū curatiōis taliū ap̄atū. Scđo
oñdit ꝑ que ap̄tio ⁊ maturatio cōpleāꝫ ⁊ curatio. Ter
tio ponit duos cañ. euitationis erroꝛis. ibi ſcđa. (Ma
turatio v̍o.) ibi tertia. (Qui aūt maturationē.) ¶ Pri
mo dicit ꝙ cum talia ap̄ata aut alia ab his ꝓueniunt
ad collectionē: q̄ñqꝫ ex ſe aperiunꝫ aut adiutoꝛio ma
turationis: q̄ñqꝫ ſimul egēt maturatione ⁊ ſectione ꝑ
artē. ¶ Scđa dicit ꝙ maturatio cōpleꝫ cū re habente
caloꝛē in qua oppilatio eſt ⁊ cōglutinatio quibꝰ caloꝛ
mēbꝛi retineaꝫ. ¶ Tertio dicit ꝙ volens maturare cū
tali medicamine dꝫ attendere vt cōp̄rehēſo caloꝛe mē
bꝛi ap̄ati debili: ⁊ qđ mēbꝛum ideo declinat ad coꝛru
ptionē: ꝙ a mēbꝛo ap̄ato glutinoſa remoueat ⁊ oppi/
lantia: ⁊ ponat medicinas aperiētes: ⁊ faciat ꝓfundā
ſcarificationē adhibendo poſt hoc medicinas reſol/
uentes ⁊ exiccantes: ſicut in libꝛis p̄ticularibus dice/
mus de eis. ¶ Quarto dicit ꝙ multotiens ap̄a eſt ꝓ
fundū/ ⁊ neceſſariū eſt ipſum attrahere ſaltē cum ven
toſis. ¶ Pꝛo p̄te nota ꝙ collectio nō ſumiꝫ hic ꝓ qua
cūqꝫ mãe aggregatiōe replente poꝛoſitates. Nam in
quolibet ap̄ate eſt collectio in quocūqꝫ extiterit t̄pe.

Sꝫ ſumiꝫ collectio ꝓ aggregatōe mãe ī cōcauitate mē
bꝛi vt cup̄ū vnū faciat. vñ videmus p̄rio mām̄ eſſe di
ſperſam: ⁊ tādem multotiēs in cup̄ū quendā eleuari.
¶ No. ſcđo hec noīa rep̄iri apđ modernos: ap̄a: adu
bellet: exitura. Apoſtema. n. ē terminus cōīs ad adu/
bellet ⁊ exiturā. Adubellet aūt eſt ap̄a collectuꝫ ꝯ̈ mō
ſcđo: ſiue ſit de mã cal̄a ſiue frida ſaniāda ſiue nō. Exi
tura v̍o eſt ap̄a collectū maxie de mã ſanianda: vñ dr̄
exitura q̈ſi ap̄tū exire ſubtil̄r: ⁊ iō oīs exitura eſt adu/
bellet ⁊ nō ecōuerſo. Per collectionē ergo intelligit
exiturā ⁊ adubellet. ¶ Tertio no. ꝙ ꝑ hm̄oi ap̄ata in
telligit ap̄ata facta a cā añte: ⁊ ꝑ reliqua ab eis ītelligit
ap̄ata facta a cāis primitiuis. ¶ Quarto no. ꝙ ap̄ata
aut aperiunꝫ ꝑ ſe ſine auxilio medicaminis vel a nã:
aut cū medicina. A nã q̄dem tāq̄ꝫ per ſe maturante: ⁊
tandē coꝛrūpente cutē vi mãe: vt q̄ñ multa mã intātū
extēdit cutē vt frāgat. ¶ Ulterius no. ꝙ maturās me
dicina dꝫ eſſe cal̄a vt caliditas iuuet in ſuperādo mãꝫ:
vt ēt materiam digerat: cuꝫ maturatio fiat a calido. 4.
metheo. Debet ēt eē cōglutinatiua ſeu oppilatiua: vt
cōſtringēdo ⁊ oppilādo poꝛos caliditatē intrinſecaꝫ
interius retineat ⁊ p̄rohibeat euapoꝛare. ¶ Ulterius
nota ꝙ per mēbꝛū habēs caliditatē debilē p̄rimo in/
telligere poſſumus membꝛum habens paruum calo
rem intēſiue ⁊ extenſiue: qꝛ cū non ſit potēs ſupꝛa ma
teriā maturandā: nos oꝫ mām̄ ab ipſo remouere ſcari
ficādo ꝓfunde vt mã debite trāſpiret ⁊ euacueꝫ: dein
de ſi aliquantulū remāſerit materie talis ꝑ reſoluentia
⁊ exiccātia educatur. Scđo per membꝛum debilis ca/
loꝛis pōt intelligi ⁊ melius membꝛū debilitatum per
viam aggrauationis: ⁊ multa debilitate ⁊ eius ſuffoca
tione ſuffocāte calidū: in quo caſu ꝓfunda cōuenit ſca
rificatio que eſt multiplex: vt vndiqꝫ etiaꝫ poſſit expel
li materia. conuenit ēt p̄rofunda ꝑꝑ multaꝫ eē mām̄.
¶ Ultimo no. ꝙ multotiēs apoſtema eſt ꝓfundū: ita
ꝙ virtus medicaminis non pōt ipſum attingere: ſi ēt
debet aperiri ſecando opꝫ nos valde ꝓfundam facere
ſectionē in quo caſu cōueniūt attrahētia vt venenoſa
⁊ ſimilia magis ad exterioꝛa trahendo materiam.

Alr dicit Gētil. ꝙ medicamen maturatiuū dꝫ eē calīn: humidū ⁊ glutinatiuum. Calidū q̄dē vt reſoluat: humidū vt humectet exſiccataꝫ materiā vt melꝰ reſoluaꝫ ſine terreſtrificatiōe: glutinatiuum vero vt ſeruet virtus vtriuſqꝫ. ſ. calidi ⁊ hūidi ⁊c.

¶ In ap̄ate autē duro qđ ſtatus terminum
pertrāſiuit remediū in eo eſt vt mollificet q̄ñ/
qꝫ cū eo in quo exiſtit caliditas ⁊ ſiccitas par
ua: ideo ne qđ ex eo ſpiſſum eſt ꝑꝑ multā reſo
lutionem fiat lapis: īmo totū ad reſolutioneꝫ
p̄repareꝫ: poſtea ſuper ipſuꝫ reſolutio foꝛtioꝛ
fiat: deinde ſi timeꝫ ex reſolutione eius qđ re
ſoluitur ne qđ remanſit lapis fiat: iterum ad
mollificandū ipſum ſecundo redeat inceſſan
ter fiat hoc donec totum finiatur inter molli/
ficandi ⁊ reſoluendi vices: aliter vires.

¶ Nunc ponit curam ap̄atis duri: dicēs ꝙ regula eſt
in curando durum ap̄a pertranſiēs terminū ſtatus vt
mollificeꝫ cū eo in quo ē parua caliditas ⁊ ſiccitas/ ne
ſpiſſum ꝑꝑ reſolutionē in lapidem ꝯuertaꝫ: īmo totū
diſponat reſolutioni: deinde fiat reſolutio foꝛtioꝛ. Ex
qua ſi timeaꝫ cōuerſio in lapidē iterū tranſeaꝫ ad mol/
lificationē: ⁊ fiat iſte modus cōtinue donec finiaꝫ tota
mã. ſ. nūc viribus mollificandi nunc reſoluendi.

¶ Inflata aūt ap̄ata cureñ ex eo ꝙ calefa/
cit ſubtilitate ſue ſubſtantie ꝑꝑea vt vētoſita/
tes reſoluat ⁊ poꝛos amplificet: nā cā in ap̄a/
tibus inflatis eſt ventoſitatis groſſities ⁊ po/
roꝛum clauſura. Studium quoqꝫ eſt adhibē/
dum in p̄rohibendo materiam ex qua vento
ſus p̄rouenit vapoꝛ.

¶ Nūc tāgit curatōēs ap̄atū vētoſoꝝ: dicēs ꝙ inflata
ap̄ata curantur ex re ſubtilis ſubſtantie calefactiua aut
calefaciente

UVA. BHSC. IyR_044_1

calefaciẽte vt reſoluat vẽtoſitatem ⁊ ampliet poros:q꞉ eoꝝ cã eſt groſſities vẽtoſitatis ⁊ clauſura pororuꝫ: ⁊ adhibẽdo ſtudiũ in ꝓhibẽdo ſeu reſoluẽdo mãꝫ ex q̃ ventoſus ꝓuenit vapor. ¶Nota ꝓ parte ꝙ ventoſa apã vocaĩ inflata aut inflatiua.primo q꞉ inter cete/ra ad maiorẽ ꝓueniũt inflationẽ:ſeu q꞉ ex mã citiꝰ proueniũt inflãte maxime ⁊ extẽdente cutẽ. ¶Scdo no. ꝙ ex dictis duo cõprehẽdimus medicamina appli/cãda. Unũ eſt remotiuũ mãe q̃ vẽtoſat:qđ p̃io debꝫ applicari.Nã p̃io eſt remouẽda cã q̃ꝫ effectꝰ: deinde ſubtiliãtia ⁊ reſoluẽtia q̃ cõiter carminatiua vẽtoſitatis dñr applicãda ſunt.Et eſt ꝓ cã huiꝰ.Nã ſi applicanĩ p̃io carminãtia iſta cũ ſint calꝰa plus faciẽt de vẽtoſitate ventoſando materiã q̃ꝫ reſoluendo abijciant.

¶Ex apãtibus p̃terea ſunt q̃ ſunt vlceroſa ſicut formica q̃ ſunt ĩfrĩdãda ſicut flegmõ: ſꝫ nõ ſũt mollificãda:⁊ ſi ꝓpea ꝙ ſunt apãta ſũt mollificãda:ĩmo ſunt ſiccãda:qm̃ accñs ħ iaꝫ ſuꝑauit cãm:accñs.n.eſt vlceroſitas de q̃ ti/meĩ ꝙ accidat:aut ꝙ iã acciderit.Et vlceroſitatis q̄deꝫ medicamentuꝫ eſt deſiccatio:⁊ res ei magis contraria eſt mollificatio.

¶Nunc ponit curã apãtũ diuerſoruꝫ alia diuerſitate dicẽs ꝙ apãta vlceroſa vt formica ⁊ flegmon ſunt ĩfrigidãda ⁊ nõ mollificãda:q̃ꝫuis ꝭm qđ ſunt apãta ſũt mollificãda:ſiccãda tñ ſunt ꝓꝑ accidẽs:vt ꝓꝑ vlceroſitatem ſuperãtem:cuius medicatio eſt deſiccatio : cui etiã mollificatio maxime eſt ꝯ̃ria.

¶Occultoꝝ aũt apãtũ mã minorãda eſt flobothomia ⁊ vẽtris ſolˀone. ¶Et oꝫ vt ea habẽs a balneo ⁊ vino ⁊ motibꝰ corꝑeis ⁊ ani/malibꝰ ſuꝑfluis/ ſicut ira ⁊ ſibi ſiĩibus caueat.

¶Poſtea ĩ p̃ĩcipio rei adhibeaĩ ei qđ abſq꞉ nimia ſuꝑfluitate reꝑcutit:⁊ ꝓprie ſi in mẽbro fuerit qđ ſit ſicut ſtõus aut epar. ¶Cũ/q꞉ hora reſoluẽdi aſſuerit nõ debes dimitte/re q̄n ſtipticas medicĩas bonũ hñtes odoreꝫ admiſceas:ſicut in p̃cedẽtibꝰ tibi narrauimꝰ. Et epar q̄dem ⁊ ſtõus plus indigent hoc q̃ꝫ pulmo. ¶Opꝫ p̃terea vt mollificãtia ſubti/lia q̃ iſtis adhibenĩ ſint medicĩe in q̄bus exi/ſtit maturatio:⁊ ſint apãtibus cõferẽtes ſicut ſolatrũ ⁊ caſſiafiſtula: ſolatrũ nãq꞉ ꝓprieta/teꝫ hꝫ reſoluẽdi apãta calꝰa que ſunt occulta.

¶Supra poſuit Aui.curã apãtũ exterioꝝ ⁊ manife/ſtoꝝ.Nunc ponit curã occultoꝝ apãtũ.Et primo fa/cit hoc. Scdo aliquos errores explicat contingẽtes in medicatiõe ipſoꝝ.ibi ſcda.(Eſt p̃terea.) Prima in duas.Nam primo facit qđ dictum eſt.Scdo explicat difficultatẽ cure apãtuꝫ interioꝝ ad ſaniẽ terminãdo/rum.ibi ſcda.(Cum autẽ.) Prima in duas.Nam pri/mo ponit curã ex ꝑte euonuꝫ ⁊ medicationũ que ap/plicanĩ.Scdo ex ꝑte dicte.ibi ſcda.(Et ea quidem.) Prima in duas. Primo põit curã per reꝑcuſſiua. Secũdo per reſoluẽtia.ibi ſcda.(Cũq꞉ hora.) Prima in tres.Nam primo ponit curã per repercuſſiua facientia tractũ.Scdo a quibuſdã docet infirmũ precauere. Tertio ponit curã per recurſiua faciẽtia pulſuꝫ.ibi ſe/cunda.(Et opꝫ.)ibi tertia.(Poſtea in principio rei.)

¶De prima dicit ꝙ mã occultoꝝ apãtũ ſeu interiorũ eſt minoranda per flõmiam ⁊ ſolutionẽ vẽtris. ¶Secũdo dicit ꝙ hñs apãta interiora caueat ſibi a balneo vino:motibꝰ corꝑeis ⁊ aĩalibꝰ ſuꝑfluis: vt ira ⁊ ſiĩibꝰ. ¶Tertio dicit ꝙ poſtea ſupple poſt minorationẽ in principio adhibeaĩ nõ nimiũ reꝑcutiens:⁊ ꝓprie ſi ſit apã ſtõi aut epatis. ¶Quarto dicit ꝙ cũ fuerit tp̃s reſoluẽdi d̃bes admiſcere medicĩas ſtipticas boni odo/ris:ſicut narratũ eſt ſupra.c.p̃io huius ſen. Et dicit ꝙ his plus indigẽt ſtõus ⁊ epar pulmone. Etiã opꝫ vt mollificãtia ſubtilia ⁊ maturatiua ſint ꝯferẽtia apãtibus:ſicut ſolatꝝ ꝓprietatẽ hñs reſoluẽdi occulta apãta. ¶Pro ꝑtibꝰ aliqua lr̃alia ſunt notãda.p̃io ꝙ per apãta occulta maxĩe ĩtelligit apãta mẽbroꝝ interioꝝ: vt viſcerũ aut mẽbroꝝ nobiliuꝫ principaliũ q̃lia ſunt ꝯtẽta in pectore aut in vẽtre inferiori. ¶Scdo no.ꝙ cũ in p̃ĩcipio mã ſit in fluxu ad locũ apãtũ: iõ fienda eſt minoratio ſaltẽ ſtãte repˀone ad diuertenduꝫ ⁊ attrahendũ mãm:⁊ ħ ꝑ flõmiã aut ſolutionẽ vẽtris aut vtrũq꞉ ꝭm qđ fuerit mã minoranda. ¶Tertio no.ꝙ ab his q̃ ponunĩ in ꝑte cauẽdũ eſt vt ab agitãtibꝰ ⁊ in fluxu ponẽtibꝰ mãm vt eſt notũ. ¶Quarto no.ꝙ fortia reꝑcuſſiua ſunt cauẽda ĩ his apãtibꝰ ne intrinſecus nimiã faciãt infrĩdationẽ ⁊ intrĩſecã mãm crudioreꝫ. ¶Quito no.ꝙ hec ꝑs ⁊ ꝓprie ꝑt duplˀr expõi: p̃io ſic ꝙ reꝑcuſſiua fortia maxĩe ſunt cauẽda ĩ ſtõ ⁊ epate: q̃ expõ hñs inſtantiã magnã põt ſic ꝑſuaderi. Nã ſtomachꝰ eſt mẽbrũ de ꝑ ſe pauci caloris maxĩe aptũ de/bilitari ꝑ reꝑcuſſiua.Epar ẽt ẽ mẽbꝝ mˀtũ molle modicũ reſiſtẽs actiõi:aptũ ꝑ ꝯñs valde debilitari ꝑ fri/gidũ. Aut maxĩe iſta ſunt cauẽda ĩ his mẽbris:q꞉ iſta mẽbra ſunt valde apta ĩdurari ꝑ frĩda.Aut tenere poſſumus iſtã expõnẽ dicẽdo ꝙ hec referimꝰ maxĩe comparãdo ad alia nutriẽtia mẽbra.Aut ſcdo dicẽdũ ꝙ ꝓprie. ſ. reꝑcuſſiua applicãda ſunt ſtõ vˀl epati:⁊ ſupple alijs mẽbris nutrimẽti:nõ ſic ẽt ĩ mẽbris ſpũalibus. In ꝓmptu eſt cã: de quo tñ fiet qđ. ¶Sexto not.ꝙ epar ⁊ ſtõus tãq꞉ mẽbra nobiliora ⁊ plus egẽtia vnione ⁊ bona textura plus egẽt tali ſtiptico. Pulmo aũt cũ ſit mẽbruꝫ valde rarũ: qđ raritate ſua meliꝰ efficit oꝑationẽ:nõ ſic iſto ꝯfortaĩ ſtiptico. ¶Septĩo not.ꝙ ſolatrũ q̃ꝫuis ponaĩ frigidũ aut frigide cõplˀonis: aliquas tñ ꝑtes hr̃e põt reſoluentes apãta calida:iõ dici põt hr̃e ꝓprietatẽ: q꞉ infrĩdat mãm calidã ꝑ dñiũ partium frigidaꝝ:⁊ reſoluit ꝑ partes aliquas calidas.

¶Octauo no.ꝙ ꝑ ſolatrũ ẽt intelligere poſſumꝰ me/dicamẽ cõmixtũ ex ſolatro ⁊ caſſia ſeu aliquo medica/mine reſoluẽte:aut poſſumus intelligere ſolatrum ſilueſtre:qđ vocatur chechengi: cuius etiã reſoluere eſt aliquantulum.

¶Et ea quidẽ hñti nõ eſt dandus cibus niſi ſubtilis:⁊ nõ ĩ hora paroxyſmi ſi ibi fuerit:neq꞉ in principio ſui:niſi ꝓꝑ multã debilitatem fiat. ¶Cũ aũt ſinthoma ſuꝑuenerit ꝓꝑ collectionẽ apãtis interioris cũ caſu virtutis ĩ iti/nere mortis exiſtit:qm̃ virtus nõ ſuſtẽtaĩ niſi nutrimẽto:⁊ nutrimentũ eſt res magis timoroſa:ergo ſi reſolutũ fuerit valde bonuꝫ erit. ¶Nꝫ ſi apta fuerint dãda ſunt eis que ea lauẽt ſicut aqua mellis ⁊ aqua zucc. poſtea dentur eis q̃ ſuauiter maturẽt cũ ſiccitate: poſtea in fine rei nõ adhibeanĩ niſi exiccatiua: ⁊ tu q̄dẽ ſcies hoc ex lib. q ꝑticulares egritudĩes colligit ꝭm declarationẽ.Et p̃terea cũ in apoſtematibꝰ occultis q̃ ſub vẽtre exiſtũt ꝯtĩgit error:qm̃ q̄n nõ ſunt apãta:ſꝫ rupture:erit in ꝑ/forando ea timor.Et plerũq꞉ apã occultũ nõ exiſtit in pãniculo:ſed in ipſo inteſtino: ⁊ ẽ in aperiendo ipſum timor.

¶Nũc tãgit curã ꝑ dietã: ⁊ dicit ꝙ nõ ẽ dãdus iſtis niſi cibꝰ ſubtilˀ:⁊ nõ ẽ dãdus hora poryſmi ſi ibi fuẽit nec ĩ p̃ncipio poryſmi niſi ꝓꝑ multã d̃bilitatẽ. ¶Dicĩ ſcdo ꝙ cũ ꝓueniat accñs ꝓꝑ collectionẽ apãtis interioris cũ caſu ſeu debilitate v̊tutis: tũc iſte eſt in via mor

qñ nõ cõfert q/dem ı õne digeſtionis:⁊ nõ rẽne fluxus materiei ꝫ Gẽti.ꝛc.

Sciasꝙ vinũ nõ competit ⁊ maxime ĩ principio:q꞉ cõmouet materias ⁊ nõ educit eas: cõfert tñ aliqñ in declinatiõe ſomnus ẽt ali, qñ cõfert ⁊ ali

UVA. BHSC. IyR_044_1

tis:q̄ꝛ virtus nō ſuſtētaẛ niſi nutrimēto: ⁊ nutrimētū
eſt res magis timoroſa:hoc iō apoſtema terminādū
p̄ reſolutionē eſt valde bonū. Si tñ̄ hec apāta fuerint
aperta deneẛ aqua mellis ⁊ zuccari lauātia mām:dein/
de deneẛ maturātia aliq̄lr ſtiptica vel exiccātia. In fine
aūt tm̄ exiccātia exhibeanẛ que cōprehēdere poteris
ex libro p̄ticulares morbos cōprehēdēte. ¶ Ultimo
dicit q̄ error cōtingit:q̄ꝛ aliqñ̄ credit apāa eē in interio
ribus:⁊ nō ſūt apāta:ſʒ rupture. Itē apoſtema aliqñ̄
eſt ī inteſtino ⁊ nō in pāniculo:⁊ ē timor ī aperiēdo ta
le apoſtema. ¶ Pro p̄tis ītellectu not. p̄rio q̄ notāter
cōuenit cibus ſubtilis ⁊ paucus ne nā̈ graueẛ in dige
rēdo:⁊ aggregaẛ multa ſuperfluitas ad locū trāſitura
apātū. ¶ Scd̄o no. q̄ ſi tale apāa interius rūpaẛ ē ma/
gnus timor ne p̄rio ſanies trāſeat ad aliq̄d mēbrū p̄ri
cipale:ēt ne multū debiliteẛ virtus ex ruptura mēbri
interioris. nā tunc debilitati dēmus ſuccurrere cū nu
trimēto:q̄d nō poſſumus facere ne grauemus v̄tutē.
¶ No. vlterius q̄ facta ruptura cōpetūt lauātia ⁊ ab
ſtergētia:vt eſt notū. deinde leuiter maturātia ⁊ exic/
cātia ſi aliq̄d mā̈e remāſerit ad maturādū. In fine v̄o
ſolū cōpetūt exiccātia vt debite ſanemus vlcus ⁊ totā
abijciamus mām̈. ¶ Penultimo no. q̄ aliqñ̄ pānicu
lus ſiphac ē fractus:vt heri vidi ī vna aſmatica in cui⁹
vētre erat tumor ad modū apātis. Eſſʒ ergo tūc tibi
timor ſeu error ap̄ire:hūc aūt errorē poteris cōprehē
dere cōprimēdo tumorē:naʒ cōiter inteſtinū interius
reuerteẛ:q̄d nō fieret exn̄te apāte. ¶ Ultimo no. q̄ ali
qñ̄ ēt errare cōtingit q̄ꝛ apoſtema eſt in inteſtino:⁊ cre
ditur q̄ ſit in pāniculo:q̄d etiam comprehēdere pote/
ris per ſigna denotātia morbos inteſtinorū ⁊ virtutis
debilitatē. ¶ De ſectione. Cap. xxvj.

Ui plagaʒ ſecare voluerit
oportebit vt ſectio īcedat
ſ̄m rugarū collectionē que
ſūt interi⁹ in illo mēbro ni
ſi fuerit tale q̄lis eſt frons:
q̄m ſi inciſio īcedet ſicut p̄
cedūt rugarū ipſius colle/
ctiones incideẛ muſculus frontis:⁊ cadet ſu/
p̄ciliū. Et ſilr̄ in mēbris rugarū q̄ruʒ inceſſus
diuerſificaẛ ab inceſſu villorū ſuorū muſculo/
rum. Opʒ ergo vt ſector ex anothomia ſciat
anothomiā neruorū ⁊ venarū ⁊ arteriaruʒ ne
errore incidat aliq̄d ex eis. ¶ Et opʒ ēt vt ſe
cū deferat multas ex medicinis ſanguinē cō/
ſtringentibus/⁊ ēplaſtris dolorē ſedātibus ⁊
inſtr̄is que ad hoc p̄tineāt. Hēat ergo ſecum
q̄d ſit ſicut medicina Gale. ⁊ ſicut pilus lepo/
ris ⁊ tela aranee ⁊ albumen oui ⁊ ferramēta
q̄bus aduriẛ. Oīa. n. h̄ ſanguinis fluxū p̄hi/
bēt ſiue ex errore ipſius p̄ueniat ſiue neceſſa/
rio:⁊ vt medicinas deferas que fluxa faciūt.
¶ Cūq̄ʒ exiturā pforauerit ⁊ q̄d ī ea cōtineẛ
extraxerit non debebit ei adhibere oleū neq̄ʒ
aquā neq̄ʒ emplr̄ʒ ī quo ſit oleū neqʒ ſepū ſup/
abundās ſicut baſilicō:īmo aliq̄d q̄d ſit ſicut
emplr̄ʒ ex calcāto q̄d apponat cū eo īdigebit:
⁊ deſup īponat ſpōgiā ī vino ſtiptico īfuſaʒ.
¶ In. c. p̄cedēti Aui. poſuit curā apātis ſeu apātum:
nūc q̄ꝛ apāa multotiēs curaẛ p̄ ſectionē curā tāgit ⁊ mo
dū ſecādi apāa. Q̄ꝛ ēt ad apāa multotiēs ſeq̄ẛ corruptio
mēbri tāgit cañ. circa corruptionē ⁊ remotionē corru/
pti mēbri. Et diuidiẛ ī duas. Nā p̄rio determinat de
ſectōe plage. Scd̄o d̄ remotōe mēbri corrupti ſcd̄a ibi
(Cū mēbrorū) Primū ca. ī tres diuidiẛ p̄tes. p̄ pōit cañ.
attēdendū ex p̄te ſectiōis rōne ſitus mēbri. Scd̄o po/
nit cañ. attēdēdū rōne flux⁹ ſanguis q̄ pōt ɔtingere.
Tertio ponit remedia poſt ſectionē applicāda. ibi ſe
cūda. (Et opʒ.) ibi tertia. (Cūq̄ʒ exiturā.) ¶ De p̄ria
dicit:volēs ſecare plagā ſecet ip̄am ſ̄m inceſſum ru/
garū mēbri niſi in frōte:q̄ꝛ ſi īcidereẛ frōs ſ̄m īceſſuʒ
rugarū frōtis:tūc īcidereẛ muſculus frōtis ſup. ex trāſ
uerſo:⁊ caderet ſup̄ciliū:⁊ ſic ē in alijs mēbris:quorū
villorū īceſſus diuerſus ē ab inceſſu rugarū: iō ſector
ſciat ex anothomia īceſſuʒ venarū ⁊ arteriarū ne erret in
īcidēdo aliq̄d illorū. ¶ Dicit ſcd̄o q̄ opʒ ſectorē ſecū
deferre medicīas ſanguis ɔſtrictiuas ⁊ empl̄ra ēt do/
lorē ſedātia ⁊ inſtr̄a ēt ad ſanguis fluxū retinēduʒ: vñ̄
ſecū hēat medicamē Gal. pilos leporis:telā aranee:
albu. oui:⁊ ferramēta q̄b⁹ ſit aduſtio. Nā oīa iſta p̄hi
bebūt fluxū ſanguis ſiue necīo ɔtigētē q̄ʒtūcūq̄ʒ rōne
opeẛ:ſiue ɔtingētē ex errore:⁊ ip̄m oʒ deferre medici
nas ſedatiuas doloris. ¶ Tertio dic̄ q̄ pforata exitu
ra ſiue apāte ⁊ ext̄cto ɔtēto in eo nō exhibeat oleuʒ nec
aquā:nec emplr̄ʒ in q̄ ſit multū oleū aut ſepū ſicut ē ba
ſilicō:īmo offerat emplr̄ʒ fc̄m ex calcāto ſeu ex alia re
exiccāte ſi egeat tali:⁊ ſup̄ exiturā ⁊ ſolutā ɔtinuitateʒ
ponaẛ ſpōgia īfuſa vino ſtiptico. ¶ Pro p̄te not. q̄ p̄
plagā ītelligit apāa vel exiturā in q̄ eſt plaga p̄p̄ mām̈
ſaniatā ſoluētē ɔtinuitatē. Qui ḡ voluerit ſecare plagā
p̄p̄ mām̈ ſaniatā. i. exiturā vel apāa plagatū:ſeu ſilr̄ qui
voluerit ſecare:vel ſecādo plagā efficeẛ ⁊c̄. ¶ Scd̄o
no. q̄ ſicut cōiter villi neruorū ī mēbris īcedūt ſ̄ʒ īceſ
ſuʒ collectōis rugarū:ita ēt app̄et in muſculis. Cōue/
niēs eſt ḡ incidere ſ̄ʒ īceſſuʒ rugarū. Prio vt cicatrix
pulchrior ḡneẛ q̄ ſi rugis coop̄ietib⁹ cicatricē:⁊ occultā
tib⁹ eā. Scd̄o ēt q̄ꝛ tc̄ nō īcidiẛ neru⁹ aut muſculus ex
trāſuerſo:ex q̄ īciſio ēt ſit facilioris ɔſolidatōis niſi in
frōte palpebra ſup̄iori ⁊ vētre. Nā p̄ in frōte muſcul⁹
tenēs ſup̄ciliū trāſit ſ̄ʒ lōgū frōtis vbi ruge īcedūt ſ̄ʒ
latū. Et ſi īciderenẛ ſ̄ʒ īceſſuʒ rugarū:tūc īciſo muſcu
lo ſ̄ʒ trāſuerſuʒ caderet ſup̄ciliū q̄d tenebaẛ muſculo.
Eodē mō īcedit muſculus palpebrarū ſ̄m lōgū faciei
vñ̄ ſi fiat īciſio ſ̄ʒ īceſſuʒ rugarū palpebrarū cadet pal/
pebra. Idē ēt app̄et in vētre in q̄ ēt ruge ſunt ſ̄ʒ trāſ
uerſum:iō ſi fiat īciſio illo mō īciſo ēt muſculo ſ̄m trāſ
uerſuʒ ɔſequiẛ vehemēs leſio. ¶ Ulteri⁹ no. q̄ aliqñ̄
nos īcidim⁹ in frōte ſ̄ʒ īceſſuʒ rugarū mai⁹ euitādo no/
cumētū:q̄ꝛ fiſtulationē ⁊ vehementē corruptioneʒ vt
fracto craneo īcidim⁹ cutē ī cruce excoriando ⁊ debite
p̄p̄ euitare fiſtulationē ⁊ vehemētē corruptionē ⁊ apo
ſtemationē. ¶ No. ēt q̄ ī ſecādo īquātū poſſum⁹ rece
dere debem⁹ a venis ⁊ arterijs ⁊ neruis:cā̇ ē ī p̄rōptu.
¶ No. vlteri⁹ vt colligiẛ tertia q̄rti. c. de regimīe exitu
rarū:q̄ in ſecādo debem⁹ incidere locū maturiorē: lo/
cum ēt decliuiorē ſeu laſſiorē. Eſt aūt cā̇ p̄rimi:q̄ꝛ cu/
tis in loco maturiori eſt ſubtilior. Cā v̄o ſcd̄i eſt:q̄ꝛ ad
locū inferiorē meli⁹ tranſit ſanies q̄ʒ ad partē ſup̄io/
rem. Si tñ̄ ɔtingat ita ɔiungi q̄ locus ſup̄ior ſit matu/
rior:poti⁹ alia obſerueẛ cōditio ſecādo in p̄te inferiori
lʒ nō maturiori iuuamēto ſequēte maiori in illa parte
q̄ʒ in p̄te ſup̄iori maturiori. Ea que in ſcd̄a parte poſi/
ta ſunt nota ſunt vno excepto q̄ p̄ medicinas facien/
tes fluxa intelligit medicinas ſedātes dolorē que faci
unt fluxū. i. faciunt molle aperiēdo poros:⁊ mām̈ exi
tui diſponēdo:vt ēt colligiẛ quinto de ſimplici medi/
cina. c. de medicīs ſedantibus dolorē:q̄ꝛ de rōne ea/
rum eſt vt aperiāt poros. ¶ Ulterius no. q̄ apta exi/
tura nō eſt multū oleum nec aqua/nec multū ſepū ap
ponendū:eo q̄ tunc exitura eſt facta vlcus:cui vt in/
fra app̄ebit nō cōuenit humectatio:ſed exiccatio. Cū
ergo iſte humectēt ⁊ putrefactōi diſponāt nō ſunt ap
ponēda. Deīde ſi q̄rim⁹ exiccationē ſ̄m aliquos ap/
ponem⁹ calcantū q̄d eſt es vſtū:aut ſpēs vitrioli cuius
eſt vehemēter

Nota q̄ lʒ baſilicon ſit mūdificatiuū ſaniei ⁊ carnis regeneratiuū q̄bus virtutib⁹ opus eſt in vlceribus exiturarū: nihilominus ipſo non debemus vti niſi in paruis vlceribus. In magnis vero exiturarū non q̄ꝛ ipſa ſua pīguoſitate nimis ſordidat humefacit ⁊ ſaniem replet ⁊c̄.

UVA. BHSC. IyR_044_1

eſt vehemēter exiccare. Vñ ſm expōnē tale medicamen eſt apponēdū in fine vbi querim⁹ cicatrizare: vñ talis dʒ eſſe ordo i medicādo talē exiturā q̄ p̊ ponant reſtringētia fluxū vt ponat tenta infuſa albu. oui: ⁊ aliqñ ſang. dra. ⁊ in circuitu apponant repcuſſiua vt nō trāſeat mā ad locū. Poſtq̄ʒ aūt ſum⁹ ſecuri d̄ fluxu ſanguinis nos bene cōprimendo cū manib⁹ expurgam⁹ ſaniē. Et ſi vlc⁹ eſt valde magnū ⁊ ſanies multa: nō tñ vna vice: ſʒ plurib⁹ ex̄himus: deinde ponim⁹ abſtergentia: deinde ſicciora aut ſtipticiora ad ꝯſolidādum: deinde adhuc ſicciora ad cicatrizatiōeʒ. Cū aūt cicatrizatio nō ſit niſi talr̄ ſigant taleʒ generātia cutē. Cuʒ ḡ cutis ſit dura ⁊ tenax: iō fortiter exiccātē opʒ applicare medicinā. Ad intētionē ergo cicatrizādi docuit adminiſtrare calcātum aut ēt ſpongiam.

¶ De egritudib⁹ corruptōis mēbri: ⁊ d̄ iciſiōe. C. 27.

CVm mēbrū pp malā ꝯplōnē cū mā aut ſine mā corrūpit: ⁊ nō ꝑfecerit ei ſcarificatō: neqʒ epithimari ex eo q̄ ꝯferre ꝯſueuit de eis q̄ ī libris ꝑticularib⁹ dcā ſunt nec̄e ē vt caro corrupta q̄ ē ſupra ipʒ remoueat: ⁊ meli⁹ qdē erit vt ſit ſiñ ferro ſi poſſe fuerit: qm̄ ferꝝ plerūqʒ īuēit tunicas muſculoꝝ ⁊ venaꝝ pulſantiū ꝑiculoſe.

¶ Ponit nūc can. attēdēdū circa corruptiōeʒ mēbri. Et cōtinet h̄ ps tres ptes. Prīo ponit can. ⁊ curaʒ ex pte medicamīs cauſticātis. Scdo ex pte iciſiōis. Tertio oñdit in q̊ caſu corruptōis mēbri curā euitare debem⁹. ſcda ibi. (Q d̄ ſi h̄ nō.) tertia ibi. (Et ſi os fuerit) ¶ De pria dicit q̄ corrupto mēbro pp malā ꝯplōneʒ cū mā aut ſine mā: nec ꝯferēte ſcarificatōe nec epithimatiōe ex ꝯſuetis ꝯferre enumeratis in libris ꝑticularib⁹ neceſſe eſt carnē ſupra mēbrū exn̄teʒ corruptū remoueri. Et meli⁹ remouet ſine ferro ſi ſit poſſe q̄ʒ cuʒ ferro: qꝛ cū ferro pluries icidunt cū ꝑiculo tunice muſculoꝝ ⁊ arteriaꝝ. ¶ Pro pte no. q̄ mēbrū aliqñ eſt ī via ad corruptionē: aut pp malā ꝯplōnē in eo exn̄teʒ: aut pp oppilatōeʒ: vt dicā: ⁊ tūc vocat iſta diſpō cācrena mēbro adhuc hn̄te ſenſuʒ. Aliqñ aūt hʒ corruptuʒ eſſe ablato ſenſu mēbro nō exn̄te ampli⁹ aīato: imo iaʒ fetente ⁊ putrido: ⁊ tūc diſpō talis gñali noīe ſolita eſt vocari ſcachillos: aut ēt aliqñ vocat ſpāli noīe herpeſtiomen⁹. Et differūt iſta duo ſpālr̄ noīando: ſcachillos ⁊ herpeſtiomen⁹: qꝛ ſcachillos īportat mēbri corruptionē: dato q̄ nō incedat ampli⁹ aliaʒ corrūpendo ꝑtem. Herpeſtiomen⁹ aūt denotat ipſaʒ paſſionē amplius incedere corrūpēdo ꝑtem ſic̄ pʒ multotiēs ī mēbris diſpoſitis corruptiōi ſiue putrefactiōi: vt ꝑputio ⁊ ſil̄ib⁹: vt aliqñ q̄ſi ſubito oporteat eū incidi. ¶ Vlterius no. vt coll̄r tertia q̄rti: allr̄ato loco: q̄ talis corruptio ꝯtigit: aut pp malā ꝯplōnē corrūpētē ſpūʒ ⁊ aīaʒ mēbri: aut pp oppilationē factā a cā intertori aut ꝑmitiua: pp quā ꝓhibet delatio ſpūs vitalis ī mēbro aīaʒ ꝯſeruātis. Qūocūqʒ tñ ſit mala ꝯplō ꝯiungit mēbro: iō hāc explicauit ꝯplōnē oppilatōeʒ tāgēdo. ¶ Vlterius no. q̄ q̄ʒuis mala ꝯplō ſine mā poſſit eſſe cā ꝑncipalis corruptōis mēbri. Huic tñ corruptōi ſemp āneċtitur mala cōplō pendens ab humiditate corrupta. ¶ Vlteri⁹ no. q̄ lʒ q̄libʒ mala ꝯplō exceſſiua poſſit corrūpere mēbrū ſuā aīaʒ corrūpēdo: ꝯplō tñ maxīe corruptiua aut eſt mala ꝯplō calīa hūiditati ꝯiūcta putrefaciēs mēbrū: aut friditas mortificās mēbrū: vt pʒ in inter agētib⁹ q̄ cōgelant ⁊ corrūpunt aliqñ amittētes pedē: aut naſuʒ: aut ꝑpuciū. ¶ Vlteri⁹ no. q̄ meli⁹ eſt remouē ꝑtē corruptā ſine ferro. prīo pp mltos abhorrētes ferrū. ſcdo pp violētā ⁊ ſubitā impſſionē ferri pp timoreʒ ēt ne vrendo tunice muſculoꝝ incidant. Aut ēt ne incidant vene vel arterie: ⁊ vt ſi approximemus cauſticū nō faciat ita ſubitā ⁊ fortē impreſſioneʒ.

Quattuor modis ſunt q̄bus a cācrenis auferri pōt caro corrupta: vnus eſt ꝑ corroſiua ſcdʒ per cauteria potētialr̄. tertius eſt cum cauterio actuali ⁊c̄.

¶ Qꝛ ſi hoc nō cōtulerit ⁊ corruptio iam in carne ꝓceſſerit neceſſe erit vt ipſa icidat: ⁊ vt loc⁹ inciſionis oleo feruēte adurat. Ex h̄. n. ꝓuenit ſecuritas ab acuitate malitie ipſi⁹: ⁊ reſtringit ſanguis exit⁹/ ⁊ naſcunt ſup inciſiōis locū caro ⁊ cutis ex̄nea nō ꝓportiōalis: ſʒ res q̄ magis carni ſil̄is exiſtit pp ſui duritiē. Cūqʒ incidēdi volūtas affuerit tenta pri⁹ erit īmittenda in circuitu oſſis voluēdo donec qd̄ ſane teneat repiat: ⁊ vbi dolor ſit fortior cū tēta ibi īnitit: qm̄ eſt termin⁹ ſanitatꝭ. Et vbicūqʒ inueneris laſſitatē ⁊ retētionis debilitatē totuʒ erit ex collectōe ei⁹ qd̄ eſt incidēduʒ: qñqʒ aūt ꝑforat illud q̄ circūdat os qd̄ vis icidere: ita q̄ foramina circūdent ipuʒ: ergo rumpet per ipſuʒ ⁊ incidet ⁊ qñqʒ ſerrat. Cūqʒ h̄ facere volueris ſepa inter incidētē ⁊ ꝑforātē: ⁊ inter carnē vt nō redeat: ſi ḡ ipuʒ os q̄ ē neceſſe incidere fuerit fruſtū eminēs q̄ nō poſſit aptari ita vt dʒ: neqʒ ſit in ei⁹ rectificatiōe fiducia: ⁊ timeat ne corrūpat: ⁊ corrūpat illud qd̄ eſt coram ipſo: ſubleuabim⁹ carnē ab eo: aut ſcidendo: deinde ligādo: ⁊ ad diuerſitateʒ partis illius extēdendo: aut alijs ingenijs que ſenſus demōſtrat: ⁊ ſeparabim⁹ inter ipſuʒ ⁊ mēbrū nobile ſi ibi affuerit cū pānis qui ipſuʒ ab eo elongabūt: ⁊ poſtea incidemus.

¶ Nunc tāgit curam ꝑ inciſionē: dicēs q̄ ſi talis cura nō ꝯtulerit: imo iam corruptio ꝓceſſerit carne ſupple vlcerādo neceſſe eſt incidere carnē ⁊ adurrere locū in q̊ eſt facta inciſio oleo feruēte. Nā dic̄ Aui. ex tali olīo feruēte ſum⁹ ſecuri ab acuitate malitie. i. ſum⁹ ſecuri ne mala mā trāſeat vlteri⁹ eo q̄ ꝑ aduſtionē talis cōſumit mā. Itē reſtringit flux⁹ ſanguis cū ꝑ aduſtionē fiat cruſta ſupra orificiū vene vel arterie. Et notāter cuʒ oleo eſt h̄ fiendū vt cū domeſticiori cauſtico cū ēt oleū ſit penetratiuū valde: ⁊ ꝑ ꝯn̄s adurēs ꝓfunde ſʒ q̄ eſt debitū. Et dicit Aui. q̄ naſcunt ſupra locū inciſiōis caro ⁊ cutis ex̄nea: naʒ cū mēbruʒ ſit ꝯfortatū ⁊ ſint remote carnes corrupte caro poterit debite gñari. Itē gñabitur cutis ex̄nea: qꝛ nō talis ſicut pria: ⁊ nō ꝓportionalis prie ꝓportionalitate ſil̄itudinis: ſed ſil̄is ī duritie. Nam cū cutis ſit mēbrū ſꝑmaticū nō regñat: ſed loco eius gñatur aliq̄d vt caro: ſicut porus ſarcoydes: ſeu caro dura cutis. ¶ Scdo ponit can. in incidēdo attendendos dicēs: cū voluerit incidere medic⁹ prīo īponenda eſt tenta ⁊ voluēdo circa os vſqʒ quo inueniat ꝑtē ſanā quā cōprehēdet ꝑ fortē doloreʒ ꝑceptū īmiſſa tenta: nam ps corrupta nō dolet. Vbicūqʒ ergo inueniat laſſitateʒ ⁊ debilitatē retentiōis ſcias q̄ illud eſt pp corruptionē ⁊ putrefactionē ⁊ totuʒ erit incidēdū: hoc totuʒ eſt notū. ¶ Vlterius dicit Aui. q̄ qñqʒ ꝑforatur os circūdans qd̄ tu vis remouere: ita vt foramina ſint circa os: dum ḡ hoc vis facere ſepara inter incidentē ⁊ ꝑforanteʒ. i. aliqñ opare incidēdo: aliqñ ꝑforando: ſepara ēt inter carnē vt nō redeat circa os. Ecce modus operationis. Aliq̄s vult foramē rotunduʒ facere in oſſe: tunc forat cū terebello: ⁊ factis cōplete foraminibus circūquaqʒ amoueat illud qd̄ in medio dimiſit inter foramen ⁊ foramen: vt tandē mediū remoueatur. Sic ēt ſit in oſſe remouēdo: ⁊ maxime dum os eſt rotundū cui nō pōt aliqua ſectio applicari: quale ē

UVA. BHSC. IyR_044_1

craneũ. ¶ Ulterius dicit Aui. Si fuerit fruſtũ oſſis remouendũ eminẽs nõ aptuz aptari: cuiꝰ timeat̃ corruptio: imo ⁊ exñtis ꝓpe ipſuz: tunc ab eo eſt remouenda caro: ⁊ dz os trahi ad ꝑtem oppoſitã: ⁊ remoueri a mẽbro nobili inquãtuz poſſumꝰ: deinde dz incidi. Et iſta eſt ſnĩa totius partis.

¶ Et ſi os fuerit tale quale eſt os coxe: ⁊ fuerit magnum ⁊ neruis ⁊ arterijs ⁊ venis propinquũ: ⁊ fuerit eius corruptio multa: dz medicus ab eo fugere.

¶ Nunc oñdit caſuz in quo nos oz oſſis corrupti curaz euitare: dicẽs ꝙ ſi os fuerit os coxe ⁊ fuerit os magnuz ꝓpinquũ neruis: venis ⁊ arterijs multa exiſtẽte corruptiõe dz medicꝰ fugere ab ipſo iuxta dictũ Meſue in ſuo de appropriatis ad ꝑncipiũ. Noli prauaruz egritudinũ curã aſſumere: vel cure onus ſuſcipe: ne nomẽ mali medici ſubeas. Et notãter eſt vitãda cura: qꝛ ſi accedat ad curãduz: cũ nõ poſſit curari niſi ꝑ inciſionez occidet hoĩez: exñte ita magno membro.

¶ De medicationibus ſolutionis continuitatis ipſorum vlcerum. Cap. xxviij.

SOlutio ꝯtinuitatꝭ ĩ magnis mẽbris medicat̃ eq̃tiõe ⁊ ligatura ꝯueniẽte q̃ ĩ doctrĩa reſtauratĩõis dicta ẽ: ⁊ tibi ĩ ſuo loco poſtea veniet: cum q̇ete ⁊ comeſtiõe cibi ꝯglutinatiui in q̃ hr̃ fiducia ꝙ ex ipſo nutrimẽtuz gñetur carthilaginoſuz qͦd labia fracture claudat ⁊ in vnuz cõducat ſicͭ cibus qui fit de extremitatibꝰ aĩaliuz. Impoſſe eiz eſt vt os reſtaureẗ ⁊ ꝓprie in corꝑibꝰ cõſiſtẽtiũ niſi ẜz hũc modũ: qm̃ nullo mõ redibit ad ꝯtinuitatẽ: ⁊ nos q̇dẽ d̾ reſtauratõe ſermonẽ exquiſituz loq̃mur in libris ꝑticularibꝰ.

¶ In capl'is ꝓcedẽtibꝰ determinauit de cura morbi ꝯpl'onalis ⁊ ꝯpõnalis: nũc exeq̇t ponẽdo curã morboruz vnitatꝭ. Et diuidit̃ in duas. Prio fac̃ h̾ qd dcm̃ ẽ. Scdo qꝛ multotiẽs fit ſol'o ꝯtinuitatis cũ cauterio: ⁊ qꝛ ẽt de ipſo pro ꝑte mẽtionẽ fecerat in.c. de cura corruptõis mẽbri: iõ determinauit ſcdo de cauterizatiõe ſcda ibi. (Cauterizatio.) Capl'm ꝓmũ diuidit̃ in duas ꝑtes. Nã ꝓ fac̃ qd dcm̃ ẽ. ſcdo ꝑ q̃rũdã dictoꝝ d̾claratõe nos ad alia loca remittit. ſcda ibi. (Sermonẽ ãt.) Pria ĩ duas. Nã ꝓ ponit curã ſolute ꝯtinuitatꝭ ĩ exteriorib9 magis fcẽ ſcdo magis fcẽ in ĩteriorib9 a cãis ꝓmitiuis. ſcda ibi. (In his q̃ ſũt.) Pria ĩ duas. Nã prĩo ponit curã ſolute ꝯtinuitatis facte in ꝯſil'ib9. ſcdo magis facte in organicis. ſcda ibi. (In ꝯtorſiõe). Pria in duas. Nã prĩo mẽbroꝝ duroꝝ põit curã. ſcdo molliũ ſolutoꝝ. ſcda ibi. (Intẽtio aũt.) ¶ Prio dicit ꝙ ſol'o ꝯtinuitatis facta in mẽbris duris curat̃ eq̃ndo ⁊ ꝯueniẽter ligãdo ſic dcm̃ eſt in li. docẽte reſtauratõez: qꝛ ĩ q̃rto. Curat̃ ẽt q̇eſcẽte corꝑe ⁊ cibũ comedẽdo glutĩoſuz ex q̃ ꝯfidimꝰ nutrimẽtũ gñari carthilaginoſuz labia claudẽs fracture in vnũ: ⁊ ſolutas adducẽs extremitates: vt eſt cibꝰ ex aĩaliũ extremitatibꝰ factꝰ. Nã ĩpoſſe ẽ vt os in etate ꝯſiſtẽtie alio mõ reſtaureẗ: cũ h̾ nullatenꝰ ad verã ꝯtinuitatẽ ꝓt ꝑuenire. Et certe dic̃. A. nos ſmonẽ exq̇ſitũ faciemꝰ dũ in locis ꝑticularibꝰ loq̃mur de ꝑñti mã: qꝛ q̇nta q̃rti. ¶ Pro ꝑte ſunt notãda aliq̃ l'ralia. ꝓ ꝙ ſol'o cõtinuitatis ⁊ ſol'o vnitatis: ⁊ ſol'o nãe cõis idez apud medicos ĩportant cũ vnitas/ꝯtinuitas ⁊ nã cõis ſint idẽ. ¶ Scdo no. ꝙ ꝑ magna mẽbra dura intelligit Aui. oſſa: q̃ tanq̃z totiꝰ corꝑis fundamẽta magna fuerũt ſeu magne q̃ntitatꝭ ⁊ numeri: ⁊ ĩtelligãt̃ ꝑ ipſa ẽt alia mẽbra dura: vt carthilagines. ¶ Tertio no. ꝙ ꝑ eq̃tiõez intelligit. A. equã ⁊ d̾bitã plaſmatõez ſeu ꝯpõnẽ mẽbri vt cũ ꝑ ſol'onẽ vna ꝑs alteri emĩeat vltra nãe debitũ ad ſuũ debitũ ſitũ equet̃: q̃ aũt ſit ꝯueniẽs ligatura: inferiꝰ dicet̃. Itẽ ꝯuenit ad curaz q̇es: ſic̃.n. corꝑis ⁊ mẽbri motꝰ diſtractõez fac̃ in ꝑtibꝰ: ita quies ad coniũctionez iuuat ⁊ vnionem. ¶ Itez nota ꝙ cũ os nõ reſtaureẗ nec ꝯtinueẗ ẜm viã prĩe intẽtionis q̃ eſt facere ipſuz vere vnũ ⁊ ꝯtinuũ nullo alterius rõnis cadẽte medio ꝓꝑ aſſignatã cãz pria primi. Reſtaurat̃ tñ ẜm viã ſcdẽ intentõis ipſuz vnificãdo ẜz ꝙ eſt poſſibile nobis: ⁊ aliq̇d ponendo loco deperditi: ⁊ cum ad hanc operatõez faciẽdaz glutinoſuz faciat nutrimentũ: ideo eo pro cibo egemus.

Licet hoc ſit verũ in etate cõſiſtẽtie vel vltra ꝙ os non poſſit ꝯe vniri ſa vnione cuz ſit duruz: ⁊ ꝑ ꝯñs male inuiſcabile: tamẽ in etate pueritie ⁊ in cõplexione calida ⁊ humi. bene ⁊ vere põt vniri ꝓpter mollicie cõplexionis ⁊ etatis: ſz vnione nõ vera põt vniri per poꝛi ſarcoydẽ ſicut ligamẽta vniũtur per collam quare ⁊c̃.

¶ Intẽtio aũt ĩ medicãdo ſol'onẽ ꝯtinuitatꝭ q̃ in mẽbris accidit mollibꝰ ẽ triũ ꝓncipioꝝ curã h̾re. Primũ eoꝝ ẽ: qm̃ ſi cã fuẽit fixa minꝰ q̃z oz ẽ retinẽ illud qͦd fluit ⁊ ꝯſtringẽ eiꝰ mãz ſi ipſa fuerit currẽs. Et ſcdz eſt fixurã ꝯſolidare cũ medicinis ⁊ cibis cõueniẽtibꝰ. Et tertiũ eſt putrefactionez ꝓhibere quãtoplus fuerit poſſibile. Cũq̃z ab vno triũ te excuſaueris redi ad cogitãduz de duobꝰ remanẽtibꝰ. Tu v̾o iam ſcis qũo illud qͦd fluit retineat̃: ſed cõſolidatio fit adiungẽdo labia ſi adiũgunt̃: ⁊ exiccando ⁊ comedẽdo glutinatiua.

¶ Nunc ponit curã ſolute ꝯtinuitatis facte in mẽbris mollibꝰ. Et prio facit h̾ in gñali. ſcdo magis in ſpãli. ſcda ibi. (Et dicemꝰ.) Pria in duas. prio fac̃ qd dictũ eſt. ſcdo ponit curã ſolute ꝯtinuitatis cui cõiungit̃ ſanies. ſcda ibi. (Et ſcito ꝙ intẽtio.) ¶ Prio dic̃ ꝙ nos intẽdimꝰ curare ſolutã ꝯtinuitatẽ mẽbroꝝ molliũ triũ ꝓncipioꝝ hñdo curã. Prio retinẽdo mãm fluẽtẽ ſi nõ fuerit valde fixa. Scdo ꝯſolidãdo fixurã cũ medicis ⁊ cibis ꝯueniẽtibꝰ. Tertio ꝓhibẽdo putrefactõez q̃ntuz eſt poſſe magis. Et te expedito ab vno iſtoꝝ triũ redi ad expediẽdũ alia duo. Scis.n. qũo mã fluẽs retineẗ: ꝯſolidatio v̾o cõplet̃ iungẽdo labia ſi iungi pñt ⁊ exiccãdo: ⁊ ꝯglutinãtia comedẽdo. ¶ Pro ꝑte no. prĩo ꝙ facta ſoluta cõtinuitate: tuz ꝓꝑ dolorẽ: tuz ꝓꝑ debilitatem ſolute ꝑtis: ⁊ venaꝝ aptionẽ: aut arteriaꝝ hũores currũt ad locũ ſolutũ. Iõ prio debemꝰ repcutere mãz. Scdo qꝛ ꝯtinuitati ſolute putredo ꝯiũgit̃ aliq̃ñ: iõ putrefactionẽ remouẽtia applicare debemus. Tertio qꝛ oĩs ſoluta cõtinuitas reduci dz ſi põt fieri ad vnionez: iõ ꝯſolidantibꝰ ⁊ exiccãtibꝰ leuiter ⁊ glutinãtibꝰ egemus: ⁊ aliq̃ñ oĩbus iſtis: ⁊ aliq̃ñ vno tm̃: hoc ẽt veꝝ eſt ſoluta cõtinuitate nõ exiſtente praua vt poſſit a nã curari. ¶ Ulterius no. ꝙ exiſtẽte putrefactõe in ſoluta cõtinuitate prĩo debemꝰ putrefactiõez amouere q̃z cõſolidare: qꝛ tñ remotio putrefactõis nõ cõuenit niſi in ſoluta cõtinuitate que eſt vlcus. Conſolidatio vero conuenit in qualibet que nõ poteſt a natura curari: iõ ſecundã expreſſit intentionez ⁊ cõmuniorem.

¶ Et ſcito ꝙ intẽtio in medicando vlcera eſt exiccatio: qͦd ergo ex eis mũdũ fuerit tm̃ exiccet̃: ⁊ in illud qͦd ex eis putridũ fuerit medicĩe acute corroſiue mittant̃: ſicut calcãtũ ⁊ alzegi ⁊ arſenicũ ⁊ calx: q̃ ſi nõ ꝯtulerint neceſſariꝰ ẽ ignis. Et medicina q̃ eſt cõpoſita ex flore eris ⁊ cera ⁊ oleo: qm̃ ipſa flore eris mundificat ⁊ ꝓhibet morſionis ſuꝑfluitatẽ oleo ⁊ cera: ipa ergo in hac re medicina exiſtit tꝑata.

¶ Supra poſuit curã ſolute ꝯtinuitatis facta in membris mollibꝰ expediẽdo q̃dã ꝓncipia: nũc exeq̇t ponẽdo curã vlcerũ ſeu tertiũ expediẽdo ꝓncipiũ dicẽs te ſciturũ exiccatõez eſſe intẽtiõez q̃na medicant̃ vlcera:

vñ vlcꝰ

UVA. BHSC. IyR_044_1

vñ vlc⁹ mũduz dꝫ exiccari. In vlcere aũt putrido po/
nanť medicine corroſiue acute ſicut calcãtuz qᵭ ė ſpẽs
vitrioli aut colchotar qᵭ eſt attramẽtũ rubeũ ſeu vitrio
luz: ⁊ alzegi qᵭ ẽt eſt aliud attramẽtũ ⁊ arſenicũ ⁊ calx
qb⁹ nõ ꝯferẽtib⁹ ſupple pp magnã putrefactõeꝫ neceſ
ſari⁹ eſt ignis ⁊ medicia cõpoſita ex flore eris cera: ⁊
oleo. Nã p florẽ eris mũdificat vuln⁹: ⁊ ꝓhibet p cerã
⁊ oleũ ſupfluitatẽ talis corroſiõis: talis g̃ medicina eſt
eq̃ta ⁊ ꝓportionata tali morbo. ¶ Ulteri⁹ no. ꝙ vlcus
prio põt ſumi cõiter: ⁊ ſic vuln⁹ ⁊ vlc⁹ cõuertunť. ſcᵭo
ſumiť pro ſoľone ꝯtinui cũ q̃ eſt ſanies: vt pꝫ ſcᵭa ꝑmi
ca. de ſoluta ꝯtinuitate. Ad ꝓpoſitũ h̃ ſumiť vlcus mõ
prio: nã vlc⁹ mũdũ ſiue ſoľonẽ ꝯtinui mũdã vocat vlc⁹
¶ Scᵭo no. vt colligiť. 3. de inge. ſani. ꝙ in mẽbro ſo
luto ſaltẽ notabiľr duplex vltra debitũ ſupfluitas mul/
tiplicať q̃dã ſbtilis egẽs exiccatõe: ⁊ aliq̃ groſſa egẽs
abſterſiõe: ⁊ h̃ eſt pp ptẽ factã eſſe debiliorẽ p ſoľonẽ
nõ potẽtẽ reſoluere has ſupfluitates. Intẽtio g̃ i me/
dicãdo oẽ vlc⁹ eſt exiccatio ſaltẽ illaꝝ ſupfluitatuꝫ que
multiplicanť pp cãm aſſignatã. De abſterſiõe tñ Aui.
nõ fecit mẽtionẽ dans ipſaꝫ intelligẽ p exiccatõeꝫ: vľ
explicauit exiccatiõeꝫ vt cõiorẽ. Ipſa. n. cõpetit in q̃lꝫ
vlcere ſupplẽs aliqñ opationẽ abſterſiue medicine: qꝛ
exiccãs ⁊ ꝯſumẽs groſſaꝫ mãm. ¶ Ulteri⁹ no. ꝙ illud
vlc⁹ vocať mũdũ cui nõ eſt ꝯiũcta ſanies aut putredo:
dato ꝙ illa duplex ſupfluitas coniungať cui ſola cõue/
nit exiccatio. Illud qᵭ ponitur de vlcere putride ė no
tum: qꝛ vbi ſit vehemens putrefactio he acute⁊ corro
ſiue conueniunt medicine.

¶ Et dicemus ꝙ oĩa vlcera aut ſunt ſimpli/
cia aut cõpoſita. Et ſimplicia qdeꝫ cũ fuerint
parua: ⁊ nil ex eoꝝ humiditate corrodeť: tunc
coniungenda erunt ipſorum labia ⁊ liganda
cuſtodiẽdo ne inter ipſa aliqd olei aut pulue/
ris cadat: qm̃ ꝯſolidabunť. Et ſiľr magnũ: de
cuius ſb̃a nil perdituꝫ fuerit ⁊ cui⁹ vna ꝑs alij
applicari põt. ¶ Magni vͦo cui⁹ ptes appli
cari nõ pñt: ſiue ſit fixura ſiue ꝯcauitas vľ ſpa
cium plena ſaniei: ⁊ iam aliquid ex ſb̃a mẽbri
perditũ eſt: curatio eſt exiccatio. Si ergo illᵭ
qᵭ perditũ eſt tm̃ fuerit cutis: ⁊ neceſſe erit vt
cicatricẽ inducat: ⁊ hoc qdeꝫ p eſſentiã cũ ſti/
pticis: ⁊ p accidẽs quidẽ cũ calidis: cũ ex eis
parũ qᵭ ſit aduſtũ ſupponeť: ſicut alzegi ⁊ cal
cantũ: qm̃ magis iuuãt in exiccãdo: ⁊ magis
perducũt cruſtã: naꝫ ſi multũ fuerit corrodet:
⁊ in vlcerib⁹ augmentũ faciet. Si aũt illud qᵭ
perditũ fuit fuerit caro: ſicut ė in vlceribus ꝓ/
fundis non erit feſtinãduꝫ in cicatrizando ea:
ĩmo primo erit ſtudenduꝫ vt caro in eis naſca
tur. ¶ Et caro quidem nõ generatur niſi ex
eo: cuius ſiccitas non multuꝫ gradum primũ
tranſcendit.

¶ Nunc exequiť magis in ſpãli ponẽdo curaꝫ ſolute
cõtinuitatis membroꝝ molliũ. Et cõtinet h̃ ꝑs quat/
tuor partes. Primo determinat de ſoluta cõtinuitate
pauci numeri manifeſta. Scᵭo determinat de cõtuſio/
ne ſeu attritiõe. Tertio de excoriatiõe. Quarto vͦo de
pũctura. ſcᵭa ibi. (Et ſi pus.) tertia ibi. (Et ſi alſaſe.)
quarta ibi. (Et alſaſe.) Prima in duas. Nã prio poſi/
ta diſtictiõe vlceꝝ ponit curã ſimpliciũ. ſcᵭo ꝯpoſitoꝝ
ſcᵭa ibi. (Et ſcito.) Pria in duas. Naꝫ prio Aui. ꝑmit
tit curã. ſcᵭo ponit aliquas ꝯditões ⁊ can. attẽdẽdos.
ſcᵭa ibi. (Uerũtñ.) ¶ Primo dicit ſe dicturũ ꝙ vlcera
aut ſunt ſimplicia: aut ſunt ꝯpoſita. Simplicia vͦo ſunt
vlcera parua: quoꝝ humiditas non eſt corrupta: ⁊ cu/
ranť ꝯiũgendo labia ⁊ ligãdo ⁊ ꝓhibẽdo ne inter la/
bia cadat aliqd: vt oleũ: aut puluis: nã iſta ꝓhiberent
ꝯſolidationẽ. Magna aũt ⁊ ſine deꝑditõe ſub̃e carnis
cũ q̃ ptes adinuicẽ pñt applicari curanť ſupple vt di/
ctũ ė. Sꝫ vbi eius ptes nõ pñt adinuicẽ cõplicari: ſiue
ſit fixura ſiue ꝯcauitas plena ſanie cura eſt p exiccãtia.
Deꝑdita g̃ cute neceſſe eſt facere cicatricẽ quã p ſe effi
cit ſtipticũ: p accñs vͦo caľꝫ: ſicut alzegi ⁊ calcãtũ aliqua
liter vſtũ. Nã h̃ iuuãt exiccãdo ⁊ faciendo cruſtã. Et ſi
eẽnt ĩ quãtitate multa augerẽt vlcus corrodẽdo. ¶ Ul
terius dicit ꝙ nõ eſt feſtinãdũ in cicatrizãdo ꝓfunda vl
cera: ĩmo prio ſtudẽdũ vt naſcať caro q̃ nõ generať ni
ſi ex modicũ exiccãtib⁹ nõ trãſcẽdẽtib⁹ gradũ primuꝫ.

Sciaſ pro tan
to medicinam
carnis genera
tiuã debere eẽ
i primo gradu
non nimis exic
catiuaꝫ ne exic
caret humidi
tatẽ ſuperfluã
⁊ ſanguinẽ ex
quo dꝫ genera
ri caro: ſꝫ cõſo
lidatiua dꝫ eẽ
plus ſicca: qꝛ
cũ cõſolidam⁹
nõ generamus
carnẽ: q̃re non
timem⁹ de exic
catione multi
ſanguinis. Ci
catrizãtia aũt
dꝫ eſſe plus ſic
ca vt h̃eat idu
rare ⁊ q̃nare
carnẽ calloſaꝫ
vt cicatrix. q̃re
⁊c. h̃ Genti. de
mẽte Gal. 3 de
ingenio ⁊c.

¶ Pro pte pñti memorãdũ prio ſumi vlcus ĩ ꝑncipio
ptis: vt ꝑhabitũ eſt in pte prehabita. ¶ Scᵭo nota ꝙ
aliq̃ ſoľo ꝯtinuitatis põt dici ſimplex aut ꝯpoſita mul
tis modis. Prio põt dici ſimplex: qꝛ in ipſa ſolũ vna
h̃r intẽtio curatiua q̃ eſt vnio: vt h̃r in ſoľone ꝯtinuita
tis mũda cũ q̃ nõ eſt deꝑditio ptis: ⁊ in q̃ nõ eſt alia i/
tẽtio curatiua. Scᵭo aliq̃ ſoľo dr̃ ſimplex: qꝛ nõ ė ꝯiũ
cta alteri morbo ⁊c. Ecõtra illa vocať cõpoſita q̃ cõiũ/
giť alteri morbo: ſicut ſi in pte ſoluta eſſet mala ꝯpľo
ĩpediẽs vnionẽ. Ad ꝓpoſitũ ſoľo ꝯtinuitatis ſimplex
ſumiť mõ ſcᵭo cũ ſoľonẽ cõtinuitatis cũ deꝑditõe par
tis ſimplicẽ eſſe velit. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ ex parte cõci/
piť quotuplex ſit habẽda intẽtio in cura ſoľonis cõti/
nuitatis ſimplicis. Pria ė ꝯiũgere labia diſtãtia q̃ cõ/
prehẽdiť p illẽ ptẽ (coniũgẽda eſſent). Scᵭa eſt tenere
ea firma in ꝯiũctiõe: qᵭ ſit p ligationẽ: q̃ tangiť in illa
pte (ligãda). Tertia eſt ꝓuidere ne aliqd cadat ĩ medio
vulneris quã tãgit ibi. (Cuſtodia). Quarto eſt ꝯſerua
re ptẽ ſanã: quã nõ poſuit Auic. ſed dedit intelligere:
¶ Ulterius nota ꝙ inter labia vulneris nihil corpulẽ/
tũ dꝫ cadere diſpoſitũ putrefactioni: aut ſua corpulen
tia ĩpediẽs vnionẽ: ſicut ė oleũ aut puluis: tñ pulueres
ꝯſolidãtes pñt cadere. Sed ſm expoſitores nõ dꝫ po
ni in fundo: ſed in ſupficie labioꝝ. iõ preuidẽdũ ė ne
aliqd cadat. ſ. in fundo. ¶ Ulterius nota ꝙ deperdita
pte pp cãm aſſignatã neceſſe eſt exiccare: deinde gene
rare carnẽ ⁊ ꝯſolidare: deinde cauterizare: hoc eſt no/
tũ. Nota tñ ꝙ ſtiptica de p ſe cicatrizãt: ſꝫ qꝛ calida nõ
faciũt hoc niſi exiccãdo ⁊ adurendo: iõ opanť p accñs:
qꝛ mediãte alio vt exiccãte ⁊ adurẽte. ¶ Ulteri⁹ nota
ꝙ generatio carnis ſit a leuiter exiccãtib⁹ ĩtelligẽdo p
generationẽ carnis vnã diſpõnẽ in ſanguine ⁊ humi/
ditatib⁹: q̃ mediãte virtus humiditates mutat carnẽ.
Naꝫ diſpõ vt generet caro mediata exñs põt eſſe ex
multis ſiccãtib⁹. Exẽpli cã. vulnere exiſtẽte multũ hu
mido fortis cõpetit exiccatio. Limitauit autẽ gradum
huius exiccationis ad gradũ primũ reſpectu cõplexio
nis nãlis ſolute partis: non aũt reſpectu corporis tem
perati foret humidũ reſpectu ſiccoꝝ gradu primo. De
iſto tamen ſiet queſtio ſpecialis.

Un̄ Gale. 3. de
ingenio. ſola q
dẽ eſſe vulnera
dico cũ nullus
morbus nec ac
cidens vel cã
cum eis eſt.

¶ Uerũtamẽ h̃ conditiones attendũtur de
quibus cura eſt habẽda: ⁊ ex eis eſt cõſidera/
tio diſpõnis cõpľonis mẽbri principalis ⁊ cõ/
plexionis vlceris: qm̃ ſi mẽbrũ in ſui cõplexio
ne fuerit multe humiditatis / ⁊ vlcus nõ fuerit
multe humiditatis / ſufficiet ſiccitas pauca in
primo gradu: qm̃ egritudo nõ multũ fuit elõ/
gata a natura mẽbri: ſed ſi mẽbrũ fuerit ſiccũ
⁊ vlcus humiditatis multe: erit neceſſariũ il/
lud qᵭ exiccet in ſecũdo gradu ⁊ tertio vt re/
ducat ipſum ad ſuã naturalẽ cõplexionẽ: ⁊ in
tẽperatis quidẽ diſpoſitio erit equanda.

¶ Nũc ponit q̃ſdã ꝯditões ſeu can. attẽdẽdos ĩ cura.
Et diuidiť ĩ tres. Prio põit can. attẽdẽdũ rõne ꝯpľo
nis nãlis aut accñtalis mẽbri ſoluti. Scᵭo rõne ꝯpľo

Diſpoſitio cõ/
plexionis natu
ralis mẽbri ſo
luti attenditur

UVA. BHSC. IyR_044_1

penes intenſio nē vel remiſſio nē gradualem humiditatis ⁊ ſiccitatis.

nis totius. Tertio ponit cā. diuerſitatis medicinaruꝫ exiccantiū rōne effectuū ꝓducendoꝝ. ſcđa ibi. (Et ex eis.) tertia ibi. (Et ex eis ē ꝯſideratio ṽtut.) ¶ Prīo dicit ꝙ in tali cura alique cōditōes attēdanꝰ: circa q̄s aduertere debes. Pria eſt ꝯſiderare ꝯplōneꝫ membri nālem ⁊ principalē. Nam ſi mēbrū nāliter eſt humidū ⁊ vlcus eſt modice humidū: ſufficiet pua exiccatio vt in gradu prīo. Cām tangit Aui. q: egritudo eſt modicuꝫ elongata a nā mēbri. ¶ Scđa cōditio quaꝫ ponit eſt: ꝙ ſi mēbrū ſupple nāliter fuerit ſiccū: ⁊ humiditatis multe ſit vlcꝰ: neceſſe eſt applicare deſiccās in gradu ſcđo aut tertio: vt ad priſtinā ꝯplōnem deducatur. ¶ Tertia ꝯditio ꝙ in tpatis. ſ. corpibus: hoc eſt ꝙ in hn̄tibus mēbra tpata: quoꝝ. ſ. vlcera ſint tpate humiditatis: q: medicine inter multam humiditatē vlceris mēbri ſicci ⁊ paucā vlceris membri humidi fienda eſt equatio ex pte ſiccoꝝ: q: nō cōueniūt ita ſicca ſicut in vlcere pauce humiditatis mēbri humidi. ¶ Pro pte no. primo ꝙ mēbro exiſtente humido reſpectu tēpati q̄zuis pro reducēdo ipſuꝫ ad ſuam nām cōpetat debilis medicina in exiccādo. Pro reducēdo tn̄ ipſum ad tpamentuꝫ fortis cōpeteret exiccatio: ſed Aui. intelligit de pria reductōe. ¶ Scđo no. ꝙ notāter eſt dictū pauce humiditatis: q: poſſibile eſt vlcus mēbri humidi eſſe tante humiditatis: vt ēt ampliori egeat exiccatione vlcere mēbri ſicci. Si tn̄ ad equalē humiditateꝫ perueniāt membruꝫ ſiccuꝫ ⁊ mēbruꝫ humidū cum ſit maior elongatio a cōplexione naturali mēbri ſicci q̄z humidi: ideo vt membruꝫ ſiccum reducaꝰ ad ſui nām fortiori eget exiccatione.

¶ Et ex eis eſt cōſideratio cōplexionis totiꝰ corporis: nam cū corpus fuerit multe ſiccitatis/ ⁊ mēbrum augmētatū in humiditate fuerit temperatū ſm corpus equale ex tpamēto erit exiccandū: ⁊ ſimilr ſi corpus fuerit in humiditate augmētatuꝫ ⁊ mēbrū in ſiccitate. Et ſi ambo ad augmētuꝫ deuenit ū: tunc ſi egreſſus fuerit ad humiditateꝫ ampliori exiccabiꝰ ſiccitate: ⁊ ſi fuerit ad ſiccitatē minori exiccabitur ſiccitate. ¶ Et ex eis eſt ꝯſideratio virtutis ſiccātiū: qm̄ lꝫ ex ſiccātibꝰ carnē naſci facientibꝰ exiccatio fortis nō queraꝰ: ſꝫ exiccatio q̄ ſit talis qualis eſt illa q̄ ꝓhibet mām q̄ deſcēdit ad mēbrū qđ ſit aptū ad hoc vt carnis gn̄atio ſit ex ea multuꝫ: tn̄ ea q̄riꝰ in ſiccitatibꝰ q̄ nō ſunt ad h̄ vt caro p ipſaꝫ gn̄eꝰ/ ſꝫ vt cicatrizatio fiat p ea: ex eis. n. q̄riꝰ vt ſint plus abſtergētia ⁊ magis lauātia plus q̄z ſiccātia: ex qbus non q̄riꝰ niſi cicatrizatio ⁊ ꝯſolidatio ⁊ cōtinuatio. ¶ Et oēs qdē medicine que ſine mordicatōe deſiccāt ſunt ingrediētes in genꝰ eaꝝ que carnē naſci faciūt. ¶ Omne pter ea vlcus qđ in loco exiſtit non carnoſo eſt inobediens ad hoc vt cito mediceꝰ ⁊ ſilr rotundū. ¶ Medicinis aūt ſiccātibus ⁊ ſtipticis q̄ in vlceribus occultis adhibenꝰ miſcēde ſunt medicine mundificātes ſicut mel: ⁊ medicine loco ꝓprie ſicut diuretica medicinis vlcera inſtrumētoꝝ vrine curātibꝰ. ¶ Cūq̄ꝫ cicatrizare voluerimꝰ ponemus medicinas cū ſtipticitate ſua viſcoſas ſicut terra ſigillata.

¶ Nunc ponit ſecundaꝫ conditionē: dicens ꝙ in iſtis conditionibꝰ eſt cōſideratio cōplōnis totius. Corpore nāq̄ꝫ exiſtente multū ſicco: ⁊ mēbro aucto in humiditate: tunc erit ex tpamento applicāduꝫ. ¶ Scđo dicit ꝙ eodeꝫ mō fiendū eſt ſi corpus fuerit auctū in ſiccitate: ⁊ mēbrū in humiditate. ¶ Tertio dicit ꝙ ſi ambo labanꝰ ad eundem lapſuꝫ. ſ. ad humiditatē fortiori egent exiccatōe. ¶ Scđo principalr Auic. ponit can. ex parte diuerſitatis medicinaꝝ: dicens ꝙ ēt eſt conſideranda virtus medicinaꝝ exiccantiū. Nam nō fortis exiccatio queriꝰ p medicinas generātes carnē: ſed talis que ꝓhibeat deſcēdere mām ad mēbruꝫ ꝓhibēteꝫ generare carnē. In cicatrizādo vero maior req̄riꝰ exiccatio: vn̄ ſufficit pro gn̄atione carnis abſtergētia ⁊ lauantia applicare plus q̄z ſiccātia. Naꝫ ex fortiter ſiccantibus nō queritur niſi cicatrizatio: cōſolidatio: ⁊ continuatio: ⁊ certe oēs medicine exiccantes ſine mordificatiōe ſunt de genere facientiū naſci carnē. ¶ Penultimo dicit ꝙ oē vlcus qđ nō eſt in pte carnoſa inobediēs/ eſt cite medicatōis: ⁊ ſilr rotūdū eſt inobediēs. ¶ Ultimo dicit ꝙ medicinis exiccātibꝰ ⁊ ſtipticis applicandis occultis vlceribꝰ miſceanꝰ mūdificantes medicine: vt mel. Item miſceātur medicine appropriate membris vlceratis: vt diuretica vlceribꝰ vrine: cum nō volumus cicatrizare ſumemꝰ medicinas ſtipticas ⁊ viſcoſas: vt eſt terra ſigillata. ¶ Pro intellectu ptis nota ꝙ corpore ſicco exiſtēte reſpectu corporis tpati: membro aūt vlcerato exiſtente humido eſt cōſiderandum ex ſiccitate corporis in mēbro humiditatis fieri remiſſionē: ideo cōſiderandū eſt equale eſſe applicandum ex mēbro. i. pp membrū tempatū eſſe ſm corpꝰ: q: pp corpus facta eſt: aut ſit contēperātia mēbri: ideo equalis ſeu remiſſa medicina ꝯpetit in ſiccitate. ¶ Cōſimiliter ēt cogitandū ſi membruꝫ fuerit ſiccum ⁊ corpus humidū: q: ꝓpter cōplexionē corporis contēperantem cōplexionē mēbri medicina tēperate ſicca conueniret. ¶ Nota vlteriꝰ ꝙ corpore ⁊ mēbro lapſo ad humiditatē ſi ſupple membrū debeat deduci ad temperamentū: aut ſi lapſus ſit preternām: cum ex hoc in membro nimia cōſequaꝰ humiditas fortia cōpetunt exiccantia. Sed membro exiſtente nāliter humido eiꝰ vlceri ſi ad priſtinā debeat duci naturā debilis conuenit exiccatio: cum lapſus paruꝰ denotetur. Item ſi lapſus membri ⁊ corporis fuerit ad ſiccuꝫ: cum probabiliter ſit modicꝰ lapſus ad humiditatē pauca egebit exiccatione. Si tamē corpori ⁊ membro ſiccis nāliter exiſtentibus equalis lapſus in humiditate fuerit ſicut in humidis ⁊ tēperatis fortiora competūt exiccantia. ¶ Ulterius nota ꝙ generantia carnē modice debent eſſe exiccationis. Primo q: non ita ſicca vt mordeāt ⁊ nutrimentuꝫ cōſumant tranſmutādum in carnem. Debent tamē tante ſiccitatis exiſtere vt conſumāt ſuperfluentē materiā que deſcendit ad vulnus. ¶ Ulterius nota ꝙ vulnus in membro nō carnoſo: q: in mēbro ſpermatico factum eſt difficilis conſolidationis. Primo ꝓpter debilitateꝫ virtutis ⁊ caloris naturalis membri in reſtaurādo deperdituꝫ: aut debite vniēdo. Item membri durities impedit debitam vnionem. Rotunduꝫ autē vulnꝰ difficulter ſanatur propter figurā rotūdam eſſe capaciſſimaꝫ ꝓpter ipſam non eſſe angulataꝫ: ⁊ partes partibꝰ non debite poſſint applicari. ¶ Ulterius nota ꝙ notabiliter in vlceribus occultis admiſcende ſunt ſtipticis medicinis medicine mundificantes. Nam cum ſint occulta ⁊ per manualem operationeꝫ non debite poſſint expurgari mundificantia admiſcenda ſunt: ſeu etiam abſtergentia. ¶ Nota vlterius ꝙ cum membris occultis medicine non īmediate poſſint applicari: notabiliter aliqua digerentia medicinaꝫ ad membra appropriata ſunt applicanda: ſicut diuretica in prouocatiōe vrine: ⁊ ſic de aliȷ̄s conſimiliter operanduꝫ. ¶ Ultimo nota ꝙ notāter ſtipticum quod applicatur pro cicatrizatione debet eſſe viſcoſum: vt carnem generet loco cutis durā: calloſam ⁊ viſcoſam.

Pōt aūt membrū vlceratum auctū eē in ſiccitate vl' ex natura vel ex ſicco hūore imbibito in ipſum vel ex medicinie ſuperflue ſicco ſibi adhibito.

¶ Et ſcito

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Et ſcito ꝙ quedā ſūt vlceris ſanitatē ꝓhibētia ex qbus eſt malitia cōplexionis mēbꝛi: q̄re ſtudere debes vt ipſum rectifices: ⁊ malitia cōplexionis ſanguinis qui ad ipſum aduenit quare ſuccurrere debes cū generatiōe boni chimi: ⁊ multitudo ſanguinis q ad ipꝫ fluit ⁊ humectat ip̄m cui ſuccurrere debes cū eūone ⁊ ſubtiliatione cibi ⁊ faciēdo vt exercitet̄ ſi poſſibile fuerit: ⁊ oſſis coꝛruptio qđ ē ſub eo ⁊ qđ ei tranſmittit ſaniē. Et hm̄ōi quidē curatio non eſt niſi oſſis illius melioꝛatio ⁊ ipſius fricatio: ſi fricatio totam ipſius coꝛruptioneꝫ remouere poterit ⁊ accipere ipſuꝫ ⁊ incidere. ¶ Multotiens pꝛeterea eſt neceſſariū medicanti vlcera vt ſecuꝫ deferat emplaſtra attractiua vt eis fruſta oſſium ⁊ res extranee carni infixe euellantur: ⁊ ſi non: pꝛohibebunt vlcus melioꝛari. ¶ Ulcera quoqꝫ nutrimento indigent ꝓpterea vt cōfoꝛtatio fiat: ⁊ minoꝛatione nutrimenti ppea vt ſaniei materia reſtringatur. Et inter hec duo cōtraria exiſtit diuerſitas: quoniaꝫ ſanies debilitat quare cōfoꝛtare neceſſe eſt: ⁊ multiplicat̄ quare neceſſe eſt nutrimentū pꝛohibere. Medicus ergo đ hoc ſollicitus eſſe dꝫ. ¶ Cūqꝫ vlcus in pꝛincipio fuerit non dꝫ eger balneū ingredi neqꝫ ipſum aqua tāgere calida: qm̄ attrahet ad ipſuꝫ qđ in apoſtemate augmentuꝫ faciet: ſed cum vlcus quieuerit ⁊ ſaniem fecerit foꝛtaſſe: tūc facile fiet ei. ¶ Omne pꝛeterea vlcus qđ cito reuertitur poſtq̄ꝫ carne repletum eſt ⁊ cōſolidari debet eſt in ſemita perueniendi ad fiſtulā. Debes ergo ſemper intueri coloꝛeꝫ ſaniei ⁊ coloꝛem labioꝛum vlceris.

¶ Nunc ponit curam vulnerum compoſitoꝛum ad ſenſum datum ſumendo compoſitionem. Et poteſt diuidi in tot partes quot ponit can. Pꝛimo vni nocumento docet ſuccurrere ⁊ cauere aliqua impedientia curam vlcerum. Secūdo docet alteri ſuccurrere nocumento. Tertio oſtendit ꝓpter quid medicus in medicando debet eſſe ſollicitus: oſtendēs etiā quid in pꝛincipio vlcerū eſt vitandum. Quarto ⁊ vltimo ponit ſigna quedam fiſtulationis. ibi ſecūda. (Multotiēs pꝛeterea). ibi tertia. (Ulcera quoqꝫ.) ibi quarta. (Omne pꝛeterea vlcus). ¶ De pꝛima dicit ꝙ tu debes ſcire quedā pꝛohibere curā vlceris: ſicut eſt mala cōplexio membꝛi quare ſtude in rectificando ipſam. Secunda cauſa curā pꝛohibens eſt malitia ſanguinis decurrentis ad vulnus: quare ſtude etiā bonum generare ſanguinē. Tertia cauſa ē nimia quātitas ſanguinis humectantis nimium vulnus cui debes ſuccurrere: ſubtiliādo cibum ⁊ faciendo ipſum exercitari ſi fuerit poſſibile. Quarta cauſa eſt coꝛruptio oſſis ſub carne exiſtētis ⁊ trāſmittentis ſanguinē mēbꝛo: cuius cura eſt meliorare os fricādo ⁊ coꝛruptionē remouēdo ⁊ incidendo ipſum. ¶ Secūdo dicit ꝙ multotiens eſt neceſſarium curāti vlcera vt ſecū poꝛtet emplaſtra extractiua reruꝫ extranearū ⁊ infixarū: vt ſunt fruſta oſſium ⁊ ſpine ⁊ ſimilia: quibus nō amotis pꝛohibebunt vulnus melioꝛari. ¶ Tertio dicit ꝙ vulnera egent nutrimēto vt confoꝛtetur membꝛū: ⁊ egent minoꝛatione nutrimenti vt ſanies minuat̄: inter que duo ꝯtraria exiſtit diuerſitas. Nā ſanies debilitat membꝛū: iō neceſſe eſt ip̄m confoꝛtare ⁊ ſupple copioſe exhibere nutrimētū: quo ſupple virtus cōfoꝛtet̄: ⁊ ſanies ex copioſo nutrimēto multiplicet̄: iō neceſſe eſt paucificare ſeu ꝓhibere nutrimētū. de q̄ ergo ꝓplexo ſollicit᷒ debet eē medicus. ¶ Ulteri᷒ dicit ꝙ vlcere exñte i ꝑncipio nō dꝫ īfirm᷒ īgredi balneū nec ipꝫ tāgere aq̄ cal'a: q2 augebit apa: ſꝫ ꝯgetato vlcere ⁊ nō ampli᷒ fluēte mā dū ſaniē fecerit foꝛtaſſis cōferret. ¶ Ultio dicit ꝙ oē vlcus qđ cito reuertit̄ poſtq̄ꝫ eſt repletū carne: poſtq̄ꝫ ēt eſt ꝯſolidatuꝫ eſt in via vt fiat fiſtula: opꝫ ğ te intueri coloꝛē ſaniei ſi ſupple eſt alba: ⁊ coloꝛē labioꝝ vlcerū: ⁊ ſi pus multiplicatur ſine multiplicatione nutrimenti eſt ibi alſaſe. ¶ Pꝛo parte nota ꝙ eoꝝ que cōiūgunt̄ vulneri: ſine quoꝝ curatione vulnus curari nō pōt: q̄dā curari pñt vnū applicādo medicamētū: quedā aūt diuerſoꝛū medicaminū applicationē regrūt. Exēplū pꝛimi eſt ſicut mala ꝯpl'o frida mēbꝛi vlcerati q̄ curari pōt p medicinā calefaciētē ⁊ exiccātē. Exēplū ſcđi ē ſicut coꝛruptio oſſis. Ad ꝓpoſitū hoc ſm̄ Aui. tetigit in pte. ¶ Secūdo nota ꝙ cū virtus operet̄ mediāte ꝯpl'one vt inſtro notāter mala mēbꝛi cōplexio coꝛrigi dꝫ: vt incōueniēs inſtr̄m ad operādū. Silr̄ ſi ad vulneratāꝫ partē malus aliunde ꝓueniat ſanguis: ipſe coꝛrigēdus eſt vt īpeditiuus opatiōis nāe. Sanguine ēt exñte amplioꝛi paucificādus ē cib᷒ ⁊ exercitiū exhibēdū quo fit ſupfluitatū reſol'o. Uel ſaltē fricatio eſt adhibēda caliduꝫ nāle foꝛtificās: iuuās ēt ad reſolutionē ſupfluitatū. ¶ Ulterius nota ꝙ merito emplaſtra attractiua ſunt deferenda vt ſpina aut oſſe infixo carni fiat attractio eoꝝ qualia partiꝫ tangunt̄ quinto de ſimplici medicina. ¶ Ulterius nota ꝙ ſanies vt gđ preter nām hꝫ debilitare virtuteꝫ ſua mala cōpl'one: ſua ēt caliditate mēbꝛi humidū cōſumēdo. Itē ad eūonē ſaniei cōſequit̄ iuuatiui eductio: iō p eius eductionē ꝯſequit̄ debilitas. Cū igit̄ virtus foueat̄ cibo ⁊ potu ⁊ requie. iō eſt adhibendum nutrimentū: q2 vero ſanies eſt multa: nutrimentū eſſet paucificādū: ⁊ hoc ne grauet̄ nā in digerendo ip̄m: ne ēt nutrimēto in maioꝛi quātitate decurſo amplioꝛ fiat ſanies. In qbus ꝯrījs indicationib᷒ dꝫ eſſe ſollicitus medicus: ⁊ attendere ad ꝑpotentē nō ſpernēdo aliā: vt colligit̄. 8. terap. ad finē. Si enim videat virtutē deficere ⁊ ſaniē eſſe multā: plus attēdat virtuti adhibēdo nutrimentū. Et ſi ecōtra videat ſanie exiſtēte multa cōſtare virtutē parum exhibeat nutrimēti. Equis vero exiſtētib᷒ indicationib᷒ mediū inter virū qꝫ teneat: nā nec nimis multiplicet nec paucificet nutrimētū: ſed potius ipſum mediet. ¶ Ulteri᷒ nota ꝙ balneū aque calide dulcis in pꝛincipio nō cōuenit ſua caliditate attrahēdo humoꝛes: ⁊ ſic augēdo apa: ſua ēt caliditate rarificādo poꝛos ⁊ vias p quas māe trāſire poſſint ad locū vlceratū: ſed exiſtēte quieta mā: q2 mā non amplius exñte in fluxu: facta ēt ſanie ſi fuerit expediēs balneū ꝑp aliam cām: tunc facile fiat iuuans balneū: hunc tñ ſeruando moduꝫ: vt locus vlceris pāno cooperiat̄ ne humectet̄ per aquā: nā humectatio opponit̄ vlceri: cū intentio in ea ſit exiccare: vel foꝛte conuenit balneū quādo vlcus eſt in via ſaniationis. nā tale calidū iuuat ad maturādū ⁊ ſaniandū. Si tamē p balneū intelligatis balneū aque actualiter calide ſtiptice: tñ reſolutiue ⁊ exiccatiue: tunc in vlcere poteſt tale balneuꝫ cōpetere. In pꝛomptu eſt cauſa. ¶ Ulterius nota ꝙ fiſtula non eſt aliud q̄ꝫ vlcus cauernoſum in quo eſt putrefactio ⁊ coꝛruptio: ſicut. n. in fiſtula ē pars ſtricta que ponit̄ oꝛi: ⁊ alia pars eſt pars valde lata: ita ēt in tali vlcere eſt interi᷒ cauerna oꝛificio manifeſto paruo exiſtente. ¶ Ulterius nota ꝙ ex parte cōpꝛehēdūtur ſigna fiſtule. Nam pꝛimo poſtquā vlcus eſt repletum carne ⁊ conſolidatum: ⁊ iterato reuertitur ſignuꝫ eſt putrefactioneꝫ ⁊ coꝛruptionē interius latitare. Secundum ſignum ſumitur a caloꝛe ſaniei ſi ſanies fuerit alba ⁊ debiti caloꝛis: ⁊ breuiter habuerit debitas cōdi

Iuxta illđ Ga. ſi calida fuerit caro refrigeretur. nō tñ ſup vlcus: q2 vlceri b᷒ frigidū moꝛdax. ſi frigida calefiat quorū vniuſcuiuſqꝫ notitia ex caloꝛe perpendit̄.

Iuxta illđ pꝛincipis ſcđa pꝛimi doct. ſūma. j. ca. 19. in balneo pꝛeterea cuꝫ multis eius iuuamētis aſſunt nocumenta: facit. n. ſuperfluitates ad membꝛa debilia penetrare.

Coloꝛ tñ ſanie dꝛa medico aduertiſanies. n.

UVA. BHSC. IyR_044_1

neruoꝝ eſt ſub
tilis ⁊ tenuis
humiditas, vt
inquit Aui. q̃r
ta quarti trac.
3. c. 6.

tiones ſaniei: tunc eſt ſignũ potẽtie virtutis ſupra ma
teriã: ⁊ ꝙ mala putrefactio ſeu corruptio nõ lateat in/
terius. Si vero color fuerit malus: q᷑ niger aut liui/
dus: cuꝫ ex hoc mala cõprehendat᷑ putrefactio: maluꝫ
eſt: ſiƚr cũ cõprehendit᷑ virulẽtia: que virulẽtia non eſt
aliud q̃ꝫ ſanies inequalis ex pte ſupfluitatis ſubtilita
tis ⁊ groſſitudĩs in qua appet vehemẽs putrefactio.
Itẽ vlteri⁹ cõſpiciat᷑ ad colorẽ labioꝝ vlceꝝ ſi labia fue
rint rubea ſeu liuida ⁊ nigra: nã ex rubore cõprehen/
dimus bonitatẽ. Ex liuiditate aũt ⁊ nigredine cõpre/
hendimus oppoſitũ: q᷑ vehementẽ putrefactionẽ.

¶ Et ſi pus multiplicabit᷑ ſine multiplicatio
ne nutrimẽti eſt ibi alfaſe. Loq̃mur ergo nũc
de curatiõe alfaſe: ⁊ dicem⁹ q̃m ppea ꝙ alfaſe
eſt cõtinuitatis ſoƚo aut infra cutẽ ꝓfundã: ⁊
manifeſtũ eſt ꝙ opꝫ vt eius medicamina ſint
fortiora q̃ꝫ ei⁹ qð diſcooptũ ẽ: ⁊ ppea ꝙ mul
tũ ſanguis ad ipm fluit eſt neceſſariũ illud qð
illũ reſoluat: verũtñ opꝫ vt eius reſoƚo ſit cuꝫ
multa ſiccitate vt nõ reſoluat qð ibi ſubtile ẽ
⁊ faciat lapideꝫ qð ibi ſpiſſum eſt. Cũqꝫ ex re
ſolutione pfecerim⁹ illud qð nobis neceſſe eſt:
debemus apponere ꝯſolidatiuũ qð ſit deſic/
catiuũ ne ſit ſanies in cõcauitate que exire nõ
valeat ⁊ fiat lapis/ ⁊ poſtea qualibꝫ cã putre
fiat aut eradicet᷑: ⁊ redeat ꝯtinuitatis ſolutio.
Cũqꝫ aũt alfaſe fuerit ꝓfundior ſcarificabit᷑
locus vt medicamen magis penetret. ¶ In
medicãdo aũt alfaſe ⁊ cõtuſionẽ leuẽ fortaſ
ſe ſufficiet flõmia: ꝙ ſi alfaſe fuerit ĩ primis cũ
percuſſione medicet᷑ prius percuſſio medica/
minibus percuſſioni aptis donec ſit poſſibile
medicari alfaſe. ¶ Et alfaſe quidẽ ſi magna
fuerit medicabit᷑ cuꝫ ſiccantib⁹: ⁊ ſi fuerit par
ua vt punctura acus dimittat᷑ eſſe ei⁹ ipſi na/
ture ſi nõ fuerit venenoſa pendens: aut fuerit
fortis doloris: aut ſi tetigerit neruũ ⁊ timeat᷑
inde apãtis generatio ⁊ pulſatio. ¶ In con
torſiõe aũt ſufficit mollis ligatura nõ doloro/
ſa: ⁊ vt ſuper ipſam ponant᷑ medicamina con
torſioni apta. ¶ In his autẽ que ſunt ſicut
caſus ⁊ pcuſſio neceſſaria eſt flõmia ex pte di/
uerſa ⁊ ſubtiliãduꝫ eſt nutriẽs ⁊ dimittẽda ẽ
caro ⁊ q̃ ſunt ſicut ipa. Et regẽdus eſt ex apo
ꝫimatibus ⁊ potionibus ſcriptis ad hoc in li/
bris particularib⁹. ¶ Sermonẽ aũt in ſolu/
lutionib⁹ cõtinuitatis factis in neruis ⁊ oſſib⁹
reſeruabim⁹ poſteri⁹ ad libros pticulares.

¶ In p̃cedentibus poſuit curã ſolute ꝯtinuitatis pau
ci numeri: nũc ponit curã ſolute cõtinuitatis multi nu
meri: que eſt occulta: ⁊ vocat᷑ cõi nomine cõtuſio ſeu
attritio. Et dicit ꝙ ſi multiplicet᷑ ſanies nõ multiplica
to nutrimẽto: tũc eſt alfaſe ſeu cõtuſio aut attritio: cu/
ius nunc ponemus curã: dicendo ꝙ q᷑ alfaſe eſt ſolu
tio ꝯtinuitatis ꝓfunda. i. inter cutem fortiora ſibi cõpe
tunt medicamina q̃ꝫ vulneri diſcooperto. Et q᷑ mul/
tus ſanguis fluxit ad ipſam alfaſe: iõ eſt neceſſe appo/
nere reſolutiuũ nõ vehementer ſiccum ne ſubtile re/
ſoluat᷑ ⁊ ſpiſſum cõuertatur in lapidẽ. Et facta p nos
reſolutiõe debita apponat᷑ cõſolidatiuũ deſiccans niſi
ſanies ſit in cõcauitate exire nõ potẽs que p deſiccatio
nem ⁊ reſolutionẽ ſup. ꝯuertat᷑ in lapidẽ: aut p aliquã
cãm putreſiat vel eradicet᷑. i. extra radicẽ ponat᷑ ⁊ per

mẽbrũ diſpergat᷑ ſoluẽdo ipm ⁊ reuertat᷑ ſoƚo cõtinui
tatis. Si v̾o alfaſe fuerit ꝓfundior ſcarificet᷑ locus vt
medicamen penetret magis: ſi v̾o cõtuſio fuerit leuis
forte ſufficiet flõmia. ¶ Deinde ponit curã ſolute cõ/
tinuitatis magis ĩterioris: dicẽs ꝙ ſi alfaſe fuerit prĩo
cum percuſſione medicet᷑ pcuſſio medicamine debito
percuſſioni: deinde medicet᷑ alfaſe ſeu locus: vel po/
nit curã excoriationis. ¶ Ulterius ponit curã pũctu/
re dicẽs ꝙ magna alfaſe curabit᷑ medicinis exiccanti/
bus: parua vero vt pũctura acus nõ pdens: nec vene
noſa: nec doloris fortis q nõ tetigerit neruũ: ⁊ ex qua
non timeat᷑ gnãtio apãtis ⁊ pulſatio ẽ dimittẽda nãe.
¶ Ulterius ponit curã ſolute cõtinuitatis in mẽbro or
ganico facte dicẽs ꝙ in cõtorſione molli ⁊ nõ doloro/
ſa ſufficit ligatura: ⁊ apponant᷑ ꝯtorſioni medicamina
debita ſibi. ¶ Penultimo ſm veriorem ſniam ponit
Aui. curã ſolute cõtinuitatis magis facte in interiori/
bus: dicẽs ꝙ in caſu ⁊ pcuſſione neceſſarie eſt flõmare
ex pte oppoſita ⁊ ſubtiliare dietaꝫ ⁊ dimittere carnes
⁊ ſiƚia carnibus. Et infirmus regendus eſt apoꝫimati
bus ⁊ potionib⁹: de q̃bus dictũ eſt ĩ locis pticularib⁹.
¶ Ultimo dicit ꝙ reſeruabit in locis pticularibus po
ſterioribus ſermonẽ ſolute cõtinuitatis facte ĩ neruis
⁊ oſſibus. ¶ Pro ptibus no. breuiter ꝙ cõtuſio nõ eſt
aliud q̃ꝫ ſoƚo cõtinuitatis non manifeſta. ſ. multotiẽs
multi nũeri: q᷑ plures ptes ſubcute ſunt fracte. ¶ Se
cũdo no. ꝙ cũ in tali ꝯtuſione multe ptes ſub cute exi
ſtẽtes ſint fracte: aperta ſint ẽt multarũ venarũ orificia
aut ipſe vene ſint fracte: iõ non eſt ibi multiplicatio nu
trimẽti. i. ſanguinis: q᷑ ſanguis nõ valde fluit cũ mul/
te partes ſint rupte: nec ẽt cauſat᷑ tumor ſtãte ruptura
haꝝ multaꝝ partiũ: non tñ ꝙ ibi nullatenus ſit fluxus
¶ Tertio no. vt ex dictis habitũ eſt pp ꝓfunditatẽ lo
ci oꝫ augere medicamẽ: iõ in tali alfaſe fortiora medi
camina ſunt nec̃ia. ¶ Ulterius no. ꝙ q᷑ ĩ alfaſe mã flu
xa eſt: caro eſt ẽt cõtuſa: iõ modicũ curãdo de fluxu a
principio reſoluẽtia ſunt applicãda q̃ꝫuis leuia ⁊ ĩ cir
cuitu aliqð applicando repcuſſiuũ. ¶ Ulterius no. ꝙ
tale nõ oꝫ eſſe exceſſiuũ valde: ſi ẽt ſit applicatũ ĩ ꝓceſ
ſu: aut ẽt ĩ alio tpe pp cãm aſſignatã. ¶ Ulterius no.
ꝙ ſanie exñte ꝓfunda ⁊ alfaſe nõ debemus cõſolidare
ſed attẽdere vt debite ſanies educat᷑. In alfaſe aũt ꝓ/
funda ſcarificare debem⁹. Prĩo vt expiret mã. Scðo.
vt medicamen ꝓfundius operet᷑. ¶ Ulterius no. ꝙ cõ
tuſione exñte leui: q᷑ ſupficiali ſatis modica flõmia fa
ciẽs tractũ cõuenit multotiẽs: ⁊ ſufficit nã ſupra mãm
cõtuſionis modicaꝫ potẽte. ¶ Ulterius no. ꝙ alfaſe ſi
cõiungat᷑ pcuſſioni ſup. excoriãti oꝫ medicari: vt tactũ
eſt gñando cutẽ. ¶ Ulterius no. ꝙ alfaſe vt punctura
acus ſi non fuerit facta a re venenoſa dimittat᷑ nãe: q᷑
facta a re venenoſa oꝫ medicari cũ rebus attrahẽtibus
⁊ principalia cõfortantibus. Itẽ illa que eſt fortis do/
loris ẽt curãda eſt mitigãdo dolorẽ. Que ẽt tetigerit
neruũ curãda eſt per aperitiua ⁊ ꝓhibẽtia ne virtus re
tineatur ĩ neruo. Illa ẽt ex qua timet᷑ apoſtematis ge
neratio curanda eſt euacuando ⁊ recurrẽdo vt in cura
apãtis dcm̃ ẽ. Illa ẽt ex q̃ timet᷑ pulſatio retẽta mã pu
trida nõ eſt nãe cõmittẽda. Itẽ illa ex qua timet᷑ pulſa
tio: q᷑ ſpaſmatio in qua eſt ſicut motus pulſus non eſt
nãe penitus cõmittẽda. Alia vero parua potẽs a vir/
tute ſuperari dimittẽda eſt ſibi. dicente Gal. primo in
riorũ: nã nõ indiget auxilio medicaminũ: niſi dũ mor
bo magnificato nequiuerit dominari. ¶ Ulterius no.
ꝙ dr̃ia eſt inter diſlocationẽ ⁊ ꝯtorſionẽ: q᷑ diſlocatio
eſt ſoƚo cõtinuitatis in mẽbro organico hñte iuncturã
dũ mẽbrũ exit ex toto ſitu ſuũ locũ. Cõtorſio vero eſt
ſoƚo cõtinuitatis in q̃ mẽbrũ nõ ẽ debite ſituatũ q̃ꝫuis
nõ mutauerit ſuũ locũ: ⁊ dr̃ ꝯtorſio q̃ſi mẽbri obliga/
tio a ſuo ſitu. Quare v̾o ligatura debeat eẽ leuis ⁊ nõ
doloroſa: in promptu eſt cã ne fiat apãtio pp dolorem
fluente

Ut videri põ
facillime ĩ co
ligentibus v
ptes ⁊ ſpina
q᷑ ſola natur
põt reſoluere
ſanguinẽ coa
gulatũ: ⁊ inte
ligas ſi tantu
ſiti carne q ſi
neruũ offende
rit aliter eſt cu
randum.

Uñ Aui. qua
ta q̃rti. diſlo
tio eſt egreſſ
oſſis õ loco ſu
⁊ ſitu ſuo int
gra. ſi át ſi in
gre egreditu
noiatur ſepa
tio iũcture a
partẽ ꝓfund
⁊ precedent
que ſenſu pe
cipitur.

UVA. BHSC. IyR_044_1

fluēte mā̄. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ in cāu ⁊ ꝑcuſſione ſeu offen
ſione ſupra aliq̄d: q̄ꝛ in offenſione ſtōi a lapide dū ce/
cidit fortis flōmia ex ꝑte diuerſa eſt fiēda ꝓꝑ ꝓhibere
fluxū ⁊ aꝑationē intrinſecꝰ. Itē eſt ſubtiliāda dieta vo
lendo ēt aꝑā intrinſecū euitare. ¶ Ulterius no. ꝙ ſer/
monē ſolute cōtinuitatis oſſium que vocaṫ fixura: itē
ēt ſolōnē q̄ fit in mēbro organico rōe oſſiū: ⁊ vocaṫ diſ
locatio: reſeruabit ad libros ꝑticulares ⁊ poſteriores.

¶ De cauterizatione. Cap. xxix.

Cauterizatio eſt medica/
men valde vtile iuuā̄s ad
ꝓhibenduʒ ne corruptio
ſpargaṫ/ ⁊ ad cōfortāduʒ
mēbrū: cuiꝰ cōplōneʒ vo/
lumus rectificare ⁊ ad re
ſoluēdū mā̄s corruptas ī
membro retentas ⁊ ad reſtringendū ſangui/
nis fluxum.

¶ In ꝑcedēti. c. Aui. poſuit curā̄ ſolute cōtinuitatis:
nūc in iſto. c. q̄ꝛ quarūdā̄ ſuprapoſitaꝝ cura cauterizā̄/
do cōpleṫ determīat de cauterizatione. Et diuidiṫ in
duas. Nā̄ p̄ꝛio facit hoc: ⁊ ponit oꝑatiōes ⁊ iuuamen
ta cauterizatōis. Scḋo circa ipſaʒ exercēdā̄ ponit cañ.
ibi ſcḋa (Res vō.) ¶ Primo dicit ꝙ cauterizatio ſiue
cauteriū eſt valde vtile iuuā̄s ꝓhibendo ne corruptio
diſpergaṫ ⁊ ꝓcedat in mēbro: iuuā̄s ēt ꝯfortā̄do mē/
bri cōplōnē: iuuā̄s ēt mēbri corruptionē reſoluendo
mā̄s: iuuā̄s ēt ad ꝓhibēdū fluxū ſang. ¶ Pro ꝑte no
ta ꝙ cauterizatio q̄ nō eſt aliud q̄ʒ vehemētia calidi ē
duplex: q̄dā̄ fit ex cauterio actuali: q̄dā̄ potētiali. Exē
plū primi vt ferrū ignitū ſeu aurū ignitū. Exēplū ſe/
cūdi: vt calx aut ſapo. Quā̄uis ḡ de vtraqʒ cauteriza/
tione poſſit textꝰ intelligi. De actuali tñ̄ maxīe vitatē
tenet. ¶ Scḋo no. ꝙ cauteriū actuale ꝓbabiliṫ melius
eſt potētiali. Nā̄ p̄ꝛio vbi q̄rimus remotioneʒ corru/
ptionis hoc actuale meliꝰ oꝑaṫ nō relinquēs in ꝑte ma
litiā̄ cōplōnis aut venenoſitatē: q̄ḋ efficit potētiale ve
hemēter calefaciēdo ⁊ exiccā̄do. Itē ēt meliꝰ poſſumꝰ
actuale regulare potētiali. Itē ēt potētiale plus debi/
litat: cū oporteat nā̄m ipm actuare: in aliq̄bus tñ̄ caſi/
bus eſt tutiꝰ applicare potētiale vbi eſſent multi nerui
⁊ caſus q̄ ſumiṫ ex ca. de cura corruptiōis mēbri: vbi
ēt infirmus abhorret ferrū ē tutiꝰ applicare potētiale.
¶ Ulterius no. ꝙ tēpus magis cōueniēs applicatiōi
cauterij eſt ver cū ſit tēpus maxime tēperatū: deinde
autūnus: deinde hyems: minime vō eſtas: ſaltē regu
lariter operā̄do: tū ꝓꝑ debilitatē virtutis: tū ēt ꝓꝑ ma
gnā̄ eſtatis caliditatē. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ cauterizatio ꝓ/
hibet corruptionē incedere remouēdo reʒ corruptaꝝ:
vigorā̄do ēt cōplōnē ſiue virtutē. Propter q̄ḋ vlteriꝰ
no. ꝙ cōplō que vigoraṫ per cauteriū maxime eſt fri/
gida cōplō ⁊ humida mā̄lis cū cauteriuʒ ſui calore ⁊
ſiccitate opponaṫ illi male cōplōni cum ēt reſoluēdo
abijciat illā̄. In mala autē cōplōne frigida ⁊ humi. ꝑ
quā̄ mēbri timereṫ corruptio nō eſt incōueniēs appli/
care cauteriuʒ. Conuenit ēt in mala cōplōne calida ⁊
humida maxime mā̄li opponēdo humiditati ⁊ remo
uēdo mā̄m putridā̄. In calida aūt ⁊ ſicca cōplōne nō
ꝯuenit: cā̄ eſt in ꝓmptu: maxīe ſi h̄ ſit inmā̄lis. Si vō
ſit mā̄lis ꝯuenit maius afferēdo iuuamētū ex ꝑte reſo
lutionis mā̄e q̄ʒ ſit nocumentū ex ꝑte calefactionis ⁊
exiccatiōis: valet ēt ad remouendū corruptas materi
as ipſas in fumū ꝯuertēdo: valet ēt ad ꝯſtringēdum
ſanguinis fluxū generā̄do cruſtā̄ ſupra orificiū ſeu viā̄
per quā̄ ſolitus eſt exire ſanguis.

Sciasꝙ caute
rium reſoluit
materiam ⁊ ſic
reſoluēdo con
fortat mēbrum
debilitatum ⁊
oppilā̄do viaʒ
partes ſane pre
ſeruaṫ a corru
ptione: ⁊ faciē
do eſcarā̄ ꝓhi
bet fluxuʒ: ſed
cū talis eſcara
diu preſeruari
dʒ ſit cū medi/
cina cauſtica
vt ſupra dictū
eſt: quare ⁊c̄.

¶ Res vō q̄ cauteriū ſit meliꝰ ē auꝝ. ¶ Et
locꝰ q̄de q̄ cauterizaṫ aut eſt manifeſtꝰ ⁊ poni
tur cauteriuʒ ſup ipm ſenſibiliṫ: aut eſt ꝓfun/
dus īteriꝰ in mēbro ſicut in naſo aut ore aut in
ano. Et hmōi q̄dē forma īdiget ſup quā̄ po/
natur q̄ḋ ſit ſicut tale: aut magra in aceto īfu/
ſa: poſtea ponanṫ ſup ipſaʒ pā̄ni aqua roſacea
vehemēter infrigidati/ aut ſuccis aliq̄bus: ⁊
mittaṫ in canalē ita vt locus cauterizandus
eius bucella fiat: deinde īmittaṫ cauteriū ꝓ/
pterea vt ad locū ꝑueniat ⁊ in circuitu nō im
pediat ⁊ ꝓprie cū cauteriū ſubtiliuſ fuerit q̄ʒ
forme vacuitas ne lateribus forme obuiet.
¶ Cauterizator ꝑterea ſibi cauere dʒ: ne for
titudo cauterizatiōis ipſius ad neruos ꝑueni
at neqʒ ad chordas neqʒ ad ligamēta. ¶ Qꝫ
ſi ꝓꝑ ſanguinē q̄ fluit cauterizauerit: oporte/
bit vt cauterizatio ſit fortis: iō vt cruſta groſ/
ſitiē habeat ⁊ ſpiſſitudinem ne cito cadat: q̄m̄
ex caſu cruſte cauterizatiōis facte ꝑpea vt car
nem corruptā̄ ꝓijcias ⁊ vt ſanguis fluxus ꝓ/
hibeaṫ ꝑueniṫ ad malū deteriꝰ eo quod erat.
¶ Cūqʒ cauterizaueris ꝑpea vt carnē corru
ptaʒ ꝓijcias ⁊ terminum ſani ſcire volueris
erit vbi dolet. ¶ Et fortaſſe neceſſariū erit ti
bi cū carne cauterizare os q̄ḋ ē ſub ea: ⁊ ſupra
ipſum morari donec tota ipſius deſtruaṫ cor
ruptio. Cū ergo fuerit q̄ḋ ſit ſicut craneū ſub/
tiliter ipſam operare ita vt cerebrū nō ebulli/
at neqʒ ipſius pā̄niculi corrugenṫ ⁊ in alio oſ/
ſe ab ipſo nō cures perquirere.

¶ Nunc exequiṫ ponēdo cañ. ⁊ p̄ꝛio ꝑmittit mā̄ʒ me
liorē cū qua ſit cauterizatio. Scḋo ponit cañ. attēden/
duʒ rōne loci cauterizā̄di. Tertio ponit cañ. quēdā̄ er/
roreʒ euitare docentē. Quarto oſtēdit quale dʒ eē cau
teriū ad reſtringēdū fluxū ſang. Quinto docet termi
nū cauterizā̄di. Sexto ponit cañ. attēdēdū in cauteri/
zatōe cranei. ibi ſcḋa. (Et locꝰ) ibi tertia (Cauterizator)
ibi q̄rta (Q̄ḋ ſi ꝓꝑ) ibi q̄nta (Cūqʒ cauterizaueris) ibi
ſexta (Et fortaſſe.) ¶ Prio dicit ꝙ melior res q̄ cau/
terizaṫ eſt aurū. ¶ Deinde dicit ꝙ locus cauterizan/
dus ſi eſt manifeſtus: tūc ſenſibiliṫ ei applicaṫ cauteriū
Si vō eſt ꝓfundus: vt in naſo aut in nare aut in ano ⁊
ſimilibus: tūc eget quadā̄ forma ſupra quā̄ ponaṫ ſeu in
tra quā̄: q̄ ſunt: ſicut tale aut magra infuſa aceto ⁊ ſunt
ſpēs terre: ſicut eſt terra q̄ carpētarij ſignā̄t aſſideo: de
inde īponanṫ pā̄ni infridati vehemēter aq̄ ro. aut in
fridati alijs ſuccis. ſ. fridis: ⁊ mittaṫ cauteriū ī canale:
aut mittaṫ pā̄nus infridatꝰ in canali: ita ꝙ locꝰ cauteri
zā̄dus ſit vt bucella canalis: deīde mittaṫ ꝑ canale cau
teriū vt nō īpediat ꝑtē circūſtā̄tē: ⁊ ꝓprie ſup. nō īpe/
diat cauterio exñte ſubtili ⁊ ſubtiliori q̄ʒ ſit vacuitas
forme ne obuiet laterībꝰ. ¶ Tertio dicit ꝙ cauteriza/
tor ſibi caueat ne fortiter cauterizā̄do ꝑueniat ad ner/
uos chordas ⁊ ligamēta. ¶ Quarto dicit ꝙ cauteri/
zā̄s ꝓꝑ reſtringere ſanguinē fortiter cauterizet ⁊ faciā̄t
cruſtā̄ fortē groſſaʒ ⁊ nō cito cadētē: q̄ꝛ ex caſu cruſte fa
cte dū ītēdis ꝯſtrīgē ⁊ remouē corruptōeʒ ꝯſeq̄ṫ ma
lū peius ꝑexñte. ¶ Penultīo dic̄ ꝙ cū tu cauterizas
ꝓꝑ abijcē carnē corruptā̄ ſane ꝑtis terminū ſcire volēs
ex loco doloris cōꝑhēdes. ¶ Ultīo dicit ꝙ forte erit
necīū tibi cauterizare carnē ⁊ os exñs ſub ipā ⁊ tm̄ ex
pectaṫ ī cauterizā̄do os q̄uſqʒ tota corruptio d̄ſtruaṫ.
Si ḡ tale os fuerit craneū debes ſubtiliṫ oꝑari vt non
ebulliat cerebꝝ: ⁊ ne pā̄niculi exñtes ſub eo corrugēṫ
In alio aūt oſſe nō cures h̄ꝑgrere. Et iſtū cañ. igno
rauit q̄dā̄ ruſticus de calzignano: fuit eniʒ ꝑcuſſus vt
fracto craneo appꝑerent pā̄niculi. Alius medicꝰ ruſticꝰ

Et id obſeruā̄
dū ē n̄ ſolū ī ac
tualibus: ſed
etiam potētia/
libus cauterijs
ꝙ ſpiſſā̄ ⁊ groſ
ſam generent
eſcaram iuxta
Gal. 5. de inge.
ca. 4. Medica
men inquit q̄ḋ
ſit ex calce vi/
na fortius cete
ris eſt ⁊c̄.

UVA. BHSC. IyR_044_1

poſuit oleum vehementer calidū ⁊ cerebꝛū fecit ebullire: deinde moꝛtuus eſt. ¶ Pꝛo pte no. ꝙ cauteriuz ex auro debite ignitū in ſui ignitiōe: qꝛ fit debite calefactū ⁊ nō liquatū melius eſt ꝑꝑ aurū eſſe tēperatius ceteris metallis: ꝑꝑ ēt nō eſſe valde durū: iō ſua cauterizatio eſt valde mitis. Ponit̄ ēt cordiale in libꝛo ꝺ virib⁹ coꝛdis: qꝛ tñ nō oēs medici ſciūt ipſum debite moderare nec ſic hr̄i pōt: iō ferrum eſt cōius. ¶ Nota circa partē ꝙ ſi ps cauterizāda eſt manifeſta ſubtil̄r pōt apponi cauteriū: qꝛ cū videam⁹ partē cauterizandam: ēt pōt viſibil̄r cauteriū applicari. Sʒ ſi ps ſit ꝓfunda: qꝛ non pōt ita metiri quin ledant̄ partes circūſtantes: iō circa hoc ponit Aui. ꝙ ſumat̄ terra aut creta: ⁊ ponant̄ ēt pāni infuſi in aqua roſ. deinde ſumat̄ cānula de ferro que capiat partē cauterizandam ſicut bolum: deinde per cānulā ponat̄ cauteriū vt nō ledat partes circūſtantes ꝑꝑ terrā aut cretā: ⁊ ꝓpter cānulā ⁊ aquā roſ. hoc eſt notū. ¶ Vlteri⁹ no. ꝙ cauterizatoꝛ dʒ cauere ne tāgat neruos. Cā eſt in ꝓmptu ne ꝑꝑ nimiā ſenſationē incurrat ſpaſmū. Ne ēt deſtructis neruis ligamētis ⁊ choꝛdis ſenſus amittat̄ ⁊ motus. Et hoc eſt verū niſi in neruis ligamētis ⁊ choꝛdis magna adeſſet putrefactio. Nam ſi eſſet putrefactio ⁊ coꝛruptio ꝯueniret cauteriū ad ipſam remouendā. Qđ ponit̄ de cruſta foꝛti notū eſt. Nā notū eſt ꝙ ſi cruſta caderet oꝛificium remaneret latius: ⁊ ſic plus poſſet fluere ſanguis. Qđ ponit̄ ꝙ locus doloꝛis eſt termin⁹ partꝭ ſane eſt dictū. c. de coꝛruptione mēbꝛi. ¶ Vlteri⁹ nota ꝙ exiſtēte coꝛruptiōe nō ſolū in carne ſʒ in oſſe oʒ immoꝛari in cauterizādo. In craneo tñ vt tangit ipſe debemus ſubtil̄r operari: qꝛ facere cauteriū eſſe min⁹ calidum ⁊ paulatine cauterizare: qꝛ eſt maluʒ cerebꝛum ebullire: cā eſt qꝛ tūc diſſoluit̄ ⁊ coꝛrūpitur: quare etiā ſit malū eius pāniculos coꝛrugari notuʒ eſt: cum tunc cerebꝛū nimis cōſtringat̄ ⁊ non debite defendatur.

No. de neruis magnis ē intelligendū. ſi eniʒ capillares erūt non ꝑꝑ id ab opere deſiſtat cauterizatoꝛ: ligamentū a cōbuſtione remoueatur ne poſt mēbꝛū toꝛqueretur.

¶ De ſedatione doloꝛis. Cap. xxx.

IAm ſciuiſti doloꝛū cās in duaꝝ cōpꝛehēdi diuiſionibus. ſ. mutatiōe cōplonis ſubito ⁊ ſolone ꝯtinuitatꝭ poſtea ſciuiſti ꝙ poſtremū diuiſionis earū ꝓuenit ad malitiā cōplexionis calīe aut frigide aut hūide aut ſicce abſqʒ materia aut cū materia chimoſa: aut ad ventoſitatem aut apoſtema.

¶ In. c. p̄cedenti determinauit de cauterizatiōe: nūc cuiuſdā accidētis curā explicat qñqʒ ad ſe curā vertētis. Et diuidit̄ in duas. Nā primo facit hoc in gn̄ali. Scđo in ſpāli. ibi ſcđa. (Et ex doloꝛib⁹.) Itē duo facit. Pꝛio ex habitis doloꝝ memoꝛat cās. Scđo exequtur explicādo curā. ibi ſcđa. (Doloꝛis igit̄ ſedatio.)

¶ Pꝛimo dicit te iā ſciuiſſe cās doloꝝ duplici mēbꝛo diuiſionis foꝛe cōpꝛehēſas. ſ. cōplone mutata ſubito ⁊ ſolone cōtinuitatis. Sciuiſti ēt ꝙ mutatio in cōplexione: aut eſt ad cal̄m: aut ad frigidū: aut ad humidū aut ad ſiccū. Itē aut ē cū mā: aut ſine mā: aut ēt ē mutatio ad vētoſitatē: aut ad apa: hec eſt ſnia ptis. ¶ Pꝛo pte no. ex ſcđa p̄mi doloꝛē eſſe triſtē ſenſationē: maxime i ſenſu tact⁹ ꝯtigētē: vt coll̄r. 4. de accñti ⁊ moꝛbo: ⁊ ptiʒ ſcđa pꝛimi ca. de cāis doloꝝ. Ex q̄ iferunt̄ duo. pꝛimū ꝙ mala cōplo cū ſit obiectū ꝯtriſtās ⁊ ipꝛopoꝛtionatū inſtrʒ v̄tutis: iō pōt cāre doloꝛē: cū virt⁹ ex tali ipꝛopoꝛtiōe hēat ꝯtriſtari: maxie ſi obiectū ſubito ⁊ cito ipꝛimat. Ex paulatina. n. ipꝛeſſione q̄ſi ꝯſuetudinaria facta nō dolet virt⁹ nec ꝯtriſtat̄. Hoc ſemp memorato ꝙ nō nimis cita extet ſeu remoueat̄ ipꝛeſſio obiecti ipꝛimētis. Cū. n. cōtriſtatio ſeu putrefactio regrat aliquā tpis moꝛā: opʒ ēt obiectū aliquā ipꝛimere moꝛā. Ad actionē. n. regrit̄ tp̄s: vt colligit̄ ſcđo ꝺ accidēti ad pꝛincipiū. Scđm iferīt ꝙ cū ſoluēs ꝯtinuū vnitatē remoueat nālē q̄ mēbꝛū ſuas ꝑficit opatiōes: iō cōtriſtata virt⁹ ex hac dolet ipꝛeſſione. ¶ Vlteri⁹ no. ꝙ lʒ mēbꝛū ꝺm q̄druplicē poſſet labi cōplonē: ceteris tñ i efficiēdo doloꝛē vehemētioꝛa ſūt cal̄itas ⁊ frīditas vt citi⁹ ipꝛeſſiue. ¶ No. tñ ꝙ vt īfra appebit ꝙ lʒ frigus ſub aliq̄ gradu doloꝛis ſit effectiuū: vt notat experiētia: ſub gradu tñ valde itēſo v̄tutē ebetādo ſenſibilē ē doloꝛis ſedatiuū aut remotiuū. De ſiccitate v̄o ⁊ humiditate dicēdū ꝙ ſiccitas pōt eſſe cā doloꝛis ſoluendo ꝯtinuū: aut hūiditas cū mā mēbꝛū extēdēdo ſenſibile: ex q̄ ſenſibilitate virt⁹ pōt ꝯtriſtari. ¶ Vlteri⁹ nota ꝙ ex pte hac colligit̄ diſtictio cōplonū. Cōplo. n. aut eſt pēdēs a mā hūoꝛali: aut a vētoſitate. Itē aut depēdet a mā apante aut nō apante. ¶ Vlteri⁹ no. ꝙ licet ab accñte vt accñs eſt: nō ſumat̄ indicatio curatiua ꝓ q̄ʒto eius eſſe ꝯſequit̄ moꝛbū: ꝓ quāto ēt nō hʒ rōneʒ ꝑ ſe exñtis ſʒ ꝯñtis: vt. 12. terapen. c. pꝛīo eſt dictum. Ab accidēte tñ ⁊ ſpāl̄r ꝓſternēte virtutē: ⁊ tenēdo viā quā puto veriorē ab accidēte vt eſt moꝛb⁹ pōt ſumi indicatio curatiua: accidētis g̃ poſuit Aui. curā ſcđo mō ꝯſideratī: ⁊ potiſſime explicat curā hui⁹ accñtis. ſ. doloris vt pluries ꝯtigētis: ⁊ pluribus cōicabilis ptibus.

Hic ſcias ꝙ dolor ⁊ caliditas ſunt aliqñ ſibi inuicē cāe [...] vt caliditas ſit aliqñ cā doloris ⁊ dolor caliditatis: ⁊ ſic dolor eſt cā doloris ꝑ accidēs [...] tñ ſentētia ſcđa ſic verificat̄ [...] cū dolor eſt in aliquo mēbꝛo tūc talis triſtis ſēſatio excitat actuʒ virtutis expulſiue illi⁹ mēbꝛi ex eo ꝙ ſit res nociua. ideo incitans nām ad expulſionē cū expulſio ſiat calidi. ideo dolor multiplicat caliditatē. vel aliter vt dicit. G. 9. ꝺ inge. Nam dolor exñs in mēbꝛo cōicat mēbꝛis ſanis: ⁊ tūc mēbꝛa ſana ſentētia mouent̄ ad expellendū nocumētum ⁊ mittunt de ſanguine ⁊ ſpiritu ad locum dolētem ⁊ cauſant caliditatē: ⁊ ſic ſe dolor auget quare ⁊c.

¶ Doloꝛis ergo ſedatio ex ꝯ̄rietate harum cāꝝ erit ⁊ iā ſciuiſti q̄lr vniuſcuiuſqʒ eaꝝ ꝯ̄riū ſit: ⁊ ſciuiſti quō malitia ꝯplonis ⁊ apa ⁊ vētoſitas medicent̄. ¶ Et oīs qdeʒ doloꝛ q ſit foꝛtioꝛ iterficit: qm̄ ex eo i pꝛimis accidit frigiditas coꝛpis ⁊ tremoꝛ: poſtea ſit pulſus pu⁹: deinde deſtruit̄ ⁊ poſtea moꝛitur.

¶ Nunc exequit̄ doloꝛis ponēdo curaʒ. Et pꝛīo facit hoc. Scđo explicat aliquos cañ. coꝛrectiuos erroꝛis. ibi ſcđa. (In doloꝛib⁹.) Pꝛia in duas. Nā pꝛīo i ſumma tāgit modū doloꝛis curatiuū. Scđo hūc ſumādo modū declarat dicta ſua. ibi ſcđa. (Et ad ſūmū.) Pꝛima i duas. Nā pꝛīo facit qđ dictuʒ eſt. Scđo doloꝛis foꝛtꝭ tāgit effect⁹: ibi ſcđa. (Et oīs qdē doloꝛ. ¶ Pꝛimo dicit ꝙ curatio doloꝛis ſit applicādo ꝯ̄ria cāis doloꝛis. Quō aūt applicent̄ ꝯ̄ria ⁊ quō curēt mala complexio apa ⁊ ventoſitas carmīet̄ dictū eſt. ¶ Scđo dicit ꝙ doloꝛ foꝛtis fact⁹ interficiet ex ipſo ꝓueniēte pꝛimo frigoꝛe ⁊ tremoꝛe coꝛdis: poſtea paucificato pulſu: deīde ꝺſtructo: vltīo ſequit̄ moꝛs. ¶ Pꝛo pte no. ꝙ ſedatio doloꝛis q̄dā eſt ꝓpꝛia que nō eſt aliud q̄ʒ doloꝛis remotio ſuuʒ applicando ꝯtrarium: qꝛ delitias. Quedā ipꝛopꝛia ⁊ mēdoſa que ſit nō remouēdo cām ſʒ ſtupefaciēdo. Ad ꝓpoſitū applicādo hic ſumit̄ ſedatio doloꝛis pꝛimo mō: qꝛ remotiua cārū doloꝛū non ſunt ſemper ꝯ̄ria doloꝛi. ¶ Vlterius no. ꝙ lʒ doloꝛ in ſui pꝛincipio agitādo ⁊ cōmouēdo vt expellat̄ nociuū habeat calefacere ⁊ velocitare pulſuʒ: factus tamē foꝛtis ⁊ vehemens vehementer reſoluens ſpūm infrigidat: ⁊ virtute debilitata carentia inſtrumēti tremit coꝛpus: non potente ipſa ſuſtentare ipſum: paruificatur pulſus: cauſa nota eſt.

¶ Et ad ſūmū id qđ doloꝛes ſedat ē: aut id qđ cōplonē mutat: aut qđ reſoluit mām: aut qđ ſtupefacit. ¶ Et ſtupefaciēs qdeʒ remouet doloꝛē: qm̄ deſtruit ſenſuʒ mēbꝛi. Eius v̄o ſenſuʒ nō aufert niſi ꝓpter vnā duaꝝ cārum: aut ꝓpter multā infrigidationē: aut ꝑꝑ multam venenoſitatē que eſt in ipſo ꝯtraria virtuti illi⁹ mēbꝛi. ¶ Ea quoqʒ q̄ fluxa faciūt ſunt ex ſūma eoꝝ q̄ molliter reſoluūt: q̄lia ſūt anetū ⁊ ſemē lini ⁊ mellilotū ⁊ cāomilla ⁊ ſemia

apij ⁊

apĩi ⁊ amigdale amare ⁊ oı̃s res in p̃rio gra/
du calida:⁊ ꝓprie qñ fuerit cũ ea glutinandi
potẽtia:ſicut gũmi prunoꝝ ⁊ amiliũ ⁊ cerusa
⁊ crocus ⁊ laudanũ ⁊ altea ⁊ amomũ ⁊ cau/
les ⁊ napi ⁊ apozima eoꝝ ⁊ adipes ⁊ hyſopꝰ
ceratꝰ ⁊ olera:ſicut dicemus in antidotario.
¶ Et vẽtrẽ ſoluẽtia ⁊ euãntia: quocũqȝ mõ
fuerit ſunt iſtiuſmodi. ¶ Et fluxa qdẽ faciẽ
tia ſunt dãda poſt euãntia ſi neceſſariũ fuerit
euãre donec mãm reſtringas q̃ ad mẽbrũ de/
ſcẽdit: ⁊ ẽt illud totũ qḋ apa maturat aut qḋ
ea apit. ¶ Oĩbꝰ aũt ſtupefaciẽtibꝰ fortiꝰ eſt
opiũ. Et ex eis ſunt poma mãdragore ⁊ eiꝰ:ſe
men ⁊ cortices radicis ipſiꝰ ⁊ papauer ⁊ bẽ/
gi ⁊ iuſqamũ ⁊ ſolatruȝ ſtupefaciẽs ⁊ ſemen
lactucaꝝ:⁊ ex eis ſunt nix aut aqua frigida.
¶ Nunc ſumat ſedãtia dolorẽ dicta ſua declarando.
Et diuidit̃ in quattuor. Nã primo ponit iſtã ſummã.
Scḋo declarat qũo ſtupefaciẽs medicina dolorẽ re/
moueat. Tertio oñdit qũo reſoluẽtia remoueãt dolo/
rẽ enumerãdo plura. Quarto quẽdã ordineȝ ponit ⁊
cõparationẽ inter ſtupefaciẽtia. ſcḋa ibi (Et ſtupefaci/
ens.) tertia ibi. (Ea quoqȝ.) quarta ibi. (Oibus aũt.)
¶ Prĩo dicit in ſũma: ſedãs dolorẽ aut ſedat mutan/
do ꝯplx̃onẽ: aut reſoluẽdo mãm a q̈ pẽdet dolor: aut
ſtupefaciẽdo. ¶ Scḋo dicit ꝙ ſtupefaciẽs rẽouet do/
lorẽ deſtruẽdo ſenſuȝ mẽbri: vel ꝑꝑ infridationẽ mul/
tã: aut ꝑꝑ venenoſitatẽ ꝯ̃triã virtuti ſenſibili illiꝰ mẽbri.
¶ Tertio dicit ꝙ facientia fluxũ ſunt ex ſũma leuiter
reſoluentiũ. H̃ ſunt anetũ: ſe. lini: mellilotũ: camomil.
apij ſemẽ: amigdale amare: ⁊ oẽs res calꝫ in p̃rio gra
du p̃ricipalr̃ in qbus ẽ virtꝰ glutinãdi ſicut gũmi pru
noꝝ: aut ẽt piroꝝ ⁊ amidũ: ceruſa: crocꝰ: laudanũ: al/
tea: amomũ: caules napi: ẽt apozima iſtaꝝ rerũ ⁊ adi/
pes ⁊ hyſopꝰ ⁊ olera ⁊ cerota: de qbꝰ dicemꝰ in antido
tario. ¶ Ulteriꝰ dicit ꝙ ſoluẽtia vẽtrẽ ⁊ euãntia qũocũ
qȝ opent̃ ſunt modi iſtiꝰ q dictꝰ eſt. ¶ Ulteriꝰ dicit ꝙ ſi
neceſſariũ euãre fuerit vt reſtringat̃ mã fluẽs ad mem
brũ: poſt euãntia ſũt adhibẽda faciẽda fluxa: ⁊ ſilr̃ ma/
turãtia ⁊ apiẽtia apa. ¶ Dicit vlteriꝰ ꝙ ceteris ſtupe/
faciẽtibꝰ fortiꝰ eſt opiũ: poma mãdragore ſtupefaciunt
⁊ ſuũ ſemẽ ⁊ cortices ⁊ papauer ⁊ been: ⁊ qd ſit h̃ di
cã: ⁊ iuſquiamꝰ ⁊ ſolatrũ ſtupefaciẽs ⁊ ſemen lactuca/
caꝝ. Ex ſtupefaciẽtibꝰ ẽt ſunt nix ⁊ aq̈ frigida. ¶ Pro
ꝑtibus no. p̃rio ꝙ cũ curet̃ dolor ꝑ remotionẽ cãe cu/
rat̃ ẽt ꝑ obtũdẽtia ſenſuȝ: ⁊ tertio ꝑ ea q̃ ꝯ̃triant̃ dolo/
ri: iõ in ſũma ſunt iſta tria in l̃ra explicata. Naȝ p̃rio ꝑ/
mutãs cõplx̃onẽ ĩtelligit oẽ illud qḋ eſt remotiuũ cãe
doloris de cõplx̃one magis faciẽs mẽtionẽ vt de cõio
ri ⁊ magis contingẽte. Per reſoluẽs vero materiam
intelligit anodinum ſeu vere ſedatiuũ doloris: cuius
eſt leuiter reſoluere mãm vt infra dicetur. Per ſtu/
pefaciẽs vero intelligit illud ſedatiuum dooris quod
opponitur dolori falſe ſedando dolorem ⁊ inducen/
do nocumẽtũ in ſenſuȝ. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ cuȝ ſtupor ſit
diminutio ſeu ablatio ſenſus: iõ ſtupefaciẽs remitten
do ſenſuȝ aut auferẽdo dolorẽ ſedat. ¶ Ulteriꝰ not. ꝙ
ex l̃ra cõprehẽdit̃ ſtupefaciẽs hoc facer̃ duplr̃. Prĩo
multa frĩditate remittẽdo ſeu corrũpendo ſenſum ſeu
virtutẽ ſenſibilẽ. Scḋo ꝑ multã venenoſitatẽ occultaȝ
⁊ a forma ſpecifica ꝓcedẽtẽ cuiꝰ nã eſt ꝯ̃triari v̉tuti ſen/
ſibili: ſicut pȝ in opio: qḋ exñs tepidũ ſtupefacit ꝑ ſu
am venenoſitatẽ occultã: lȝ ẽt opet̃ infrĩdãdo. ¶ Ulte
rius no. ꝙ cũ in dolore vt plr̃m ſit quedã mẽbri tenſio:
aut q2 mãlis eſt: vel q2 vẽtoſus ẽ: vel ꝑꝑ mãe curſum
ad locũ dolẽtẽ: iõ medicĩa vere ſedatiua doloris aliq̃s
debuit hr̃e ꝯditiões. Nã p̃rio debuit facere fluxũ: q2
facere mẽbrũ laxũ leuiter reſoluẽdo reſpectu tenſi mẽ
bri. Itẽ talia faciũt fluxũ: q2 diſpunũt mãm fluxui per
ſuã caliditatẽ ſubtiliãdo. Debẽt ẽt eſſe aliq̃lr̃ apitiua
vt poſſint ſe meliꝰ in mẽbro ꝓfundar̃: vt aperiẽdo po
ros mãm diſponãt exitui. Debẽt ẽt eſſe tpati caloris ⁊
aliq̃lr̃ ĩtẽſiora: vt in ipſis tãq̃ȝ obiectis ꝓportionatis
ꝯgaudeat v̉tus ſenſitiua: q̃ eiȝ appropĩquãt nr̃e calꝫita
ti vt obiecta ꝓportionata ⁊ ſibi ſilꝫia ꝯfortãt ipaȝ: vnde
vola manꝰ apposita dolori calꝫo ⁊ frido ꝯfert. Uñ talia
anodina debẽt hr̃e v̉tutẽ actualẽ ꝯglutinãdi vt vniãt
⁊ ꝯfortẽt calꝫitatẽ dolẽtis mẽbri: q̃ȝuis ꝭm v̉tuteȝ ſint
laxatiua ⁊ mitigatiua doloris ⁊ apertiua poroꝝ. Et
multa enumerãt̃ in l̃ra: quoꝝ v̉tutes cõꝑhẽdunt̃ ex ſe
cũdo cañ. Et ĩter iſta aliq̃ ſunt ꝓprie anodina vt anetũ
mellilotũ ſemẽ lini. Camomilla v̉o cũ ſit aliq̃lr̃ ſtipti
ca nõ eſt ita q̃ȝtũ ad h̃ anodina ſicut anetũ: lȝ ſit tẽpera
tior ĩ calꝫitate aneto. Reſoluit. n. ſine attractiõe: vt pȝ
ſcḋo cañ. c. de camomil. Quid aũt ſit amidũ ſiue ami/
lum ſatis eſt notũ. Eſt. n. hordeũ ſiue frumẽtũ qḋ ſu/
mit̃ dũ eſt ĩ lacte ⁊ maturat̃ dũ ẽ aliq̃lr̃ ẽt in aq̈: dein/
de aliq̃lr̃ vſtulat̃ vt flabellãdo cortex abijciatur. Tale
amidũ hȝ v̉tutẽ ꝯglutinatiuã ⁊ eſt doloris ſedatiuũ.
¶ Ulteriꝰ no. ꝙ hec l̃ra ſunt iſtiuſmodi: põt duplr̃ in/
telligi. Uno ⁊ leuiter ꝙ ſunt iſtiuſmodi: q2 ſunt ſedan
tia dolorẽ lȝ ſedẽt vt ꝯ̃tria cãe: q2 euãndo ⁊ remouẽdo
eã. Scḋo põt exponi ꝙ ſunt iſtiuſmõi: q2 ſunt v̉e ſedã
tia dolorẽ ⁊ remittẽtia triſtẽ dolorẽ ⁊ ſenſationẽ: q2 di
uertẽdo mãȝ a loco dolẽte r̃mittit̃ dolor. Teneat̃ p̃ria
q2 ſcḋa pateret̃ inſtãtiã. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ regulr̃ opãdo
iſta v̉e ſedatiua doloris debẽt dari poſt euõnẽ ⁊ recur/
ſum mãe: ⁊ qñ nõ eſt ampliꝰ in fluxu. Cuiꝰ cã eſt ne ꝓ
pter eoꝝ calꝫitatẽ aliq̃lẽ mã q̃ eſt in fluxu nõ ꝓhibeat̃ a
fluxu: ĩmo ẽt augmẽtet̃ fluxus. Coacte tñ nos oȝ iſta
applicare vbi vehemẽtia doloris ponit in fluxu mãȝ.
¶ Ulterius no. ꝙ opiũ ceteris ſtupefaciẽtibus eſt for
tius nõ neceſſario q2 citiꝰ: ſȝ q2 fortiorẽ ſtupefactiõeȝ
facit: qḋ primo cõꝑhẽdit̃ ad experiẽtiã. Actualr̃ com
prehẽdit̃ ẽt: q2 ſtupefacit ꝑ ſuã vehementẽ frĩditateȝ:
vt ſit magnũ ꝑiculũ in applicãdo ipm. Poma v̉o mã
dragore ⁊ ſemẽ ⁊ cortex ⁊ radices nõ ſunt multe ſtupe
factionis q̃ȝuis in his duobus modis offerant̃. Pa/
pauer v̉o albũ eſt ſtupefactiuũ domeſticũ ſua frigidi/
tate hoc faciẽs: nigrũ vero aliqualr̃ ꝑticipat venenoſi/
tate. Becn vero eſt vna ſpẽs iuſquiami qui iuſquiamꝰ
dictus eſt dens caballinus: ⁊ apud nos pintega: ha/
bet potiſſime ſtupefacere ſuo frigore. Solatrũ etiã qḋ
ſub ſe hȝ multas ſpẽs nõ eſt tanti vigoris vt opium.
Semẽ lactucarũ eſt etiaȝ ſtupidũ ſatis domeſticũ ſua
frigiditate: imo in hoc opat̃ ſuccus lactucaꝝ. Nix aũt
⁊ aqua frigida ſolũ infrigidãdo ſtupefaciũt. Et notabi
liter ſtupefaciẽtiũ gradũ explicuit Aui. ꝑꝑ timorẽ ap
plicationis reddens nos ſollicitos circa hoc.

¶ In doloribꝰ p̃terea multotiens accidit er
ror: qm̃ eoꝝ cãe erũt extrinſece ſicut calor: aut
frigꝰ: aut ceruicalis eminẽtia: aut loci corru/
ptio: aut caſus qui ſit in ebrietate: aut alia ab
his: ⁊ q̃runt̃ eoꝝ cãe in corpe ⁊ ꝓuenit error:
quapꝑ ſcire debes hoc ⁊ cognoſcere ſi eſt ibi
replx̃o aut non: ⁊ ſi ſunt ibi cãe replx̃onis note.
¶ Q̃ñqȝ ẽt cã aduenit exteriꝰ: deinde interiꝰ
ſit mãſiua ſicut cũ aliqs bibit aquã fridaȝ/ ⁊
accidit ei fortis dolor in ꝑte ſtomachi ⁊ epatꝭ.
¶ Et multotiẽs qdeȝ nõ ẽ multũ necr̃ia euõ
⁊ ſibi ſilꝫia: qm̃ ſepe ſufficit ſibi balneũ ⁊ fortꝭ
ſomnus in eo. Et ſicut qui comedit rem cali
dam ⁊ infert ei fortẽ capitis dolorẽ: ⁊ ſufficit
ei aquã infrigidatã bibere.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶ Tangit aliquos cañ. erroris correctiuos. Et primo ꝓmittit aliquos. Scḋo ſpāl'r docet errorē circa vſum ſtupefaciētiū. ibi ſcḋa. (Et qñqꝫ res eſt.) Pria in tres ꝫ tres cañ. quos ponit. ibi ſcḋa. (Cūqꝫ ēt.) ibi tertia. (Et multotiēs quidē.) ¶ Prio dicit ꝙ in curādo dolores multotiēs errat̃ in cognoſcēdo cās a qbus dependēt. Nā cāe doloꝝ aliqñ ſunt extrīſece vt caliditas aut friditas exterior ⁊ eminētia ceruicalis aut mala diſpoſitio loci: aut q꞉ pp ebrietatem iſte cecidit aut alia exteriora q꞉ ꝗrunt̃ ⁊ reputant̃ ꝙ ſint ſicut cāe interiores: debes ḡ ſcire ⁊ videre vtrum ibi ſit repl'o ⁊ ſint ſigna repl'onis vel nō. ¶ Scḋo dicit ꝙ qñqꝫ cā doloris eſt exterior: deinde ſit māſiua ſicut aliquo bibente aquā fridā dolor fortis in pte ſtōi cāt̃ ⁊ epatis. ¶ Tertio dicit ꝙ multotiēs ꝑ ſedādo dolore nō ē eūo multū neceſſaria: imo ſufficit ſomnꝰ aut balneū vt in comedēte rem calidā fortē capiti inferentē dolorē: ſufficit enīꝫ aquā potare frigidā. ¶ Pro pte not. ꝙ cā exñte exteriori ſi reputet̃ interior errat̃ multotiēs: q꞉ intēdimus eūare ipſaꝫ: lꝫ nō ſit eūo fienda. ¶ Scḋo no. ꝙ cā exterior ſit aliqñ māſiua ꝭm modū expoſitoꝝ duꝫ cā primitiua mouet antecedētē vt ſit cā doloris aut cōiūcta: nā cā itrīſeca ē māſiua reſpcū exterioris. ¶ Tertio no. ꝙ cā exterior pōt dici fixa qñ ſuū figit effectuꝫ intrinſecꝰ. opꝫ ḡ nos hoc cōprehēdere. Nā ſi cā primitiua mouet aut mouerit corpalē: nos opꝫ ſolū intēder̃ ad remotiōeꝫ effectus primitiui: imo ad cām corpalē a qua dr̃ effectꝰ depēdere. ſ. dolor. ¶ Ulteriꝰ no. ꝙ dolor multotiēs nō eget eūone: imo pp ſui facilitatem: ⁊ q꞉ pēdet a cā primitiua remouet̃ citiſſime.

¶ Et qñqꝫ eſt res in ꝗ fiducia eſt ꝙ dolor ea remoueat̃ aut tarde operans: ita ꝙ dolor ille vſqꝫ ad horā illā tolerari nō pōt: ſicut eūo materiei dolorē faciētis colice retēte ī villis inteſtinoꝝ: aut cito operās eſt: ſꝫ ex ea timet̃ finis vehemēter malus ſicut ſtupefactio mēbri dolētis in colica cū medicis ꝗ hoc opari ſolent: ⁊ ſit medicꝰ in hoc ābiguꝰ. Debet ḡ bone mēſurationis fortitudinē hr̃e vt ſciat qḋ duoruꝫ tēporū ſit lōgius aut tp̄s fixiōis virtutis aut tp̄s doloris: ⁊ ēt ꝗ duaꝝ rerū ſit ei deterior an dolor an malus finis q ex ſtupidatiōe timet̃: vt eligat ſtudiū ei impēdere qḋ magis eſt impediēs: fortaſſe. n. ſi dolor remāſerit fortitudine ſui ⁊ magnitudīe interficiet. Et ſtupidatio forſitan nō īterficiet lꝫ ex alia pte īpediat: cuiꝰ īpedimētū fortaſſe corrigere poteris ⁊ redibit forſitan ⁊ tu redibis medicina cōueniente.

¶ Nunc ponit euidēter errorē. Et prio oñdit qūo medicꝰ in opando aliqñ ē ꝑplexꝰ. Scḋo circa ſtupefaciēs ponit can. ſcḋa ibi. (Et in hoc.) ¶ Prio dic̃ ꝙ qñ res ſedatiua doloris eſt opans tarde: ita ꝙ timet̃ ꝙ v̉tus nō poterit ſtare vſqꝫ ad illaꝫ horā ſicut eūo ī colica aut res eſt cito opans ⁊ eſt multū mala ſic̃ eſt res ſtupefaciens ex qua magnū poſtea ſequat̃ nocumētuꝫ: in hoc ḡ medicꝰ eſt dubiꝰ: iō oꝫ in hoc fortiter menſurare vt ſciat qḋ iſtoꝝ ſit eligendū: ⁊ an ſit peiꝰ expectare ⁊ eūare: aut ſit peius applicare ſtupidū: qḋ in pn̄ti ledit videndo vtrū poſſimꝰ eius corrigere nocumētū. ¶ Pro ptis intellectu notādū ⁊ aduertēdū ꝙ bonitas ꝯiecture ⁊ menſure medici ſumit̃ prio ex nāli ingenio: ingeniuꝫ nāle iuuat arteꝫ. Joānes Damaſ. in ſuis aphoriſ. Sumit̃ ēt ex longa medici experiētia: ⁊ forti ēt ſtudio ⁊ cōiectura. Scḋo vr̃ cōcipiēdū ꝙ illud circa qḋ cadit cōiectura eſt hoc: aliqs patit̃ colicā: nūc eſt videnduꝫ an tp̄s ꝑfixionis virtutis ſit tm̄ quātuꝫ ſit tp̄s doloris aut nō. Et hoc ē dicere an virtus tāto tpe maneat fixa quāto tpe dolor pōt remoueri vera remotōe: aut ēt ſit apta ampliori tpe remanere: ⁊ in illo caſu per eūantia medicādū eſt. Si v̉o ſit eꝯ̄rio ꝙ tp̄s doloris ſit āplius tpe fixionis virtutis: q꞉ dolor ſit aptꝰ longiori tpe remanere ꝙ̃ ſit virtus remanere fixa. Et eſt dicere ꝙ remanēte dolore ꝓſternat̃ virtꝰ ⁊ nō ſuſtineat dolorē tūc ſtupida ſunt applicāda maius ſperādo iuuamētum ex remotōe doloris ꝙ̃ ſit nocumētū ex pte ſtupidi: cuius nocumētuꝫ poteris corrigere. Et ſi dolor iterū reuertatur amplꝰ refecta virtute cōueniēs poterit applicari medicina pro vera doloris remotione.

¶ Et preter h̄ totū ſtupefaciētis cōplexionē cōſiderare debes ⁊ ipſius ꝗlitateꝫ: ⁊ vt qḋ ex eo eſt facilius dones ⁊ vt tribuas id qḋ eſt cū ſuis theriacis cōpoſitū niſi res fuerit maxima que forti indigeat ſtupefactione. ¶ Sūt preterea mēbra de qbꝰ non curamus: ⁊ ſi eis ſupponas narcotica: qm̄ non inde ad vehemēter malū finē perueniūt: ſicut dētes cū ei apponitur ſtupefactiuū. ¶ Et fortaſſe quidē bibere ēt erit melius ī hmōi: ſicut bibere qḋ ſtupefaciat ꝓpter dolorē oculi: qm̄ ex hoc minor malitia prouenit oculo ꝙ̃ vt iterius ponat̃: ⁊ fortaſſe facile erit corrigere malitiaꝫ que ex potu alijs accidit mēbris. ¶ In eo aūt qḋ eſt ſicut colica magnificat̃ malus finis: qm̄ mām augmētat frigꝰ ⁊ cōgelatōeꝫ ⁊ clauſurā. ¶ Amplius ſtupefaciētia plerūqꝫ ſedāt dolorē ꝓpea ꝙ dormire faciūt: qm̄ ſomnus eſt vna ex cauſis ipſius ſedationis doloris ⁊ proprie quādo cum eo facta fuerit fames ⁊ in dolore māli. ¶ Et ſtupefaciētia quidē compoſita quoruꝫ fortitudines alie debilitāt medicine ſicut theriaca ſunt magis ſecura: quēadmodū filoniū ⁊ trociſci: qbus nomē ponit̃ ternarij: ſed eoꝝ ſtupefactio eſt debilior: qḋ autem ex eis eſt recēs maioris eſt ſtupefactionis. Et in antiquo fere nulla eſt ſtupefactio: ⁊ qḋ eſt medium.

¶ Nūc exeqtur ponendo cañ. circa ſtupidoꝝ applicationē attendendū. ⁊ cōtinet h̄ pars partes tres. Prio facit hoc. Scḋo ponit modū quo ſtupidū dolorem ſedat. Tertio inter ſtupidorū virtutes cōparatiōnē ponit. ibi ſcḋa. (Amplius ſtupefactiua) ibi tertia. (Et ſtupefaciētia quidē.) Pria in tres. Prio ponit cañ. attēdendū circa applicationē ſtupidoꝝ. Scḋo ponit cañ. circa applicationē ſtupidoꝝ rōne mēbroꝝ qbus ſtupida ſunt applicāda. Tertio oñdit in qua diſpōne ſtupida valde nocēt. ibi ſcḋa. (Sūt ꝑterea) ibi tertia. (In eo aūt qḋ eſt ſicut colica.) ¶ Prio dicit ꝙ ēt vltra illud qḋ dictū eſt tu debes ꝯſiderare cōpōnē. Alia lr̃a hꝫ ꝯpl'onē ⁊ qualitatē ſtupefaciētis: vt tu tribuas facilius ſtupefaciēs ⁊ correctū cū alijs medicinis theriacalibꝰ niſi forti eges ſtupefactione. ¶ Scḋo dicit ꝙ quedā ſunt mēbra quibꝰ non curamus ſtupefaciētia apponere: q꞉ inde nō malus toti cōſequeret̃ finis ſicut dētes. Aliqñ forte melius eſt ſtupidū bibere ꝙ̃ membro applicare. Nā ex hoc minus malū oculo cōſequit̃: ⁊ forte erit facile corrigere nocumētuꝫ alijs contingens mēbris ex potu ſtupidi. ¶ Ulterius dicit ꝙ malus finis ex ſtupido auget̃ in colica: q꞉ medicina augmentat frigus cōgelationē ⁊ clauſurā ſeu ꝯſtrictionē faciētē ſup. ne mā egrediat̃. ¶ Penultio dicit ꝙ ſtupefaciētia pluries ſedant dolores ꝓuocādo ſomnū: q eſt ex ſedātibꝰ doloreꝫ potiſſimū: qñ ꝓuocato ſomno eſt fames ſeu qñ dū ꝓuocat̃ eſt fames: ⁊ ēt hoc ꝯtinet verū in dolore māli.

Cōtra q꞉ nocumentū narcotici potus ē mul to peius ꝙ̃ ipſius adminiſtrati deforis q꞉ intus acceptum nocet oībꝰ mēbris extra vero vni ſoli. doꝫ ꝙ intra acceptus cuꝫ moderamine ſepe reprimitur vt dige

¶ Ultimo

UVA. BHSC. IyR_044_1

ſtūs ⁊ calore
ſūmato q̄ mini
ſtrat ei vñ non
peruenit eius
violētia ad pri
cipalia pura ⁊
incorrecta non
ſic ē in exterio
riori mēbro in
quo calor ē de
bilis quale po
ſtmū ē oculus
frigide cōple
xionis exiſtēs.

❡Ultimo dicit ꝙ ſtupefaciētia cōpoſita correcta ⁊ de/
bilitata a ſtupefactiōe ꝑ al's medicias ſunt magis ſecu
ra ſimplicibꝰ qualia ſunt theriaca filoniū ⁊ trociſci di/
cti ternarij: quorū ſtupefactio eſt debilior ſtupefactiōe
theriace vel filonij. Supefaciēs v̄o recens eſt maioris
ſtupefactōis antiquo in q̄ fere eſt nulla ſtupefactio: in
medio v̄o inter antiquū ⁊ recēs eſt media virtꝰ in ſtu/
pefaciēdo. ❡Pro ptibꝰ no. ꝙ inuenit᷑ vna l'ra dicens
ꝯpōnez: ⁊ eſt ſenſus ꝙ tu debes ſcire ꝯpōnē ſtupidi. ſ.
cōpoſiti vt tu ſcias quāte virtutis ſit in ſtupefaciēdo ⁊
quāte nō: que cōprehēdere poteris ex refrenātibꝰ ſtu
pefactōez. Alia l'ra dicit ꝯplxonē: ⁊ eſt ſenſus ꝙ tu de/
bes ꝯplxonē ſcire. i. gradū ꝯplxonis: ⁊ qualitatē. i. mo/
dum ſtupidi. ſ. an h̄ fiat ꝑ frigiditatē an ꝑ nāz veneno/
ſam. Nam p'ıo dz h̄ ꝯſiderare vt ſciat facilius eligere.
ſcđo dz cōſiderare ꝯpōnez vt ſciat illud qđ eſt correctū
ꝑ medicinas theriales ⁊ cordiales: ⁊ h̄ eſt neceſſariuz:
q: ſupple facilꝰ eſt ad exhibēdū: niſi fortis extiterit ſtu
pefaciēdi neceſſitas: tūc. n. fonti eges ſtupido. ❡Ulte
rius no. ꝙ dentibꝰ ſecurius pōt applicari ſtupiduz: q:
ſunt oſſa: ſeu de nā oſſiū nō ſentiētes: aut valde obtu/
ſe ſentiētes: vñ de v̄tute ēt eoꝝ ſenſibili nō curamus:
aut ſaltē q: duri ſunt ⁊ nō multuz intrinſeci corꝑi ⁊ nō
multū ꝑfecte opatōis ꝓductiui: iđ de eoꝝ ſtupidatōe
nō multū curamꝰ. ❡Ulteriꝰ no. ꝙ oculus eſt mēbruz
valde nobile: in opando multū regrēs ſpūz: ⁊ ēt mem
brū valde molle ⁊ leue aptuz facil'r ledi: ⁊ valde ꝑ ap/
plicaiōez ſtupidi. Et iđ forte meliꝰ eſt bibere ſtupiduz
valde leue q̄z oculo applicare ꝑꝑ cauſaz in l'ra tactam.
❡Nota vlterius ꝙ in colica ꝓueniente a mā flegma/
tica vitrea: lz nos aliqñ in caſu deſperato opteat appli
care ſtupida: ex ipſis tñ grandia ſequunt᷑ nocumenta:
q: īcuniatio māe ⁊ cōgelatio ⁊ īcrudatio: ⁊ ēt clauſura.
❡Ulterius no. ꝙ in dolore māli valde cōfert ſomnus
maxime duz eſt inanitio ⁊ nō repletio cibi aut potꝰ: q:
intrinſecꝰ reuocato calore nā fit potēs ſupra abijcien/
dam mām: ⁊ ſupra ipſaz digerēdaz ⁊ reſoluēdam. In
dolore aūt nō māli nō tm̄ cōfert ſomnꝰ ſupra famem.
Stupida ēt alijs modis dolorē ſedāt: de qbus eſt di/
ctum. ſ. ❡Ulterius no. ꝙ ſtupida cōpoſita ſunt ſecu/
riora ſimplicibꝰ ꝯſil'is gradus in ſtupefaciēdo. Naz lz
nā ceteris paribꝰ minus valeat cōpoſitū ⁊ diuerſuz re
gulare q̄z ſimplex: q: tñ in tali cōpoſito ſunt aliq̄ the/
riacalia q̄ opponunt᷑ venenoſitati ſtupidi: ideo adhuc
ſtupidū ꝯpoſitū ſecuriꝰ. Dat exēpluz de theriaca ſup.
noua ⁊ filonio: quoꝝ deſcriptōes habetis. 5. can. Fac
ēt mētionē de qbuſdā trociſcis: de qbus ibi ſcribitur.
❡Ulterius nota ꝙ in ſtupido recente nō refrenato ꝑ
calida: ⁊ exiſtente denſo fit ſtupidationis opatio. Poſt
aūt fermentationē ⁊ reductōez ad vnam formā calidis
ſtupidū ſuperātibus: vt in theriaca nō fit ſtupefactio:
īmo calefactio ⁊ reſolutio.

❡Et ex doloribꝰ quidē ſunt qui ſunt multe
fortitudinis: ⁊ ſunt ad medicanduz faciles in
quibuſdā horis ſicut dolores ventoſi.

❡Nunc tangit curā doloruz in ſpāli: q: doloruz ven/
toſoruz. Et diuidit᷑ in duas. Nam p'ıo ꝑmittit qual'r
ſe habeāt ad curaz hi dolores. Scđo exequit᷑ curā po
nendo. ſcđa ibi. (Qm̄ qñqz ſedat᷑.) P'ıo dicit ꝙ qdaz
dolores ſunt valde fortes: faciles tñ ad remouēdū: vt
ventoſi. ❡Pro pte nota ꝙ dolores vētoſi ſunt fortes
ventoſitate valde potēte in extēdendo ⁊ ſoluendo cō
tinuū: faciles tñ ad remouēduz cū ſubtiliata ventoſita/
te ſedent᷑: que ventoſitas eſt apta ſubtiliationi cum ad
aeris naturam accedat. Notāter dictum eſt in qbuſdā
horis q: ſtantibus que dicentur infra.

❡Qm̄ qñqz ſedant᷑ ⁊ ſufficit vt ſup eos aq̄
calida eūet᷑: verūtñ in hoc timor exiſtit: vnde
ab eo tibi cauere d̄bes: quoniā plerūqz cā erit
apā: ⁊ exiſtimabatur ꝙ ſit vētoſitas. Et ſi for
taſſe factū fuerit ei embroca ex aqua calida: ⁊
ꝑcipue in ſui principio ei affert magnū malū.
Et ꝑter hoc qñqz īpedimētū vētoſe efficit: cū
vētoſitatē reſoluere nō poterit: ⁊ in quātitate
ipſius ſpacij augmentū faciet. ❡Et vapora/
tiones ēt ſunt ex medicationibꝰ ventoſitatuz.
Et ex eis qdē melior eſt cū qua eſt id qđ exic/
cat: ſicut miliū: niſi in mēbro fuerit qđ illđ tol/
lerare nō valet: ſicut oculus: fiat ergo tunc va
poratio cū pānis. Ex vaporationibꝰ ēt ſunt q̄
cū oleo calefacto fiunt: ⁊ ex vaporationibus
qdē fortibꝰ eſt: vt oroboꝝ farina cū aceto coq̄
tur ⁊ poſtea ſiccetur: ⁊ fiat ex eo vaporatio: ⁊
minor cā ea eſt vt furfur coquat᷑ ſicut hoc. Sa
lis aūt vapor eſt pūgitiuus: ſed milij ē melior
⁊ debilior: ⁊ plerūqz ēt fit vaporatio ex aqua
in vaſe poſita que eſt incolumis ⁊ leuis: ſed
opationē efficiet quā noīauimꝰ ſi illud nō fue
rit obſeruatū. ❡Vētoſe ēt cū igne ſūt iſtiuſ/
modi/ ⁊ ſunt fortes in ſedādo dolorē vētoſuz:
⁊ ſi eas iterū adhibueris dolor penitꝰ deſtrue
tur: verūtamen plerūqz ex eis accidit illud qđ
prouenit ex eo qđ diximus. ❡Ex ſedātibus
ꝑterea dolorē eſt molliter lōgo tēpore incede
re ꝑꝑ illđ qđ in ipſo exiſtit ex v̄tute faciēdi flu/
xa: ⁊ ſil'r adipes ſubtiles noti: ⁊ olea q̄ noīaui
mus: ⁊ dulcis cātilena: ⁊ ꝓprie cū ex ea ꝓuo/
cat᷑ ſonus: ⁊ occupari in eo qđ gaudiū efficit:
doloris vehementiam ſedat.

❡Nūc exequit᷑ ponēdo curā nō al'r diuidēdo: dicēs
ꝙ dolores vētoſi qñqz ſedant᷑ aqua cal'a ſparſa ſup lo/
cū doloris: tñ tibi caue: q: multotiēs cā doloris ē apā:
⁊ credit᷑ eſſe vētoſitas: vñ facta embrocatōe in ꝑncipio
apātis auget᷑ apā. Itē hec aqua qñqz dilatat vētoſita/
tē ⁊ nō reſoluit: vñ grāde cōſeqtur nocumētū. ❡De/
inde Aui. ponit ſcđz medicamē dicēs ꝙ vaporatiōes
ſunt medicina vētoſitatū. Et melior vaporatio eſt illa
q̄ eſt facta ex re exiccāte: ſicut multo milio niſi mēbruz
nō voluerit ſuſtinere hāc euaporationē vt oculus cui
fiat vaporatio cū pānis calidis. Itē fiat euaporatio ex
oleo calefacto: fortis tñ euaporatio eſt cocta faria hor/
dei cū aceto: deinde ſiccata fiat vaporatio. Minor aūt
vaporatio eſt ex furfure cocto: ſicut de farina eſt dictū.
Salis v̄o vapor eſt magis pūgitiuus. Dictꝰ v̄o milij
vapor ē illo ſatis debilior. Itē ēt pluries fit euapora
tio ex aq̄ poſita in vaſe: q̄ euaporatio ē leuis. Efficit tñ
dicta opatio nocumētū nō obſeruato eo qđ dictū eſt:
q: ſupple applicata in ꝑncipio apātis vbi putes vēto
ſitatē eē cāz augebit nocumētū: ⁊ aliqñ augēdo ſeu di
latādo vētoſitatē accidit nocumētū. ❡Tertiū remediū
dolori vētoſo eſt hoc. Vētoſe applicate cū igne fortes
ſunt in ſedādo dolorē vētoſuz: qbꝰ adhibitis forte to
taliter dolor deſtruetur. Ex ipſis tñ adhibitis pluries
ꝓuenit: qđ dictū ē. ſ. de nocumēto. ❡Quarto dicit ꝙ
ex ſedātibꝰ dolorē eſt leuiter longo tp̄e ire: eo ꝙ in tali
inceſſu ē virtus faciēdi fluxū: q: mēbrū laſſuz ⁊ nō ten/
ſuz: ⁊ breuiter ē virtus reſolutiua vētoſitatis. ❡Dicit
quinto ꝙ adipes ſubtiles: q: ſubtilitatiui cogniti cōiter
⁊ olea ēt noīata ſupple ſunt ex ſedētibꝰ dolorē. ❡Se/
xto dicit ꝙ dulcis cātilena qua ꝓuocat᷑ ſomnus ēt ē ex
ſedātibꝰ dolorē. ❡Septio dicit ⁊ vltīo ꝙ occupari in
eo qđ facit gaudere ſedat fortitudinē doloris. ❡Pro
ptiū intellectu nota ꝙ apud medicos reperiunt᷑ iſti ter
mini: vaporatoriū: calefactoriū: epithima ⁊ fomētatio

Hoc intellige
de dolore mate
riali. non eniz
ꝯuenit talis in
ceſſus in ſpaſ/
mo tetano de
ſiccitate cū for
ti dolore neqz
in dolore capi
tis ex fame q:
vbi indigētia
nō opz labora
rare apho. 2.

UVA. BHSC. IyR_044_1

q̄ idē ĩportāt. Pro nūc tñ ſunt duo noīa exponēda di
cēdo calefactoriū eſſe dictū: qꝛ actualr̄ calefaciēdo opa
tur. Uocat̄ aūt vaporatoriū: qꝛ vaporando ſiue mēbro
mittēdo vaporē ſuā ꝑficit opationez. ¶ Scđo nota ꝙ
vaporatoria ſeu calefactoria multiplr̄ diuerſificant̄. pri
mo rōne qualitatis paſſiue: ⁊ h̄ duplr̄ qꝛ q̄dā humida
actualr̄: q̄dā ſicca. Exēplū ſcđi. miliū torrefactū aliquā
tulū in lebete ignito nō appoſito liquore ē calefactoriū
ſiccū vt notū eſt. Exēplū primi. vt aq̄ cal'a a qua eleuā
tur vapores: lꝫ ēt diuerſitas hec eſſe poſſet quantū ad
q̄litates actiuas potētiales: vt dicā q̄ddā calefactoriū
cal'm: q̄ddā frigiduz: qꝛ tñ ꝑ calefactoria cōiter reſol'o
querit̄ ⁊ calefactio aliqualis. iō cōiter oīa calefactoria
dn̄r cal'a. Scđo recipiūt diuerſitatē ex parte potentie.
Aliq̄ eniz ſunt potentiora in opando: eoꝙ a rebus for
tioribꝰ euaporāt: ſm ēt ꝙ euaporātia ſunt humida aut
ſicca: vapor. n. humidus maior ē ſicco vapore: vt colli
git̄ ex pria apho. cōmē. 14. Itē diuerſificant̄: qꝛ q̄ddā
eſt vaporatorium mordicatiuū: q̄ddā vero non. Illud
enim ſalis eſt mordicatiuū. Itē etiā ſm diſtinctionez
membrorū alia opꝫ approximare calefactoria. Oculo
enim leue cōuenit calefactoriū ꝑꝑ eius vehementem
ſenſibilitatē. ¶ Ad ꝓpoſituz has diuerſitates explicat
Aui. in tex. primo. n. tāgit aquā cal'az: ⁊ ſic humidius
euaporatiuū ſua caliditate reſoluēs vētoſitatē apiēdo
poros: ⁊ tale euaporatoriū humidū maxime cōuenit
ventoſitati eleuate ab humore ſicco opponēdo ſe hu
mori. ¶ Ulterius nota ꝙ aqua calida pōt applicari ꝓ
ventoſitatibus duplr̄. Uno modo ꝙ ſpargatur ſupra
mēbrū: ⁊ iſto modo nō erit vaporatoriū. Scđo modo
vt mēbrū recipiat aque vaporationē: ⁊ iſto modo pōt
dici vaporatoriū. ¶ Ulterius nota ꝙ in applicatione
talis aque duo ĩpedimēta ſunt euitāda. Primū vt ſcia
mus materiam eſſe vētoſam: qꝛ ſi fuerit apa: nocumē
ta que in parte ponunt̄ ſequunt̄. Scđm eſt ne tale va
poratoriū dilatando ventoſitatē ⁊ amplius vētoſando
materiā grandius nocumētum inducat: ⁊ euitat̄ eua
cuādo corpus ⁊ remouēdo materiā a qua pepēdit vē
toſitas. ¶ Hic tñ notetis ꝙ valde inſtante dolore ⁊ ſi
corpus ſit plenū: tamē carminantia ventoſitatē appli
camus ꝑꝑ aliqualē doloris ſedationē. ¶ Ulterius no
ta ꝙ vaporatoriū ſiccuz ⁊ exiccatiuū eſt melius humi
do: ſicut vaporatoriū factū ex milio: eo ꝙ talis euapo
ratio eſt potētior in reſoluēdo vētoſitatem niſi magna
fuerit ſenſibilitas mēbri: vt oculus. Pro iſto tñ nota
ꝙ vaporatio cū milio. ſ. ſicca eſt oculo nociua. Applica
tio tñ pānorū infuſorū in decoctione miliȷ̄ pōt cōpete
re in obtalmia vētoſa. vt pꝫ tertia tertiȷ̄. cū iſta ēt ſit mi
tior ⁊ magis neceſſaria vaporatione ſicca. ¶ Ulterius
nota ꝙ vaporatio facta ex orobo cocto in aceto: ⁊ po
ſtea exiccato eſt valde fortis rōne orobi: rōne ēt aceti
valde mordicātis ⁊ valde penetrātis: debilior tñ ē fa
cta ex furfure. ſ. frumēti: cū non faciat tantā calefactio
nē vt orobū. ¶ Nota ēt ꝙ vaporatio facta cū aqua po
ſita in vaſe ē leuis ⁊ ſana cū mittat vapores leues. Sa
na ēt qꝛ ſufficiēter faciēs reſolutionē ⁊ reſoluēs vētoſi
tatē faciens corpus in ſua ſanitate ꝑmanere: duobꝰ tñ
euitatis vt ꝙ nō ſit dolor qui ꝓueniat ab apate: ⁊ ēt ꝙ
corpus nō ſit valde repletū. ¶ Ulterius nota ꝙ vētoſe
cū igne ſunt fortes in ſedādo dolorē vētoſuz: qꝛ ꝓpter
igneū calorē valde reſoluūt: ꝑꝑ ēt vehemētē calidita
tē valde attrahunt vētoſitatē verſus exteriora: ⁊ maxi
me ſi ſint ſine ſcarificatione: qꝛ facte cuz ſcarificatione
eũando ſanguinē ⁊ ſpūuz nālē calorē debilitando ſunt
cā vt vētoſitas magis in mēbro ĩmoret̄. Ex illis aūt q̄
ſunt ſine ſcarificatione frequēter applicatis ꝑꝑ eaꝝ po
tētiā dolor ex toto remouet̄. iō vētoſaz magnā appli
catā vmbilico valde cōmēdat Aui. 13. tertiȷ̄ de cura do
loris ſtōi. Euitent̄ tñ illi duo dolores quos repetere
potius eēt faſtidiū ꝙ̃ iuuamentū. ¶ Ulterius nota ꝙ
lōgus motus ⁊ paulatinū exercitiū hꝫ corpus laxare ⁊
mēbrū: poros rarificādo ⁊ faciēdo fluxū. i. laxuz: ⁊ ſua
caliditate ēt reſoluēdo ſedat vētoſuz dolorē ſi nō fue
rit motus fortis: qꝛ tūc prīo nimiū agitādo humores
eſt cā nimie vētoſitatis: ⁊ vehemēter exiccando eſt cā
quaſi corrugatōis ⁊ inſpiſſatōis cutis: iō detinerētur
vētoſitates. ¶ Ulterius nota ꝙ ꝑ adipes ſubtiles pri
mo intelligere poſſumus ſubtiliātes ⁊ poros apiētes
ſeu ſubtiles: qꝛ leuis caloris. Nam ſi eſſent nimis cali
di corrugarent cutē: traherēt etiā ad partes materias
ampliores. ¶ Ulterius nota ꝙ dulcis cātilena primo
ſomnuz prouocando eſt cā ſedationis doloris. Item
eius virtus ꝑꝑ eius amenitatem ⁊ dulcem euphoniā
diſtrahit a triſti mō ſentiendi obiectum. Prouocatur
aūt ex ipſa ſomnus. prīo qꝛ ꝑ eius amenitatez virtus
interior attēta ad cātilenā diſtrahit v̾tutes exteriores
a ſuis operationibus vt inde retractio ſpirituū ⁊ ſom
nus ꝯſequant̄. ¶ Ulterius nota ꝙ opari in gaudio ſe
dat dolorem. prīo ex eo ꝙ virtus ex gaudio confortet̄:
ſe ēt conformet gaudiū faciētibus ad illam attrahēdo
diſtrahit a triſti ſenſatione.

¶ In h̄ ꝑcipit̄ a qbꝰ curatōibꝰ ĩcipiamꝰ. Cap. xxxj.

Um multe ꝯiungunt̄ egri
tudines ab ea incipere de
bemus/ in qua vna harum
triuz ꝓprietatuz exiſtit.

¶ In iſto ca. huius fen quarte
primi can. Auic. determinat de
cura morborū adinuicez cōiun
ctoruz oſtendendo a quoruz cu
ra eſt prīo inchoāduz. Et diuidit̄ capl'z in duas ptes.
Nam prīo facit qđ dictū eſt. Scđo toti libro ponit epi
logū ſeu finem grās agendo ſupne potentie. ſcđa ibi.
(Et ſit quātitas huius nr̄i.) Pria in duas. Nam prīo
ponit numeꝝ eoꝝ q̄ ĩ tali cura obſeruāda ſunt. Scđo
de illis exequit̄. ibi ſcđa. (Una eaꝝ eſt.) ¶ Prīo dicit
ꝙ multis morbis ꝯiunctis adinuicē ab illiꝰ cura eſt in
cipiēduz ⁊ inchoāduz in quo vna triū dicēdaꝝ exiſtit
ꝓprietatuz. ¶ Pro pte no. ex p̄habitis ꝙ cura morbi
cōpoſiti q vocat̄ morbꝰ vnus nō depēdet ex curis ſim
pliciū: imo hꝫ vt morbꝰ vnus ⁊ diſtinctꝰ ꝓpriā curaz:
vt de apate dictū eſt. Cura v̾o morboꝝ cōplicatoꝝ no
ta eſt ēt ex curis ſimpliciū: aut ſcita cura morbi calidi ⁊
humidi ſi adinuicē ꝯiungant̄. Scit̄ ēt cura hoꝝ ꝯiun
ctoꝝ: ⁊ maxime ſi hi morbi nō egeāt ꝯ̄rȷ̄s medicinis:
vbi. n. ꝯ̄rȷ̄s medicinis egeamꝰ nō bene ex cura ſim
pliciū noſcit̄ cōpoſitoꝝ cura. Itez ex cura ſimpliciu m
non habet̄ ēt modus approximādi ⁊ ordo. Et dato ꝙ
ſciā qualr̄ vlcus eſt curāduz ⁊ qualr̄ apa: tñ nō ſcio a q̄
curaz debeā inchoare. Ideo Aui. pn̄s cōpilauit capl'z
vt oſtēderet a qbus curā debemꝰ inchoare: vt ēt expli
catur in rubrica capl'i. ¶ Scđo no. h̄ per morbū intel
ligi quācunqꝫ rem p̄ter nām: ſiue hec ſit morbꝰ ſiue cā
morbi ſiue accidēs. Erit ergo ſenſus ꝙ cū ꝯiunguntur
multe egritudines. i. multe diſpōnes preter nām ſiue
ſit morbꝰ ſiue cā morbi: qꝛ cā cū cā: morbꝰ cū morbo:
vel accn̄s cū accn̄te: vel cā cū morbo: vl' accn̄s cū cā:
vel morbꝰ cū cā ⁊c̄. qꝛ tñ egritudo magis abſolute dr̄
preter nām ipſaz potiꝰ explicuit in pn̄ti pte: cū inferiꝰ
etiā ponat accn̄tis cum morbo complicationez.

¶ Una earuz eſt ꝙ alia ſanari nō pōt anteq̃
ipſa ſanetur ſicut apa ⁊ vlcus cum cōiungū
tur: medicamur enim apa donec cōplexionis
malitia que cum eo venit remoueat̄: abſqꝫ cu
ius ſanatiōe vlcus ſanari non pōt: poſtea me
dicamur vlcus. ¶ Et ſecūda earum eſt cum
vna egritudo cauſa fuerit alterius: ſicut cum
accidit oppilatio ⁊ febris: medicamur eiꝫ op
pilationē

UVA. BHSC. IyR_044_1

pilationeʒ prius: deinde febrem. Et ſi nobis
neceſſarium fuerit oppilationē aperire cuʒ eo
in quo aliqua exiſtit caliditas non curabimꝰ
de febre. Et medicamur qdeʒ pulmonis apo
ſtema cum deſiccatiuis: ⁊ non curabimus de
febre: quoniaʒ impoſſibile eſt vt febris remo/
ueatur cauſa ipſius remanente. Et cauſe qui/
dem eius ſanatio ⁊ exiccatio que febri nocu/
mentum facit.

¶ Nunc exequit̄ de illis. Et diuiditur in tres. ſcďa ibi
(Et ſcďa.) tertia ibi. (Tertia vero.) ¶ Primo dicit ꝙ
vna ꝓprietatū eſt qñ due egritudines ſic ꝯiungunt̄ ꝙ
vna nō poteſt ſanari ſine alia: quāuis eꝫ: ſicut vlcus ⁊
⁊ apa. Nam nos primo debemꝰ curare morbū ſine q̄
alter curari nō pōt: vnde nos nō medicamur apa vſ/
ꝗꝫquo remoueamꝰ malitiā ꝯplx̄onis cū ipſo veniēteʒ:
ſine cuius ꝯplx̄onis ſanatione non poteſt vlcus ſanari.
¶ Dicit ſcďo ꝙ ſcďa ꝓprietas eſt cū vna egritudo eſt
alterius cā. Naʒ tūc ſupple debemꝰ primā curare: ſicͭ
ꝯiunctis oppilatōe ⁊ febre prīo medicamur oppilatōi
deinde febri. Et ſi neceſſariū fuerit apertre nos appli/
camus calida nō curātes de febre. Itē ꝯiunctis apate
pulmonis ⁊ febre cū apa tale ſit cā febris: a tali apate
inchoamꝰ curam deſiccādo ⁊ nō curando de febre: qꝛ
impoſſibile eſt curari febrē ſua cā remanēte. Cuius cā
eſt: qꝛ apatis ſanatio eſt exiccatio febri faciens nocu/
mentū. ¶ Pro partiū intellectu no. aliqua. ¶ Prīo ꝙ
prima ꝓprietas eſt ſumpta ab origine diſpoſitionū vt
ſciatur qd ſit applicanduʒ ante: ⁊ qd poſt. Et attendat̄
maxime iſta ꝓprietas cōiunctis diſpoſitionibꝰ que per
vnum medicamen nō poſſunt medicari: ſed per ꝯ̄ria:
vt vlcere cōiuncto cū apate: nam apati cōueniunt mol
lificantia: vlceri vero exiccatio. ¶ Secūdo nota ꝙ nō
ſolum iſta proprietas intelligitur in tali coniunctione
morboruʒ: imo ēt in alijs coniūctionibus de quibus
eſt dictum. ¶ Ulterius nota ꝙ cū virtus operet̄ vnio/
nem ⁊ conſolidationē mediante cōplexione vt debi/
to inſtr̄o: ſi mala cōplexio nō fuerit amota non poterit
vlcus vniri ⁊ conſolidnri. Ideo merito p̄mittenda eſt
cura apatis: qꝺ curari poteſt ſine cura vlceris: cū cure/
tur apa tantuʒ abijciendo materiaʒ. ¶ Ulterius nota
ꝙ ēt ſolutio cōtinuitatis in apate repta primo abijciē/
da eſt tanꝗꝫ veraʒ impediēs vnionē ⁊ conſolitationeʒ
qua ex dictis intellexit. ¶ Ulterius nota ꝙ iſta ſecūda
ꝓprietas ſumpta ē ex cauſalitate: vt pꝫ ſeptio terapē.
¶ Nota ꝗꝫtum ſpectat ad ꝓpoſitū ꝙ aliqua egritudo
pōt eſſe cā ad mentē medicoꝝ a qua alia egritudo de
pendet: ſicut dicimus oppilationē efficere febrē: ⁊ ca/
liditatē ſtomachi efficere caliditatē p̄ter nām in epate.
Scďo pōt dici cā augēs: vt ſi epar ſit calidū caliditas
ſtomachi augēs illā caliditatē dr̄ eſſe cā. Tertio dr̄ cā
cōſeruaus ⁊ fouens: ſicut ſtomacho patiēte etiā malaʒ
cōplx̄onē cōfirmatā calidā: humores calidi ſtōi illā cō/
fortare ⁊ cōſeruare dicūt̄. Ad ꝓpoſitū applicādo quo
modocūqꝫ ſumit̄ cā pars ꝯtinet veritatē. ¶ Sexto no
ta ꝙ nos curamꝰ cām qñqꝫ nō attēdentes ad effectuʒ:
aliqñ etiā attendētes. Nā prīo ſi ſit oppilatio ⁊ febris
intenſa attēdimus oppilationi nō negligēdo febrem
vt hic. Si vero febris ſit intēſa nō eſt incōueniēs coa/
cte inchoare curā a febre: ſeu saltē medicando oppila
tioni nos oportebit attēdere febri. Hoc ergo qꝺ poni
tur in p̄te eſt verū de cura regulari ⁊ ordinata. ¶ Ulte
rius no. ꝙ per vlcus pulmonis. A. intelligit cām con
ſeruantē ⁊ fouentē: nam vlcus pulmonis fouet febrē
ethicā: ſine cuius vlceris ſanatione febris ethica non
pōt ſanari: qꝺ vlcus dedit intelligere dum dixit apa:
qꝺ pꝫ ex hoc: qꝛ dixit ſibi cōpetere exiccationē que cō
uenit vlceri inquantum vlcus eſt.

¶ Tertia vero cuʒ fuerit vna earū ea de qua
maior ſollicitudo ſit habenda. Sicut ſi cōiun
gatur ſinochus ⁊ paralyſis: medicamur eniʒ
ſinochū extinguendo ⁊ flobothomādo: ⁊ de
paralyſi nō curabimus.

¶ In partibus enumerauit duas ꝓprietates pp q̃s
ab vna diſpōne inchoandū eſt: nūc enumerat tertiaʒ.
Et diuidit̄ in duas. Primo facit qꝺ dictū eſt. Scďo
cū accidēs coniungit̄ cuʒ morbo oſtendit etiaʒ a quo
ſit inchoandū. ibi ſcďa. (Cum aūt egritudo.) ¶ Prīo
dicit ꝙ tertia ꝓprietas eſt qñ vnus morbus eſt maio/
ris ſollicitudinis altero. Naʒ ab eo qui eſt maioris ſol
licitudinis eſt inchoandū: ſicut coniunctis / ſinocha ⁊
paralyſi attēdimus extinguere ſinochā flōmādo: non
curando de paralyſi. ¶ Pro parte no. prīo ꝙ ille mor
bus eſt maiorie ſollicitudinis: qui plus debilitat virtu
tem: ⁊ ad quē mors aptius pōt cōſequi: ergo cuʒ in/
tentio medici ſit cōſeruare vitā ⁊ ꝓhibere mortē: iō a
morbo in quo eſt maior ſollicitudo eſt inchoanduʒ: ⁊
iſta ꝓprietas eſt ſumpta a magniſudīe morbi. ¶ Pro
pter qꝺ ſcďo nota ꝙ morbus dicit̄ magnus: vt colli/
gitur ſeptimo terapē. Prīo rōne dignitatis actiōis le
ſe: qꝛ ledit operationē valde neceſſariā ⁊ perfectioreʒ
⁊ toti corpori magis neceſſariaʒ aut parti. Scďo mor/
bus dicitur magnus reſpectu ſui rōne ꝓprie eſſentie:
qꝛ rōne gradualis eſſentie ſiue lapſus a tēperamēto:
vt mala cōplexio calida in hoc ſcďo modo dicitur ma
la cōplexio calida vt duo maior cōplx̄one cal̄a vt vnuʒ.
Tertio modo morbus dicit̄ magnus rōne virtutis di
ſpenſantis noſtrū corpus: vt ille morbꝰ ad quē ꝯſequit̄
ſincopis dicit̄ eſſe magnus. Applicādo ad ꝓpoſitum
iſta ꝓprietas antecedit alias duas ꝓprietates: qꝛ po/
tius inchoandum eſt a morbo maiori ꝗꝫ a morbo ſine
quo alter non pōt curari pp cām in primo notato aſſi/
gnatam: prius etiaʒ a tali inchoandū ꝗꝫ a morbo qui
eſt cā propter cōſimileʒ cauſam. ¶ Item no. ꝙ a mor
bo magno tertio modo prius eſt inchoādū ꝗꝫ a mor
bo qui eſt cauſa. Conſimilr̄ etiaʒ a morbo magno mo/
do primo potius eſt inchoandū ꝗꝫ a magnſ ſcďo mo
do. Conſilr̄ pꝫ cauſa alioꝝ ſemper paritate ſuppoſita
vt ꝙ quilibet in ſuo gradu ſit conſimiliter magnus.
¶ Tertio nota ꝙ lꝫ ſinocha importet febrē de ſangui
ne putrefacto: hic tñ per ſinochā: ſinochā intelligit in
flatiuaʒ in qua potiſſimū ꝯuenit flōmia: vt ſanguis de
bite euacuet̄: imo cōuenit vſqꝫ ad ſincopim nono tera
pen. Per paralyſim aūt intelligit mollificationē a fri/
gida materia ꝓcedentē. Quia ergo maior eſt timor ex
inflatione ⁊ putrefactione ſanguinis: ꝗꝫ ſit ex mollifi/
catiōe: ideo eligimus flobothomare: nō curātes prin
cipaliter de paralyſi.

Aduerte tñ cū
modeſtia eſſe
flōmanduʒ in
caſu non obſtā
te ꝙ dr̄ a magi
ſtro h̄ mortiſica
retur. n. inna
tus calor q iaʒ
eſt debilitatus
ꝓpter paraly/
ſim. ⁊ illi aufe
remꝰ theſauꝝ.
Nicholaꝰ ſcyla
ciꝰ vidit ſociū
qnēdā qui pec
cauit in hoc ⁊
īfirmus perijt
i manibꝰ ſuis.

¶ Cum autem egritudo ⁊ accidēs coniun/
guntur: a ſanatione egritudinis incipiemus:
⁊ ſi accidens ſuperauerit: tunc accidētis cu/
ram habebimus ⁊ egritudinē nō cōſiderabi/
mus: ſicut in colica damus ſtupefaciētia: pro/
pterea vt doloris fortitudo remoueatur: licet
ipſi colice impedimētū faciat. Et cū hoc quā/
doqꝫ tardamus qꝺ facere debebamus pro/
pter ſtomachi debilitatē: aut propter ventris
fluxum qui preceſſit: aut ꝓpter preſenteʒ nau
ſeam. Et qñqꝫ non tardamus ſed operamur:
⁊ non totā remouemus cām: ſicut in egritudi
ne ſpaſmi: nō enim/totum expellimus humo/
rem: imo ex eo aliquid dimittimus vt ipſum
ſpaſmoſus remoueat motus: ne humorem re
ſoluat naturalem.

UVA. BHSC. IyR_044_1

¶Nunc oſtēdit qūo inchoandū ſit ſi egritudo cōiun/
gatur accidēti. Primo ponēs ꝓpoſitionē iſtā: ꝙ con/
iunctis morbo ⁊ accidēte a ſanatiōe morbi eſt inchoā
duz. Abbreuiādo hoc eſt veꝝ regulꝛ accidēte nō ſupe
rante morbū vt dicet ſtatiꝫ: eo ꝙ egritudo eſt ſicut cā:
ad cuius remotionē accidētis remotio conſequetur.
¶Scd̄a ꝓpoſitio eſt: ſi accidēs ſupauerit in malitia ⁊
magnitudine: tūc accidēti attēdimꝰ de egritudine nō
curādo. ſ. notabilꝛ ſicut eſt ī colica: qꝛ ī morbo inteſti/
ni colon ad quē ꝯſequit fortitudo doloris damꝰ ſtupe
facientia attēdēdo dolori nō curādo de colica ſupple
notabilꝛ. ¶Tertia ꝓpoſitio ſit hec: ꝙ qn̄qꝫ tardamꝰ fa
cere debitū morbo: qꝛ alterare aut eūare pp debilitatē
ſtōi aut fluxū vētris p̄cedentē: aut pp p̄ntē nauſeaꝫ: ⁊
tūc plus attēdimus accidēti ⁊ debilitati ſtōi q̄ꝫ morbo
¶Quarta ꝓpō eſt hec ꝙ qn̄qꝫ nō tardamus in curan
do ſcꝫ morbū: ſꝫ opamur. ſ. curādo: nō tn̄ remouēdo
totā cām: imo expectādo vt ipſa per accidēs morbi re
moueat: ſicut eſt in egritudine ſpaſmi: qꝛ in repletiōe
aut alio morbo ad quē cōſequitur ꝯctio ⁊ ſpaſmoſus
motus: nō eniꝫ totū eūamus humorē: ſꝫ aliqd dimit
timus motu ſpaſmoſo reſoluēdū ne hic cōcuſſiuꝰ mo
tus nō exn̄te hoc humore ēt preter nām ſupra natu/
ralem cōuerſus ipm̄ cōſumat. ¶Pro intellectu par/
tis duo notāda ſunt: ⁊ pr̄o ꝙ accn̄s qd̄ ꝯiungit mor/
bo pōt eſſe accidēs ꝓpriū ⁊ cōe. Exēpli cā: ad morbū
ꝓpriū de p ſe ꝯſequit actio ſeu operatio leſa: aut etiaꝫ
qualitas mutata: aut etiā exiēs mutatū. Exēplū ſcd̄i:
vt debilitas ſtōi febri. Applicādo ad ꝓpoſitū regulꝛ a
morbo prius inchoādū eſt q̄ꝫ a ꝓprio accidēte. Aliqn̄
tn̄ eſt a ꝓprio accidēte prius inchoandū ipſo exiſtēte
maiori mō tertio ex dictis. Aut aliqualꝛ ꝯdicēdo ex/
poſitori ipſo exiſtēte vt cā ſaltē fouēs morbū. Nam ſi
a mala cōplexione calida fiat dolor: ꝯtingēs eſt dolo/
rem attrahēdo ſuum fouere morbuꝫ vt dolor ſit illud
ſine quo morbus bene curari nō poteſt. Si v̊o ſit acci
dens cōmune ab ipſo: aliquādo inchoandū eſt a cura
⁊ aliquando non: vt notum eſt.

¶Operis ſigillatio ⁊ gratiarū actio.

SIt quantitas huius noſtri ſermonis cōpēdioſi de prin cipijs vniuerſalibus doctrine medicinalis ſufficiens. Deinceps autē laboremus vt de ſimplicibꝰ medicinis librū cōponamꝰ ſi deus vo/luerit. Et ipſe quidē nos iuuabit: cui ſint gra/tes ſm ſui īnumerabiles miſericordias.

¶In parte preſenti Aui. dictis ſuis fineꝫ imponit ad
ſequētia trāſiturus: ſuperneqꝫ potētie referēdo gr̄as
breuiter dicens ꝙ hec ſit ſufficiēs quātitas ſermonis
cōpendioſi de principijs vniuerſalibꝰ medicine. Dei
de vero valde laboremus vt faciamus libruꝫ de ſim/
plicibus medicinis deo volente: qui nos certe iuua/
bit: cui ſint grates ſm ipſius īnumerabiles miſericor
dias. Illum vero īuocemus vt etiam fecit magiſter
Marſilius qui in eius laudē ⁊ gloriaꝫ aliqua cōpoſuit
carmina qui viuit benedictus in ſecula ſeculorum.

¶Viri excellentes quorum dicta in hoc volumine
ſunt annotata.

Hippocra.	Auenzoar.	Simon Ianuenſis.
Galenus.	Meſue.	Gētilis d̄ fulgineo.
Raſis.	Auerroys.	Iacobus de partibꝰ.
Auicenna.	Serapio.	

¶Expliciūt dicta Ugonis Senenſis nouiſſime reco/
gnita ſuper quarta ſen primi cañ. vſqꝫ ad illum. §. po
ſituꝫ in capitulo de enemate. Forma vero. Deinceps
vero dicta Marſilij vſqꝫ ad finē cum annotationibus
Iacobi de partibus: ⁊ aliorū clariſſimoꝝ medicoruꝫ.
Additū eſt enim capitulū de flobothomia ſm expoſi/
tionem Ugonis nuper inuentū. Papie impreſſa per
Iacob Paucidrapiū de Burgofrancho. Anno a vir
gineo partu. 1515. die. 29. Decembris.

Regiſtrum.

Aa	Ff	Ll
Ugo ſuper	Dixit auteꝫ	¶Nunc Auī.
¶Ugonis	trarietatem	¶Et in
indicat	inteſtina:	ris: ⁊ cauſa
Bb	Gg	Mm
quandoqꝫ	accidat:	¶Et ex eis
quoddam	le mobilis	uentur ad
Aſſumptum	quatenus	¶De vētoſis.
Cc	Hh	Nn
⁊ hoc intellige	poros aperit	mus ponimus.
calefaciendi	tum cōferunt	eſt ſupple
ditatem ⁊	dos opationis	vocantur
Dd	Ii	Oo
mit numerū	¶Amplius	eſt vehementer
¶Hic ponit	ipſius meri,	vnde vlcus
conſtat: vt	ſed ſpargit	
Ee	Kk	Pp
¶Minus	Dubitatur	apij ⁊
experientiā.	¶Cuꝫ autē	¶Ultimo
nes. Ratio	cineritium	

UVA. BHSC. IyR_044_1

UVA. BHSC. IyR_044_1

UVA. BHSC. IyR_044_1